11 ¶ Quero mulier[a] donauit[b] simpliciter: ⁊ iurauit se nō reuocaturā illā donationē. nati sunt filij
a b posteā: an iuramētū reuocationē fiendā impediet per. d. l. si vnꝰ. Jn hoc puncto dñs Recu. de sancto miniato. ⁊ Frā. de pig. ⁊ ego ꝓsuluimus q̄ pertale iuramētū nō impedit reuocatio. nā illa reuocatio. l. si vnꝰ. fit ex̄ presumpta voluntate que est vt si de liberis cogitasset nō donasset. sed ista eadē conditio ineſt in iuramēto: ergo non impedit reuocationem in simili in l. fi. C. de non nu. pec. l. fin. §. qui satisfd. cog. ⁊ j. ad muni. l. fi. in princ. ⁊ l. fi. q
eta qui. ⁊ illud q̄ doc. dicit quando quis iurauit non petitur ꝰ reduci arbitramētū ad arbitriū boni viri: quia intelligit si iuste arbitratus fuerit. vt l. si libertus iuramt. de ope. lib. ⁊ in. c. quintanallis extra de iureiuran.

¶ An solare reuocatio donatoris sufficiat.

Lucius. Js cui donatur inofficiose poa ¶ Quero mulier. Jdem tenet Bal. in. l. j. de inof. do. i vlti. q bñ facit q̄ dō. Bart. in. l. hac edictali. i fi. prin. de secū. nupt. ⁊ cū bar. hic trāsit ro. in ẜfil. inci. in ꝓi noie nō est dubiū q donatio maioris partis ꝛc. Adde Sldr. cōsi. xlii. lxxiij. ⁊ de mu liere simplr donāte cū iuramēto p eūdē ẜsi. cc. xxviij.
↦ Andre. Poma.
b ¶ Donauit. Vide Alex. ẜfi. lxxi. in. iiij. vol. Rom. ẜsi. cxxvi. in. iij. dubio. Feli. in. c. inti mauit. in. j. no. de testa. Roma. cōsi. cl. xxxij.
c ¶ Querela. Adde Bald. in. l. j. in viij. col. de inoffi. do. facit. l. iij. et q ibi no. C. eo. tit. et ibi aliquid dicit.
d ¶ Dy. inducit. vi de Dy. ⁊ Jmo. in d. §. termilius. et de predictis vide Bar. in ẜfi. incip. Bartol. de tuder. adde Paul. de ca. consi. cc. xliij.
↦ Andr. Pomate.
e ¶ Jn contrarium. Vide Jmo. cōsil. cc. xiij. in pe. col.
f ¶ Blādo sermone. Quid iurisfit i sacerdote q blā dis verbis facit te statorez ecclesiam vel seipm instituere. dic q pena ex cōcationis puniri tur vt est casus in de. j. de pnn.
g ¶ Admittuntur. Per Bal. i. l. j. §. vbi autē. C. de cadu. tollen.

2 tor ⁊ reliquit alicui decē ꝓ eundo in passagio terre sancte. ille statim petit legatum heres non vult dare: sed vult expectare tēpus q̄ fiet trāsitus generalis. q̄ritur qd iuris? Videt q̄ incontinenti dz habere ꝓstita cautione de implēdo modum: q̄ dictio ꝓro: facit modū. vt hic. facit. l. si qs ꝓro redēptione. C. de dona. ꝓro hoc facit. l. si tibi. j. titu. j. de concl. et
e demō. l. qbus diebus. §. fin. Jn Zium[e] q̄ dz expectari q̄n fiat transitus generalis ex̄ presumpta volūtate defuncti: facit in ar. l. nec semel. §. si in habitatione. j. q̄n dies leg. ce. ⁊ in hoc resident Dy. in hac dictione ꝓro: an faciat modū: dixi in. l. qbus diebus. in fi. de ẜdi. ⁊ demon.
¶ Statutum disponens quod habeat locū in preteritis ⁊ futuris nō
1 habet locum in preteritis finitis.

Que marito. tura: intelligitur de preteritis precedē
1 tibus nondum finitis. h. d. ¶ No. quod dixi in summario ⁊ q̄ est notabile. ꝓ determinatione quam pono in. l. omnes populi. de iust. ⁊ in. vt si dicatur in statuto q̄ habeat locū in ꝓteritis ⁊ futuris quod ꝓ hoc non trahit ad preterita finita: vt hic. Et intelligo finita. scz per sententiā vel transactionē. vt. l. causas. C. de transac. vbi videtur casus. ⁊ videtur tex. in. l. ij. in fi. C. de vete iu. enu. Jdem si esset solutione finita vel acceptilatione. vt. l. cuz quereb atur. j. iudi. sol. ¶ No. q̄ creditores dimissi de fructibus non veniūt in cōputatione cum legat hereditas dixi in. l. cum filius. §. Jucius. s. eo. ¶ Op. j. de ẜdi. ⁊ demō. l. quib⁹ diebus. §. j. So. hic fuerūt dimissi creditores de fructibus ibi: aliunde. vt ibi no.

Quisquis. Legatarius per quem non stat quominus imleat modū etiam si stet per causaz admittitur ad legatū. h. d. ¶ Quero cum iste pāphilus admittat ad partem quantum habebit. Glo. dicit primo habebit suā dimidiā: ⁊ dimidiā alterius dimidie. Jlla enim quam ille heres defuncti habiturus erat iure hereditario accrescit heredi. Tu dicas q̄ cohereres defuncti non erat habiturus illā partem que sibi iure hereditario veniebat: sed accreuisset col legatario. vt. l. legatū. §. heredis. s. de lega. j. ⁊ l. plane. §. si duobus. c. ti. Jn casu vō huius. §. pāphilus habiturus est totā medietatez iure suo alterius medietatis medietatem habebit iure accrescēdi: que sibi iure nisset etiā si collegatarius idēq̄ heres vixisset. s. ꝓ cui eum tāgebat iure hereditario. aliā dimidiā illius medietatis quā ille heres habitur⁹ erat iure plegati habebit iure accrescēdi. ideo q̄ heres decessit ante dē legati cedentē: ⁊ sic ille habebit totuz. Alij dicunt q̄ cohereres supuiuens quasi cōiunctus re ⁊ verbis habeat totā dimidiā Lucij defuncti: quod Dy, reprobat: quia iste pamphilus erat re ⁊ verbis coniunctus per dictionem cum. vt. l. titia. §. pe. s. titu. j.
1 ¶ Qua actione ⁊ inquantum conuenire potest ille qui impedit testatorem instituere.

Sempronia. Qui factum heredis impugnat non testamētu non est indignus legato. hoc dicit. ¶ Oppo. j. de qui. vt indi. l. post legatum. §. j. Sol. ibi: impugnauit testamentū vnde est indignus legato q̄ dependet ex̄ testamēto hic ꝓ impugnat factū heredis a quo legatū nō dependet sm gl. ⁊ bene. ¶ Quero ꝙua actione ⁊ inquantū cōueniri potest ille qui impedit testatorem instituere in primo gradu. Glo. dicit actione de dolo vel in factū ad interesse: hodie ẜditione ex̄. l. ad duplū. vt in aut. vt nul. iudi. hoc peruenit. Jtem hoc intellige q̄n quis hoc fecit malitiose: secus si blando sermone[f] testatorē induxerit ad hoc faciendū. vt. l. si. §. si quis alie. te. ꝓbi. ⁊ ibi dixi de hoc. Et facit. §. iste ad. q. no. per gl. j. ad muni. l. titio. et ꝓ gl. ⁊ doc. C. arbi. tute. ⁊ l. quicquid.

Testator. Solutū ab herede plus debito non cedit ad incōmodum alioz legatoz. h. d. sm primā lec. vel aliter. Sol. aliquoz legatoz facta ante diem nō preiudicat heredi: vt alia legata ante diem soluere teneat. h. d. ad scām casum op. de aut. sed cum testator. C. ad le. fal. vbi si solvit vni plus debito non detrahendo falcidiā dz solui alteri. Glo. dicit ibi solvit plus re: hic tpe. Tu dic quod ibi solvit erat indebitū iure ciuili per falcidiā: sed naturaliter erat debituz sm defuncti voluntatē. vt. l. j. C. ad le. falci. Unde soluēdo vni videt oia integre soluere velle ⁊ defuncti voluntatem agnoscere. hic vero solvit plus tpe contra defuncti voluntatem. ¶ Opp. de. l. j. C. de fideicō. Sol. ibi speciale fauoze alumentozum.

Lucius. Plures cōiuncti admittunt ad viriles portiones si
res ꝓhibentur alienari extra familiā. h. d. ¶ Oppo. ẜ. de vulg. ⁊ pupil. l. fi pater. ⁊. l. si quis titio. ẜ. de inſufu. accre. ⁊. l. interdum. ẜ. de here. ifti. ⁊. C. de impu. ⁊ alijs subſti. l. fi. Sol. dicunt quidam
g quod liberti admittuntur[g] in viriles: scilicet medietatis sue. ⁊ sic inter omnes habebant dimidiam et Seia aliam dimidiam quod est contra hunc textum. Unde Jaco. de are. dicit quod hoc est ꝓpter illa verba quos quascp testamento manumisit. per que videtur idem ac si omnes in testamento nominasset. ⁊ hoc refert Dy, in. l. fi. C. de impu. ⁊ alijs subſti. in. iiij. oppositio. ¶ Jsta solu. est contra. l. si pater. ẜ. de vulg. et pupilla. et contra. l. a ceteris. cum glo. j. de duobus reis. vnde glo. soluit hic aliter: quia hoc ideo quia vetuit alienari extra familiam per quod presumitur voluisse cuiq̄ dari virilem cum magis voluerit ꝓuidere familie q̄ Seie que erat extranea: ⁊ istam tenet Dy. ¶ Opp. q̄ ista scia preferatur omnibus alijs tanq̄ notata. vt. l. cum ita. §. fi. ẜ. eo. Sol. hic scia

non erat de familia alias ꝓferretur. vt in contrario.
1 ¶ Legatum factum ꝓro dote quando duplicetur.
2 Pena que venit duplicanda per statutū nō duplicat si est in specie.
3 Pena tēporalis an duplicetur vigore statuti duplicantis penam.

Impuberem. Duplicatio legatoris tū trahitur ad legata que cōsistunt in specie. h. d. ¶ Opp. de. l. plane. §. sed si nō corpus. ẜ. titu. j. Sol. hic dos cōsistebat in specie nō in quantitate sm glo. ¶ Vel aliter
1 ¶ mulier invitatur ad dotē: vt ad ea alienū. sm alias solu. glo. tu dic aut dos consistebat in specie: ⁊ sine dubio nō debet duplicari: vt hic in pma solu. Aut consistebat in quantitate: ⁊ tunc aut testator legauit dotē aut quantitatem certam ꝓ dote. primo casus dos non duplicatur: q̄ est quoddā ius sicut hereditas ⁊ peculiū ⁊ similia vt. l. q̄ dicitur. ẜ. de impensis. digi. ẜ. eo. l. cum pater. §. pater filie. Si vero legauit quantitatez ꝓ dote: tunc duplicaref per istum. §. Nec obst. q̄ admittitur vt ad es
a alienum: q̄ in toto cōsistit legatuz. vt. l. debitor. ẜ. eo. in pin. ¶ Ultimo not.[a] ꝓ o ¶ statutis q̄ loquuntur de penis duplicandis q̄ nō intelligitur
2 de penis cōsistentibus in specie: sed in quantitate. ⁊ sic si statutum dicit si quis furatus fuerit in festo sancti berculiani amputet ei manus. et si fuerit de nocte pena duplicetur q̄ ei nō debet amputari alia manus: scz vna tantū secus si in quantitatibus penarū q̄ dixi in. l. meuius. §. duobus. in vlti. q. ẜ. eo. ¶ Quero ꝙuid in tempore dicit statutū q̄ qui percusserit aliū in platea stet ad cōsinia p duos annos: aliquis percussit
3 in platea de nocte adeo q̄ pena dz duplicari an duplicetur tēpus. dixi in. l. in senatu. §. fi. j. ad turp. vbi vide.

Liuibus. Si legatur nomen debitoris heres liberatur cedē
do actionem. h. d. ¶ Oppo. gl. de. l. paulo callimacho. §. fi. j. tit. j. Solu. vt in glo. ¶ Oppo. de. l. quidā testamēto. in pnc. ẜ. ti. j. Sol. hic fuit legati nomen: ibi post legatum perfectum fuit adiectū vnde solueretur.
1 ¶ De verbo pertinere: an sit obliquum vel directū. q̄ sit cōmune.

Filiam exasse. Relictum in defectū institutoris videt re
linqui a venientibus ab intestato. Item verbum pertinere trahitur ad fideicōmissum. hoc dicit. vide glo. super verbo partis dimidie. que exponit. dimidia pars ⁊ eā not. si enim lego dimidiā fundi. vel partē fundi videor legare dimidiā: vt. l. nomē. §. portionis. j. de verb. sig. eadem ratione si lego dimidiā portionis videor legare dimidiam dimidie sm propriā vocabulorum significationem. q̄
1 ista glo. remouet hoc ex̄amino. in. l. plures. j. de dā. infec. ¶ No. ⁊ q̄ verbum pertineat est obliquum. ¶ Jn contrarium q̄ sit directum. p batur in. l. licet. C. de pact. ⁊ extra de testa. c. raynutius. ⁊ quod ibi no. ꝓ Jnno. super verbo pertinere teneo q̄ sit verbum cōmune. quod dixi in. l. centurio. de vulga. ⁊ pupil.
1 ¶ Si testator confessus est debitum in testamento an ipso conualescēte possit agi ex̄ ipsa confessione.

Quisquis mihi. Cōfessio debiti facta a testatore nō
probat debitum: sed fideicōmissi petitionem inducit. h. d. ¶ Oppo. q̄ inducit probationem vt. l. cum qs. §. codicilli. j. ti. j. Sol. ibi iurauit ⁊ ideo probationem inducit. als secus: vt hic. ⁊. l. lucius. §. i. j. ti. j. ꝓ hoc † reꝓbo opinio. Pet. quam Dy. refert
1 in. l. generaliter. §. de nō nu. pec. ſ. si testator: in testamento confitet debitum ⁊ postea superuiuat q̄ per ipsam confessionem contra ipsum inducitur probatio debiti sm eum qd est contra istum. §. ⁊ contra. l. lucius. §. j. ti. j. ⁊ contra. l. aurelius. §. fin. j. de libe. leg. Hoc etiam ponit Jaco. de bel. in aut. de ireiurā. a moziente prestito. ⁊ ista vera nisi ponerem partem presentem tempore confessionis vel interuenisse nuntium vel epistolam: tunc enim induceretur probatio: vt. l. j. C. de confes. ⁊ ibi not. ⁊. l. publia. in fi. ẜ. depositi.

Lucius titius. Verba generalia etiam in beneficijs
d restringuntur vt odiosa non comprehendātur. hoc dicit sm Jacobum de are. vel aliter. Offendentibus non probantibus sequens meritum legatum non debetur. hoc dicit secundum Dynum.

Damme. Si heres in suo testamento reliquit qd testator le
gauerat debetur ex̄ primo testamēto non ex̄ secundo. Jtem in appellatione filiorum continētur naturales in seruitute cōcepti. hoc dicit.
1 ¶ Quando onus impositum est nullum: aut annulletur legatū ibi tu dic. Et quid econtra vide in fine.

Odicillis. Si onus iniunctū legatario est inuti
le mista consideratione testatoris ⁊ fideicommissarij legatum efficit inutile quo ad dationem non quo ad retentionē. h. d. ⁊ est singularis casus. ¶ Oppo. q̄ a legatario possit legari seruo testatoris cū possit etiam heredi: vt. j. ad. l. falc. l. si a me. Solu. ibi quando legatur heredi post tempus. secus si incōtinenti: tunc enim nō valet: q̄ legatum nullum haberet commodum vt hic. Ita debet intelligi. d. l. si a me. ⁊ quod no. ẜ. de lega. j. l. plane. §. si duobus. ¶ Oppo. ⁊ videtur quia vetuit onere vitietur legatum etiam quo ad retentionem. vt. l. si quis quos. ẜ. eod. vbi indistincte dicitur nullum legatum. Hoc dicit. Intelligo illam sm istam. Adhi videtur q̄ il-

la. l. debet. Itelligi simpliciter ⁊ soluo sic. hic onus est nullum mista consideratione testatoris ⁊ fidei cōmissarij: quia seruo proprio relinquebat ⁊ ideo non est nullum ipso iure: q̄ de equitate debet dari ipsi seruo: vt. l. pe. C. de necess. ser. heredi. instit. et quod no. in. l. si titio ⁊ ei. ẜ. eod. ⁊. l. plane. §. si coniunctim. ẜ. ti. j. sicut ergo onus nō est omnino nullum ita nec legatū sed adhibetur quedam media via q̄ hic ponitur. ſ. q̄ sit nullū quo ad petitionem non quo ad retentionez. sed in. l. si quis quos. erat a onus totaliter inutile ⁊ per consequens legatum.
¶ Oppo. de. l. si qs eum. j. de cōdi. ⁊ demon. Glo. dicit intelligo illam sm istā. ſ. q̄ ibi sit validū quo b ad retentionē non quo ad actionē. Jsta videt contra istū text. vbi dicit q̄ si a legato nō repellat ꝛc. ⁊ sic innuit q̄ nec exceptione repellitur ⁊ sic valet etiam quo ad actionē: dic ergo q̄ ibi onus fuit iniunctum post aliqd tempus. ⁊ ideo voluit testator q̄ aliqd cōmodū remaneret penes legatariū: vnde licet fideicōmissum sit nullū legatum tamen est validū: q̄ voluit testator apud eum cōmodum remanere: sed ista so. videtur contra. d. l. si qs quos ẜ. eo. vbi penes legatariū noluit testator remanere cōmodum iure patronatus. Sol. illud tale cōmodum nō attenditur: vt. l. nemo est ꝑdo. ſ. locupletior. j. de re. iur. ⁊ quod no. in. l. plane. el. ij. ſ. fin. ẜ. ti. j. ¶ Opp. de. l. pater tusculanus. j. tit. j. Sol. hic onus ab ipso initio deficit. ibi ex̄ postfacto. de intellectu istarum. ll. no. glo. C. de cad. tol. ſ. in nouissimo. in fi. mag. gl. ⁊ etiam in. ſ. j. ¶ Oppo. impossibilitas remouetur de legato. ⁊ legatuz remanet validum: vt. l. si mihi ⁊ tibi. ſ. si quis seruos. ẜ. ti. j. ⁊ de cōdi. ⁊ demon. l. obtinuit. ⁊ licet ibi loquatur de impossibilitate adiecta in modum cōditionis que legatū non vitiat: multo magis nō debet vitiare impossibilitas adiecta per modum modi c vel fideicōmissi: q̄ minus suspendit. vnde Pe. dicit q̄n̄ onus iniunctū legatario est nullum rōne impossibilitatis de natura: q̄ est turpe vel de iure vel cōtra bonos mores: ⁊ tunc talis impossibilitas reflcit: vt in ẜ. ifs. sed hic onus adiectum nō est nullū ratione turpitudinis vel q̄ cōtra bonos mores: sed q̄ lex sibi nō assistit. filia verba ponit Dy. in. l. quidā cū filiū. de verb. obl. ⁊ ista sol. recitatur p Lyn. C. de ca. tol. ſ. in nouissimo. als est in ſ. ꝓro scdo. in vlt. q. Ego dixi lati⁹ in. l. j. ẜ. de condi. insti. Et ista materia liqueat. ſ. q̄n onus impositum est nullum vtrū annulleť legatum glo. distinguit hic. ¶ Tu dic † latius[c] aut onus impositum
1 e legatario est ab initio nullus aut annullat ex̄ post facto. Primo casu aut testator voluit ad legatarium aliqd cōmodū ꝓtinere puta interusurium medij tēporis: ⁊ tūc ls annulleť onus nō annullatur legatū: vt. l. si qs eū. j. de cōdi. ⁊ demō. Alut vo e luit ad eū cōmodū ꝓtinere: ⁊ tūc aut onus annullatur ratione impossibilitatis de natura vel de iure vt q̄ turpe ⁊ nō annullatur legatum: q̄ impossibilitas dz remoueri: vt. l. obtinuit. de cōdi. ⁊ de. ⁊. C. de insti. ⁊ subſti. l. rep: ebendenda. ⁊. l. ẜ. de cōdi. insti. ⁊. ẜ. ti. j. l. ab oibus. §. j. sed si modus impossibilis non contineret turpe. sed respiceret aliquem actum pium: tūc deberet in illū transmutare: vt. l. legatū. j. de vsufruc. leg. Si vero onus est nullum q̄ lex sibi nō assistit: tūc aut onus est implendū de ipso legato aut extrinsecus de alio. Primo casu aut onus est nullum mista cōsyderatione legātis ⁊ fideicōmissarij ⁊ hz locū ista. l. q̄: legatū est nullū quo ad petitionē nō quo ad retētionē. Si vero onus est nullū alia rōne: tūc legatū est nullū in totū vt. l. si qs ꝙs. ẜ. e. Si vō onus dz ipleri aliunde tūc ls on⁹ fit impossibile legatū nō vitiat: vt. l. cuz filius. §. nō iure. ẜ. eo. ⁊. C. e. l. ab administratione. Scdo casu principali q̄n onus annullat ex̄ postfacto: tūc aut ex̄ postfacto testatoris aut alio accidenti. primo casu annullat etiā legatū: vt. l. filio. §. matri. j. de adi. le. scdo casu nō annullat legatū: ls annulleť on⁹: vt. l. pf. §. tusculan⁹. j. ti. j. ⁊. l. si qs titio ẜ. eo. fallit si est electꝰ vt minister: vt. d. l. si qs titio. ẜ. e. ¶ Quero qd econtra pone q̄ legatū est nullus an ex̄ hoc erit nullū onus legato adiectū. Glo. di-

¶ Ultimo no. vide Bart. in. l. sanctio. j. de penis.
¶ Reꝓbo opi. Quid si testator dicit se debere in testamēto ⁊ postea superuiuat. an ex̄ illa confessione poterit cōueniri. late p do. Alnt. in c. fi. de cōfes. ⁊ ade de tex. ⁊ quod ibi Bar. in. l. q vroti j. de aur. ⁊ ar. leg. Bald. in. l. instrumēta. ⁊ in aut. ibi posita. ⁊ i. l. rōnes C. de ꝓbati. vide bal. ſ. l. j. fa. bere. adō an possit agi ex̄ confessione facta in testamento si supuiuat ⁊ illō reuocet bal. consi. clxxx. ij. lib.
¶ Si testator. et vide bald. in. l. generaliter. C. de nō nu. pe. ⁊ in repe. l. j. C. de confess. an aūt oriatur exceptio. vide glos. in l. non solū. §. libe rationis. de libe. leg. And. barba.
↦ Andre. Poma.
d ¶ Lucius titius. vide qd per istuz text. dicat barba. ẜfil. xv. i. xvij. col. in. ij. vol. ⁊ consil. xix. in. xj. col. v. in fi. v. ij. volu.
e ¶ Tu dic latius. vide Ly. in. l. i. §. ꝓro secundo in fi. de cadu. tol.

gg

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Insulam. ff. de his q consentiūt alienationi rei pbibite p testatorē alienari. dicit in. d. l. si fundū ⁊ in. l. q dotis. in pe. col. s. so. mat.

b ¶Illo. q ista ẏba. facit in simili. glo. fing. fm. d. Jo. in. l. rescriptū. ff. si pacto. ff. de pac. vbi idē est dicere sub pena ac si nomine pene. vide bar. in. l. fundus. ff. de an. leg. de ver. super. Andr. Barb.

c ¶Instituto. querit gl. no. an ꝓhibitus vendere pohibeat locare. et vide i materia oi no Jnno. in. c. ad hoc. de deci. ⁊ vide q not. in. l. i. ff. qō aūt. ff. de supn. ⁊ qō ibi dicit post bar. ⁊ ita sequendo bar. hic ℨ glo. träsit ang. ⁊ imo. in. l. si filio. ff. si solu. ma. sed bal. in c. i. ff. aut si libellarius. ⁊ dicit ibi in fi. quib. mod. feu. amitt. an ista glos. possit saluari in ptiario colono.

adde qō not. bal. in. c. i. in princ. de phi. feu. alie. i. q. de vasallo qui nō pōt concedere in emphyteosim ⁊c. vbi oio vide ⁊ ad de qō bal. ⁊ imol. in. l. si dom⁹. ff. si. fi. in fi. ff. tit. i. salnat hāc gl. q locatio ad magnū tēpus nō iducat trālationē dfiij ēt vtilis qū expresse B agit. i dubio aūt fit secus ⁊ sic ꝑce dit dictū doc. ad de bald. in aut. B cius ꝑrectū. i. i. col. C. de sac. sanc. ec. ⁊ ℨ glo. B tenet abb. sic. per illum tex. in. c. ad audiē tiam. de re. ecc. nō alie. p tex. i. c. nul li. e. tit. ⁊ vide bal. i aut. ei q. ẏri. co. C. de bo. auto. in. poss. et q locatio ad longuz tps sit alienatio ⁊ bald. in rubr. C. de iur. emph. ⁊ facit. c. j. ff. donare. qualit. olim feu. ali. pot. ⁊ gl. est ℨ istā in. l. e fi. C. de pac. pig. et ℨ istā glo. ⁊ etiaz ff. o. i. l. si stante. ff. q̄ties. cū seq. so. ma. adde gl. i de. j, de reb. eccl. non alie. ℨ an ꝓhibit⁹ alienare possit p mutare. vió bar. in aut. res q̄ cōia de le. in ff. d. ro. ad ea q̄ dicta sūt vtz illa ⁊c. ¶Idē an ꝓhibitus alienare possit mutare ꝙdan. de ca. consilio. ẏri. an

stinguit ⁊ bene. Ex predictis apparet q Roff. nō persecte intellegit istam materiā. vt in glo.

Insulam. [a]Si liberti ℨsentiūt heredi patroni alienāti rem eis relictam ꝑsumitur aīo donādi nisi aliud appareat. h. d. ¶Op. ff. de annu. leg. l. liberto. in pn. so. ibi liberti non ℨsenserūt alienationi. hic sic. ¶Oppo. q cōsensus nō ꝓeindicet: vt. l. si fundū. per fideicōmissum. ff. titu. i. in pn. multe fol. dank quas ibi examinaui. dicit ibi. tamē quo ad nūc dic q hic loquitur in libertus q consentiūt patrono vel heredi patroni in gbus facilius ꝓesumit animus donandi ꝓpter precedens meritum: vt. l. si vero non remunerādi. ff. papi. ff. manda. in. l. cōtraria erant extranei: quod dic vt ibi.

¶Prohibitus vendere vel obligare non pohibetur locare.

Qui dixit mutua mihi centum super isto libro videtur libzum obligare.

Locatio ad longum tempus dicitur alienatio.

Vendens fructus domus pro centum annis dicitur alienare.

Empto: fructuum ⁊ conductor quo ad eoz ōnia parificantur.

Adde ad hoc ⁊ vide Aleg. de imolān ℨsil. cxviij. col. iiij. in. v. volu.

Prohibita alienari non veniunt in obligatione generali.

Hzauatus vēdere in familia vt possit alteri vēdere dz requirere ⁊ expectare illos de familia.

Instituto. obligare nō vī phibitus locare. h. d. vel sic. ¶Qui obligat nomē ꝙductoris domus alienari ꝓhibite non videt alienare domum vel obligare. h. d. ff. o. quod dixi in summario. ¶Ito. ꝙquod ista verba[b] mutua mihi centum super hoc libro hoc important vt iste liber sit illi obligatus pignori ꝓ istis centū. vt hic in text.

¶Querit glo.[c] quid si locauit[d] ꝓ istam domuz ad centum annos ⁊ dicit quod videtur alienari. ff. ⁊ omnes contra per locationem in longum vel lō gissimum tempus constituitur ius in re: vt. ff. si ager vecti. vel emph y. pe. l. i. ⁊ l. ij. j. de superfi. l. i. ff. quod ait. ⁊ sic est alienatio. Jsta3 ergo. l. referas. ad locationem ad modicum tempus. ¶Queritur ꝙquid si vendit fructus domus ꝓ o centū annis. Respon. aut vendidit fructus constituendo ementi ius vsufructus in re ⁊ esset alienatio vt. l. fi. C. de reb. alie. non alie. Aut non constituendo ℨ obligando se actione ꝑsonali ad dandos fructus ⁊ non esset alienatio. vt. l. si fi. ff. de contrahē. empt. facit. l. liberto. in princ. j. de annu. leg. Qualiter autem hic perpendatur vtrum constituerit vsumfructum vel non. not. in. l. si ita. ff. de vsufruct. facit l. fundi trebatiani. de vsufruct. lega. ¶Quero ꝙquid[e] si iste filius[f] obligauit vniuersaliter omnia bona sua: an videatur fecisse contra voluntatem seu ꝓhibitionem testatoris. Respon. in obligatione ista generali non venit ista domus quam veri similiter non esset specialiter obligaturus ꝓpter penam adiectam a testatore: vt. l. obligatione generali. ff. de pigno. ¶Quero hic ꝙ testator dixit quod si volebat vendere venderet fratri suo vel fe nerari super ea faceret cum fratre suo, quid si frater nō vult emere vel mutuare cū ista pecunia indigeat. Certe potest alteri vendere facta requisitio ne ⁊ expectatione secundū formam. l. qui rome. ff. coheres. j. de verboꝝ obli. ⁊ ibi dixi.

¶Item qui occidit filium fratris vel sororis ꝓ hibeatur succedere ab intestato.

Patre. Prohibitus alienare in personas certas phibetur in eas ab intestato legitimo iure trnasferre. hoc dicit concordat. j. de verb. obliga. l. si ita quis. ff. ea lege. et

ibi dixi. ¶Oppo. ff. eodez. l. cum pater. ff. cum inter. et quod not. in. l. petō. ff. fratre. ff. eod. Solu. ibi fuit ꝓhibitus quis alienare simpliciter: hic in certas personas vnde debet curare ne etiam ab intestato ad illas personas perueniat. ¶Quero aliquis ⁊ occidit filium fratris vel sororis: vtrum ꝓhibeatur succedere ab intestato. Hic videtur casus q̄ non: sed potest respōderi q̄ iste frater qui succedit ab intestato non erat ille qui filium occidit cum in tex. ponantur plures fratres fuisse. vel potest dicere q̄ successit. sed ab illo aufertur tanq̄ ab indigno: vt. l. cum ratio. infra de bo. dam. dicyt et ibi dixi.

¶Clausula omni meliori modo apposita in testamento operatur q̄ debeatur etiam ab intestato.

Lucius. Hec verba ⁊ q̄ valeat omni modo quo melius de iure potest intelliguntur etiam ab intestato. hoc dicit. ¶Oppo. de. l. nemo potest. ff. titu. j. Solu. concedo q̄ non potest facere testator q̄ leges non habeant locum in suo testamento: sed hic ista voluntas quantūcunq; imperiti facta erat talis q̄ suffi ciebat ad codicillos: ideo valet vt codicilli. ¶Oppo. q̄ non potest valere iure codicillorum: quoniā hic heres instituit vt. l. non codicillum. C. de testamen. Solu. hic fuerunt dicta quedam verba que idem important ac si dixissent si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum: ⁊ circa istam materiam ℨ vn. formal vnam questionem quam dixi in. l. j. ff. de iure codi.

¶Tacita derogatoria per simplicem voluntatem renocatur.

Estatoz. [g]Voluntas testatoris tacita a contrario sensu sumpta per tacitam voluntatem renocatur. hoc dicit. ¶Oppo. per secundam voluntatem simplicem non receditur a prima derogatoria. quia oportet q̄ de ea fiat mentio specialis: vt. l. si quis. in principio. infra titu. j. ff. l. si mihi et tibi. ff. in legatis. supra titu. j. vbi voluntas derogatoria facit cessare voluntatem sequentem. Quinus timoze dicit glos. q̄ hic duplex est litera. vna est recepisti. secundum istam non obst. quia non est derogatoria ad voluntatez futuram. Alia est recepisset. et tunc solue duobus modis. Primo q̄ illa verba referuntur tantum ad testamentum et testatoz expressit. Secundo q̄ referantur ad futura secundum ⁊ q̄ sunt verba derogatoria tacite sumpto argumento a contrario sensu. ideo per simplicem[g] voluntatem contrariam renocatur in. l. si quis. in princi. fuerunt verba derogatoria expresse. Contra hoc facit. ff. titu. ij. l. conficiuntur. ff. fin. solu. ibi interuenerunt duo. scilicet prima pohibitio tacita ⁊ vltima codicilli facti propter que recessium est a codicillis in medio factis. hic interuenit vnum tātum. scilicet prima pohibitio tacita: dixi in dicta. l. si quis. in princip. ¶Quero dicitur hic si de fide epistole constabit. Quero per quot testes debet constare. Respond. per quinq̄: vt. C. de codicil. l. si. in fi.

¶Verba generalia debent ad tempus testamē ti referri.

Legatum vniuersale factum per verba generalia quando referātur ad tempus mortis vel ad tempus testamenti.

Hereditas est nomen collectiuum ⁊ de sui natura recipit augmentum ⁊ diminutionem.

Estimationi facte in casu huius. ff. per testatorem an stari debeat.

Testes non dicunt contrariū quando super valore vnus dicit de centum alius centum quinquaginta.

adde ad bar. hic. ⁊ vide are. q cū sequitur in. c. ij. col. vij. de ꝓbatio.

*Pro concordia. Aduerte q̄ ẏba generalia apposita in testamento vel legato referūtur fm bar. ad bona q̄ sunt tēpore testamenti in. l. si ita. ff. de aur. ⁊ ar. lega. Jbidem do. aleg. allegat bar. cōtrariari in hac l. si. ff. q indiuisa3. Tu dic in eo mēbro dū bart. dicit contrariū in hoc ff. loquit q̄ legauit sub nōe colle ctiuo q̄ de sui natura ꝓortat augmentum vel diminutionem puta le go gregē vel peculiū ⁊ sic q̄d vniuersale ⁊ ita etiā log⁹ tur. in. d. l. si ita fi bene legat vnde non meretur dici cōtrarius.

¶Op. vide Ly. in. l. fi. C. de pact.

¶Quero q̄dam circa hanc. q. ⁊ an in testib⁹ habeat locū. ff. si stipulan ti. l. j. de ver. ob. ⁊ vide archi. iij. q. ix. nihilominus.

archi. ⁊ Jo. an. in nouel. in. c. j. de ar bit. in. vj. et vide Pau. de leaza. in q. sua. incip. cōtra instrumentus de debi. ⁊ vide bal. in l. ij. in vlti. col. C. de resc. ven. ⁊ in. l. j. in pe. co. C. de testa. vide bal. ⁊ angel. in. l. eg facto. ff. ité quero. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ vide bar. in. l. cū furti. ff. de in lit. iu. per spe. in tit. de teste. ff. posteq̄. ver. iter pares. ff. de re indi. in. c. cum opor teat. de ac. ⁊ imo. in. l. j. ff. si stipulāc ti. de ver. ob. ⁊ vide bar. in. l. si qui dem. C. de träsac. ⁊ io. in. d. l. cū furti. q̄ dixi post Bar. in. d. ff. si stipulanti.

¶Filie. p intellectu istius. ff. vide Bal. in. l. quoniā nouella. iij. col. C. de inof. testa. ⁊ ibi sequit Bar. hic ⁊ bar. in. l. cū pre. in fi. C. de in. do. ⁊ vi de bart. in. l. luci⁹.

Qui indiuisam. Verba ⁊ generalia debēt ad tempus testamenti referri. b. d. ff. est valde no.

¶Opp.[a] q̄ ista verba debeāt referri ad oēs res que reperiunt tempore mortis: vt. l. peculium. in pn. ff. eo. ⁊ ff. ti. j. l. grege. ff. si grege. Glo. ⁊ Dy. dicunt q̄ hoc operatur verbū ꝓsentis tēporis: q̄ dicit cōmunes sunt. Pet. ⁊ vero dicit quoddā est legatum vniuersale q̄ relinquit sub aliquo nōie appellatino: de sui natura collectiuo: vt peculium gregez ⁊ similia: ⁊ tunc ista recipiūt augmentū ⁊ diminutionē ⁊ inspicit tps mortis nō testamēti: vt d. l. peculiū. ff. e. ⁊ l. greges. ff. ti. j. quoddā est legatū generale p aliq̄ signū q̄ ibi apponit. vt lego oēs res ⁊ filia. Et tūc refert ad tps testamenti. vt hic nō aūt inspicit tps mortis fallitur in. l. fi. C. que res pig. ob. pos. ꝓpter modicū ꝓeiudiciuz q̄ est ibi in pignore. quoddā est legatum particulare de quo dic vt. l. si ex toto. in pn. ff. ti. j. quoddā est legatū indefinite relictū. ⁊ dic vt. l. si ita. j. de auro et ar. leg. ⁊ ex hoc glo. q̄ incipit. i. res plures. nō bene dicit put dicit hereditatis q̄ ⁊ cū hereditas fit nomē collectiuū de sui natura recipere augmentū ⁊ diminutionē sicut peculiū: vt vidistis. ff. l. peculiū. ⁊ no. hic. ⁊ de hoc ꝓ doc. C. de serui. l. nō modū. ⁊ d. l. fin. q̄ res pig. ob. pos. Ad p̄dicta facit q̄ no. in. l. j. in pn. ff. de edē. vbi gl. distinguit q̄ quedam est actio vniuersalis quedā ge neralis q̄dam particularis. ¶Quero vtrū testimationi facte p testatoꝛe in casu isto debeat stari. Hl. vr velle q̄ nō nisi testator iurasset. ff. nō bene declarat: ⁊ ideo ea3 vide. ⁊ adde ad eā q̄ incipit alꝭ obligatione ibi: ff. in casu huius. ff. videt secus. Dic ff. z q̄ non stetur estimatiōi testatoris: q̄ testator nō iurauit: vt hic colligit ex isto tex. facit. ff. eo. l. cū pater. ff. pater. q filio voluit ergo pater hic dari res ꝓtio iusto. Effectus tū predictorum est. q̄ tantū res q̄ erant tēpore mortis debeāt dari ꝓtio iusto nō res q̄ postea obuenerūt. Licet gl. aliter videat sentire in illa glo. q̄ incipit. quasi dicat. Item res q̄ erant tempore mortis dantur iusta estimatione nō illa quā testator taxauit. ¶Quero[b] quidā ⁊ testes dicūt rem valere cētū alij dicūt rē valere centū quinquaginta vtrū isti testes sint ℨij. Jsta glos. facit q̄ sic. quasi intelligat duo dico vz centū. f. tantū. in ℨiij facit. l. cū furti. ff. de in litem iuran.

Seio. Conditio apposita in ꝑsonā vni⁹ in ꝑsonā alterius sibi cōiuncti nō vī re petita. h. d. ¶Op. ff. de cōdi. ⁊ de. l. mulieri ⁊ titio. So. dicit glo. ibi testator vult repetere. hic nō veritas est q̄ ibi cōditio apponit post vtrūq; legatariū nōiatū. ideo ad vtrūq; referēt h post vnū nōiatū tm ideo ad illud tm refert. de hoc dixi in. l. mulieri. de cōdi. ⁊ de. ⁊ l. iul. ff. ti. j. ¶Quero hic portio dat marcelle qd de alia portione. Rñ. illā habebit iure accrescēdi. vt. l. plane. ff. si duob⁹. titu. j.

Lucius. Valet fideicōmissum iniunctuz de bonis cōcādis. h. d. facit. ff. ad treb. l. lucius. in pn.

Quatuoz. Qui rōne ꝯiūctiōis nō admittit vt ipse admitti tanq̄ ali⁹ phibeť. h. d. dic vt no. ꝓ Cy. in. l. j. C. de dolo.

¶Qualiter filia possit grauari in dote.

Filie. [c]Filia pōt grauari in dotē quatenus dos est vltra legitimā. h. d. fm Dy. ⁊ mar. ff. ¶Opp. ⁊ q̄ mulier nō possit grauari in dote vt. l. mulier. ff. cū ꝓponeret. ⁊ l. a filio. in pn. ff. ad tre. ⁊ ff. ad. l. fal. l. pater filio. So. in fideicōmisso vniuersali nō venit dos vt in ℨiij: ff. spāl⁹ pōt filia grauari vt hic: qō itellige q̄tenus dos esset vltra legitimā: q̄ i legitima nullū ꝯfsitit grauamen vt. l. q̄m in ꝓcoīb⁹. C. de inoffi. testa. ita tz Dyn. ⁊ zBar. ff. in. q. quā disputauit. ⁊ Cy. C. de rei vxo. act. ff. videam⁹. Jté hoc intellige q̄n actio de dote nō erat q̄sita filie. si eā quesita esset non posset grauari nisi ei vltra relinq̄ret ⁊ legatuz agnosceret. vt. l. titia. ff. q in vita. ff. e. facit. l. pater filiū. ff. ad. l. fal. ¶Op. q̄ istud grauamē q̄ frater stipulet dotem nō porrigat ad tps matrimonij scōi vt. l. cū pater ff. pater certā. ff. e. So. hoc cōtingit ꝓpter moram filie q̄ nunq̄ voluit renocare stipulationem vt hic in tex. vel aliter hic pater voluit stipulari dotē ea decedēte in mr̄imonio sine liberis. ꝓpter q̄ videt velle q̄ frater habeat dotē q̄ctūq; sine liberis decessit: sed in ℨiij voluit frater stipulari dotē simpliciter ⁊ ideo non est verisile voluisse mr̄imonio soluto ⁊ filia viuēte fratrē ad dotē admitti ne alꝭ filia indotata remaneat. Jtez sufficit q̄ filia semel paruisset voluntati defuncti vt ibi.

Filium ⁊ filiam. Plurib⁹ post eoz mortem si mul rogatis vno mortuo alijs superstitibus statim cōpetit fideicōmissi petitio. h. d. Jsta materiā examino. in. l. heredes mei. ff. cū ita. j. ad trebe. facit. l. lucius. ff. caio. co. titu.

Maritus. [d]Justa heredis ignorātia alienationem per fideicom missum relicte q̄ subiacet restitutioni confirmat. h. d. ¶Op. res q̄ subiacēt restitutioni nō ꝓsit alienari C. cōia de leg. l. si. ff. sinaūt auaritie. ⁊ auc. res que Sol. nō pōt alienari vt ibi: nisi fiat ignozanti ⁊ ab ignozāte iuste: vt hic no. p glos. in. l. q̄dā ita. ff. si gs filiū. in princ. mag. glo. j. ad treb. ⁊ p doc. in. d. l. si. ff. sinaūtem auaritie. C. cōia de lega.

¶De legatis ⁊ fideicom. iij. Rubrica.

¶Querit glo. quare hunc tractatuz de legatis diuisit in tres[e] libros. Dic vt in glo. ⁊ bene dicit. sed Jac. de are. dicit sic. in primo tractauit de legatis iniunctis heredi. in secūdo de iniunctis legatario. hic de iniunctis vtrūq; ⁊ de significatione verborum: que etiā satis placet. alij dicūt q̄ hoc fuit factum ꝓpter ꝓlixitatem materie. quod glo. reprobat: quia cum sint libri distincti debent habere distincta materias.

Sincertus. Dubi⁹ de statu e suo per errozē facti vel iuris non pōt testari. h. d. ¶Oppo. de. l. ex militari. ff. j. ff. de testa. mili. et. l. aristo. ff. de codi. Respō. q̄ hic dicit fallit in milite ⁊ veterano: ⁊ in ℨiij. ¶Opp. ff. de acqui. here. l. sed ⁊ si de sua. ff. cum aūt. Sol. ibi in additione hereditatis: hic in testō condendo vbi requiritur maioz certitudo de conditione ꝑsone. q̄ dic vt ibi dixi. ¶Jté op. de. l. q̄ si dubitetur. de acqr. here. Sol. ibi nulla pars dubij debebat impedire factionem testamenti. hic sic. q̄ dic vt. not. ff ff. ff. de testa. l. qui a latronibus. l. de statu. ⁊ ibi dixi.

¶Ultimo istud principiū facit ad. q. aliqs est in certus. an sit index vel esse possit. an valeat sniaꝭ lata p eum dixi in. l. sed ⁊ si de sua. de acqr. here. ⁊ in l. multum. ff. de condi. ⁊ demon.

¶Testamentum inualidum quando recōuale scat: ⁊ quando non.

Actus nullus ꝓpter omissionē solēnitatis respicientis fauorem publicum non potest postea confirmari ⁊ quibus casibus confirmetur. nu. 4.

Actus nullus ob defectum solennitatis respicientis certam personam potest postea confirmari.

Tria tempora in persona heredis inspiciuntur.

Voluntas quando presumatur durare.

Quot testes sufficiant ad probandum iudicium none voluntatis.

Si filius. Hic est difficilis. ff. ⁊ b. d. Si testm̄ ab initio deficit ꝓpter defectū testātis ex noua uolūtate nō qualescit impedimēto cessante: sec⁹ i codicillis. b. d. ¶Opp. ff. hic q̄ testm̄ inalidū nō ꝯfirmat. ff. i. l. q. ex liberis. ff. testō. j. de secū. tab. ⁊ isti. q. mo. test. ifir. ff. nō tm̄. So. hic testm̄ ab initio fuit nullū: sed ibi ab initio fuit aliqō ⁊ i medio tpis deficit: ⁊ vltimo pt reassumere vires de iure ꝓtorio qm̄ res de facili ad suaz naturā redit. Ad hāc so. op. q̄ testm̄ nullū ab initio q̄nq; ꝯfirmat. vt. l. filio. ff. de iniust. te. ¶Qui[f] ⁊ timore dic q̄ q̄nq; testm̄ deficit ex ꝑsona testātis q̄nq; rōne solennitatis: q̄nq; deficit rōne heredis scripti. primo casu si quidē deficit rōne testātis q̄ est intestabilis postea nō reconualescit vt hic. Si

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Si vero solēnitas. Adde q̄ per dicta Barto. h.d. Maria sozi. in.c.fi diligenti. de fo. cōpe. in glo. in ver. circa tertiū limitat q̄ dr in.c. dispendia. ꝛ.c. statutū. de rescri. li. vj. per glo. ibi ꝛ p glo. in.c. fi. sup verbo presumat. de offi. dele. eo. lib. ꝛ do. in. d.c. dispendia. ꝛ q̄ dō in.c. dilecto. de pben. vbi quod dispositioni habēti clausulā decreti nō potest renūtiari. naz hoc fallit ſm maria. vbi. ſ. nisi ꝑsona in cuius fauorē act⁹ annulla retur vellet ipsu⁹ actū approbare per dicta Bart. hic. et in. l. filio ꝓterito. ſ. de inīū. irri. q̄z test. q̄ etiaz tenēt Bof. anto. de bu. ꝛ doc. in. c. j. extra ne sede vacā. ant. ꝛ Jmo. in. c. fi q̄s ꝓhyteror. de re. ecc. nō alie. sentit Jnno. in. c. j. e. tit. ꝛ q̄si dispositioni habēti clausulaz decreti nō possit renūtiari. vide p barba. in cōſi. xij. col. iiij. ꝛ in consi. clxij. col. xiij. in. j. volu. J. T.

b ¶Presumit⁹ dū rare. ex his habes no. q̄ pupillus facit testū et postea efficit adultus ad testū reāalescat q̄ no. c q̄d aūt in filiofa. effecto sui iuris: vide bal. in. l. j. g. col. de sa. san. eccl.

c ¶Reconualescit testa. q̄si q̄s dicat durare in eadem voluntate. adde no. ſ. de do. inter vi. z. l. cū hīc ſtat⁹ in ꝑn. ꝛ ibi Bar.

d ¶Quero q̄t. hic adde bartol. in. l. seruus. C. de leg.

e ¶Idi q̄bus. adde bar. in. l. filius j. de leg.

f ¶Et bene. idem tz ꝛ bene in. l. lega to. hic alle. ꝛ p dictam glo. dicit q̄ indeꝛ nō pōt mittere in possessionem bonoꝝ existentiū extra territoriū: ꝛ habeſ ī l. cū vnus. in. ſ. sacri. als scō. ſ. bo. an. iudi. possi.

g ¶In cum transeunt. adde ¶Pet. de anch. in. c. j. de offi. vica. ꝛadde q̄ habes in. l. j. j. q̄s ꝛ a quo.

b ¶Quo casu seruanf. adde Bart. Bald. ꝛ doc. in. l. pe. C. de fideicō. ꝛ quod not. Bald. in. l. j. C. de cōtra tabu.

vero nō est intestabilis: ſz q̄ onerat⁹ creditoribus nō pōt instituere seruos: vel usurarius est: ꝛ sic nō pōt testari nisi ꝑstita cautione: tūc cessante impedimēto voluntate testātis pōt cōfirmari vt. ſ. de here. instī. l. ei q̄ soluendo. vt dixi in. l. filio. de inīu. te. vbi de usurario dixi. ¶Scō tū casu dic q̄dā est solēnitas q̄ respicit fauorē publicū vt q̄ sint ibi. vij. testes rogati ꝛ filia. tūc si deficit testū ab initio nō pōt postea cōfirmari. Jta not. in. l. nō dubiū. C. de testa. Si vō ſ solēnitas[a] respicit fauorē certe psone vt q̄ filij⁹ nō ꝓtereaſ: ſz sit instituſ vel exheredat⁹. tūc pōt cōfirmari vt. l. filio. vt. ſ. de inīu. te. ꝛ. l. si impubes. in fi. j. de car. edic. ꝛ id ſ q̄d dixi in ꝓcedenti casu si solēnitas deficit q̄ respicit fauorē publicuz fallit q̄nz in alīs q̄ cōfirmanf cū solutione p cursum triennij. vt. l. j. C. de fideicō. Jtē fallit in. l. testō. ſ. de fideicō. li. Tertio casu nō pōt cōfirmari: q̄ in ꝑsona heredis tria tpa inspiciunt. vt. l. si alienū. ſ. in extraneis. ſ. de br. ꝛ instī. de her. qua. ꝛ dif. ſ. in extrancis. Fallit si instituſ esset ꝛditionaliter vt. l. in tps. ſ. de here. inst. ¶Jtē hoc dicit si nō vz testū nō debenf legata. ſ. de. l. ea quā. de fideicō. Dicit glo. fallit in casib⁹ vt ibi no. ¶Dicit hic si ouranerit volūtas post manumissionem qd in dubio. Rñ. nō ſ ꝑsumit⁹ durare[b] nisi appareat aliq̄ indicium ex quo ꝑsumaſ vt. l. q ex liberis. ſ. testō. ſ. de secū. ta. ꝛ. ſ. nō tm. instī. q. mo. te. infir. et ita dicit gl. ꝛ ¶y. ꝛ oēs docto. ¶Hoc q̄ hīc vī ſz tex. ꝛ gl. ſ. de adop. l. si arrogator. in ꝓn. ꝓme glos. vbi impubes est adoptat⁹: ꝛ postea facſ sui iuris recōualescit testū suū. i. subſtō pupil. ꝛ tū ipubes nō pōt approbare: qd dicem⁹. ¶De. ꝛ ad ar. sili. et Jac. bu. in. l. cōtra. tenēt q̄ hoc q̄ dicit hic oz apparere noue volūtatis indiciū verū est in eo q̄ voluntatē habere pōt. sec⁹ si volūtatē habere nō pōt vt ibi. Quid em si sui iuris efficereſ tpe quo esset furiosus. Certe ſm ꝓdicta vī q̄ ꝑsumaſ durare in eadē volūtate vt cōsummarenf legata. Jn. ſ. ium facit iste tex. qui dicit quasi nūc datū: sed nunc nō posset facere testū ꝙ ꝛc. dic si testū ab initio fuit aliquod ꝛ postea fuit ruptū: ꝛ tunc loquunf doct. q̄ cōfirmatio trahiſ ad tēpus testamēti quo erat habilis ad testandū. dixi in. l. q ex liberis. ſ. testamento pallegato. Sed si ab initio fuit validū tunc requiriſ q̄ sit habilis tēpore quo decedit ꝛ ad illud tempus trahiſ confirmatio vt hic. ¶Quero quot[c] testes ſ requirantur ad probandū indicium noue voluntatis. Glo. in. d. l. q ex liberis. ſ. testō. dicit quinq̄ ꝛ idē gl. in. l. j. C. de codi. Contrarium no. in. l. heredes pala. ſ. sed si not. ſ. de testa. dic vt ibi dixi ꝛ ibi per ¶y. in. d. ſ. testō. Sed si requrunf quinq̄ testes: certe tunc videſ codicillari. qd enim mirū si sit ꝛfirmatū ꝛ eadē rōne si diceret q̄ septē testes cōfirmarēt testamentū seu esset de nouo testamentū facere: vt. l. hac consultissima. C. de testa. quid enim impedit: ꝛ sic in bac. l. nō videtur differētia inter testamētū ꝛ codicillū: sed est differētia in facto: q̄ ad confirmationē codicilli requirit solennitas testiū: sed ad confirmationez testamenti nō. Aduerte si poneremus istā nouā voluntatem esse totaliter declaratā: q̄ totā primā voluntatem legeret cozā testibus. tunc esset testamentū de nouo facere si essent testes sufficientes ꝛ esset facere codicillos de nouo ꝛ hoc casu nō loquiſ hic. Sed si apparet indiciū volūtatis nō declarate dicens ego feci testū que verba nō sunt dispositiua noue volūtatis: sed inducūt indiciū q̄ durat in prima volūtate. quo casu codicilli cōfirmanf: sed nō confirmatur testū ꝛ in eo relicta. ratio q̄ in testō oz ex primi nomē heredis ſm. l. iubemus. de test. hic autem nō exprimit nec dicit vba dispositiua. Si em verba dispositiua ꝓferret ꝓius testamentū confirmaretur p. l. postbumus. ſ. fi. ſ. de inīust. testa. ꝛ. l. querebatur, de testa. apili.

1 ¶Preses an possit deportare remissiue.
2 Berens vices alterius an possit deportare.
3 Stante statuto q̄ capitaneus non possit cognoscere de maleficio commisso ante tempus finiti sui officij per tres menses si capitaneus moritur ꝛ cōmune prouidit qui filius compleat officium tpus triū mensium incipit currere a tempore capitanei.

e **Idi quibus.** [c]Deportatus a preside potest testari anteq̄ eius sententia per principē cōfirmetur: secus in deportato a prefecto ꝓtorio vel eo q̄ eius vice cognoscit. h.d. ¶Opp. j. de interdi. ꝛ rele. l. relegatoꝝ. in ꝓinc. Soln. aliud in relegatis vt ibi: aliud in deportatis vt hic. ¶Opp. oz hic q̄ ꝓses ꝓincie nō potest deportare. Contra: q̄ pōt animaduertere in corpus: vt. l. illicitas. ſ. qui vniuersas. de offi. ꝓcſ. ergo ꝑ consequēs pōt deportare cū possit aiaduertere quod est maius. Dicit glo. dic vt ibi ꝛ bene[f] ꝛ per ¶yn. in. c. cui licet. de regu. iur. lib. vj. dicam in. l. relegatorum. ſ. i. de interdi. ꝛ relega.

1 ¶Hic innuit ſ quod qui gerit vicem alterius potest deportare. Contra de. l. j. de offi. eius cui man. est inr. ꝛ in aut. de colla. ſ. phibemus. Sol. quandoq̄ quis gerit vicem alterius ex mandato einsdem tanꝯ delegatus eius vel vicarius eius: ꝛ tunc nō transeunt ea que sunt meri ꝛ mixti imperij: vt. ll. contrarijs. Quādoq̄ pars gerit vicem alterius ex mandato imperatoris vel vniuersitatis vt q̄ potestas est mortuus: cōe ꝓnidit q̄ ille gerat eius vices: ꝛ tunc oia que habebat ille cuius vicē gerit in eum transeūt[g] vt hic: ꝛ ita loquiſ titulus de officio eius qui vicem alterius iudi. gerit. ¶Et p hoc alio ſ anno in ciuitate ista erat dubium. decessit hic quidā capitaneus ꝛ cōmune ꝓnidit q̄ eius filius deberet cōplere eius officiū. dubitatur q̄ hic est statutū q̄ capitaneus non possit cognoscere de maleficio cōmisso ante tempus finiti officij sui per tres menses querebat an illi tres menses computarētur a die quo iste quiuicem illi⁹ mortui gerit cepit gerere: vel a tēpore quo incepit ille cuius vicem gerit cōputarentur vt sic vel nunc de nouo incipiat ꝛ sit officium p se vel sit vnū officiū vna cum officio eius cuius vicem gerit. Et dixi q̄ vicem illius gerit esse vnū officiū cum paterno: ꝛ sic tempus triū mensium incipit currere a tēpore eius cuius vicem geritꝝ vt hic. Sed cū sint inſpicienda verba statuti vtrū de nouo dent officium illi vel prozogent officium primi: vt dicitur in simili in. l. si vnus. ſ. pactus. de pact. dixi in l. iiij. circa ꝓin. de dam. infect.

Sciendum. Nunc. ſ. declara vt in glo.

Illud. Relictum nominatim ab eo qui est in primo gradu non debetur ab eo qui est in secundo si ad eum hereditas ptinet. h.d. ¶Op. de. l. si quis cum nullū. secūdo rñ. ſ. de codicil. gl. respondet ꝛ bene. Opp. de. l. si titio. ſ. in legatis. ſ. ti. j. So. vt ibi ꝛ plene distin gi in. l. cum pater. ſ. cum estimaret. ſ. tit. i.

1 ¶Aut. ex causa q̄ non habeat locum in legatis factis a preteritoꝝ debeantur.
2 Clausula si non valet iure instrumenti q̄ habeat locum etiam quando testamentum nō valet ratione preteritionis.

Ex filio. Non valet fideicōmissum quod relinquiſ ꝓterito. h.d. Glo. legit istam. l. plurib⁹ modis. Primo in matre que preterijt filiū ꝛ egrancū instituit: dicitur quod legata nō debentur. ¶Oppo. ꝛ videſ q̄ relicta debeantur a quolibet veniente ab intestato. vt. ſ. l. pri. ſ. sciendū. ꝛ. l. si qs cū nullū. ſ. de codi. ergo a ꝓterito filio legata possunt deberi. Sol. tenendo q̄ filius fuit a matre ꝓteritus ꝓterito habeſ ꝑ egredientes et sic per querelam testamentū rescindiſ quo casu legata repetita ab intestato nō debenf vt. l. titia. ſ. de inoff. test. Jsta lec. nō videſ bona: q̄ text. dicit: ſz suus heres erit ꝛ tū vir nō hz. ergo ꝛc. ¶Preterea innuit quod fideicōmissum relictū a ꝓterito alꝫ vz q̄si testū p querelā nō rūperet q̄ est falsum: vt. j. dicā. vnde glo. legit in filio emācipato ꝓterito a patre qui nō pōt grauari in legatis ꝛ fideicō. vt. l. pe. C. de fideicom. ꝛ ideo nō debenf legata ab intestato repetita. Jsta lect. nō est vera: q̄ hic dicit suus heres. ¶Preterea emācipatus ꝓteritus haberet necesse venire cōtra b. ꝛ prestare legata liberis ꝛ parētibus. nō aūt ab intestato simpliciter succederet. quare gl. dicit q̄ pater instituit nepotem ꝛ filium ꝓterijt: ꝛ legata nepotibus reliquit ista legata non valent q̄ nō vz testamentū. Jsta lec. nō est vera: q̄ nepos nō est suus quez pater ꝓcedit. Dicit glo. intelligo suus nō q̄ denotet suitates: sed sufficit q̄ sit heres eius: sed ista lectura non est vera: q̄ si legata essent ab intestato repetita deberenf: quare gl. dicit q̄ pater filiū in potestate ꝓterijt. ꝛ extraneuz instituit: ꝛ a ꝓterito legata reliquit: si ꝓtereritus tanꝯ suus dicit nullum nō dicunf legata: sed qualiter rñdetur ad cōtrariū. Rideo legata dicuntur a quolibet successore si sunt relicta ab intestato. Dicit quidam fidei cōmissum nō pōt relinqui scilz vt valeat ex testamento: sed ab intestato pōt. Alij dicūt ꝛ bene legata debenf si sunt relicta ab eo quem grauare pōt: vt in ſio. sed si relinquiſ ab eo q̄ nō pōt grauari vt a filio ꝓterito et tunc non debenf a venientibus ab intestato vt hic. Et hoc querit ¶yn.

1 ¶an aut. ex cā habeat locū in legatis relictis a ꝓterito vt debeantur. Et dicit q̄ nō: q̄ aut. ex cā loquiſ q̄ legata sunt relicta simpliciter quo
b casu seruanf ꝑ illā aut. Ratio q̄ heres potuit grauari: ſz q̄ sunt relicta a filio ꝓterito qui grauari nō potest: tunc est ꝓo nō scriptū vt hic.

Ultimo

a ¶Tex. ꝛ glo. addē tex. ꝛ q̄ hīc dixi in. l. aurelius.
b ¶Reprehendiſ. ꝛ q̄ ista gl. sit falsa tz etiā bal. in. l. filiū. in. ꝓ. j. C. fami. herci.
c ¶Si rē. sed vtrū istāte statuto q̄ legatum debeat poni in memorialibus debebit poni legatū factum creditori bald. dicit q̄ in. l. ſ. seruo ſ. de her. ist. quia nō sunt paria lucratiua capere vl debita nō amittere. facit optime q̄ idem dixit in. l. in suis. de li. et post. ꝛ q̄ dixit bar. in l. j. C. de ipo. lucr. desc. li. g. ꝛ q̄ valeat legatū factuz creditori vide ali quas rōnes no. ꝛ bal. in. l. j. in. g. co. ver. ſz nunqd. C. de fur. ꝛ vide in. l. si creditori. ꝛq̄ ibi scripſi. ſ. ti. j.
d ¶Opz. vide ibi ang. q̄ multa bōa dicit in materia. ꝛ ad gl. hic ꝛ in. d. l. nō solū adde bar. in. l. venditoris. ī fi. j. de ver. ob.
e ¶Propter statutuz. statutū omni tpe et post sniam pōt allegari ꝛ sor tiſ effectū suum. ꝛ aliqd oz addere iuri cōi ꝛ p hocvi de q̄ pulcbre dixit bar. in. l. si. j. ſ. ō vſu. ꝛ q̄ dixi in. l. iiij. ſ. abesſe. ō dā. unfe. ꝛ ad idē vide bal. in. l. termina; to. C. de fru. ꝛ lit. e exp̄ē. ꝛ bart. in. d. l. nō solū. ꝛ idē vo luit bal. i. l. ꝑperādū. ſ. sinaute. al terutra. C. de in. iudex aūt ipe pōt supplere statutuz sicut leges vt not. in. l. j. C. vt que de sunt aduoc. ꝛ ibi bal. in ꝓinc. ꝛ inde; an possit illō supplere postq̄ ē cōclusum in cauſa vi⁹ q̄ dixi post bar. in aut. qui se mel. C. de ꝑbat. ꝛ g ad dicta bart. hic adde Bof. ꝛ doct. in. c. ex ꝑte. de re scrip. ꝛ de veritate hui⁹ dicti scripſi post bart. in. l. non solum. de rei

2 ¶Ultimo scias ſ q̄ quidam doctor. ſ. Rayne. de for. voluit dicere q̄ illa clausula si nō vz iure testamēti ꝛc. nō pertineat q̄ testū nō vz rōne preteritiōis. de quo no. in aut. ex cā. ꝛ dicit esse casuz hic sed nil facit: q̄ hic loquiſ q̄ legata nō a tim sunt relicta a filio ꝓterito quo casu non valent: sed si sunt relicta simpliciter: tunc bene valebunt ꝛ iam debentur a filio ꝓterito qui succedit ab intestato: vt hic dicit tex. ꝛ glo.[a]

a ¶An ab eo cui donatur inter viuos possit fideicommissum relinqui.

Simulier Ab eo cui mortis causa donatur vt relinquiſ pōt fideicōmissum relinqui. h.d. ¶Querit glo. ſ oz hic si donauit cā mortis q̄d si donauit iter viuos. Dicit glos. aut donauit inter viuos: ita q̄ statim valuit donatio ꝛ tūc nō pōt grauari iure fideicōmissi vel vi pacti aut nō valuit statim vt inter vir. ꝛ vxo. tūc quidaz dicūt q̄ pōt grauari: sed ego contra. ita dicit glos. Certe ista glo. reprehendiſ[b] ꝑ ¶y. q̄ est cōtra casum. l. i. ſ. ti. j. ꝛ per ¶pet. in. l. in dona. C. ad. l. falc. ¶Quero modo q̄d si dos ad vxorem vel maritū rediuit causa mortis. Dic vt in glo.

¶Legatum speciei factum creditori illam pure recipere debenti vz. secus in legato q̄titatis. Expense q̄si petātur actione ex stipulatu tunc index super expensis eodem die iudicare debet. Expense actione ex testamento quandocunq̄ petī possunt.
Statutum quod victus victori in expensis condēnetur. operatur quod expense petuntur conditione ex illo statuto.
Legatum in sumptibus quando valeat.

Si rem. [c]Licet legatū certe rei pure debite valeat non tñ poterit legatarius onere fideicōmissi grauari. h.d. ¶Op. q̄ſ ꝙuis legat creditori q̄ debet recipere pure non valet legatum: vt. l. si creditori. in fin. cū. l. seq. ſ. de leg. j. Sol. ibi in debitore quantitas seu generis: hic certe speciei vbi habet commodū translationis d̄iij. ſz gl. aliter not. instī. de leg. ſ. ex cōtrario. dixi in. l. si creditori. ¶Opp. ꝛ videſ q̄ iste nō baheat cōmodū in expēſis: q̄ victus victori oz condēnari in expēſis: vt. l. properandum. ſ. sinauté. C. de iudi. So. dicit glo. pōt esse quod heres haberet iustam cām litigandi: sed nunc nō habuit iustam causam litigandi. Jtē q̄si petiſ ꝛ res actione ex stipulatu tunc debet iudex eodē die iudicare sup expensis. vt. l. paulus. de re iud. ꝛ. l. terminato. C. de fruc. ꝛ lit. expen. ꝛ. l. iiij. C. depo. sed per actionē ex testamento possunt peti expense q̄ficunq̄. ita not. hic in aut. de iudi. ſ. oportet. ſ ꝛ de rei ven. l. nō solum. in fi. ꝛ spe. in ti. de expen. ꝛ doct. in. l. sancim⁹. C. de iudi. ꝛ hoc est vtile ſ ꝑpter statutū[e] q̄ dicit victus victori condēnetur in expēſis. q̄ intelligeſ cōditione ex illa. l. vt habeat plus q̄ sit de iure cōmuni vt habeat commodum quod glos. dicit

¶Ultimo dicit ¶pet. q̄ legatū nō valet in cōmodo sumptuū vt possint peti actione ex testamēto. allegat. l. petitor. de lib. leg. Glo. ¶Dicit verū nam quando legatum nō haberet aliud cōmodū quaz cōmodum sumptuum non valeret. secus si haberet aliud commodum tunc etiā valebit in commodo sumptuū vt ibi dicit. ¶Eodo hic valet ꝓpter representationē dominij. ideo valebit in sumptibus ꝛ poterunt peti actione ex testamēto: vt in glo. dicitur ꝛ bene.

Sed si habenti. Vo. casum si cōcedo tibi habenti ꝓprietatem vsumfructuz causa mortis possime tenere grauare fideicōmisso in eo q̄ interim a me vino ꝓcipis: lec⁹ si pignus libero. h.d. ¶Op.[g] q̄ a legatario possit relinqui legatū. ſ. l. j. ſ. sciendum. Soln. illud quando legatum continet cōmodum pecuniarium: sed remissio pignoris non cōtinet commodum pecuniarium: vt. l. si pignus. de his q̄ in frau. cred. ¶Op. de. l. posteq̄. ſ. de pact. Glos. nō solvit: sed dic quod cōcordat: quia nec hic nec ibi liberādo pignus videtur debituz remittere: vt

l. j. ſ. iulia. j. de li. le. rō cū nō cōtineat cōmodū pecuniariū nō pōt ab eo fideicōmissum relinqui.

f **¶Pater.** De materia huius. l. habes in. l. si alienus seruꝰ. ſ. ti. j. l. cū filio. ſ. de leg. j. dic vt ibi.

Si fuerit. Sile pōt dari seu relinqui fideicommissum a tutore pupilli instituti vt. l. peto. ſ. matrē. ſ. tit. i. simile si monasterium

g instituit heres pōt fideicōmissum relinqui ab abbate. idem ꝛ in qualiber vniuersitate.

1 ¶Heres heredis grauari potest fideicōmisso b sub noīe appellatiuo nō sub nomine ꝓprio.
2 Fideicōmissum iniūctū filio si decesserit sine filijs vel filij eius: an valeat si filius decessit cū filijs sed i filij filiorum sine filijs.

Sed ꝛ sic. [f]Heres heredis ſpōt onere fideicōmissi grauari sub noīe appellatiuo nō sub noīe ꝓprio. h.d. ¶est magistra- k lis casus. Flo. tex. ibi q̄nq̄ ꝛc. ¶Op. C. de leg. l. añpe. vbi ab herede legatarij nō pōt reling. Sol. ibi speciale: dic vt ibi. ¶Op. de ꝓnci. ifto ad versi. sic autem. Rñ. ꝓinc. loquiſ quādo heres heredis granaſ sub noīe appellatiuo: ꝛ sic simpliciter: sed versic. sic aūt loquiſ quando granaſ sub noīe ꝓprio. Rñ. q̄ quando aliquis granatur sub nomine appellatiuo: tunc certū est q̄ babebit heredem ille primus heres cuius heres est granat⁹ vel ali quem loco heredis: sed q̄si heres heredis granaſ noīe ꝓprio tunc no iatus habet ex fortuna non ex voluntate testantis seu iudicio defuncti ideo non potest grauari. Et hoc est vtile. k dicit testator ꝛ filium meū heredem instituo: ſ ꝛ si decesserit sine fi- l 2 lijs vel filij eius sine filijs bona mea deueniant in talem: contingit q̄ filius decessit cū filijs sed filij eius sine filijs an valet fideicōmissum. Hic videſ casus in ver. sic aūt q̄ nō: nam si testator dicit si filius meus decesserit sine filijs per hoc nihil videtur relinquere filijs: vt. l. lucius. ſ. de here. instit. et ibi not. ꝛ sic isti filij si habent hereditatem habent a fortuna nō a iudicio defuncti: ꝛ sic videt quod nō possunt grauari vt hic ꝛ ita magni quidā do. consuluerunt. Aduerte verba istius fideicōmissi pūt esse ita cōcepta q̄ solus filius heres instituꝰ est grauatus sub duplici cōditione alternatiua si decesserit sine filijs vel filij sine filijs ꝛ solus ipse est grauatus ꝛ filij sunt positi solū in cōditione vnde vz fideicōmissum cū heres institutus grauet licet conditio sit extrinsecus post mortē heredis q̄ nil ad ꝓpositū vt. l. legato sub conditione. de condi. ꝛ demon. Sz si verba fideicōmissi essent sic ꝓlata q̄ si filij essent grauati tūc est dubiū. ꝛ forte nō valeret si deicōmissum q̄ nihil est eis datū nisi forte dicerem⁹ q̄ granādo eos per fideicōmissuz ex hoc inducaſ q̄ pater sit rogatus de restituēdo eis filijs: vt. l. deniq̄. ſ. interduz. j. de penu. leg. ꝛ. l. ꝓculus. de vſufru. ꝛ q̄ nō. in. l. alia. j. de ali. ꝛ cib. in fi. glo. ma. Reliqua sub dubio declarabo in materia cōpendiose. Sed q̄d in dubio a quo videſ relictū legatū. dic vt. l. codicil. de vſufr. le. ¶Quero vtrum fit differentia an precedat heredis institutio vel fideicōmissum. Rof. q̄ſ fic. Alꝫ ꝛ ¶u. q̄ non ꝛ bñ m vt in glo. habes ꝛ in. l. precedenti. quod no.

1 ¶Heres heredis institutus an sit omnino incapax.
2 Capacitas dñi an inſpiciaſ in legato facto seruo.
m **Si deportati.** [m]detur q̄ ſ oz inſpici ꝛditio scōm tpa testamenti: vt. l. j. de re. ca. Rideo ibi loqui q̄ relictum ab initio deficit alia ratione quā ratione ꝑsone legatarij. Preterea hoc legatū non erat inutile ſz alij acquirerēt ꝛ in acquisitione inſpiciſ tēpus quo dies legati cedit vt. l. q̄ legata. de re. iur. Jtē videt q̄ seruus nō sit deportati ſz fiſci vt. l. deportato ꝛ. C. de pe. El. soluit ꝛ bñ. Hoc ꝑmisso scitis ſ q̄ ō gl. in. l. j. C. de here. instī. dicit q̄ si deportat⁹ heres ſtituaſ fiscus succedit ꝛ auferet ab eo tāq̄ ab indigno gl. tz Jtem. instī. de leg. ſ. legari. ꝛ. ſ. de acq. here. l. si

vendi. ꝛc.
¶Quod intelligeſ et hoc operaſ statutuz: q̄ poterit peti q̄cunq̄ etiā si nō ꝓnūciaret inde ꝛ sup excep. vt dictū est.
¶Oppo. et vide bal. in. l. ab eo. C. de fi. com.
¶Non continet. adde. l. titi⁹. et ibi vide. C. de ope. li.
¶Sed ꝛ si fic. et istū tex. no. alleg. bar. in. l. si fundū ꝓ fideicōmissum. ſ. fi. ſ. ti. ij.
¶Et hoc est vtile. ꝛ vide bal. in. l. eod. C. de fideicō. Andr. Barba.
¶Dicit testator. adde bar. ꝛ doct. in. l. centurio. de vul. ꝛ pup. et bar. in sua disp. filiū ꝛc. ꝛ bald. in. l. ab eo. C. de fideicō. et in. l. ꝑcibus. C. de impu. ꝛ est text. in l. titia. ſ. seia. ſ. ti. j. ꝛ bar. ꝛ ibi text. in leg. hereditas ad fta. ſ. de here. inst. ꝛ q̄ nō. bar. in. l. gall⁹. in ꝓnc. de li. ꝛ posth. ꝛ in l. codici. in ꝓinci. de vſur. leg. vide aliqd per pau. de cast. in ꝛfi. xxxvj. inci. in ꝛpi nomine amē. Dubiū fa cit: q̄ posito q̄ ille la ꝛc. ꝛ vide bona ꝛba bal. in. l. vnica. ſ. ꝓ scō. de cadu. tol. ꝛ vide hic bar. in cōſi. incip. si considero. ꝛ tz idem ꝛc.

¶Si deportati. q̄ tempus inſpiciaſ in legatis q̄ ad hereditatē legatarij. ꝛ adō no. ꝓ bal. in. l. j. C. de bis qui ad liber. perue. non poſ.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Persona dñi. istud idē dicit an gel.in.d.l.si mihi ⁊ tibi.§.regula.ff. tit.i.adde videda cōsulta p Pet.de anc.§fi.cclxxvi.

b ¶ Ē.si seruꝰ. vbi bal.aliter dixit vi delicet aut reling tur cōtēplatione serui vel dñi ⁊c.

c ¶ Cum ita. facit ad.q.seqʒ hic ro. in.l.q hoc anno. de verb.ob. adde pau.de cast.cōfil. cclxxiiij. ⁊ dñm meū Sozi.in §fi. suo.cxxxv.co.iiij. in fine.

✠ Andre. Poma.

c ¶ Et B facit ad q. vide ro. singu. cccl.⁊ Alex.in.l. in testō.la prima. in pn.hic alleg.C. de testa.mil. Feli. in.c.ij.in.xvij.co. versi.fallit.de re script.⁊ Ro.cōsi. cc.xxxj.in simili.

d ¶ Fideicōmissa. §.quoties.hāc gl. alleg.no.bal.in.l. statutū.C.de sen. ex pericu.recitā.

d ¶ Quoties.⁊ vi de bar.i.l.in testō ff.de fideicom.li. vbi tz q testū im perfectus tz in le gato facto eccle sie Stz.d. Pet.in c.ij.de testa. vide ibi Jo.de imo.vi de Zu.ro.in aut. similiter. C. ad.l. falc.⁊ vide bal.in aut.qō fine.de tes ta.vbi aliter log tur ꝑ Bar.hic ⁊ vide Pau.de ca. in consi.cccl.vbi allegat Bal.in.d. aut.q fine.⁊ vide Ludo.ro.in cōsi. cccij.de rogitu notarij ⁊ de recita tione vide oīno.⁊ de rogitu notarij ad pias causas vi de cū in ꝑfato §fi. Andr. Barb.

✠ Andre. Poma.

d ¶ Quoties. hūc text. dicit singul. Pe.de anch.§fi. cccxxxix. incipiē. an essentia. circa fi. Pau.de ca.§fi. cciij.⁊ Old.cōsi. cxix. Barba.§fil. xxxij.in.ix.col.in primo volu.

e ¶ Sed vnū dico. ⁊ vide Jo.ō imo. in.c.relatū.de te sta.vbi tz q sufficit ad pias cās si

quis mihi bona.§.si qs plane. Vbi dicit q est oīno nō capax:⁊ sic est loc⁹ veniētib⁹ ab intestato.p hoc est tex.in.l.j.§.pe.j.de Sta.⁊.l.si necem.§.fi de portat⁹.de bo.li.ego tenebā doct.qō deportat⁹. fit oīno nō capax:§ ad hāc.l.rñde hic nō fuit relictū deportato:§z seruo deportati. Contra istā so. vide tex.exꝑsse in.l.nō min⁹.de her.instī.§.ti.j.l.si mihi ⁊ titio.§.regula.⁊.l.si debitor.§.seruo. vbi ꝑtū ad capacitatē vel incapacitatem inspicit ꝑsona dñi a nō ꝑsona serui. Quid dicem⁹. ✝ Rñdeo sic z Zuiz fit difficile.⁊ dico ꝙ inspiciat ꝑsona dñi ꝑtum ad capacitatem verum est de eo dño g retinet ciuitatem si eī ciuitatē pdit vt deportat⁹ habeā ꝑ mortuo.ideo eī ꝑsona nō inspicit ⁊ ex ꝑsona serui ꝛsi stit legatū ⁊ acqrit fisco vt hic.secus si deportato legaret directo:qz oīno nō vz.in seruo eī non capace sine dubio aliqua capacitas est plus ꝙ in ipo non capace vt patet ex his que dixi in.l.si seruus eius.§.de acqui.here. vbi tex.probat.

¶ I legatarius. Opp. de.l. §.ti.j.So. hic agnouit legatū petēdo: ibi nō. ¶ Op.q nō possit petere. vt.l.si qs titio.§.tit. j.So.ibi erat nudus minister. hic erat legatarius. ⁊ de hoc ꝑn. dic vt ibi dixi.§.ti.ij.l. fideicōmissum. Dicit hic si nō culpa legatarij ⁊c.⁊ sic innuit qō le gatarius rogat⁹ de restituēdo tenet de culpa. Contra.§.ti.ij.l.si seruꝰ.§.cū qd.Bl.subaudit maxime vel intellige hic ꝙ ad legatariū ꝑtinebat aliqō cō modū ⁊ sic legatū erat factū gratia sua ⁊ fideicom missarij.ō tenet de culpa ita dicit gl.⁊ bñ.ꝑm hoc dz exponi lis perit.l.cā:qz heres fuit absolut⁹.Sz alij vt Dy.exponunt lis perit.i.instātia litis.tunc enim lz instātia periret tñ adhuc remanet ius qō poterit cedi non curo.

¶ Cum testato⁹ legat omni anno decez coībes frumenti ex tali fundo ⁊ decē aureos:an aurei debeant solui quando solnitur frumentum.

¶ Cum ita. Si duo recipiūt vnaz determinationē ītelliguñ eaz vniformiter recipe.h.d. Nō hui⁹.§.est ꝙ debent vniformiter intelligi:vt dixi in summario.⁊ hoc ꝑm. Pet.Et B⁹ facit ad.q.⁊ vir religt vxori oī anno ex tali fundo.x.coībes frumēti ⁊.x.libras. Scitis qō frumētū nō dz solui in initio anni:§z eo tpe quo re colligit:vt.l.firmio.§.pr.⁊ ibi no.j.qñ di.le.ce.⁊ sic vr ꝙ illa decē debeāt solui eodē tpe ꝓpter cōiunctionē quā hīt simul:⁊ qō ista debeāt solui eodez tpe ⁊ vniformiter intelligi.facit.l.iā hoc iure.§.de vulg.⁊ pup.l.bereditatē.⁊.l.quis.C.de ipu.⁊ ali. subst.⁊.l.in testō.C.de te.mi. Possum⁹ etiā dicere ꝙ hic sit alia rō:qz a patre nō pōt reling pure filio existēti in ꝑtē.ideo videt dilatum in tps quo erit sui iuris:vt.l.fideicōmissa.§.si filio.j.eo.

¶ Sita. Verba generaliter ꝓlata referūtur ad oēs ⁊ ad omne tēpus.h.d. Facit ista.l. ad significationem huius verbi peruenit:qz intelligit etiaz qñ directo peruenit.dicā in.l.centurio.de vulg.⁊ pup.⁊.l. fideicommissa.§.hec verba.j.eo.

¶ Si tibi. Quero vtruz iste legatarius habebit quinquaginta vel centū. Quidaz ꝙ quinquaginta tñ:alij qō centū integra. Blo.tna videt reducere ad concordiam:⁊ sic aut fuit legatū disiūctim vbis:sed coniunctim re:⁊ tunc solida centū habebit.⁊ hoc vult dicere tex.ibi nō minuet ⁊c.Iz si esset ziūctim etiaz vbis:tūc solū quinquaginta habebit. Dicit ne verū ista gl. Videte si ponerem⁹ hoc legatū ee ziūctim vbis:ita ꝙ nō re:tūc haberet quinquagita iure suo ⁊ alia quinquaginta iure accrescēdi vt ſi dixit lego tibi ⁊ illi ꝙ venerit ad funus centum ꝓ equalib⁹ portionibus ⁊ tūc nō est dubiū vt dixi.ꝑbaſ in.l.j.§. si ita.C.de eadu.tol.⁊ dicā in.l.re zinncti.j.eo.Iz si esset relictū legatū ziunctim re ⁊ verbis:tūc legatum nō minuit.⁊ tūc haberet integra centuz ꝓ ius nō decrescendi vt hic.⁊.l.triplici.de vb.sig.dicā in.l.re cōiuncti.j.eod.⁊ sic quilibet haberet totū iure suo:sed faciūt sibi partes ꝓ ꝓcursum si cōeurrerēt si vero legatū esset relictū disiunctim verbis coniunctim re nō esset dubiuz:vt dicit glo.

¶ Fideicōmissa. Sup ꝑncipio huius.l. Dy.dicit. Dictum est.§.quis ⁊ a quo.hic quib⁹ verbis ⁊ qualiter ⁊ quo tpe debeaꝝ ⁊ qñ contingat ⁊ qñ debeaꝝ legatum ⁊ qñ estimatio ⁊ quoties debeaꝝ ⁊ cui detur fideicō missi petitio ⁊ cōtra quos inꝰtū ⁊ ad qd.⁊.b.d.p totam.l.istā.ſm Dy. ¶ No.ergo nō esse curandū ꝙbus verbis vtaꝝ testator.⁊ idē si ꝓba ſm alicui⁹ ciuitatis morē aliqd importāt illa attēdenda sunt vt illo verbo testator vſus videaꝝ:vt.§.de Sben. emp.l.imperatores.⁊.l.meuius.cum ſi.j.eo.

Schedula testāmēti reperta in libro notarij que nō apparet ꝙ fuit lecta an ꝓbet.

¶ Quoties. Dic est casus notabilis cū §ua gl. Facit ad hoc qō babetis in.l.si is.§.de test.l.luci⁹.⁊.§.de testa.mili.ꝓ hoc ꝓapparet si i libro notarij reperit schedula de testamenti si non reperit scriptuz in schedula quod testamentū fuit lectū coram testibus qō ex illo testamento nil debeī nec pōt publicari vt hic. Sed vnū dico ꝙ licet istud testm̄ non valeat vt debeaꝝ ex eo hereditas tū ꝑbat voluntatē testantis ⁊ fuſficeret ad multa:vt.l.in testō.j.de fideicō.li.⁊ forte sufficeret ⁊ inter liberos.⁸ Iz glo.teneat cōtrariū in l.si is.§.de test.sed ibi dicā.tamen ad multa suffice ret:vt.d.l.in testō.⁊ de re.eo.l.si.quod no.

¶ Si ita. Verbum commendo fideicommissum non inducit.hoc dicit non habetis hic alia.

Ablatini absoluti quādo referuntur ad eos quos testator grauare poteſt nō solū conditionez sed dispositionem inducunt.

¶ Cum esset. ᵇ† Ablatini absoluti nō solū conditionē sed etiam dispositionē inducunt quando referuntur ad eos quos testator pōt grauare.h.d. ¶ Op.q ista verba nō inducunt fideicōmissum:vt.l. in ratione.§. tametsi.j.ad.l.falci.⁊.l.facta.§.rescripto.j.ad treb. Solu.glo.hic fideicōmissum ꝙtitatis valet si vult fideicommissarius. Vel melius.hic verba fuerūt relata ad personam quam testator poterat grauare.ideo fideicommissum inducitur.alias secus vt ibi:⁊ not.in.d.l.in ratione.§.tametsi.j.ad.l.falcid. ¶ Opp.q ablatiui absoluti nō inducant dispositionem sed conditionē:vt.l.a testatore.j.de cōdi.⁊ demon.Solu.inducunt dispositionē quo ad ſez conditionem quo ad aliud vt ibi dixi.⁊ dic vt ibi. ¶ Oppo.glo.de.l.si.§.j.§.ti.j.¶ Rñdet glos.ibi fuit tagata certa ꝙtitas vt ꝓ etiū animo limitandi fideicōmissum. Simile in.l.si fundū sub conditione §.si libertus.§.de le.j.hic vero fuit tagata ꝙtitas vt fideicōmissum esset in residuo.

Clausula adiecta in testamento sis cōtentus illo fundo lz inducat fideicommissum tamen non ꝓhibet petitionē aliozū contentozū in testamento nisi dicatur ꝓo omnibus.

Clausula si ꝛtentus tali re tantū vel dūtaxat vel ꝙ plus petere non possit quid operetur.

¶ Si quis ita. Quero q̄ est ratio dubi tandi. Dicunt docto.qz ista verba nō videnī apta ad fideicōmissum: quia neminez videt grauare testatoz:tñ iurisconsultus determinat ꝙ sit fideicōmissum. ¶ Oppo.glos.§. de offi.ꝓcs.l.sepe.fol.hic sunt verba dispositiua: ibi vero sunt verba potestatiua q̄ ꝓferebantur in fauorem eius cuz quo quis loquebat:nec ꝑ hoc intendit ꝓferens aliū grauare:sed hic ꝑ hoc intendit grauare heredē. ¶ Quero ⁱ si testator dixit titio ✝ festo ꝛtentus illo fundo:ista verba inducunt fideicommissum fundi:sed an repellatur a petitione eozum que sunt relicta in testamento certe non nisi sit dictū ꝓ oibus que tibi relicta sunt esto contentus illo fundo:vt.l.peto.in ꝑn.⁊.§.j.§.de leg. ij.ꝑ hoc fa cit.l.trāslatio.j.de adi.leg.Sz qd ✝ testator dixit fis cōtentus tali re tantū: vel dūtaxat vel si dixit ꝙ plus petere non possit:vtrū alia relicta in testameto possit petere vel videant oīa adēpta per ista verba, Puto forte sic dicendū ꝙ oīa relicta in eodem testamento vniformiter videantur adempta vtputa si illud legatum fuit factum pure oīa alia legata facta pure videnī adempta vt.l.titia.§.cū titio.j.de adi.leg.sed si essent legata facta diffōmiter: qz erant legata relicta post mortē alicuius vel relicta sub conditione et ista verba fuerunt adiecta legato pure relicto vel econuerso. tunc talia legata diffōmia nō videntur adempta:vt.l.paulo callimacho.§.i.j.eo. Quod not.ꝓo testamentis que dicunt ⁊ plus petere non possit.⁊ ad de clarationes huius clausule facit quod dixi.j.de oper.leg.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.

1 ¶ Legatū factū nisi heres voluerit an sit purum vel conditionale.
2 Differentia inter si:⁊ cum.
3 Differentia inter ista verba si voluerit.⁊ cum voluerit.
4 Verbum plenum vel liberum adiectum cum verbo arbitrium ꝙ resolnatur in liberam voluntatem.
5 Commissum alicui in liberam eius voluntatem intelligitur quod dolus absit.
6 Legatum commissum in arbitrium heredis vel tertij an valeat eo non arbitrante.

¶ Si sic. Hic prosequitur quadruplicē conceptionē.primo legauit testator nisi heres voluerit in secunda legauit cum heres voluerit. In tertia legauit si heres voluerit. In quarta legauit non per verbum voluerit:sed per verbū estimauerit vel putauerit vel aliud quod importet arbitrium boni viri. De prima vsq̄ ad versi.hoc autem legatū.de secūda vsq̄ ad versi.q̄. De tertia ⁊ quarta cōceptione a ver. q̄. vsq̄ ad.§.hec verba.No.tex.ibi nō enim plenū ⁊c. ¶ Ad primam ꝑtē op.ꝙ illud legatū nō fit cōditionale sed purum ademptum sub conditione:vt.l.ij.de in diem adie. Quidā fatentur contrariū.⁊ hic text. dicit quasi conditionale:vel aliter aliud in legatis aliud in cōtractibus vt not.in.d.l.ij.⁊ ꝑbatur in.l.quibus diebus.§.quidā titio.j.de condi. ⁊ demon.⁊ ibi dixi.⁊ hoc facit ad.q.no.ꝑ glo.in.l.obligationū fere.§. conditio.j.de actio.⁊ obl.vbi facit differentia inter verba si feceris ⁊ nisi feceris.dic vt ibi. Item dicit hic semel sufficit velle. Contra in.l.si quis stipulatus.de verb.obli.Sol.illa cōcordat.qz hic est verbū subinuentini futuri tēporis vel hic in vltimis volūtatibus ibi in Sctibus. Rationez habuistis in.l.apud aufidiū.j.de opti. leg.⁊.l. statuliberum.§.fi.§.tit.j.

2 ¶ Venio ad ſcdam partē ✝ op.inter fi:⁊ cum non est differentia:vt.l.qui promisit.de condi.⁊ demō.⁊.l.quodcūqꝫ.in fi.de ver.ob.So.vt plene di gi in.l.centesimis.de verb.obli. Item dicitur hic ꝙ decedendo videtur velle.ª cōtra in.d.l.centesimis.in fi. Due sunt so.vna ꝙ aliud in legatis vt hic aliud in contractibus:vt ibi:⁊ placet mihi multum vt dicam.j. Alij dicūt ꝙ hic decessiit anteꝙ daret:⁊ exꝑresse qō volebat dare vel de eius voluntate alio modo cōstabat:⁊ sic cōcordat cū illa. Hanc videtur tenere Pet.sed ꝓcedens opinio videt verior:⁊ est casus.j.e.l.vgoze.§. pe. ¶ Quero ✝ videtis hic differentiā inter ista ꝓba si voluerit.⁊ cuz voluerit vt hic aliud in contractibus:vt ibi:⁊ placet mihi multum vt dicam.j. Alij dicūt ꝙ hic decessiit anteꝙ daret:⁊ exꝑresse qō volebat dare vel de eius voluntate alio modo cōstabat:⁊ sic cōcordat cū illa. Hanc videtur tenere Pet.sed ꝓcedens opinio videt verior:⁊ est casus.j.e.l.vgoze.§. pe. ¶ Quero ✝ videtis hic differentiā inter ista ꝓba si voluerit.⁊ cuz voluerit vt hic aliud in contractibus:vt ibi:⁊ placet mihi multum vt dicam.j. Alij dicūt ꝙ hic decessiit anteꝙ daret:⁊ exꝑresse qō volebat dare vel de eius voluntate alio modo cōstabat:⁊ sic cōcordat cū illa. Hanc videtur tenere Pet.sed ꝓcedens opinio videt verior:⁊ est casus.j.e.l.vgoze.§. pe. ¶ Quero ✝ videtis hic differentiā inter ista ꝓba si voluerit.⁊ cuz voluerit vt hic aliud in contractibus:vt ibi:⁊ placet mihi multum vt dicam.j. Alij dicūt ꝙ hic decessiit anteꝙ daret:⁊ exꝑresse qō volebat dare vel de eius voluntate alio modo cōstabat:⁊ sic cōcordat cū illa. Hanc videtur tenere Pet.sed ꝓcedens opinio videt verior:⁊ est casus.j.e.l.vgoze.§. pe.

3 ¶ Quero ✝ videtis hic differentiā inter ista ꝓba si voluerit.⁊ cuz voluerit vt hic aliud in contractibus:vt ibi:⁊ placet mihi multum vt dicam.j. Alij dicūt ꝙ hic decessiit anteꝙ daret:⁊ exꝑresse qō volebat dare vel de eius voluntate alio modo cōstabat:⁊ sic cōcordat cū illa. Hanc videtur tenere Pet.sed ꝓcedens opinio videt verior:⁊ est casus.j.e.l.vgoze.§. pe.

4 ¶ Ad tertiā partē venio:⁊ de istis ꝓbis ⁊ similib⁹ dixi in.l.si fic.in ꝓnc. §.ti.ij. ¶ Ultimo no.ꝙ ſqñ verbū plenum ⁊ verbū liberum adijciī cuz verbo arbitrium qō ista resoluuntur in liberam voluntatem regulis iuris nō submissam vt hic.non enim plenum ⁊c.dixi de hoc in.l.alio.j.de

5 ali.⁊ cib.leg.⁊ ibi quesiui de verbo licentiā ⁊ similibus. Semp aūt intelligas qō quando cōmittitur in liberam voluntatem qō intelligitur ꝙ abſit dolus malus.vt.l.creditorum.§.lucius.§.man.⁊ not.ꝑ Buil. in.l.ꝑe.de adi. ¶ Querit ✝ qñ cōmittitur in arbitriuz heredis vel boni viri vtrum sit necesse quod heres arbitretur vel eo non arbitrante an legatum valeat. Tex.est in.l.j.§.ti.j.

1 ¶ Verbum peruenire inducit fideicommissum.
2 Verbum potest trahitur ad necessitatem.

¶ Hec verba. Verbum puenire ✝ inducit fideicōmissum.h.d. ⁊ hoc sine dubio qñ adijcitur ei singulariter vel potest trahi ad directā institutionē.l.si ita.§.e.⁊ sic est verbum commune.

2 dicam in.l.cēturio. ¶ No.✝ verbū pōt trahitur ad necessitatē vt hic. non enim verificatur in sola potentia vt sufficiat quod possit peruenire sed requirit actus vt peruenīat vt hic.⁊.l.iij.§.fi quis acceperit.j.de stalib.dixi in.l.j.§.de iniust.test.

1 ¶ De verbo habere ⁊ pertinere quod trahuntur ad fideicommiss.

¶ Si filio. A patre pōt relinqui filio si ꝓba sapiant quoquomodo dō vt fideicōmissum in tempus exīstentie sui iuris videatur.h.d. ¶ Op.⁊ videtur quod a patre non posset filio relinqui:vt insti.de leg.§.an seruo.So.nō pōt relinqui a patre filio pure:sed si sunt verba que sapiant quod extendaī ad tempus sui iuris valet vt hic et ita debet intelligi.l.vbi pure.j.ad treb.dixi in.l.cum filio.§.de leg.j. ¶ Not.

1 quod ✝ verbum habere[b] ⁊ pertinere trahitur ad fideicommissum vt hic.

b quod verbum pertinere trahatur ad directū habes in.l.licet.C.de pac. ⁊ sic est verbum commune. De verbo habere dicā in.l.centurio.de vul. ⁊ pupil.substi.

1 ¶ Non refert quid ex equipollentibus fiat.
2 Filius emancipatus donec pater vivit qō nō fit pfecte liberatus.

¶ Si cui. Non ✝ refert qd ex equipollētibus fiat.h.d. ¶ No.⁊ oppo.dz hic ꝙ tantū importat factū ciuiliter quātū factuz naturaliter. Contra in.l.fin.C.de his qui ve.eta.impe. Glos.non soluit

a ¶ Videtur velle.⁊ vide Bart.in.l.centesimis.de verbo.obli. Adde que consuluit Bal.consi.clxv.i.libro.

b ¶ Si filio. ꝓbum habere.de verbo ptinere ⁊ habere. Bal.in.l.data opera.in.viij.colū.C.q accusa. allegat istum tex.q verbū habere ꝓprie dicitur cū effectu ⁊ deyb⁹ ptinere vide Bar.in.l.luci⁹.§.filiā ex asse.§.ti.i.

c ¶ Dicit hic.vide no.ꝙ imo.i.l.mulier.i ꝑn.j.ad tre. ¶ Sire. ꝙ limita. ⁊ ꝓ intellectu buius.§. vide textū no.iūcta glo.in.l. luci⁹.§.tit.j.⁊ istū text.allegat Bal. in.l.si curatorem. de in ite. rest. mi. ¶ Op.q imo.vide tū bar.i.l. scribit.§.fin.al's est.l. pedicul.j.de aur. ⁊ ar.le.in.§. item scribit.⁊ que not. bar.in.l.apud iulianū.§. si titi⁹.§. titu.ij.addē q̄ angel.in.l. fuū filij. §.si idē fu⁹.§. tit. ij.ꝙ glo.ibi i vi. venerit.ōt q̄ alienatio volūtaria inutilis renocat lega tū tacite nō exꝑsse.§z qō é valde no. ad istū text.§z adueꝛte qō illa glo. ibi i illa solone fi tenet ⁊ eaz limita p.l. filie.§. titia.j. de ꝛdi.et demon. vt.ꝛ ät ita reuocetur donatio sicut ⁊ legatū vide in.l. marite⁹.la.ij.C.de do.iter vir.⁊ dr. l.l.stichū.q meuerit vt refert ibi bal.§.tit.ij.tenuit ꝙ sic qō dictū ōt ibi bal.esse aureū nec scire alibi ⁊ dixi in.d.§.ītē scribit.itē ite tex.fallit si testō reliqt eccliā edificari.in tali domo ⁊ illam eccliā instituit he redē q̄ tūc ls ꝓte alienet domuz eccl'ia est heres et cōstrui dz vt ꝛsoluit bar.i cōsi.ici. testator disponit ⁊c. et de materia plene bar.i.l.rēle gatā de adi.leg.et bar.i.iij.l.C.ō le. ⁊ dñ allegaui āg. i.l.fuuz filij. vide bal.i ru.C.de⁹.si. ꝛdñi ī B.ſ.ōz ꝙ regere ē ab initio ex tozāre viō bar.in aut.qō locuz.C.si scō o nup.mu.i re pe.ivl.q.qō dixi post bar.i.l.ꝑti⁹ j.rē ratā habe. in ꝓsi.ḡro ꝓ clara.

✠ Andre. Poma.

¶ Si fuo. limita

gg iiij

vt per Alex. in l. apud. §. fi. ad fin. ff. de leg. primo. 1
a ¶ Si fuo. qō dixi. vide q̄ dixi in materia post bar 2 to. in aut. si qua mulier. C. de sac. sanc. eccle.
b ¶ Si qs decē. vide silem casum b in. l. i. §. l. ff. vt le. no. ca. 2 vide bar. in. l. veluti. ang. in c l. iij. §. toties. de dāno infec. 2 vide tex. singu. in. l. fin. ff. de bo. au. iudi. pos. 2 vide ¶ Oder. in rub. ō arbi. Andr. Barba.
c ¶ Si qs decē. di- d cit glo. adde oīno Bart. in. l. eū qui certarū. §. fi. 2 qō ibi habeē de verbo. oblig.
d ¶ Quoties opus fuerit. ista faciūt ad not. q. de q̄ bic p bart. de statuto dictāte cās iter cō sanguīneos debere cōpromitti. an si semel cōpromiſe sum sit 2 expirauerit sufficiat vī q̄ sic. ar. l. boues. §. hoc ſmone. de v. sig. Sitiū bic tenet bal. q̄ statutū fit vt lites finiant q̄ vſq̄ 2 lis finita fi erit necesse erit cō promitti. ar. l. bec cōditio. la grāde. §. de odi. 2 demō. Adde q̄ bīi. facit f q̄ no. bar. ī. l. diſ- 2 ferētie. §. de arbi. q̄ō dixi post bar to. ī. l. q̄ bona. §. fi. §. de dā. infec. 2 in d. §. B fermone p bal. l. i. §. qs. §. i. ō eden. ¶ Et ℈ hoc q̄ dicit hic bar. iūsto v̄. facit. l. fi. ad finē §. de bo. auto. iudi cis possī. 2 de ista dictiōe toties vi de bal. in rubr. C. de bis q̄ pene no mine. vbi dicit q̄ tuor vices impor tare. 2 de hoc etiā vide ange. in. l. ij. ad fin. §. de custo. reo. 2 q tz q̄ tīī i portet duas vices p istū teg. 2 de ista dictione iterū vi de text. in. l. fi. ad fi. de bo. auto. in. posſi, adde an ſtā te statuto q̄ cau ſe cōpromittātur ſi ptio loco cōpro miſſū nō habuit effectū an debeat

ppr̄io vel in cōi teneāt ad ei⁹ estimationem. quod dicī⁹ in libro minoricarum quod no.

¶ Dictio rursus: verificatur in duab⁹ vicib⁹: 2 quid importet: 2 idem de dictiōe quoties quotieſcunq; 2 iterum.

Stante statuto q̄ p̄r̄o delicto facto in plateā pena duplicet. Itez p̄r̄o facto de nocte. Item p̄ facto in festo. ſi maleficiuz fiat in platea de nocte 2 in festo quod ſemel tantum duplicetur.

Si quis decem. [b] dictio † rursus verificaī i duabus vicibus tīī. h. d. Dicīt hic q̄ ista vox rursus p̄r̄o vna vice tīī verificatur non ſepius contra. l. ſicut. §. q. no. vſu. amitt. Dicit gl. ibi dicit quoties hic rursus. Videtis istā ſolutionē no. tū q̄tuz ad p̄positū credo q̄ non ſit vera p̄ropter ratione poſitā in tex. ibi em̄ non eſt onerandus 2c. q̄ in caſu p̄opoſito ſi teſtator dixiſſet quoties: vel iterum haberet eandem ſignificationē quaz habet dictio rursus ne heres in infinitū grauet. Item ſi dictio rursus poneretur in alia materia intelligeret quoties opus fuerit⁹ vt. l. veluti. in fin. §. de eden. Dic ergo ſic in. l. ſicut. quoties admittebaī ad heredez reuertebatur tanq̄ ad dñm. ideo nō grauatur p̄re ſtatione noue rei. ideo intelligitur quoties. i. in infinitum. licet poſſit dici ſemper nouus vſusfructꝰ: q̄ eſt noui temporis: tū dico eundē vſumfructum eſſe qui eſſet ſi non eſſet extinctus. ſic hic loquitur q̄ grauaī in p̄eſtatione noue rei q̄ō ſemper nouā q̄tītatē diſtinctam a p̄rima p̄eſtaret. ideo ſi illa q̄tītas q̄ā legatarius perdidit peruenīſſet ad heredem: 2 pluries pueniſſet pluries p̄eſtaret heres vt in. d. l. ſicut. q̄ in p̄eſtatiōe noue rei nō gra uatur. Eodem modo reſpondeo ad. l. veluti. in fi. q̄ ibi non grauatur heres [c] licet iterum et iterum edat: q̄ apud eum remanet ſemp tantūdem. ſ. oziginale. ideo in infinitum intelligitur. hic autē gra uatur. ideo non debet in infinitum grauari. Eodem modo reſpondeo ad. l. ſi ita ſtipulatus in fin. §. de fideiuſ. ibi enim nō grauaī fideiuſſor ſi ſepius ſibi obligaī: q̄ ſepius mutuatur: 2 ideo non grauatur 2 iſtud eſt ex p̄eſumpta mente contrahentiuz vt dicīnon enim onerandus 2c. Alias autem ex p̄ropria ſignificatione vocabuli puto bene dictuz q̄ ſit differentia inter dictionem quoties et quotieſcunq; ex yna parte 2 dictionez rursus 2 dictionem iterum ex alia parte: vt dicit glo. ¶ Ultimo facit [k] iſte. §. in argumen. ad queſtio. ſi ſtatuto † bu ius ciuitatis caueatur quod pene in platea dupli centur. Item duplicentur ſi fiat maleficium de nocte. Item duplicentur ſi fiat in feſto ſancti hercu liani. Item duplicentur ſi fiat a nobili. Cōtigit q̄ō vnus nobilis commiſit maleficium in platea de nocte 2 in feſto ſancti herculiani an ex omnibus illis cauſis debeat pena duplicari. Ego vidi determinatum quod non debeat duplicari niſi ſemel tantum per rationem: q̄ ex eodem delicto non debet quis pluribus legibus fieri reus per. l. ſenat⁹. de accu. ſi ergo punitur vna lege nō debet alia puniri. iſta determinatio placet: ſed ratio diſplicet. Videte: iſte. ll. q̄e inducīt qualitates iſtas nō ſunt noue leges. Item non inducunt nouam actionez: ſed qualificant antiquam ſicut dicimus in. l. aut facta. de pe. 2 ſic iſta ratio non eſt bona. Sed determinatio placet quod duplicatio non debet fieri niſi bis tm̄: ita quod quadruplum non transcendat: vt inſti. de act. §. oēs. vbi nulla pena poteſt trāſcendere quadruplum: 2 ſic vſq; ad quadruplum auge batur pena: 2 ſic ſi diceret ſtatutum q̄ pena quadruplicaretur: tunc ſemel tīī quadruplicaret q̄ō boc iſta lex ne in infinitum ſit oneratus. Dices tu nonne hoc eſt contra. l. aut facta. de pe. vbi omnes iſte qualitates conſideāntur. ſol. iſte qualitates venirent conſiderande per noīa multiplicatiua. ſ. dupli tripli. 2c. tunc habēt locum p̄edicta. Sed ſi cōſiderantur: alio modo vt ſi dicitur in ſtatuto quod iudex arbitrium habet conſideratis qualitatib⁹ delicti: tunc omnes qualitates conſiderantur. vt ibi. 2 circa p̄edicta vide quod dixi in. l. ſanctio legum de penis. ¶ Ultimo glo. ſignat contraria de

infinitate vitāda. quod dic vt. l. qui bona. §. fi. 2. l. ſi finita in p̄inc. de dam infec. 2 ibi dixi.

¶ Fideicommiſſum relictum aīo compenſandi non inducit petitionem.

Stante ſtatuto q̄ qui ſoluit p̄eſtantias poſſit eas computare in condemnatione ſoluens videt phi bitus petere.

Itē ſi quis. [g] Fideicommiſſum † relictum animo compenſandi petitionem non inducit. h. d. Facit ad ſtatuta. facta eſt † reformatio quod qui ſoluit p̄eſtātias poſſit eos computare in cōdēnatione: an poterūt pe tere p̄edictas p̄eſtantias. Videt q̄ non: q̄ ſtatutum dicit q̄ poſſit compenſare p̄ſtantias. videtur ergo prohiberi ne poſſint peti.

¶ Unus ex duob⁹ reis credendi p litis cōteſtationem p̄eoccupat ſibi debitum etiam ſi non ſunt ſocij.

Correus credendi non teneē cauere correū ratum habiturū: ſed de defendendo ſoluentem a correo.

Plerūq; Vſq; ad. §. ſi in opere. diuidi tur in tres partes. P̄rimo loquitur quando teſtator nominat vnum cui vult p uidere: 2 plurium intereſt. Secundo q̄ſi vult, pui dere pluribus 2 plures nominat. Tertio q̄ſi vult puidere vni 2 nominat alium. ſcō a ibi: ſic euenit. tertia ibi: interdum. ¶ No. banc. l. ſcitis † q̄ vn⁹ ex reis credēdi p̄eoccupat ſibi debitum p lit. conte. an hoc eſt verum ſi nō ſunt ſocij. Glo. in. l. ex duobus. §. ij. ſ. de duo. re. videtur dicere q̄ nō: ſz hic di g cit ſine ſint ſocij vel nō: vt hic. Scōo † habetis glo. in. l. iij. [h] ſo. ma. q̄ reus credēdi nō tenetur cauere correum ratum habiturū vt. d. l. iij. ſed teneē cauē h re de defendendo ſoluentem aduerſus correuz ſi a correo ſoluens cōueniatur.

P̄rouidere 2 cauē plus intereſt in dubio qs p̄eſumitur.

P̄r̄o titio 2 nomine titij idem eſt.

Actio oritur ex ſtatuto in fauorē cuius factū eſt.

Interdum. [i] No. Ja. de are. † mirabilem ſſumptionē q̄ō in dubio videt velle prouide re cuius plus intereſt. Item no. q̄ō dicit p titio: q̄ tīī eſt dicere facto p̄r̄o titio q̄tum nomine titij.

¶ Opp. ſ. [k] de cōdi. 2 demō. l. titio. §. titio. p quā. l. videtur q̄ō etiaz publicanus habeat actionē. vt. l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. de le. i. Sol. hic publica k ni nō intererat: q̄ erat nudus executor: ideo ſibi nō videē velle p̄ſpicere: ſecus ſi ſua intereſſet aliquo modo. q̄ tūc haberet actionem: vt in. l. contraria. l 2 p̄er iſtā. l. 2 ſimiles dico in ſtatutis 2 legib⁹ † q̄ō ex eis detur actio bis in quozum fauorem ſunt facta. facit. l. ſtatuas. §. de acqui. re. do. 2 no. in aut. ſacramenta. C. ſi aduer. vend.

Si in opere. In idiuiduis quilibet heredū teneē inſolidū h. d. ¶ No. p̄acticam [l] bonam: q̄ hic videē velle q̄ō l debeat p̄ecedere moza oīm heredum: 2 tūc quilibet poterit inſolidū conueniri. ¶ Opp. quod quilibet cōueniatur p̄r̄o parte: vt. l. mortuo. §. fi. ſ. tit. j. 2. l. m legato 2. Rñdeo ibi reliquit centum que darentur ciuitati p̄r̄o opere. vnde nullum factū heredū ver ſabat: ſed hic fuit relictum in ope ciuitatis exīrué do per heredes: vnde heredes erāt obligati ad factum 2 inſtructionem nō ad dationez ſimpliciter. tunc enim ſi ad ſimplicez dationem tenerenē eſſet ſecus: vt ibi dixi ſm Ja. de are.

An in dubio videatur electa induſtria perſone. 2 an obligatus ad factum in vltima volūtate preciſe teneatur ad id.

Si quis. [m] No. ad duo. primo ſm Dy. qō in † dubio videt electa idu n 1 ſtria p̄ſone ita ō2 per iſtum. §. in. l. ſtipulatio. §. ſi ne autem. j. de ope. no. nun. ¶ Scōo no. qō obligatus ad factū in vltima volūtate preciſe tenetur ad id vt hic ita intelligit Jac. de are. 2 ita ego intelligo in. l. ſtipulatiōes nō diuiduntur. j. de verboz obligatio. 2 ibi pono rationem.

¶ Legatum incertum videlicet fauore alimento rum valet.

Qualitas

2 Qualitas perſone reſpicitur etiam ratione ingenij 2 etatis.

1

Stichus. Legatū † incertū relictū n̄ valet. h. d. ¶ Op. q̄ legatum non valet ꝓpter incertitudinem: vt. l. cū poſt. §. gener. de iure do. So. hoc eſt fauore alimētorum: vt l. ſi cui annū. j. tit. j. facit. §. tit. j. l. quidā. ¶ Item tene mēti [a] q̄ hic dicit † ſm qualitatē p̄ſone 2 ingenij et etatis facit ad id q̄ dixi. j. ad carbo. l. de bonis. ſ non ſolum. vbi dicit q̄ quis debet alteri tradere inſtrumenta vel inſtruere aliū q̄ō intellige ſm qua litatem perſone vt hic.

Si ſic. Opp. §. ti. ij. l. ſi ſeruus legat⁹. §. ſi ita. Dicit glo. hoc p̄nomen hic tollit contrarium q̄ō declarat: vt ibi plenius dixi. 2. j. eo. l. ſi tibi pure.

¶ De dictione quin.

Non dubiū. Op. de. l. quoties. 2. l. cū tale. j. de cōdi. 2 demon. Glo. ſoluit tribus modis. primo q̄ habuit reſpectum ad iura noua ſm que iſta cōditio poteſt adiici. ſ. ſi non nupſerit 2 poteſt grauari ſi nupſerit. Non placet q̄ nō eſt verſimile q̄ 1 iſta. l. cogitauerit de. l. noua. Quare gloſſ. dicit † q̄ hec dictio quin: poteſt accipi. i. quod non: 2 ſic concordat cū contrariis. Iſta ſol. nō placet: q̄ contra mētē huius. l. Secūdo mō accipit quin: p eo q̄: et ſic affirmatiue: 2 tūc ad ſiūm rñdeo q̄ hic teſtator exp̄reſſerit ſiue nupſerit ſiue nō reſtituat legatū: ſed diuinare eſt. Vel melius hic ſimplr̄ religt ſi deicōmiſſum nō in penam ſi nupſerit. de iſta dictione quin q̄ poteſt accipi negatiue 2 affirmatiue ba bes in. l. vbi. §. j. ſ. de tut. 2 cur. da. ab bis.

¶ Nolle vendere 2 velle vēdere 2 non iuſto p̄r̄o tio paria ſunt.

Judex arbitratur quod ſit iuſtum p̄retium.

Juſto cogit dominum vendere.

Sed 2 ſi cui. [b] No. 2 paria ſunt nolle vēdere. † Quero quid ſi eſt dubiū inter ementē 2 vendentē q̄ō ſit iuſtū p̄retiū. Rñdeo iudex adhibeāt: vt. l. aluīno. §. ſi qs ex lege. de fideicō. li. Sed † quid ſi dñs nō vult vēdere. certe tūc iudex coget eum vendere: vt. d. l. aluīno. quod no.

¶ Legatum relictum in teſtamento ſolēni non intelligitur tacite reuocatum per voluntatem minus ſolennem.

Vig. i. nullo modo.

2 Si primū teſtamentū fuit validū 2 ſcōm inualidū ex cauſa p̄teritionis vel exheredationis an relicta in primo teſtamento ſint nulla.

3 Teſtamētū primū ſolēne an videat ſublatum ſi te ſtator corā. vij. teſtib⁹ dixi nolo p̄mū teſtm̄ valere.

4 Clauſula caſſans 2 irritās oēm aliam volūtatem appoſita in teſtamēto inualido an tollat p̄imum teſtamentum ſolenne.

Quid de clauſula ſi nō valet iure teſtamenti valeat appoſita in ſecundo teſtamento inualido.

Sed iure. † Legatū relictū in volū tate ſolēni per voluntatē minus ſoléné nō intelligitur tacite reuocatū. h. d. Vig. i. nullo modo ſm Dy. ¶ Opp. ſm Dy. [c] q̄ fideicōmiſſum relictū in primo teſtamento nō debeaī ſz ſequēs volūtas ſit inualida: vt. l. ſi träſferā. j. de adi. le. 2. l. fideicōmiſſum. C. de fideicō. 2. l. plane. in p̄inc. ſ. de leg. j. Rñdeo. ll. Izie loquunt q̄ō legatū exp̄ſſe admittiī. vñ ſz adimaī ivo lūtate inutili non tñ debeē. ſz hoc q̄ñ tacite adimit cōdēd⁹ aliā volūtatē: tūc ita demū vī velle reuocare ſi ſequēs volūtas valuerit. Cōtra hoc dictū vī gloſ. hic q̄ incipit q̄ ſemp p̄ſumitur qui dicit q̄ in dubio ſemp videt velle reuocare niſi cōtrarium ſit liquidū: ſz debes itelligere q̄ñ ſcōm teſtm̄ eſt validū alſ⁹ eſſet ℈ iſtū teg. 2 hoc tz Ly. in. l. no. mā. in fi. C. de teſt. 2 ita eſt veritas. ¶ Op. de. l. iij. §. fi. 2. l. iij. j. de adi. le. vbi tacite reuocanē legata ex volūtate minus ſoléni. Sol. ibi p̄ſumit voluntas adimēdi ex alio quā ex nouo teſtō. ſ. ex inimicitijs in teſtō enim poteſt ineſſe illa cōditio q̄ō ita demum intelligaī reuocatū p̄imū teſtm̄ ſi ſcōm vz: q̄ con d ditio ceſſat in inimicitijs. ¶ P̄r̄o declaratione 2 materie p̄ſentis quero. poſito q̄ p̄imū teſtm̄ ſue rit validū 2 ſcōm fuit inualidū ex cauſa p̄teritionis vel exheredationis: vñ legata remanēt firma ex ſcōo teſtō per aut. ex cauſa vtrū relicta in p̄imo ſint nulla. Rñdet dic p̄mū teſtm̄ remanere validū quo ad inſtōnē heredū: et ſic quo ad iura antiqua e non corriguntur: ℈ vt. l. ſi filius qui in poteſtate. de li. 2 poſthu. 2 inſti. de exhere. li. in p̄in. ſed quo ad c legata p̄imū teſtm̄ tollit p ſcōm. caſus eſt quaſi ō hoc i. l. ſi. §. de here. inſti. 2 ſm hoc erit dare caſum q̄ō quis decedit quodāmodo cū duobus teſtamētis: q̄ p̄imū valet quo ad inſtōnē heredū. Item petunt legata ex ſcōo teſtō tanq̄ ex teſtō 2 actione ex teſtō: q̄ in corpore dicit tanq̄ non reſciſſum te f rieat teſtm̄. ¶ Quero p̄ceſſit p̄imū teſtm̄ † ſoléne. 3 demū teſtō: adhibitis. vij. teſtibus dixit nolo p̄ mū teſtm̄ valere: an ex hoc p̄mū teſtm̄ ſit ſublatū. Text. quod non. inſti. qui. mo. teſt. infir. §. pe. Ego dicere ſic ſalua veritate. tu debes ſcire q̄ ſicut lega ta 2 cetera alia que in teſtō ſcribūtur requirūt con f firmationē p hereditatis additionez; ita ademptio ſi qua ſit requirit q̄ confirmetur hereditate adita. et ideo dicitur q̄ hereditas a ſeipſo adimi nō pōt q̄ nō eſt cuius aditiōe ademptio cōfirmetur: vt. l. ſed 2 ſi ſub cōditione. de here. inſti. 2 nō ad. p̄poſiti ſi teſtator corā. vij. teſtib⁹ dixiſſet ſic: volo p̄imum teſtm̄ nō valere: q̄ vox decedere intestatus; tūc vi detur reſtituere veniētes ab intestato: 2 p aditionē venientiū ab intestato ademptio cōfirmabitur. vt. l. ſi quis ita. §. de here. inſtit. 2 ſic adēptio valet. Sed ſi ſimpliciter dixiſſet: volo teſtm̄ non valere non eſſet renocatū niſi curſu. g. ammoū. vt. l. ſanci mus. C. de teſta. 2 inſti. qui. mo. te. infir. §. pe. Facit ad p̄dicta quod videbitis in. l. ſi certarū. §. ſi eodē. de teſt. mi. 2 quod ibi dicetur. Cōtra hoc facit. l. cā cellauerat. §. de his que in teſta. delē. 2. l. p̄ozi. eo. ti. Glo. ſoluit ibi. peruenit ad actū facit. ſ. cācellan do. ſed. q. noſtra logtur q̄ñ ſtetit ſolū in verbis: ita no. d. l. cācellauerat. 2. d. l. no. mā. C. de teſta. et. d. §. pe. contra hoc multū fo. titer facit. l. nihil interest. j. de adi. lega. Glo. dicit q̄ id quod dicit text. nil in terest inducatur an adimatur. ſ. ſolenniter. ſed iſta adēptio nō eſt ſolēnis vt dixi. ¶ Quero dicit⁸ te g ſtator ſin ſcō teſtō inualido caſſans 2 irritās oēm 4 aliā voluntatem 2 teſtm̄ q̄ō feci volens iſtud teſtm̄ oībus ſualere. Quero an vigore oīm horū vbo p̄imū teſtm̄ ſit caſſum: ſz ſcōm ſit nullum. Rñdeo g caſſatio 2 cācellatio reſtrigit ſm cām caſſatiōis vt cācellatiōis. vt. l. cācellauerat. §. de his q̄ in teſt. de lē. 2. l. q̄ ex liberis. §. teſtō. j. de bo. poſſeſ. ſm tabu. māDodo ad. p̄poſiti iſta caſſatio vel cācellatio vī fa b cta b reſpectu ſecūdi teſtamēti: q̄ vult iſtud vltimū p̄enalere: 2 ideo ſi vltima voluntas non valeret nō valeret iſta caſſans 2c. 2 nil operarenē boc; ba tur in. d. §. teſtō. et in. d. l. cācellauerat. vbi contem platione eoz q̄ ſunt ſcripti i p̄imo teſtō fuit facta cācellatio ſecūdi teſtamēti. ideo nulli alij p̄odeſt. 2 ita erat in caſu nr̄o: 2 idē ſi t in ſcōo teſtō inualido b 5 eſſent appoſita vba. Si nō valet iure teſtamēti va leat iure codicilloz̄ que vba operātur vt debeanē legata a veniētib⁹ ab intestato: 2 ideo ſm teſtm̄ cō firmaī per aditionē venientiū ab intestato: tūc p̄i mum eſt inualidum: q̄ illa clauſula caſſans 2 irri tans cōfirmatur per additionem veniētium ab in testato. P̄redicta ſunt vera quādo p̄cſſit⁹ volūtas ſolēnis non habēs clauſulam derogatoziam: tūc enim quid operentur verba caſſans 2 irritans di cam in. l. ſi quis. in p̄in. teſtamenti. j. eodem.

Si tibi. Non poteſt peti legatū niſi caueatur de mō im plendo. h. d. ¶ Oppo. q̄ legatari⁹ nō debeat cauere. vt. l. liberto. §. largi⁹. j. ti. j. Sol. ibi ſuit electus 2 nudus miniſter 2 executor. de executore autē 2 nudo miniſtro an 2 quādo debeat cauere: videbitis in. l. diuus. ſi cui pluſq̄ p l. fal. quod no. de legatario an 2 quādo debeat ca uere de modo implendo digi plene in. l. quib⁹ die bus. §. termiūs. de condi. 2 demon.

a. Andre. Poma.

¶ P̄r̄o declaratione. adde q̄ con trariū cōſuluit an eha. conſi. cciij. in cip. ex̄ p̄dicto the mate. verſi. reſtat igitur.

¶ No corigūtur. Bar. in hoc variauit: vt dixit i. l. fin. de here. inſti. 2 i. l. demōſtratio. §. j. de condi. 2 demō.

¶ Quero p̄ceſſit. 2 vide Bal. i. l. ſancimus. vbi dānat Bar. bic 2 ego cōſului cōtra Bart. papie. Andr. bar.

¶ Quero p̄ceſſit. vide Bal. in. l. ij. ī vlti. colū. C. de ſac. ſan. eccle. 2 imol. ī ſi ita ſcripti. §. re gula. de lib. 2 poſt bu. 2 Raph. in. l. ſuis. e. tit. i. grvj. col. 2 vide Bar. in l. ſi. ad fi. §. ſi quis ita. vt. l. ſi quis ita. §. de here. inſtit. 2 ſic adēptio valet. Sed ſi ſimpliciter dixiſſet: volo teſtm̄ non valere non eſſet renocatū niſi curſu. g. ammoū. vt. l. ſanci mus. C. de teſta. 2 inſti. qui. mo. te. infir. §. pe. Facit ad p̄dicta quod videbitis in. l. ſi certarū. §. ſi eodē. de teſt. mi. 2 quod ibi dicetur. Cōtra hoc facit. l. cā cellauerat. §. de his que in teſta. delē. 2. l. p̄ozi. eo. ti. Glo. ſoluit ibi. peruenit ad actū facit. ſ. cācellan do. ſed. q. noſtra logtur q̄ñ ſtetit ſolū in verbis: ita no. d. l. cācellauerat. 2. d. l. no. mā. C. de teſta. et. d. §. pe. contra hoc multū fo. titer facit. l. nihil interest. j. de adi. lega. Glo. dicit q̄ id quod dicit text. nil in terest inducatur an adimatur. ſ. ſolenniter. ſed iſta adēptio nō eſt ſolēnis vt dixi. ¶ Quero dicit⁸ te ſtator ſin ſcō teſtō inualido caſſans 2 irritās oēm aliā voluntatem 2 teſtm̄ q̄ō feci volens iſtud teſtm̄ oībus ſualere. Quero an vigore oīm horū vbo p̄imū teſtm̄ ſit caſſum: ſz ſcōm ſit nullum. Rñdeo g caſſatio 2 cācellatio reſtrigit ſm cām caſſatiōis vt cācellatiōis. vt. l. cācellauerat. §. de his q̄ in teſt. de lē. 2. l. q̄ ex liberis. §. teſtō. j. de bo. poſſeſ. ſm tabu. māDodo ad. p̄poſiti iſta caſſatio vel cācellatio vī fa cta b reſpectu ſecūdi teſtamēti: q̄ vult iſtud vltimū p̄enalere: 2 ideo ſi vltima voluntas non valeret nō valeret iſta caſſans 2c. 2 nil operarenē boc; ba tur in. d. §. teſtō. et in. d. l. cācellauerat. vbi contem platione eoz q̄ ſunt ſcripti i p̄imo teſtō fuit facta cācellatio ſecūdi teſtamēti. ideo nulli alij p̄odeſt. 2 ita erat in caſu nr̄o: 2 idē ſi t in ſcōo teſtō inualido b eſſent appoſita vba. Si nō valet iure teſtamēti va leat iure codicilloz̄ que vba operātur vt debeanē legata a veniētib⁹ ab intestato: 2 ideo ſm teſtm̄ cō firmaī per aditionē venientiū ab intestato: tūc p̄i mum eſt inualidum: q̄ illa clauſula caſſans 2 irri tans cōfirmatur per additionem veniētium ab in testato. P̄redicta ſunt vera quādo p̄cſſit⁹ volūtas ſolēnis non habēs clauſulam derogatoziam: tūc enim quid operentur verba caſſans 2 irritans di cam in. l. ſi quis. in p̄in. teſtamenti. j. eodem.

Si tibi. Non poteſt peti legatū niſi caueatur de mō im plendo. h. d. ¶ Oppo. q̄ legatari⁹ nō debeat cauere. vt. l. liberto. §. largi⁹. j. ti. j. Sol. ibi ſuit electus 2 nudus miniſter 2 executor. de executore autē 2 nudo miniſtro an 2 quādo debeat cauere: videbitis in. l. diuus. ſi cui pluſq̄ p l. fal. quod no. de legatario an 2 quādo debeat ca uere de modo implendo digi plene in. l. quib⁹ die bus. §. termiūs. de condi. 2 demon.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

¶ Actio competit ad petium quando res non potest prestari.

Ires. No. tex. ibi. ſ actionē de ptio ꝛc. ex quo habes q̄ ſi pōt pſtari res ad pretium competit actio: licet ſ tradicat glo. inſti. de leg. ſ. ſi res aliena. dixi plene i l. plane. ſ. ſi rem. ſ. de le. j. et glo. in. l. fundo. ff. ad. l. falc.

¶ Qualiter intelligatur nutu fieri.

Nutu. Opp. de prin. ꝛ videt q̄ nutu nō possit reliqui: vt l. discretis. C. q. test. fa. pos. Sol. ista est veritas q̄ aliqs est mutus oīno: q̄ aliquis nō est oīno mutus: tū ꝓpter aliq̄ accidēs ꝓpter morbū forte nō pōt loqui. Primo casu distingue: vt l. discretis. q. aut mutus a natura fuit aut nō vt ibi. Scōo casu pōt relinqui nutu vt hic. ¶ Quero qualiter[a] intelligit nutu. Respondeo q̄si ad interrogata ꝙsentit vel facit aliqua signa per q̄ volūtas eius perpēditur: vt l. innito. ſ. si pupillo. j. ad trebel. ſm Jaco. de are. ideo notarius[b] debet sic scribere cum talis ꝓpter accidens loqui non possit interrogatus assensit humeris ꝛ annuit capite et glo. dicit. Predicta intelligo de eo qui non potest loqui. tamen perdidit intellectum alias nō vt l. in bemus. C. de testa.

Fideicōmissum. Ego q̄ro in l. meuius. ſ. duob. de leg. ij. an testator possit dispēsare cōtra regulam quod due cause lucrative nō possunt cōcurrere circa eādem rem in eundē. Hic videt text. quod fic ibi. nisi defunctus ꝛc. tamen ista. l. non facit. q̄ hic voluit testator quod aliud pstaretur. ſ. estimatio. alias aūt non posset dispēsare cōtra illam regulam. vt. l. huiusmodi. ſ. ſi sempronius. ſ. de leg. i. dixi plene in. d. ſ. duobus.

¶ Officiales pro pignoribus non possunt face re oiscooperiri domum.

Columnis.[b] officiales ſq faciunt ex cooperiri domum propter pignora male faciunt. vt hic. c. l. cetera. ſ. de leg. i.

¶ Alle capit bis cui bis legatur nisi fit clausula derogatoria.

Clausula derogatoria tacita per aliam clausulam tacitam derogatoriam tollitur.

Prima voluntas habēs clausulam derogatoriā quando tollatur per secundam.

Testator ſi in primo testō dixerit ſi aliud testm̄ fecero nolo illud valere nisi i eo ſit ſcripta talis ōro an ſi faciat ſcōm testm̄ ſimpliciter: primū tollatur. Glo. in. l. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. in legatis male loquitur.

Clausula derogatoria apposita in primo testō mi nus ſolēm an operetur quod per ſecundum testm̄ ſimpliciter factū nō renocētur dispōsita in primo.

Clausula derogatoria apposita in testamento rum pto: ex causa preteritionis quod conseruētur per aut. ex causa quo ad legata.

Primū testm̄ hūs clausulā derogatoriā an ad B vt reuocetur. An ſufficiat ſi in ſecūdo fiat de testō ſimplici in quo ſunt verba derogatoria vel ſit neceſſe quod fiat mentio de verbis derogatoriis.

Oñ vnicū tm̄ testm̄ habēs clausulā derogatoriā ſufficit reuocatio generalis p clausulā caſſans ꝛc.

Clausula caſſans ꝛ irritās omne aliud testm̄ q̄ō fe ciſſent. ꝛ ſi in eo eſſent verba derogatoria ſub qua cūq; cōceptione verborū apposita in ſecundo teſtamento an valeat vt primum tollatur.

Exprimere aliquid quis potest tribus modis.

Remedium vt primum testamentū renocari non poſſit an ſit dare.

Per modū donationis non potest fieri ne primū testamentum tollatur per ſecundum.

Per modū venditionis nō pōt fieri quod primū testamentum non renocetur per ſecundum.

Juramentum interpoſitū ſuper primo teſtamen to non impedit quin renocetur per ſecundum.

Juramentū interpoſitum ſuper primo teſtamento habet vim verborum derogatoriorum.

Statutum habens clauſulam derogatoriā an tollatur per ſecundum remiſſiue.

Contractus habens clauſu. derogatoriam quando tollatur ſecundum remiſſiue.

Iquis in principio[c] teſtameti. Diui dit in tres ptes. primo ponit dictū. ſcōo rō dicti. tertio limitatio. ſcōa ibi. nemo enim. tertia ibi. ita hic. h. d. Si prima volūtas est deroga tua vltime prima ꝓualet niſi prima p vltimā ſpāliter renoceā. h. d. Nota. tex. ibi nemo eſt ꝛc. No. ex iſta l. primo q̄ ille cui bis legat bis dz habere.

Scōo no. q̄ volūtas prima derogatoria dz reuocari ſpāliter p ſcōam.

Tertio no. ibi nemo pōt ꝛc. Opp. extra gl. tvr q̄ ille cui bis legat ſemel tm̄ habere dz etiā ſi nō ſint v̄ba derogatoria vt l. plane. ſ. j. ſ. de le. j. ꝛ l. cū centū. j. de adi. le. Solu. intellige hoc q̄n legant eidē res diuerſe. Vel q̄n legat eadē ꝓtitas a diuerſis heredib⁹. vt. ſ. tit. j. l. ſi plurib⁹. ſ. j. et. ſ. tit. ij. l. ſeruo alieno. ſ. ſi quis. Vel pōt dici q̄ legat eadē ꝓtitas i diuerſis volūtatibus: vt. l. quinquaginta. ſ. de pba. Vel pōt dici q̄ hic loquit q̄n vnū legatū cōtinet plus alio ꝓtitate vel cauſa ſm ea q̄ dixi in. l. cū centū. de adi. le. in oībus iſtis caſibus ille cui eſſet bis relictum bis caperet niſi eſſet clauſula derogatoria: tunc em̄ capit ſemel tm̄: vt hic. et. l. ſi tit. ſ. tit. ij. Cōtraria nō ob. q̄ loquunt in aliis caſib⁹. Opp. ſm gl. ad. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. ſi. ſ. ti. ij. So. iſta dz intelligi ſm illā: q̄ potior habeāt vltima volūtas verū eſt ſi ipſum exꝓſſe prioris volūtatis penitebat alias ſecus vt ibi. Opp. q̄ nō fit neceſſe q̄ exꝓſſe peniteat eā ꝓprioris volūtatis. vt. l. ſi. in prin. ſ. ti. j. Dicit gloſ. dic vt ibi ꝛ ibi ſoluit ꝙuoniā ibi eſt q̄dā clauſula derogatoria tacite ſumpta a cōtrario ſenſu: ꝛ tūc nō eſt neceſſe q̄ illa clauſula exꝓſſe tollat. ſ. ſufficit tacite tolli. Sicut em̄ inducit tacite ita tacite tolliť. hic fuit exꝓſſa cā ideo exꝓſſe dz tolli. Vel tenet iſtā ꝛ cōiter oēs moderni doc. Cōtra iſtā ſo. vī. ſ. de iure codi. ꝛ cōficiūtur. ſ. ſi. So. ibi interuenerūt duo. l. prima volūtas derogatoria tacite. Itē codicilli poſteriores per q̄ duo ſimul coniuncta videť q̄ codicilli medio tpe facti non valēt quaſi interim fuerūt in pendēti. Idē dicerem in caſu. d. l. ſi. ſ. ti. j. q. ſi feciſſet epiſtolā nō obſignatā ꝛ vltimo aliā obſignatā q̄ per vltimā coniūcta volūtate prima ſecūda nō ſignata nō valeret. ar. d. l. cōficiunť. ſ. ſi. Vel ad ſo. d. l. ſi. in. ꝓn. dic ſm pe. ibi cla derogatoria nō erat tacite vel exꝓſſe q̄ ibi fuerūt verba adiecta ad augmentū vt inducāt fideicōmiſſum. ideo nō inducūt diminutionē ꝛ etiā iſta ſatis placet. Op. de. l. diui. ſ. l. ſ. de codi. ꝛ Dicit glo. j. q̄ ſequēs voluntas emanās ſimpliciter vz ipſo iure ſz tollit ope exceptionis: vt hic. Iſta nō placet. q̄ in. l. cōtraria innuit ſequentē voluntatē habere plenū effectū. Alia ſoln. eſt q̄ aut iſta verba ponunť in eodē testō quo legat ꝛ eſt neceſſaria ſpecialis renocatio. vt hic. aut ponunť in alio testō. ꝛ tūc nō eſt neceſſaria ſpecialis renocatio: ita dicūt quidā. Iſta ſo. eſt cōtra iſtū tex. q̄ hoc dicit in eodē testō vel codicillis. vnde ſiue legeť in testō in quo fuerūt v̄ba derogatoria ſiue i codicillis poſtea factis regriť ſpecialitatis renocatio quare alij dicūt differētiā eſſe vtrū iſta cla derogatoria ponat ante q̄ leget vel poſtea. Iſta ſo. reprobat p gl. ꝛ bñ. q̄ in. l. ſi a fuerūt apposita v̄ba derogatoria ad finē. ſicut hic. quare glo. in. l. ſi a. dicit q̄ vz poſterior volūtas vt ibi verū eſt ſi ſpāliter prima renocetur: vt hic. ꝛ hāc tenet Dy. quidā ꝛ Old. ꝛ And. de piſis q̄ repetit iſtā. l. ſoluit aliter. ꝛ hoc videtur ſentire Jac. de are. vt dicam⁹ q̄ in. l. ſi a fuerūt v̄ba derogatoria ſolēnitatis q̄ ſolēnitas eſt iuris publici. ideo renocat ꝙ ſimplicē ſi a volūtatē. q̄ de facili res redit ad ſuā naturā. vt. l. ſi vnus. ſ. pactus. ſ. de pact. Hic vero fuerūt v̄ba derogatoria circa legatū ſeu volūtatē legādi: q̄ teſtator pōt tollere ſicut vult cū a ſua libera volūtate depēdet: ideo requiritur ſpecialis renocatio vt hic. Videte ſi teſtator ibi dixiſſet ſic volo q̄ in codicillis meis requirať iſta ſolēnitas q̄ ego me ſubſcribā et mea manu ſignē nec dixiſſet plus tūc ſo. eoꝝ cōtinet veritatē eſſent em̄ verba derogatoria ſolēnitatis tm̄ nō volūtatis ꝛ p alia volūtatē ſimpliť emanantē ſine alia ſolēnitate tollerenť. Hoc habes in ſimili. l. humanū. cū gl. C. de leg. ſed in caſu. ſ. l. ſ teſtator. ꝓeſſit v̄tra. dixit em̄ nō aliter codicilliva leāt niſi fuerint mea manu ſubſcripti ꝛ fuerūt derogatoria volūtatis ſicut hic q̄ voluit aliter valere. ꝛ q̄ ibi dicitur de ſolēnitate ponitur conditionaliter ſed diſpoſitiue ponit tm̄ de voluntate vnde iſti male dicūt. Quare dic vt dicit glo. ꝛ Dy. q̄ illa lex intelligatur ſm iſtā. ꝛ hoc tenuit Ly. Diſputādo hoc me audiēte. Oppo. de. l. vbi ita. j. de do. cau. mor. Rideo ibi trāſiuit in ſpeciē cōtractus interuinos. ideo nō licet penitere vt. l. ſicut. C. de act. ꝛ ob. ſ. cōmo. l. in cōmodato. ſ. ſicut. hic vo ſtetit in fi nib⁹ vltime volūtatis. Opp. ſ. de vſu ꝛ ha. l. plenū. ſ. equitij. ꝛ. l. ſicut. C. de teſt. mi. vbi teſtator ſciens ſe habere filiū videtur eū exheredare. Videtur em̄ loqui ſm conditionē eius de quo loquiť in. d. ſ. equitij. So. ibi nulla preceſſit exꝓſſa cla derogatoria. hic ſecus. Expeditis cōtrariis venio ad. q. glo. hic querit lex iſta loquiť q̄n preceſſerunt verba derogatoria legati. quid ſi preceſſerūt verba derogatoria teſtameti: vtputa dixit ſi aliquod testm̄ fecero nolo valere vel dixit nolo valere aliud testm̄ ni ſi fit ibi aſcripta talis oratio vel tale qd. Dicit glo. q̄ ſcōm testm̄ nō valeas niſi exꝓſſe peniteat prioris testamenti. Iſtā. q. ponit Dy. in. c. q̄ō ſemel placuit. de regu. iur. lib. vj. ꝛ q̄dā habent hic. ꝛ ibi arguit ꝓ cōtra que omitto cauſa brevitatis ipſe determinauit: vt determinat gloſſ. ſed Jaco. de are. determinat contra. ꝛ dicit q̄ ſcōm teſtamentum ſimpliciter emanās valet ipſo iure ꝛ primū tolletur: quia nemo potest ſibi auferre liberam

Cautare ſolēnitatem. ꝛ ſi diceret nolo aliud testm̄ facere poſſe niſi cū. g. testibus nil operať hic ſimpliť tenet Paul. de ca. in. l. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. ſi. ſ. ti. ij. niſi vltra ꝓdicta teſtator ſubdat. ꝛ ſi cōtingat me aliud facere nolo illō valere q̄ tūc eēt clauſula derogatoria volūtať. ꝛ ſic valeret ſm eū alleg. no. p Ly. in. d. l. ſancimus. ꝛ p Bar. hic qui. j. pxime. h. d. ſed Bart. in. l. omes ppli. in iij. q. pnn. de iuſti. ꝛ iure. tenet etiam q̄ ſi ē derogatoria ſolēnitas regať ſpāliſ mētio.

Andre. Poma.

Caduerte. vide plura p Alex. cōſil. gg. in. iiij. vol. et Pet. in cōſi. a gliij. in. iiij. volu. Panor. cōſi. gli. in ij. col. in. ij. dubio. in. j. vol. cōſi. gli. in ij. vol. ꝛ gl. vij. co. volu. ij. ꝛ col. ij.

Fateor verum. ſed Sali. i. d. l. ſan cimus. tenet etiaz in hoc primo caſu cōtra Jac. de are. ꝛ Bar. q̄ per hoc non aufert liberā teſtādi facultatem q̄ reuocari pōt. et ideo dicit q̄ requiritur etiā ſito caſu ſpecialis mētio p bāc. l. ꝛ glo. l. i. o. ſ. in legatis quā ſequitur.

Cadale loquiť. ꝛ contra glo. in. d. l. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. i leg. vide. j. et vide Bal. in. l. clarū. j. de fideicom. 5

Pro declara tione. ꝛ de hac ma teria vi plene an ge. in cōſi. cccxiij. vbi optime dicit ꝛ pulchre no.

Verba derogatoria. an ſufficiat facere generalem mentionē de verbis derogatoriis an requirať q̄ ſpecificenť: vide Bartol. in. l. humanū. C. de leg. ꝛ de forma clauſule derogatorie. vide text. optimū. ꝛ ibi bal. in. l. fina. ſ. fina. C. de lat. li. tol. ꝛ melius i. l. omnes. in princip. C. de ꝓſcript. ttt. ann. et ibi fing. dicit Bal. et Angel. q̄ ſufficit teſtatorem dicere hec verba vide licet non obſtante aliquo alio teſtamēto etiā ſi de eo teſtamento debet fieri mētio ſpecialis ꝛc. et perinde

ferre liberā testameti factionē. l. ſtipulatio B mō. de v̄. ob. ſed p iſta auferť libera testameti factio: ergo nō v̄z. p hoc. l. diui. ſ. l. ſ. de codi. Non ob. iſta l. ꝛ. l. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. in leg. ſ. de leg. j. q̄ hic fuerūt verba derogatoria act⁹ testādi. vñ clari⁹ diſtinguēdo dicit q̄ q̄ñ q̄ v̄ba ſunt derogatoria actus testādi. q̄ñ q̄ ſunt v̄ba derogatoria cuiſdā ſolennitatis testi. q̄ñ q̄ volūtatis. Primo caſu nō v̄z. q̄ nō pōt ſe facere intestabile ꝛ eſſet ſ̄ bonos mores. vt. d. l. ſtipulatio. Scōo caſu nō v̄z. q̄ nō pōt mutare aſolēnitatem q̄ eſt iuris publici: vt. d. ſ. l. ſ. Tertio caſu v̄z ſi exꝓſſe de prima peniteat: q̄ exꝓſſa renocatio regriť: vt. l. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. ſi. ſ. de le. j. ꝛ h. Ita dicit Ja. de are. ꝛ Aln. de piſis. ſequēdo eū. Ly. i. l. ſancimus. C. de teſta. recitādo hāc opi. dicit q̄ hec opi. falte in cathedra eſſet pulchra opi. poſtea Ly. me audiēte diſputando determinauit ſ̄ium dicēs ſic. Non eſſet verū q̄ p hoc ipſe eēt intestabilis imo pt facere aliud testm̄ q̄ñcūq; vult: ſz opoꝛtet q̄ nos ſim⁹ certi q̄ ipſe velit. Cū em̄ iſta v̄ba habeāt v̄im cuiuſdā ꝓtestationis ꝓeābule: talis ꝓtestatio declarat i ſequēti testō volūtatem deeſſe vt. l. at ſi qs. ſ. plerīq;. ſ. de relig. ꝛ. l. q̄ in aliena. in fi. ſ. de acq. here. Sequēs ergo testm̄ non eſt testm̄ q̄ lex p̄ſumit i eo volūtatē deeſſe niſi exꝓſſam renocationē faciat de primo. Unde nō eſt verū q̄ ſit intestabilis. idē tenebat Ray. de for. ꝛ ego idem puto, declarabo tm̄ latius. Caduerte⁶ ſi teſtator digiſſet tātum nolo me poſſe facere aliud testm̄ ꝛ nolo me poſſe mutare tale testm̄ vel nolo me poſſe penitere. ꝛ nō digiſſet vltra: tūc fateor verū ꝺ cti Jac. de are. ꝛ ſequacium: q̄ teſtator ſolū diſpoſuit circa ipſam poſſibilitatē teſtādi ꝛ nō circa voluntatē q̄ debeat in futurū deeſſe. ꝛ hoc nō pōt face re q̄ nō pōt ſibi auferre liberā testameti factionē: vt. l. ſtipulatio hoc mō. de ver. obl. ꝛ ideo gl. in. l. ſi mihi ꝛ tibi. Tē. in legatis. ſ. de leg. j. male loquiť⁹ et bene reprehendiť p Jac. de are. ſz ſi digiſſet ſi fecero aliud testm̄ nolo valere hoc nō diſpoſuit circa poſſibilitatē testādi: ſed diſponit circa volūtatē quā dicit deeſſe i futuro. ideo regriť q̄ exꝓſſe renocet vt appareat volūtatē deeſſe in ſequēti testō quā lex p̄ſumit deeſſe, ꝓpter v̄ba ꝓeābula derogatoria. Pro declaratiōe⁶ noſtre materie tē gl. et doc. q̄ro hic fit mētio de duplici volūtate in vna fuerūt v̄ba derogatoria. et poſtea eſt ſequuta alia volūtas: q̄ro de prima volūtate q̄ ſi iſta v̄ba derogatoria ſunt appoſita i volūtate min⁹ ſoléni. Rñ deo v̄ba derogatoria hñt v̄im cuiuſdā ademptionis vt hic no. in gl. mag. ꝛ ideo ad hoc vt adimať hereditas dz fieri i volūtate ſoléni: q̄ in codicillis dari vel adimi hereditas non pōt. vt. l. ſi. C. de codic. ꝛ op⁹ ꝙ adimať in tali volūtate eꝙ qua poſſet adiri hereditas vt dixi in. l. ſi iure. ſ. e. Sz i ademptione legati nō regriť tāta ſolēnitas vt. l. ſi ita. ſ. de leg. ꝛ ibi no. ꝛ. l. fideicō. C. e. tit. ꝛ. l. heredes palā ſ. j. ſ. de teſta. ꝛ. l. datū. C. de leg. ꝛ vide Azo. i ſumma inſti. de teſta. ord. ſ. illud etiā.

Quero qd̄ ſi iſta v̄ba derogatoria cōtineantur in testō rupto ex cā preteritionis vel exheredationis an conſeruenť talia v̄ba derogatoria p aut. ex cā. Putarem q̄ i quātū iſta v̄ba cōtinēt ademptionē hereditatis: ꝛ ſic reſpiceret inſtitutionē: tūc nihil valēt ſed inquā tū reſpiciunt legata ꝛ fideicōmiſſa tunc valēt p. d. aut. ex cā.

Venio ad ſcōm testm̄ dixi q̄ ō eſt ne ceſſe q̄ p ſcōm testm̄ ſpecialiter peniteat de primo ꝙ quid ſi teſtator in ſcōo dixit ꝛ ſic hāc meā vltimā voluntatē eſſe volo ꝛ oībus ꝓualere caſſans ꝛ irritans testm̄ factum manu cuiuſcā notarij talis vel conſi. ccxvj. aliter ſenſit q̄ cōſi. gl. vij. ꝛ quādo pater in primo poſuit clauſulam derogatoriam in ſecundo non ſed illud fecit coram quinq; testib⁹ an ſit ſublatum primū. vide Ro. conſi. cccl. xxxv. ꝛ. cccxciij.

Andre. Poma. Alibi gl. dicit vide p Alle. i. l. ſi mihi ꝛ tibi. ſ. in legatis. ff. de leg. j. Fede. conſi. clvij. Pau. de caſt. in. l. ſi manū. ad finē. C. de legi. Card. cōſi. ij. in. j. dubio. in prima col.

Andre. Poma.

Rideo ſic etiā in Ziium eſt cōis ſ̄ dequo vi. Jaſo. mi. l. opi. p Alex. cōſil. 2. ff. de hberis. & poſt. xxv. incip. viſo teſtamento mi. testatore. in. ij. col. in. iij. ꝺelirio cuꝰ womꝫhibus vol. et q̄ ſcripſi ad Bar. in. l. ij. ff. de li be. ꝛ poſtb. p opi. fruſtō. 231 colu. i. mi. fruſtō. in ſegundo. ver. tū Bar. facit. l. fundus qui loca. ff. de fun. inſtru. gloſ. in l. cōmis. C. de fideicō. ꝛ q̄ ponit idem Bart. in. l. inter fratres. ff. ō fal. ꝛ que no. Bald. in. l. qui bus dieb⁹. ſ. diu⁹ ff. de ꝛdi. ꝛ demō. Alexā. in. l. ſeruū. in vlt. col. ff. de here. inſti. ꝛ not. Bart. ba. conſi. lij. incip. nobilis ꝛ egregia inſerto in cōſilijs Alexā. in. iiij. vol. Paul. de caſt. con ſil. cccxij. Rapha. cu. ꝙſi. clvij. ꝛ conſil. lxviij. Pau. ō ca. cōſil. cclxiij. ꝛ iſtis adde in ſiſi Bart. et q̄ ibi poſui in. l. q rome. ſ. duo fratres. i. vj. ſ̄tio. ad fi. ff. de verbo. ob. Alleg. ꝙſil. lxxxv. i prin. in. iiij. vol. et cōſil. g. in. ij. col. in iiij. vo. ꝛ vide bar ba. cōſi. gg. ꝛ adde q̄ poſui ad Bart. in. l. ij. ō. i m. ff. de admi. tut. Lardi. conſi. lij.

Videť q̄ non. ſed Ang. ꝛ Jmo. in. l. i. de liberis ꝛ poſthu. tenēt contra Bar. hic ꝛ ibi et Bal. in aut. hoc inter liberos. de teſt. et in. l. humanum. de lega.

Dico ſic. Fede. de ſen. i. ꝙſil. clvij. alias. lij. q̄ incipit habita ſuper caſu ꝓdicto ꝛc. tenet per oia Barto. in hac materia. Et adde q̄ hāc opi. Bar. ſequiť etiam Alexā. de imol. in ꝙſi. cccxiij. col. ij. ver. ad idē. l. noia tim. in. j. vol. ꝛ ad de q̄ idem tenet Paul. de ca. in cōſi. cccv. in nouis. ꝛ in cōſi. cclxxxj. col. ij. circa medium in antiquis. ſm ſtampam papien.

Nomine ſingulari. hoc intellige quādo ſolus erat; alias ſecus. l. ij. de liberis ꝛ poſthu.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Quero an. An possit dari remedium q̄ primū testamentum nō possit reuocari. ⁊ vide Bal.in.l. sancimus. de testa.

☞ Andre. Poma. a Specu. i tit. de instru. edi. §. cōpēdiose. ver. qd sit. Fede. de senis cōsi. clxvij. alias. lj. incip. sup dicto casu ⁊ ffil. cccxxij. incip. casus talis in monasteriis bar. ff. dxxxviij. icip. qdā fecit testū. ⁊ in. l. omnes ppli. i. iij. q. princ. versi. circa scōam.

¶ Quero an sit aliquod remediū. in ista q̄one vide derogatoria si p̄iudicis volūtatis faciūt mentionē et etiā qualitatis testamēti tū nō est necesse q̄ verset etiā qualitatis testamēti tū nō est necesse q̄ verba singulāt exprimat. sufficit em̄ ad reuocationem q̄ sit reuocata illa clausula derogatoria vt hic. ff. de iusti. ⁊ iure p 11 Jaco. de belui. in a aut. exp̄impfecti. C. de testa. p Jo. an. et moder. in. c. j. de cōsti. lib. vj. ⁊ i. c. j. de excel. pla. c. lib. p Bal. ⁊ Ange. in b aut. hoc inter libe ros. C. de test. bal. i. l. humanū. C. de legi. ⁊ in. l. clari. C. de fideic. p Ang. cōsil. cccxiij. incip. quedā dña ionauna vxor. ⁊ i. l. oēs. C. de pscript. xxx. an. Bal. Angel. ⁊ Jmo. i. l. ij. C. de li be. ⁊ posth. Pau. de ca. cōsi. clxij. incip. qdā dña i suo testamēto p Cardi. florē. in cle. j. in c xxxiij. colū. de sepul. allegr. late i. l. si mihi. ⁊ tibi. §. in legatis. in. ij. col. et seq. de leg. j.

b ¶ Priuis penitent. adde bar. i. l. pacta nouissima. C. de pac.

c ¶ Cessare metus. d Bal. in. l. j. circa fi. 12 C. de sac. san. eccle. vbi ponitur alius e modus sed nō vī bon⁹ mod⁹. q; primū testū mutat ⁊ propter būficium treb. detrahē. ⁊ ibi habes p Bni. de f suza. aliqd p Ly. g ⁊ Jmol. in. l. si mihi ⁊ tibi. §. fin. ff. ti tu. ij.

d ¶ In formā 2tra ctus ⁊c. adde bar. in. d. l. stipulatio hoc mō cōcept. in prin. ⁊ ibi Roma. 13 et Pau. de cast.

e ¶ Sed si contingat. Idem tenet Bal. in. l. sancim⁹. i. l. cū antiquitas. de testa. ⁊ in. c. j. de feu. da. in vi. le. cōmiss. ⁊ adde Bal. i. l. testō. C. de fidei. ⁊ adde qō reperit ☞y. cōsuluisse cōtra id qō tenet in lecturis: vt refert Pau. de ca. i. d. l. cū antigtas. Sed qō i legato. puta le go titio fundū dicēs qō nolo posse reuocare ⁊ si contingat me reuocare ex nūc dono sibi dictū fundū psenti ⁊ acceptāti. Bal. in. d. l. sancimus. tenet qō tūc valeat donatio. q; cessat rō. ⁊ nō tollit libera facultas p donationē vni⁹ ⁊c. sed do. Pau. in. d. l. cū antiquitas, dicit qō in 2iū facit: q; sicut debet esse libera vltima voluntas quo ad institutiones ita q̄tū ad legata q; nō dz quis cōpelli ad ea faciēda de directo vel indirecto ⁊ ista pars est forte verior fm ipsum nec aliter diceē. subdit tū qō reperit Bar. mouisse istud dubiū: vt habeē i q̄busdā suis recollectis vt habeē i. l. in derogatoria si p̄iudicis volūtatis faciūt mentionē et etiā qualitatis testamēti tū nō est necesse q̄ verba singulāt exprimat. sufficit em̄ ad reuocationem q̄ sit reuocata illa clausula derogatoria vt hic. qō sit reuocata illa clausula derogatoria vt hic.

¶ Quero an⁸ sit aliq̄d remediū qō primū testm̄ nō possit reuocari. Quidā qō sic dicēdo sic volo ℔ testm̄ valere: ⁊ si cōtingat me mutare ⁊ aliud testm̄ facere nolo valere. q; illud erit simulatū fictū et p metū factū cōtra voluntatē meā ne incurrā indignationē cōsanguineo. ⁊c. sic. p testo. qō p illud nō intēdo aliqd alicui dare: tunc scōm nihil vz etiā si exp̄resse pōis peniteat⁹ testamēti: si p̄mū q; plus vz ⁊c. vt. C. plus valere qō agit p totū. Itē ista p̄o testatio declarat an inuū nō esse nec volūtatē i scōo vt. l. si qs i aliena. §. fi. §. de acq. here. facit. l. in cōcu binatu. §. de cōcu. ℔ hoc nō placet: nā p primū testm̄ nō ꝑbat scōm simulatū nec factū ℨ volūtatē. nā sufficit primā voluntatē revocatoriā esse revocatā vt dixi. §. nā sicut tūc volebā primū testm̄ valere ⁊ scōm esse fictū: ita mō p̄me volūtatis penitet ⁊ nolo scōm valere. Itē p primū testm̄ nō ꝑbat dolus nec met⁹. vt. l. metū. C. qō me. cā. C. ō trāslac. l. si maior. ⁊ de dolo. l. dolū. nec etiā inducit aliqd verisile sufficiēs ad arguēdū dolū vel metū. C. de trāslac. l. interpositas. Remanet ḡ solū nuda volūtas ꝑbi bitoria q̄ ꝑt reuocari vt dictū ē. Preterea si testm̄ est factū p̄itibus vicinis ⁊ consanguineis p̄sumit cessare met⁹ ⁊ dol⁹. vt. l. trāsactionē. C. de trāslact. Alij dicūt q; fiat sic. l. qō i p̄mo testō dicat si cōtingat me facere aliud testm̄: tūc oia q̄ scripta sunt in isto in illo intelligant repetita. ar. l. posthum⁹. §. si. ff. de iiu. te. ℨ ℔ nō placet q; sicut p̄cedētes codicilli p̄t reuocari. ita ⁊ ista volūtas. Alī puto q; ℔ casu sufficeret gñalis cassatio oīs p̄cedētis volūtatis. Alī alij dicūt q; stādo in finib⁹ vltime volūtatis. nullū ē dare remediū. Item eo em̄ ꝑt sibi legē ipone re a qua recedere nō ꝑt: vt hic. nisi trāseat i formā 2ctus⁹ vt dicit ☞y. i. c. qō semel. de re. iur. lib. vj. ⁊ ita Ly. ⁊ Aln. de pib. ⁊ quasi oēs. Dicat ḡ sic testator volo hāc esse meā vltimā volūtatē quā. p̄mitto nō revocare. Sz si 2tingat⁶ me revocare vel aliud testm̄ facere ex nunc dono ⁊ do oia bona mea tibi heredi istituto vel tibi notario recipienti p herede istituto ⁊ p legatariis eo mō: ⁊ ea forma quā ego testō. §. dixi. Et qō vltia volūtas possit trāsire ad 2ctū no. gl. i. l. heredes palā. in fi. §. de test. Hoc nō ēverū ⁊ ffulerē 2iū salua reuerētia ☞y. Nā 2ctus iter vnos facti sub 2ditiōe ipossibili de iure vel sub cōditiōe turpi sunt nulli ipso iure: vt. l. impossibilis. ⁊. l. gñaliter. de ver. ob. sed ista donatio est facta sub cōditiōe turpi ⁊ 2tra bonos mores: q; apponit si contingat me mutare testm̄: ⁊ sic aufert liberā testamēti factionē non valet: vt. l. stipulatio hoc modo. de ver. ob. ⁊ sic reperi ☞y. consuluisse anteō scribere. in. c. quod semel placuit. ex de reg. iur. lib. vj. ¶ Quero quid si fieret ꝑ modū venditionis dicēs volo istud testamentū omnibus p̄ualere ⁊ volo nō revocare: ⁊ ex nūc vendo et trado p̄o tāto p̄tio qō confiteor me habuisse. Videē q; valeat. hic enim nō videō: grauari metu pene ne faciā testamentū: q; si in cōditionis euentū perficitur venditio: ergo alterius est res ⁊ meū est p̄tiū. Breuiter puto nō valere: siue enim ego haberē plus de p̄tio q̄ res valeret spe lucri: inuitarer ad mutandū testm̄ vt haberē illud p̄tiū: siue haberē min⁹ nō reuocarē metu pene siue habere tantū dē ⁊ haberē maiorē affectionē ad rē q̄ ad p̄tiū vel econtra. Et sic semp inuitarer ad mutandū testm̄ vel nō spe p̄mij q̄ cōditiones a iure reprobātur: vt. l. ille autē. in fi. de her. inst. ⁊ ibi not. Aln autē posset repeti p̄tiū qō est ꝑfessus habuisse testō. nō est meū tractare nūc. tñ dico q; apud me illa cōfessio p̄tij fraude vel fraudis suspicione non caret.

14 ¶ Quero ⁊ qd si testō⁹ dicit se nō mutare testm̄ ⁊ b iurat⁹ nō venire ℨ an ꝑt facere aliud testm̄. Spe. i tagit i ti. de §. istru. edi. §. cōpēdiose. vsi. qd si qs iurauit. ⁊ glossato⁹ decreto⁹ ponit. xxij. q. ij. c. vltia volūtas. ⁊ multi doct. iur⁹ canonici disputauerūt eā.

k ¶ Vltio Jo. an.⁹ disputauit eā quā ponit in mer curialib⁹. i. c. qō semel. de reg. iur. lib. vj. ⁊ determinauit q; vltimū testm̄ vz nō obstāte iuramento tū qui facit scōm testm̄ est piurus: ꝑbat p. c. j. extra de spon. du. ⁊ ad arguēta ℨia rndeo iuramētū est seruād tū: vt i. c. cū 2tingat. extra de iureiu. c. Quis. de pac. lib. vj. nā quedā sunt q̄ depēdēt ex mera yo lūtate iurātis nec habet necesse ꝑpter hoc adire p toz: tūc nō obstāte iuramēto poterit 3uenire sed erit piurus. Sz si nō depēdet ex mera volūtate iurātis sed vz necesse adire pretoz tūc ꝑtoz non debet esse autoz piurij: ideo venientē ℨ iuramētū nō audiet p̄tor. ita loquit. d. c. cū cōtingat. ⁊. c. Quis. de pac. lib. vj. ⁊ ita loquit aut. sacramēta. Lex em̄ tibi suum non tuū denegat auxiliū: vt. l. ij. ⁊ ibi not. C. si aduer. ven. Sed ego dico ⁊ q̄ nō erit piurus q; iuramentū q̄ est inter positū sup eo q̄ est contra bonos mores: q; aufert liberā testamēti factionē: vt. l. stipulatio hoc modo. ff. de ver. ob. ergo ⁊c. ℔ tenet Ly. ⁊ ꝑe. in. l. j. C. de sac. sanc. eccle. ⁊ Ange. de pisis hic. ¶ Quero ⁊ vtrū⁹ iuramētum habeat saltem vim verboū derogatoriorū vt scōm testamentū nō valeat nisi p̄mum specialiter tollatur. Videtur mihi q; Jo. andre. determinet q; sic. in. q. predicta. ⁊ hoc nō puto verū. nam iuramētum interpositū in testō haberet vim vt importet perinde ac si diceret valeat omni iure quo valere p̄ōt: vt l. cū pater. §. filius matrē. ff. de lega. ij. ideo puto q; habeat vim verboū derogatoriorū ⁊ requiratur 16 specialis renuocatio p illū §. ¶ Quero ⁊ qd in statutis in vno p̄cedūt vba derogatoria ⁊ aliud simpliciter loquit⁹ an valeat tex. est ⁊ gl. in. l. humanū. C. de legi. dixi plene in. l. oēs populi. §. de iustit. et iur. 17 ¶ Quero ⁊ qd in cōtractibus. Dic p Ly. in. l. pacta nouissima. C. de pac. ⁊ per eundem Ly. in. q. quā hic diſputauit que incipit p̄cessit prima voluntas sequentibus derogans ⁊c.

1 ☞ An iudex possit reseruare factionē testamenti notario condemnato de falso.

n ¶ Biles. n Not. q; iudex p̄ōt reseruare factionē testi dānato qō est ℨ regni lā inris cōis. q; si nō reseruaret dānat⁹ ad mortem nō posset testari: vt. l. ei⁹ q. §. de test. ⁊ de ℔ qualiter militi possit reseruari factio testi not. in. l. ⁊ militibus. C. de test. mili. p glos. ⁊ p Ly. ⁊ ☞y. inducitur 1 ista lex in argumētum cū alijs legibus. alleg. in glo. q; iudex possit reseruare factionem testamēti o notario condēnato⁹ de falso: vt hic. Jn contrariū bes Guido. de suza. in. l. j. de sac. san. eccle. ⁊ Bal. in. d. aut. hoc inter libe ros. ꝑ Jmol. in. d. c. cū cōtingat. de iureiur. in. gviij. char. Adde an iurās non mutare testamentum possit illud mutare. Old. cōsi. cxxxvij. ⁊. clx.

k ¶ Jo. an. imo. tenet opi. Jo. an. in. d. c. cū cōtingat. contra Bar. hic.

l ¶ Ego dico. ℔ idē firmat Bar. p casū. l. si qs iglinos. §. fi. de le. j. vbi vid.

m ¶ Quero vtrū. Adde Bar. i. d. l. oēs populi. ⁊ an iuramētū habeat saltem vim clausule derogatorie. Adde Bar. in. l. eā quā. C. de fidei. ⁊ ibi dixi.

n ¶ Adiles. vide qō icidēter dixi i. l. iperiū. apost. magna. de iur. om. iud.

o ¶ Notario cōdemnato. an notario dānato de falso possit reseruari factio testamenti. Adde Bar. in. d. l. militibus. ⁊ in. d. l. diuus.

videtur

a ¶ Nō dz cōmittere. Sñ iudex non dz dubium nō dz cōmittere cōsi. sapientis. adde qō i simili dixit idem Bar. i. l. elegāter. in p̄n. de cōdi. ide. adde ad hoc q̄ dicunt i. l. j. C. de rela. p Bald. in. l. ij. als. j. in fi. de le. j. adde qō habes in 1 cōsi. barba. incip. scripsit propheta clarissimus pfal. cxiij. in colū. xxj. ⁊ vide no. in. l. si con nenerit. de re ind. item dicas q̄ cōsi liū nō potest peti 1 post factas allegationes. nec post finitā instātiā vt fi. digit. d. an. in. d. c. cū inveteri. de ele. in no. licet ℨ hoc sentiat Bart. in. l. a si postulauerit. de adulte. vel fm. d. an. in. c. cū in veteri. nō ꝑt peti con siliū postq̄ est conclusuz i causa nec post factā mentionem ad audiendū sniaz ⁊ est bo. tex. in. d. c. cū in veteri. Itē dic q̄ cōsiliū peti non ꝑt quoties iudex videret illud frustratorie 1 peti q; tūc non de 2 bet cōcedere. arg. no. in. l. quidā esti mauerunt. si cert. 3 pet. ita dixit Joā. an. in addi. spe. in 1 tit. de reqsi. cōsilij. §. j. ⁊ ad Bart. hic 2 vide Jo. de imol. in. l. si fic. de v. obl. facit qō no. doc. in b l. si mihi ⁊ titio. §. j. e. ti. ⁊ ad Barto. hic adde no. p ro. in rub. de arbi. in p̄in. iij. char. vide Bald. in. l. ij. C. de le. idem volentes q̄ Bar. hic ⁊ in. l. 3 amplius. ff. de minori. et in. l. j. C. ne lic. i vna eademq; 1 causa. vbi etiā ponit si vno statuto dī q̄ sñia debeat ferri cum cōsi. antianoū. alio vero statuto iurato per ptātem cauere q̄ sñie statim mādētur execu. quid in ris si nō apparet de ꝑtitione cōsilij. Adde de his verbis vltimis 1 Pau. de ca. cōsil. cxv. ⁊ vid ale. i ℨi. clxv. co. ij. v. vol.

videt in. l. nō ꝑt. j. de fur. Sed dic aut iudex facit causa cognita ⁊ ꝑt aut sine cause cognitione ⁊ nō ꝑt: vt. l. diuus. §. de iiur. ⁊ l. qd ergo. §. pena grauior. §. de his q̄ not. infa. ita tenet ☞y. ⁊ Ly. refert in. l. militibus. C. de testa. mi.

Ximpfecto. No. tex. ibi de cet enim ⁊c.

Creditori. Querit gl. si est creditor qūo ca dit ℔ q̄ fit indebitū. Dicit glo. ibi tellige de creditore putatiuo: vel de creditore cōtra quē debitor est tutus exceptiōe fauorabili.

☞ Quādo disiūctiua ponatur p̄o cōiunctiua.

Vleant. Vides ergo q̄ disiūctiua ponit ꝑ cōiunctiua: q̄ dixit ille aut ille ꝑt abvtroq; peterē. ℨ male dicit gl. ⁊ reprehēdit ꝑ doc. q; hic nō ponit aut p̄o ⁊. sed stat ꝑ vie ⁊ heredes tenenť tanq̄ duo rei: vt. l. si ex toto. §. j. §. de leg. j. ⁊ not. in. l. siue a certis. j. de duobus reis. ⁊ est tex. in aut. si qñ. C. de consti. pec. ⁊ q̄ dicitur in. l. pe. C. de ver. signi. qō disiunctiua p̄o cōiūctiua ponitur. est verum quando cadit inter personas grauatas ⁊ sunt tanq̄ duo rei debendi ⁊ quilibet insolidum tenetur fm ☞y. ⁊ omnes ⁊ bene.

Cū in verbis. Dicit Jaco. de are. facit ista. l. q̄ qñ. q. nō ds dubiū qō inder nō dz cōmittere a cōsilio sapientis. gd idem fecit. l. pediculis. §. labeo. de aur. et arg. leg. ⁊ videtur exp̄essum in aut. de indi. §. i.

Nsqui. Dicitur hic p̄stare de bet omne damnū. Contra in. l. si sterilis. §. cū per venditorē. §. de act. emp. Sol. tenetur ad omne damnum quod contingit circa rem. sed ad damnū extrinsecum ⁊ qō non contingit circa rem: sed cōtingit extra rem: tunc secus. ⁊ ita intelligitur ista glo. que incipit ⁊ quia fm ☞y. ⁊ bene.

Paulo. Legatum filie in testamento nō revocatur per legatū factum patri in codicillis. h. o.

☞ Verba gñalia ꝑterita nō futura ꝑ p̄hendūt. h. o. fm ☞y. vel aliter. Si ꝑ testatoz iubēs aliquem esse contentum p̄o his que in testamēto reliquerat intelligitur de relictis pure non sub conditione.

Clausula volo talem esse contentum ⁊ quod plus petere non possit remissiue.

Pōponius. ꝑterita nō futura comprehendūt. h. o. fm ☞y. vel aliter. Si ꝑ testatoz iubet aliquē esse cōtentū aliqua re certa p̄o his que in testamēto reliquerat intelligitur de relictis pure non sub conditione. h. o. iste not. §. ¶ Opp. ⁹de. l. q rome. §. duo fratres. de ver. ob. vbi vī q̄ veniat fideicōmissum futurū. Dicit quidā ibi rigoz hic equitas. Et aliter hic fuerūt verba patris inter filios cuius votū est vt filij habeant hereditatē sed ibi fuerūt vba stipulationis inter fratres ⁊ ita videē gloss. sentire. Vel melī⁹ ibi fuit male iudicatū ⁊ debuit iudicari vt hic dicit hāc opi. teneo p̄o vera ⁊ tenui semp. ¶ Ultimo ꝑ facit iste. §. ad istā clausulā. volo talēs tali re esse contentū ⁊ q̄ plus petere nō possit: de quo dixi. §. e. l. fideicō. §. fi quis ita scripserit.

☞ An ciuitas possit cogere debitorem alicuius exulis solvere ⁊ si soluerit an liberetur.

Julius. Si debitū demōstraī vī solvaī seu ex eo fiat solutio nō videtur grauatus debitor sed heres. h. o. ¶ Opp. §. ti. j. l. antepe. §. ciuib⁹. So. vt ibi. ¶ Ulterius opp. ⁊ vī esse grauat⁹ debitor. q; debitor ꝑōt grauari: vt. l. si seruus. §. pe. §. ti. ij. ⁊. l. si pecuniā. sed hic ds 2ium ergo ⁊c. Sol. hic p iudicē alij coactus fuit soluere vel nō agnouit relictū. Tu dic q̄ ꝑōt grauari debitor verū est si testator voluit ⁊ hic appet q̄ testator noluit grauare. q; vba legati nō fuerunt directa ad legatariū. ⁊ ℨ vba executiua legati tñ vnde debitor ad solutionē fuit adhibit⁹. Itē ꝑ facit ista lex vtrū ciuitas possit cogere debitores alicuius exulis solvere. et si soluunt vtrū liberētur: de quo plene in. l. creditor. de ſo. per ☞y.

Sfidei. De hoc vtrū fideicōmissum relictū a nō capace valeat: habes glos. in. l. eā quā. C. de fideicom. ⁊ videbitis in. l. cogi. §. hi qui. j. ad treb.

1 ☞ Qualiter intelligatur q̄ quando duo adiecta copulantur respectu vnius substantiui requiritur concursus vtriusq;.

Qui cōcubinā. Duo adiecta p̄o b ¶ Oppo. ⁊ nota Bar. i. l. ij. in p̄n. in vlt. col. de vulg. et pupil. nata respectu vnius generis verificāt dispositionē in altero: licet vtriusq; veritas non concurrat. h. o. tex. ibi causa parata ⁊c. ⁊ scō ad vsum tradita fm Jaco. de are. vides hic q̄ nō est differētia inter vxorem ⁊ cōcubinā: vt hic. ⁊ videbitis in l. item legato. §. parui. j. eo. Secūdo videtis hic q̄ licet duo adiectiua proferātur respectu vnius substātiui copulatiue nō requirit de necessitate cōcursus vtriusq; vt hic. dicit enim empta parata. ⁊ sufficit esse parata lz nō empta qō no. q; videē miranda. Sed possumus dicere q̄ hic nō est oratio conuincta: sed est magis oratio resoluta nec copulatiua nec disiūctiua. Ista so. nō est bona: q; si est resoluta debet resolui in cōiūctiuā vel disiūctiuā: vt. l. sepe. de ver. sig. ⁊. l. alienationi. §. fi. e. tit. si ergo hic resolueē in disiunctiuā male diceremus: q; tunc c ¶. §. cū ita. Verbū peruenisse itel ligit cū effectu limita non habere locū in dote vt est tex. ⁊ ibi Bar. licet sub dubio relinquit in. l. meuio. §. j. §. titu. j. debet vnū eligere tñ. Si vō resoluit in copulatiuā: tūc requirit concursus vtriusq; vt. l. si heredi plures. de ꝑdi. insti. Sol. tñ dī qō dū duo adiecta copulātur respectu vnius substantiui requirit cōcursus vtriusq; est verū si copulantur respectu vnius substantiui cessat ratio quia ibi coactus fuit soluere vel nō agnouit relictū. Tu dic q̄ ꝑōt grauari debitor verū est si testator voluit ⁊ hic appet q̄ testator noluit grauare. q; vba legati nō fuerunt directa ad legatariū. ⁊ ℨ vba executiua legati tñ vnde debitor ad solutionē fuit adhibit⁹. Itē ꝑ facit ista lex vtrū ciuitas possit cogere debitores alicuius exulis solvere. et si soluunt vtrū liberētur: de quo plene in. l. creditor. de ſo. per ☞y.

¶ Cōclusio libelli in actione ex empto de euictione.

Denuntiatio quādo fit quādo quis acturus est de euictione.

Si heres. d ¶ In ſ legato gñis ab herede debeē euictio. Itē q ex causa lucratiua est habitus ꝓ regressum de euictio ne debet ante iudicium acceptum denūtiationem facere. h. o. ⁊ iste est bonus casus tenendus menti. ¶ Oppo. ⁊ videtur q̄ legatarius non habeat regressum contra heredē de euictione: vt. l. si a subsituto. §. j. §. ti. ij. So. aut est homo legatus ī specie: et non debetur euictio: vt ibi. Aut in genere et debetur vt hic: ⁊ ibi not. ⁊ plenius in. l. si dom⁹. §. de euictione. §. ti. ij. ⁊ dicit Ro. hoc magis ex qualitate obligationis: q; in genere: q̄ ex ti. p̄cedit: ita dicit Ro. Aduerte: ista ſest vera nō quare emptor tenetur facere pretium vēditoris: q; eidem tenetur in genere: sed venditor non tenetur facere rem eu- d ¶ Si heres. Etvi de Jmol. hic.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ptonis: vt.l.ex empto.in prin.ff.de act.emp. Nō est
q̄ teneā in specie: ideo si aliq̄s emit aliq̄d in gene-
re tūc venditor teneā facere rem accipientis. q̄ hoc
est ex qualitate obligationis magis q̄ titulo. vt
hic. ⁊ no.in.d.l.si dom⁹.ff.de enictione.ff.tit.ij. Ité
scias⁹ q̄ in actione ⁊ ex empto de enictione 2cludit
in libello sic: q̄ dico te emisse rē ⁊ esse enictā ppter
q̄ tantū tua interest ⁊c. Sed in hoc titulo vbi qs
teneā ad p̄dām dz dici aliter. nā dices sic tu tene-
ris ad dandū talem rem ⁊ est enicta ⁊ sic nunq̄ de-
disti cū rem meā pfecte nō feceris: ⁊ sic nō agit no-
na actione de enictione: sed agit actione veteri: q̄
nō pfecte fecisti rē meā nūq̄ fuisti liberatus dixi
plene in.l.inl.ff.j.de verb.ob.⁊ est text.in.d.l.si do-
mus.ff.de enictione. ¶ Op.de.l.cū pater.ff.enict.
ff.tit.j.So.vt ibi. ¶ Ité opp.q̄ ⁊ denūtiatio suffi
ciat fieri q̄ cūq̄⁹ ante sniam: vt.l.si rem.ff.fin.ff.de
enic. Sed hic dicit ante iudiciū glo. exponit iudi-
cii.ff.sniam: vel dicit glo. dicyt ibi. Quare dic. aut
ille qui est habiturus regressum de enictione ha-
bet titulū lucratiuū ⁊ dz denūtiare ante lit. cōtest.
aut hz titulū oneros̄um ⁊ pōt q̄cūq̄ ante sniam
denūtiare cū tamen defensiones sint salue. ita po-
nit Dy. hic ⁊ Ly. in.l.empto⁹. C. de enict.

Si stichus. Pluralitas geminat duas singularitates.

hoc dicit. cōcor. l. falsa. in fi. de 2di. ⁊ demō. ¶ Op.
de.l.tale.ff.si qs. de here. instī. Sol. vt ibi.

☞ Verbū paria pt poni adiectiue ⁊ subst̄atiue.

Quiquatuor. Quero de rōne hu
ius tex. vos debe-
tis scire ⁊ q̄ hoc nomen paria pōt accipi adiectiue
et subst̄atiue. Adiectiue declinat sic: hic ⁊ hec ⁊ hoc
par. in plurali bi ⁊ he pares ⁊ hec paria: ⁊ accipit
id est equalia. sic ponitur. C. de ser. fugi. l. quecūq̄.
Substātiue accipit hoc par. in plurali hec paria. ⁊
significat vnū totū cōpositū ex duob⁹ q̄s vocatur
par. vt dicamus vnū par decretalū ⁊ filia. Ad p
positum si dicis lego pocula olearia paria duo.
Istud paria iā nō potest accipi subst̄atiue q̄ iam
duo subst̄atiua venirēt ad determinationē eiusdē
verbi sine copula. ideo adiectiue intelligitur vt in-
telligamus paria. i. equalia. Sed cum dico pocu-
lorum paria duo debet intelligi de necessitate sub-
stantiue: ⁊ sic significat quatuor. i. duo tota quoruz
quodlibet ex duobus est compositum.

Qui hortos. Veres dānatus si-
nere aliquē vti frui
re cōducta teneā p̄stare mercedē reipublice. con
tra imo legatarius: vt.l.hactenus. ⁊.l.si pendētes.
ff.si quis cloacam. ff. de vsufru. glo. solvit duobus
modis primo vt dicamus ⁊c. vt in ea habetis tu
dic vt dicam. j. eo. l. his verbis.

Cum in testamēto. Condi-
tio ap
posita libertati vī apposita legato. h.d. ¶ Oppo.
glo. de.l.quesitum. ff.j. ff.tit.j. Sol. vt in glo.

Si fundum. Dic est notabilis. ff.
⁊ bonus legato fundi
non cedit pars quam defunctus alij actione p̄so-
nali dare debeat. hoc dicit.

☞ Legatum factum alicui si cū filia moraretur
an intelligatur q̄ debeat morari in eadem terra ⁊
domo an in eadem terra.

Jussus morari cum aliquo quanto tempore mo-
rari debeat vt habeat legatum.

Cōditio mista dependens ex facto meo ⁊ alterī⁹ si
deficit casu legatū nō extinguit fauore alimētorū.

Uxori. Ex isto. ff. feci pluries magnū fun
damētū ad sustinēdū opi. gl. 2tra
dictū Dy. ⁊ pet. ⁊. h.d. Legatū quoad quis cum fi
lio moraretur debetur semp si per filiū stat sed si
per casum debeāt p̄o eo anno⁶ tūc quo morari ice-
pit nō p̄o futuris. h.d. In tex. ibi tēpore iūge hic
ver. finaūt. ⁊ postea redeas ad versi. trebatianus.

¶ Quero ⁊ si lego alicui si cū filio meo moraretur
an debet intelligi in eadem terra vel in eadem do-
mo an non. Dic videtur intelligi quod sufficiat si
moretur in eadē terra. et dz cū eo morari vt hic ibi
si ambo capue. ⁊c. In cōtrariū videt tex. j. de 2di. ⁊
demon. l. si quis ita legauerit. vbi videt velle q̄ ista verba importēt. i. q̄
simul educētur. Nec glo. hoc videtur sentire ⁊ nititur respōdere ad hūc
tex. Dicit ergo q̄ si mortuo capue debeāt legatū matri q̄uis vna in simul
non habitassent. quia stetit per filiam: als secus: quia tunc non debetur
hoc nō placet q̄ primū loquitur q̄n per filium nō stat: sed per casum. sed
q̄n stat per filiū dicit in fi. ff. Quid ergo dicemus. Rūdeo debemus inspi
cere verba testatoris. Aut enim dixit simpliciter quoad cū filio meo mo
rabitur vel erit: ⁊ tūc intelligitur q̄ cū eo educetur: vt. l. si quis ff. de cō
di. ⁊ demon. Aut dicis quoad cū filio meo morēt vel erit capue. ⁊ sic ex-
primit locū: ⁊ tunc sufficit si stant in eadem cuitate: licet simul non habi
tent: vt loquit hic. ¶ Dicit hic quātolibet ⁊ tēpore quero quantū tēpus
debet esse istud. Quidā dicūt arbitrio boni viri: vel aliter sufficiat si mi-
nima parte anni habitauerūt simul capue. cū enim sit legatū annuū ab
initio cedit: vt. l. a nobis. j. tit. j. ⁊. l. singulos. Dices tu nō est verū q̄ hic
sit annuū legatū: sed dic q̄ glo. subaudit. sed certe nō est necesse q̄ sub-
audiatur: q̄ ista verba quoad vel donec erit cū filio: faciunt annuum le-
gatum: vt. l. legatū. j. tit. j. ¶ Ulterius pcedo debetis scire per istum ff. ff.
ego teneo opi. glo. nostrarū reprobata opi. Dy. ⁊ Pet. nā dicūt glo. q̄
est speciale fauore alimētorum q̄ conditio mista pendēs ex facto meo ⁊
alterius deficiēs p casum nō extinguit legatū. ita no. in. l. in testamento.
j. de cōdi. ⁊ demon. ⁊. l. illis libertis. e. ti. ⁊. l. j. C. de insti. ⁊ substi. Dy. dicit
aliter extra de regu. iur. c. imputari. lib. vlti. Pet. aliter in. l. j. C. de leg. et
ibi per Ly. Ego dico q̄ gl. dicit verū ⁊ ipsi dicūt cōtra casum huius. ff.
q̄ hic in prin. mulier fuit impedita habitare cū filio casu: ideo debet ha
bere p̄o illo tēpore quo habitauit tātū nō plus. Sed si p filiū staret: tūc
est aliud vt in fin. ff. sed in alimentis est secus vt in legibus. ff. alleg. vt dix
it in. l. illis libertis. de cōdi. ⁊ demon. ¶ Opp. ⁊ videtur q̄ paulus ma-
le dicat ⁊ trebati⁹ bene: q̄ stare in certo loco est species seruitutis q̄ re-
probatur semp nisi in liberto: vt. l. titio. ff. titio. j. de condi. ⁊ demon. Re
spondeo q̄ aliquis obligetur ad demorādū in certo loco est species ser
uitutis vt ibi. Sed q̄ hoc veniat in conditione q̄ habeat tantum si in
tali loco moretur. tunc non est p̄hibitum vt hic.

1 ☞ Qui nō potest emere q̄ testator iussit tenetur ad estimationem.
2 Juramentum in litem non habet locum in actione ex testamento.
3 Veres post mortē cōdēnat ad interesse p̄batū alio mō q̄ p̄ iuramētum.
1 **Si edes.** Qui ⁊ nō pōt emere q̄ testator iussit tenetur ad esti-
mationē. h.d. ¶ Oppo. ⁊ videt q̄ q̄ potuit emere ⁊
nō emit quod tenetur etiā ad interesse: vt. l. cū pater. ff. si. ⁊. l. seq. j. ad. l. fal.
So. glo. dicit hic debet itelligi q̄n potuit emere p̄tio iniusto. secus si p̄tio
iusto emere potuisset. vt. l. contraria. ⁊. l. is qui. C. de in lit. iur. Vide
2 glo. ⁊ que incipit emere p̄tio. innuit ista glo. q̄ in actione ex testamento
iuretur in litē q̄s est falsum: vt. l. in actionibus. ff. si. ⁊. l. seq. ff. de in lit. iu-
ran. ⁊ nō ob. l. cū pater. in fi. ad. l. fal. q̄ ibi agebatur actione in rem que est
arbitraria. ⁊ in ea in litē iuratur. ⁊ ita dicebat hic Jac. de are. super hac
glo. Sed certe glo. predicta non habuit respectum ad iuramentum in li
3 tem. sed ⁊ vult dicere q̄ heres post mortem condēnatur ad interesse. pba
tum per alium modū q̄ per iuramentum in litem q̄ est verū: vt. l. is qui
fideicōmissum. ff. eo. l. patronus. in prin. j. eo. quod not.

Si cui. Ratione aditus iudicatur de cenaculo cui cedat.
hoc dicit. materiam huius. l. dicas. vt. l. quod con-
claue. ff. de dam. infec. ⁊c.

1 ☞ Prelegata non veniunt in substitutione vulgari.

Sertiliam. s Prelegata ⁊ nō veniunt in substitu-
1 § tione vulgari. h.d. de materia legis di
cas. vt. l. miles. ff. pro parte. ff. tit. j. ⁊. l. qui filiabus. ff. ff. ⁊. l. se.
ff. ti. ij. ⁊. l. filio. eo. ti. ⁊ per doc. in. l. cū virum. C. de fideicō. dixi
in. l. marcellus. ff. quidam. ff. ad tre. ⁊ non est alibi sm Dy.

1 ☞ Domus pro parte legata ratione incertitudinis debetur tota. et
numero. 4.
2 Morari dicitur quis vbi cum familia moratur.
3 Legata domo an veniant penus ⁊ granaria.
4 Totum appellatione partis continetur.
1 **Uxori.** Domus ⁊ pro parte legata ratione incertitudi-
nis debetur tota. h.d. sm Dy. vel aliter. Ibi di
2 citur ⁊ quis morari vbi cū familia sua moraē. h.d. ¶ Quero
3 vtrum ⁊ edat penus legato ⁊ granaria vbi ponitur res nec
ibi quis moratur. Et dicit glosse. q̄ non cedunt. Jaco. de are. reprehendit
istam glo. ⁊ dicit quod penus et loca vbi tales res consueuerunt reponi
cedunt legato nisi sit locus multum separatus vel consueuit locari. nam
tantum ea que consueuerunt locari videntur exempta: vt hic pro hoc
b facit. j. eodem. l. predijs. ff. penulti. et. l. fina. ¶ Quero quid⁹ si nulla par-
ticula domus est quam consueuerit locari: sed tota habitabatur. Di-
4 cit glosse. ⁊ q̄ tota domus debebitur. quia appellatione partis totum cō-
1 tinetur. ⁊ pro hoc facit. l. in virili. j. de verbo. signific. licet glo. ipsam non
allegat.
1 ☞ Donata post testamentum non continentur in legato.
2 Verbum preteriti temporis non porrigitur ad futurum in ego exbitanti
bus a iure communi.
1 **Uxori.** ¶ Ea ⁊ que post testamentum sunt donata non con-
tinentur etiam in legato. hoc dicit secundum Dyn. vel
aliter. ¶ Verbū ⁊ preteriti licet als⁹ porrigitur ad
futurū non tamē porrigitur ad ea que a iure com
muni exorbitāt. h.d. ⁊ iste videtur magis de intel-
lectu glo. nostre. ¶ Opp. de. l. cū pater. ff. fidei. ff. ti
tu. j. Sol. vt ibi. ¶ Secūdo op. ff. tit. ij. l. talis scri-
ptura. ff. si. cū. l. seq. vbi talia verba tēporis ꝑteriti
porrigūtur ad futura. Dicit glo. ibi porriguntur
ad futura legata que poterāt fieri de iure cōmuni
ad q̄ nō porrigūtur ad futuras donationes que nō
possunt fieri inter virū ⁊ vxorem ⁊ fic ex orbitāt a
iure cōmuni. ¶ Op. j. de ali. ⁊ cib. leg. l. mella. ff. j.
dicit glo. hic loquitur in preterito ibi non. Tu dic
vt ibi dixit: vide glo. que incipit a quibus ibi fidei.
Sol. vt ibi. Ité ibi i. ff. licet. dic imo incipit diuus:
et non est contra. si in glo. habetis contra.

☞ Donatio presumitur in nobili ⁊ diuite ⁊ q̄n
quantitas non est magna. ⁊ nu. 3.
Dependens ex mera voluntate testatoris ⁊ si per-
tineat ad contractum vel quasi declaratur ex ver-
bis in testamento positis.
Verbum concedo quādo alia causa non apparet
idem est q̄ dono.

Cum scius. Si dubiū erat qua mē
te qs faceret aliq̄d inter
vinos pōt declarari ex ybis in vltima voluntate
prolatis. h.d. ⁊ est nouus casus. Dicit q̄ i dubio
presumit donatio ex istis verbis. Cōtra. C. de do.
l. si donatio. Solu. dicit glo. ideo ⁊ donatio p̄sumit
q̄ vir erat diues ⁊ nobilis ⁊ quantitas nō magna
vt. l. vtrū. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. Alij dicunt q̄
p̄sumit donatio simplr: vt. l. si filij tui. C. de do. iter
virū ⁊ vxo. sed ibi p gl. ꝓ reprobat. quare tu dic ⁊ q̄
ex verbis platis ex testō pōt declarari id q̄ depē
det ex mera volūtate testatoris licet ptineat ad cō
tractū vel quasi: vt. l. si auia. C. de iur. delib. mō ad
⁊ ppositū si quidē nullus actus testatoris pcessit
inter virū ⁊ vxorē eius vel aliā psonā: tūc licet te-
stator in testamēto dicat se donasse illa verba non
inducūt donationem sed fideicōmissum: vt. d. l. do
natio. C. de dona. ratio q̄ ad pficiendam donatio-
nē nō requirebat aliud q̄ volūtas defuncti: sed si
pcessit aliqs actus vt traditio vel solutio. p alio. ⁊
dubitat an fecit animo donādi vel non ex verbis
testamenti hic p̄sumitur. Ex eo em̄ q̄ dixit con-
cessit p̄sumitur⁹ q̄s fecit alo donādi vt hic. Ex isto
tex. ⁊ glo. not. ⁊ q̄ verbū cōcedo idem est dicere q̄
dono si non apparet alia causa ex qua concedatur
vide glo. que incipit. si. vt sit donatio et de hoc in. l.
penul. in prin. j. de dona.

Women. ¶ In legato nominis
continetur debitū ⁊ vsu
ra. hoc dicit.

☞ Verba futuri temporis propter fraudem be
redis trahuntur ad tempus testamenti.
Qui facit sm cōsuetudinem testatoris videtur sm
eius voluntatem facere.
Vendens vel donans maiorem partem patrimo
nij p̄sumitur in fraudem facere.

Filio. Verba futuri tpis propter fraudē
heredis trahūtur ad tēpus testamē
ti. h.d. Sed contra. j. de opt. le. l. si. vbi vī q̄ possit
eligere de futuris. Rñ. dicit glo. istud fuit hic pro
pter trāscursum tpis: sz q̄ cōtra consuetudinē pa
tris filius nōia ampliauit. Ité 2tra. j. de ali. ⁊ cib.
le. l. mella. ff. j. Sol. eodē modo. Alij volentes hoc
contrariū enadere exponūt illos text. alio modo.
¶ Quero qd si hoc fecit alius q̄ filius ⁊ sine filij
fraude ampliauerit nōia an possit eligere. Videtur
q̄ sic vt hic a cōtrario sensu. ⁊. l. cū ita. ff. j. ff. ti-
tu. j. Cōtrariū puto q̄ quicūq̄ hoc fecerit sine vo
lūtate testatoris nō proderit filio. vt. l. pe. in fin. de
aur. ⁊ ar. le. sed dices tu. qualiter phabit volūtas
testatoris. Rñ. inquātū ⁊ qs facit sm cōsuetudinē
testatoris vī facere sm eius voluntatem: ⁊ si faciat
contra eius consuetudinem videtur facere contra
eius volūtatem: vt. l. vel vniuersorū. ff. de pig. act.
et. l. si. ff. q̄ cū eo. ¶ Not. tex. cum ⁊ gl. vos habetis
in. l. oēs. ff. lucius. j. de his que in fraū. credi. q̄ eo
q̄ omnia bona donātur vel vēdūtur presumit fa
ctū in fraudē. ⁊ Quid si nō omnia bona donauit:
sed quasi totū patrimonium donauit vt talē rem
⁊ talem. Dic est arg. q̄ p̄sumitur fraus: ac si ti-
bi omnia bona donasset: ⁊ videtur sentire glo. que
incipit ex hoc omnis substantia.

Uniex. Legatarī bereditatis nō te-
neā ad onera nisi in quātū res fue
rint oneri p testatorē destinate. h.d. ¶ Op. q̄ lega
tarī⁹ bereditatis teneāt subire onera: vt. l. cū filī⁹.
ff. j. ff. ti. j. ⁊. l. statuliberū. ff. fi. ⁊. l. se. ⁊. ti. dicit Ja. de
are. ⁊ oēs q̄ h̄ testō. designauit vñ onera solueāt
ex q̄ vī velle q̄ vltra illō nō teneāt ipe: h̄z heredes:
ideo ipe legatarī⁹ ad onera hereditatis nō teneā.

Pater filio. Verba ad declarationē
appōsita nō debēt diminī
nutionem inducere. h.d. ¶ Quero de quo erat du
biū. Rñ. dubiū erat: q̄ fecit mētionē ō mutuo: vñ
cū vna causam exp̄ressisset ad illā videbatur se re-
stringere: sed cōtrariū est: q̄ hic exp̄ressit causam
declarationis nō restrictionis. p̄o hoc in. l. quesi-
tum. ff. pe. j. de fun. instru. ⁊ quod ibi dixi.

Patronus. Si heres est iuſ
sus rē alteri cō
parere post mortē pōt ad estimationem
cōueniri. h.d. ¶ Opp. q̄ nō petāt estī
matio sed ipsa res: vt. l. si domus. ff. cū alicui. ff. de
le. j. Dicit glo. hoc ideo: q̄ testator voluit p̄stari
tribū certe p̄sone: q̄ per pēta nō pōt deberi. Qui
dā tenēt istā so. dicētes q̄ p̄sona liberti perempta
nō pōt heredi p̄stari cū eadē cōmoditate: et erit
alia trib⁹ sicut dicimus in vsufru. vt. l. si vsumfru
ctū mihi ⁊ bienniū. j. de vsufru. le. Sz certe bic fuit
legata, ppietas nō vsusfructus: ⁊ eadē, ppietas pōt
heredi p̄stari: ⁊ cū ea cōmoditate q̄ pōt p̄stari de-
functo: quare dic q̄ hic nō fuit trib⁹ legata sed fuit
iussus emere tribū: ⁊ fic tenet ad factum: ⁊ post mo
ram tenetur ad interesse seu estimationē. q̄ dic ple
ne: vt. ff. de leg. ij. l. titio. ff. seia. ⁊ ibi dixi.

☞ De dictione vsq̄ ad plenum.

Sempronio. Dictio vsq̄ q̄n po
nitur ad determinā
dū p̄dia discōtinua ponit inclusiue. h.d. vel alr dī
ctio vsq̄ ex cōiectura ita volūtate defuncti ponit in
clusiue etiā si adijciat termino q̄ de necessitate est
separatū a termio. h.d. sz p̄cedēs summariū plus
plz. Rō. q̄ dictio vsq̄ ponit inclusiue. Sile. ff. tit. j.
l. filius. ff. si. q̄dā cōtra. ff. de dolo. l. id est vsq̄.
⁊ q̄ me. cau. l. si cū exceptione. ff. quaten⁹. et. l. si. de
exer. ⁊. l. a caligato. C. de nup. ⁊ aut. q̄uis. de pen.
et de do. cau. nō nu. i aut. ibi posita q̄ incipit q̄ lo-
cū. ⁊. ff. illud q̄. in aut. de ap. ⁊ intra q̄ tempora.
¶ Cōtra hoc tū op. q̄ ista dictio vsq̄ ponat exclu
siue: vt. l. filiꝰ. ff. j. ff. tit. ij. Sol. ibi si aliter accipere
tur resultaret p̄a nus intellectus et cōtra legē. bic
secus. ⁊ hoc p̄bat etiā in. l. j. ff. j. ff. q̄ p aliū cau. ap.
vbi ista distinctio. pbat. ¶ Op. de. l. ff. ti. j. ff. in fu
mine. j. de flu. vbi dictio vsq̄ ponitur exclusiue. si
em̄ flumē durat vsq̄ ad ripā: nō cōprehēditur ri
pa. Sol. duob⁹ modis. primo q̄ hoc ex p̄sumpta
voluntate defuncti: q̄ erat sub cura eiusdē villici:
vt. j. eo. l. p̄dijs. ff. titio. ⁊. ff. seq. l. feie. ff. tyrāne. j. de
fun. instr. Ista so. videt tenere Buil. de cug. i. l. me
minisse. ff. de offi. pcō. ⁊ le. vbi tractat ista materiā
vel aliter ⁊ melius bic loquit q̄n dictio vsq̄ ponit
ad determinandū loca discōtinua. Erant em̄ p̄dia diuersa ⁊ discōtinua: vt bic apparet in tex. tūc
p̄dū illud q̄ ponit in termino includitur sub illa
vniuersitate terminata: rationez videbitis infra.
Sed in. l. Titia ponit dictio vsq̄: ad determinandā
rem cōtinuā ⁊ locū cōtinuū: ⁊ ponit exclusiue. rō
nem videbitis incontinenti. Ut ergo liqueat ista
materia debetis scire q̄ ista materia est glo. in. l. id
est vsq̄. ff. de dolo. ⁊ dicit⁹ q̄ aut tractam⁹ de odio
et ponit exclusiue: aut de fauore ⁊ ponit inclusiue:
et hoc videt tenere Ly. in. l. a caligato. C. de nupt.
Ista sol. nō videt vera p. l. saccularij. ff. sunt quidā
j. de extra. o. crimi. vbi tractatur de penis que fiūt
odiose: et tū dictio vsq̄ ponitur inclusiue. Simile
in. l. cum exceptione. ff. quatenus. q̄ me. cau. Sed
istis potest⁹ respōdere: q̄ ibi fuit certum de men
te. l. sed tātū. dico q̄ ista distinctio nō est bona per

a ¶ Licet als. Ad
de Frā. de are. q̄ē a
vide in. c. ij. col. fi.
de pba. ⁊ in. c. fin.
de cōstit. vbi dixit
hūc tex. ad hoc sin
gulare ⁊ sequitur
Barto. hic. ⁊ vide
cū dz in. c. q̄n con
tra. col. ij. de pba.
vbi verba testato
ris i dubio debēt
impropriari vt nō
inducatur aliquid
exorbitās.

b ¶ Per glo. hanc
glo. pōderat bal.
i. l. ij. C. de iure do.
q̄ si quis ē dines
et nobilis i dubio
p̄sumet donari.

c ¶ Presumit. vi-
de Bart. i. l. vbi. j.
de do. causa. mor.
⁊ Bal. in. l. nō am
bigitur. in fi. de le
ga. ⁊ in. l. titius. in
pri. j. ōdo. ⁊ Jmo.
in. l. cū pater. ff. pa
ter pluribus. ff. ti.
j. ⁊ Abb. oīno. i. c.
cū venerabilis. de
excep.

d ¶ In fraudē. vi
de Bal. i. l. fraus.
de le. ⁊ in. l. ij. in. ij.
col. ibi tertio ꝛro
C. si quid in frau
dē pat. ⁊ Ange. in
l. ij. de acquirē. he
redi. ⁊ Bal. i aut.
sed iam necesse. C.
de do. ante nup. ⁊
Ang. in. l. titij. ygo
ris. C. de do. inter c
virū ⁊ vxorem.

e ¶ Quid si. quid si
vēdit oēs res pti
culares. vtrū pre
sumat fraus. ⁊ dī
cit q̄ sic. sed in cō
trariū videt quod
non. Bar. per illū i
teg. in. l. si peculiū.
la picola. de pecu.
leg. sed 3ciū tenet
Bal. p istū teg. i. l.
j. in vlti. col. C. qui
bo. cede. poss. per
Bald. i. l. j. C. si qd
i fraū. patro. ⁊ ibi
etiā quid si maio
rē partē ⁊ q̄n par
ticulariter vendit
q̄ p̄sumat fraus
tenet etiā Bal. i. l.
ij. C. de repu. here.
et cū Bar. hic trā
sit Bal. in. l. si vn
q̄. de reuo. donat.
⁊ not. h alleg. bal.
in. l. j. in. iiij. q. i fi.
C. de inoffi. dona.
⁊ Bar. hic simpli
citer refert ⁊ sequi
tur Paul. de cast.
consi. ciij. iij. in
cip. i christi nomi
ne amē. presuppo
nitur in themate

f sed quasi totū patrimonium donauit vt talē rem
⁊ talem. Dic est arg. q̄ p̄sumitur fraus: ac si ti
bi omnia bona donasset: ⁊ videtur sentire glo. que
incipit ex hoc omnis substantia.

Uniex. Legatarī bereditatis nō te-
neā ad onera nisi in quātū res fue
rint oneri p testatorē destinate. h.d. ¶ Op. q̄ lega f
tarī⁹ bereditatis teneāt subire onera: vt. l. cū filī⁹.
ff. j. ff. ti. j. ⁊. l. statuliberū. ff. fi. ⁊. l. se. ⁊. ti. dicit Ja. de
are. ⁊ oēs q̄ h̄ testō. designauit vñ onera solueāt
ex q̄ vī velle q̄ vltra illō nō teneāt ipe: h̄z heredes:
ideo ipe legatarī⁹ ad onera hereditatis nō teneā.

Pater filio. Verba ad declarationē
appōsita nō debēt diminī g
nutionem inducere. h.d. ¶ Quero de quo erat du
biū. Rñ. dubiū erat: q̄ fecit mētionē ō mutuo: vñ
cū vna causam exp̄ressisset ad illā videbatur se re-
stringere: sed cōtrariū est: q̄ hic exp̄ressit causam
declarationis nō restrictionis. p̄o hoc in. l. quesi-
tum. ff. pe. j. de fun. instru. ⁊ quod ibi dixi.

Patronus. Si heres est iuſ
sus rē alteri cō
parere post mortē pōt ad estimationem
cōueniri. h.d. ¶ Opp. q̄ nō petāt estī
matio sed ipsa res: vt. l. si domus. ff. cū alicui. ff. de
le. j. Dicit glo. hoc ideo: q̄ testator voluit p̄stari
tribū certe p̄sone: q̄ per pēta nō pōt deberi. Qui
dā tenēt istā so. dicētes q̄ p̄sona liberti perempta
nō pōt heredi p̄stari cū eadē cōmoditate: et erit
alia trib⁹ sicut dicimus in vsufru. vt. l. si vsumfru
ctū mihi ⁊ bienniū. j. de vsufru. le. Sz certe bic fuit
legata, ppietas nō vsusfructus: ⁊ eadē, ppietas pōt
heredi p̄stari: ⁊ cū ea cōmoditate q̄ pōt p̄stari de-
functo: quare dic q̄ hic nō fuit trib⁹ legata sed fuit
iussus emere tribū: ⁊ fic tenet ad factum: ⁊ post mo
ram tenetur ad interesse seu estimationē. q̄ dic ple
ne: vt. ff. de leg. ij. l. titio. ff. seia. ⁊ ibi dixi.

☞ De dictione vsq̄ ad plenum.

Sempronio. Dictio vsq̄ q̄n po 1
nitur ad determinā g
dū p̄dia discōtinua ponit inclusiue. h.d. vel alr dī
ctio vsq̄ ex cōiectura ita volūtate defuncti ponit in
clusiue etiā si adijciat termino q̄ de necessitate est
separatū a termio. h.d. sz p̄cedēs summariū plus
plz. Rō. q̄ dictio vsq̄ ponit inclusiue. Sile. ff. tit. j.
l. filius. ff. si. q̄dā cōtra. ff. de dolo. l. id est vsq̄.
⁊ q̄ me. cau. l. si cū exceptione. ff. quaten⁹. et. l. si. de
exer. ⁊. l. a caligato. C. de nup. ⁊ aut. q̄uis. de pen.
et de do. cau. nō nu. i aut. ibi posita q̄ incipit q̄ lo-
cū. ⁊. ff. illud q̄. in aut. de ap. ⁊ intra q̄ tempora.
¶ Cōtra hoc tū op. q̄ ista dictio vsq̄ ponat exclu
siue: vt. l. filiꝰ. ff. j. ff. tit. ij. Sol. ibi si aliter accipere
tur resultaret p̄a nus intellectus et cōtra legē. bic
secus. ⁊ hoc p̄bat etiā in. l. j. ff. j. ff. q̄ p aliū cau. ap. b
vbi ista distinctio. pbat. ¶ Op. de. l. ff. ti. j. ff. in fu
mine. j. de flu. vbi dictio vsq̄ ponitur exclusiue. si
em̄ flumē durat vsq̄ ad ripā: nō cōprehēditur ri
pa. Sol. duob⁹ modis. primo q̄ hoc ex p̄sumpta
voluntate defuncti: q̄ erat sub cura eiusdē villici:
vt. j. eo. l. p̄dijs. ff. titio. ⁊. ff. seq. l. feie. ff. tyrāne. j. de
fun. instr. Ista so. videt tenere Buil. de cug. i. l. me
minisse. ff. de offi. pcō. ⁊. le. vbi tractat ista materiā
vel aliter ⁊ melius bic loquit q̄n dictio vsq̄ ponit
ad determinandū loca discōtinua. Erant em̄ p̄dia diuersa ⁊ discōtinua: vt bic apparet in tex. tūc
p̄dū illud q̄ ponit in termino includitur sub illa
vniuersitate terminata: rationez videbitis infra.
Sed in. l. Titia ponit dictio vsq̄: ad determinandā
rem cōtinuā ⁊ locū cōtinuū: ⁊ ponit exclusiue. rō
nem videbitis incontinenti. Ut ergo liqueat ista
materia debetis scire q̄ ista materia est glo. in. l. id
est vsq̄. ff. de dolo. ⁊ dicit⁹ q̄ aut tractam⁹ de odio
et ponit exclusiue: aut de fauore ⁊ ponit inclusiue:
et hoc videt tenere Ly. in. l. a caligato. C. de nupt.
Ista sol. nō videt vera p. l. saccularij. ff. sunt quidā
j. de extra. o. crimi. vbi tractatur de penis que fiūt
odiose: et tū dictio vsq̄ ponitur inclusiue. Simile
in. l. cum exceptione. ff. quatenus. q̄ me. cau. Sed
istis potest⁹ respōdere: q̄ ibi fuit certum de men
te. l. sed tātū. dico q̄ ista distinctio nō est bona per

3. Sane bene opin Bep Sendel
Cova. lib. 4 varia. c. 1. n. 14.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Andre. Poma.
a ¶Fallit si ex conjecturis aliud appareat. vide ad B glo. in l. j. §. j. ff. de supp. t. in l. §fin. §. sed quid ipse. ff. de fun. instru. z qz istuz text. no. Bar. i. l. si pater. in prin. ff. de do. Adde bonum text. in l. si. C. com. utriusq; iud. are. cõsi. lg. adde Bal. in. l. paulus. la. j. iiij. char.
b ¶Non nocet. Error in regione non nocet. vide tñ. c. significãte. de rescr. z doc. in l. iiij. §. ti. ij. z in l. demon. de condi. z de.
a
Andre. Poma.
c ¶Cũ quis decedẽs. in prin. adde q põt aliqs grauari fideicõmisso in restitutione legati vel alienare sua si ipse cõsensit fm Jmol. consil. cccl. xvj. inci. i the mate apte in versic. certum est autem q illa.
d ¶Quero quid. vi de Bart. in l. j. in prin. de vbo. ob. et Bal. in l. ij. §. vo lumtate. fol. mat. z in l. tale pactũ. §. fi. de pa. z in c. j. §. si quis feudũ. si de inuesti. lis oriatur inter do. z in. c. imperialis. in princ. de prohi. feu. alie. per lotha. et doct. Bar. hoc alle. z sequitur Bal. i suo cõsil. cclg. z. cclgj. i princ.

vnã decre. quã habemus dicentem in. c. quicunq; extra de here. lib. vj. qõ hereticj z eorũ filij vsq; in scõam gñationẽ sunt priuati omni officio publico nec dicebat plus ista decr. ideo ibi B nõ est certum vñ facta est scõa decre. declarãs illã z dicit q; intelligat de scõa gñatione vt postea dicam ad nepotes: vt c. statutũ. e. ti. li. vj. z tũc tractemus de odio irratio nabili. Quid dicem⁹. Guil. tractat i. l. meminisse. z multa dicit nõ tñ habetis intellectũ. Sed aduerte scire debetis q; dictio vsq; qñq; nõ ponitur respectiue: z tũc includitur de necessitate: vt l. nã serui. §. de leg. §tan. z. l. j. in fi. §. si ta. te. nul. eg. cõiũcta. l. cũ in adoptiuis. §. sed nec articulum. C. de adop. quid hoc fit dictũ nõ ponit respectiue: vt i egẽplis illa z legũ declarat. Et qñq; dictio vsq; ponit respectiue ab vno termino vsq; ad aliũ terminũ. z hoc cõtingit quatuor modis. qñq; ponit sup loco: qñq; sup tpe. qñq; sup nũero. qñq; sup gradu. de quo libet videam⁹. Si apponit sup loco qñq; ponit ad determinãdũ vnũ locũ cõtinuũ. qñq; ad determinãdũ plura loca discõtinua. Prio casu aut p istã dictionẽ vsq; apponit: vt termin⁹ illud qõ põt cõprehẽdi z esse vnũ cũ terminato. qñq; apponitur vt terminus id qõ de necessitate est separatum ab ipso termino. primo casu vt si lego fundũ vsq; ad illã arborẽ vel vsq; ad illũ lapidẽ. põt enim esse q; lapis z arbor vel fouea est de fundo: vt. §. cõi diui. l. arbor. z. l. pregione. j. de acq. re. do. et in isto casu in dubio ponit inclusiue. ar. ad hoc. l. j. §. j. de offi. pfe. vt. b. ibi vsq; ad cẽtesimũ lapidẽ. z pũnct lapis cẽtesimus. ar. illius. l. z ar. bui⁹. §. vt statim inducam. Fallit si ex conjecturis aliud appareat ex egẽplis in Jctibus vltro citroq; obligatorijs: vt vendidi tibi fundũ vsq; ad domũ. põt dom⁹ esse de fundo. Uerte q; quãtitate ptij p̃sumimus vtrũ domus in cludak vel nõ. vt. By. dicit hic z est tex. cũ glo. in. l. semp in stipulationib⁹. j. de reg. iur. Jtẽ qñq; apparet ex ia mẽs cõtrahentiũ ex qualitate rei vẽdite: vt si dicerẽ vendo vsq; ad sepulchrũ nã iz sepulchrũ põt esse de fundo. tñ q; sepulchrũ nõ põt vendi non cõtinet. qz resultaret p̃suus intellectus: vt l. filiusfa. §. j. §. de le. j. z in istis casib⁹. ponit exclusiue: scõo casu qõ apponit vt terminus illud quod de necessitate est aliud a termino vt vẽdo tibi fundũ sempronianũ vsq; ad titianũ. nam de necessitate fundus titian⁹ nõ cõtinet in sempronio. tunc ponit exclusiue: vt. l. j. §. in flumine. z. l. fi. de flumi. Fallit fauore vie instruẽde: vt. l. quidã testõ. §. ti. j. Jtẽ fallit si de volũtate testatoris aliud apparet: vtputa q; totum erat sub cura eiusdẽ villici rõ vt hic fm Hui. de cu. qõ nõ placet q; hic est alia rõ vt statim dicã. Si vo ponit ad determinãdũ certa loca discõtinua: tunc in dubio ponit inclusiue vt hic est casus in. §. nostro. rõ q; tunc ponit ad determinationẽ cuiusdã vniuersitatis seu generalitatis dixit em̃ lego oia p̃dia mea vsq; ad tale prediũ sub ista gñalitate põt cõprehẽdi loc⁹ ille q; ponit vt terminus lz nõ possit cõprehẽdi sub gñalitate qñ vnum p̃diũ singulr legat. Est ergo eadẽ rõ hic q; est cum dico lego p̃diũ vsq; ad arborẽ cũ arbor possit esse de p̃dio sicut ille locus sub hac gñalitate. Qñq; dictio vsq; ponit sup tpe z tunc aduerte. aut illud tẽpus q; apponitur vt terminus sub tpe terminato põt cõtineri: vtputa p̃mitto dare centum vsq; ad Kalẽdas iunij: z tũc ponit inclusiue: vt. l. eũ qui. §. qui ita. j. de ver. ob. z. l. ad idẽ. z. l. q ante kalendas. eo. ti. Fallit si resultaret p̃suus intellectus: vtputa statuo terminũ ad cõparendũ vsq; ad diẽ dñicam illa dies ponit exclusiue: qz illa dies nõ põt cõparere. ita dz intelligi. l. ij. C. de tẽp. ap. et ex de dila. c. fin. ad qõ facit qõ. §. digi. z dz poni exclusiue. qz alias resultat p̃suus intellectus. Jtẽ ex verisimili tudine: vt p̃mitto tibi dare vnã libã carnium vsq; ad diẽ veneris ponit exclusiue. qz die veneris carnes nõ comedunt vt. l. semp. j. ff. reg. iur. z ibi no. Qñq; tps appositũ vt terminus p dictionem vsq; de necessitate separatũ est a termino: verbi gratia. do tibi tium aduitoriẽ tm tozi vsq; ad pubertatẽ pupillo et volo terminare pupillarem etatẽ: et sic pubertas de necessitate non includit: qz est de necessitate separata a termino. s. a pupillari etate: z tunc ponitur exclusiue: vt. l. quesitum. §. de tutelis. Fallit si de mente testantis vel contrahentiũ aliter appareat quia tunc ista verba aliter z impropie assumerentur. vt. l. cũ filio. j. eo. z. l. pater seuerinã. §. conditionum. j. de condi. z demon. z. l. mella. in p̃inc. ff. de alu. z cib. leg. Predicta vera quando ista dictio vsq; apponitur ad terminandum tempoza continua. Sed si apponeretur ad determinationem plurium tempoũ discontinuoꝝm p̃out ab isto festo natiuitatis vsq; ad tale festũ quolibet anno tunc indistincte ponitur inclusiue. ar. istius. §. z per ea que dicta sunt supza proxime circa locuz: qz idem est iudium: de loco z tempoze: vt. l. vnum. §. si cer. pet. z. l. fi. de triti. Quãdoq; apponitur super numero tũc ponitur inclusiue nec adhibeo distinctionem odij vel fauoris. vt. l. id est vsq; ad. do. z in auc. de app. z infra que tempoza. §. illud quoq; col. iij. Hoc etiam apparet quando numerus apponitur circa tempus: vt vsq; ad. x. vel. xx. dies. vt. C. de do. cau. auf. ibi posita quod enim supza dixi de tempoze loquitur quando tẽpus per numerum determinatur. vt. §. patet. ratio huius est: quia numerus qui ponitur circa tempus ad determinationem numeri de necessitate includit totum in se ideo ponitur inclusiue: exemplum p̃mitto dare tibi decem ab hodierna die vsq; ad. xxx. dies. quia illud quod apponitur vt terminus est. xxx. istud. xxx. comprehendit in se totum ex significatione vocabuli nec in numero potest aliter poni quod totum cõprehendat. Si enim diceret p̃mitto tibi dare vsq; diem. xxx. Dices tu dies trigesima continet solum diem vltimam non alios precedentes. Dico q; esset verum si non caderet sub isto membro: quia tunc poneretur ad limitationem z determinationem gradum et quantitatum de quo dicam. j. proxi. Item posses dicere vt vnũ imponamus primo denario nomen a. vltimo denario nomen. b. z dices fic. a. b. a. vsq; ad. b. non est dubium quod litera. b. non cõtinet omnia precedẽtia. vnde videtur q; ista distinctio nõ sufficiat. Respon. si illo modo loqueremur nõ caderent sub hoc mẽbro: quia non ponetur ad determinationem numeri: sed ad determinationẽ plurium rerũ sub vniuersitate comprehensarũ ideo esset dicendũ: vt. §. dixi. circa locũ. Quarto ponitur dictio vsq; ad determinationẽ gradus et hoc potest esse vel ad determinationẽ gradus qui diuersificantur: per quãtitates vt primus secidus. Vel ad determinationem gradum qui diuersificãtur per dignitates: vel per noia successiua: vt filj⁹ nepos ex. z tunc sine dubio dictio vsq; ponitur inclusiue: vt. l. fin. de sena. z. l. a diuo. C. de qõ. z. c. quicunq; z. c. statutum. de bereti. lib. vj. z. l. a caligato. C. de nup. z. l. si cũ exceptione. §. quintus. §. quod me causa. Fallit si resultaret p̃suus intellectus vel cõtra legẽ per ea que dicta sunt. Predicta que dixi de dictione vsq; que est significatiua extremi vltimi intelliges eodem modo in dictione a vel ab que est significatiua primi extremi a quo vt potuit inclusiue vel exclusiue fm precedentem distinctionem ita intelligitur in. l. a caligato. C. de nup. z. l. ratio. §. fi. de act. emp.

¶Error regionis non nocet si de corpore constat.

Libertis. Error tregiõis nõ nocet[b] si de corpore cõstat. h. d. facit. l. bis vbis. §. fi. C. de here. instit. ¶Quero qualiter constabat q; de isto fundo senserit testator. Item quid in rescriptis si papa nominauit titium de perusio cum esset de assisio. hec omnia dixi plenissime in. l. demonstratio. in p̃inc. j. de condi. z demon. tetigi in. l. si quis in fundi vocabulo. §. de leg. j.

¶Expense refectionis rei pertinent ad heredem si ei culpa potest imputari.

Codicillis. Legato vsu balnei videntur legata oia necessaria ad balneũ. h. d. Quero † vtrũ expẽse refectionis pertineant ad heredem. Respon. aut potest imputari culpa heredi cur non refecit z pertinet ad heredem: alias secus. vt. l. fundi trebatiani. in fi. de vsufruc. leg. z ibi de hoc.

¶Testamentum hodie irritatur per querelam tanq; furiosi: sed tanq; causa non sit vera.

Claudius. Alias incipit: apud scevolã. z hoc intendit. Rupto testõ per querelã nõ prestantur legata: nec si ab intestato fuerãt repetita. h. d. concor. l. titia. §. de inoffi. testa. Aduerte † als dixi Jaco. de are. videtur dicere q; hodie ista lex forte est correcta: qz hodie nõ irritat testamentum per querelam tanq; furiosi: sed tanq; causa nõ sit vera: ita tenet Jac. z Ly. refert in auf. ex causa dixi in. l. j. §. de codi.

¶Si legatum non tenet nec onus fideicommissi adiectum.

2 Consentiens expresse testatori leganti rem suam potest cõueniri ab herede actione mandati licet heres teneatur ad legatum. z nu. 4.

3 Pignus liberatur nudo pacto.

¶Um quis decedẽs. Si nõ tenet † legatũ nec onus fideicommissi adiectum. h. d. nullũ dubiũ est q; legatũ z fideicõmissuz non valet sed dubium est qz illa est professa seruare volũtatẽ defuncti quare ergo ex sua professione nõ tenetur. Respon. quia cõditio sub qua pfessa fuit nõ fuit seruata. ¶Quero[d] quid si illa cõditio seruata fuisset an ista mater teneatur. Nã si. si primus an mater teneat ex testõ. Nã non: qz nõ potuit grauari cũ non esset honorata. z. h. d. tex. hic. Sed bene credo q; teneret ex pfessione quã fecit coram iudice q; habet vim stipulationis: vt. l. cũ ostendimus. §. fi. de fideiuss. tut. Idem puto si alibi q; in iudicio mater est cõfessa taliter z tali modo qõ actionem pareret. Ulterius loquitur[a] hic qñ ille qui non est honoratus et est gratuitus approbauit post mortem testãtis. quid si † testator legauit rem meam me expresse consentiente? Uidetur q; ego tenear[b] ex testamẽto. vt. l. caius. de pig. ac. qz ibi non p̃iudicat[c] sibi: qz subscripsit vt testis in testamẽto: secus ergo si aliter subscripsisset vt cõsentiens. pro hoc. §. de testa. tu. l. ex sententia. et. l. vgozi. §. i. j. de fal. z. l. non putauit. §. si qs sua manu. j. de contra. hab. iste. ll. licet multum faciant tamen non astringunt. nam. l. caius. dicit q; contra consentientem si agatur hypothecaria inducitur exceptio. sed. q. nostra loquitur vt contra consentientem possit induci actor: z idem alie. ll. que non faciunt: qz ibi granabat illum in eo quo poterat illum grauare vt dando eum tutorem vel exhe redando: z cõsensus operatur vt remoueatur ab accusatione vel querela. facit pro ista parte. l. sicut §. venditionis. §. qui. mo. pig. vel hypo. solu. Certe nec illa lex facit qz ibi mihi p̃iudicat consensus: vt exceptione repellat seu † vt pignus videatur liberatum qõ potest fieri nudo pacto: sed q; contra me talis consensus vere p̃iudicet vt possit agi contra me actione p̃sonali adhuc non est probatum. qd dicemus. Breuiter nõ puto † ex hac ne ex testamento talis grauatus possit conueniri: quia cum non sit honoratus non valet: vt hic z. l. labeo. C. de fideicõ. z. C. cõmunia de legatis. l. j. cum simi. Jtez ab illo legatario: cui iussus est dare non video q; aliqua actione possit consentiens conueniri: quia cuz eo nihil est gestum licet sit gestum cum testatore: non est ergo materia ex qua oriatur actio vel obligatio. vt. l. quecunq;. de act. z ob. ¶Sed qñq; puto q; si † cõsentio testatori leganti rem meam talis consensus mandatum inducit: vt. l. j. z. ij. §. man. cũ alias testator precipue relicturus non fuisset nisi consensisset. ideo puto q; heres testatoris teneat ad legatum. vt. l. si duo bus. §. j. §. de le. i. sed habebit actionem mandati contra consentientẽ quã poterit cedere legatario. vt. l. quidã cum filium. §. de here. instit.

Qui testamẽto. Promissio facta cõtẽplatione certi emolumenti ipso casso nõ tenet. hoc dicit. ¶Oppo. qõ inuito testatore post mortem eius debeatur ex promissione. vt. l. si. in princ. de spulu. Solu. ibi fuit facta promissio inter viuos non cõtemplatione alicuius legati vel vltime voluntatis: secus si contemplatione legati qz tunc limitatur fm naturam legati. vt. l. j. §. si sub condi. vt. le. no. ca. Oppo. de. l. statius. de iure fisci. Sol. ibi est speciale in odio heredis suscipientis in se tacitus fideicommissum.

¶Uerba directa in codicillis trabuntur ad fideicommissum.

Uerbum volo est directũ vel obliquum fm naturam eius cui adijcitur.

Abbati vendicanti aliquem in hominem monasterij ꝛquia dominium appellabat non sufficit ad victoriam.

Seiam. Uerba † directa in codicillis prolata trabuntur ad fideicommissum. h. d. Idem in. l. scevola. j. ad treb. z not. in l. verbis. §. de vulga. z pup. Sed Jac. de are. dicit q; hic non fuerũt verba directa sed obliqua: quia dixit volo: sed dixi als † q; verbum volo non est directum nec obliquuz nisi fm naturã ei⁹ cui adijcitur: q; si adijceretur verbo directo esset verbuz directum: si vero obliquo esset obliquum. vidistis in. l. apud aufidium. de opti. le. ¶Item quibusdã modis in glo. ¶Ultimo no. so. † glo. que incipit patronum facit ad. q. de quodam abbate qui vendicabat quẽdam in hominem monasterij z inter alia dicebat: qõ ille vocabat eum dominum: certe sibi hoc nõ prodest: qz dz intelligi dũs quo ad honorem: vt hac glo. quod no.

Pater. Donatario oblato potest imponi onus fideicom. tanq; debitoris. hoc dicit.

Nuptura. Qui stipulatur dotem sibi reddi mãdato mulieris in dubio p̃sumit vt minister adhibitus. hoc docet.

¶Oppo. glo. de. l. j. C. de iure do. Die vt ibi digi l. que dotis. §. sol. matri.

1 ¶Confessio debiti facta in testõ si testator iurat vel iurasse se dicit probationẽ inducit.

2 Testũ in quo sit mentio de alio instrumento pro bat 3 testator ex vel eius heredem.

3 Testator qui in testamento confessus est se vsuras extorsisse si conualescat an possit conueniri quod non.

4 Confessio facta per patrem in testamento qõ non p̃iudicet filio.

5 Confessio testoris confitentis pñte parte vel notario stipulanti pro alio probat.

6 Confessio in dependentibus ex mera volũtate cõfitentis p̃iudicat consitenti.

7 Ratio quare cõfessio testatoris facta in testamen to non probat nisi fit iurata: et tũ si confitetur in libro rationum probat.

8 Juramentum qõ habet vim clausule cũ meliori modo ꝛc.

9 Confessio testatoris facta in testõ qñ non probat sed fideicõmissi petitionem inducit an iste fideicõmissarius alijs preferatur.

10 Heres 3z seruare iuramentum defuncti.

11 Uir dicitur adultus.

12 Statutum faciens mentionem de viro qualr intelligatur.

Codicillis. ¶Confessio † debiti facta in testõ si testator iurat vel iurasse se dicit probationem inducit. h. d.

2 Quo. Op. † si testamentum facit mentionem de aliquo instrumento non probat nisi aliud ostendatur vt in auc. si quis in ali. docu. C. de edẽ. respon. verum est quod nõ probat 3 alium sed 3 ipsum te statorem vel eius heredẽ bene probat. ¶Opp. de l. rationes. C. de proba. fol. ibi non faciunt fidẽ rationes 3 alium: sed 3 scribentem sic. ¶Op. j. prozi. §. Sol. vt ibi videbitis. ¶Oppo. qõ ista verba non faciant probationẽ sed inducant petitionem fideicõmissi. vt. j. e. l. lucius. §. sempronie. z. l. de auro z arg. lega. l. qui vgozi. et de leg. primo. l. si creditori. z. §. tit. j. l. lucius. §. quisquis. ¶Uidete dicunt quidam quod hic dicit credenda est verum vt tamen non inducat cãm depositi: 3z vt inducatur fideicommissi petitio. z sic concordat legibus contrarijs. Alij dicũt z hec videt verior opi. hic ideo indicitur probatio quia testator iurauit: z hoc 3z vnam interpretationem quam facit Ro. vel dixit se iurasse fm aliam interpretationem quam cõmuniter habemus in text. qõ est no. ad qõ facit C. de proba. auf. qõ obtinet. et in corpore vnde sumitur. ¶Hec faciunt[k] ad. q. no. † testator confitetur se habuisse de bonis tantum vel de vsuris tantum: postea conualescat an potest ad illud conueniri. De. formatur ista questionem z Ly. refert in. l. generaliter. C. de non nu. pecu. et ibi videtur tenere qõ ex hoc possit conueniri. z contra eum inducatur probatio: nam in vltimis volũtatibus potest contrahi. vt. l. heredes palam. §. fin. z ibi not. §. de testa. Item in contractibus nõ est locus penitentie. C. de ac. z ob. l. sicut. z. §. cõmo. l. in cõmodato. §. sicut. Ista ergo confessio habet vim confessionis facte inter viuos nec poterit reuocari. Non obstat. q; vltima voluntas est ambulatoria vsq; ad mortem. quia illud est verum in vltimis voluntatibus dispositiuis et que stant mere in vltime voluntatis finibus sed ista confessio habet vim confessionis emisse inter viuos. Jac. de bel. in corpore de inreiur. a moriente p̃sti. determinauit contrarium. et de hoc videtur casus hic et ibi. nam confessio non inducit probationem nisi iurata vt hic. Preterea testator fm † hoc posset p̃mare filium legitima confitendo alij se debere quod sufficeret. s z sic aperiret via malitijs. Preterea si hoc esset verum omnes. ll. que dicũt quod ex tali confessione inducatur fideicommissum male dicerent. quia tũc demum posset induci fideicõ

hoc refert & scripsit Rasp. mi. l. si hoc quator. co. g. mo. 25. ff. de adoptio.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Non constat. ⁊ a ad Bar. hic adde bal. in l. fi credito b rũ. C. de fideicõ. et in l. gñaliter. ⁊ ibi sali. C. de non nu. pecu. et Bal. in l. rationes. C. de p ba. et pe. de' anch. imol. in rubri. eẽ de testa. ⁊ plene p May. in l. ep bac 5 scriptura. de do.

b ¶Est falsuꝫ. Cõtra ℞ quod dicit bar. videlꝫ talem cõfessionez absq; 7 iuramẽto non inducere pbationẽ est glo. in c. ẽpties cordis oculꝰ. i. q. ij. de ẽ facit magnũ festũ do. an. i. c. si cautio. de fi. c instru. ⁊ ea ibi seq tur imo. vbi de ℞ plene per ipsum. 8

c ¶Aliud ẽ i testõ. d limita nõ habere locum in marito cõtẽte se habuisꝫ 9 se ab vxore. ita dicit bar. in l. aurelius. ℌ. fi. de li. le. ⁊. j. ℌ. proxi.

d ¶Perinde est. ĩ Ziũm facit. l. certum. ℌ. si quis ab sente. cum ibi no. e ℌ. de confes.

e ¶Ultimo no. ad de bal. in l. gñaliter. in principi. C. de iureiuran. p Jo. an. in. c. ij. de pac. in. vj. in nouella. et vide not. in l. ex 12 hac scriptura. j. õ dona. quid aũt si f statutuꝫ dicat qõ de dãno dato steẽ iuramẽto dãnum passi. an isto casu stabiẽ iuramento heredis mortuo 1 dãnũ passo. gl. est ex ℌ inferꝛ ℞ o. qꝛ sic. in l. pe. ĩ gl. vl. iuncto principi. l. ff. 2 ne qs euꝫ. secꝰ eẽt in iuramento vo 3 luntario seu iudiciali q tũc est electa fides psone.

f ¶Qualiter accipit. qd cõtinetur 1 appellatione viri vide bar. in. l. j. in ij. colũ. C. de dig. lib. gij.

↬Andre. ℙoma.

g ¶Ad multas qõnes. idem vide de hoc q̃ ponit aleg. in. l. si donatione 2 in. ij. col. et seq. C. g de colla. et consil. b gxiij. in. iij. vol. et cõsi. lv. in. l. vol. et cõsi. pe. in pe. col.

3 pra intellexi. ¶Item facit ⁊ aliud testatoꝛ confitetur in testamẽto se habuisse ab vxore sua mille: et sic inrauit: postea viuens vult illã confessionem renocare. Uos habuistis. ℌ. proxi. ℌ. quod confessio facta per iuramentum inducit pbationem: ⁊ sic nõ possit renocari qz träsit in ℨctum¹ inter viuos sed in. q. nostra dico contrarium: quia vxoꝛ nõ est capax donationis inter viuos constante matrimonio. ⁊ sic vir viuens semper posset renocare. ᵏ ⁊ ideo confessio dicitur facta in frandez: sed si mari b tus esset moꝛtuus: tunc cum donatio possit per moꝛtem confirmari heres non posset renocare et haberet locum precedens. ℌ. ex his apparet q precedens. ℌ. ⁊ iste non contradicunt.

¶Dictio siue: ⁊ dictio seu non inducunt restrictionem.

Ex his. Uerba generalia ꝓpter adiectionem specialiũ factã per dictionẽ siue nõ restringunt. h. d. vel alr. Dictio siue † non inducit restrictionem: simile de dictione seu. habuistis in. l. si quis ita. de aur. ⁊ ar. leg. ⁊ ibi ista. l. nõ allego. ¶Adde q bec. l. habeat locũ bodie in herede non conficiente inuentarium.

¶Prohibitio alienationis ad alienationẽ necessariam non se extendit.

Ista lex quod nõ habeat locũ in herede nõ facien te bodie inuentarium.

Pater filiuꝫ. Prohibitio ad alienationẽ necessariã nõ se extẽdit sed ad volũtariã. h. d. ¶Quero quare in ꝑma parte nõ dicit ſi non erat aliud qõ poterat pignoꝛari sicut dꝛ in ſcõa. Nñ. qꝛ i ꝑimo casu. l. bes nihil quodãmodo noui facit: sed vnũ creditoꝛem loco alterius ponit: ⁊ vnam rem ꝓ alia obligat. in ſcõa parte. l. facit aliqd noui: qꝛ träsfert in alium dñium rei qõ per defunctum factũ nõ erat. 2 Circa ſcõam † partẽ. l. quero an hodieᵐᵐ ista. l. ha m beat locum in herede non faciente inuentariũ: certe salua meliori deliberatione puto q̃ non: qꝛ cum teneatur ad legata ⁊ fideicom. ⁊ debita integra: vt plene digi in. l. in rõne. ℌ. qõ vulgo. j. ad. l. falc. non põt dicere q non est aliud in hereditate qõ solui possit cum de suo soluere teneaẽ. de bac alienatione necessaria habetis in. l. peto. ℌ. ꝓedium. ℌ. tit. j. ⁊. ℌ. ti. ij. l. filiuſſa. ℌ. diui.

Duobus. Libertus liberti non continetur appellatione libertorum. h. d. ¶Oppo. ⁊ videtur q̃ libertus liberti contineatur. vt. l. cum pater. ℌ. cum inter. ℌ. titu. j. So. ibi in filio liberti. hic in liberto liberti. Item contra. l. in alimenta. ℌ. fi. j. de ali. et ci. lega. Dicit glo. ibi patet solu. quia ibi nõ continetur libertus liberti appellatione libertorum ꝫ admittatur ad legatum ex vsu testatoris. Opp. de. l. cum pater. ℌ. fideicom. ℌ. tit. j. So. vtibi patet. q vter q̃ fuit ibi manumissus ex voluntate ꝓmi testatoris. hic secus. Uel dic q ibi secũdus fuit manumissus voluntate ꝓmi testatoris. hic secus vt probatur in l. ij. ℌ. de alimen. ⁊ cib. leg. ⁊ ibi dixi.

¶Dispositio prohibitiua precedens dispositionem simplicem facit sequentem sub conditione et ſi cõtra prohibitionem factum fuerit.

Filiam. Res contẽplatione pluriũ prohibita alienari ad eũ ex pluribus pertinet qui supereſt tempoze alienationis. h. d. no. q̃ ista fideicõmissum est conditionale. veto venire seu vẽdi ⁊ volo pertinere ad tales: quia intelligitur pertinere. ſ. si vendantur: ideo inspicit qui supereſt tempoze venditionis. Scõo no. ⁊ videꝫ hic q̃ si precedit dispositio prohibitiua: ⁊ alia simpliciter sequitur: intelligitur sequens dispositio sub conditione si contra prohibitionem factum fuerit.

¶Alienatio prohibita ad tempus videtur esse permissa post tempus.

Dictum quando limitetur a ratione.

Uerba testatoris enuntiatiua futuri euentus quẽ testatoꝛ sperabat venire ꝓpter suam dispositionem non inducunt dispositionem.

Fundum

in. iij. vol. ⁊ consi gliij. in. ij. colũ. in tiij. vol. ⁊ ℌsil. cij. ĩ vj. col. ⁊ se. in ꝓcio vo. ⁊ cõsi. viij. i. ij. dub. ro. ℌsi. gliij. ⁊ barb. cõsi. lij. in gviij. colũ. ⁊ se. in ij. volu.

¶Testatoꝛ habet. ¶Vide bal. ℌ. ĩ l. fi donationi. i. j. col. C. de colla. qõ donatio ⁊ ꝓfessio iurata ad vtilitatem filij nõ capacis tꝫ per auꝰ. q̃ obtinet. C. de ꝓba. ⁊ vide bar. j. ℌ lib. le. in. l. fi. ℌ. fi. qui tꝫ id q̃ dictꝫ ⁊ bal. i. l. j. i. ij. col. C. de inoffi. do. et Bal. in. l. fi. in. iij. col. de epis. ⁊ cle. ⁊ vide bart. in auꝰ. fi qua ad vell.

¶Träsit in ℨctũ. vide ro. in. l. fi diuortio. i. iij. co. de ver. ob. q allegat Bar. hic ⁊ alꝭ re mi. ⁊ vide bal. i. l. in. vi. colũ. C. de inoff. do. ⁊ bar. in l. seius. j. ad. l. fal.

¶Posset renocare. Et sic bart. hic vꝫ velle q̃ donatio inter virum ⁊ vxoꝛẽ non firmeẽ iuramẽto. ℨctꝫ in. l. fi qs ꝓ eo. ℌ. fideiuſſ. ⁊ i. l. seius j. ad. l. fal. ⁊ qualr ꝓcedat dictũ bar. hic vide imol. i. c. cũ ẽtingat. de iureiurã. in. iiij. mẽbro. i. iij. q. i. liiij. alꝭ. gxxiiij. char. ⁊ segẽ ang. i. l. pe. ℌ. mulier. fol. ma. vbi tꝫ q̃ illa confessio iurata non possit renocari. adõ bal. ℌsi. gxix. iij. li. pau. de cast. cõsi. gxviij. Abb. consi. glvj.

↬Andre. ℙoma.

¶Pater filiũ q. dotẽ. in principi. ad istũ tex. vide aleg. in. l. in testõ. ĩ ꝑnc. ff. de vulg. ⁊ pup.

¶Quero an hodie. vide oĩno bal. in. l. fi. ℌ. ⁊ si ꝓfectam. in. iij. q. de in. deli. vbi banc l. declarat.

1 **Fundũ.** Alienatio † ꝓhibita ad tps vꝫ esse permissa post tempus. h. d. ¶Opp. de. l. peto. ℌ. fratre. ℌ. ti. j. So. ibi ꝓhibitio alienationis fuit facta simplr. ℌ in vita. ¶Cõtra hoc opp. ⁊ vꝫ q̃ ℨ verba ꝓhibttionis videnẽ collata in vita: tũ rõ ꝓhibitionis vꝫ gñalis omne tps 2 comprehẽdẽs. Dicit † eẽ de noie vestro nõ egeat a sed dictum limitaturᵃ ℌm rõnem. vt. l. cũ pater. ℌ. dulcissimus. ℌ. ti. j. Aduerte habeo istud ℨium ꝓ difficili. ⁊ dico q̃ ista verba. ita eẽ fiat ⁊c. non fuerunt ꝓlata ꝓ modũ rationis: sed fuerunt verba enuntiatiua cuiusdã futuri enẽtus quem testatoꝛ sperabat venire ꝓpter suã dispositionem q̃ verba nullo mõ dispositiones inducunt: vt hic. ⁊. l. iul. ℌ. ex his. j. e. ℨ si essent ista vba plata ꝓ modũ rõnis q̃ dixit: ideo feci: qꝛ volo boc: tũc dicerẽ q̃ ista rõ qꝛ generalioꝛ est q̃ dictum: declarat dictum. vt. ℌ. dulcissimis. ⁊. l. hec actio. de calũ. ⁊ qõ ibi no.

¶Eadem ꝓceptum iudicis an liget.

Julianꝰ Agrippa. Eadem ꝑceptum vel ꝓhibitio alienationis fine cã alienationez non impedit. h. d. ¶Idẽ. ℌ. titu. ij. l. filiꝰ. ℌ. diui. ⁊ est rõ: qꝛ ꝓceptum de non alienando factum in fauoꝛem ipsius heredis ipsemet suo fauoꝛi põt renuntiari fauoꝛe alterius non. vt. d. ℌ. diui. ⁊ ꝓ totum istũ. ℌ. ex hoc dicit idem bar. ĩ l. filiꝰ. ⁊ ꝓ eadẽ ꝓceptum iudicis nõ ligat qõ refert cy. in. l. q̃ties. C. de fideicõ. et hoc intellige verũ si est nudum: qꝛ est factũ in fauoꝛez partis tñ: sed si est factum in fauoꝛem alterius vel quoquo mõ alterius interesset: tunc esset secus q̃ tunc non esset nudum. ¶Opp. de. l. peto. ℌ. ffe. ℌ. tit. i. Quidam dicũt fateoꝛ qõ transit ad heredes extraneũ: sed agitur ad interesse: sed truffa est: quare dic ꝓ hic fuit nudum ꝓceptum ibi non. De materia alienationis ꝓhibite. Uy. ponit ℌ vnaꝫ pulchram distinctionem. Cyn. tractat in. l. ea lege C. de condi. ob can. ⁊. l. fi. C. de reuo. alie. ego tracta ni profunde in. l. filiuſſa. ℌ. diui. ℌ. ti. ij.

¶Prohibitus alienare partem suam non vꝫ prohibitus alienare portionem quam redemit.

Prohibitus alienare non videtur prohiberi alienare coniunctis.

Plures qui receperunt emphyteosim an possint ad inuicem alienare remissiue.

Portio semel legitime alienata decetero alienat. Uerũ impiũ semel delegatũ decetero delegatur.

Si tribus fratribus institutis ⁊ inuicem granatis de restituendo si vnus decedat: ⁊ iure fideicommissi ei⁹ bona deueniunt ad duos: ⁊ demũ ali⁹ an qõ hic habuit a ꝓximo vigoze fideicõmissi debeatur illi tertio ab isto secundo remissiue.

Quindecim. Quiꝰ ꝓhibeẽ aliena vꝫ ꝓhibitus alienare partem quã redemit. h. d. ℌo. ꝓximo q̃ istud † verbũ alij intelligit de alijs extra coniunctos nã ad coniunctos in eodez legato non refertur et inuicem videtur permissa alienatio qõ no. Et hoc facit ad. q. ᵇ plures † receperunt fundum in emphyteosim an possint inuicez alienare. hic ⁊ in. l. voluntas. C. de fideicõ. videtur tex. quod sic. Jn ℨium vꝫ in. l. cum hi. ℌ. si vni. de transac. ⁊ ibi hoc tetigit guil. Quid dicemus. non insto nec soluo nunc. not. ſcõᵉ q̃ † postꝫ portio est alienata hic semel legitime: decetero põt alienari in aliũ: facit ad. q. si merum imperiũ est delegatũ a ꝓncipe: an decetero põt alienari: de quo no. in glos. ⁊ doc. in. l. j. C. qui ꝓ ſua iurisdi. ⁊ per Guil. in. l. j. ℌ. de offi. eius cui man. est iurisdi. qui allegat hũc text. ¶Opp. de. l. peto. ℌ. ffes. ℌ. ti. j. ⁊. l. vnũ ex familia. per totũ. Solu. hic ꝓhibuit alienare partez: vnde merito potest alienare partem ademptam: ibi vero ꝓhibitio alienationis fuit facta simplr. ℨsta. l. facit ad. q. † tres ffesᵇ fuerunt instituti ⁊ inuicem grauati de restituendo: decesſit vnus ⁊ iure fideicommissi bona eius puenerũt ad alios duos: demuꝫ decessit secundus. queritur an quod secũdus habuit a ꝓximo iure fideicõmissi veniat in fideicõmissum qõ debetur ab ipso scõo illi tertio. Dic tex. facit qõ sic. sed certeꝫ dicit par-

a ¶Dictũ limitat. dictum limitatuꝫ ℌm rationez adde teꝛ. filez. in. c. fi. dignitatẽ. de ꝑben. in. vj. adde q̃ no. 1 bar. in. l. cũ bi. ℌ. eam träsactionez de transact. et iste teꝛ. est multũ sin. ℌm ℑmo. in. l. peto. ℌ. fratre. de le. ij. ⁊ ibi vide.

b ¶Facit ad. q. viꝺ bal. i. c. j. circa me diũ de ali. feu. circa fi. ⁊ bart. in. l. q rome. i. ℌ. duo fratres. i. ꝛ. q. ⁊ bart. in. l. si mihi. ℌ. titio. deuer. ob. ⁊ in l. j. C. de impo. lu. descrip. li. ꝛ. ⁊ bal. in. l. volũtas. C. de fideicõ. ⁊ ꝑ aplia tione buiꝰ teꝛ. vide Bal. ⁊ ℑmol. i l. fi in testõ. de vulga. ⁊ pup. ⁊ imo. ĩ l. filius. ℌ. oĩni. de lega. j.

c ¶Scõo no. vide 3 bart. in. l. pe. ℌ. fi. i 4 fi. C. ad tre. ⁊ bal. in simili in. l. si qs ad ꝺeclinãdas. in pe. char. in. ij. col. de epi. ⁊ cle. ⁊ bal. in. c. j. in fi. j. co. de eo q sibi ⁊ bered. suis ⁊ ibiꝫ teꝛ. ℨ ꝛbal. ꝺicit ista. l. nõ facere. in. l. j. in fin. C. ne li. po. vt ibiꝫ eũ. ⁊ ad bar. hic adde fran. de are. in rub. de ꝓba. col. ij. ⁊ in. c. fi quis ℨ clericum. col. v. de so. cõpe.

d ¶Tres ffes. viꝺ bal. in. l. ĩ testõ. ℌ. de vulg. ⁊ pu. vbi ꝺicit q̃ hic. ℌ. nõ bz locum qñ vna pars alicui ꝑius accrescẽdi.

tem suam. vidistis aliquantulum in. l. liberto. ℌ. filium. j. ti. j. ⁊. l. lucius. j. eo. ⁊ ꝺicam in. l. marcellus. ℌ. quidam. ⁊ plenius in. l. scęuola. j. ad treb.

¶Relicta pauperibus vel ad pias causas qñ efficiantur caduca.

e **Tusculanus.** Fideicõmissum q̃ tenuit a principio si ꝺeficit ex postfacto remanet apud legatariuꝫ. h. d. Et op. vt gl. ⁊ materiã huius supra examinaui. ℌ. tit. j. d. codicillis. in princi. ¶Quero ꝛan relicta ad pias causas: vt pauperibus: vel ꝑ aia efficiantur caduca: ita qõ remaneant apud granatuꝫ. ℨdic vꝫ q̃ sic. Jn contrarium facit q̃ ꝺebeant cõuertiꝛ in alias causas pias. vt. l. legatum. j. de vſufru. leg. ⁊ extra de testa. c. nos quidem. et ibi ꝺicetur glos. not. rñ. qñq; testatoꝛ principaliter respicit cãm qõ est qñ nulli certe psone reliquit sed reliquit in aliquem piumvsum: ⁊ tunc talia legata nunq; effi e ciuntur caduca: sed in alium vsum conuertunt si ille ꝛplere nõ põt. vt. ꝺ. l. legatũ. ⁊. c. nos qꝺẽ. ⁊ ideꝛ si reliquit certe persone ꝑ aia relicturus aliꝭ si ille non esset: ⁊ tũc illa psona ꝺefuncta ꝺabiẽ aliꝭs pauperibus ꝑ ꝺictas. ll. qñq; reliquit vni persone vꝫ collegio magis contemplatione psonę q̃ causę: et f tunc efficiẽ caducũ ⁊ remanet penes granatũ: vt ℌ aut ꝺubitaꝛ an respexit magis cãm q̃ personã: et tunc si cã non est expꝛessa vꝫ magis contẽplatione persone vt hic: sed si ẽ cã expꝛssa ⁊ psona: tũc in ꝺubio magis puto hoc casu respexisse cãm fauoꝛe religionis. vt. l. sunt persone. in fi. de relig.

¶Fideicõmissum non solum ex verbis sed ẽt ex mente inducitur.

2 Prohibitio alienationis facta ꝛtẽplatiõe hꝛdis vel successoris ipsius non impedit alienationem.

1 **Pater.** Nõ † solũ ex verbis sed ex mẽte testoꝛis fideicõmissum inducit h. d. vel aliter. Prohibitio † alienationis facta cõ 2 templatione heredis vel successoris ipsius aliena tionẽ nõ ipedit. h. d. ¶Opp. q̃ tale fideicommissuꝫ valet cũ sit ꝑfecta ꝓhibitio contẽplatione alteri⁹: vt. ℌ. ti. ij. l. filius. ℌ. oĩni. ⁊. ℌ. ea. l. quasi ꝑ totũ. Dicit gl. ⁊ ꝺy. nõ est fideicõmissum ℌm vba tꝫ ℌm mẽtez sic. Aliꝭ ꝺicũt q̃ vez est q̃ fideicõmissuꝫ nõ est inter ipsos hꝛdes: ℨ est fideicõmissuꝫ iter coꝛ suc cessoꝛes quoꝛ cã alienatio fuit ꝓhibita. ego pu g to q̃ nullo mõ sit fideicõmissum. nã ista verba q̃ successoꝛibus conseruet: intelligunt de successoꝛe vniuersali. vt. l. sciẽdũ. ℌ. pe. ℌ. de edi. edi. ⁊. l. sciẽdũ i fi. ꝺeu. fig. Tota ergo ista ꝓhibitio vꝫ facta in fauoꝛe heredũ ⁊ coꝛ successoꝛ. vñ isti hꝛdes alienãdo põt suos heredes granare sicut seipsos. vt. l. vnũ ex familia. ℌ. si rez. ℌ. ti. j. ió alienatio nõ impedit imo plus q̃ fideicõmissum non vꝫ relictuꝫ vt statim ꝺici. ¶Op. ℌ. l. j. in ꝓin. so. ibi testoꝛ inssit predia reseruari filijs ⁊ sic certis personis: h here dibus: q̃s heredes iste hꝛs sibi eligere poterat q̃s volebat: ⁊ sic in certis personis inssit reseruari.

¶Uerba instõnis ex re certa si sunt relata ad institutum faciunt ipsum heredem: si ad alium in ducunt fideicommissum.

g **Ex parte.** Uerba instõnis trahuntur ad fideicõmissuꝫ. h. d. ⁊ ẽ not. ℌ. ⁊ alibi fozte ita non reperies. ¶Op. q̃ imo nõ est cã fideic. de manu alteriꝰ: sed tanq̃ institutꝰ ex 1 re certa ꝺz hꝛe illũ funduꝫ. Uꝛeniter puto † q̃ verba institutionis ex re certa faciunt quez esse heredem institutum q̃ si verba instõnis sunt relata ad eũ. vt. l. j. ℌ. si ex fundo. ⁊. l. ex facto. ℌ. de her. ifti. ℨ si nõ sunt relata ad eũ ℨ ad aliũ tũc nõ inducũt in stõnẽ: sed fideic. vt h. qõ not. ꝓpt testamẽta in qb⁹ hodie filij ꝺebẽt aliqd hẽre iure instõnis. nam si bñt eo mõ q̃ ꝺicit. ℌ. ꝺicunt habere instõnis iure.

¶Uerba enuntiatiua futuri euentus emissa ꝑpter aliud non inducunt ꝺispositionem.

Item si directa ad honoratum.

Secꝰ si ꝓpt aliud vꝫ si fuerũt directa ad granatũ.

Amphilo. Uerba enũtiatiua ad granatum directa ꝺispositionẽ inducunt. hoc ꝺicit. 1 ¶Oppo. ⁊ videt q̃ ista verba enuntiatiua non

¶Tusculanꝰ. vide bal. in pe. ffoꝛ allegantẽ hũc. ℌ. ⁊ in. l. sicut. ℌ. i de curionibꝰ. q̃ cuius. vniuer. no.

¶Debeant conuerti. Adde bal. vbi vide in. l. si qs ad ꝺeclinandam. in. vj. col. de epi. ⁊ cle. ⁊ magiẽ i ꝛ. iuxta hoc ꝛgo qd fi testoꝛ ꝺixit. adõ qõ no. ꝺixit bar. ĩ l. alimen. alꝭ in. l. alio. in ꝓn. de ali. le. ⁊ in. l. j. in pen. col. C. de sa. san. ecle. ⁊ cũ Bart. hic ad ifam träsit pe. de anch. in cle. ij. de relig. do. ⁊ viõ q̃ no. bal. in. l. j. in ig. col. in repe. in ver. iij. ꝛgo. C. de sa. san. eccle.

¶Expte. fin. no. hunc teꝛ. q̃ ad in tellectũ coꝛ q̃ habentur in. ℌ. illud quoq; capiẽ. in auꝰ. vt cuꝫ de ap. cog. q̃ filij habẽt iure instõnis aliꝰ teꝛ. est de vbo ad verbũ in. l. lucius titius. ℌ. fi. j. c. ad de ad intellectuꝫ ℌ. sequentis. pau. de cast. ℨsil. ꝺcxxv.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Propositũ. & vide q̃ notaui in tex. & vide lu. ro. in ꝓ ſi. cccij. And. bar.
b ¶ Dicam in. l. melius in. l. liberorum. de ver. ſig.
c ¶ Illo odo quero. Et vide que dixi late in. c. Rodulphus. de reſcriptis. Andre. Barba.
d ¶ Iſton placet. adde Bal. in. l. fi. C. de compen.
e ¶ Iſton veniet.

Lego poſſeſſiones meas. an veniant pecunie et mobilia. vió bar. i. l. j. ſ. de ſta. ho. & bal. in. l. fi. ad ſi. cõpẽ. & p guil. de cugno. i. l. iꝫ. C. de i acq. poſ. i. j. col. cũ a ſe. p ray. in. l. filij. ℌ. fin. ad munici. i & adó qõ no. bar. poſt gl. in. l. cũ antigtas. C. de vſuf.

f ¶ Cũ ór. et vide bal. i. l. fi. C. de cõpen. & in. l. j. ff. de ſtatu ho. do. in. c. poſſeſſiones. de re. ec. non ali. & lu do. ro. in. l. j. ff. de acq. poſ. & doc. in rubri. de can. poſ. Andr. barb. i
g ¶ Poſſidentur. Vide bal. in. d. l. fi. & in. l. j. ff. de ſtatu hominum.
b ¶ Oct. dicunt. Vide ad hec que voluit bar. in. l. i. ff. de acq. poſ. vbi determinat q̃ ap pellatione poſſeſſionis veniãt mobilia.
i ¶ Teſtõ. Et iſtũ tex. no. alle. imo. i l. hmõi. ℌ. cuꝫ pf. in. iij. col. de leg. j.
k ¶ Quero q̃n. et no. ℏ q̃n pr̃ vel ex traneus ſtipulaꝛ ſibi dotez reſtituiti vide Bart. in. d. l. caius. & in. l. poſt dotẽ. & ti. vbi hoc vr̃ tenere gl. i. iij. lect. & ibi imol. in vij. colũ. & ℏ dicta reputat ſin. pau. de ca. i. l. eũ q ita. ℌ. q ſibi. ó v. ob. et vide etiam imol. ibi ad fi.
↬ Andre. Poma.
l ¶ Tunc puto. refert et ſeq. pet. de anch. ℌi. cccxxvj. inci. i themate ꝓpoſito circa fi. v. nõ ob. ſi qs dicere vide ẽt aleg. cõſil. cxxxxvj. in pnc. in ij. vo. & ꝑſ. xxiij. in iij. col. in. iij. vo. & ꝑſ. xxiij. i iij. col. in ꝓ̃o vol. imo. i l. iij. in. ij. colũ. ff. de leg. primo. i
m ¶ Ultimo. et de quodã no. dicto Ja. de are. bic vide bal. in. l. fi. in. ij. col. in v̄. ſz pone. j. de do. pmiſ. & i. l. aula. in. iiij. col. C. de iure do. & C. de rei vxo. ac. ℌ. videam⁹ & iſtum tex. no. bal. in. l. dictũ. in vlti. col. C. de condi. ob cau.

1 **In teſtamẽto.** Non ⁊ eſt veriſimile teſtatorem voluiſſe grauare heredes ꝓ duplici ꝓſtatione. b. d.
¶ Querit glo. cũ in dubio nõ ꝓeſumaꝛ onerat⁹ qd erit de iſtis legatis. Rñ. in ꝓ̃tum legauit ſcõ in tm̃ vr̃ a primo adimere. vt. l. cum ſtio. C. de leg. Contra de eo qõ habetis. ſ. de leg. j. ſi pluribus. Solu. ibi appa ret teſtatorem voluiſſe q̃ cuilibet deberẽt inſolidum. ¶ Itẽ op. ſ. ti. j. l. qui duos. ℌ. j. & l. plane. ℌ. j. ſ. tit. ij. Sol. ibi loquitur in quãtitatib⁹ que poſſunt bis legari: hic non ſed in ſpeciebus.
1 ¶ Teſtatorem voluiſſe duram ſeparationem iniungere non eſt veri ſimile.
2 Legato generali per minus generale derogatur.

1 **Codicillis.** Non ⁊ eſt veriſimile teſtatorem voluiſſe duraz
2 ſeparationem iniungere. h. d. vel alr ⁊ Legato generali per minus generale derogatur. h. d. ¶ Quero que eſt rõ quare ad patrem naturalem pertinet magis q̃ advorẽ. glo. ponit tres rationes. ꝓ̃ima ne fiat dura ſeparatio. vt. l. poſſeſſionem. C. cõia vtri. iudi. & i. j. ea. l. ℌ. concubine. ¶ Secundo qr legatum vxoris eſt magis gene rale q̃ legatum libertorum. & ideo generi per ſpeciem derogatur. Ter tia eſt qr vxori non relinquit nominatim: ſed generaliter ſed precceden tes rationes plus placent.

Felicissimo. Generi per ſpẽm derogatur. h. d. de hoc ple ne in. l. queſitum. ℌ. pe. de fun. inſtru.
¶ Verba pr̃tis temporis reſtringuntur ad tempus teſtamenti.
1 **Teſtamẽto.** Verba ⁊ preſentis temporis reſtringunt ad
1 tempus teſtamenti. h. d. vide gl. que incipit imo mortis ibi ſo. vt ibi: nam ibi ꝓpter factum defuncti augentis vel minuentis relictum inſpicit tps mortis ſm ℣. Item ibi m. l. filie. ℌ. fi. ſed ibi cõtigit ꝓpter mutationẽ & noui nois impoſitionẽ: quia ſuntver ba futuri temporis ℣. Item ibi. l. pe. ſed in acceſſoꝛijs. ℣. iſtam mate riam plene examino in. l. ſi ita. de aur. & ar. leg.

Concubine. Propter duram ſeparationem vitãdã ver
b iſtam vtrum appellatione filiozum cõtineantur nepotes: dicã in. l. q ſi nepotes. ſ. de teſta. tu.
1 ¶ Patrie appellatione ſuburbia continentur.
2 In legato facto de eo q̃ eſt in ciuitate: an ẓtineanr q̃ ſunt in ſuburbijs:
3 Ruſticus vendens poſſeſſiones ſuas: an videatur vendere pecuniam & alia mobilia.
4 Conſuetudo loquendi prevalet in omnibus.

1 **Legauerat.** Appellatione ⁊ patrie ẽt ſuburbia cõtinetur
c ſtinata nõ cediũt legato eoꝝ q̃ ſunt in loco. h. d. Vos ſcitꝭ q̃ ciuitas mu ro finiꝝ vt florẽtia & ſiles. peruſium ẓtinet ſuburbia & ẓtinẽtia edificia
2 vt. l. nã ſi qõ ligde. ℌ. pe. ó pe. le. & l. ij. ſ. de v̄. ſi. ¶ Itẽ ó qro ſi vtrũq; dico vt lego ⁊ ea q̃ habeo in ciuitate peruſij. Dic vr̃ caſus qõ contineanr q̃ in ſuburbijs habeo. Dicit em̃ hic in pria. & idẽ eſt dicere pria & ciuitas: vt C. ſi curi. reli. ci. l. j. li. cxj. & de diuerſis pdijs vi. & ru. l. ſi. li. cxj. ita dicit Ol. Ego aũt examinaui in. l. ij. ſ. de ver. ſi. Et dico q̃ habem⁹ diſtinguere q̃ precedat vtrũ dixerit in peruſina ciuitate vel in ciuitate puſina & ibi gl. tangit. Dr̃ hic. ſ. rñſum eſſe qro quo eſt rñſum: Rñ. ſ. rñdit q̃ ſicut La lendarium nõ debetur ita pecunia ad tps poſita. ſecus ſi ppetuo. vt. l. ſi chorus. ℌ. j. & l. fundũ. j. e. l. vxori. ℌ. ſi ita. ſ. de au. & ar. le. Ja. de are. nõ
d placet⁹ iſta eq̃paratio dicit em̃ q̃ ſi noia debitoꝝ eſſent ſcripta in muro ita q̃ non poſſint ſeparari. Certe ſm̃ hunc. ℌ. cedunt legato: q̃ eſt ſm̃ tem iuris cõſulti. vnde dicam⁹ ſic. ſ. rñſum eſt vt ſicut Calendarium nõ ve nit in legato ita nec pecunia q̃ eſt parata ad Calendarium. vt. l. nomẽ. ℌ. i.
3 ſ. eo. & hec eſt vera. ſo. ¶ Hic formaꝛ vna ⁊ q̃ quã formaꝛ Ly. C. de ẓpẽ. l. ſi. Ruſticus vendit poſſeſſiones ſuas an videaꝛ vendere pecuniam et
e alia mobilia. De pecunia vr̃ q̃ non veniꝛ vt hic. nec noia debitorum.
f Tamen ór. r q̃ vltra montes fuit determinatum ẓ rium: q̃ res mobiles
g poſſidentur ſicut immobiles: ita q̃ datur interdictum vtrobiq; & not. Ly. vti poſſidetis. l. j. ℌ. de acqui. poſ. l. i. in prin. tñ ℣. & ⁊ omnes doct.
b 4 dicunt⁹ q̃ debemus inſpicere conſuetudinem loquendi que eſt vt intel ligamus de immobilibus tm̃: que conſuetudo ⁊ loquendi prevalet. vt. l. cum delationis. ℌ. afinam. j. de fundo inſtru.
1 ¶ Cũ aligs dat dotẽ & illã alternatiue ſtipulaꝛ qualr cõpetat actio.
i

Testamẽto. [1] Ex hoc legato revocato vel cui renuntiatũ
k eſt nil ꝑtit. b. d. ℌz ℣. ¶ Quero q̃ eſt rõ q̃ non teneaꝛ. Dic q̃ eſt triplex vt in glo. ¶ Quero q̃n aliquis dat dotez
l ꝓ muliere ⁊ ſtipulatur eam alternatiue ſiue aut mulieri. iſta actio q̃ liter competat. Rñ. q̃ ſi quidem eſt extraneus ille qui dat dotẽ vel aſcẽ dens per lineam maternã. dico q̃ actio integra mulieri queratur: vt. l. cains. ſ. ſol. ma. Si vero eſt pr̃ qui dat dotem: tunc puto⁹ q̃ debeant in telligi iſta verba ordinatim ſicut a iure ponitur vt cõpetat ſibi in vita ſua: & mulieri poſt mortẽ patris ẓpetat: vel ſi aliter fiat ſui iuris. hic em̃ eſt ordo iuris: vt. l. ij. ℌ. q̃ ſi in patris. ſ. ſol. ma. & l. j. ℌ. videamus. C. de rei vxo. act. ſm̃ quẽ ordinem dicũt predicta verba intelligi: vt. l. cũ pater ℌ. pe. ſ. ti. j. & idem putarem ſi pater ſtipularetur copulatiue ſibi & filie:
m vt. l. gallus. ℌ. i. ſ. de li. & poſtbu. ¶ Ultimo⁰ iſta verba conſentientib⁹ fratribus &c. faciunt ad. q. no. per Ly. in. l. j. C. de bo. ma.

Testator

a ¶ Dr̃s. op. Etvi de bal. in. l. j. C. de bis q̃ pe. no.
b ¶ Teſtator legat 2 & vide tñ plenius p Ang. & do. meũ in. l. paterfa. teſtõ ſ. de ber. inſt. & vi a de bal. in. l. j. C. de bis que pe. no. q̃ſi teſtõ: ꝓhibuit ne molestaret vxorẽ in. l. j. de vſufru. et bal. in aut. cui re 1 lictus. C. de indi. b vidui. tol. an. bar. c
b ¶ Teſtator legat Vide bal. i. l. j. C. de bis. q̃ pe. no. i ẋy. colũ. & in aut. cui relictus de in di. vidui. & q̃ de mõacho. vió bal. in. d. l. j. C. de bis q̃ pe. no. & facit. l. pe. C. de leg. no. p Jmo. in. l. paterfa. de bere. inſti. et ad no. p bart. hic & adde Pau. de ca. in cõſi. inci. in cpi noie amẽ. anteq̃ veniam ad dicta dubia. adde eũdẽ 2 Aleg. cõſi. clxiij. & e bal. ℌi. cccxxvj. in fi. iij. li. Et eundẽ aleg. in cõſilio cxxxviij. co. pe. in fi. in ij. volu.
↬ Andre. Poma. 1
c ¶ Teſtator legat 2 vxori. vide Pau. de ca. in. l. iubem⁹ ℌ. ſane. el. j. in pn. C. de ſa. ſan. eccle. ro. cõſi. xxxij. i ij. col. ij. dn. et barb. conſi. xxviij.
d ¶ Add. ſi cui. & vi de bal. in. l. filijs. C. de inoffi. teſt. et f in. l. ℌuis. ó fidei. 1 And. barb.
e ¶ Ad aliã. q. vide bal. in. l. ij. C. de i ſti. & ſub. zbar. i. l. titio cẽtũ. ℌ. titio centũ. de cõ. & de.
f ¶ Quero an. & vi de bar. in. l. ſi fide iuſſor. ℌ. ſi. de le. j. & ibi per Jmo. et bal. in. l. j. C. com. de leg.
g ¶ Dicaꝭ rẽ. ad de nõ. per Jmo. & g Ang. in. l. q fũdũ j. ad. l. fal.
b ¶ Pr̃ naturalis. Et ad intellectuꝫ huj⁹. ℌ. vide bal. in. l. mr̃. C. de iure do. & i. l. humani taꝭ. C. de iure do. & in. l. unanimi taꝭ. C. de iure do. & in. l. antea. e. tit. And. barba.

¶ Teſtator ſi legat vxori vſumfructũ & ſi heres eam moleſtauerit perdat hereditatẽ: ſi heres eam moleſtat hereditatẽ perdit & vadit ad coheredes. Hzauamen ininnctuꝫ legato facto monaſterio vt aliquem recipiat non valet.

Heres. Onus de aliquo adoptando & ſi-
deicõmiſſum i defectũ adoptiõis iniũctũ nõ tꝫ. h. d. & eſt ſingularis caſus. ¶ Op. a & vr̃ q̃ tale fideicõmiſſum de aliq̃ adoptando vel emãcipãdo teneat. vt. l. ſi cui. de cõdi. & de. ¶ Dicũt qdã q̃ nõ vꝫ grauamẽ vt p ℏ ille qui dꝫ adoptari ſi nõ adoptẽt ℏat petitiones fideicõmiſ. vꝫ tñ in ſe iſtõ grauamẽ: q̃ ſolutio eſt mẽti tenẽda. et ſcõm hãc ſol. ℌ eſt caſus notabilis. q. ⁊ Teſtõ. le gat b vxori ſue victuꝫ & veſtimẽta in domo & iuſſit teſtõr ſi heres moleſtauerit eã pdat dictã heredita tem nec dicit ad quez deueniat: an dꝫ deuenire ad vxorẽ ſi fuerit moleſtata ab hr̃de viri. Et videtur qõ ſic q̃ gratia vxoris vr̃ ꝓmotus vt. l. poſt lega tum. ℌ. amittere. ſ. de bis quibus vt indi. & babui ſtis in. l. ij. ℌ. duo fres. de col. bono. Jn ẓiuz eſt ca ſus in ℬ. ℌ. q̃ dꝫ puenire ad cobr̃des vel ſubſtitu tos ſi advorẽ: & ⁊ Ja. de bel. i aut. de nn. ℌ. nũc vo. Rñ. ad ẓia: q̃ ibi aliqs fuit ꝓuat⁹ a lege: hic a teſtõre. Rõnẽ collige ex tex. iſto tñ iſta ſolu. ſit no tabilis: gl. nõ ſtat in ipſa ſolu. ſed dicit q̃ hic nullo mõ valet grauamẽ de aliq̃ adoptãdo vel fideicom miſſum iniunctũ in defectũ illius grauaminis rõ q̃ eſt cõtra bonos mores. Rd. l. ſi cuiꝰ. j. de cõdi. & demon. Reſpõ. q̃ ibi loquiꝝ in emancipato. h in adoptiuo. Cõtra hãc ſol. facit. ſ. de condi. inſti. l. ſi quis teſtõ. Sol. ſubaudi ibi magiꝝ vt ibi dicit glo. Itẽ facit cõtra hãc ſolu. l. filiuſſami. ℌ. ſcõm vul. ſ. de leg. j. dic vt ibi & fm̃ hoc ⁊ facit ad aliaꝫ qõnẽ relinquo tali monaſterio centũ & volo q̃ recipiat talem in monachũ: & ſi nõ recipiat perdat legatũ Et certe vr̃ q̃ grauamen de recipiẽdo non valet ſi cut de adoptãdo vt hic ꝑ hoc. q. continet ſpẽm fi monie: vt dixi in. l. j. & ij. C. de bis que pe. no. dicam in. l. ille aut ille. ſ. de heredibus inſtituendis.
¶ Heres ſi ſit grauatus vendere titio: Titius oblato pretio agit rei vendicatione.
Dominiũ non transfertur in legato tacito.
Bonus vir non eſtimabit tm̃ dimidiam reſpectu dimidie quantum totum reſpectu totius.

Agri plagã. Cuno ex bis cui he-
res iuſſus eſt vendere pata emere cõpetit vẽdicatio ptis. h. d. fm̃ intelle ctũ Dy. ¶ Quero qd hꝫ facere legatari⁹ qui vult petere fundũ. Rñ. dꝫ offerre pretiũ & emptio ba beat ꝑ pfecta. vt. l. labeo ſcribit: ſi mihi. ſ. de ẓhen. emp. ¶ Quero an⁹ oblato ⁊ ptio habeat vendica tionẽ fundi q̃ dꝫ ſibi vendi. vel an hẽat neceſſe inte tare actionẽ ꝑſonalẽ ex teſtõ. dicit Dy. q̃ hꝫ reiven dicationẽ vt hic dũ dicit ptẽ dimidiã eius agri q legat⁰ eſt petere & petitio eſt in rẽ actio in ꝑſonam gra. ꝑſequẽdi rẽ. vt. l. actio. j. de acti. & oblig. Item ꝓ hoc q̃ dicit legat⁰: & fic ille fundus dꝫ legat⁰. Alij dicunt ẓiuz: q̃ ille qui eſt dãnatus ad vendẽ dum eſt dãnatus ad factũ. vt. l. cõſiliũ. in fi. de cu. ſu. vñ nõ trãſferr dñiũ & tꝫ emptio habeat ꝑ perfe cta. Preterea liberat⁰ eſt actione ex teſtõ. q̃ alr te neẽ. vt. l. ſi fideiuſſor. in fi. ℌ. ſi. tutu. ij. & hanc partem vr̃ tenere Dyn. in. l. j. in. viij. q. C. cõia de legatis. Ego ſum cũ Dy. & ei⁹ opi. mihi placet. ꝓ̃io ꝑ hũc text. q̃ dicit petere q̃ agit rei vendicatione cũ pe titio dicaꝭ in rẽ⁸ vt. ſ. dixi. Scõo ꝓ rõne ille q̃ eius ſus vẽdere nõ teneẽ ad nudũ factũ. ita no. per glo. mag. in. l. certi ꝓdictio. ℌ. ſi cer. pe. imo teneẽ ad tra dẽdũ & dñiũ trãſferẽdũ ſi dñs eſt. vt. l. in cõuentio nalib⁹. in fi. de ver. ob. & l. ex empto. in prin. ℌ. de act. emp. Nũc ad ꝓpoſitũ perfecta emptione tene batur transferre dñium: ergo ex teſtõ teneẽ transferre dñium cũ per ſimplicẽ vẽditionez nõ ſit ſub lata actio ex teſtõ. vt. l. ſi heres. de act. empt. qõ tñ intellige vt dixi in. l. fideiuſſor. in fi. ℌ. de leg. j. Con tra hoc facit: q̃ fundus non eſt ſimplr legat⁰ nec dominiũ: ita tꝫ Ja. de are. in. l. ſernum filij. ℌ. fi. ℌ. de le. j. coniuncta. l. j. de ſerui. leg. Reſpon. imo ex preſſe vr̃ legatum: q̃ natura verborũ hoc importat. ar. eius qõ no. per ℣. de verb. obl. l. ſciendũ. & l. fin. ℌ. qõ cum eo. ¶ Circa hoc q̃ro dicitur hic qõ poteſt partem vendicare: quid ſi vult totum vendicare. Reſpondet glo. qõ poteſt ꝓ ius accre ſcendi. ¶ Ultimo ⁊ quero qõ eſt arbitrium boni viri vtrum eſtimabitur tm̃ dimidia reſpectu di midie quantum totum reſpectu totius. Reſpon. nõ quia aliud eſt eſtimatio dimidie reſpectu toti⁹ q̃ reſpectu dimidie. vt. l. ſi quis aliam. j. de ſolu. l. ſi quis id qõ. in fi. ℌ. de in diez adiec. & ideo ſi eſſet be res damnatus vendere ꝓ. ẋ. et legatarius velit emere medietatem ꝓ quinq̃ nõ poſſet: q̃ inter eſt heredũ inſolidũ vendere per dicta iura.

Sozoi. Appellatione mancipioꝝ nõ
ẓtinẽt poſtea nati ex bis. h. d. ¶ Op. de. l. cũ pater. ℌ. pater filie. ſ. tit. i. vbi partus debetur. Hoſ. ponit duas ſol. tene vltimam.
1 ¶ An dotans mulierem ſi ſit extrane⁹ vel aliꝰ videtur dotare de ſuo. ibi. Jſta.

Pater naturalis. [b] Pr̃ natu
✳ ralis dotã do filiã in dubio non vr̃ habere animus donãdi ſed magis aĩm cõpenſandi cum eo qõ filie dꝫ. h. d. ¶ Opp. q̃ pater in dubio videatur dotare filiam de ſuo ꝓprio patris. vt. l. ſi. C. de co. pmiſ. Sol. dicit glo. illud verũ in patre legitimo et naturali cuius officiũ eſt dotare filiaz ſecus in patre natu rali tñ qui dotare non teneẽ: vt hic. quã ſolu. not. ¶ Contra hoc op. q̃ iſtud non debuerit dici nam etiam hic pater naturalis a fideicõmiſſo non libe ratur niſi filia ratũ habeat. Dicunt glo. ſequentes fateor tñ q̃ iſta filia ratũ habere cogiẽ cũ eius ne gotiũ vtiliter geſtum ſit dotando eaz. ¶ Iſta lex inducẽ per tglof. noſtrã ad. q. q̃ ponik in. l. ſi. C. de do. promiſ. de extraneo & alio dotante mulierem an in dubio videaꝭ dotare de ꝓprio vel de bonis mulieris. Et vr̃ de bonis mulieris p. l. neſcnnius ℌ. de neg. geſt. & l. cũ poſt. ℌ. j. de iure do. & p hũc. ℌ. Ja. de are. & Ly. referendo ibi eũ tenẽt ẓiuz q̃ in dubio vr̃ dotare extraneus animo donandi. vt. l. cum is. ℌ. j. & de condi. inde. Non ob. l. cuz poſt. ℌ. j. et. l. neſcnnius. q̃ ibi loquitur in adminiſtratore mulieris qui in dubio vr̃ feciſſe animo gerendi ne gotium. Sed ad iſtum. ℌ. non reſpondetur. & hic videtur caſus in contrarium. quid dicemus. iſte paſſus videtur mihi dubius. tamen huic. ℌ. poteſt reſponderi q̃ hic pater dedit dotem nomine fi lie. et iꝫ ſtipulatus ſit dotem reddi ſibi tamen no mine filie dedit. quod apparet: q̃ dicit de ratiba bitione filie ratum em̃ habere non poſſet nõ ſub nomine geſtum. vt. l. ſi pupilli. ℌ. ẓ et ego. ℌ. de ne go. geſt. Vel dic q̃ mulier erat obligata ad dotẽ & vnde pater dando dotem gerit negotium filie li berando illam ab alia obligatione: ſoluit em̃ cre ditori ſuo. & hoc in nuit hic gloſſ. dum allegat. l. ſi opera. de doli. excep. Sed opi. Jac. de are. loquit quando extraneus ab initio promittit dotem ꝓ muliere nõ obligata. Vel dic aut ille qui promit tit dotem eſt debitor mulieris. & vr̃ ꝓmittere aĩo compenſandi non donandi: vt hic. aut nõ eſt de bitor et preſumitur animo donandi: ita loquitur opi. Jaco. de are. & ſic q̃ eſt debitor in dubio vi detur magis adherẽdum opi. glo. q̃ videaꝭ do tare de ꝓprio mulieris per hunc. ℌ. & q̃ promit tendo dotem ꝓ muliere in illo actu videtur ge rere negotiũ mulieris. & ideo de ꝓprio mulieris. videtur dotare. vt. d. l. neſcnnius. de neg. ge. & facit optime. l. fi. de pe. here. quod no.

Seia. Reſtitutio fideicõmiſſi facta an
te diem alij non preiudicat. h. d. ſi mile in. l. cũ pater. ℌ. a filia. ſ. tit. ꝓ̃oxi. de hoc ha buiſtis plene in. l. ſed ſi alio. ℌ. fin. cum. l. ſeq. j. ad treb. & l. poſt mortem. C. de fideicom.
1 ¶ Judex condemnans aliquem ad conſinia vſ q̃ ad voluntatem ſuam an hec voluntas finietur iudicis morte.

Scevola. Rogatus reſtituere cũ vo
let poſt mortẽ rogat⁰ videa tur. h. d. vel alr. In vltimis volũtatib⁹ moriendo

Universidad del Rosario Archivo Histórico

* Pro concord. Aduerte q pr̃ naturaℓ alecʒ tenetur filiũ naturaℓ fʒ bart.i.l.meui°. ff.duob°. de le.ij. Lotrarius alle.p d. Alex. vbi.s.in addi. voluisse cũdez bar. in hac.l. vpote.ff.pr̃ naturale. Sol. duplex q in hoc.ff.pater bar.nõ loquit de alimẽtis ſz de dote. Sz q̃ dos succedit loco alimentoꝝ vt p alegã. in addi.l. ſtichus. Bti. videt q ista ſo. nõ ſit tuta. Ideo tu dic melius q ī hoc. ff. pr̃ loqtur inſpecto iure ciuili in.d.ff. duobus loquit ſpecto iure cano. z hãc ſol. vpotaꝝ bar. vbi.s.

a Ultimo iſta.l. No. q vbi eſt ſtatutũ q filie ſemine non ſuccedant ext̃te maſculo q debeat dotare filias q̃ dz dotare arbitrio boni viri. Et dicit bal. in l.ſi. in.ij.col.C. de do. pmiſ. q̃ ēt ſi ſtatutum nõ dicere t̃ teneaꝫ dotare ꝛc. q tñ ad hoc poterit ꝙpelli ibi etiaꝫ dicit q̃ ſtatutũ dicẽs q filia dotata excludaꝫ q ſi ſi fuit cõgrue dotata petet ſupplementũ p iſtuꝫ tex. niſi ſtatutum diceret q̃ debeat eſſe contenta dote data a patre.

Andre. Ppoma.

b Hoc legatũ. declarat vt p aleg. ī l.ij. in princi. ff. de verbo. obli.

b Hoc legatũ. ad hunc text. facit. l. titie textores. et ibi p bal. s. ō le. i.

c Op. q relatiuũ de materia relatiui q̃s vel qui. ad de bal. in.l. ꝑcipimus. de ap. vbar. bal. in.l. cunctos populos. in prin. de ſum. tri. z bar. i.l. oẽs ppli. ī pn. de iuſti. z in. adde de relatiuo q̃s vl̃ qui. ol. 2ſil. cxxig.

d Quero aliquis quid ſi dico lego equũ et arma an intelligaꝫ de armis equi z etiam z teſtoꝝ. vide bal.

quis velle vl̃. h.d. Op. de.l. fideicõmiſſa. ſ. q̃ꝑ ſ.e. Sol. aliud ſi dicit cũ vellet. z aliꝰ ſi dicit ſi vellet: vt ibi pt̃z. Op. q moriendo videaꝫ velle: vt l. centeſimis. ſ. fi. ſ. de ver. oblig. Reſpon. aliud in contractibus vt ibi. aliud in vltimis voluntatib° vt hic. l3 quidam aliter ſenſerint: vt no. in. l. fideicõmiſſa. ſ. ſic in fideicõmiſſo. ver. hoc autẽ. ſ. e. Item dubitatur † quid ſi in ſententia dicit index condẽno aliquem vt ſtet ad confinia vſq̃ ad voluntatez meam finietur ne voluntas morte iudicis. Ly. format iſtam queſtionẽ in. l. fi. ſ. de ꝓtrahen. emp. ego examinaui in. l. centeſimis. in. ſ. fi. de ver. obli. facit ad predicta quod not. in. l. poſt dotem. ſ. ſo. ma. in v. lec. z ibi plene examinaui.

Heredis. Fideicõmiſſuꝫ pure relictũ poteſt peti incontinenti: z q vetat ſatisfationem exigi non videtur fideicõmiſſi diem differre. h.d. in ſumma. Ad hunc. ſ. op. de. l. epiſtolam. ſ. fin. ſ. ad treb. Sed ibi alr de voluntate defuncti apparet ad idem facit q̃ habuiſtis in. l. filiam. ſ. de aur. z ar. le. z in. l. fideicom miſſa. ſ. filio. ſ. eo. quod no.

Itius. Js cui cura monumenti committitur ad expenſas inſolidum non tenetur. h.d. Op. z videtur q̃ teſtator vnum ex heredibus poſſit grauare ita q̃ alius non teneatur: vt. l. cum ab vno ſ. tit. ſ. Solu. hic in dubio eſt preſumendum q̃ ſolum cura monumenti videatur inſolidum impoſita. z hoc ꝑſumitur ex quantitate relicti z ex quãtitate ſue portionis: alias inſolidum teneretur ſi vires hereditarie ſufficerent. Querit gloſ. quo iure compellantur inſtituti ad edificandum. Dic vt in gloſ. z bene.

Quanta debet eſſe dos femine cũ ſtatuta pꝛident q̃ non ſuccedat ſed dotetur.

* **Si filie.** Arbitrio boni viri dos conſtituitur dignitate et facultatibus teſtoꝝ z numero liberoꝝ penſatis. h.d. Not. text. ibi et ait non eſſe difficile ꝛc. Opp. gloſ. C. de do. ꝓmiſ. l. j. Sol. vt ibi. et in. l. cum poſt. ſ. gener. ſ. de iure do. et materiam huius. l. vide bitis plene in. l. j. ſ. de leg. ij. Ultimo iſta. l. a facit ad. q. † ſunt ſtatuta in Italia q̃ filie femine non ſuccedant cum maſculis: ſed maſculi teneantur dotare: quanta erit dos femine. Certe erit arbitrio boni viri inſpectis dignitatibus z facultatibus teſtatoris et numero liberoꝝ pꝛout hic dicitur. z. l. quero. ſ. de iur. do.

Si fundus. Non videntur eſſe ī loco quę ibi ſunt ad tempus. hoc dicit. concordantie ſunt in gloſ.

Que actio videatur intentata an generalis an ſpecialis cum quis formet libellum ſimpl̃r.

Hoc legatum. b Ea videntur alicuius cauſa parata q̃ ad eius vſum ꝓpriuꝫ ſunt deſtinata. ſecus ſi ad vſum cõmunẽ eius z alteri°. h.d. vel aliter. Verbum q̃ ſe hz per ꝓius z poſterius ſimpliciter ſumptum accipitur per ꝓi°. h.d. ſm Jpe. In text. attributum eſt id q̃ deſignat eſſe in vſu mariti ſm Dy. Oppo. de. l. cum q̃rit ſ. lana. j. e. Solu. vt ibi. Iſta lex dicit idẽ quod. l. quintus. de aur. z arg. leg. z ibi declarantur quedam circa iſtam materiam: dic vt ibi. Iſta. l. allegatur † ad. q. quidam formauit libellum ſimpliciter quero vtrum videatur ꝓpoſita in dubio actio generalis vt certi condictio. an actio ſpecialis cõ petens pro eo q̃ petit. Dicunt aliqui docto. in. l. edicta. C. de eden. ſi quidem ex verbis poteſt colligi q̃ actio videatur ꝓpoſita z ſtamus verbis: ſed ſi non apparet videt ꝓpoſita actio ſpecialiter de ſtinata pro eo q̃ petitur non actio generalis pro pluri competens z hoc dicunt per iſtã. l. cum ſimilibus. z hoc ſatis placet.

Relatiuum quis vel qui quando reſtringat vel declaret.

Legatum factum vxori de emptis z que eius cauſa parata ſunt comprehendit vtrumq̃.

Etamen. Relatiuum q̃s vel qui poſitum ſine copula precedẽtium ſignificatione reſtringit ſed ſi copula apponaꝫ angebit. h.d. Oppo. q̃ relatiuũ q̃s vel qui appoſitum ſine copula nõ reſtringat. vt. l. oẽs ppli. ſ. de iuſt. z iur. z. l. cũctos e populos. C. de ſum. trini. z ſi. catho. z. l. omnibus ciuitatibus. ſ. ad treb. Rñ. Tq̃ſq̃ per relatiuũ adiũcitur aliqd q̃ cõpetit cuilibet de ꝓcedẽti gñe: et f tũc nõ ponit reſtrictiue: ſz magis declaratiue ſeu demonſtratiue: vt in Jtio. q̃s ſecus q̃ relatiuũ quis vel q referr̃ ad certã ſpeciẽ: vt cuꝫ dico ſtichus qui meus eſt: q tũc ponit magis demonſtratiue q̃ reſtrictiue. vt. l. ſtichũ q me° erit. ſ. ti. ij. Sz ſi p relatiuũ adijcit aliqd q̃ nõ cõpetit cuilibet de gñe ꝓcedenti diſtinguit an ponaꝫ cũ copula vl̃ ſine copulavt h dr̃. Quero aliqs° leganit † vxori ẽpta et q̃ eius cã parata ſunt an debẽtur parata tñ ita q̃ non empta. Videtur q̃ non. q natura copulatiue eſt vt cõprehẽdat vtrũq̃. vt. l. ſi hr̃di plures. de condi. inſti. Jn Jtio vl̃ caſus hic dico q ꝓtraq̃ de benẽ. ſ. empta tñ z pata tñ. Ad Jtia rñdeꝛ vt colligi vl̃ ex diſtinctione quã dedi in. l. ſi is q ducẽta. g ſ. vtrũ. ff. de re. du. vbi tractaui materiã copulatiue: z ꝓtraq̃ debeanr̃. probantur ẽt in. l. quintus de aur. z ar. le. z. ſ. cl. ſ. concubinam. in pꝛin.

Quando admittatur differentia inter emere z comparare.

Siquid earũ. Vide gl. ſup vbi eſt dr̃ia inter emere z cõparare. Ad h gl. allegat. l. j. de Jhen. emp. facit. l. i. z quod ibi no. C. de re. pmu. ſz l̃ iſta dr̃ia iter emere z cõparare in vulgari locutione nõ cadit. nã emere non vulgarizatur alio mõ q̃ cõparare z ibi ī dictis° teſtiũ z dictis vulgarũ non admitterẽ iſtã diſtinctionẽ: ſed in legibus z ſtatutis conditis a peritis iſtam diſtinctionẽ admittim°. ſile dicam in dr̃ia q̃ fit inter appellationẽ filioꝝ z liberoꝝ. vt. l. q̃ ſi nepotes. ſ. de teſt. tu. nã in vulgari illa differentia non admittitur: vt ibi glo. dicit: z ibi dicemus.

Inter emptũ. f Ad poſitionẽ ſpeciei ſequitur poſitio gñis nõ econuerſo. h.d. Op. j. de. l. ꝓi. ſ. itẽ intereſt. vbi ille qui legat ẽpta non vl̃ legare parata ergo in empto nõ ineſt paratũ. Rñ. ille q legat empta non vl̃ legare parata. ſ. alio mõ q̃ p emptionẽ vt in Jtio. q̃ ergo dz: in empto non ineſt paratuꝫ falſum ē: imo ieſt patũ vt gen° ī ſpẽ ſua: nõ tñ tãq̃ gen° ſimpl̃r legatũ ſit B eſt oĩa pata: ſz tanq̃ gen° q̃ ineſt. illi ſpẽi. ſ. oĩa parata p emptionẽ alio mõ Ultimo no. tex. cũ glo. q̃ ſatis bene declarat.

Item legato.

Itẽ interest Legato genercõtinentur oẽs ſpeciẽs: ſed legato ſpeciei non cõtineꝫ alia ſpecies ſub genere contenta. h.d. Op. ſ. ſcz ꝓxi. ſ. inter emptum. So. vt ibi dixi. Oppo. q̃ res q̃ eſt deſtinata ad vſum non habeaꝫ ꝓ tradita. vt. l. ceteꝛa. ſ. fi. cũ. l. ſeq. ſ. de leg. j. Sol. vt ibi dixi.

An ſit dr̃ia inter concubinam et vxorem.

Parui. Not. tex. ibi ſane ꝛc. Quero q̃d eſt dictum niſi in dignitate. Dic vt in glo. Ray. in quadam ſua diſputatione aliter dixit: † dicit enim non eſt dr̃ia inter vxorem z cõcubinam ſ inſpecto iure naturali ſm quod ius eſt dignitas vt in aut. de monachis. ſ. hinc nobis. q̃ ſm ius naturale oĩs coitus erat equalis vt i aut. qui. mo. na. effi. legi. ſ. liceat. tñ inſpecto iure ciuili ſm quod eſt dignitas z diſtinctio perſonarum: vt ſ. de poſtu. l. j. eſt dr̃ia inter vxorẽ z concubinã cũ mr̃imonii ſit ſolẽnizatũ iure ciuili: ſed cõcubinatus nõ: ſed nõ eſt improbatus. vt. l. in cõcubinatu ſ. de concubi. vbi aliqua dixi que vide.

Si vxori. Op. de. l. ij. z. iij. j. de an. z ar. leg. Solu. intellige iſtam ſm ſillas vt ibi dixi. Op. de. l. j. ſ. rectiſſime. de ven. in poſ. mit. Sol. vt ibi dixi.

Juſta id eſt perfecta.

in. l. j. C. ō ver. fig. q̃ ſic p iſtũ tex. ad de bal. ff. ti. xxxix. vbi aliam. q. deci dit per hunc tex.

In dictis. vide bal. poſt bar. i. l. j. C. de re. permu.

Inter ẽptum, iſtũ tex. alle. bart. in. l. imperiũ. i. j. col. C. de iuriſdi. om. iu. z bal. in. l. fi. in. ij. col. ō indi. vid. q̃ relictũ vxori ſub noie appel latiuo nõ tranſit ad ſcãm vxorẽ z adõ tex. z ibi gl. z bar. iuriſgenti. ſ. ſed ſi fraudãdi. ſ. de pac.

Concubinã. vide bal. in. c. j. in fi. pẽn. qui. mo. feu. ami. z in. l. ēt ī fi. C. de teſt. z i auꝫ. ſi qs. i. ij. col. C. de ſa. ſan. ec. z in. l. fi ea cõditione. C. ō cõdi. inſer. z glo. ī l. liberti. C. de nu. z vide ad hũc tex. bal. in. l. ſi quis et ibi Ly. in. vij. col. de epiſ. z cle.

Deee colegio Ma°. veel hoſp°. de Jtẽ

a **Cum filio.** a Jſta eſt bona lex z ſingularis. hec verba cum in ſuam tutelam peruenerint diuerſimode intelligunt inſpecta cõditione ꝓferentis z eius de quo ꝓferuntur: ita in verbis ſimilibus. h.d. Mo. tex. i fi. ibi iuſte etatis ꝛc. Exponit id eſt ꝑfecte etatis hãc. l. induco. ſ. de teſta. l. j. z Tex pone ibi iuſta ſententia. id eſt perfecta ſententia ꝓout hic dicitur.

1 De In legato libꝛoꝝ quem veniat ſumma Aſo. z Roſ.

Libroꝝ. Appellatione libꝛoꝝ ꝓtinẽtur oĩa volumina ī quacũq̃ materia ſcripta. h.d. Quero quidaꝫ legauit omnes libꝛos legales an in legato veniant ſumma aſo. z liber Roſ. z ſimilia. z ſic iſta ſcripta dicãtur libri legales. Quidam vt Jaco. de are. dicũt q̃ non. q̃ non ſunt libri legales ſed rationes doc. vt. l. a diuo marco. C. de queſtio. Breuiter dico eſſe recurrendũ ad cõem vſum loquendi. vt. j. e. l. ſ. quod tñ caſſius. Sed cõis vſus loquendi eſt: vt tales libri appellentur libri legales. Ergo ſz q̃dã libri dicantur ordinarij quidam extraordinarij ideo puto q̃ veniant in legato: tñ quidam aduocatus vt tolleret iſtam dubitationem legando libꝛos legales ipſos ſpecialiter nominauit.

b **Si cui.** b Jn dubio appellatio libri intelligiꝫ de vno volumine **Si homeri.** nõ de libꝛis numeralib°ꝑ quos volumẽ diuiditur. h.d. Veres libꝛũ legatuꝫ non tenet facere ꝛpleri. h.d. Op. j. e. l. ō. neq̃s cepti. So. vt ibi dicã.

c **Libris.** Libris legatis non continentur ea in quibus libri re periuntur. h.d.

1 Verba ambigua ſtatuti intelligenda ſunt ſecundum communem vſum loquendi.

Quod tñ caſſius. Libris legatis charte nõ ſcripte non continẽt libri niſi alr volitas eſſet inefficax. Jtẽ legato chartarũ non continentur mẽbrane nec econuerſo. h.d. Videtis q̃ ſi aliqs legat chartas veniunt mẽbrane ex voluntate defuncti. Contra nam appellatina ſunt immutabilia. vt. ſ. ti. j. l. iiij. Dicit gl. illud q̃ nomina appel
d latiua ſunt pꝛoſus diuerſa° nullam conſtãtiam in iure habentia: ſed h loqtur q̃n nomina appellatiua poſſunt adaptari ad id q̃ teſtator ſenſit ſm conſuetudinem loquendi. Item op. iſta differentia non vl̃ vera q̃n etiam mẽbranas appellamus chartas cui vſui debet ſtari. vt. l. cuꝫ delationis. ſ. aſinam. j. de ſun. inſtru. Ro. fatetur contrarium z bene vi de glo. que incipit: q̃ appellatione chartarum ꝛc. quam no. ad interpꝛe
1 tationem ſtatuto ꝙ † q̃ ſi eſt aliq̃ verbum ambiguum q̃ habeat aliud
e ſignificatum debet intelligi ſm communem vſum loquendi. dic vt dixi° plene in. l. labeo. j. de ſupel. le.

Sed nec. Libri cepti ſcribi nõ ꝓtinenꝫ appellatione libꝛoꝝ vel miniati. h.d. Op. ſ. e. l. i. ſ. ſi homeri. vbi liber nõ ꝙpletꝰ debeꝫ. Dicũt aliqui q̃ ibi nõ legauit ſub noie libꝛi: ſed ſub noie corporis. Vel ibi lz liber nõ erat cõpletus: eſt tñ in volumine redactus. z ſic erat liber ex quo faciebat volumen: ſed erat alio modo ceptus ſcribi. Oppo. dicitur hic q̃ membrane continẽtur: ſ. ſ. pꝛoxi. ſ. vbi libris legatis mẽbrane nõ continẽtur. Quidã dicunt hic loquitur de mẽbranis ſcriptis vel dic etiaꝫ de non ſcriptis ſi apparet de volũtate defuncti: q̃ illas mẽbranas ad illum libꝛum deſtinauerat.

Chartis. Legato materiato non intelligiꝫ legata materia. h.d. Contra imo vl̃ facere ſola deſtinatio. vt. l. ſi non ſunt. ſ. quid ergo. j. de aur. z arg. leg. dicit glo. ſecus in argento. tu vero dic vt dixi in. l. contraria. Materiam vero vtrum deſtinatio aliquid operetur in legato. dixi in. l. cetera. ſ. ſi. cum. l. ſeq. ſ. ti. ij.

1 Quid legare videtur qui legat bibliothecam.

f **Sed z ſi bibliothecã.** f Reuoco in dubiũ q̃n q̃s legat apothecã ſeu bibliothecam ſuã q̃d legare videaꝫ. Dico q̃ ex verbis relinquentis z eius cui relinquiꝫ dz hoc preſumi. Ex verbis eñ daꝫ doctrina in hoc text. † Si
1 quis tñ diceret lego bibliothecã in qua ſunt libri patet manifeſte q̃ ſentit de loco non de libꝛis. Item ſi dico lego bibliothecaz vel armarium de cypreſſo q̃ apparet q̃ ſit magis de edificio q̃ de libꝛis. Sed ſi quis legat armarium ſimpl̃r tex. vl̃ velle q̃ cedant libri: ſed puto ex diuerſitate perſonarũ debere intelligi. q̃ ſi ſcholaris ſcholari legauit puto q̃ intelligatur de libꝛis. vt. ſ. e. l. ſ. q̃ tñ caſſius. in fin. ad hoc. l. plenum. ſ. equitij. de vſu z ha. z. l. ſed z ſi ſuſceperit. ſ. i. ſ. de iudi. Sz ſi vnus ſtatio
g narius legat armariũ alteri: tunc vl̃ magis ſentire de armario q̃ de libꝛis. z ex equalitate perſone legantis debet inſpici: vt. ſ. e. l. cum filio.

1 An legato lecto veniat culcitra.

Sunt tñ quidã. Vide glo. q̃ incipit oꝛnamẽta lecti ꝛc. tene menti q̃ plꝛes hoc de facto vidi.
g Quero quid° ſi aliqs legat lectũ vxori ſue. vtrũ cõtineaꝫ culcitra° de
b ſerico quã qs conſueuit ponere in lecto die° feſtiuis z tpe ſolẽnitatis Dicũt q̃dã doc. q̃ nõ. q̃ cũ legat vxori ſuevl̃ legare ea q̃ ſibi 2gruũt ꝛz qualitatẽ ſue pſone: ar. l. pe. in pꝛin. j. de ali. z ci. le. ſed nõ 2petit vidne B q̃ habeat culcitrã de ſerico. Et ſi dz q̃ poſſit nubere rñdeꝛ q̃ nõ eſt ve riſimile q̃ teſtator hoc cogitaueꝛit; ſed q̃cd dicant dico q̃ culcitra de ſe rico z omnia oꝛnamenta veniunt. caſus eſt hic z. l. ſ. ſ. vxori. j. de aur. et arg. leg. z ibi dz z in. l. in ſtratum. j. de ver. ſig.

1 De dictione hoc amplius.

i **Sibi pure.** Dictio h amplius° precedẽtium repetitionem inducit. h.d. Opp. q̃ dictio h ampli° nõ inducit repetitionẽ. vt. l. ſi ſeruus legat°. ſ. ſi ita. ſ. ti. ij. Ro. ſoluit hic et non bene dic vt ibi. Tu tñ pro declaratione pñtis. l. materie. dic q̃q̃ ꝓferr̃ verbuꝫ amplius ſimpl̃r z tunc nulla repetitiones inducit. vt. d. l. ſi ſeruus ſ. ſi ita. ibi eñ dictio amplius refertur ſolum ad actum verbi non ad rem legatã. cum eñ dico amplius lego video° dicere. i. amplius vto° iſto actu legandi z ſic vl̃ dictio continuatina. vnde forte eãdem repetitionẽ induceret q̃ dictio item. vt. j. e. l. in repetendis. dic q̃q̃ dictio amplius referatur ad rem determinatam per nomen vt lego amplius dote: z tunc ponit cõparatiue z inducit repetitionem. vt. l. qui ita. j. de do. prelega. q. d. lego dotem z amplius ea tñ cũ natura cõparatiui ſit q̃ relin
b quat forma ꝛ poſitiui in extremo vt ibi pt̃z. Q̃nq̃ dictio amplius referr̃ ad aliq̃ determinatum per pronomẽ vt hoc amplius vel eo ampli°: tunc non precedit quid repetat non repetit. vt. l. ſeruus. ſ. c
1 ſi ei. ſ. de leg. j. Si vero inuenit q̃d repetat z repetit proximũ precedẽs legatũ ſiue ſit factũ eidez vt d hic. ſiue diuerſe perſone. vt. ſ. e. l. ſi ſic. z. ſ. de le. i. l. ſi ſeruus. ſ. ſi ita. in fi. ſ. ſed ſi digiſſet his amplius vel ei s amplius. tũc induceret repetitionem oĩm precedentium: q̃ natura pluralis numeri nõ ꝛpe
e rificatur. in vno. vt. l. vbi numerus. ſ. de teſti. et. l. menius. ſ. eũ. ſ. ti. j. z. l. ſi. j. ad treb. Nec eſt rõ quare magis referaꝫ ad vnũ q̃ ad aliud. arg. l. j. C. de libe. ꝓtẽ. z hec vera ſi queramus an inducat repetitionẽ ipſius rei legate. Sz q̃ro an inducat repetitionẽ q̃litatis: vt ſi ꝑcedat legatũ cõditiona f
le vl̃ repetiſſe conditionaliter eo quod in ſequẽti inſit conditio glo. ſ. ea. l. in repetendis. tz q̃ ſic et ita intelligitur lex illa. Sed q̃ro qd ſi legatum pꝛecedat purũ z per dictiones hoc amplius inducit conditionale an. p pꝛio legato puro videaꝫ adijci conditio glo. non bene firmat dy. q̃ ſic: q̃ ꝛz relin quitur ſub commemoratione pꝛimi z ſic valet ſm: g
vt. l. non ad ea. de condi. z demon. z hoc placet. caſus eſt. vt. j. de li. lega. l. aurelius. ſ. teſtõ. el. ij. Sed quero ſi hec dictio hoc amplius pꝛofertur in codicillis ad quid referr̃. Rñ. ſi quidẽ in codicillis pꝛecedit aliquid ad q̃ poſſit referri. z ad illud refer b
tur ſm ea que dicta ſunt ſupra. q̃ dicta intra ſimpliciter loquunr̃. Si vero nil ꝑcedit tunc referr̃ ad id q̃ eidem perſone relictum eſt in teſtõ non ad id q̃ relictum eſt aliꝭ perſonis. vt. d. l. aurelius. ſ. teſtõ. z. l. legata inutiliter. in pꝛinci. ſ. tit. ij. Idem ſi relinquitur pꝛimo ab vno poſtea ab eo cum adiectione hoc amplius ad alium relinquatur. tunc enim referr̃ non ad pꝛoxima relicta aliꝭ perſonis: ſed ad ea q̃ ſunt relicta eidez perſone vt i
l. legata inutiliter. ſ. de leg. j. ſed ſi nil eidem eſſet relictum. tunc illa adiectio hoc amplius nil operaretur. quia nõ eſſet ad q̃d referatur. vt. d. l. ſi ſeruus. ſ. ſi ita. ſ. de leg. j. rationẽ cogitabitis. Idem dico de dictione plus eadem ratione. facit. j. tit. j. l. cum filius. ſ. pater.

Igni. Appellatione ligni legati continẽt lignum comburendi cã paratũ a terra ſeparatuꝫ ſpali noie non ſubmiſſum niſi voluntas teſtatoꝛis vel eius conditio aliud induceret. h.d. tota iſta. l. ſm Jac. de are. Op. de. ſ. offilius. el. j. ſ. e. l. de. ſ. offilius el. ij. ſ. e. l. vbi ea que bñt nomen ſpeciale non continentur appellatione lignoꝝ. ſol. iſte. ſ. loquiꝫ ſm pꝛopriã ſignificationẽ. ſed in. ſ. offilius. el. ij. loquitur q̃ſi ſm cõſuetudinẽ regionis aliud induciꝫ. ſz quid dicemus ſm cõſuetudinem huius ciuitatis mihi vl̃ q̃ contineantur ſarmenta z ſimilia.

Seruius. Qui eſt legata materiatuꝫ. h.d. ſic ecõtra. Qui eſt legatuꝫ materiatuꝫ non vl̃ legata materia. vt. l. libꝛoꝝ. ſ. q̃ tamen caſſius. ſ. eo. quod nota. z bene.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Quero quãto. Vide simílẽ.q.in.l.si ex falsis.C.de transac.per bar.
b ¶Nec.l.vide de hac.q.bal.in.l.si volũtate.C.de do.pmis.Vlnd.bar.
c ¶Scõm qualitatẽ.vide Bal.in.l.si voluntate.C.de do.promi.
* Pro concordia. Aduerte q repeti nõ põt impensa facta per maritum pro custodia fundi dotalis quasi facta gratia fructuũ q̃rẽdo: ꝑm bar. in.l.qõ ff.ff. de impen.in rebus do. Zius allegat per doct.magime per ange.ꝛ do. Christopho.de nicel.ꝛ ábos Jmo.i.l.doctrio.ff. ipendia ff.sol.ma.ꝛ ꝑfa.d. alex.in.l. qõ ꝛo ꝑ alle.allegat bart. Zia in hac.l.cum querit.ff. prędijs. Solunt ample prefati doct. Aut impẽsa erat talis vt q̃ singulo mẽse soluebat cu 1 stodiꝫ fundi: ꝛ ꝑcedat prĩa opi.de qua in.l.qõ dicit Aut fecit.ꝑ custodia ꝑpetuaꝫ ꝓcedat scõa opi.videant ibi doct.q̃ clare loquuntur. Adde ad ange.et a doc.i.l.sumpt'.ff. de leg.i. adõ ẽt q̃ ista fuit sol. bart. in.l.i. ff. ff. õ ipẽ. b
d ¶Vel dic. sed cõ 1 tra hãc theoricaz quã ẽt sequit bal. in.l.j.C.de fruc.et li.eꝛpẽ. dicit Jo. esse casuz in.l. si a dño.ff.si.ff. de pe. c he.ar.l. si ita.ff. de fundo instru. 1 Vlnd.Barba.
e ¶Non dicunt fieri. Aduerte inc * tum bar. Nvoluit q̃ expẽse facte cã custodie nõ cõpẽ d senť cuz fructib'. sed ille repetũtur Zziũ voluit bar.ĩ l.si.ff. de impẽsis que opi.vꝰ verior. e ꝛ hãc firmat bal. in.l.j.C.de fruc.ꝛ li.eꝛpen. in fi.clarum est q̃ possessor malefidei deducit de fructib' expẽsas factas cã querendoꝛ ꝛ conseruãdorum fructuũ.l.si a dño.ff. fructus.de pe.he. sed expẽsa custodie est huiusmodi.l.si ita. ff. si.ꝛ.l. quesitũ.ff. saltuariũ.ꝛ in.l. instꝛa.ĩ fi.de fun.instr.ꝛ.l. pe.ꝛ.l.si.ff. de impen.q̃ nõ repetit. sed venit fructib' cõputãda.ꝛ.l.z ista expẽsa ꝑ sit facta ꝑpte cã culture vt hic tũ ꝛo facta 1

Qui chirographuz.

Legato instrumentorum cõtinentẽ nomina debitorum.ff.de hoc in.l.seruum filij.ff.cum qui chirographum.ff.de leg.i. ¶Quero an legato noie videatur legata actio hypothecaria vel eius fideiussio.dic vt dixi in.l.si heres pecuniã.j. ad treb.et.l. heres a debitore.j.de fideiuss.

Cum quererer. ff. Seruis

Not. text. scripsi eos ꝛc. ¶Op.de.l.seruis vbanis j.e. vbi aliud cõtinet q̃ hic dicatur. Solu.ista referuntur tñ ad predicta. quia agaꝛo vel mulio qui sunt circa cultuꝫ patrissa.continentur appellatio ne seruoꝝm vbanoꝝm.alꝫ simpliciter dicendo serui vbani multi alij continentur vt ibi.

☞ Stante statuto q̃ dos q̃ est recepta in roba estimata debeat reddi facta detractione medietatis pretij. Si reperiť in instrũ q̃ mulier dedit dotem in pecunia numerata ꝛ in rebus appretiatis nec apparet de quantitate quid fiendum.

Lana. Jn bis q̃ quis ꝓmiscuentur illud

vꝰ vꝛoris cã paratũ q̃d ad eiꝰ vsum annuũ est necessariũ.h.d.Mo.text.ibi nõ em̃ deducto ꝛc. ¶Quero ꝛo hic q̃ debeť q̃d ad eius vsum annuũ est necessariuz. ¶Quero quãto[a] tpe debeť an ꝑ vno anno an ꝑ pluribus. Ja.de are.dicit q̃ ꝑ vno anno. Et hoc innuit tex.q̃ dicit ad vsum annuũ.vt.l.nã q̃ ligde.ff. idẽ ꝑ qs.j.de pe.le. vbi est sillis tex. Nec.l.[b] facit ad q̃nẽ. Lauet † statuto q̃ dos q̃ est recepta ĩ roba estiata debeat reddi facta detractiõe medietatꝫ ꝓtij repiebať in q̃daz instrũ q̃ mulier dedit dotẽ in pecunia ꝛ in rebꝰ seu roba appretiata nec apparet q̃tũ sit datũ ĩ rebus. q̃ro q̃tũ ꝓsumet datũ in rebꝰ. Hic vꝰ posse dici ꝑ hãc l.tñ cẽ datũ in roba seu in rebꝰ q̃tũ eẽt cõueniẽs mulieri sm̃ qualitatẽ[c] sue ꝑsone vt hic.ꝑ hoc.ff.e. l.si filie.ꝛ.ff.ti.j.l.si.ꝛ de iure do.l.quero.

☞ Que sunt ad ornatũ fundi non dicunť esse ad culturaz.ideo expense q̃ fiunt ad custodiam castri pignorati non compẽsantur cum fructibus.

* Predijs. Que pertinẽt ad ornamentũ

vel custodiã fundi nõ ꝑtinẽt ad culturã.h.d.ꝛ nõ ẽ aliqs q nesciret istã determinationẽ q nõ rũderet Zzium. Vel dic ꝺ ornat'ꝛ custodia fũdi nõ ꝺr cultura.h.d.Ɓ ẽ vtile scire ꝑ ꝑ sonas q̃ castra ꝛ fortalitias ꝓpignoꝛi recipiũt ꝛ in faciẽdo custodiri castra faciũt expensas ꝛ quoslã hoies tenẽt in castro ad custodiã.nã expense q̃ fiũt cã custodiẽdi nõ ꝺr fieri[e] cã culture.q̃ no. ꝑpter id q̃ ꝺz in.l.fundũ.ff.ka.ber.nã q̃libet possessor ẽt malefidei expẽsas factas cã culture ꝛ querendoꝝ fructuũ cõpensat cũ fructib' vt ibi ꝺr: ꝛ sic erit secus in expẽsis q̃ fiũt cã custodiẽdi vt habes hic.

Extoribus. Mutatio artificij ad offm̃ nõ

mutat substantiã legati.h.d.Not.text.ibi nõ em̃ ꝛc. ¶Op.q̃ legatũ sit extinctũ q̃ ꝛpe mortis nõ repiť q̃ fit testoꝛis.l.stichus q me'erit.ff.ti. ij.So.gl.Ɓ relatinũ q̃ referť ad vbũ sui: ꝛ ad illud facit cõditionẽ nõ adꝰ bũ textoꝛib'. Vel dicit glo. h.d.oib'. ꝓcedẽs sol. nõ vꝰ vꝛa ꝑ.l.ij.de aur.ꝛ ar.le. ꝛ.l.itẽ legato.ff.pe.ff.e.vbi op3 q̃ vꝛoꝛ fit tpe mortis ad Ɓ vt legatũ valeat: ita vꝰ hic q̃ hic testoꝛ debeat eẽ tpe mortꝫ. Sol. fateoꝛ Zziũ. sz hic tpe mortis desinit eẽ textoꝛ: ꝛ ei exerceat aliud offm̃ nõ tñ Ɓ desinit esse artifex sec'ꝰ si trãsiuit ad aliud offm̃ vt.j.e.legatis.ff. eꝛ offo.ꝛ Ɓ vult dicere tex. hic. nõ em̃ ad aliud ꝛc. rõnẽ videbitis in.ff. eꝛ officio.

Qui duos. Masculinum concipit femininum m.h.d.

de hoc.ff.ti.j.si ita scripsisset.ꝛ.j. de verbo. signi.l.j.ꝛ ibi dixi.

☞ De dictione item: an semper repetat.

cã querendoꝝ fructuũ vel cõseruandoꝝ.d.ll.ꝛ ad ꝑdicta vide bar.in.l.in fundo.post primã col.de rei vẽ.ꝛ qõ ibi dixi.ꝛ vid ang.ꝛ imo.in.l. diuortio.ff. impẽdia.sol.ma.ꝛ ibi scripsi.ꝛ predicta faciũt ad.q. maritꝰ facit expensas in custodi ẽdo castrũ dotale an eas debeat deducere de fructib' an possit eas repetere tãꝰ cẽseť talis expẽsa facta gra rei nõ fructuũ. et vide bar.in.l.si.ff. de ipẽ.ꝛ ibi dixi. ang. hic ibi cã culture qõ not. adde ang. i.l. diuortio. ff. ipẽdia. sol. mat. vide bal. in.l.j. in ij. col. de fruc.ꝛ li. eꝛpẽ.ꝛ in ea.l.fin. Adde an expẽse facte ꝑ custodia castri pignorati cõpensenť cũ fructibus bal. consil. cliij. iij. lib.

f # In repetẽdis. f Vbi personarũ vel rerum identitas est: dictio itẽ inducit repetitionẽ pcedẽtis q̃litatis. h.d. ¶Opp.vꝰ q̃ conditio adiecta vni persone nõ intelligaꝝ in persona alterius in alio legato repetita. vt.l. q̃ditio.j. de cõdi.ꝛ demõ.l.si.ff. seio.ff.ti.j. Huius timore dicit
g gl.no.[g] intelligo hic q̃ fuerũt apposita verba repetitiua: vt vbũ hoc amplius vel eo ãplius. vt.l. si tibi.ꝛ.l.si sic.ff.e. cum si. Jsta lec.lz sit vera in se: nõ tñ ꝛgruit huic lre. q: hic loqť de dictiõe cõtinuata item nõ aũt de dictiõe repetitiua. qd dicemus breuiter oẽs doct. cõiter intelligũt istã.l. q̃ hic est
b ꝑsonarũ vel rerũ idẽtitas: q: eidẽ ꝑsone[b] legať sub cõditione ꝛ subdit testoꝛ. Itẽ lego idẽ fundum: q: intelligiť sub eadẽ cõditiõe. Jdẽ dico si esset idẽtitas rerũ q̃ diuersis ꝑsonis legareť eadẽ res: sed si ẽt diuersitas ꝑsonaꝝ ꝛ rerũ tũc secus: ita dicit gl. ¶Contra istã so. op.ꝛ vꝰ q̃ dictio itẽ: inducit repetitionẽ. vt.l.j. in ꝓin.ff. de publi. so. vt ibi: et dicam plenius. j. de dictiõe itẽ. ꝛ de vtute eius repetitionis dic ꝑ Ja. de bel. in sua disꝑutatiõe quã ponit in corꝑe auc. ti. vt cũ de ap. cog. circa ꝓincipium. colla. viij. Tñ nos circa ꝓdicta aliqua pertingamus. Et ad declarationẽ huius dic q̃ q̃ est ꝑsonarũ ꝛ rerũ identitas ꝑ oia q: eadẽ res eidem ab eodẽ herede legať: ꝛ tunc si q̃dẽ hoc fit continuata scriptura. vt lego titio fundũ seianũ. Jtem lego titio fundũ seianuz ꝛ nulla inducit repetitio sed qd iuris sit habes ĩ.l.nã ad eaꝫ. q̃ si pure. de cõdi. et demõ.ꝛ de isto casu nõ logť h. Si ẽo istõ fiat ex teruallo: h est mediãtibus alijs legatis vt lego titio fundũ seianũ sub cõditione. Itẽ lego seio domũ. itẽ lego titio fundũ seianũ. Certe h nulla idu cit repetitio q̃tũ ad cõditionẽ apposită in legato facto de eodẽ. imo inducit correctio. vt.o.l. naz ad ea. sz an iducat repetitio de ꝺditiõe adiecta in ꝑt
g mo ꝑcedẽti legato. dicã. j. Q̃nq̃ est idẽtitas ex ꝑte ꝑsone ei[ꝰ] cui relinquit: ꝛ rei relicte sz est diuersitas ꝑsonarũ a qb' relinquit. tũc idẽ q̃ nulla inducať repetitio sz pinde est ac si i duob' testis eẽt legatũ vt.l.q̃ q̃.ff.si qs duos.ff. de le.j.ꝛ itelligo si relinquiť a diuersis cohꝛdib' seu legatarijs: sec'ꝰ si primo ab instituto: sc̃o a substituto. q̃ tũc dic vt.l.lz ff. de le.j.ꝛ isto casu ẽt nõ loquiť h. Q̃nq̃ ẽ idẽtitas ꝑsone a q̃ relinq̃t vt lego titio fundũ sub ꝺditione Itẽ seio lego domũ an tũc itelligať repetita cõditio doc. cõiter dicũt q̃ nõ: ꝑ qb' facit. ꝺ.l.q̃ conditio. j. de cõdi. ꝛ de. ꝛ boc casu fiťr nõ loquiť ista lex. ꝺ hi vꝰ lz ꝑdicta sint vꝛa: q̃ q̃libet casu hẽat locũ ista lex: ꝓtio eñ casu q̃ñ est oĩs identitas testoꝝ dixit lego titio fundũ seianũ sub cõditione postea dixit. Itẽ titio fundũ seianũ hꝛs dãnas dare esto
b Certe intelligiť illis diebꝰ ꝙditiõib' casus est h nõ oh. j. de cõdi. ꝛ de. l. nã ad eaꝫ q̃. ff. digi q̃ ibi loquiť q̃ vꝛa ꝑmi ꝛ scõi legati ad cũdez referũť: vñ nisi intelligeret correctio vel duplicatio legati nil operaret: sz in casu nr̃o vꝛa ꝑmi legati fuerũt relata ad legatariũ vel simplr̃ plata: i scõo fuerũt relata ad hr̃dẽ: q: dixit dare dãnas esto. vñ vꝰ facere cã dubitatiõis tollẽde. q. d. q̃ ꝓi legaui hꝛs ꝺz merito dico q̃ dies ꝛ ꝙditio vꝰ repetita. casꝰ est h fiťr in eo q iterrogať si ꝑmittit sub ꝺditione rũde sim plr̃: nã vꝰ sub ꝙditiõe rũdere: vt isti. õ inu. ſtip. é ꝓterea. nisi aliud expẽsse apperet. vt.l.j.ff. si qs simplr̃. j. deꝰ. ob.ꝛ h est ver' intellect' bui'. l. Scõo ca su q̃ est idẽtitas ꝑsonaꝝ qb' relinq̃t ꝛ rez q̃ relinquuntˢ: tũc nõ iducit repetitio ponẽdo expẽsus. vt ꝺ. dcm̃ ẽ: sz si põas vt tex. ponit: sec'ꝰ fit expẽsa titi heres me' det seio fundũ sub ꝺditiõe si naus ex asia venerit. Itẽ sꝑsoni hꝛs dãnas esto daf. certe itelligiť sꝑsoni guat' sub ꝺditiõe eadẽ q̃ fa oõ q̃ adiecit ꝑ hãc dictionẽ itẽ: est defectiua: ꝛ itelligiť repetita res ꝑcedẽs legata cũ q̃libet ib' suis. vt.l.j. in ꝓin.j.

a ¶Item aduerte. Et idem consulit Barto. in consil. incip. testatoꝛ reliquit vꝛori habitationem domus si vitam vidualem seruauerit. item si reliquit eidem omnes suos pãnos lini ꝛ lane quod in hoc secundo legato non intelligitur repetita conditio vidualitatis: quia huic sequenti legato non congruit q: primum legatũ habet causam successiuã videlicet in ꝓn.j. de pu.ꝛ ibi dixi.ꝛ.j. ad.l.iii. de vi pu.l.iij. et hic põt esse verꝰ casus huius.l. Tertio casu q̃ñ est idẽtitas ꝑsone a qua relinquiť ꝛ rei relicte: ꝛ tunc nõ inducit repetitio vt in exẽplo supꝛa posito q̃ ꝑ dictionẽ itẽ: adijciť oõ ꝑfecta: sz si adijciť oratio imperfecta rõne verbi: vt in exẽplo glo. lego titio fundũ sub conditione. itẽ seio fundũ. certe cum in hoc scõo deficiat verbũ lego: intelligitur repetitũ precedens cũ qualitatibus ꝛ adiectionib' ꝑ ea que dicta sunt: ꝛ hec vera non tñ ꝑ istam. l. q: hic fuit repetitũ verbũ tñ fuit defectiua oratio ex parte rei legate. tñ hec lex facit in argumentũ ꝓpter idẽtitatẽ rationis. Q̃nq̃ est idẽtitas personarum ꝛ rerũ diuersitas. exemplũ lego titio fundum sub cõditione. item eidem lego domum. tũc videntur dicere doc. q̃ intelligatur facta repetitio. vt.l. seio ff. caio. j. de fun. instr. ꝛ ita tz Dyn. ꝛ Ray. q̃ puto verũ si sequẽs oratio q̃ adijciť per dictionẽ item sit imperfecta. exẽplũ lego tibi fundũ sub conditione item eidẽ domũ. secus si dicerem eidẽ lego domuz nã tunc nulla inducit repetitionẽ: vt.l. qui fundũz ff. de ꝺben. empt. facit. l. ij. ff. j. f. vi bo. rap. et quod dicam in. d. ff. caio. q̃nq̃ est idẽtitas rerum sed diuersitas personarum: vt lego titio fundũ sub conditione. Itẽ seio eundẽ fundum: certe si non reperitur verbũ quod inteligiť sub eadẽ conditione: secus si repetať per ea q̃ dicta sunt. ff. Nec ob.l. legatum. j. de adi. leg. qz ibi fit trãslatio hic non. Jtem aduerteª q: vbicũq; dico fieri repetitionẽ ꝓcedentis diei vel cõditionis: itellige si repetitio cõgruit als secus. expẽplũ: legaui vꝛori mee annuũ legatuz donec honeste ꝛ caste vixerit. Itẽ eidẽ domum. nõ põt intelligi repetita cõditio donec caste ꝛc. ratio q: in precedẽti legato dicta cõditio nõ est extincti
a nã alicui[ꝰ] legati: sed impediret origine ꝑ sequentibus annis: vt.l. qui cõcubinã. ff. vꝛori. ff. e. iſtũ aũt effectũ nõ põt operari in sequenti legato: q: nõ est nisi vnũ: vnde ista repetitio sequẽtibus ꝑ eundẽ modũ nõ congruit ꝛc. vt. ff. de lega. ij. l. cũ pater. ff. cũ impfecta. Quero vidimus an ꝑ dictionẽ itez inducať repetitio precedẽtis cõditionis seu qualitatis: sed an qualitas adiecta sequẽti legato addatur primo. exemplũ lego titio fundũ item eidẽ domũ sub cõditione. an ista cõditio insit primo legato. videť q̃ sic: vt dixi in dictione hoc amplius. ff. e. l. si tibi pure. Contrariũ puto: q: illud ideo: q: dictio hoc amplius repetit rẽ primo legatã; merito fibi adijciť cõditio: sz dictio itẽ in exẽplo predicto nõ repetit rẽ sz solũ actum verbi. ꝛ ideo ipsas qualitates solas repetit vt hac.l. de dictione ꝛ dicemꝰ
b in dicta.l. seio. ff. caio. ¶Quero ponе testatoꝛ[b] plura legata fecit in oib' suis bonis filiũ suũ heredez instituit ꝛ adiecit quod si filiꝰ meus decesserit sine filijs relinquo titio cẽtũ. Itẽ relinquo feliciano fundũ: itẽ sempronio domũ. an in sequẽtib' legatis post primũ intelligať cõditio si filius decedat ꝛc. Et videtur q̃ nõ per ea que supꝛa dicta sunt. Cõtrariũ credo. nã iste aduersatiue q̃ si finaut ꝛ similes ad uersantur precedẽtibus: ꝛ sic important in sequadam orationẽ. q. d. filium non grauo plus si vixerit quam si decesserit ꝛc. hoc ꝓbabť in.l. si ita scriptũ. ff. de libe. ꝛ posthu. in ꝓin. vbi illa verba si vero filia mea nasceť importãt hoc. l. ita qõ nõ filius facit. j. de dã. infec. l. hoc amplius. ff. de his aute. et qõ ibi no. in glo. parua. Jn ꝓposito ergo illa oratio subintellecta filiũ viuentẽ non grauo refertur ad omnia sequentia. vt.l. talis scriptura. ff. si. ff. de
c legatis ꝓmo. ꝛ.l. si ita. eo. ti. secus si dictio aduersatiua apponereť ad aliud legatũ. exemplum lego

distin. paratum. quod no. ad limita. c. quãꝰ. de censi. in. vj. ꝛ no. ad statuta loquentia de mercatoribus: quia isti appellatione mercatoꝝm non continentur: vt dicit tex. in. d. c. paratum. quod est no. et adde qõ mercatores ꝓprie dicuntur a merce: ꝛ ideo emptores seruoꝝm vel aliarum rerum que non veniunt appellatione merciꝫ non dicuntur mercatores. tex. est i.l. mercis. la. ij. de verb. signi. ibi ꝓprie dicuntur vel alitia rij. et. l. mandati. ff. i. ff. manda. facit. l. merces. la. j. ꝛ quod ibi nota. de verbo. signi. cogita an sit verum et mutuãs pecuniã quando dicit negotiatoꝛ: vt not. bal. in.l.j.C. de exerci. dicit etiã do. Ant. in. d. c. fina. in fin. q̃ qui emit possessiones vt fructus vendat dicit negotiatoꝛ: nihil allegat: sz est text. in. l. si cum villico. de instit. et de dicta differentia inter mercatoꝛem ꝛ negotiatoꝛẽ et artificem vide ff. ed. in consi. cxcvij. qõ incipit in gꝛi ꝛc. et de artifice vide quod scripsi post Bart. j. ea. l. ff. ꝛ natricibus. et an appellatione artificum veniat notarius. vide ang. in consi. cxxxiij. et quis dicatur mercator. vide Bart. in tractatu de testibus. in versi. de mercatoꝛe. ꝛ bar. in. l. mariti. ff. j. j. de adulte. et vide Bar. in ꝓoemio digestoꝝm. et ad not. hic per Bar. vide pau. de cast. in consi. lxvij. incipiente in christi nomine amen. vi
f so puncto supra scripto ꝛ alijs de quibus in eo fit mentio in ꝓximo dubio.

¶Tertio quero. vide Barto. in. l. mariti. ff. q̃situm. de adul. et bal. in l. ij. de cõsti. pecu. et Feli. ꝓoe. gregoꝛ. col. fi. ver. iiij. limita.

¶Jn. l. j. vi͡ bal. in rub. de constit. pecu. in fi. et cum Bart. hic transit ꝑ. de ancha. in c. canonũ statuta. in ver. quis dicat
g mercatoꝛ: an autem appellatione mercatoꝛis vel artificis veniat discipulus. vide Bar. in. ff. ꝛnatricibus. j. eo.

b ¶Dote. sz qd de legato: vtrũ sit negotiatio vel mercãtia. dic q: nõ. ꝑ ꝛ iõ nõ ꝺz solui gabella: vt tz bar. ꝛ doc. post gl. i. l. cetera. ff. si qs de le. j.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Si ex officio. quero. adde bart. in l. si nō sorte. ff. libertus. de cōdi. inde. 2

b ¶Non fit mutatio. vide Bart. in l. falsa demonstratio. ff. de condi. et demon. et bar. Bal. in l. pe. C. de senato. et facit ad no. q. bal. i. l. quis quis in fine. C. de epis. et cle. et quod no. glo. in. ff. qz vero. in auf. de fide. a instru. 2

c ¶Si ynus. vide tñ tex. et ibi Bart. in l. seruis. vbi bonis. ff. lecticarijs. j. eodem.

d ¶Ornatricibus. appellatione artificij. vtrū appellatione doctoris cōtineantur scholares. text. videt qō in premio decreti vbi iter eos ponitur copula et ibi per Joā. an. et d. an. etiā tāgit in c proemio. vj. et bar. to. et doct. in. l. j. in fi. C. sol. ma. et vide Jmo. in. d. proemio. et. d. l. fi. ad fi. et ibi per bal. ī pe. 2 col. et ꝑpe. de anc. i. c. canonū statuta, i ver. qro quis dicat mercator. adde tñ qō doct. 1 nō venunt appel d latione artificum. vt probāt in. c. relatum. el. ij. de test. in. vj. qō est sing. no. secundū ꝑpe. de anch. et imol.

e ¶Qui saltū. verbum solet. not. de verbo solet adde bar. in l. mella. de 2 ali. leg. et ibi post eum.

f ¶Julianus. hoc dicit. et istū tex. p sing. alleg. Jmo. in l. si domus de lega. j. et facit ad no. q. tactam per bal. in l. a procuratore. C. māda. et adde bal. in l. prē dia. in. iij. colum. 1 C. de fide cōmis.

Jtē quia iste contractus non recipit reiterationez. continuatam que requiritur vt dicatur quis mercator. vt dicta l. j. in pcin. de tribu.

¶Artificiū extinguit nomē officij nō ecōuerso. Officium et artificium qualiter differant.

Promittens dare scbachū matū cum pedona an obtineat si dat cum pedona effecta regina.

Si ex officio. Artificiū †extinguit nomē officij. nō ecōuerso. b. d. et est pulcher. ff. ad declarationem sciasquid sit offm: qd artificiū. ¶Cōtra istū. ff. opp. qz ista mutatio ēlitatis non extinguit substātiā legati: vt. l. tutelas. ff. de cap. di. dicit glo. hic fuerūt legati serui sub noīe officij non sub nomine pprio. ¶Jtē opp. j. pri. ff. So. vt ibi videbitis. ¶Opp. de l. si cui. ff. quib. mo. vsufru. amit. So. vt in glos. et bene. ¶Quero a que sit differentia inter artificiū et officium. †Dic officiū est qō habeē a natura sine doctrina: sed artificiū est qō nō pōt haberi sine doctrina. ¶Quero q̄ est rō qō artificiū extinguit nomē officij. et nō ecōtra. Dic vt in gl. et bene. ¶Quero vltimo quid si mutauit statuz de officio vno ad aliud officiū. glo. dicit et bene qō legatū extinguit sicut eñ extinguit si mutat deyno artificio ad aliud artificiū vt hic et. l. textorib. ff. de eo. ita qñ mutat de vno offō ad aliud offm. Hic. ff. inducit ad. q. †de ludo scbachorū. aliqs. pmisit dare scbachū matū cū pedona demū dedit cū pedona facta regina vel versa an videak obseruasse promissa. Quidā qō sic qz per augmentū dignitatis nō fit mutatio b vt. l. pe. ff. de se. Alij contra qz qñ fit regina fit mutatio de offō ad artificium. ideo &c. qz desinit hre virtutē peditis fm ric. mal. vt refert cy. l. ij. C. de susp. tu.

Si ynus. c Seruꝰ cedit legato eius artificij in quo plus versat. b. d. facit. l. pediculis. ff. argento. de au. et arg. leg. et qō ibi dixi. quod facit ad multa.

¶Artificum appellatione in beneficijs et legatis veniunt addiscentes. secus in priuilegijs.

Statutū loquēs de artificibus qñ comprehendat addiscentes.

Ornatricibus. Legatis ornatricibus illius artificij. b. d. ¶No. tex. ibi oē artificiū &c. ¶No. †appellatione artificij d continentur addiscentes contra ea que dixi in. l. j. ff. nec castrense. j. de coll. bo. vbi dixi quod scholares non dicuntur habere quasi castrense peculium. licet doc. et aduocati sic. quod videtur cōtra hanc. l. Baeniter puto hoc debere itelligi in casu suo fauore legati vbi fit latio interpretatio. vt. l. in testamentis. ff. de regu. iur. Jdē in beneficijs vbi fit latissima interpretatio eadē ratione. secus in priuilegijs: qz tūc appellatione artificij nō ztinentur addiscentes. vt. l. j. et ibi no. et. l. fi. C. de excu. artifi. lib. x. Et hoc est vtile ad †statuta que loquuntur de artificibus qz est recurrendū ad distinctionē vtrū cōtineatur beneficiū vel priuilegiū: vt. ff. dixi et fic addiscentes cōtineantur vel non.

Quibus. Aliter habuistis. ff. eo. l. cum secundū cōsuetudinem quarūdam contrataruū. nam secundum cōtratas istas esset cōtrariū. qz vendita ouevidetur venditus agnus. et eadem ratione legato pro boc quod habuistis in. l. vinum. j. de vi, tri. et ole. leg.

¶Unum appellatione an contineatur galline.

Quibus. †No. hic qō appellatione aniū cōtinent pulli et galline. qō facit ad multa nescio tñ si cōsuetudo obseruat.

Qui saltū. e Uerbū solet de notat ppetuitatē. b. d.

Julianus. f Qui oē dicit nil excipit. b. d. vide qō dixi. ff. de le. j. serui electione. ff. j.

Er his. Uerba enūtiatiua futuri enēt non inducunt dispositionē. b. d. vidistis simile in. l. pater filiū. ff. fundū. et qō ibi dixi et in. l. pamphilo. in pcin. ff. eo.

Seruos. Hec cōditio si meus erit: intelligitur insolidū si testator hoc senserit. b. d. als eñ nisi testator hoc senserit: secus esset: vt. l. ij. ff. de condi. isti. et de leg. j. stichum qui meus erit. et. l. si quis seruos. j. eo.

¶Id quem spectat interpretatio. voluntatis testatoris et qualiter interpretari debeat.

Mon aliter. g Pone casum p. l. libro rum. ff. qō tamen cassius. ff. eodē. ¶ †Opp. et videtur q̄ spectat ad iudicē interptatio voluntatis: vt. C. de fideius. l. volūtatis. Sol. debem h recurrere ad iudicē vt ibi sed index dz seruare hunc ordinem: qz primo dz videre qd sensit testator vt hic: et in. l. cōditione. in pcin. j. de cōdi. et demō. et. l. pater seuerinā. ff. cōditionē. eo. ti. Sed si hoc non apparet debem h inspicere qō est verisile: q̄ verisimilitudo attendit ex multis. ff. de leg. j. et. l. si seruus pluriū. ff. si. et clarius p Dy. in. C. ispicimus. de reg. iur. lib. vj. et si illud verisimile nō apparet recurrit ad primā significationē vbouū vt hic. sed si essent plures significationes quarum vna esset ppria: alia impropria staremus ppie significationi: vt. l. j. si is qui nauē. ff. de exer. sed si essent plures significationes ppie: tūc habem h ispicere qō est minimū: vt. l. apud iul. ff. scia. ff. de leg. i. et. ff. eo. l. qui concubinā. ff. cū ita. et hoc in vltimis volūtatib. Jn statutis añt qualr debeāt vba interpretari non dico hic. dixi plene in. l. oēs ppli. et insti. et iure. ¶Ultimo ff istā. l. videt. ff. de leg. j. l. iiij. vbi nō statur volūtati defuncti lz de ea constet. Sol. ibi ideo: qz testator erranit in noie appellatiuo. cetera dic vt in glo. qz sunt explanata per precedentia.

g ¶Juuenes dicitur qui inter seniores non numeratur.

Titius. †Quilibet iuuenis dicit qui inter seniores nō numerat sed debet intelligi fm consuetudinem ciuitatis.

¶Lane appellatione quid contineatur.

2 Indefinita qō non equipollet vniuersali.

Jcui lana. Appellatione lane continet lana etiā a pellib a fatiū mortuoū nō separata succida vel purgata et filata vel non: dummodo non sit tincta: nec ad formam tele redacta: vel ad aliud speciale vsum deputata. b. d. ¶Nota †qō ea lana q̄ nō est separata a pellib ztinet appellatiōe lane et etiā ipsa pellis. qō intelligo de aiālib mortuis nō de viuis: qz tūc sec?: vt. l. ligni. ff. proinde si sylua. ff. eo. Jtē qō dicit de pellib. itelligo de illis que habent solū pret lanā: vt ille qui veniunt de sardinia q̄ appellank buldrones: secus si principaliter habeank ppter pelles: secūdario ppter lanā. nō ergo haberē a patrefa. vt lana. ar. j. de vi. tri. et oleo leg. l. si qs vinū. Jtem qō dicit de lana anserina qō appellatione lane cōtineak vsus nostre regionis nō admittit. ¶Ad primū qō dicitur qō lana tincta nō cōtineak appellatiōe lane. ¶Opp. de l. pediculis. ff. labeo. j. de au. et ar. le. Sol. vt in glo. sed ibi ar. dicit ibi dixit oēm. hic indefinite dicit lanā. et sic est hic casus †qz indefinita nō equipollet vniuersali. qō examina p Dy. in rub. extra de reg. iur. lib. vi. dicā latius in. l. si pluribus. ff. de leg. ij.

g ¶Uerbū suus sua suum quō accipiatur.

Cum sue. 1 Hec lex cū sequētibus tractat bonā materiam suī dicunt serui qui ad aliquez pertinent iure dñi vel quasi: sec? si iure vsusfr. vel pignoris. Jtē secus in his qui ad vendēdū habent vt sunt vicarij seruoz. cōes vero serui sui dicunt. b. d. cuz trib. ill. seq. videtis hic significationez verbi sunt.

k ¶Opp. q̄ ille demum k dicak seruus quē qs pōt vēdicare: vt. l. quntus. ff. argento. j. de au. et ar. le. sed seruū bona fide possessum nō pōt quis vendicare. Rñ. certe imo pōt vendicare p publicianā. ita hic intelligo. et plene expedini in. l. Jtia. ¶Jtē opp. de l. j. ff. j. ff. ad sil. sol. vt ibi dixi. Item dicitur q̄ serui quos habet pignoti nō continentur. Contra. j. de supel. le. l. legata. ff. fi. soln. vt ibi patet: qz ibi habebat pignoti pro tanta quātitate quod quasi habebatur pro

batur pro derelicto a dño. sim ile eñ. l. añpe. in pn. j. eo. Jtē of hic q̄ serui oēs cōtinenk appellatione seruoz. Jn. l. iul. ff. seruos. ff. eo. Sol. illud est verū si pbet Seruz: sed in dubio obtinet hoc. ¶Quero vtrū †serui vicarij suoz appellatione cōtineanē. Rñ. hic est opi. inter No. et Ja. et hoc ex duplici litera q̄ hic cōtinek. nā quidā hñt l'am affirmatiuā alij negatiuā nō cōtineri. Quid dicem. Breuiter in casu legis nostre puto opi. No. esse verā: qz hec dictio suus intelligit fm pferētis voluntatē: sed si vbū suus sua snū pfert ab alio. sa statuto vel a lege q̄ diceret publicenk bona suavel in. ff. tu. vtyen didit oia bona sua vbi vba intelligunk fm pferentis volūtatē: tūc stak opi. Jo. qō cōtineank vicarij rō qz habēt ptātem vēdicandi: vt. l. quintus. ff. argento. j. de au. et ar. le. et ibi hoc etiā examinaui et. l. solet. ff. meum. ff. de rei ven. Bar.

¶Cōsuetudo regiōis testatoris vel vbi sita est res q̄ attēdak in vltimis volūtatib. et q̄ in ff tib.

a ¶Nummis. vide old. in ff. di. xviij. in pcin.

a **Nummis.** [a] Not. text. ibi vū sit minimi videnk legati. Contra imo medij vt. l. q cane. j. de au. et ar. le. fol. vt ibi no. et. l. aput iul. ff. seio. ff. ti. j. li. si cui. dicit Dy. ibi erat dubium de quantitate. bic de qualitate. Et eodez mō soluit pe. Tu dic et melius: vt ibi dixi. ¶Opp. de l. si seruus pluriū. ff. si. ff. ti. ij. vbi ex aliis pōt apparere volūtas defuncti quam ex his que bic dicunk. Sol. cōcedo 3iū: qz quocūq modo cōstet de voluntatē defuncti vel cōtrahentiū sufficit. vt no. j. de re. iur. l. semper in stipulationibus. et ibi glo. q̄ ex qualitate rei vēdite presumit quantū est pretiū. Jtē of hic q̄ ō inspicieē cōsuetudo regionis de qua regione intelligitur. certe de regione vñ ipse fuit. vt hic qō not. ¶Op. in his q̄ ptinēt ad decisionē dz inspici consuetudo loci vbi est res de qua agit vt. l. si fundus. de euic. Sol. qñq̄ emanat dubiuz circa dispositionē ppter naturalia vel accidentalia ipsius dispositionis. nō tñ emanat ex verbis: vt si vēderes rē. et est dubium an debeas cauere vel satisdare: et tūc loquit. l. si fundus. de euic. qñq̄ dubium pendet ex verbis: et tūc debet inspici cōsuetudo regionis. vñ est pferēs: vt hic et hoc in vltimis volūtatib. sed in Jctib si dubiū emanat ex verbis: hz locū materia. l. veterib. ff. de pac. Jtē no. hic de cōtex. isto facit. l. qui filiabus. in pcin. ff. de leg.

b ¶Quesitū. Qui abest causa studij babetur pro presente. et adde que habenk in lege te stamēto. et ibi bar to. j. de ali. le. 1 2 b

¶Cleric existens in studio an videak residere. Scholaris stans in studio etiā si stat per decē annos non efficitur eius ad[is]

Quesitum. [b] Qui studiozū canō dicetur. b. d. Simile. j. de fun. instru. l. seia. ff. pamphile. Jsta. l. est in ar. tpo clericis qui vadunt ad studendum vt videantur residere in ecclesia sua et tanq̄ residentes in ecclesia debeant habere prebendas suas. de quo habetur in. c. relatū extra de cle. nō resi. ista. l. facit cōtra glo. †. l. j. C. de incol. que dicit qō si scholares stant in studio per x. annos efficiuntur incole. qō est falsum: qz si starent per mille annos nō efficerentur ciues ex quo habēt animū ad domū redeundi et retinēdi domicilū: vt. d. ff. pamphile. et bic et. l. nihil. j. de capti. et postli. re. et hoc tenet Dy. et tangit p gl. in. l. heres absens. ff. de iud. et. l. lex cornelia. ff. domū. j. de iure. et ibi de hoc dixi.

¶Genus an restringatur per enumerationem specierum sequentium.

Genui. Gen[a] in medio positi ex precedentib[a] et sequentib[a] restringiē. b. d. Quid in dubio si per legatariū nil probat. gl. dicit qō id tñ videt relictum qō haberet in fundo semproniano. vt. l. nā qō liquide. ff. fi. j. de pe. leg. Sed in contrariū facit. l. quesitum. ff. pe. et si. j. de fun. instru. dicit glos. ibi apparet voluntas defuncti. sed certe imo loquit in dubio. Sed Dy. tz primā opi. per. l. fi. C. fi cui dulcia. de vi. tri. et oleo le. †sed certe ibi genus sequēs restringit p precedentia. sed hic genus precedēs restringit per sequentia fm istā opi. Preterea ibi genus fuit quoddā adiectiuuz nen-

traliter positū. Quid dicemus. respōdeo duobus modis. primo qz hic precessit numeratio specierū et secuta. genus vero fuit positū in medio. ideo restringit: in 3io secus. et hoc tenui in. l. quesitus. ff. pe. vel aliter et forte non male non est verū dicere in. l. nostra. qō genus precedens restringatur per id quod sequit postea. hoc est per enumerationem specierū: sed magis restringitur per adiectionem loci: que loci adiectio oia respicit vniformiter cum in eadē oratione post oia ponatur. arg. ad hoc. l. mulieri. in fi. j. de condi. et demon. Et qō hoc sit verum apparet bic in text. de hac clausula qualiter referatur ad precedentia. dixi in. l. licet. de leg. j.

Predia. Ea videntur esse in fundo que ibi sunt vt perpetuo sint. b. d. c

Peto. videnk legata. Quidā dicunt qz ibi nō erant vt perpetuo sint. Vel aliter fm Jaco. de are. reliqua et cetera debita nō respiciunt certū patrimoniū: sed totū vniformiter: vt. l. si fideicom. ff. f tractatum. ff. de iudi. et. l. ex facto. ff. de here. insti.

¶Statutū qō extrahens bladū puniat an habeat locum in extrahente farinam.

Illud. d Appellatione materie nō ztinet materiatum qō ad sui materiā reuerti nō potest. b. d. ¶Facit ad statutuz †qō dicit qz si quis portauerit frumentum extra ciuitatē in tantum puniak: quid si portat farinam. Certe fm propriā significationē nō tenet: qz non potest redigi ad suā materiā vt hic. ita dicit Dy. in 3ium est ratio fm qō vidistis in. l. si cui lana. ff. eo. qō lana sue sit filata sue non donec ponatur in tela contineē appellatione lane: et sic donec perueniat iuxta finē progimū ad qē destinat: sic in proposito appellatione frumenti cōtinetur farina donec ex ea fiat panis. arg. d. l. si cui lana.

Cum vir. Res estimate in dotem date vel parati si non fuerunt ad vsum tradite. b. d.

Rebus. Que casualiter absunt abesse adsunt adesse non videntur. et que casualiter adsunt adesse non videntur. b. d. facit. j. eodem. l. si ita legatum.

g **Jchorus.** [g] Qō operatur genus quo ad oēs: idem operak particulariter quo ad particularia. b. d. vel aliter. ¶Non refert vtrum vniuersaliter vel particulariter vel singulariter res distinguantur. ¶Oppo. ff. tit. l. iiij. v. et vj. Sol. fateor q̄ oia videnk legata: tū quo ad separationem legatoū est differentia: vt ibi. Jtem quo ad actionem de euictione: vt. l. si domus. ff. j. ff. ti. ij. et. l. seruū venditio. de euic. Jtē est differētia quo ad petitionem. et. d. hoc colligitur ex glo. quam habes in l. scire debemus. de verb. ob.

¶Qualiter probatur cōis vsus loquendi.

His verbis. Jtem reposita vt mutuo dentur non videnk esse in loco. secus si vt ibi perpetuo sint. b. d. et est ff. not. facit pro this qui volūt probare cōem vsum loquendi: vt sufficiat dicere se hoc audiuisse a senibus qō declara: vt. l. labeo. de supel. lega.

Area. Oppo. de l. seruum filij. ff. si aree. ff. eo. ti. ij. Sol. vt ibi non insisto hic.

Seruus. Oppo. de l. qui res. ff. area. j. de sol. et de adimen. leg. l. cum seruus. Sol. hoc ex voluntate noua ad legatariuz pertinet: als secus. et sic concordat cum cōtrariis.

Coniunctum. Dicitur qō hic faciunt partē sibi per cōcursum qñ hoc est verū. dicit glo. siue re tantū: siue re et verbis: siue verbis tantū sint cōiuncti. gl. bene dicit preterq̄ in tertio casu: quia quando verbis tñ sunt coniuncti: tunc ab initio nō vocantur nisi ad partē licet pars alterius possit sibi accrescere: et sic sibi ptes nō faciunt per concursum: vt. l. si duobus. ff. si. ff. ti. ij. et. l. re cōiuncti. j. eo. 5

¶Quādo appellatione viri veniat puer: et quādo appellatione mulieris veniat puella.

¶Peto. adde. l. qui habebat. ff. si. et ibi Bar. j. eo.

¶Illud. Alleg. istum tex. cōtra ibi Jo. de imo. et vide que ibi digi. Andre. Barba.

¶Illud. et vtruz farina sit fructus pdij. vide Bal. in l. j. in. ff. colū. C. de fru. et li. exp.

¶Facit ad sta. et vide Bal. in. l. qō nō rōne. ff. de leg. Andre. Barba.

¶Suā materiaz. an statutū prohibens extrahi frumētū verificēt in farina et adias q. de frumento vide bar. i. l. tritici. de ver. ob. et in. l. j. ff. ō eo ope. de aq̄ plu. arcē. Quid si statutū prohibet portari bladū an possit portari farina per bar. in. l. nō dubiū. i. v. col. C. de leg. qd si pro hibet portari vinuz an possit portari acetū. p Bal. in. l. ij. C. de peri. et cōmo. rei vēdi. et Bart. in. l. j. C. de ero. mili. anno. li. xij. per illū text. et adde q̄ not. mod. in. l. i. pator. de appel. et bar. et doct. in. l. cetera. ff. ff si qs. ff. ti. ij. et bar. ī l. si qs post hoc. C. de edi. prin. et de. q. bart. hic vide lib. Gnid. de suza. in qōnibus q. incip. pone qō est de facto in ciuitate vercellarū. alle. text. in. l. iuli. ff. sed et si qs. ff. ad exhi. et statutum phibens portari vinū extra territoriū verificak in portāte vnā flaschamvini gustus ca. l. j. et ibi bal. C. que res expor. nō pos.

¶Si chorus. allegak hec. l. q ope ratur genus quo ad genꝰ id operatur spes quo ad speciē. et ad hoc vide bar. i. l. si duos ff. de admi. tut.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Seruis. masculinū genus concipit femininum non econtra.b.d. qualiter masculinum concipiat femininū.dic vt in.l.j.ff.de verbo.signi. Item dicitur hic quod viris legatis pueri et puelle continētur. Cōtra puer ꝛ puella dicuntur minores.xiiij. annis.vt.l.mela.in prin.de ali.ꝛ cib.lega. ꝛ.l.pueri.j.de verb.sig.sed vir intelligit cū peruenerit ad adultam etatem.vt.l.cū quis.ff.codicillis.ff.eo. et ibi no.ergo appellatione viri nō cōtinetur puer. So.possumus dicere quod nomē viri quandoq; sumit large q̄q; stricte.prout glo.h.d. de nomine mulieris ꝛ hoc placet. Sed quid in dubio q̄o cognoscā an hoc nomen vir vel mulier ponatur large vel stricte. Rñdeo q̄q; hoc nomen mulier vel vir adijcitur alicui indiuiduo:vt berta est mulier.i.coꝛrupta:ꝛ vir maioꝛ.xiiij.an.ita loquit.ff.codicil. Quādoq; proferꝛ simpliciter nō relatū ad aliq̄d indiuiduū:ꝛ tūc large sumit:vt nomē mulier ꝛtineat oēs qui sunt in sexu feminino. et vir oēs qui sunt in sexu masculino.vt hic.

Seruus. Qui fugit dicitur esse in loco a quo fugit.b.d.

a Quod his. ad limitationem vide Roma. notabili.cxxvij.q̄ no.

a Quod his. [a]Oppo.j. ad treb.l. balista. breuiter vt ibi diti quantūcūq; hic vero quicquid.et est vera solu. Item oppo.de.l.in fideicō.ff.nunc̄. ff.de vsuris. fol. ibi dies fuit adiecta gratia fideicōmissi.hic gratia heredis de hoc plene in.l.fidei cōmiss.j.ad treb. Item oppo.de.l.iij.ff.fina.j. de dot.pre.fol.vt ibi.

Idem testator. Appellatiōe posteriorum continentur liberi.b.d.

Vicz rome. Op.j.de auro et arg.le.l.si vxori. ꝛ.l.q̄situ.ff.fi.ff.e.fol. dicit Ro. debent:sic̄ eodē modo quo deberent si essent in ciuitate:ꝛ satis bñ dicit:vel aliter dic q̄d ea q̄ erant extra vrbē causa custodie erant deputata:vt perpetuo essent in vrbe.vñ in vrbe esse videnꝛ ꝛ cedūt legato.vt.ff. ea.l.quesitum.in fi.

Super. Pronomē meū adiectū certo corpori ꝛ vbo p̄tis tpis facit demonstrationē si incerto corpori tatationē:si vero vbo futuri tēporis cōditionē.b.d. hoc plene dixi.ff.ti.iij.l.stichū qui meus erit.

b Si ita. Facit ad.q.de qua dixi post Bart.in.l.cū delanionis.ff. sabinus.j.de fund. instru.

Sita. [b]Inspici debet vbi res esset solēt perpetuo non vbi casu desunt vel absunt.

Legati appellatione bereditas cōtinetur.

Si fideicōmis. Certe etiā heredi tas appellatione legati continetur. vt.l. obuenire.de verbo.signi.ꝛ dixi in.l. filium.ff.si legata.j.de leg.prestan.

1 Casus positio.
2 Testator per legatum factū scō quādo videatur adimere a primo.
3 Coniunctio verbalis inducitur quando plures persone in eadē oratione solute ponūtur: secus si in diuersis orationibus.
4 Isti quibus eadē res legatur in diuersis orationibus dicunt verbis disiuncti:sed re coniuncti.
5 Expressio eoꝝ que tacite insunt de volūtate aliq̄d operantur:secus si insunt ex necessitate.
6 Coniuncti re tantum dicuntur bi quibus eadem res separatim legatur.
7 Si legantur titio.x.seio.x. nō dicuntur coniuncti et quilibet habebit.x.
8 Si eadē res separatim duobus legatur hoc acto vt quilibet habeat insolidū:quod bi nō dicuntur coniuncti re.
9 Si titiū instituo in dimidia sempꝛoniū in eadem dimidia instituo in qua titiū institui in dubio dicuntur coniuncti re.
10 Si vni tota res legatur:alteri pars an ꝛ qualiter isti dicantur coniuncti re.
Totum ꝛ pars potest accipi tribus modis.
11 Coniuncti verbis tantum qui dicantur.
12 Copula posita inter diuersas oꝛationes quando inducat coniunctionem verbalem.
13 Coniunctio verbalis an inducatur per nomina distributiua quisquis quilibet et similia.
14 Coniunctio verbalis an inducaꝝ per aduersatiuā aūt:vero:ꝛ similes.
15 Alternatiua quando inducat coniunctionem verbalem.
16 Coniuncti re ꝛ verbis quādo ꝛ qualiter dicatur.
17 Coniunctio legalis quot modis contingat ꝛ quibus casibus.
18 Coniuncti coniunctione legali dicunꝝ coniuncti re ꝛ verbis.
19 Coniunctio operatur tres effectus.
20 Jus accrescendi an habeat locū inter coniunctos re tantum.
21 Jus accrescendi inter cōiunctos re tm̄ in vsufructu habeat locum post emolumentū quesitū:ante vero habet locū ius non decrescendi.
22 Jus nō decrescendi hz locū inter coniunctos re tm̄ in proprietate.
23 Jus accrescendi quando habeat locum inter coniunctos verbis tātū.
24 Jus non decrescēdi quod habeat locum inter coniūctos re et verbis. Et quando ius accrescendi.
25 Jus accrescendi quando habeat locum inter disiunctos.
26 Jus accrescendi quando ꝛ in quem successoꝛem transeat. Jus accrescendi accrescit portioni et non persone.
27 Quis coniunctus preferatur in iure accrescendi quando sunt duo vel plures re tantum coniuncti omnes admittuntur ad ius accrescēdi:nec vnus prefertur alteri.
28 Coniuncti verbis tantum:quia possunt esse diuersimode: ꝛ ideo inuicem possunt preferri.
29 Coniuncti per nomen collectiuum preferuntur coniunctis per copulatiuam.
30 Inter coniunctos re ꝛ verbis an detur prelatio.
31 Plures habentes ius accrescendi si sunt diuerse conditionis quomodo inuicem preferantur.
32 Portio decedentis habentis coniunctum re tantum ꝛ coniunctum verbis tantum:vtriq; accrescit.
33 Substitutus in dubio prefertur coniuncto.
34 Si substitutio non habet locum in portio reuertatur ad coniunctū vel ad venientes ab intestato.
35 Jus accrescendi quod tolli possit per testatoꝝ in testamento.
36 Voluntas testatoꝝ is ita probatur ex actu inualido quēadmodum ex actu valido.
37 Quando vnus et idem est coniunctus idem etiam substitutus coheredi suo:tunc per inuicem substitutionem non impeditur neq; tollitur ius accrescendi.
38 Quādo alius est coniūctus alius substitutus ꝛ substitutio deficit preteritione postbumi:tunc impedit ius accrescendi ꝛ deuenit portio ad venientes ab intestato:secus si substitutio deficit alio modo.
39 Coniunctus in legato prefert ei a quo est relictum:ꝛ sic heredi.
40 Jus accrescendi quando habeat locum.
41 Qui non admittitur ad partem nec admitti speratur nō facit partem: ideo ius accrescendi non impeditur.
42 Jn legato facto pluribus ob causam nō reiterabile: vtputa alimētoꝝ non habet locum ius accrescendi.
43 Legatarius si admittit ad partem suam de iure speciali ꝛ contra volūtatem testatoris:tunc non habet ius accrescendi.
44 Legatarius admissus ad partem de iure speciali ꝑm volūtatem testatoris non habet beneficiū iuris accrescendi quādo heres a quo prestandum est legatum admittitur contra voluntatem defuncti: secus si succedit secundum voluntatem.
45 Minoꝝ admissus ad legatum per restitutionē in integrum ꝛ ꝑm volūtatem defuncti habet ius accrescendi si legatum prestat ab illo qui etiā succedit scōm voluntatem defuncti.
Jus accrescendi accrescit portioni ꝛ non persone.et.ff. numero.26.et.j. numero.48.
46 Jnter succedentes per edictum si quis omis.causa testa.habet locū ius accrescendi.
47 Jus non decrescendi quod habet locum etiam quando quis venit de iure speciali indistincte.
48 Stante statuto q̄ femine nō succedant patri filijs masculis extantib⁹ si aliquis decedit relictis duabus filijs item et filiabus:si vnus ex filijs repudiet partem suam vel aliter excludatur portio bec deficiens accrescit fratri in totum ꝛ non sororibus.
49 Jus accrescendi quod non habeat locum regulariter in portione q̄ deficit postq̄ fuit acquisita ꝛ quibus casibus locum habeat.
50 Jus accrescendi qualiter et ad quid habeat locum.
51 Portio deficiens accrescit legatario inuito per ius nō decrescendi.
52 Portio deficiens per ius accrescendi non accrescit legatario inuito: sed volenti.
53 Portio coheredis deficiens q̄n accrescat coherede etiam inuito.
54 Portio deficiens an et quādo accrescat collegatario vel coherede per ius accrescendi cum onere vel sine.
55 Jus non decrescendi quot modis operetur vt portio deficiens accrescat

accrescat collegatario vel coheredi cum onere vel sine.
56 Portio deficiens accrescit ꝓ portionibus hereditarijs vel legatis.
57 Portio accrescit taliter accrescit quod petitur eadem actione qua prima.
58 Jus accrescēdi an trabaꝝ ad bona impuberis cui quis erat coniunctus.
59 Jus accrescendi q̄n habeat locū inter cōiunctos coniunctio ne legali in acquisitione ex testamento.
60 Plures heredes vnius legatarij dicunꝝ cōiuncti cōiunctio ne legali ꝛ q̄n in eis habeat locū ius accrescendi.
61 Jnter cōiunctos cōiunctione legali quomodo habeat locum ius accrescendi in acquisitionibus ab intestato.
62 Si pater decessit relictis duobus filijs ex vna vxore duob⁹ alijs ex alia si vnus repudiat:omnes pariter admittuntur.
63 Portio que accrescit per ius accrescēdi cōiuncto cōiunctione legali an accrescat ipso iure remissiue.
64 Item accrescat cum onere vel sine.
65 Jus accrescēdi an habeat locum in dispositionibus inter viuos inter coniunctos coniunctione hominis.
66 Feudū vel emphyteosis si cōceditur duobus an inter eos habeat locum ius accrescendi.
67 Jnter coniunctos coniunctione legali in dispositione inter viuos an habeat locum ius accrescendi ꝛ quando.
68 Jus accrescendi quod habeat locū in cōiunctis coniunctione legali ꝛ hominis.
69 Jus accrescendi q̄ hz locum in donatione causa mortis.
70 L.vnica.C.de cadu.tol.quod habeat locū in donatione causa mortis.

a Le coniuncti. [a]Lex ista diuidit in partes duas principales.primo loquit de coniunctis.scōo de effectu cōiunctionis.ſ.de iure accrescēdi.secūda ibi:ꝓfertur ergo. Item prima subdiuiditur in tres partes: q̄ primo loquitur de cōiūctis re tm̄.secūdo de cōiūctis verbis tantū. Tertio ponit rationē p̄cedētiū.secunda ibi.item verbis. tertia ibi:q̄n semper. Jtē secūda pars p̄ncipalis. subdiuidit in duas:q̄ primo ponit dictū.secūdo illud probat per argumētū a sufficiēti duisione.secūda ibi: q̄ si re tantum ꝛ q̄ lex est breuis ꝛ habet multos ver.ideoꝝ nō pono summarium.

1 Cenio ad tcasum in terminis quē pono per partes: primo ꝺro qui legatarij sunt re cōiuncti.rūsio ptz.Scōo q̄rit qui dicant verbis cōiuncti.ꝛ sit ptz,rūsio. Tertio ꝺro quare isti vltimi dicant cōiūcti verbis nō aūt re.rūdet iurisc̄sultus illi q̄ sunt cōiuncti reuocantur ab initio ad solidū legatū ꝛ faciunt sibi partes per cōcursum.sed in casu.ff.pxi.in text.posito semper vocant ad viriles partes tā ab initio quā ex post facto.merito nō p̄t dici re ziuncti:sed verbis tm̄: vt hic dicitur: ibi q̄n semp ꝛc.In scōa pte q̄ incipit ibi ꝓfert.sic pone casum. Videre que sunt cōiuncti re vel verbis:sed ꝺro de effectu ziunctionis pone vnus legatarius cuius portio deficit hz aliū sibi cōiunctū re ꝛ verbis aliū coniunctū verbis tm̄ vel re tm̄.queriꝝ cui accrescit portio defecta ꝛ sic quis prefertur in iure accre. Rñ. q̄ ille qui re ꝛ verbis cōiunctus est prefertur oibus.b.d.primo.ꝛ scōm hoc dictio igit:ponit inceptiue.Sed quod hoc sit verū probatur a sufficienti diuisione ꝛ sic.Aut tu dicis quod cōiunctus re tm̄ ꝓferaꝝ vel etiā cōcurraꝝ cū cōiuncto re velverbis.ꝛ certū est hoc nō esse verū.Aut dicis de coniuncto verbis tm̄ ꝛ nō re.ꝛ tunc de hoc posset esse questio: q̄ est coniunctus ex verbis testatoris.tm̄ finaliter veritas est quod coniunctus re ꝛ verbis prefertur coniuncto verbis tm̄.b.d.ꝑm lect. Jo.ꝛ Alx. verā quā insequunꝝ oēs citramō.scōm hoc ibi qō si rē ꝛc.exponе qō.i.q̄ ꝛ oīa erūt plana ꝑm Dy.nā ibi ponit ratio seu probatio precedentium. Notabilia collige per te.

Ceniamus ad cōtraria.primo op.videꝝ qō cū duobus se paratim eadē res legaꝝ sint legatarij omnino separatim non

b coniunctim.vt.l.pe.ff.de vsufru.accre.sol.l.ista[b] loquitur cuz idem testatoꝝ reliquit ab eodē hērede diuersis legatarijs. lex cōtraria loquit q̄n sunt diuersi testatores vel ijdē. tm̄ a diuersis heredibus reliquit eandē rem. Vel posses dicere quod ibi etiā sunt cōiuncti re.tm̄ q̄ non habent ius accrescendi dicunꝝ disiuncti.ꝛ ideo in iure disiuncti cōiter appellant. prima tm̄

2 verio. Scōo op.ꝛ videꝝ qō legādo secundo q̄ videaꝝ adimere a prima.vt.l.sicut.j.de adi.le.Sol.ꝛ ibi ꝑm glo. Vel melius ꝑm Dy.nā ant reliquit secundo sub cōmemoratione p̄mi legati.puta fundū qđ titio legaui lego sempꝛonio: ꝛ tūc videꝝ adimere a primo aꝫ videꝝ voluisse qō simul concurrerent vt.l.si plurib⁹.ff.de leg.j.ꝛ hic quod dic vt per Ly. in.l.si fortidianū.in prin.C.de le.sed hoc videtur falsum. nam ideo in hereditate quod si daꝝ secundo sub cōmemoratione prime institutionis tamen non videꝝ adimere:sed videtur velle eos simul cōcurrere:vt.ff.de bere.instī.l.iul.quoq;.ꝛ.j.de ver.sig. l.triplici.in fi.dicunt quidā aliud in hereditate quam in legato.ꝛ sit ratio:q̄ non ita de facili adimitur hereditas sicut legatū:vt.l.ex parte.j.de adi.leg. Sz ista ratio nō videꝝ bona: q̄ in voluntate solēni de qua loquit ita de facili adimitur hereditas sicut legatū:vt.l.ij.de iniust.test.Tene ergo glo. que est in.d.l.sicut. Hec aliqd operaꝝ cōmemoratio primi legati. Ad.l.nam ad ea.de cōdi.ꝛ demon.quā allegat Dy. ibi videꝝ casus. Rñdeo q̄ in eadē persona cōmemoratio primi legati operaꝝ adēptionē ꝛ trālationem primi vt ibi:secus in diuersis psonis.ꝛ hoc ꝓbaꝝ in.l.j.ff.ti.cū glo.j.de ſtip.ser. Tertio oppo.q̄ isti nō solū re:sed vbis sunt cōiuncti. nam si dico titio lego fundū:eundē fundū lego sempꝛonio. iste orationes solute resoluunꝝ in coniunctā: vt.l.triplici.ff.videamus.j.de verb.sig.ꝛ sic erunt coniuncti verbis.sol. quidam dicunt qō Jac.de ra.dixit q̄ istud intelligit q̄n in diuersis partibus testamenti fiunt ista legata.hoc est diuinare ꝛ rēstringere istam materiā.et sic est contra tex.instī.eo.ff.si eadem.ver.congruit. Alij dicunt q̄ in.l.triplici.soluta ponitur ꝓ coniuncta quo ad partes p̄ncipaliter acgrendas non quo ad ius accrescendi.volentes dicere q̄ si aligbus legatur solute qō hz quilibet admittatur ad partez suam in hoc videntur coniuncti tm̄ ius accrescēdi nō habēt.ꝛ hoc dicunt quidā moderni: quod oīno mihi displicet.primo per.d.l.triplici.que dicit eos cōiunctos verbis licet oratio sit soluta:sed effectus cōiunctionis est ius accrescendi:vt hac.l.ergo ꝛc. Preterea si testator plures instituit partim solute: partim coniuncte: oēs videnꝝ coniuncti. Verbi gratia.publius menius ꝛ caius sint heredes: perinde est ac si dixisset publius ꝛ menius ꝛ caius.vt.ff.de heredi. instī.l.cū in testō.ff.hec verba.tantū ergo habēt soluti quātū coniuncti:nec ibi distinguit quantū ad partes: nec quantum ad ius accrescendi:ergo nec nos debemus distinguere:vt.l.j.

3 ff.generaliter.de leg.pref. Ad Jzium dic sic q̄ q̄n̄ sunt posite plures persone in eadē oratione solute:ꝛ tunc habentur in verbis coniuncti quo ad oīmē effectum:vt lucius titius heres sunto. Vel lucio titio publio lego fundū: ꝛ tunc sunt etiā verbis coniuncti. Q̄n̄ plures persone ponunt in diuersis orationibus.verbi gratia.lucij heredē instituo: sempꝛonium heredē instituo. Vel titio lego fundū:sempꝛonio eundē fundum lego.tunc hz dicte orationes sint solute.tamen non inducitur cōiunctio verbalis:sic loquit hoc prin.ff.m exemplū glo. hoc etiā expresse probatur i.d.l.triplici .si quis bene intueaꝝ. plus dico q̄ si due orationes ponerent copulatiue non inducereꝝ coniunctio verbalis quod forte tibi videtur mirabile: vt.j.dicaz in q̄nibus. Breuiter ergo si plures persone ponuntur in eadem oratione solute inducitur coniunctio verbalis.secus si ponuntur in diuersis orationibus nō solute positis. Quarto oppo. ꝛ videtur q̄ illi quibus eadem res

4 legatur separatim sint disiuncti:vt.C.de cadu.tol.ff.sinautem disiuncti.fol. in tota illa constitutione accipiunt pro coniunctis illi qui sunt coniuncti re ꝛ verbis. vel verbis tm̄. illi qui nō sunt coniuncti verbis vocanꝫ disiuncti.vt no.glo.ea.l.ff.is ita.ꝛ in.ff.ne aūt. Ergo dic q̄ disiuncti sunt sz verbis. vt ibi re cōiuncti.vt hic. Quinto oppo.ad ver.ité verbis. hoc dicitur q̄ si dico titio ꝛ seio lego fundum equalibus portionibus q̄ tunc sunt verbis coniuncti. Contra expressio eozum que tacite insunt nil operaꝫ.vt.l.hec verba.ff. de leg.j.ct.l.nō recte.C.de fideius.sed si nō esset dictuz equalib⁹ portionib⁹ tm̄ intelligebaꝫ.vt.ff.de leg.j.l.legata inutiliter.ff.fi.ergo ꝛc.solu. Pet.fatetur Jzium.qz etiam hoc nō adiecto essent coniuncti verbis tm̄.glo.tamen est in Jzia opi.vt dicam in q̄nibus.ꝛ

5 ideo dicas q̄ expressio eozum que tacite insunt ex necessitate nil operatur.vt.d.l.hec verba. sed expressio eozum que tacite insunt de voluntate bene operantur.vt.l.talis scriptura.ff.de leg.j.in eo quod ibi dicit text.presenti ꝛc. in legato autem insunt partes eque vel inique vel solide vtriq; ex volūtate ergo ꝛc. Posses etiam aliter dicere vt colligitur ex bis que dicam in questionibus. Et dictaz sol. ponit pet. in.l.si arrogator.ff. de adop.in vlti.q. Sexto oppo. ad scōam partem in iure nostro non debet aliquid esse superfluum.vt in prima cōstitutione.C.circa medium.sed ꝑm lectu. Joā. ꝛ Alx.quam tenui hic idem bis repetitur.ergo ꝛc.Sol. timoꝛ huius contrarij Ro.legit istam.l.alio modo.Tertij alio.quas opi. reprobat glo.et habetis in ea. sed non examino hic. sed dicetur.j.in.q. Ad Jzium respondeo q̄ non est superfluū cum primo ponit dictum.secundo rationem dicti.vt.ff.dixi in casu ꝑm Jaco.de are.ꝛ Jac.de ra.vt euitet istas superfluitates legit aliter istū ver.si vero.vt hoc modo queritur an cōiunctus verbis tātū sit potioꝝ eo a quo est relictum. Certe sic.et prima positio

b Sol.l.ista. ista limita nisi essent aliqui legatarij in testō patris gbus ab impubere legaret ꝛ alij cōiuncti re gbus a substituto pupillari legaret. qz habet locum ius accrescēdi.l.plane.ff.si duob⁹.ff.tit.ij.q̄ est no.

C Re cōiūcti. ad materiā huius.l. vide per bal.i.l.j. C.q̄n nōpetē.par. ꝛ imol.in.l. si mihi ꝛ tibi.in princ. ff.ti.iij.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Quod sic probat. Et idem bal. in.l.si pluribus. ff.titu.j. oino per Bar.ff.doc. in.l.si quis testaméto in prin.eo.ti.& ibi de 7 cidūt aliū passu qui nō ponit per doct.in.d.l.stipulatio.ff.eum qui.

b ¶Nec etiam ob. Sed contra istaz a opi. fortiter facit l.si ita quis heres ff.de here.instī. fz vide dictum meū in.d.l. quod sabinus. vbi tenet gl. vna cū Ray. An. Barba.

c ¶L.cum qō. hoc sequitur Paul. de cast. in.l. si cui serui.ff.j.cū.l. seq. ff.ti.ij.

d ¶Coniuncti verbis sunt.qñ dicāt cur cōiuncti verbis tātū per bar. & alios in.l.titiuz fundi.de here. instī.& in.l.ij.ff.is ita de cad.tol.et in.l. 8 si ita qs heredem ff.de here.instī. et omnino per doc. in.l.menio.in pn. vbi bonus tex.de lega.ij. & per doc. in.l.liber homo. ff.titius.el.j.de here.instī. per Bal. in.l.si fortidianū. C.de lega. et vide j.in.v.iij. loco pn cipaliter.

e ¶Ubi glos. sentit. Et ad decis. quā facit bar. hic facit glo.fi.l.prin. de vsufr.accre.in b l.i. q̄ requirit qō sit vna oratio et non plures.

est clarior:q̄ hic loquitur de prelatione inter istos cōiunctos.

¶Septimo opp.videtur quod inter coniunctos non sit ius accrescendi:vt.ff.titu.j.l.i. proculo.fol.hic sunt coniuncti coniunctione hominis ibi coniunctione legis. De cōiunctione legis & hominis ponit glo.ff.de vsufru. accrescē.l.ij.ff.idē ait in.gl.sup verbo sociū. Hoc aūt q̄liter itelligaf.j.dicef. ¶Huc accedam⁹ ad materiā istā tractādā p q̄stiones et tractemus primo materiā coniunctorū.secūdo de effectu coniunctionis. scilicet iure accrescēdi.& ex p̄dictis patet q̄ cōiunctio alia est hominis alia legis. Ité cōiuncti coniunctione hois alij sunt coniuncti re tm̄:& alij coniuncti verbis tm̄. & alij re et verbis ideo de singulis est videndū. ¶Primo de coniunctis re tm̄ isti sunt q̄bus eadē res separatim legaf vt hic. Circa hoc in surgunt dubia.primo dubitaf quid in quantitate lego titio.ff. seio lego.ff.vtrum sint re coniuncti:vt ad vna.ff. vocentur: an quilibet habeat sua.ff.& videf q̄ sint re cōiuncti:vt vocentur ad vna.ff.vt.l.stipulatio ista.ff.eū qui.j.de verb.ob.t.l. eū qui ita.in prin.vbi hoc tenet gl.& in.l.si mihi & titio in prin.eo.ti. Contrarium est verū quod quilibet habeat sua.ff.& si non sunt re cōiuncti sm̄ Pe.quod sic probat:⁹magis p̄sumitur mul tiplicatio legati in persona diuersoū quaz in persona vnius vt.l.omnes.t.l.si is.j.de act.& ob.t.l.qd ergo.ff.si quis duos. ff.ti.ij.& quod no.in.l.bujusmodi.ff.j.eo.ti.Sed si quis relinqueret eidem persone.ff.in diuersis voluntatibus. p̄sumitur multiplicatio legati:vt.l.quinquaginta.ff.de proba.ergo multomagis hoc faciat diuersitas personarum. Ad contraria rñ.quod aut quis relinquit pluribus sub eadem cōceptione verboz̄:vt titio & seio lego.ff.& tunc intelligit de ijsdem.ff. vt.ff.de leg.j.l.si quis testō.in prin.& ita loquuntur contraria. aut sub diuersis cōceptionibus.vt titio.ff.lego.sempronio.ff. lego.tunc habet locum questio nostra. Sed p̄dicta sol. videtur cōtra p̄dictā.l.stipulatio ista.ff.eum qui.vbi fuit sub diuersis conceptionibus. Sed rñ.et considero verba eius qui promittit seu legat.nā si ego stipulator interrogo te promittis mihi.ff.& titio.ff.rñdes promitto licet diuerse conceptiones sint in mea interrogatione tamen sub vna conceptione respondes promitto.ita loquitur ibi.et no.in.d.ff.euz qui.sed si promitteret sub diuersis conceptionibus. vt promitto tibi ff.& promitto titio.ff.tunc quilibet vocaretur in sua.ff.& ita in q.nostra.& ita videtur intelligere Pe.istam materiā q̄ triplici. Tertio modo fit verbalis cōiunctio per nomē collectiuū: vt lego filijs fratris mei vel substituo heredes meos. oēs enim qui continenf sub hoc nomine filijs vel sub hoc nomine heredes videntur verbis cōiuncti:vt.l.interdū.in prin.ff.de here.instī.& de vulga.& pup.l.si pater filio.ff.& de leg.j.qui quartam.ff.si. Idē in alijs noīb⁹ collectiuis vt libertis meis cog.& filijbus. fz sit argu.cōtra.ff.de leg.ij.l.lucius.ff.lucius. Sed solnā.j.in tractatu iuris accrescēdi.& ista sunt clara. ¶Sed circa hoc insurgunt dubia:quid si copula cadat inter diuersas oīones vtrū inducaf cōiunctio verbalis:vt ecce titio lego fundū: et sempronio lego fundū equis portionibus:an isti sint verbis cōiuncti. Et videf q̄ sic:q̄ inter eos cadit copula et:que induc it,coniunctionem verbalem:vt hic.& d.l.triplici. Ego anfus sum dicere ꝛium:q̄ primo ꝓbo per casum qui.mo. vsufru. amit.l.ficut.ff.i.Secūdo ꝓbo sic:certū est q̄ due orationes solute nō inducūt cōiunctionē verbalē:vt hac.l.in prin.& d.l. triplici.et instī.eo.ff.cōiuncti. sed inter duas oīones solutas ponit puncti⁹ loco copule:vt not.in.l.pretia rerū.j.ad.l.fal. in glos.addē banc.& l.ij.ff.d.one.ad carbo.in glo. super verbo moliri.& ff.pro soc.l.cum duobus.ff.in cocunda.in vlti. glos. illius.ff.sicut ergo tacita copula inter orationes non inducit coniunctionē verbalē:ergo nec expressa copula: q̄ expressio eoz̄ que tacite insunt nil operatur: cum tacite insit copula de necessitate.als non esset bona grammatica q̄ dicere non debemus.vt.l.plautius.de aur.& arg.leg.Item hoc probo:non est virtus copule que coniunctionē verbalē induceit: sed virtas sermonis testatoris q̄ patet in eo quod.ff.dixi de duobus solute positis in eadē oratione.& per id quod dixi de nomine collectiuo.nam licet ibi nulla fit copula.fuit tamen coniuncti verbis propter vnitatem sermonis.et est tex.C.de cad. tol.ff.finautem ex his ver.hoc ita.ad odo ad ꝓpositū quando sunt due orationes ly ibi fit copula tñ ibi est sermonis duplicitas nō vnitas.vt.ff.de vulga.& pup.l.j. ergo non est coniunctio verbalis. ¶Tertio induco glo.ff.ti.j.l.menio.in primo exemplo vbi glo.sentit⁹ q̄ coniunctio posita inter orationes non inducit coniunctionem verbalē si quis eam bene intueatur & nō transcurforie.licet quidaz hoc volentes effugere dicant q̄ illa est coniunctio glo. non testatoris quod non est de mente glossatoris. ¶Quarto ad hoc induco dictū domini Jaco.butri.in questione quam disputauit de eo qui leganit

a ¶Cōiuncti verbis. text⁹ est in.l. menio.et ibi oēs. ff.titu.j.

b ¶Nunquid idez. not. quod si dico relinquo filijs tij 13 centū ꝓ quo b libet.dicuntur cō iuncti verbis.et est text.in.d.l.g filiabus.ff.j. q̄ bene no.& vide bal.no. in.l.si duob⁹.ff.ff. de leg.j.vbi aliter dicit.& Ly.& bal. in.l.si.C. de ꝓpub. & quod no. Jmo. in.d.l.g filiabus. ff.j.in prin.& ly dicaf cōiuncti verbis tm̄:& cōiuncti verbis sunt:⁹si dico titio & seio lego fundū equis portionibus:vt hic.& q̄ dico in hoc articulo.idē intelligas in articulo cum:vt.l.triplici.idem si due p̄sone ponanf solute in eadē oratione: vt titio & seio lego fundū equis portionib⁹:vt.d.l.triplici.secus si in diuersis orationibus:vt dixi.ff.in tertio ꝛio. Pet.tū dicit q̄ si in eadem oīone ponunf solute sunt oīno disiuncti: vt refert Cyn. in.l.j.ff.vbi aūt.C. de cad.tol.q̄ est contra casum. d.l.triplici. Tertio modo fit verbalis cōiunctio per nomē collectiuū: vt lego filijs fratris mei vel substituo heredes meos. oēs enim qui continenf sub hoc noīe filijs vel sub hoc noīe heredes videntur verbis cōiuncti:vt.l.interdū.in prin.ff.de here.instī.& de vulga.& pup.l.si pater filio.ff.& de leg.j.qui quartam.ff.si. Idē in alijs noīb⁹ collectinis vt libertis meis cog.& filijbus. fz sit argu.cōtra.ff.de leg.ij.l.lucius.ff.lucius. Sed solnā.j.in tractatu iuris accrescēdi.& ista sunt clara. ¶Sed circa hoc insurgunt dubia:quid si copula cadat inter diuersas oīones vtrū inducaf cōiunctio verbalis:vt ecce titio lego fundū: et sempronio lego fundū equis portionibus:an isti sint verbis cōiuncti. Et videf q̄ sic:q̄ inter eos cadit copula et:que induc it,coniunctionem verbalem:vt hic.& d.l.triplici.Ego anfus sum dicere ꝛium:q̄ primo ꝓbo per casum qui.mo. vsufru. amit.l.ficut.ff.i.Secūdo ꝓbo sic:certū est q̄ due orationes solute nō inducūt cōiunctionē verbalē:vt hac.l.in prin.& d.l. triplici.et instī.eo.ff.cōiuncti. sed inter duas oīones solutas ponit puncti⁹ loco copule:vt not.in.l.pretia rerū.j.ad.l.fal. in glos.addē banc.& l.ij.ff.d.one.ad carbo.in glo. super verbo moliri.& ff.pro soc.l.cum duobus.ff.in cocunda.in vlti. glos. illius.ff.sicut ergo tacita copula inter orationes non inducit coniunctionē verbalē:ergo nec expressa copula: q̄ expressio eoz̄ que tacite insunt nil operatur: cum tacite insit copula de necessitate.als non esset bona grammatica q̄ dicere non debemus.vt.l.plautius.de aur.& arg.leg.Item hoc probo:non est virtus copule que coniunctionē verbalē induceit: sed virtas sermonis testatoris q̄ patet in eo quod.ff.dixi de duobus solute positis in eadē oratione.& per id quod dixi de nomine collectiuo.nam licet ibi nulla fit copula.fuit tamen coniuncti verbis propter vnitatem sermonis.et est tex.C.de cad. tol.ff.finautem ex his ver.hoc ita.ad odo ad ꝓpositū quando sunt due orationes ly ibi fit copula tñ ibi est sermonis duplicitas nō vnitas.vt.ff.de vulga.& pup.l.j. ergo non est coniunctio verbalis. ¶Tertio induco glo.ff.ti.j.l.menio.in primo exemplo vbi glo.sentit⁹ q̄ coniunctio posita inter orationes non inducit coniunctionem verbalē si quis eam bene intueatur & nō transcurforie.licet quidaz hoc volentes effugere dicant q̄ illa est coniunctio glo. non testatoris quod non est de mente glossatoris. ¶Quarto ad hoc induco dictū domini Jaco.butri.in questione quam disputauit de eo qui leganit mercatoribus & artificib⁹ artis lane. vbi dicit q̄ q̄dā copula inter duas orationes pariter principales.& tūc ꝓprie nō hz vim copule nec requirit cōcursus copulatoꝝ:um vt.l.j.de his qui no.ff.de testi.l.lege iul.cū ff.Sed q̄i copulat duas orationes accessorie & tunc est ꝓprie copula vt.l.si heredi plures de cō.insti.& ita dico in ꝓposito si dico titio lego fundū & sempronio lego fundū equis portionib⁹.iste sunt due orationes pariter principales & separat⁹ est act⁹ legādi vni ab actu legādi alteri.& ideo nō sunt cōiuncti verbaliter.Sz si dicerē dño colle de pisis & dño sempronio de florētia lego fundū equis portionibus tunc essent coniuncti verbis.tex.est⁹in.l.menio. in prin.ff.ti.j.nā ille due orationes cōiunguntf accessorie & vnus est solus actus legādi.nā verbum lego semel fuit positū in oratione nō pluries. Si ergo vis agnoscere cōiunctos verbis semper inspicias vnitatem sermonis vtrum vnus fuit actus legandi vel plures & hic decidit multa dubiavt.j.videbitis. ¶Sēdo quero†dixi quod per nomina collectiua inducitur cōiunctio verbalis nunquid idem⁹ fi per nomina distributiua vt quisquis:quilibet & similia: videf q̄ non vt.C.de impu.& ali. substi.l.vlti.vbi cōprehēdit ille dictiones quisquis:quilibet:& similes tm̄ quilibet vocaf ad virilem:sed si essent cōiuncti tūc vocarentur in vnā portionem vt.d.l. interdū.de here.instī.ꝓ hoc facit glo.ff.de leg.j.l.qui filiabus.ff.j.Hic quod habemus inspicere vnitatem sermonis vt iam dixi.vt si vnus fuit actus legandi vel substituendi sunt verbis cōiuncti lz ibi fit appositum verbum distributiuum. Unde dico q̄ in.l.fin.C.de impu.& ali. substi.ibi sunt verbis coniuncti.Nō ob.quod quilibet vocatur in virilē q̄ secus esset in nomine collectiuo:q̄ fateor quod potior est cōiunctio per nomē collectiuū adeo q̄ vocantur in vnā portionē & ꝓfertur ceteris in iure accrescendi.vt.j.dicā.Si sunt coniuncti per nomen distributiuum perinde est ac si quilibet esset nominatus & vocatus nec per nominationem impediret verbalis cōiunctio. ¶Tertio q̄ro†nunquid per coniunctionē aduersatiuā:vt autē vero & similes inducaf cōiunctio verbalis.videtur quod non.vt.j.ad treb.l.luci⁹.ff.qui habebat. vbi testator grauauit heredez: vt restituat hereditatem eo mō.vt.ff.vncias habeat cains. duas aūt habeat seius: & dicit ibi quod si portio seij vltima deficit non accrescit caio sed remanet apud heredē. ergo patet quod non sunt cōiuncti per illā cōiunctionē aūt.cōtrariū dico.nō em̄ facio differētiā inter coniunctionē copulatiuā & aduersatiuam vel aliā nas semper vna coniunctio potest poni ꝓ alia quando opus est vt no.j.de condi.& de.l.eas causas. sed solum inspicio vtrum fuerit vnus actus vel vnus sermo legandi vel non vt.ff.dixi. Non ob.contrariū q̄ si ibi inspicim⁹ duo fuerunt sermones. ideo non sunt cōiuncti. ¶Quarto quero† quid de coniunctione alternatiua. Rñ.si ponitur inter personas resolnitur in cōiunctiuā vt.l.cū quidā de vers. sig. ergo iducit cōiunctionē verbalē si vnus est sermo vel vna oīo. ¶Tertio†loco ꝓncipaliter queritur quidicaf coniuncti re & verbis.text.nō ponit exemplum hic.sed glo.in.l.j.ff.si de vsufru. accresf.ponit tale exemplū titio & meuio ff.ichum lego.vtriq̄ em̄ videtur legatū insolidū sed concursu faciunt partes per.l.cōiuncti.ff.eo.ista sunt verba glo.ibi.Pe.istud exemplū reprobat tali ratiōe. illi dicuntur re coniuncti quibus cuilibet insolidū res assignatur.vt hac.l.ff.eo.l.cōiuncti.Sed hic vī cuilibet assignata ꝓ pte.vt.C. si plu. vna sen.l.j. ff.de le.j.legata iutiliter.in fi.ergo isti nō sunt re cōiuncti.fz verbis tm̄.& hoc sequit Cy.C.de cadu. tol.ff.vbi aūt.Dico glo.optime dicere: q̄ ꝓ ea est casus isti.e.ff.si eadē res.ff.ꝛiuncti.Vbi est tex.si le go titio & seio stichū sunt cōiuncti re & verbis & faciunt ptes p cōcursum.ꝓ hoc est tex.in.d.l.triplici vbi glo.cū gl.in verbo veluti q̄ tex. ibi nō bene aperit vbi ponitur exemplū.in glo.in hereditate. Preterea ratio illius.l.hoc probat.nā eos cōiungit cōplexus nois & rei. Et ad rationē.Pe.rñdeo q̄ videtur dare partes verū est legatarijs concurrentibus: sed sermo testatoris cuilibet rem assignat insolidū.& hoc tenet Ray.& citramon. Pet. vero qui exemplū glo.reprobat ponit exemplū si titio lego domum seianam & silr sempronio. Hic sunt ꝛiuncti re & vbis ꝓpter copulā.& q̄ vtriq̄ at tribuit res insolidū.sed istud exemplū pōt procedere:q̄ vnus est sermo cū verbū lego sit positū in oīone.tñ ab exēplo glo.nō discedas:q̄ verba sunt tex.vt dixi.possent poni alia exēpla vt filijs titij lego fundū vel seruis meis lego domum isti sunt cōiuncti re & vbis. nā ex predictis ptz nois et rei cōplexus cōiūgit ergo &.vt.d.l.triplici. ¶Quar 17 to ꝓncipaliter est videndū de cōiunctione legali & quot modis ꝓtingit.Ad q̄ dico q̄ cōiunctio legalis hz locuz q̄ inquit in acgnitionibus que fiunt ex testō.& isto casu ꝛiunctio legalis ꝓtingit vno modo de quo loquit.ff.de here.instī.& de acq.here.l.seruus cōis ab extero.& ff.de vsufru.accre.l.j.ff.i. Eadem ratione si vni esset legatū aliquid qui post diem ce dentem ante agnitionē decederet plurib⁹ heredibus relictis oēs illi heredes dicenf in illo legato cōiuncti ꝛiunctione legali:q̄ ex p̄sona vnius peruenitur ad plures.& hoc est vtile ꝓpter ius accrescendi:vt ibi dicam. Quāq̄ habet locū cōiunctio legalis in acgnitionibus ab itestato.& ista contingit duob⁹ modis.q̄nq̄ ex simulatione & singularitate vocationis.q̄nq̄ ex idētitate rōnis. Et ex singularitate vocationis idē:quia simul vocantur ad eadem bona & ad eandē hereditatē:vt probatur.j.ad tertul.l.j.ff.nemo.& de suis & legi.l.si ex plurib⁹. et de ho.pos.l.iij.in fi.C.q̄si non pe.partes.l.j.cum si milibus.Secundo vt dixi cōtingit ex idētitate rōnis:vt q̄ per eandē rōnem vocantur.exemplum. pater decedit relictis duobus filijs & duob⁹ nepotibus:& filio premortuo oēs vocanf ad successionē & simul:sed non eadē rōne.Nam filij vocanf q̄ filij. nepotes vocanf in vnā portionē:q̄ vnā personaz sez patris representāt.& ideo inter se plus sunt cōiuncti:& hoc est vtile ꝓpter defectū iuris accrescendi:vt.j.dicam.hoc ꝓbat insti.de ꝛtab.ff.si duob⁹. in prin.de cōiun.cū emā.libe.& l.i.ff.si qs ex nepotibus.posset etiā diuidi ista cōiunctio in cōiunctio ne inris ciuilis & ꝓtorij:sed hic nō ꝓsequor: quia 18 equaliter ꝓcedūt. ¶Sed in ꝛta ꝓdicta†posset dubitari vtrū dicāf ꝛiuncti re vel vbis vel re & vbis. ad q̄ dico q̄ iura isto modo loquendi non vtunf in ꝛiunctiōe legali. Si tū expediret dicere dicerēt eos cōiunctos vbis tm̄.sed glo tz ꝓ dicantur coniuncti re & verbis in.l.j.ff.idē.ff.de vsufruc.ac.nam vocanf noīe collectiuo liberi:agnati:cognati: et si milia noīa. Item vocanf in ptes separatas vel in viriles vel in stirpes:vt.C.de suis & le.aut. in successiōe.& ad treb.aut.cessante.& aut.post ffes.cum filib⁹.hic etiā appebit ex effectu iur accrescēdi q̄ accrescit cū honore:vt dicā.h de ꝛiuncti sufficiāt.

19 nūc de effectu cōiunctiōis est trāscurrēdū. Et est sciēdū q̄ ꝛiuctio hz mltos effect⁹.ꝓmo q̄ ꝛiuncti vocaf in vnā portionē:vt.l.plane.ij.rūso.ff.de le.ij. & here.instī.l.titi⁹.& l.interdū.cū filib⁹. Jtez hz aliū effectū:q̄ substitutio reciꝓca inuicē vī facta fm̄ ordinē ꝛiunctionis:vt.l.cohēdi.ff.q̄ discretas. ff.de vul.& pu.& de his nil ad pñs.habet & tertiuz effectū sez iure accrescēdi.& de B agēdū est in q̄ ꝓcedā B ordine:q̄ q̄rā ꝓncipaliter de.vi.q̄nib⁹. Prio sez q hūt ius accrescēdi.scdo q̄ ꝓferanf in iure accrescēdi.tertio q̄ locū hēat ius accrescēdi.quarto qualit & ad qd locū hz.q̄nto de iure accrescendi ex ꝛiunctiōe legali.sexto vtrū ius accrescēdi habeat locum in disp̄nibus inter viuos.inter predictas

20 formabim⁹ q̄nes accessorias. ¶Prio †igit q̄ro nunqd iter ꝛiunctos re tm̄ fit ius accrescendi. Et videf q̄ nō:fz solū ius nō decrescēdi:vt.C.de cad. tol.ff.finaūt a deficientis. Jn ꝛiū q̄ fit ius accrescēdi.vt.j.de cō.& de.l.B scriptura.& l.si separti.sol. dicam⁹ aut plures sunt re ꝛiūcti.vt i vsuf. aut i ꝓ

21 prietate. Prīmo casu†aut portio vni⁹ deficit aū acquisitū vsumfructū.& hz locū ius nō decrescēdi

nisi dicas quod i lud verbū ea res ostēdit q̄ loquitur de cōiunctione reali:nō tñ necessario concludit cōtra.bar.ponderauit tex.i.l.si mihi & titio de verb. ob.nam si per illa vba essent cōiuncti re & vbis:inter tales coniunctos esset locꝰ iuri nō decrescēdi. vt no. bar.j.ea.l.in v.iij. q̄ro nūquid inter cōiunctos q̄ ius non decrescendi habeat locū etiaz in contractib⁹ vt no. in.d.l.si mihi ꝓ bar.& Jmol.ibi cui⁹ cōtrariū ibi dicit: ergo sequit q̄ ibi tm̄ erat cōiunctio verbalis quo casu in vltimis volūtatibus hz locū ius accrescendi vt hic non in contractibus. vt ibi.Bald.in.l. si plures. in vlti. col.C.de cōdi. in ser. ponit opi. et non eligit.

¶Aer.cōiuncti. pōt respōderi q̄ ibi loquif de coniūctis verbaliter tantum.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Aut deficit postꝯ semel fuit acgsitū: ⁊ tūc hꝫ locū ius accrescēdi. Nā semel decreuit. vt ꝓbatur. ſ. de
22 vſu. accresc. l. j. ſ. interdū. Scdo casu ſ hꝫ locuꝫ ius nō decrescēdi. vt. d. ſ. sinaūt ad deficiētis. Nō ob. l. hic scriptura. ⁊. l. ſi sepatim. q⁹ exꝑone accresceit. i. nō decrescit. vt ibi no. ⁊ idē de oīb⁹. ll. ſiliꝫ⁹ qō dixi in vſuf. idē dicas in oīb⁹ casib⁹ vbi post acgsitio
23 nē hꝫ locū ius accrescēdi qō. j. dicā. ¶ Scdo q̄ro nūqd inter ꝑticꝯos vbis tñ sit ius accrescēdi. Et
a breuiter dico⁹ aut sunt ꝑiuncti vbis hꝫ in re est oīno diſiūctio: vt titio ⁊ meuio lego singulis singulos seruos ⁊ nō hꝫ locū ius accrescēdi. vt. ſ. ō le. i. l. hniōi. ſ. quibus vel lego titio ⁊ seio fundū factis portionib⁹ ꝓo diuiſo. tūc em̄ quelibet pars diuiſa est separat⁹ fundus. vt. j. de v. ſig. l. recte dicim⁹ ſ. fi. ⁊ etiā tūc nō hꝫ locū ius accrescendi: vt. l. j. iſ. rñ. ſ. de vſuf. accre. fm verū ſtellectū. aliud exꝑplū ſ. q. mo. de vſuf. amit. l. ij. in ꝑn. Aut in re nō est oī no diſiūctio vt lego fundū equis portionib⁹. ꝓ indiuiſo. ⁊ q̄ ptes tūc nō pūt ad oculum oſtēdi. vt. l. meui⁹. ſ. duob⁹. ſ. ti. j. ⁊ hꝫ locū ius accrescendi. vt
24 h. ⁊ in tota materia. ¶ Tertio q̄ro nūquid inter cōiunctos re ⁊ verbis sit ius accrescēdi. Quidam q̄ sic. nā tenēt subire on⁹ partis deficiētis: vt not. in. ſ. sinaūt a deficiētis tā dicto: ſ illi q veniunt ꝑ ius nō decrescēdi nō tenenť subire tale on⁹. ergo restat q cōiuncti re ⁊ vbis veniāt ꝑ ius accrescēdi Dico Iuō q veniūt ꝑ ius nō decrescēdi cū faciāt sibi ptes ꝑ ꝓcursuꝫ vt ſti. e. ſ. si eadē res. ⁊ gl. in. l. j. ſ. fi. de vſuf. accre. ⁊. ſ. dixi. Doc etiā no. ſ. e. l. cōiuncti. ⁊ hꝫ ibi i tertio dicto gl. nō bñ dicat: vt ibi per Dy. diſtingue ergo vt. ſ. dixi in cōiunctis re tñ. Ad rōnē ꝑdicta rūde q illud qō subit onus alia rōne
25 cōtigit. vt. j. dicā in. iiij. q. ꝑn. ¶ Quero q̄rto ⁊ nunquid inter oīno diſiūctos sit ius accrescendi. Rñ. aut loqueris inter legatarios: ⁊ cōstat qō non. vt ſ. de vſuf. accre. l. j. ꝑn. ⁊. ſ. ti. j. l. a. ꝓculo. cū ſiliꝫ⁹. Aut iter heredes. ⁊ tūc aut defunct⁹ est ꝑuat⁹ aut miles. Primo casu est loc⁹ iuri accre. vt. ſ. de her. insti. l. heredes. hꝫ nō ſ partib⁹. vt. C. de ca. tol. ſ. is ita. ⁊ j. de suis ⁊ le. l. ſi exꝑplurib⁹. ⁊. ſ. de her. iſti. l. j. ſ. fi ex fundo. Nō ne decedat qs ꝑ parte testat⁹: et ꝓ pte intestat⁹. vel dic alr rōnē: vt habes ꝑ Cy. i. ō. ſ. is ita. circa ꝑn. Scdo casu qñ est miles q pōt decedere pro pte testat⁹: ⁊ ꝓ. ꝓparte intestatus dic vt no. plene. C. de testamē. mili. l. ij. ꝑ glo. ¶ Quin
26 to ⁊ quero an ius accrescēdi trāseat in successoꝛē ⁊ tūc dic. Aut q̄ris in vſufru. ⁊ nō trāſit in heredem vniuerſalē: q̄ ꝑ mortē extinguť vſuſſ. nec i succeſſoꝛē singularē: q̄ vſusfructus accresceit ꝑsone non portioni. vt. l. interdū. ſ. de vſuf. accre. ⁊. j. de exce. rei ind. l. ⁊ an eādē. ſ. qui cū partez. Aut queris in ꝓprietate: ⁊ tūc in hereditate aut in legato. Si in hereditate aut q̄ris de successoꝛe vltimi ⁊ trāſit ius accrescēdi: vt. C. de ca. tol. ſ. is ita. ⁊ de suis et le. l. ſi ex pluribus. Aut de successoꝛe singulari: vt de emptore ⁊ tūc cū ille qui vēdit nihilominus remanet heres ⁊ apud eū est ius accrescēdi fm Pe. ar. j. de vul. ⁊ pu. ſub. l. ex facto. ſ. iul. Jſtud dictum Pe. vť tolli. ſ. de acqui. here. l. ſi totā. vñ tutius est dicere idē in hereditate qō in legato. Si vero queris de legato tūc idiſtincte trāſit ius accrescēdi in successoꝛē vniuerſalē ⁊ singulaꝛē: q̄ accresceit portioni⁹ nō ꝑsone: vt. j. de cōdi. ⁊ demō. l. ſ scriptura. ſ. fi. de vſuf. l. ſi titio. ſ. j. ⁊ de. l. interdū. de vſuf. ac.
27 ¶ Scdo ꝙ principaliter est videndū qs coniunctus ꝑferat ⁊ cui. Quero ꝓmo si sunt cōiuncti eadē cō iunctiõe vtrū alter alteri ꝑferat. Ad qō dico qō cō iuncti re tñ neuter alteri ꝑferat. fiue em̄ vtriq; est assignata eadē res ⁊ nō est ratio q̄re inuicē ꝑferan tur. fiue vni sit assignata ꝑs alteri tota ⁊ ſiť vter q; admittiť ad ius accrescēdi vt. l. meuio. ſ. ti. j. fm
28 tertiā lec. q̄ cōmuniter tenet. cōiuncti ſ duo verbis tñ pūt esse diuerſi mode. ⁊ ideo inuicez pūt ꝑferi.
29 Dico em̄ ꝙ ꝺ cōiuncti ꝑ nomē collectiuū ꝑferunť
c cōiunctis ꝑ copulatiuā vt ſ hoc exꝑplo⁹ titi⁹ in dimidia ⁊ fratris mei filij in alia dimidia heredes sint. oēs em̄ iuſti sunt cōiuncti vbis. tñ ſi vnus ex filijs fratris repudiat accresceit fratribus suis nō titio. titius em̄ est minus coniunctus ⁊ quodāmō respectu filioꝛū fratris separat⁹: vt. ſ. de here. insti. l. interdū. in ꝑn. et qō ibi no. ꝓo hoc. ſ. de vſufru. accre. l. ſi qs titio. ad qd em̄ ponereť leg in illo tit. vbi tractať de iure accre. nisi vt oñderet cōiūctos per nomē collectiuū vocari in vnā ꝑtionem: et ꝑferri alijs in iure accrescēdi inter ſe. ¶ Preterea B ptz ex. l. ſcire debem⁹. j. de vb. ob. vñ maioꝛ vnitas inducit ꝑ nomē collectiuum q̄ ſi res copulatiue ⁊ simul nolarenť: sec⁹ ſi essent nolate ꝑ nomē diſtributiuū: q⁹ tunc pinde esſet ac ſi essent singulariter
30 nolate: vt. ſ. dixi. cōiuncti ſ vo re vbis ex eo q⁹ re null⁹ alteri ꝑferť vt ptz ex ꝑdictis ex eo q⁹ verbis posset induci ius ꝑlationis: vt in exꝑplo titi⁹ ⁊ fratris mei filij hꝫ des sunto. isti sunt ꝑiuncti re ⁊ vbis ⁊ si deficit vna ꝑtio accresceit alijs filijs anteꝙ ti
b tio. ar. d. l. iterdū. cū ſiliꝫ⁹ ⁊ rōnibus. ſ. allegatis. Hanc opinioni accedat. j. de ſta. l. ſi duob⁹. in ꝑn. ⁊ de ꝑiunge. cū emā. libe. l. j. ſ. ſi qs ex nepo. ex mē te quoꝛ. iuriū videť ꝑbari dicta opinio. sed ō ꝑdicta vť. l. luci⁹. ſ. tit. j. vbi nomē collectiuū nō opať pl⁹ q̄ ſpālis enūmeratio. Sol. dicit Jac. de are. q⁹ in illa ꝙba quos testō manumiſi ⁊c. vť eos ſpāliꝛ nolare. q̄ ꝺ Cy. C. de ꝑn. ⁊ ali. ſubſti. l. ſi. Jſta sol. est ō casum. l. ſi ꝑ. ſ. de vul. ⁊ pup. vbi ista ꝙba q̄s mihi instituī nō mutant significationē nois collectiui. dic ergo ad. ſ. luci⁹. vt ibi p glo. q⁹ illud ex eo q⁹ vetuit alienari ex tra familiā: quā so. ibi tz Dy. Jtē ꝺ ꝑdicta vť. j. de re. du. l. vtrū. in ꝑn. vbi ꝑmo legauit ⁊ sic sub noīe collectiuo. si tū ꝑles nascunť glibet vocať in virilē. sol. ⁊ ſi ꝑ ꝺy. q⁹ ibi est veri siſ es. si testaꝛ plures nascituros estimassetꝛ ꝓ oīb⁹
31 legasset. ¶ Scdo q̄ro ⁊ quō ꝑles hūtes ius accrescēdi: si sunt diuerſe ꝺditionis inuicē ꝑferanť. Et cōstat cōiūctos ꝑferri diſiunctis: vt. l. hꝺes. ſ. de here. iſti. ⁊. l. ſi liber hō. ſ. cū qs. cū ſiliꝫ⁹. Jtē ꝙstat ꝑiūctū re ⁊ vbis ꝑferri ꝑiūcto vbis tñ. ſed pone
32 q⁹ ille cui⁹ ꝑtio deficit hꝫ vnū coniunctū re tñ: aliū ꝑiūctū, vbis tñ: qs ꝑferť. Jn B sunt opi. Qui dam vt Ro. dicūt cōiūctū re tñ ꝑferri. ⁊ ita legūt iſtā. l. ſi. ꝑ B facit: q⁹ ꝑiuncti re tñ veniūt ꝑ ius nō decrescēdi: ⁊ sic euitāt dānū. ꝑiūct⁹ vbis tñ venit per ius accrescēdi. ⁊ sic q̄rit lucrū: q̄. ⁊c. vt. C. de iure delibe. l. ſi. ſ. licētia. de ꝙdi. l. ſi. cū ſi. Aliꝫ vt Jnu. dicūt ō sez ꝑiūctū vbis ꝑferri. ⁊ sic legunt iſtā. l. et iſtā opi. sequiť ꝑe. ad hoc addueit rōnes. coniunctio q̄ ſit vbis ꝑcedit ex volūtate testātis: ꝑiūctio realis inducit ex vnitate rei: q̄ cōiūctio vbalis dz esse potioꝛ. ar. j. de ꝙdi. ⁊ demō. l. in ꝺditioe. in ꝑn.
Sed ista rō nō placet: q⁹ etiā ꝑiunctio realis ꝑcedit ex volūtate testātis assignātis rem separatim c
vtriq;. ¶ Preterea ꝑiuncti vbis reputanť vnū coꝛpus. C. de cad. tol. ſ. vbi aūt. ergo debent reputari magis ꝑiuncti. Sz certe nō video rōnem q̄re vnitas ex ꝑte ꝑsone operēť plus q̄ vnitas ex ꝑte rei. Tertio ꝓbat: q̄ qui in vno granať in alio rele natur: vt. l. eū qui. de iureiur. sed cōiunctio vbalis accresceit cū onere: ⁊ in hoc granať. ergo relenatur in alio qō ꝑferať. Sed certe volūtas testātis tollit ꝑium. Quarto ꝓbat: volūtas defuncti dz interꝑetari vt valeat. hꝫ si ꝑferať ꝑiunctus vbis valet onus legato adiectū si ꝑferať ꝑiūct⁹ revitiať: q̄ ⁊c. arg. ſ. de his q̄ in test. delē. l. ꝓxima. ſ. in re dubia. Sed rñ. q⁹ ꝑcedit ex tacita volūtate defuncti qui rem vnicuiq; totū assignauit. ar. C. de ca. tol. ſ. sed ne varietatis. ⁊ ita dicit do. Ray. Tertia fuit opi. Jo. ⁊ a. 30. quā. ſ. tenui ponēdo casum q⁹ ꝛurrant eſſliter. ⁊ B ꝓbať ex ista lege legēdo: vt. ſ. dixi. Jtē ꝙ B est casus. ſ. de here. insti. l. ſi ita qs heres. q̄. l. destruit oēs ꝺdictas opi. Pe. aūt vt. d. l. effugiat dicit q⁹ ibi oēs sunt ꝑiuncti vbis ⁊ inter ꝓmā in stitutionē ⁊ scdam dz esse puncť⁹ ꝑ copula. sed hoc est falsum. Primo q⁹ ibi sunt due ꝛones solute: ergo non sunt coniuncti verbis vt hac. l. ⁊. ſ. dixi. Preterea si ibi ꝓim⁹ esset cōiunctus verbis esset etiā cōiūctus re cū ꝓimo assignauerit totū secūdo totū per partes: ⁊ sic ꝓim⁹ tāq̄m re ⁊ verbis cōiunctus ꝑfertur q⁹ est ō illā. l. Tene ergo opi. Joā. et Azo. in hac. l. vt. ſ. dixi ⁊ hoc tenēt gl. ⁊ vltramon. Si quis tñ diceret cōiūctū verbis tñ ꝑ nomē collectiuū ꝓferri cōiuncto re tñ forte non esset male dictum per

¶ Accresceit portioni. portio accresceit portiōi nō persone ꝓo hoc vide que no. dicit bal. i. l. j. C. qñ non pe. par. dum q̄rit an in successione statutoꝝ habeat locū ius accrescēdi i. ej. col. i. iiij. q. adde. l. ſi totū. de acquir. here. ⁊. l. ſi ex pluribꝰ. ō suis ⁊ legi. Et ad bar. hic adde. Alex. in cōſi. cxiiij. col. iij. post ꝓin. in quinto vol.

¶ Hoc exꝑplo. si titius instituꝛ est in dimidia. ⁊ fi lijs fris in alia dimidia si vn⁹ ex filijs fris repudiat cui accresceit ⁊ adde quod not. bal. i. l. j. in. vij. q. C. qñ non petē. par. bñ facit. l. ſi. cum ibi no. C. de impu. ⁊ ali. ſubſti.

a dictū per rationes ꝓsitas. ō. ꝓi. q. ¶ Tertio quero⁹ vtrū coniunctus
33 ſ ꝓferatur substituto vel eōuerſo. Rñ. regula est q⁹ substitutus ꝓfe ratur cōiuncto: vt. ſ. de bo. poſ. fm tab. l. ij. ſ. ſi duo. ⁊. C. de fideicom. aut. hoc amplius. ⁊ in aut. de here. ⁊ fal. ſ. ſi qs autē nō implens. ⁊. C. de cad. tol. ſ. in ꝓmo. ⁊. ſ. ꝓo secūdo. ⁊ no. de acqui. here. l. qui patri. Hoc autē fallit ſi ex mēte testatoꝛis apparet aliud tacite vel per cōiecturas vt ꝓo bat. ō. de vulg. ⁊ pupil. l. quidā testamēto. vbi ex coniecturata voluntate defuncti qui erat cōiūctus ꝑfertur substituto: ⁊ illā legē quo ad hoc not.
34 do. Qld. Sed ſ circa hoc moueo tale dubiū pone q⁹ substitutio nō habet effectū vel ꝙpter repudiationē substituti vel ꝙpter aliū casum. vtrū reuertetur ad cōiunctū vel ad eū a quo relictū est legatum in testamēto vel ad veniētes ab intestato in hereditate. Et videtur q̄ non veniat ad con
35 iunctū. Nā ſ testator: sua volūtate potest tollere ius accrescēdi. ar. de con di. ⁊ demō. l. in cōditione. ⁊ est casus fm vnā lec. ō. de vſufruc. l. oñs. ſ. j.
36 sed in tollēdo ſ eadē voluntas est in substitutione inutili sicut in ea q̄ est vtilis. ergo ꝛc. arg. ō. de leg. j. l. plane. in ꝑn. ⁊ de adi. le. l. ⁊ fi trāſferatur. Ecōtra. q̄ ita demū videť voluiſſe cessare ius accrescēdi inter cōiunctos si substitutio valeret. ar. ō. eo. l. ſi iure. Certe dubius passus est apud me
37 tū dico sic. Aut ſ eadē ꝑsona est substitutus ⁊ coniunctus: ⁊ tūc si substi tutio est nulla vel repudiat ex substitutione: ⁊ tunc potest habere ex iure accrescēdi. vt ꝓbatur de iniust. testa. l. pe. ij. rñ. ⁊ de bac est text. ō. de ac qui. here. l. nec is. ſ. heres. ⁊. l. ſi quis heres. in ꝑn. in. ij. glo. ⁊ in qualibet
38 per Dy. aut sunt ſ diuerſi q̄ aliius est cōiunctus: alius substitutus: ⁊ tūc aut substitutio deficit ex causa ad hec destinata vt rem ad causam intesta ti deducat: aut quocūq; alio modo. primo casu nō reuertitur ad ius accrescēdi: sed potius deuenitur ad veniētes ab intestato. vt. ſ. de iniu. test. l. pe. ij. rñ. ⁊. ſ. de lib. ⁊ posthu. l. ſi postbumus. ver. nam cum duob⁹. Si substitutio deficit alio modo tūc reuertiť ad coniūctum: casus est in. d. l. quidā testamēto. de vulg. ⁊ pup. ſi bene inſpiciať. de bo. poſ. fm tab. l. ij. ſ. ſi duo. Rationes predictoꝝ sunt iſte in ꝓmo quādo coniūctum substituit voluit ius eius augere nō minuere: ⁊ ideo habet vtrūq; ne opere tur diminutionē id qō fuit appositum ad augmētum in secūdo casu vo luit ius accrescendi deficere. ita demū si substitutio haberet effectū. Sed eo casu quo rūpitur ex causa destinata ad rem ad causam intestati deductam cessat ius accrescēdi ne operetur contra effectū eius ad quē dictus modus repudiādi inductus est. Sed qñ rūpitur alio modo reditur ad
39 coniunctum: ⁊ ista sunt vtilia ⁊ notāda. ¶ Quarto ſ querit nūquid coniunctus ꝑferatur ei a quo relictū est legatū. Rñ. cōiunctū ꝓferri. vt. d. ſ. in ꝓmo. ⁊. ſ. ꝓo secundo. ⁊. ſ. vbi autē. Fallit in casibus quos colligе
40 ex his que dicā. j. in ꝓoi. q. ¶ Tertio ſ principaliter q̄ritur quando ba beat locū ius accrescēdi. Circa hoc sunt quatuoꝛ videnda. Primo circa
41 ſ personā eius cuius ꝑtio deficit ne sit de casibus in qbus facit partē qui nō admittitur ad partem cū cesſaret ius accrescēdi quod dicit vt. ō. de le. j. l. huiusmodi. ō. ſi titio. per Dy. eo. tit. l. plane si coniuncti. licet ego ibi aliter dixerim q⁹ omitto causa brevitatis. de hoc. C. de cad. tol. ſ. in ꝓ
42 mo. ⁊ ibi per glo. ⁊ Cy. Scdo ſ circa legatū ipsum est consideratū vtrum sit relictū ob causam reiterabilē vel nō. nā si relictū sit pluribus ob cau sam alimentoꝝ: que causa est reiterabilis. vt. l. aliměta. ō. basilice. j. de ali. ⁊ ciba. leg. ⁊ no. per Cy. C. de le. l. cū quesſtio. in fi. tunc non est locus in ri accrescēdi. vt. ō. de vſufruc. l. oñs. ō. j. ⁊ ibi no. ⁊. l. pe. ō. i. j. ad. l. fal. Ter tio est cōsiderādum circa ꝑsonā eius qui vult per ius accrescendi par tem deficientem vtrū ipse admittatur ad partē suā de iure communi an
b de iure ſpeciali. Nā ſ tā de iure ſpeciali nō habet locū ius accrescēdi. vt
43 j. de cōdi. ⁊ demō. l. mulieri. ⁊ ibi no. Certe in hoc semp dubitaui nec cō cedo simpliciter verū esse. vnde si dico aut qs admittitur de iure ſpeciali cōtra volūtatē testatoris: ⁊ non habet locum ius accrescēdi. vt. ō. d. l. mu
44 lieri. aut ſ admittitur de iure ſpeciali fm voluntatē testatoris: tunc aut ille a quo petitur legatū ſuccedit a volūtate testatoꝛis iure permittente: puta per cōtratab. ⁊ tūc etiā cesſat ius accrescēdi. vt. j. de leg. ꝓestā. l. iij. ō. sed si cōiuncti. ⁊. l. filiū. ō. ſi legata. eo. ti. Aut ille a quo petitur succedit fm volūntatē defuncti: ⁊ tūc est locus iuri accrescēdi licet legatarius pe tat de iure ſpeciali. vt. d. l. filiū. ō. ſi. Jbi em̄ petitur legatū ab eo q̄ habet
45 portionē hereditatis ex dispoſitione defuncti: ⁊ ita ibi etiā sentit Dy. lz gl. ibi aliter dicat in ſolutiōe cōtrarij: ⁊ idē dicerē ſ in minoꝛe in integrū restituto ad legatū. Nā credo habere ius accrescendi licet veniat de iure ſpeciali. vt. j. de co. bo. l. j. ō. j. q⁹ etiā patet euidēti ratione. nā portio accre scit portioni etiā ſi fit penes extraneū ꝑter defuncti voluntatē. vt. ō. d.
46 gl. multo magis q̄ſi est apud aliū ex volūtate defuncti. Jdē ꝺicerem in bis q petūt vigoꝛe edicti ſi q⁹ omiſſa causa testamēti. Nā credo eos ha bere ius accrescēdi cū perinde teneanť ac ſi adiſſsent ex testamēto. vt. l. j. in ꝓm. ſi quis omiſ. cau. test. q⁹ lz succedat contra defuncti voluntatē: tñ hoc facit iure permittēte. ꝓo hoc ad. l. fal. l. j. ō. lex fal. vbi in volūtate de functi cōſeruata de iure ſpeciali habent locum oēs leges testamentarie.
c ¶ Sed cōtra predicta ꝙssēt qs dicere illi q̄ succedūt per cōtratab. ve niūt de iure ſpeciali cōtra ius cōe. vt. j. de cōtratab. l. q⁹ vulgo. Jtē ꝛtra voluntatē defuncti iure permittēte tñ inter eos est ius accrescendi. vt. j. de cōtratab. l. ſi duob⁹. in ꝓin. ⁊ de cōiungē. cū eman. li. l. j. ō. ſi qs ex nepotib⁹. ergo predicta nō sunt vera. Sol. dico predicta vera inter legata rios sed inter beredes qualitercūq; ſuccedāt est locus iuri accrescēdi vt in contrarijs ne quis ꝓo parte habeat heredē ꝓo parte non. Fateoꝛ tñ

¶ Tertio quero. vide Bal. in. l. j. in g. q. C. quando nō peten. par.

¶ Jure ſpeciali. no. q̄ſi qs admitti tur de iure ſpeciali. vide etiā quod no. Bald. in. l. bac edictali. ō. oī. in fi. de secū. nupt. an ſi plures fint filij ꝑmi matrimonij q possint renocare relictū factū a pte scēvꝛoꝝ: ⁊ aliqui ex eis repudiāt an ceteris accresceat. ⁊ hic adde Bal. i. l. j. in. v. q. C. qñ non peten. par. et facit ad. q. ſi cum patre diſpēſatum est: vt possit filijs lega re an inter eos sit locꝰ iuri accrescen di. de quo ꝑ Bal. i. l. j. ō. vbi aūt. de cadu. tollē. et vide vnū qō dicit Bal. in. l. senium. in vltimis verbis. C. q test. fa. poſ.

Andre. Poma.

¶ Sed ō ꝑdicta. possit qs dicere. vide Alex. ō. gg. in vlt. col. i. j. vol. ꝛ gv. col. versi. quto ꝓncipaliter q̄ro. i ṽ. ratio. q⁹ ista rō nē declarat Jmo. in. l. ad proculum ſuꝑradicta. la. j. et vide Car. ō. fil. dj.

¶ Multis casib⁹ no. casus in qbus post acgsitā ꝑtionē est locus iuri accrescēdi. Ad de bal. i. aut. ſi qs. in fi. de sacroſanc. eccl. ⁊ in. l. j. q̄ſi nō pe. par. in. gi. q. in ver. ſed bic dubitať. et no. q⁹ quoties deficit portio non ipso iure sed ope exceptionis nunq̄ habet locū ius accrescēdi. vt. l. ſi duo patroni. i ꝑn. ⁊ ibi gl. ⁊ bart. q dixit hoc eē mirabile. ō. de iure in. adde quod no. Bar. in. l. ſi mibi ⁊ titio. de verb. obl. alium casum ponit Ro. in. l. apud iul. ō. vtrum. j. ad treb. Et ad Bart. bic vide q̄ ponit Alegan. in conſil. clxvij. in ꝓincī. ij. col. in. v. volu.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

noiatim ab vno ⁊ accrescit sine onere. vt.l.celsius. §.fi.⁊.l.fi.de leg.ij.rõne iter hereditatẽ ⁊ legatum ponit Cyn.in.d.§.is ita. Rationẽ inter noiatim ⁊ simpliciter collige ex.l.i.§.in substitutiõe. ad.l.fal. Iz Cy.aliter dicat i.d.§.is ita. Scõo casu qñ accrescit portio caduca vel q̃si. ⁊ tũc cũ onere. vt.C.de caducis.tol.§.p scõo.⁊.§.nouissimo. habita distinctione q̃ ibi ponit in tex.in.§.sed vt manifestẽ.⁊.§.sequẽtib⁹. Si vero queritur de iure ⁊ nõ decrescẽdi. tũc aut procedit ex cõiunctione reali tantũ ⁊ accrescit sine onere. vt.C.de cad.tol.§.sin autẽ ad deficiẽtis.⁊ in.l.separatim. de cõdi.⁊ demõ. aut, procedit ex cõiunctione re ⁊ verbis tãtum. ⁊ tũc glo.C.de cadtol.§.sinautẽ ad deficiẽtis. dicit cum onere. ℣de. dicit qõ sine onere. nã cũ veniat per ius nõ decrescẽdi est eadẽ ratio que est in cõiuncto re tm̃. vt refert Cy.in.§.vbi aũt.C.de ca.tol. Jac.de are. tenet gl. qõ credo verum. nã ꝑpter cõiunctionẽ verbalẽ vidẽ onus adiectũ vni repetere in ꝑsonã alterius si ad eũ totũ legatũ perueniat. arg.ff.de fun.instru.l. scie.§.caio. ℣lec ob. huic dicto.§.tit.j.l.fi.§.seio. qz ibi cõditio adiecta adherebat ꝑsone. vel dic vt ibi.

56 ¶Tertio ⁊ dubitaꝫ qualiter. i. vtrũ accrescat ꝑ vili an ꝑ portionib⁹ hereditarijs vel legatis. vt.§.ti.j.l.meuio. in ꝓnc.⁊ de here.instl.liber hõ.§.cũ qs.

57 ¶Quarto ⁊ vtrũ accrescat taliter qõ portio accrescẽs petatur eadẽ actione qua prima: an alia. Rñ. eadẽ actione qua prima. vt.§.deysufr.l.si titio.§.i.⁊ de vsufru.accre.l.interdum.⁊ de execu.rei iud.l.⁊

58 an eandẽ.§.cũ si partẽ. ¶Quinto ⁊ vtrũ ius accrescẽdi trahaꝫ ad bona impuberis cui qs erat cõiunctus vel nõ. Ad qõ sine argumẽtis sic dico: aut qs habet ius accrescẽdi ex eo qõ cõiunctus tãtũ. ⁊ tũc nõ trahit ad bona impuberis: qz sunt diuerse hereditates: ⁊ in diuersis hereditatib⁹ nõ habet locũ ius accrescẽdi. ª vt.§.qui.mo.vsufru.amit.l.si subtitione pupillari. puta qz idẽ est coheres ⁊ substitutus. ⁊ tũc ius accrescẽdi trahit etiã ad bona impuberis. vt.l.q patri. de acq.here. ⁊ qõ ibi loquaꝫ de iure accrescẽdi ꝓtz ex tex. Item ꝓtz ex rõne. ibi emꝫ loquit ꝺ herede substituti ad quẽ nõ trãsiret spes pupillaris substitutionis. vt.§.de vul.substi.l.qui habebat. ⁊.l.q liberis.§.hec verba. Iz ius accrescẽdi bene trãsit ad heredes. vt.§.dictũ est. Restat q̃ qõ heres ibi admittaꝫ iure accrescendi: tũ qz illud ius accrescẽdi fuit vnitũ ᵇcũ substitutione pupillari trahit ad ea duo. §.q habeat locũ post aditã hereditatẽ ⁊ qõ trabaꝫ ad bona impuberis. ⁊ hoc est verũ alijs substitutis deficiẽtib⁹. qz alias ipsi substituti ꝓferunt. vt ibi no. nũc ergo vides intellectũ huius singularis ⁊ notabilis casus. l.q patri.

59 ¶Quinto ⁊ principaliter queriᵗ de iure accrescendi ex cõiunctione legali. ⁊ primo videam⁹ vtrũ inter cõiunctos cõiunctione legali in acquisitione ex testamẽto habeat locũ ius accrescẽdi. ad qõ sic dico. aut loqueris in vsufru. ⁊ hz locũ ius accrescẽdi. vt l.i.§.i.§.de vsufru.accre. ratio q̃ ipsi⁹ serui ꝑsona inspicit vt ibi patet i text. licet qdã. de rõne multũ dubitẽt. aut loq̃ris in ꝓprietate. ⁊ tũc aut in hereditate hz locũ ius accrescendi. vt.§.de acq.here.l.si seruꝰ cõis ab extero. rõne qs decedat ꝑ parte testatus ⁊ ꝑ parte intestatꝰ. aut in legatis ⁊ tunc aut legatũ in ꝑsona vnius ex dñis est ab initio ꝑ non scriptũ ⁊ accrescit alteri: qz ei videt legatũ q capere põt. vt.l.verũ.§.si seruo.§.ꝓ socio. de acq.here. l.si seruus cõis. hoc verũ nisi esset ꝑ nõ scriptũ ex delicto vnius ex dominis ascribẽtis seruo cõi. vt ff.de fal.l.filiꝰ.§.sequẽs. aut legatũ deficit ex postfacto ꝑ repudiationẽ vel alio modo. ⁊ tunc nõ est locus iuri accrescẽdi. vt.l.⁊ ꝓculo.§.ti.j.⁊ idem dicerẽ in plurib⁹ heredib⁹ vnius legatarij. sunt emꝫ cõiuncti cõiunctione legali cũ ex ꝑsona vnius puenit ad plures. vñ dicerẽ qõ in.l.legatari⁹.§.de le.j. si vnus ex heredib⁹ legatarij ꝑtẽ suã repudiat alijs nõ accrescit. ℞ tenet ℣pe.ˡz qdã §. ¶Scõo

61 ¶querit de iure accrescẽdi ex cõiunctione legali in acquisitiomb⁹ ab itestato. pone q̃ quẽdã decessisse relictis filijs plurib⁹. Itẽ relictis plurib⁹ nepotibus ex altero filio ꝓmortuo vnꝰ ex istis repudiat

f q̃liter iter eos ꝑest ius accrescẽdi. Rñ. isti oẽs sunt f cõiuncti cõiunctione legali ex eo qõ simul vocanꝫ. Itẽ nepotes sunt iter se ꝙincti alia rõne. §.q vna rõne vocanꝫ i locũ ꝑris eoꝝ. aut q̃ repudiat vnus ex nepotib⁹ ⁊ accrescit fratri suo tm̃: qz est duplici iure cõiunctus: qz simul vocanꝫ: ⁊ qz eadẽ rõne. aut repudiat vnꝰ ex filijs: ⁊ tũc oẽs vocanꝫ tã alij filij q̃ nepotes: qz oẽs sũt equaliter ꝙincti. §.ea ꝙunctione: qz sic vocanꝫ: ⁊ hoc ꝓbaꝫ. §. de ꝙtratab.l.si duobus. in ꝑn. ⁊ de ꝙũgẽ. cũ emã. li.l.j.§.si qs ex nepotib⁹. hoc aũt fallit i casu vbi vnꝰ ex fratrib⁹ i portiõe deficiẽte alijs ꝓferꝫ. vt.§.de col.bo.l.ij.§.si duo

62 fratres. ⁊ rõ ibi ptz i tex. ¶Tertio ⁊ q̃ro iuxta B pone qõ ꝑ decessit relict⁹ duob⁹ filijs ex vna vxore: duob⁹ ex alia: si vnꝰ repudiat vtrũ i iure accrescẽdi ꝓferaꝫ frater vtrinq; cõiunctus g an oẽs pariter admittanꝫ. Et videt q frater vtrinq; cõiunctus ꝓferaꝫ qz duplici iure ꝙiunctus. q̃ ⁊c. vt.§.dicit facit ad ff.C.de legi.here.aut.cessante. et aut. post fratres. ⁊ huic dictoꝝ accedere ℣y.§.ff.vul.⁊ pu. in.l.coheredi.§.q discretas. i.q. quã ibi ponit. alij habẽt dictã.q.in.l.iã B inre.eo.ti. Ego dico qꝺ oẽs pariter admittunꝫ. nã ꝙiunctio legalis de qua loquitur nõ ꝙtigit ex eo qõ plus ⁊ plurib⁹ modis sunt cõsanguinei ⁊ sibi inuicẽ successores ſz cõtingit ex eo ꝙ sil vocanꝫ vel eadẽ rõne vocanꝫ. ℙtz ex.d.l. j.§.si qs ex nepotib⁹.ff.de ꝙũgẽ.cũ emã. nã ibi cõstat patrẽ plus cõiunctũ filio qz in ꝓmo gradu q̃ fratrẽ fratri. qz i scõ o gradu: ⁊ tũ ibi ꝓferẽt frater patri i iure accrescẽdi: qz eadẽ rõne vocanꝫ. at isti filij Iz ex diuersis matrib⁹ oẽs simul vocanꝫ ⁊ oẽs eadẽ rõne. §.qz filij Iz ex diuersis matrib⁹. q̃ neuter alteri ꝓferꝫ: ⁊ si dicte rõnes inspicianꝫ oẽs q̃nes occurrẽtes circa istos successores i materia iuris

✳ accrescẽdi poterũt decidi. ℣non ob. auf. cessante. qz ibi loquit i successiõe quã qs sibi vẽdicat i bonis fratris mortui. qz tũc ꝓferꝫ plurib⁹ ꝙiunctis. Iz hic tractat de iure accrescẽdi i bonis patris q̃ adhuc nõ fuerũt q̃sita fratri: ⁊ ideo oẽs pariter vocanꝫ: ⁊ ꝑ B facit. ff.ad tre.l.si. ℣ec ob. qõ dicit ℣y. qz illud dictũ reꝓbaꝫ ꝑ doc. inter qs est do. Ray. i tracta tu suo substitutionũ i materia reciproce. vel si vis sustinere ℣y. potes dicere qꝺ q̃stio ℣y. loquaꝫ in substitutiõe pupillari vbi succedit pupillo in cui⁹ successiõe frater vtrinq; ꝙiunctus est plus cõiunct⁹. Iz si loqueret i substitutiõe vulgari ꝑ quã succedi tur patri male diceret: vt ptz ex ꝑdictis. ¶Quarto

63 q̃ro ᵇ vtrũ accrescat ipso iure an sit opꝰ noua agnitiõe. Rñ. vt no.ff.de bo.posf.l.sed cũ ꝓnoꝝ. i ꝓnc.⁊

64 C.qñ nõ pe.par.l.j. ¶Quinto ⁊ q̃ro vtrũ accrescat cũ onere vel sine. Rñ. qꝺ cũ onere. vt.§.ti.j.l.si titio ⁊ meuio. §.iul.ª ℞ apparet ex eo qõ.§.digi cũctos cõiunctiõe legali hñe ꝑ cõiunctis ꝙbis. ¶Sexto

65 ⁊ principaliter querit nunqd in dispositionib⁹ inter vnos sit locus iuri accrescẽdi. Breuiter dic sic aut queris de iure accrescẽdi qõ ꝓcedit ex cõiunctione hoꝝ: aut de eo qõ ꝓcedit ex cõiunctione legis. primo casu distingue aut in vsufru. ⁊ habet locũ ius accrescẽdi. vt.§.de vsufr.accre.l.j.§.fi. aut in ꝑ prietate vel alio iure. ⁊ tũc in indiuiduis habet locũ ius accrescẽdi. vt.l.ꝓpriũ.§.cõia ꝓdio. qõ intelli

i ge. vt ibi no. vel potiꝰ ins nõ decrescẽdi. aut i idiuiduis ⁊ tũc aut logmur in dispositiõe principis: aut iferioris a ꝓncipe ꝓio casu hz locũ ius accrescẽdi. vt.C.si ꝑpe.li.fo.li.g.scõo casu aut iteresset cõcedẽt. qõ habeat locũ ius accrescẽdi. ⁊ hz locũ vt.§. de ℣he.emp.l.fundus ille. ⁊ qõ ibi no.ff.de ꝙb.obl. ⁊.l.si mihi ⁊ titio. in ꝑn. aut cõcedẽtis nõ iteresset et nõ habet locũ ius accrescẽdi. vt.d.l.si mihi ⁊ titio. ff.de ver.obli.⁊.l.si duo patroni. in ꝑn.§.de inrein

k rã. fallit i assignatione libertoꝝ k qõ licet nõ sit legatũ vel fideicõmissum. vt.l.assignare. ff.de assi.li. tamẽ habet locũ ius accrescẽdi. vt.l.vtrũ. eo.ti. Et

66 ista inducunt in ar. ¶Ad questionẽ q̃ duob⁹ ꝙcedit feudũ vel emphyteosis vtrũ inter eos sit ius accrescẽdi. ℣e quo per Cy. in.l.j.C. quãdo nõ pe. par. ꝑ ℣y. ff.de vsufru.le.l.codicil. in ꝑn. ⁊ per eũdẽ ℣y. in.l.si mihi ⁊ titio. ff.de ver.obl. ⁊ ibi digi. ⁊ in Spe. de loca. §. nõc aliqua. ver. lxviij. et ver. seq.

Secundo casu

¶Qualiter inter eos. not. et vide q̃ scripsi in simili in l.j.C.qñ nõ peten. par. post Bart. et vide Bal. ibi i. vj. ⁊. vij. q. ꝑ Ange. ⁊ Jmol. in.l. fundũ. als in.l. ꝓinde. §. interdum. de fi pu. ser.

¶Utrinq; cõiunctus. ⁊ vide Bar. ⁊ doc. in.l. lucius. in vlti. q. deyulg. ⁊ pupil.

¶Quarto quero. vtrum hereditas accrescat ipso iure ⁊ vide tex. in.d.l.j. §. bis itaq;. de cadu. tol.

¶Sexto principaliter. vtrum in dispositione inter vnos sit locus iuri accrescẽdi. vide Bal. in.l.j.in.q̃.⁊ q̃ij.q.qñ non pet. par. ⁊ in.l.j.§. vbi autẽ. de cad. tol.

✳ Andre. ℙoma.

k ¶Fallit i assignatione libertorum. vide Alegã. in.l.si mihi ⁊ tibi. ff.de legã. l.si filia. ff.de succes. edic. Alex cõ. q̃. ex. in. ij. colũ ver. nec ita est. i. volu.

a ¶Jus accrescendi. Adde text. no. in.l.plane. §. si cõiuncti. ff.de leg.j.⁊ quod ibi Bar.

b ¶Fuit vnitũ. sed vtrũ id qõ obuenit per ius accrescendi dicatur obuenire ex iudicio defuncti vel legis ⁊ an ꝓhibitꝰ alienare ptẽ suã possit alienare partẽ obuenientem iure accrescẽdi. vide. l. si testamẽto. ⁊ ibi doc. de vulg. ⁊ pupil. l. si titio ⁊ meuio. §. fi. §. ti. j.

c ¶Quinto ⁊ principaliter queritᵏ. vide in.l.j. in.v. col. in.ij.q. quãdo non peten. par.

d ¶Idem dicerẽ. ⁊ vide qõ no. Bald. i.l. hac edictali. §. oẽs. in fin. C. de sscũ. mp. ⁊ inter cõiunctos cõiunctione legali habet locũ ius nõ decrescẽdi. l. hac edictali. §. is illõ. ⁊ ibi bal. in.iij.q. de secun. nup.

e ¶Hoc tenet pe. ⁊ sequitur Jmol. et Bald. ⁊ ℙaul. de cast.

a ¶Posset queri. vtrũ in donatiõe causa mortis habeat locũ ius accrescẽdi. adde plene Bal. i.l.j. in fi. qñ non pe. par. et no. in.l. si mihi ⁊ titio. de ver. obli.

b ¶Nec omnia. et non est alibi ẽm Bal. ibi.

c ¶Nominatim. vide ꝑ Bal. in.l. turpia. §. fi. de leg.j.

d ¶Predijs. §. titio. ex instrumenta. ꝑbẽt fines plebanatus. vide per doct. in.l. optimã. de ꝙtrahẽ. ⁊ com. stip.

67 Secũdo casu ⁊ qñ queritur de iure accrescẽdi et ex cõiunctione legali. puta qñ ex ꝑsona vnius peruenit ad plures puta si seruus plurib⁹ stipulatur aut cõiunctio ab initio est valida in ꝑsona omniũ dominorũ sed in ꝑsona vnius efficitur inualida ꝑ repudiationẽ aut alio modo ex postfacto: ⁊ tunc cessat ius accrescẽdi. arg. §. ti. j. l. ꝓculo. qz si sit i vltimis volũtatibus: multo magis in cõtractib⁹. Si vero ab initio est inualida: ⁊ sic quodãmodo ꝑ nõ scripta tũc aut in ꝑsona vnius ex dñis ex cui⁹ ꝑsona ór inualida potest esse saltẽ valida per viã retẽtionis. qz promisit vel donauit nõ procedẽdo ad traditionẽ ⁊ tunc nõ habet locũ ius accrescẽdi. vt.l. ꝓinde. §. si seruus cõis. ff.de stipu. ser. aut nõ põt esse valida per viã retentionis. puta qz extraneus ꝑmisit: vel qz ipse dñs ꝓcessit ad traditionẽ: ⁊ tũc habet locum ius accrescẽdi. vt.ff.de stipu. ser.l.j.§.si cõis seruꝰ. ⁊.§. de auto. tu.l.si seruus cõmunis. cũ §. sic intelligo. l. ꝑ seruũ. §.j. de acq.re. domi. §. qõ ibi dñs ꝓcessit ad traditionẽ, ⁊ acquirit alijs socijs tãtum ⁊ hoc credo verũ. licet glo. in l. verũ. §. seruo. §. ꝑ socio. ⁊.d.l. ꝓinde. §.j. distinguat vtrũ ex causa liberalitatis vel non qõ nil est.

68 ¶Sed iuxta ⁊ predicta q̃ro quid si cõcurrit cõiunctio legis ⁊ hois: puta qz seruus stipulatur titio ⁊ seio dñis suis. stipulatio nõ valet in ꝑsona vnius an habeat locum ius accrescẽdi inspecta ꝙiunctione legali vel nõ habeat inspecta ꝙiunctione hoꝝ.

69 cõis seruus. §. rñ. ¶Ultimo posset q̃riª quid in a donatione causa mortis vtrũ in ea habeat locum ius accrescẽdi. Et videtur qõ sit idẽ qõ in aliis contractibus. qz accedit cõtractui magis q̃ legato. vt no. in.l.ij. in ꝑin. de do. ꝓe. in cõtrarium. ff. de donatione causa mortis. ⁊ ibi no. ff.de vsufru. le. l. si quis. ff.de ver. obli. ¶Nec omnia. et non est alibi ẽm Bal. ibi.

c ¶Nominatim. vide ꝑ Bal. in.l. turpia. §. fi. ff. de leg. j.

70 di. hoc est verum ⁊ casus est. C. de cadu. tollen. §. hec omnia. ᵇ vbi dicit qõ dicta in illa cõstitutione locũ habeat etiã in dona. causa mortis: sed in dicta constitutione principaliter dictũ erat de iure accrescẽdi. ergo patet qõ habeat locũ in do. causa mortis.

c ¶Nominatim. De hoc in l. j. §. de lib. et posthu. ⁊.l. nominatim. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ in.l. turpia. §. fi. ff. de leg. j.

d ¶Predijs. Verba generalia accessoria suum principale restringuntur. h.d. et est satis notabilis casus.

Ex his. De hoc habetis in plurib⁹ legibus ideo non insisto.

¶An aliud sit legare mensam ⁊ alius legare tabulam.

Pater. ¶Op. de.l. cum pater. §. mẽse. §. ti. j. vbi ille qui legat mẽsam videtur legare debita ⁊ omnia alia. Sol. ⁊ aliud est legare mẽsam seu tabulam. vt dicitur in vulgari. istud est nomen negotiationũ: ⁊ ideo sicut legato calendario cedunt nomina debitorum. vt.l. qui filium. §. eo. ita erit si legetur mensa seu tabula. secus si legetur taberna que est nomen loci. ideo non cedunt nomina: vt hic idem habuistis declaratum per iurisconsul. in.l. taberne. ff. de fun. instru.

¶Voluntas testatoris magis ex vsu perpendi tur quam ex instrumentis emptionis.

Fines plebanatus an ꝓbentur per instrumenta emptionum.

Reus edit actor⁹ ad intẽtionem coadunandam.

Titio. Omnes isti casus q sequũtur vsq; ad finẽ sunt pulchri casus. Ex vsu

b ⁊ testatoris magis q̃ ex instrumentis ᵇ emptionis voluntas eius perpẽditur. h.d. ¶Ho. ex.l. ista ẽm

d glossꝰ. quod ⁊ instrumenta emptionis non ꝓbant

2 fines plebanatus. de quo dic per Cy. in.l. cum aliquis. C. de iure de lib. ⁊ extra de cẽs. c. cũ olim. ⁊ de ꝓba. c. cum causam. ⁊ de offi. dele. c. cum ⁊ iure. ⁊

3 ibi de hoc plene per Jnno. Item not. ⁊ hoc quod reus edit actor⁹ ad intentionẽ inuãdam. vt dixi. §. eo. l. qui concubinam. §. cum ita.

Balneas. Exaditu iudicatur an balnee vel horrea cedant domui. hoc dicit.

c ¶Si maior natu debet habere principaliorem domũ habebit etiam omnia domui appendicia.

1 Domus existẽs in cõfinio duarũ parochiarum erit illius per quã habet aditũ ⁊ principaliorem.

2 Voluntas destinatoris magis ꝑsumitur ex vsu quã aliter in dependentibus a voluntate vnius.

3 Qui domum. ᵉJdẽ dicit qõ ꝓcedẽs ⁊ est bonus casus aduerte. ¶Quero in. §. balneas. an oia ista requirant vt balnea cedãt domui. Rñ. nõ est necesse vt ꝓbatur in isto. §. qui domũ. puto autẽ qõ solus aditus sufficiat. vt.l. qõ cõclaue. ff. de dã. infec. ⁊ facilius isti. §. ad q̃stionẽ de facto. ff.m glo. formo duas

e quẽstiones vnã ff.m Jaco. de ra. ¶Consuetudo est qõ maior natu habeat domũ principaliorẽ ꝑ hũc §. habebit oia appendẽtia domus quatenus testator in vsu habuit ita dicit Jaco. de ra. vide. l. fin. in

1 ꝑin. §. de ser. ꝛb. ꝓdi. Itẽ facit ad aliã q̃stionẽ domus est posita i duab⁹ parochijs. Certe cedet illi per quã habet aditũ. vt in. §. balneas. ⁊. §. q domũ. ⁊. §. el. §. cui edes. ⁊.l. qõ conclaue. ff. de dã. infec. sed si haberet aditum per vtrãq; parochiam cedet illi parochie per quã habet aditũ magis frequentatũ. vt.l. legatis. §. fi vnus. ⁊.l. pediculis. §. argentato. ff. de aur. ⁊ arg. leg. ¶Ultimo vide glo. que incipit. §. si partem. Jste due vltime. ll. sunt contrarie. ideo dic ad. l. fi. §. de ser. ꝛb. ꝓdi. qz ibi nõ erat horatus domui iniũctus nec ad vsum domus deputatus. vt ibi no. ad. l. si partis. ℣dic qõ ex vsu destinatoris ꝑsumit volũtas. vt hic. ⁊. ff. de vsufr. le. l. dãnas. ⁊ hoc in his que dependẽt ex volũtate vnius: vt legatũ qõ ex volũtate testatoris depẽdet: sed in his que dependẽt ex volũtate duoꝝ: vt in emptione ⁊ in vẽditione nõ seruatur dicta ꝑsumpta volũtas. sed dispositio iuris cõmunis q̃ est in singulis partibus fundi seruitus debeatur ⁊ cuiuslibet partis alienationem consequitur. vt.l. via. §. quecunq;. eo. ti. ita dicit Oldra. ⁊ bene.

Simihi. In legato generali non cõtinentꝰ istrumẽta. h.d.

Is verbis. Nota quod dicit cum instrumento q̃ intelligitur. §. domus nõ debitorum nec pecunia numerata: qõ vl

b timum intellige. vt.l. si domus. §. eo.

Lucius. Audum ꝓceptum testatoris non valet. h.d. ℣a buistis. §. eo. l. pater. §. iul.

1 ¶Absolutoria si fertur in vna causa agenti in alia causa non obstat exceptio rei indicate. i

2 Prohibitio de non alienando facta heredi quando comprehendat heredem heredis.

3 Prohibitio facta filio qõ nõ extẽdat ad nepotes.

1 Sempronie. Si ferẽt ⁊ absolutoria ex vna causa nõ obst. exceptio rei indicate in alia agenti. h.d. habuistis in.l. aurelius. §. fi. de lib. le. Jn ꝓinc. buiꝰ. l. dicitur qõ heres heredis põt alienare. qz nudũ ꝓceptũ

2 est. Ex isto tex. dicũt ⁊ doc. qõ ꝓhibitio facta here

f di ne alienet extendiᵗ ad heredẽ heredis si esset facta cũ causa legitima ita qõ nõ esset nudum ꝓceptũ. vt hac. l. a cõtrario sensu. Jn cõtrariũ facit in aut. de resti. fideicõ. §. ij. Breuiter Jac. de are. dicit

g debemus aduertere verba ꝓhibitionis. aut emꝫ dicit testator nominãdo heredẽ, ꝓhibeo te nealienes: ⁊ tunc non ꝓrogitur ad heredẽ heredis. aut

b ꝓhibuitᵇ indefinite. vt. ꝓhibeo heredẽ ne alienet: ⁊ tũc ꝓrogitur ad omnes successores. vt hac. l. in ꝓinc. ⁊. j. e. l. si plures. ⁊ in aut. de resti. fideicõ. §. ij.

3 ¶Sed ⁊ quid si ꝓhibuit per hoc nomen filij. vt

i volo ne filij mei alienent. an ꝓrogatur ª ad nepotes. Certe non. vt in aut. de resti. fideicõmiss. §. ij. et Cy. no. in.l. voluntas. C. de fideicõ. ⁊ Jac. de bel. in aut. de resti. fideicommiss. in vltima questione.

ii ij

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Quesitum.non appellantur.Et p hoc facit optime glo.no.in.l.fin.§. quoties.in ver.an no.ibi sed hic dif ferẽtia fit sup acci dẽs. de pub.ex q̃ infert Bal.i.l.ma gimum vitiũ.de li. prete.ꝛ i.l.ij.C.de succesſo.edi.qõ ap pellatione patrui nõ venit patruus magnus.facit qõ no.in.l.cui cor.§. affinitatis.de po ſtulã. An aũt ap pellatiõe fratrum monialiũ veniant moniales. dic qõ nõ.lz Ray.de for. digerit qõ ſic ſm Bal.in.l.cũ i mul tis.de ſta.ho.ꝛ i.l. quicũq.C.de fer. fugi. vide Bal.i.l. tres fratres.hic al leg.p Bar.vnum tũ no.dicebat Cy. et Bal.i.l.cũ mul te.C.õ do.añ nup. qõ i dubio diſpo ſitione pia p ferun tur moniales ex cluſis fratrib⁹ tan q̃ dictus locus ſit magꝭ pius.quod not.adde qõ dixit Bal.in tit.de feu. marcb.i.c.j.vbi di cit qõ hec dictio fratres et poſtea addidit de conſo brinis.ergo ppzie loquẽdo ſi nomen fratris proferaꝛ ſi ne additione non cõprehẽdit cõſo brinos:ꝛ iõ ſi ſta tutum dicit q̃ fra ter excludat ſoro rozẽ nõ intelligiꝫ qõ frater cõſobri nus excludat ſoro rem cõſobrinam imo videtur caſus omiſſus a ſtatuto et fuit q̃ſtio ſatis ĩ tricata in q̃ p par te iſta ego cõſului lz alij cõtra et fo rte male:ꝛ ibi etiaz not.text.ſm eũ qõ cõſobrini ibi vo cantur patrueles nã iſtud eſt ſm cõ munẽ vſum loquẽ di magine tuſco rũ qui vſus magi me attẽditur i ũ re ꝛſuetudinario. Et ad p̃dictavide Bal.in.l.illã.C.de colla. Et dicit Jo. an.in rubr.de ſucceſ.ab inteſt.i ſpe. qõ noĩe fratris ve nit frater patrue

Fratris appellatione qõ contineaꝫ ſorores. Etiam ſorores vt ſaluetur a contrarietate.

Queſitum. Appellatione fratrũ cõtinenꝫ ſorores alleg.glo. tres fratres.§.de pac. ¶Quero de q̃bus fratribus intelligatur. Breuiter intelligo de fratribus primis tãtũ.ſ.cõſanguineis vel vterinis q ſunt in ſcõo gradu.vt.l.inriſconſultus.§.ſcõo gradu.j.de gradibus.alꝰ enim nõ appellantur[a] ꝓpzie fratres niſi cũ aliqua adiectione: vt frater patruelis vel ſimiles.vt.l.iuriſcõ.§.quarto gradu. Sed contra[b] in.c.adã in decretis.vbi filia fratris appellaꝫ ſoror:et ſic appellatio fratris poꝛrigitur ad alium quã ad filium qui eſt in ſecundo gradu. Rñ.cauſa euitãde contrarietatis poſſet fieri illa talis interpretatio.vnde ſi eſſent teſtes qui ſic deponerẽt poſſent excuſari dicendo de vlteriori qõ eſt frater vel ſoror.vt.d.c.adã.alꝰ frater ꝛ ſoror ꝓpzie dicunt qui ſunt in primo gradu.vt.§.dixi.

Collegio. Ad.q.factã in tex.gl.rũdet et dicit qõ nõ:vt habes i ea quã vide.videt dicere cõtra caſum.l.fundo.in pn. j.de fun.inſtru.vbi dicẽdo vti optim⁹ maximuſq; eſt vt fuit dictũ hic veniũt etiã inſtrumẽta. Reſpõ deo ſi glo.vellet intelligere de oĩbus ꝺdictis male diceret.qz cõtra caſum illius.l.ſed ſi gloſ.voluit ſe referre ad fenũ ꝛ ad paleas ꝛ alia q̃ ſunt ſupra nominata q̃ nõ ſunt in inſtrumẽto:ꝛ tũc bene dicit.

Exparte. ꝓbo ad vbũ.i.l.p̃ ſi lũ.i.ſi.§.e. Verba inſtitutiõis directa ad aliũ nõ ad eũ q inſtituiꝫ habẽt vim fideicõ.h.d.ꝛ dixi in.l.p̃ filium.§.ſi.§.e.dic vt ibi.

Sequi. Appellatione familie cõtinenꝫ etiã q̃ a teſtato re non ſunt noĩati.h.d. Ad p̃incipiuz op.qõ non oẽs de familia admittãtur. vt.l.peto.§.fratre.ſ.ti.j.So.intellige qõ hic eraut omnes equales in gradu.alꝰ ſecus. ¶Opp.quod nominati p̃ferãtur:vt.l.cum ita.§.fi.ſ.ti.j. Sol. ibi fuerũt nominati in ipſo fideicõmiſſo quo iubetur a teſtatoꝛe rem deuenire ad famili.hic vero licet fuiſſent nominati in primo legato.tñ cum dixit peto ne egeat de nomine meo p hoc videt relinque re familie cum neminẽ nominauit.vnde oẽs de familia ſimul admittunt. ¶Itẽ op.qõ non omnes admittanꝫ eq̃liter.vt.l.vnũ ex familia.§.ſi duos.ꝛ ibi no.ſ.ti.j.ꝛ.l.cũ quidã.in fi.eo.ti.Rñ.hãc legem que dicit omnes vocari.intellige.ſ.ſi nulla negligentia poteſt imputari.alꝰ ſecus.vt.l.contraria.

Clauſula ꝓcedẽs an ſit maioris efficacie ad ſequẽtia q̃ ſequẽs ad determinatiõẽ precedẽtiũ:et de verbo quãta ꝛ de ſignificatione verbi ſumma.

Quiſquis. Verbũ quãta ꝛ ferunt etiã ad coꝛpoꝛa.h.d.idẽ p̃batur in.l.j.fin primã lect.C.de acti.ꝛ obliga. ¶Opp.qõ hec ſcriptura ad coꝛpoꝛa nõ poꝛrigaꝫ. vt.l.talis ſcriptura.in fi.ſ.de leg.i. Glo.ſol.hic no tabiliter qõ hic appoſuit iſtam ſcripturã in prin. et poſtea legauit:ibi ecõtra ita dicit glo.ꝛ bene p̃batur per finẽ buius.l.dicit enĩ volũtatem defuncti ſuffragari.vnde glo.que incipit.ſ.in futuro vide ꝛ no.ex ea ꝛ quod precedẽs clauſula eſt maioris efficacie ad determinatiõẽ ſequentium q̃ ſequẽs ad determinatiõẽ precedẽtium.ꝓo hoc facit qõ not.in.l.filiũ.j.qñ di.leg.ce.licet iſtud notabile i ſe ſit verũ potiſſime in caſu huius.l.vbi clauſula fuit prolata per verbũ de futuro.tñ quo ad cõtrariũ il la ſol.nõ placet: qz in.l.talis ſcriptura.in fi.oꝛ qõ illa verba reſpiciũt preterita legata ꝛ futura.quare dic qõ ibi eſt vſus vocabulo pecunie hic vocabulo ſumme.vel aliter ibi tractaꝫ de legato reſtringẽdo.hic de legato ampliando.ideo appellatione pecunie ſeu ſumme cõtinẽtur.vt.l.nã qõ.§.ſi.cũ.l. ſeq.j.ad tre. ¶Ultimo no.ſignificationẽ vbi quãta.de quo etiã tex.in.l.i.fin p̃mã lec.C.de act.ꝛ ob.

¶No.etiam hic ſignificationem verbi ſumma.

Hereditatis appellatione non continẽtur legata ꝛ fideicommiſſa.

Fratris. Appellatiõe† heredi tatis nõ cõtinẽtur legata ꝛ fideicõmiſſa.h.d.qõ no.ꝛ ſepe de facto occurrit. ¶Opp.de.l.cũ virum.C.de fideicom. veritas eſt quod hic rogauit hereditatẽ ſeu partẽ ſuã hereditatis.ſed in ẽijs rogauit vel ſimpliciter vel vniuerſaliter qcgd ꝛc.ꝛ ſic in hoc fideicom. adhibeẽ illa diſtinctio q̃ adhibeẽ in legato:vt hic ꝛ glo.inuit.tetigi i.l.liberto.§.filiũ.j.tit.j.l.pater.§. quidecim.ſ.e.dicã.i.l.marcellus.§.qdã.j.ad treb.

Reliquoꝝ appellatione nõ ꝛtinetur pecunia iã exacta vel que vſibus patriſſami.eſt depoſita.

Itẽ nec q̃ ſunt ĩ depoſito apũ tutoꝛẽ vſib⁹ pupilli.

Poſitiões qõ nõ fuerũt introducte per ius ffoꝛ. Interrogationes que fiunt ante litem cõteſtatam introducte fuerunt per ius ffoꝛum.

Judex quod poſſit ſupplere defectũ partis de iure ꝛ de facto.

Judicẽ appellationis in ſententia an ſufficiat dicere bene vel male iudicatum:remiſſiue.

Fidius. Iſta eſt difficilis.l. in tex.Appellatione† reliquoꝝ nõ ꝛtinetur pecunia iam exacta vel que vſib⁹ patriſſamilias eſt depoſita.h.d. Diuidiꝫ in quinq; ptes.primo ponunt verba teſtamẽti.ſcõo ponũtur verba libelli ꝛ legatarij ꝛ qualis eſt ſecuta ſnia. tertio ponuntur verba ei⁹ qui ſuccũbit ꝛ appellauit.quarto ponuntur verba imperatoris indicãtis.quito formatur noua q̃ſtio ꝛ ei⁹ determinatio.ſcõa ibi legatarius p̃ferebaꝫ.tertia ibi:ex diuerſo.quarta ibi:ĩpator. quinta ibi:a p̃e legatarij. ¶In tex.t.abi reliquarũ ꝛc.dic.i.rõnem poſitã qõ reliqua erant reſtituta tam ſua quã colonoꝝ.Dy.ꝛ ſic petebat pecuniam iam exactã ſm Dy.iſta.l.habet aliquas gloſ.q̃ legũt hũc tex.diuerſis modis. ¶Quero ꝓ declaratione illa verba in ſecũda parte poſita ibi:itẽ eorũ quoꝝ ratione ꝛc.vtrũ ſint verba libelli vel teſtamẽti. Quidã qõ ſunt ẽba teſtamẽti:alij qõ ſunt verba libelli ſi vis ponere quod ſint verba libelli.et tex. ꝓcedit magis clare vel dic qõ ſunt verba teſtamẽti relata in libello. ¶Scõo quero oꝛ hic in condito alꝰ in credito.quero apud quẽ. Quidam dicũt cõdito apud antiochũ alij apud ipm patrem teſtatoꝛẽ.ꝛ iſta nõ habet dubiũ:ſed primũ tenet glo.ſuper verbo in credito.alꝰ in condito.el.ij.Ro.ergo quod eſt in condito ſeu depoſito apud tutoꝛẽ:vſibus pupilli non continetur appellatione reliquorũ. ¶Itẽ dicitur in ver.ex diuerſo reliqua nõ peti:quid eſt dicere hoc.Quidã dicũt reliqua nõ poſſunt peti: multominus iſta que non ſunt reliqua qõ non placet:quare lege vt dicit glo.nõ petis reliqua qz tibi non cõtradicetur ſed petis ea que non ſunt reliqua:vt pecuniã iam exactam vel repoſitã in hoꝛreo ad vſum patriſſa. ¶Ulterius quidã dicunt per iſtã.l. quod poſitiones fuerunt introducte per iura ffoꝛũ.vt in ver.pone qõ non placet:qz hic imperator nõ iterrogauit de facto:ſed magis de iure:vt hic vides. Interrogationes autem que fiunt ante lit.cõteſt.bene fuerũt introducte p titulũ de interrogatoriis actionib⁹:ſed interrogationes que fiũt poſt lit.conteſt.non fuerunt de iſto iure de hoc per Cy.in.l.ij.§.ſed qz.C.õ iura.calũ.ꝛ p Jo.an.in.c.j.ex de confeſ. ¶Ulterius† habes qõ iudex poteſt hic ſupplere partis defectũ de iure.ꝛ de facto.hoc examinaui in.l.iiij.§.hoc aũt.de dã. infec. ¶Ultimo† inducitur iſta.l.quod ſufficit iudicem in ſententia appellationis dicere bene iudicatum vel male.de quo no.plene ĩ.l.eos.C.de ap. et dixi in.l.cum apud ſemꝓnium.j.in.ſol.

Indefinita equipollet vniuerſali.

Legatũ nominatũ ab vno non debetur a ſequentibus in gradu.

Stante ſtatuto qõ occidens occidatur niſi habuerit pacem ab herede:an ſufficiat habere pacem ab vno ex pluribus heredibus:remiſſiue.

Jplures. † Indefinita eqpollet vniuerſali. h.d. ¶No.hic duo.primo qõ dixi in caſu ſumario de quo in.l.ſi plurib⁹.ſ.de lega.ij. ¶Scõo q̃ ſi

no.q̃ ſi

lis in ſtatuto.ꝛ no mine patris veniũt auus. Idem dicit Bal.in.l.ſcimus. in p̃in.C.de inofi.teſt.ſed Ang.in l.j.ſ.de iofi.teſt. tenet ꝓtrariũ qualiter ante ſumatur conſanguinitas et quid de cõi vſu loquẽdi in his.vide Bart.in.l.cũ quidã.ſ.qõ dicitur.ꝛ acqui.hered.et ad Bart.ĩ adde bal. in.l.vgoz tua.C.q accu.ꝛ qõ ibi dixi Qui autẽ dicãtur germani.viõ bal. in.l.lege.C.de leg. here.ꝛ cũ bart.hic transit Jmol.in.l. ſi dotali.ſ.ſo.ma. et Bald.in.l.iube mus.§.fi.C.ad treb.ꝛ an appellatione fratris veniat vterinus frater. Alde Ang.in cõſi.xvj. Pau.de caſt.ĩ ẽ.ſ.ccccxxxvi. Adde an appellatione fratris veniat frater vterinꝰ Ro.conſi.cccxj.

¶Sed contra.et credo qõ voluit allegare. xxiij.q.ij.c. queritur cur patriarcha. et vide Bal.i.l.vgoz tua. C.q accu.non poſ. ꝛ i.c.i.de feu.gua. et vide Lud.Ro. in cõſi.xv.vbi pulcbre loquitur ꝛ p Bar.alle.glo.in.l. fratres.C.de iofi.teſt.et in.l.i.ff.e. Andre.Barba.

a ¶Secundo not. a limita ꝓout dicit Bart.in.l.libert⁹.ꝛ §.lucius.j.de alilega.

2 Tno.[a] quod ſi legatũ eſt relictũ nominatim ab vno a ſequentibus in gradu.non debetur.ſimile in.l.i. §.in ſubſtitutione.j.ad.l.fal.et in.l.j.in fi.ſ.eodem dixi in.l.licet.ſ.de leg.i. ¶Ultimo iſta.l.inducit ad.q.dicit ſtatutũ q occidit occidaꝫ niſi habuerit pacẽ ab herede.modo qdã plures heredes hz an debet habere pacẽ ab oĩbus vel ſufficit q̃ ab vno Iſta lex facit q̃ ab oĩbus. Iſtã queſtionẽ examinaui in.l.eadẽ.§.cato.de ver.obli.in vlti.q.

Seruis vrbanis. Jn vltimis voluntatibus illi dicuntur ſerui vrbani quos teſtator vrbanoꝝ numero habuit hoc dicit.de quo in.l.vrbana familia.de ver.ſigni.ꝛ.l.quemadmodum.de ſupel.leg.

1 Jd in quo qs magis verſatur inſpici debet.

2 Eſſe cocum eſt officium.

1 **Lecticarijs.** Op.qõ† debeamus inſpicere id ĩ quo magis verſatur.vt.l.legatis.§.ſi vno.ſ.eo. Dic quod hic

2 erat cocus viliũ ciboꝝ:ꝛ ſic erat officiũ.vt.l.legatis.§.ſi ex officio.ſ.eo.ſecus ſi erat verſatus circa vtrumq; artificium:quia tũc debet inſpici illud in quo magis verſatur:vt ibi ita tenet gloſ.ꝛ bene.

Sialij. Generi per ſpeciem derogatur:ꝛ quod in duabus ſpeciebus reperitur inter legatarios diuerſarum ſpecierum cõmunicaꝫ.h.d. ¶No.tex.ibi ſemper eñ ſpecies ꝛc. Tex.ibi ſi in ſpecie.dic.ſ.eadem ibi aut genere dic ſcz eodẽ. ¶Opp.de ꝓncipio ad finem.nã in ꝓncipio dicitur quod vnũ eſt genus aliud eſt ſpecies. in fine oꝛ quod ſunt eiuſdem generis ꝛ ſpeciei. Reſpondeo ſm varietatẽ facti boc contingit.nam in ꝓncipio ponit quod omnes erãt verne:et ſic hoc accipiebaꝫ ꝓo genere:ꝛ quidã textores:ꝛ iſtud accipiebaꝫ ꝓo ſpecie ſed in fine quidam erant verne tantũ.quidã textores tantũ.qdã verne ꝛ textores. ¶Scõo opp.iſta talia accidẽtia non inducũt diuerſitatẽ ſpecificam.vt no.inſti.de iure perſo.§.ſi. Reſpondeo qõ ꝓpzie loquẽdo non differũt in ſpecie ſed largo modo[b] poſſunt dici ſpecie differre:et ita loquit hic ꝛ in tota materia vbi generi p ſpeciẽ derogatur.vt dixi in.l.queſitũ.§.pe.de fun.inſtru. ¶Op.oꝛ hic qõ bi qui ſunt in eodẽ genere vel ſpecie cõmunicabunt.cõtra in.l.titie textores.ſ.de le. j.Sol.ibi legãdo excipit.hic nõ ſed vere legauit:vt p̃bat iſta diſtinctio ibidẽ in text. ¶Sed cõtra hoc op.de.l.legatis.§.ſi vnus.ſ.eo.vbi debet tradi illi artificio in quo vt plurimũ verſabaꝫ.Solu.fateoꝛ cõtrariũ nã hic dicit plerũq; cõmunicabũtur.q.d. nõ ſemper:vt ſi magis curſoꝛib⁹ quã vernis accõmodabatur.hoc nõ placet qz in.l.cõtraria loquit in duobus artificijs:ꝛ ideo inſpicimus in quo magis verſabaꝫ:ſed hic eſt vnũ artificiũ.aliud eſt q̃litas inſita a natura q̃ qualitas vſum nõ habet vñ tũc cõmunicabunt. ¶Sed cõtra hoc opp.ꝛ videt qõ artificiũ ſuperet officiũ ꝛ ſolũ artificiũ inſpicimus.vt.ſ.p̃i.§.ſed eſſe verna nõ eſt officiũ vel artificiũ ſed eſt quedã qualitas inſita a natura.ideo ab aliquo artificio vel officio nõ vincitur. Jdeo re aſſume duo verba.qñq; vnus ſeruus hz vnũ officiũ vel vnũ artificiũ:ꝛ tũc artificiũ attẽditur.vt.ſ. p̃i.§.ſi.l.textoꝛib⁹.ſ.eo.ſ.l.legat⁹.§.ſi ex officio. qñq; habet plura artificia ſeu officia:ꝛ tunc attenditur id in quo magis verſatur.vt.d.l.legatis.§.ſi vn⁹.ſed ſi ĩ vtroq; equaliter verſaꝛet.talis ſeruus eſſet cõmunis eoꝝ quib⁹ ſerui dictoꝝ artificioꝝ eſſent legati.arg.hui⁹.§.ſ.ꝛ.d.l.titie textores.ſi vero ſerus habeant vnũ officiũ vel vnũ artificiũ vel vnã aliã qualitatẽ inſitã a natura tũc haberet locũ.§. noſter. ¶Ultimo dicit hic plerũq;.quero.quare dicit plerũq;.Glo.dat duas ſolu.tene vltimam.

Heres meus. Breuiꝫ.h.d. dixi hz ſignificationẽ p ſe dãdi.h.d.ſimile in.l.verbũ reddẽdi.de ver.ſig.ꝛ.l.cũ quidã.ſ.ti.j.cũ ſimi.vtrũ hoc ſit ex ꝓpria ſignificatione vel ex interpretatione.dixi in rub.ſ.ſol.ma.

Due. Si nominatur aliqua indiuidua ſpeciei contenta ſub genere ad alia in eadem ſpecie cõtenta nõ poꝛrigitur illud genus.h.d. ſimile in.l.j.de aur.ꝛ arg.lega.qõ examina.vt dixi in.l.queſitum.§.pe.j.de fun.inſtru.ꝛ inſtru.leg.

Vxor. Singulare vniuerſale poſitũ neutraliter põt referre ad oĩa ꝓceden tia cuiuſcũq; generis vel numeri exiſtunt.h.d.ſm verũ intellectũ. ¶Opp.imo nõ refertur ad oĩa qz non põt fieri ſalua rõne recti ſermonis.vt.l.plautius.ſ aur.ꝛ argẽ.le.Rñdeo hic operaꝫ ſignũ ſile adiectũ hic.ſ.cetera dic vt.d.l.plauti⁹. Et facit iſte §.ad.q.notatam per Dy.in.l.cũ filio.ſ.de leg.j.

Cuius. Legatis vaſis non cedũt alia vaſa vilis materie.h.d.et eſt bonus caſus.

Cui. Principale trabit ad ſe acceſſoziũ q̃ ſit pretioſius.h.d.

1 Legatis omnibus predijs non veniunt predia pignori obligata.

2 Alienatione prohibita quãdo videatur prohibita obligatio pignoris.

3 Feudum non poteſt pignorari.

Ui habebat. Legatis predijs teſtator non videtur legare que ſibi ſunt obligata niſi ex ceſſatione debitoris ea habeat vt ꝓpzia.h.d. ¶No.tex.qõ fere ceſſante debitore ꝛc. ¶Circa hoc glo.fozmat duas q̃ſtiones. primo† quero qd ſi dixit oĩa predia:an veniãt predia pignori obligata quidã qõ ſic.glo.dicit contrariũ:qz hic dixit oĩa vt patet in greca translatione. Contra iſtã glo.facit.l.iul.in ꝓinc.ſ.eo.rñ.dictio oẽs facit qõ cõprehendãtur oĩa q̃ poſſunt cõprehendi ex natura ſermonis:ſed predia obligata nõ poſſunt comprehẽdi ex natura ſermonis.vt.ſ.eo. l.ſuos.ergo ꝛc. ¶Itẽ dicitur hic nõ ſunt redacta. quero qualiter rediganꝫ.Dicit gloſ.qõ tãtus erat cumulus vſurarũ qõ predia nõ valebãt tãtũ.per hoc põt determinari[d] queſtio qõd doc.formant in l.ſi.C.de re.alie.non alie.Tan ſi eſt prohibita alienatio ſit prohibita pignoris obligatio diſtinguitur aut ſunt pignoꝛata obligata pro tãta pecunia quod non eſt ſpes luitionis. et videtur prohibita obligatio:alꝰ nõ.ita debet intelligi.l.in quoz.ſ. de pig.ꝛ facit.l.legata.in fi.j.de ſupel.lega.ſed i feudis † eſt expreſſum qõ nullo modo licet obligare. vt.g.col.de prohi.feu.ali.c.imperialem.§.ſi.

Peto. Fundo legatoꝝ ti eſt nõ cedũt reliq colonoꝝ.h.d. ¶Quero quare nõ cedunt in legato reliqua colonoꝝ. Rñ.qz reliqua nõ ſunt in fundo ſed vniformiter reſpiciũt totum patrimoniũ.vt.l.fideicom.§.tractatũ.ſ.de iudi.

Jis verbis. Sĩ verbum põt ſe habere ad preteritũ ꝛ futurũ ex coniuncta ſcriptura declaratur ad qõ ſe habeat. Itẽ preſentis vel preteriti verba reſtringunt ad ea que ſunt tpe teſtamẽti.h.d. ¶Primo q̃ro que fuit ratio quare iſta nõ continẽtur. Dicit glo.ratio eſt qz verba preſentis tpis referunt ad tpa teſtamenti. alia eſt qz fuerũt repoſita ad tẽpus. Cõtra primã rationẽ videtur text.iſte.dicit enĩ quicqd cõductũ fuerit. item dicit cõtinebunt que ſunt tpis futuri. ideo ad futurũ debẽt poꝛrigi dic qõ eſt hic verbũ preteriti tpis ꝛ futuri:qz cõditum eſt participium preteriti tpis ꝛ eſt verbũ erit.qõ eſt futuri tẽporis vñ inſpicimus tẽpus preteritũ. Sed hoc eſt cõtra casum.l.cũ tale.§.falſam.ſ.de cõdi.ꝛ dem⁹.vbi ſuturum inſpicimus:quare dic qõ hic iſta ſcriptura põt eſſe ambigua:ꝛ põt primo intelligi quod totũ ſit vna pars et erit futurũ. Alio modo vt ſint due partes.vt dicamus cõditũ ſcz de preſenti erit.i.erit ſtet.ꝛ hic eſt intellectus huius.l.propter verba que ſunt hic trãſlata ſint ꝛ tranſtulerint.alꝰ inſpicim⁹ tẽpus futurũ vt dixi. ¶Ultimo no.iſtã.l.ad queſtionẽ vtrum ſchedula manu teſtatoris ſcripta faciat fidẽ.dicit enim mẽbranis manu mea ſcriptis de quo dicemus in.l.ſi ita.de condi.ꝛ demon.

Idem queſuit. Jn legato generali veniũt ea q̃ in inſtrumentis continentur.h.d.

¶Qui habebat. vide Ang.ĩ imo. in.l.ſi tibi homo. in pn.de le.j.Bal. in.l.ij.in pnc.C.de fideicõ.ꝛ in.l.maximi.ff.de inſti.ꝛ iu.ꝛ i.l.fi.C.de re. alie.non alie.ꝛ vide Bar.in.l.legata.ſ.fi.de ſup.le.ꝛ in.l.cũ fine.e.tit.ꝛ quod dicit Bart. in.l.rem legatam. in fi.de adi.le.

¶Determinari. an ſi eſt prohibita alienatio ſit ꝓhibita pignoris obligatio.et per iſtũ tex.hic dicit Jſico. de neapo.qõ ſi ſta tutũ prohibet forẽſem acqrere do mum qõ nõ poterit accipi domus pignoꝛi pro ꝓtio equinaleti. et ideo dicit Bal.in.l.ma numiſ.de inſti.et in.ꝛ in.l.volũtas. C.de fideicõ. qõ ſi trado rem cũ pacto ne egeat manꝰ tuas.ꝛ tu pro pretio equinaleti pignoraſti videris cõtra pactũ veniſſe.et adde Pet.et Lyn.in.l.ij.C.de leg.ꝛ vide Bal.in l.ſi.C. de reb.alie. nõ alie.et Bal.i.l. j.§.per ſeruũ coꝛporaliter. vbi per moderniores.de acqui.pof.ꝛ Bal. in.l.ij.in pnc.C.de fideicõ.Bart.in.l. legata.i fi.j.ſ.ſup. leg. Adde limitan dã hãc.l.fm paul. de caſt.in.l.ſi poſt. C.de lega.

¶Dis verbis.§. alũno. facit ad.q. de qua dixi in tit. in.l.ſeio. §.medic. et alle.not.Bal.in l.ꝑdia.C.de fideicommiſ.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Pater. Falsa demonstratio non vitiat legatum.h.d.

Alumno. Si legatarius quod sibi dz emi ab herede emat actionē habet ad prętium.hoc dicit.simile habuistis quod potest agi ad prętium.vt.l.patronus.in prīnc.ī.l. titia seio.in prin.ff.titu.j.

¶ Collecta ī tributum spectat ad legatarium.

Et legatis expēsis studij venit expēsa matricule.

Idem testatoꝛ. Si legatur res empta prętium rei dz solui ab herede nō a legatario.h.d. ¶Op. de.l.quero.j.ti.ij.vbi heres talia non prestat.glos. soluit qñq; solvit aliquid pro re habenda: ī tūc re legata a legatario non repetit:vt hic.qñq; ī re habita soluitur aliquid propter aliud vt collecta tributa ī similia.ī tunc debet ea soluere possessoꝛ vt l.contraria.vide glo.que incipit sed contra.j.tit.ij. l.quero.ī istam glo.perpetuo tene menti. ¶Dy.determinat istā questionem duobus modis.primo id quod hic eo habito prestat legatarius est verū nisi impensę equinalerent fructibus.vt not.ff.eo.l. qui concubinā.ff.qui boꝛtos.ff secūdo debetis hoc intelligere quādo legatur res: vt puta lego talem rem vel ego vsumfructum vel redditus talis fundi.sed si legaretur ipsum insertum:vt qꝛ conduxi a communi Perusij certas possessiones ī legaui tibi ipsam conductionem tunc esset secus.vt intelligatur legatum quicquid potest esse lucri seu quicquid per conductorem solui debet.arg.eius quod no.in.l.si prior.ff.so.matri.ī.ff.ti.j.l.menio.ff.aree. ¶Non ob.dictus.ff.qui boꝛtos.in.l.qui concubinā. ff.eo.quia ibi illud propter alia verba expressa in legando:secus si simpliciter talem conductionem legasset:vt supra digi. Facit ¶quod si aliquis legat alicui expēsas studij quod ei debetur id quod solvitur pro introitu matricule.

Ipater. [d] Legata ab ęthere dati subtituto non valent etiam si ad eum bona defuncti perueniāt per mediam personam.hoc dicit. ¶Not.qđ dicit no.principaliter.sed per successionem ꝛc. ¶Op.quod subtitutus expheredati possit grauari.vt.l.in ratione.ff.ti.j.ad.l.fal. Sol. ibi potest grauari si substitutus est heres defuncti:vt ibi.als secus.vt hic.et plene no.in.l.penulti. C.de legi.et digi in.l.qui fundum.ff.qui filios.j.ad l.fal.dic vt ibi digi.

Si filius. Quod operatur propositū in proposito operatur oppositum in opposito.h.d.materiam huius.ff.habuistis in.l.filium.in prin.de leg.prestan.

¶De annuis legatis. Rubrica.

¶Dictum est supra de legatis in genere nunc est videndum in specie.sed quia circa legata annua oc currūt multa dubia:ideo posita est hic rubrica de annuis legatis.

Cami singulos. Querit glo.vbi legatum debetur et per consequens videamus vbi possit solui. Dicit glo.in trib[b] locis ī in eisdem potest solui qđ examina.ff.de iudi.l.quod legatur.et per glos.ī Cyn. C.vbi de fideicommiss.agi opoꝛ.l.j.ī.ff.de lega.j.l. cum res.in ter.

¶Obligatio ad totale interesse cōmittitur quādo mora particulaꝛ aufert cōmodū totius tpis.

Ain singulos. [†] Si mora particulaꝛ aufert cōmodū totius tęporis obligatio statim ad totale interesse committitur.h.d.¶Opp.qđ nō cōmittat statim stipulatio ad totale interesse imo ad particulare. vt.l.stipulationes nō diuidunt.ff.plane.j.de ver.obli.So.dic ideo qꝛ mora particularis aufert cōmodū totius tęporis als secus.qđ examina vt digi plene in re-

petitione.l.stipulationes pō diuidnntur.j.de ver. obli.in.q.v.ī facit.l.si in lege.ff.colonus.C.loca.

1 ¶Litatus nō personaliter si nō comparuit ī ęx forma statuti citetur bis habebit tātā dilationem in secunda citatione quantam habuit in prima.

2 Distributio fienda per aliquē inter plures debet fieri arbitrio boni viri.

3 Promissio facta ī illis terminis quos titius declarabit intelligit qđ nō declaret in vno termino.

4 Promissio de dādo in tribus terminis si non dicitur quibus:intelligitur in tribus annis.

Si legatum. [e] Legatū annua bima trima die debet prestari p annuas prestationes equales nisi alia mēs testatoꝛis appareat.h.d.ī est multum notabilis.l.ī singularis.ī per hāc.l.dicit glo.quod exponuntur oēs.ll. que dicūt annua bima trima die.ī est not.hec.l.ad multa dicit ¶statutum qđ reus in persona citatus habeat dilationem.g.dierū ī si nō cōparuerit:tūc etiam bis citetur et non repetit de dilatione.certe per istū tex.videtur dicendū quod omnes dilationes sunt equales. ¶Scōo not.arg.ī qđ si cōmittitur alicui quod certam quātitatem distribuat inter plures equaliter vel inequaliter intelligitur arbitrio[s] boni viri. ¶Tertio no.ī quod si promitto tibi in illis terminis quos titius declarabit dz intelligi[b] qđ in vno termino nō declaret. ¶Quarto no.ī[t] quod si promitto tibi.g.dare in trib[b] terminis nec dico quibus: certe isti tres termini debent intelligi in tribus annis.vt hac.l.in fi.

¶Usura an possit iponi ī vltimis volūtatib[b].

Si cui certa. [k] Usura etiā ī vltima voluntate nō potest legitimū modū ęccedere.h.d.de hoc digi in.l.ij.j.de bis que pene nōie.ī ibi allegaui istū tex.hodie aut de iure canonico putaꝛ qđ nullo modo possit imponi vsura in vltimis voluntatibus.qꝛ quicquid est vltra modū probabile est vsura.sed in pena dicvt digi in.l.ij.de bis que pene nomine.

¶In prestationibus annuis an sufficiat vna prescriptio.

Sin singulos. Legatū annuum p primo anno est purū.p sequentibus est cōditionale.h.d. ¶Op.de.l. i post duos.C.de aduo.diuer.iudi.Sol.illa concoꝛ. ¶Op.j.qñ di.leg.ce.l.nec semel.circa prin.ī.l.si cū prefinitione.ī.l.firmio.ff.fi.Glo.soluit tribus modis.primo modo quod ibi fuit vnum legatum sed prestatio fuit diuisa fauoꝛe heredis vel hic causa alimentoꝛum.vel ibi certum tempus fuit adiectū hic non ita dicit glo.prima soln.est vera.tamē dic not.quandoq; sumus certi vtrum testatoꝛ diuiserit prestationem causa multiplicandi legatum vel causa diuidendi prestationes et exonerandi heredes ī stamus certo:sed in dubio aut fuit adiectum certum tēpus aut non. ¶Primo casu loquitur hic cū similibus. Secundo casu distingue:aut ex causa alimētoꝛum aut ex alia.vt probat text.in.l.si cū prefinitione. ¶Opp.de.l.stichū.ff.stipulatio.j.de verb.obl.ī.l.senatus.in fi.j.de dona.cau.moꝛ.sol. aliud in cōtractibus in quibus est vnum aliud in legatis ī quibus sunt plura quod dic vt.l.stichū. ff.stipulatio.ī pleniꝰ digi in.l.seruus cōmunis meus.ff.si.j.de stipu.ser. ¶Ultimo glos.inducit hāc.l.ad questionem quando est prestatio anna: vtrum sufficiat vna prescriptio vel requirantur plures vt dicantur plures et dic vt not.per glo.in l.cum notissimi.ff.penulti.C.de prescrip.xxx.an.et digi in.l.de pupillo.ff.si pluribus.j.de ope.no.nūtia.ī ibi glo.ī Dy.

Adobis. [l] Sufficit vltimū annum esse ceptum: vt legatum annuum pro illo anno transmittitur.h.d. ¶Oppo.de.l.si operas. ff.de vsufructu.ī.l.sed ī si quis.ff.si operas.eodē titulo. Soluit glos.f.duobus modis.tu dic breuiter hic loquitur in legato annuo facto simpliciter non respectu alicuius facti explicādi a legatario.

¶Si legatum.et nota si primo citat quis vt cōpareat post.ff.dies.ī si nō cōparuerit bis citetur intelligitur repetita prima dilatio.ī vide q digi circa banc.l.in.c. Joannes.de test. Andre.Barba.

¶Si legatū.qđ si digi lego tibi.ff.q; volo ſstari primo scōo et tertio anno an itelligat annuum legatum multiplicatū. Vide Pe.ī Ang.i.l. qđ anno.ad fi.de ver.obli.ī no.meli[b] ōp alibi qliter ī telligat annua bima die.ī no.imo. i.l. si quis legata. de cōdi.ī demon. ¶Not.argu.facit ad no.per Bal.in l.j.in.cviij.col.de sacrosan.eccle.

¶Intelligit arbitrio.facit qđ not. Bar.in.l.filius.ff. cū pater.de leg.ij.

¶Debet intelligi.facit q; no.bar. in.l.eum qui calēdis.de ver.obli.in cōtrariū facit.d.l. eū q calendis.ī Bar.ibi tenet ro. sed vt scripsi ibi post ens verior est sententia Bar.

Andre. Poma.

¶Quarto no.vide modernos i.l. legata inutiliter. ff.fi.ff.de leg.j.ī vide in fili Feli.in.c. ex literis.in.vj.co lum.de consti.

¶Si cui certa. et vide Bal.in.l.j.C. de his q; pe.no.an aūt papa potuit. vide Bal.in.c.bīficium.extra de regu.iur.in.vj.

Andre.Barba.

¶Si cui certa.de isto tex.vide Bar. in.l.cū ifti.de ver. obl.ī vide bal.i.l. cum allegas.C.de vsu.i pe.co.ī i.l.j. C.de his q; pe.no. in.ē.col.p ro.in.l. stipulatio ista.ff. alteri.de ver.obli.

Andre. Poma.

¶I vobis. vide per istū tex.qđ cōsuluit signo.cōsil. lij.icip.quidē Ja. notāter vbi tenet q; idem est si testatoꝛ digisset quo ad sevigerit ī fine mandato.

ibi vero erat

a ¶Idē testatoꝛ. soluere possessoꝛ. a possessoꝛ tenet soluere collectas tributa ī similia. vide simile in.l.i.de anno.ī tribu.li.ē. b quā itellige si oēs fructus habet possessoꝛ. vt ibi etiā p Bar.

b ¶Qui boꝛtos.et glos.ibi alleg.pro sing. Ro.no.cvij. Adde qō idē consulnit cōsi.cccxx.

c ¶Expensas studij.si legantur expense studij debet id qō solnit p matriculaꝛ an debeatur prętium libꝛo rū.dic vt p Bart. i.l.quib[b] dieb[b].ff. j.de cōdi.ī demō. Alexan.

d ¶Si pater.ī singulariter tene mē ti istā.l.pro qua vide do.Jo.in.l.ī cōtracta.ff.devulga.ī pupilla. Andre.Barba.

1 ¶Idē testatoꝛ. soluere possessoꝛ. a possessoꝛ tenet soluere collectas tributa ī similia. vide simile in.l.i.de anno.ī tribu.li.ē. b quā itellige si oēs fructus habet possessoꝛ. vt ibi etiā p Bar.

a ¶Qui boꝛtos.et glos.ibi alleg.pro sing. Ro.no.cvij. Adde qō idē consulnit cōsi.cccxx.

b ¶Expensas studij.si legantur expense studij debet id qō solnit p matriculaꝛ an debeatur prętium libꝛo rū.dic vt p Bart. i.l.quib[b] dieb[b].ff. j.de cōdi.ī demō. Alexan.

c ¶Si pater.ī singulariter tene mē ti istā.l.pro qua vide do.Jo.in.l.ī cōtracta.ff.devulga.ī pupilla. Andre.Barba.

d ¶Obligatio ad totale interesse cōmittitur quādo mora particulaꝛ aufert cōmodū totius tpis.

1 ¶Litatus nō personaliter si nō comparuit ī ęx forma statuti citetur bis habebit tātā dilationem in secunda citatione quantam habuit in prima.

2 Distributio fienda per aliquē inter plures debet fieri arbitrio boni viri.

3 Promissio facta ī illis terminis quos titius declarabit intelligit qđ nō declaret in vno termino.

4 Promissio de dādo in tribus terminis si non dicitur quibus:intelligitur in tribus annis.

e ¶Si legatum.et vide Bal.in.l.j.C. de his q; pe.no.an aūt papa potuit. vide Bal.in.c.bīficium.extra de regu.iur.in.vj.

Andre.Barba.

f ¶Si cui certa.de isto tex.vide Bar. in.l.cū ifti.de ver. obl.ī vide bal.i.l. cum allegas.C.de vsu.i pe.co.ī i.l.j. C.de his q; pe.no. in.ē.col.p ro.in.l. stipulatio ista.ff. alteri.de ver.obli.

Andre. Poma.

g ¶Si cui certa. et vide Bal.in.l.j.C. de his q; pe.no.an aūt papa potuit. vide Bal.in.c.bīficium.extra de regu.iur.in.vj.

Andre.Barba.

h ¶Si cui certa.de isto tex.vide Bar. in.l.cū ifti.de ver. obl.ī vide bal.i.l. cum allegas.C.de vsu.i pe.co.ī i.l.j. C.de his q; pe.no. in.ē.col.p ro.in.l. stipulatio ista.ff. alteri.de ver.obli.

Andre. Poma.

i ¶I vobis. vide per istū tex.qđ cōsuluit signo.cōsil. lij.icip.quidē Ja. notāter vbi tenet q; idem est si testatoꝛ digisset quo ad sevigerit ī fine mandato.

ibi vero erat stipulatio annua respectu alterius facti explicandi a stipulatore. ī ideo pro quota parte anni illud factum impleuit ex illa parte cōmittitur stipulatio vt ibi.et ibi digi plene in.l.seruus cōmunis meus.ff.si.j.de stipul.ser.sed tetigit in.l. si ex toto.ff.si.ē de leg.i. ¶Item[a] opp.de.l.petitioni.C.de aduo.diuer.iudi.Solu.expone vt ibi glo. dicit quia nil ad heredem transit subaudi nisi salarium illius anni.ī no.in.l.post duos.eo.ti.

Annuā. [f] Propter mortē exercitoꝛis legatuꝛ annuum non extinguitur.h.d. ¶Op.de.l.legatum.j.de admi.re.ad ciui.perti.so.glo. qꝛ hic cū ſeliquit ad ludos honestos:ibi ad inhonestos. ¶Opp.qđ nō in perpetuū sed vsqꝫ ad certos ānos debeaꝫ.vt.l.si vsusfructuꝰ.ff.qui.mo.vsufru.amit. Glos.soluit ibi in vsufructu.hic ī legato annuo. In cōtrarium videtur tenere glo.j.eo.l.penul.ī.j.ti.j.l.si vsufru.ī ibi dicam.

¶Officium iudicis non est actio.

Fratres minoꝛes nō petunt iure actionis relicta sed iudeę ex officio cogit heredem.

Jussus testatoꝛis qꝛ heredes vsqꝫ ad.ē.annos.debeant communiter mozari quando valeat.

Clausula quod debeant stare et mozari communiter quid importet.

Quintus. [g] Dispositio respiciens solā actionem defuncti non cōmodū alterius nō iure actionis:sed p officiū iudicis effectui demādatur.h.d.vsqꝫ ad finē. ¶No.notabilē tex.in fi.ibi neqꝫ oīno seruāda neqꝫ ꝛc. ¶Nō.qꝛ officiū iudicis[b] non est actio quod plene solet dici. insti.de actio.in prin. ¶Scōo no.ī pro fratribus minoꝛibus[c] qui non possunt petere iure actionis id qō eis est relictum certe compelluntur heredes dare officio iudicis vt hic. ¶Ultimo formo talē questionem testatoꝛ ī iussit heredes vsqꝫ ad decem annos debere mozari cōmuniter.quero an ista dispositio aliquid valeat videtur qō nō qꝛ licet testatoꝛ iubeat pupillū apud aliquem mozari hic oīno seruari nō debet qꝛ sibi non expedit.vt hic.ī.l.j.ff. vbi pu.edu.debe.contrarium puto qō valeat si alicuius eoꝛ interest.vt bac.l.ibi aliter atqꝫ ꝛc. Pro cuius declaratione est videndū quid importet ista verba qō debeant[b] stare ī mozari cōmuniter. Aiunt quod importent qō omnia bona sint cōmunia.vt.l.lucius.ī.l.ff.ff.lucius.ff.de leg.ij.ī.l.luci[a]. in prin.j.ad treb. Sed ego[c] cōsulendo digi aliter: qꝛ quandoqꝫ istud verbum cōmuniter refertur ad res ī tūc importat quod ipsum patrimonium sit cōmune.vt in.ll.ff.alleg.quādoqꝫ refertur ad actum standi seu mozandi cōmuniter:vt in themate proposito:ī tunc quādoqꝫ ista verba referūtur ad aliquos qui habēt patrimonium distinctū ī separatū:vt lego vni scholari centū si steterit et mozatus fuerit cōmuniter cū sempronio:tūc debet intelligi cōmuniter.i.quod expēse victus fiant cōmuniter: et equaliter cōferaꝫ.vt.l.j.circa prin.ī.l.iij.in fi.j. de colle.illici.quādoqꝫ ista verba referūtur ad habētes patrimoniū cōmune ī quādo testatoꝛ iubet plures fratres mozari cōmuniter. tunc debet intelligi quod equaliter fructus colligantur ī equaliter expēdantur:ī licet vnus haberet maioꝛem familiam quā alius non propter hoc teneatur plus conferre.hoc probatur:qꝛ verbum cōmuniter debet intelligi.i.equaliter. vt.d.l.ti.ff.lucius.ff.de lega.ij.hoc videt dicere tex.ē.col.de duo.fra.de no. be.inue.c.duo fratres.pro hoc facit.l.cū duob[b].ff. idem pap.alias incipit.si fratres.ff.pro socio. pro hoc videtur quasi tex.j.de do.excep.l.fina.ff.si.vbi ista verba parem rationem fecerit exponuntur.j. eo nomine nisi exegerit ita hic cōmuniter dixerunt debet intelligi ideſt equaliter.i.qō eo nomine neuter ab altero aliquid exigat.

¶Legatum factum cuitati in annos singulos dicitur perpetuum.

Ain singulos annos. [h] Legatum in annos singulos est simile le-

gato vsusfructus nisi in tribus que hac.l.ponuntur.h.d.tex.ibi fratrem ꝛc.que repetitio in legato annuo nil operatur cum capitis diminutione nō finiatur ī sic est bec secūda differentia. ¶Ultimo glos.f.que est hic ponit casum in.l.ista. Dicitur hic qō vsusfructus finitur capitis diminutione. Contra.C.de vsufru.l.corruptionem. Solu.minima capitis diminutione nō perit.vt ibi.secus in magna vel media vt hic. ¶Querit ¶glo.quid si fit relictū ciuitati eo modo quo dicitur in ver.sed ī vsufru.f. per receptionem. Dicūt quidam qō tunc legatum est perpetuum nisi ciuitas patiatur aratrum:vt si homines inde discedant animo deserēdi ciuitatē. vt.l.si vsusfructus.ff.qui.mo.vsufru amit.

¶Idem est dicere lego decem super illo fundo quod obligo fundum pro decem.

Eundus quem. [†] Quero qđ si testatoꝛ dixit lego centum annua super illo fundo.vtrum ex hoc videatur illum fundum expresse obligare.ī idem dico in cōtractu societatis.dico qꝛ sic.quia tantum est dicere lego super illo fundo quantum obligo illum fundum.hoc ꝓbatur in rub.ff.de reb.eo.qui sub tute. vel cura sunt non alie.vel supponendis.ī videtur tex.in.l.codicil.ff.instituto.ff.de leg.ij.

¶Famulo qui tribus scholaribus seruiebat: si duo recesserunt an debeat diminui salarium.

Seio. Legatum relictum ob causam determinatur fm causam sibi annexam.h.d. ¶Nota tex.ibi cum tam laboꝛ ꝛc. ¶Oppo.C.de insti. et substitu.l.j.ī.j.de condi.ī demon.l.in testamento.Sol.hic legatum fuit factum in fauoꝛem heredis:vt apparet ex verbis testatoris. sed ibi ī fauorem legatarij. Alij dicunt distinguendum esse:an iste amicus ceperit mozari cum heredibus vel nō: que distinctio non est vera. vt probatur.ff.titu.j.l. qui concubinam.ff.vꝛoꝛ.quare tene primam solu. et eodem modo respondeꝫ ad.l.ij.C.de legi. ¶Op. de.l.meuia.j.eo.Sol.ibi stetit per eum cū quo mozari debebat.hic per casum. ¶Hāc materiam dixi plene.j.de condi.ī demon.l.illis libertis.vbi te neo opinionem glo.reprobata opinio. Pe.ī Dy. Quero quid si illi qui decesserunt instituerunt heredem istum superuenientem. Certe cū laboꝛ non esset minutus:cum patrimonium esset integrum apud eū non minuetur ista prestatio vt hic patet. Itē si testatoꝛ iniunxit aliquod onus alicui quod ita faciliter expediatur pro tribus sicut pro vno: tunc qꝛ onus non minuitur non debet minui prestatio vt hic:ibi cum tam laboꝛ ꝛc.et hic est argu.[f] Pro famulo scholariuꝫ si famulus cepit stare cū duobus vel tribus ī duo recesserunt:vtrū debeat habere tantum ab vno remanēte quātū ab omnibus. Certe ea tenus[g] quatenus laboꝛ diminuitur debet diminui prestatio pensionis vt hic.vnde cū tantus laboꝛ sit in seruiendo vni quātus est in seruiendo tribus nō deberet minui prestatio seu pensio vnde arbitrio boni viri hic statuetur.

¶Dictum generale ad extraoꝛdinaria non extenditur.

1 Rusticus si legat domino quantum prestabat qō intelligitur ratione erogationis annue.

2 Procuratoꝛ generalis quod potest facere ea que dominus oꝛdinarie faciebat.

3 Qui renuntiat casibus fortuitis non intelligitur renuntiasse insolitis.

4 Qui renuntiat casibus fortuitis non intelligitur renuntiasse insolitis.

Medico. [b] Dictū generale ad extraoꝛdinaria non refertur.h.d. no.casum Dy.intelligit erogatiōis annue ex forma cōuentionis: et per hoc dicit ¶si rusticus legat domino quantum prestabat:debet intelligi prestabat ex forma obligationis ego puto contrariū et intelligo erogationis annue ex forma pstationis quia plurib[b] vicibus hic solitus fuit prestare.hoc probatur.j.ea.l.ff.ff. ¶Opp.j.de ali.ī ciba lega.l. mella.ff.ī.vbi intelligi debet de eo quod prestabat vltima vice hoc est tępore mortis. Sol.ibi prestatio semper fiebat respectu vnius causę.f.propter

gi.here.and.bar.

Andre. Poma.

¶Et hic est argumētū ad idem. est et ecōuerso q; crescēte labore debet crescere salarium per Ro.cōsi.xxv. Feli.in.c.cū olim. de re indi.

¶Certe eaten[g]. seq[ui]t Bald.in aut. habita.in fin.C.ne filius ꝓ pat.item facit iste text. ad alias q̄stiones tactas.Bal.in.l.j.C. de leg. in.ij.op.et istū text.alle.ad.q. Bal.i fi.circa medium.iij. col.C.de indi.vidui.

¶Medico. Itez facit ad not.q. de principe vl archidiacono.q vendidit vl locauit fructus regni vel archidiaconatus.an intelligatur vēdidisse id quod sibi debetur vel expēsas q sibi a cinitatibus tradebātur in ei[b] locundo adnētu seu ingressu et facit iste text.qō nō ꝛea que habētur in.l.his vbis. ff.alūno.et.ff.si. ff. titi.j.ī in.l.si vero. ff.itē quicq; ff.solima.sed in fin fa cit.l.duoꝛtio. ff. quid in anno.fol. ma.vbi illud qō p stat sup extraoꝛdinaria prestatione dicit esse ī fructu. sed illo tex.nō ob. Bald.dicit Oldr. determinasse quod nō per supradicta iura.ī hic in cōsi. Old.cxxxj.ī idem ibi tenet Jmol.in d.ff.quodā modo. ad idē faciūt q; habētur in.l.quero. j.ti.j.quod no.

Andre. Poma.

¶Medico. vide quid per istū text. inferebat Oldra. consi.cxxxj.ī cons. il.ig.in prin.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Quesitū. limitatio ad l.sed et si quis.§.ad quesitū si quis cau.

b ¶De mille annis.qualiter itelligatur de mille annis.declara p alegā.§ñ. cccclxxij.incip.perspectis verbis instrumenti.

c ¶Ugoni.respondeo hec.Et videodo ista dictione pter. et de dictione nisi. l.titia.§.fi.de manu.test.Ly.ꝛ bal. in.l.actione. C. de trāsac.Bar.in.l.si deū.§. qui iniuriarum.si quis cau. Andre.Barba.

d ¶Ugoni.dictio pter.de dictione pter vide Barto.l. act.C.de trāsact.ꝛ in.l.si eū.§.q iniuriarū.si quis cau. ADDE RO.cōsil.cccxxviij.ꝛ old. consil.xlix. vbi de multis aliis dictionibus.

e ¶Libertis.sing. est iste text. valde ñm Bal. in.l.j.C. de leg.in vlti.col.

f ¶Caius.op.§.vide Bar.ii.mella. §.qdā.de ali.leg.

g ¶Itē querit glo. vide tū Bart.in.l. fundū quem.§.e.

h ¶Ultimo no.facit quod no. Bal. Flo.et Dyn.in.l.si seruus pluriū. in prin.ff.de lega.j.

i ¶Videtur mihi reliqui. qñ legatū rei mee mihi acquirit.facit.l.fi.§.fi.§. de cōtrahē.emp.

k ¶Cadenia nepotē.ꝛ vide Bar.l.iudices.hic allegata.do.Abba.in.c. cū fit. de iudiciis. Andre.Barba.

l ¶Cadenia. habere salarium. assessor priuatus officio ꝓpter suū delictū an debeat habere salariū.ꝛ vide Bald.in.l.edē. C.loca.et in.l.j.in fi.C. de suffrag.et Bar.i.l.j.§.diu?.i fi.de va.ꝛ extraor. cog.

m ¶Ugore.istū tex. i alleg. Bart.in.l.si 1 conuenerit.de iurisdi.om.in.ꝛ vide qō p istū tex.dicit 2 Bal.in.l.acceptā. in.xiij.col.als.q. 3

alimenta vnde semper videbatur vna prestatio.q̄ ratio hic cessat.vt ibi no. ¶Ultimo no.†tegt.istū ad multa ꝓcurator generalis potest facere ea que dominus solitus est facere.vt.l.vl vninersorum. de pigno.acti.nam debet intelligi de his que solitus est facere ordinarie:secus ī his que solitus est facere extraordinarie. Item tene menti ad aliud: aliquis renūtiauit generaliter casibus fortuitis. Dicit glo.†quod tenetur de casu fortuito. vt.l.sed et si quis.§.quesitum[a].ꝛ.§.si quis cau.quod intelligo de casu fortuito contingente cōmuniter.secus si esset inusitatus qui veniret de mille annis[b] vna vice.arg.huius.l.ꝛ videtur teg.in.l.fistulas.in fin. de contrahen.emp.

☞ De dictione pꝛeter.

Ugoni. †Dictio ꝓeter ponitur inclusiue quando cadit inter res separatas quarum vna nō comꝓhendit vt hic.ubi vero ponitur inter res quarum vna aliam cōꝓhendit: qꝛ inter genus ꝛ speciem.ita no.doct.in.l.actione. C.de transac.ꝛ ibi glo.et cōsuenit dici in.l.j.in fi.ff. de pig.act. ¶Glo.opp.cōtra hoc de c.caudū.el.ij. extra de elec.vbi papa dixit sic dispenso tecum vt talia bñficia ꝓeter obtenta possis licite obtinere. Certe super obtentis nō videtur dispensatū. Dicit Jnno.ibi hic loquitur in legato quod est fauorabile.ideo est facienda benigna interꝓetatio.vt.j. de regu.iur.l.in testamentis.sed ibi loquitur in dispensatione que est odiosa.ita dicit Jnnocē.in.d. caudum.in vlti.glo.

Libertis. [e]Si testator legat quod vn⁹ ꝓestabat ea sola debētur q̄ legatarij causa ꝓestabātur.h.o. Notabilis casus est et menti penitus tenendus.

Caius. Annua ꝓstatio fienda ex redditu certe rei finit more legatarij.h.o.Et hec.l.fin glos.legi[3] tur duob⁹ modis. Uno modo ñm Jo. de qua opinione fit mentio in glos.ij. Alia est opi. Ro.ñm quā alio modo legitur iste teg.ꝛ eius opi. ponitur in glo.que incipit.l.annue.ꝛ etiam in glo. penul.Et ibi lect. Joā.reprobatur.ideo non recito eam.quia est cōtra teg.sed forte aliter habebat iste teg.quam habemus cōmuniter.nam forte in fi.habebat non videri vt quidam habent.pone ergo casum ñm Ro. ¶Opp.qō istud sit legatum vsufructus.vt.l.si quis ita.§.de vsufru.Sol.ibi debebat percipere omnes fructus a seipso.hic debebat dari de manu alterius.vt patet ex ꝓbis teg. ¶Opp. §.de ser.rusti.prędi.l.item.ꝛ.l.veluti. vbi dicitur quod ista sit seruitus realis.Glo.solnit quod non est seruitus quod apparet.quia in seruitutib⁹ debet quis pati.vt.l.quotes.§.de serui.sed hic debet dare vnus alij.ergo non est seruitus. Pꝛeterea ℞ apparet.quia seruitutes debent constitui cū quadam perpetuitate. vt.l.iiij.§.de serui.sed hic legauit annua. Tertio apparet:qꝛ seruitus debet constitui ñm necessitatem fundi. vt.l.attilicinus.§.de serui.rusti.prędi.hic vero non fuerunt relicte harūdines ꝛ salices ñm necessitatem fundi sed nominatim ad pondus vel mēsuram. Itē querit glo.s an ista prędia sint obligata ꝓ tali ꝓestatione. Glos.videtur tenere quod non ꝓ alimentis.vt.l. lucius.j.de alimē.ꝛ ciba.leg.ꝛ ibi dixi quod intelige verum q̄ non sint obligata obligatione speciali:sed bene sunt obligata obligatione generali. quia omnia bona defuncti sunt obligata. vt.l.j.C. cōmunia de le.ꝛ.l.creditoribus.j.de separa. ¶Ultimo[b] no.quod sicut quādo legatur seruo meo acquiritur mihi.ita quando legatur rei mee videtur mihi relinqui:vt hic quod tene menti.

☞ Conditio que pendet ex potestate legatarij et alterius si ex facto alterius impediatur fine facto legatarij habetur ꝓ impleta.

Assessor remot⁹ ab officio sui culpa an debeat habere salarium.

Assessor remotus ab officio in medio officij sua culpa quod debeat habere officium ꝓ tempore quo seruiuit ꝛ culpam non commisit.

Meuia nepotē. [k]Condition[1] ta pē det ex potestate legatarij et alterius:si ex facto alterius impediatur fine legatarij culpa habetur ꝓ impleta.h.o. ¶Oppo.et videtur quod etiam quando fine fraude remouetur non consequatur legatum per.l.seio.in ꝓnc.§. eo.Sol.ibi fuit remotus ꝓpter casum.hic facto alterius in cuius persona debeat impleri cōditio. Principium huius †.l.facit ad questionē de assessore qui ꝓpter suum delictū vel baratariam remotus est ab officio: an debet habere salarium.[l] Hic videtur tegt.quod non. Jaco.de arcti.allegat etiam.l.qui autem.in ꝓinc.§.de excu.tu. Glo.tangit in.l.diem functo.in fi.§.de officio assef. Sed in 3 vno †circa hoc dubito.pone quod assessor sui culpa in medio officij sui remouetur an debeat habere aliquid de salario ꝓ eo tempore quo nō commisit culpam videtur quod non.ar.l.etiam si partem.§.de lega.j. Jn contrarium videtur et hoc ꝓ to verum:quia ipse debet habere salarium ꝓ illo tempore quo non commisit culpam.sed ꝓ illo tempore futuro quo culpam commisit tenebitur ei qui conduxit eum ad interesse.vt.l.si fundū.ver. similiter.§.loca.ꝛ sic intelligo hāc legem quod hic non poterit petere fideicommissum.scilicet ꝓ futuro tempore quo est ꝓpter culpam remotus. Non obst.l.etiam si partem.§.de lega.j.quia ibi ex causabat se a parte respectu rerum.vnde nullo tempore ꝛ nullo modo fecerat quod debebat hic vero remouetur a tempore respectu temporis: et sic in parte temporis fecit totum quod facere debebat. fallit in casu.l.iudices.C.de anno.ꝛ tri.li.g.vel dic vt ibi dicit.

1 ☞ Qui tenetur cum aliquo mozari non tenetur cum alio sequi sed hoc declarabitur arbitrio boni viri.

2 Legatum factum alicui si cum aliquo mozaretur si ille habet vgozem et vgoz non vult quod cum eo mozetur habebit legatum de nocte mozabitur cū vgoze ꝛ de die cum illo cum quo mozari debet.

3 Ugoz tenetur sequi virum peregrinantem:si tempore quo ipm accepit peregrinabatur:vel peregrinatio fit futura modica.

4 Educatus an teneatur sequi fozū si causa est mutata remissiue:ꝛ glo.allegata distinguit an remote aut parum remote.

5 Fideles imperij non tenentur sequi imperatorem si fructus feudi ad impensas non sufficiunt.

6 Debens mozari cum aliquo an debeat in domo operari.

Ugore. [m]Qui tenetur †cum alio mozari non tenetur cum simpliciter alio sequi:sed hoc declarabitur boni viri arbitrio.h.o. ¶Jn teg.ibi dirimenda est.dic eo modo quem in sequenti questione ponet. ¶Jn text.ibi ꝛ modo.l. vtrū qualitas legati ad expensas sufficiat vel nō. Ita exponebat Jaco.de ra.ꝛ Pet.Nota ergo casum istum.vt dixi in summario. ¶Hec.l.facit ad 2 multa †primo aliquis debet cum aliquo mozari:ꝛ sub hac conditione fuit sibi relictum annuum legatū:vgoz sua non vult vt stet mecum sed secum an n debeat habere[n] illud legatum ꝛ primo videtur qō sic cum non stet per eum.vt.§.in ꝓincip.huius legis.ꝛ.l.labeo.scripsit.§.de ꝓtraben.empt.ꝛ.l.si tius statuas.de condi.ꝛ demon. que.ll.dicunt qō si quis per tertiū iuste impeditur cōditio habetur o ꝓ impleta.[o]Docto.nostri dicūt quod in die mo retur cum eo cum quo debet:ꝛ de nocte cum vgoze sua ꝛ ei debitū reddat.ar.ff.de ope.lib.l.medicus.ꝛ l.cum patronus.in fi.ꝛ.l.penulti.in fi.eo.tit.Sed si esset casus in quo cū ea in die haberet mozari.puta in casu infirmitatis:ꝛ sic habet necesse mozari cum ea.vt.l.si cum dotem.§.finalitē in seuissimo. §.sol.ma.tūc putarē qō deberet habere legatum. ꝛ qō cōditio habetur ꝓ impleta.vt in.ll.§.alleg. 3 ¶Secūdo †quero an vgoz teneatur sequi virum p peregrinātem.¶Hanc questionem format Ly.ꝓC. de ope.lib.

a ¶Non sufficiūt. no.ꝓ baronibus ciuilis vt non teneantur seq regē si fruct⁹ baronie non suppetunt.et adde Barto.in.l. impator ad treb. ꝛ Bal.in.l.q mā numittitur. C. de ope.libe.

b ¶Si cui annuū. op. de.l.cuꝫ post. 4 vide Ly.ꝛ Bald. in.l. priuilegia. C. de sacrosan. eccl. 5 adde aliud casum vbi legatū incertuꝫ valet si fiat cā a studioꝫ vt voluit 6 Bal.in.l.j.§.de lega.ij.ꝫ intelligat de eo qui studet ī sacra theologia. quod nō puto verum sed in oib⁹ q studēt:qꝛ cuꝫ sit ℔ in dote.vt.o.§.ge 2 ner.ergo idez erit in studētibus:qꝛ cā studioꝫ dotis 1 equiparanť vt p b Bar.ꝛ doc.in.l.j. in fi.fol.mat.ꝛ qō idē fit in cā studij facit.l.stich⁹ liber esto.§.de leg.iij.ꝛ quod ibi not.dixi post bar.ꝛ no.gl. in.d.§. gener. ad fi.glo.magne. Et adde ad gl.hic:et bar.hic gl. similē in ca.nos qdē in glo.pe.ꝛ doct.de 2 test.ꝛ spe.in loco ibi allegato ꝓ doc to.in tit.de instr. edi.§. nunc vero aliquā.§.qd si testato.ꝛ gl.in.d.l. ꝓuilegia.ꝛ Bal.i l.j.e.ti.in.xxiij.co 1 lū. bene facit leg id qō pauperib⁹. 2 de epi.ꝛ cleri.quā declarat Bart.in 3 l.qdam de re.ou. licet aliter velit Pe.Ly.ꝛ Bald. in.d.l.priuilegia et adde Bar.in.l.q c dam.j.de vi.tri.ꝛ oleo le.ꝛ Bart.in l.titia.§.fi. de auro ꝛ argen.leg.

c ¶Cum qui. vide 1 Bar.in.l.si ita.§. pegasus.de leg.j. 2

d ¶Bene auditur. emphyteota an possit petere ꝓ futuro.vide bart. 3 in.d.§.stichus.cū seq.Bul.ꝛ Bald. in.l.preses in fin. C.de fi.instr.ꝛ qō habetur in.l. stipulatio.§. inter certā de ver.obli.

de oper.lib.l.libertus.et Bul.de cu.format.ff. de officio.procōs.l.observare.§.proficisci.ꝛ ipsi determinant quod si vir incipiat perigrinari ꝓ mūdum nō tenetur virum sequi.ar.huius.l.ꝛ.l.quod nisi.§.i.j.de oper.libe.nisi tempore quo ipsa ducit eum in virum conditionem suam sciebat.tunc ens videtur in eum cum illis conditionibus consensisse considerata qualitate persone. vt.l. plenum.§. equitij.§.de vsu ꝛ habi.C.de spon.l.fina.circa medium.ꝛ.l.promittendo.§.penulti.de iure do.Sed si esset quedam peregrinatio modica et honesta tunc tenetur ipsa virum sequi.arg.huius.l.ꝛ glos. est extra.de coniug.lepꝛo.c.j. ¶Tertio † inducitur in argu.an aduocatus teneatur sequi forum si alibi causa mutata est. De quo est glos.in.l.sed et he.§.non solum.§.de ꝓcura. ¶Quarto † inducit Dyn.hunc fi.quod fideles imperij non tenentur sequi imperatorem si fructus feudi ad impensas itineris non sufficiunt[a] vt hic in fi. Et ꝓ hoc quod no.ꝛ.colla.de pa.iur.fir.c.fi. ¶Ultimo † tex. iste facit ad aliud si aliquis debet mozari cum aliquo quid debet facere in domo debet ne operari. De quo dixi.j.de alim.ꝛ ciba.lega.caio.§.fin.tene menti ista.

☞ Legatum incertum quod valeat fauore alimentorum.

Idem fauore pie cause.

Promissio incerta in cōtractibus quādo valeat.

Jcui annuum. Fauore alimentorum † valet legatuꝫ incertū. hoc dicit ¶Opp.de.l.cum post.§.gener. de iure do.Sol.speciale est fauore alimentorum si mile in ceteris pjs causis:vt dicam in.d.§.gener. Vel in legato ad viam reficiendam.vt.l. quidam. §.de le.ij. Alij dicunt speciale est in legato annuo: secus in legato simplici. Hec sol.non habet rationem in se nisi poneres quod annuum legatū semper esset factum in causa alimentorum quod non est verū:vt no.j.e.l.codicillis.imo debet distingui an relinquatur persone pauperi aut diuiti.vt no. in.l.cum hi.§.si in annos.§.de transact. quare teneas primam solutionem quodcunq; fuerit legatum in causa alimentorum:quia expresse dixit vel ex persona legatarij tacite presumatur. ¶Quero † quid in contractibus:an valeat ꝓmissio incerta. Glo. dicit ꝛ bene quod non.vt.d.§.gener.ꝛ.l.triticuꝫ.et l.si stipulatus.j.de verbo.obli.quod intellige nisi ex aliquo declaretur.vt.d.l.triticuꝫ. vel nisi fiat ex causis fauorabilibus vt in dote ꝛ invia reficienda quod et similibus.l.j.ꝛ ibi no.C.de dot.promis.ꝛ in.d.l. cum post.§.gener.

☞ Solutio facta perdituro si non perdidit liberat solventem.

Dilatio in dubio presumitur apposita gratia debitoris.

Emphyteota an possit soluere canonem ꝓ pluribus annis.

Emphyteota quod possit particulariter soluere canonem ꝛ in tribus vicibus dum tamen solutio nem compleat vnius anni.

Umquid. [c]Si dilatio ponitur gratia legatarij non potest solui ante:secus si gratia heredis.h.o.ista.l. Distinguitur ergo cuius gratia tempus sit appositum. Hic dicitur † quando soluitur perdituro. Sed quid si non perdidit. Dicit glo.quod solutio ne liberatur ꝛ bene:vt in glo.patet. ¶Itē † quero quid in dubio. Dicit glo.quod in dubio presumitur tempus appositum gratia debitoris. vt no.j. de verbo.ob.l.qui rome.in fi.glo.magne. ¶Ultimo Dy. † inducit ad.q.an emphyteota possit soluere pensionem ꝓ pluribus annis futuris. Videtur quod sic per.l.statuliberis.§.stichus.de statulibe.sed ibi est speciale fauore libertatis ita dicit glo.§.fi cer.pe.l.quidam estimauerunt.sed Ly.C. de iure emphy.l.ij.in fi.dicit quod dominus ꝓ futuro tempore non cogitur recipere: ratio est quia particularis solutio affert domino plus de cōmodo:quia per particularem solutionem ius dominī facilius ꝓbatur.vt.l.si certis annis.C. de pact. vbi no.per Ly.quia licet ex solutione annata debitum presumatur nō esset idem si fieret vna solutio ꝓ decem annis vel pluribus. Et istud videtur esse verius.tamē possumus dicere ꝛ determinare istā questionem per ea que notantur in.l. qui rome.in ꝓin.j.de verb.ob.nam cum hic tempus apponatur gratia creditoris idest domini vt facilius ꝓbet ius suum:ꝛ gratia rei vt habeat dilationem: tunc si vult soluere ꝓ futuro tempore cum omni tempore cū omni interesse creditoris idest domini d bene auditur[b] vt.l.qui rome.in ꝓin.no.nam potest soluere faciendo domino instrumētum in quo ipsum in dominum recognoscat ꝓ tāto tempore. ¶Quero † quid ecōtra si emphyteota nō vult 4 soluere totam pensionem simul sed particulariter e an possit.[e]Videtur quod non.vt.l. tutor.§.lucius. §.de vsuris.ꝛ.l.plane.§.fami.hercis.sed in contrarium est.l.placuit.C.de colla.fun.pa.lib.ꝛi.vbi po test soluere particulariter:dum tamē in tribus so lutiōib⁹ cōpleat solutionem vni⁹ anni.vel potes dicere quod ille casus est specialis.vt no.per gl.§. si cer.pe.l.quidam estimauerunt.ꝛ fic particulariter non potest soluere.Barto.

1 ☞ Ꝓ legato facto seruo ꝓ alimentis cōpetit officium iudicis.

2 Seruus vel monachus an possit constituere ꝓcuratorem ad petendum legatum annuum ꝓ alimentis.

Seruus post decē. Legatum annuum relictū seruo a domino debetur tempore seruitutis ꝛ libertatis.hoc dicit. ¶Dicitur hic quod interim cogitur prestare alimenta. Contra.C.de leg.l.seruus.Glos. huius timore intelligit duobus modis.[f] dis.Primo † cogit officio iudicis quod est speciale fauore alimentorum.ꝫ.vt.l.seruos.j.de ali.ꝛ ci. 1 leg.ꝛ.l.si in metallum de his que ꝓ non scriptis ꝛ hec est verissima lect. Alio modo intelligitur.j. de verb.ob.l.huiusmodi.ꝛ.l.lecta.in fi.§.fi cer.pe. Vult dicere quod seruus existens seruus nō agit contra dominum:vt in contrarijs. Sed postea factus liber agit etiam ꝓ preterito tempore.vt.l. huiusmodi de verbo.obli.ꝛ.l.lecta.fi certum peta. g Hec solu.non placet qꝛ tex.dicit interim ꝛ sic agit dum est seruus:quare teneo primam so. Sed secūda lect.esset vera in se ponendo legatum annuum esse factum in causa alimentorum quod in dubio presumitur cum seruus nil habet. Sed si ponere mus legatum esse factum in aliam causam quam in causam alimentorum:tunc cum legatum annuum quolibet anno cedat ꝛ tempore quo esset seruus reperiretur non capaꝫ non valeret.vt.§.eo.l. cum in annos.nisi poneremus sic legatum esse factum quod voluerit testator differre in tempus libertatis.vt.d.l. huiusmodi.ꝛ.l. lecta.in fi.§.fi cert. 2 peta.¶Quero † an seruus possit constituere ꝓcuratorem ad petēdum illud legatum. Dixi.j.de alimē.ꝛ ciba.le.l.seruos.ꝛ est casus.§.de procur.ꝛ l.seruum quoq;.in ꝓinci.ꝛ banc questionem vidi de facto in quodam monacho.

1 ☞ Dictio quoad vel donec an habeat vim repetitionis.

Legatum est ita. Legatum donec nubat intelligitur annuū. f b.o.ista leg. ¶Oppo.ꝙ debeat intelligi in dubio quod est minimum. vt.l.apud iul.§. seio.§.de leg.j.ꝛ.l.si ita.eo.ti.ꝛ quod sit vnum legatum nō plura. Huius timore dicunt quidaꝫ quod vnū legatum est.ꝛ qō dicit quod debetur singulis annis exponitur.l.aliquid quantitatis. Ista opi. est contra istū teg.§.adijcit enim id legatum ꝛc. nō dicit aliquid illius legati:nec dicit solui:sed deberi. Quare dic quod hic est speciale fauore dotis.et idem esset fauore alimentorum vel in alia causam similē.vt dixi.§.e.l.si cui annuū.ꝛ per hoc habeat pinguiorē dotē ꝛ facilius nubet per.l.j.§.sol.mat. ꝛ bal.in.l.si quis. argentū. in fi.iij. col.C. de donā. et Bal.in.d.l.ij.ivl. col.C.de iure emphy.qō no.bar. in.l.si cum prefinitione qñ dies le. ce.per Bal.in.l.filiussa.§. diuus.ō lega.i.ꝛ spe.in tit. de loca.

¶An possit.qd aūt si qs partem solui non aūt totum vtrū res incidat in commissiꝫ Bal.videtur dicere quod sic ꝑ illuꝫ text.in.l.pe. C. de bis qui.vt indig. melius in rub.C. de cōtrahē. emp. in.g.q.ꝛ ad bart. hic adde qō not. gl.pe.in.l.ij.ꝛ ibi Bal.in vlt.col.C. de iure emphy.q alleg.d.l. placuit. videlicet quando debet fieri sol.canonis et quomō aliquid ꝓ ro.in.l. stipulatio. ista.§. inter certā de ver bo.obli.

¶Oppo.qd aūt si heres sit grauatus quod vestiat vidnam an satis sit vnū vestimentum ꝓ toto tēpore prestare. vide Bald.in.l.j. circa ij.col.C.de fidei.

¶Contra istum tex.Bar.ꝛ doc.in l.eū qui ita.§. alt. videtur indistincte intelligere hāc l.in oī legato ꝛ vide imo.no.in.l.q boc anno.ad fi.de verb.obli.ꝛ in.l.j. de cōdi.et demō. idem tenet Bart. etiam in.l.qui cōcubinā.§.vꝛoꝛez. §.titu.j.ꝛ hic forte verius per istū teg.indistincte loquentem.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Quinsdā repetitionis.no.de dōctiōe quoad ꝛ donec de qbus etiaz per Bart.in.l.i.j. de cōdi.ꝛ demō.ꝛ idez in dictiōe dū in.l.q cōcubinaz. §. vꝝozē.cū gl.ſ. ti.j.addē dictio ne donec pau. de caſt.ſſil.cxxxix.

b ¶Vini.ᵇtuvide ang.eleganter lo quētē in.l.fideicō. §.tractatum.§.de iud. vbi omnino vide Alnd.barb.

c ¶Codicilli§.iſtuz tegt.allegaui tibi pro ſingu.in.l.cui legetur.§.j.poſt imo.de leg.j.

d ¶Cā alimētorū. vtrū legatum annuū in dubio videatur factum fauore alimentoruz ꝛ vide eum in.l.ſi ſtichū.§.j.de,verbo.obli.

e ¶Sol. quādo.et vide que notaui ī l.poſt legatum.§. amittere de his qui.vt indig.Andre.barba.

1 ¶Quero quid in contractibus ꝛ in aliꝭ diſpoſitionibus videtur ꝙ idem.vnde non ſit hoc ſpeciale.vt.l.ſi cum in annos.§.quibꝰ mo. vſusfru.ami. ꝛ videtur tex.in.l.pen.§.de exc.tuto.ꝛ.l.cum qui. §.qui ita.j.de vb.ob.Pe.videtur dicere qō aliud ſit in cōtractibus ꝛ ita pertranſit:ego dicerem ſic: qūz in obligatione venit aliqd qō bz cauſam ſuc ceſſiuā:vt vſusfructus tutela ꝛ ſimilia:ꝛ iſto caſu fateor qō dictio quoad donec ꝛ ſimilia habet vim cuiuſdā repetitionis[a] vt.l.ſi cui annū in fi.ꝛ.l.pe.§. de exc.tuto.Si vero venit in obligatiōe illud qō bz cauſam momentaneā:tūc intelligo ſimpliciter ꝙ nō videtur facta repetitio de annua preſtatione ſed illius quantitatis quolibet anno aliqd ſoluēt vt hic ſm vnā lec.ꝛ hoc per rōnē:qz in dubio tempus debemus intelligere appoſitū gratia debitoris.vt.l.cū qui.§.eo.ꝛ qz in obligatione debemus inſpicere quod eſt minimū.vt.§.digi.Non ob.l.cū qui ita.§.qui ita:qz debemus intelligere ꝙ fuit expreſſum in ſtipulatione aliquod annuum vel mēſtruum vt ibi no.alias ſecus vt ibi digi.

Vini. ᵇ¶Quod deficit in fructu vniꝰanni suppletur ex fructibus ſequētiū annozum in anno legato.h.d.hanc materiā pleniſſime examinaui.in.l.inter ſtipulantem.§.ſacrā.j.de verb.oblig.Dy.ponit in.l.ſi quis argentuz.C.de dona.tetigi.j.de ali.ꝛ ci.le.l.lucius.

¶Legatum annuum factum diuiti nō videtur factum cauſa alimētorum ſecus ſi fit pauperi.

Sodicillis. ᶜPetitio legationis gratia tranſmittitur ad heredem:ꝛ adiectio tēporis in dubio nō refertur ad tempus etatis.hoc dicit. ¶Oppo.an nuū legatū finitur morte legatarij.vt.§.e.l.in ſingulos.Solu.ibi loquitur de legato annuo relicto ſimpliciter.hic vero de legato relicto cum preſtitione certi tēporis.vnde nō ſunt plura legata: ſed vnū diuiſum per tēpora.¶Secūdo oppo.legatū annuū in dubio vꝭ intelligi in cauſa alimētorꝫ vt d.l.ſi cui annuū.§.e.ergo morte finitur.vt.l.ſi cum preſtitione in pn.j.qſi di.le.ce.ꝛ.l.firmio.§.ſi.e.tit. ꝛ.l.iiij.j.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.cū hi.§.modum.ſ.de tranſac.Glo.ſolu.Toptime.illud eſt verū qñ relinquitur pauperi:ſed hic relinquebatur a paupere diuiti.quo caſu nō preſumitur in cauſa alimētorꝫ. vt no.in.l.cum hi.§.ſi annos.ſ.de tranſact.

¶Heres repudians hereditatem non poteſt retinere officium executionis.

Sticho. ¶Iudo miniſtro recuſante legatū recipere: legatarij[a] poteſt petere ante diē.b.d.Et eſt notabilis caſus. ¶Opp. ꝛ videtur ꝙ non competit cum effectu ante diem. vt.j.de condi.ꝛ demon.l.j.Sol.hic dies fuit appoſita fauore legatarij in cōtrarijs ſecus. ¶Opp.de l.firmio.§.ſi.j.qñ di.leg.ce.So.intellige ꝙ hic debebat tenere in depoſito ita quod inde nullū commodū ſentiret. ¶Ultimo opp.quo ad ꝓpoſitum licet iſta ſempronia repudiet et hereditatem non adiit pōt retinere pecuniā tanꝝ miniſter,qñ ille q non eſt heres pōt eſſe miniſter.vt.l.alimēta in pn. j.de alimen.ꝛ ciba.leg.cum ſimi.So.Ꝛquādocūqz heres[c] inſtitutus efficitur miniſter vel executor teſtamenti ſi repudiat hereditatem non pōt retinere officium executionis.caſus eſt hic ꝛ.j.de fideic. lib.l.lucius,quod tene menti.

Ejtia herede. ¶Legato mortem legatarij finito onus ſibi iniūctū extinguitur quo ad oēs.b.d.ꝛ 2coꝛ dat.j.de ali.ꝛ cib.le.l.ſtichꝰ.§.j. ¶Opp.imo videt ꝙ legatum deficiens remaneat apud heredē cum ſuo onere.vt.C.de cad.tollē.§.ꝓ ſecūdo.ꝛ.§.in nouiſſimo.ꝛ.j.ti.j.l.ſi ab eo.Sol.hic legatus cepit in perſonam legatarij ꝛ finitum eſt ſecundum legati naturam ꝛ voluntatem defuncti.ſed in cōtrarijs nunꝝ legatum cepit vere ꝛ eſt finitum circa cogitationem ꝛ voluntatem defuncti.

¶Legato generali per ſpeciale non derogatur quando fit ſimpliciter non ob eādem cauſam.

2 Legatum alimentorū non eſt reiterabile.
3 Clauſula generalis quādo referat ad ſpecificata.
4 Priori ſi legatur biblia ꝛ cuilibet fratri cappa an prior habebit cappam.

1 **Qui marco.** ¶Legato ṫ generali per ſpeciale non derogatur quando fit ſimpliciter non ob eāꝫ cauſam.h.d.tex.ibi ne quid his deſijt.per hec verba videtur legari qō preſtabat in vita.ar.j.ti.j.l.ſemp̄onio.§.fi. ¶Opp. j.de ali.le.l.alimenta.§.bafilice.ꝛ.l.ſtichus.in pn. So.illud apparet eſſe ex expreſſa volūtate defuncti. ita dicit glo.ſed veritatem nō continet:qz ibi volūtas defuncti nō erat expreſſa.Quare dic ſm Dy. quod ibi relinquebat ob eādem cauſaz vnde genieri per ſpeciem derogatur.hic vero relinquebatur ſimpliciter.Vel ſm Pe.hic loqtur in legato reiterabili:ibi loquitur in legato alimentorum ṫ quod non eſt reiterabile ꝛ ſatis in idē recidit cum dicto Dy.ꝛ placet dicta ſolu.ꝙ qua eſt.l.dōs.§.fi.de vſufru. ¶Op.de.l.doli clauſula.ꝛ.l.ſtipulationes cōmodiſſimuz.j.de ver.ob.vbi clauſula ṫ generalis ad ſpecificata non refertur.ſol.dicit Pet.in.l.doli clauſula:ꝛ Dy.refert in.l.cum queſtio.in fi.C.de le ga.qz ibi loqtur qñ p̄ceſſit[f] diſpoſitio generalis ꝛ ſequitur ſpecialis.ſecus ecōtra ſi precedit diſpoſitio ſpecialis:ꝛ ſequitur generalis.ꝛ per hoc ſolui t queſtionem illam.Si teſtator legat cappā fratribus ꝛ prioꝛi bibliam.Contra hoc videtur tex. j.de pecu.leg.l.ſeruo.Dicam de hoc in.l.queſitum §.pe.de fun.inſtructo.

Lucio titio. ¶Si teſtator reliqt ad pōdus qō ſtat ad numerum ad pōdus tñ valet legatū.h.d. Ratio dubitādi colligitur ex ſummario.vt.ſ.vidiſtis. facit ad hoc.l.que extrinſecus.in fi.j.de verb.obli.

1 ¶Conditio ſi deficit per mortem eius in cuius perſonam confertur legatum non extinguitur.
2, Conditio mixta ſi deficit:nō deficit relictum ſauore alimentorum.

g 1 **Annua.** ˢ¶Si conditio ṫ deficiat per mortez eius in cuiꝰ perſonā ꝓferꝫ nō extinguit legatū.h.d. ¶Opp.ſ.e.l.ſeio.So.ibi legatum fuit factum fauore filiorum.hic vero nō fuit factum ꝓ pter matris vtilitatem ꝛ hec vera. ¶Opp.ṫquādo conditio mixta deficit:deficit relictum.vt.l.j.C. de inſtit.ꝛ ſubſti.ꝛ.l.in teſtamento.j.de condi.ꝛ de. ſolu.hoc ſpeciale fauore alimentorum.ita dicit gl. ꝛ bene quicquid dicat Pe.ꝛ dic vt dixi in.l.illis li berti.s.j.de condi.ꝛ demon.

1 ¶Relictū factum ſacerdoti vel miniſtris eccleſie ipſi eccleſie videtur relictum.
2 Relictū factū filio vel ſeruo alieno an videatur fatū contēplatione patris vel dñi remiſſiue.
3 Si cuſtos eccleſie ſancti Franciſci inſtituat an ipſi fratres vel eccleſia videantur inſtituti.
4 Legatū ꝙ debeat cenſeri annuuz ad pias cauſas.
5 Legatum factum perpetuo an duret vſq; ad centum annos remiſſiue.

h 1 **Atitia.** ᵇ¶Relictū ṫ ſacerdoti vel miniſtris eccleſie:ipſi eccleſie videtur eſſe relictum.h.d.Dicitur hic ꝙ legando ſacerdoti videtur legare eccleſie:an ſit verum indiſtincte.dic vt dixi.j.de reb.dub.l.cinibus. ¶Ṫ Quero qd ſi aliqs reliquit ſeruo vel filio alieno:an videatur relictuz cōtemplatione patris vel domini.Hic videtur ꝙ ſic qō dic vt dixi i.l.filio.j.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.ſi filio j.de dona,cau.mor.ꝛ hoc no.in.l.fin.C.de vſufruc.

i 3 ¶Ṫ Quero cum decretalis[d] dicat ꝙ fratres minores hereditatis totaliter ſint incapaces et ipſi faciunt inſtitui guardianum ſeu cuſtodē eccleſie:vel altare an valeat.Dicitur hic ꝙ miniſterium eſt de ſignatum templo.ſed templum iſtoꝛ nō eſt capax ergo ꝛc. ¶In cōtrariū qz iſta interpretatio ꝙ videatur relictum templo eſt ideo qz eſt fauorabilis ſed ſi ex iſta interpretatione diſpoſitio fieret nulla k non eſt fienda[k] imo videtur relictum ipſi nō templo.vt.l.quoties.j.de reb.du.de hoc dixi in primo
4 libro minoꝝ icarum. ¶Ultimo ṫ ille tex. videt eſſe contra ea

¶Qñ preceſſit.ꝛ vide barto. oīno in.l.ſi conſul.ſ.de adō. vbi pulchre no.ꝛ de qōne de q hic per Bar.vide p imol.i.d.l.claſula ꝛ ibi bar.ꝛ in l.iij. alꝭ iiij.j.de ſtip.ſeruo.ꝛ in ſimili p Joā.an.in titu.de inſtru.edi. §.nunc vo aliqua in antepe.char.l v.lꝭ an paupes.

¶Annua.§.atitia.facit iſte text. an relictuz ꝓſone ſub noīe dignitatis videat relictū dignitati vel perſone de quo per Bal.in.l. hac cō ſul.C.qui teſt.fac. poſ.in.j.col.

¶Titia. et vide quod habetur in c.requiſiſti. de te. Alnd.barba.

¶Quero cum.ſi fratres incapaces faciūt inſtitui guardianū eccleſie an valeat:ſz cōtra Bart.tz Bal. ꝛ bene in ant.ingreſſi. in antepe. col.de ſacroſanct. eccle.ꝛ adde Bal. ꝓ illū text.in.l.ea. C.de cōpenſa.

¶Non eſt fiēda. adde bart.in.l.cū ſenatus in princ. j.de reb.dub.

cōtra ea q̄ dixi in.l.legatum.ſ.eo.vbi videtur ꝙ nō debeat intelligi annuū niſi in certis caſibus.ſed rūde ꝙ hic debet intelligi annuū:quia eſt
5 caſus fauorabilis:qz ad pias cauſas. Itē dicit hic ṫ ppetuo.an debeat intelligi in ſecula ſeculoꝝ vel vſqz ad centū annos.Glo.videtur velle ꝙ perpetuo:ꝛ poſtea allegat.ll.q̄ faciūt qvſqz ad centū annos duret ſicut in vſufru.dicā.j.e.l.pe.plenius.ſ.ti.l.ſi vſusfructus.tetigi. ſ.e.l. annua.

Iberto ſuo. ¶Alienatio hereditatis nō extinguit legatum preſtandum ex redditu certe rei.hoc dicit.

a **Aliberto.** [a]¶Legatarius onere extrinſeco grauatus non defalcat ꝓtra legatariū licet ſibi fuerit defalcatū. h.d. ¶Opp.ergo ꝛ videt ꝙ legatarius detrahat falcidiam cōtra fidei cōmiſſariuz.vt.l.penales.in fi.j.ad.l.fal.ſo.hic legatarius fuit grauat[a] dare aliqd extrinſecū:qz fundus cū fuit legatus fuit grauatus in.g.ſed in cōtrarijs fuit grauatus onere intrinſeco:qz bz dare partem eius:qō ſibi fuit relictū de quo plene dic per glo.j.de cōdi.ꝛ de.l.plautius.ꝛ.l.facta.§.titius.j.ad treb.ꝛ in.l.cum pater.§.j.ſ.de leg.ij.

1 ¶Quod quis habet iure fideicōmiſſi venit in reſtitutione treb.
2 Deductū iure falcidie cōputatur in partē.q̄ deducēti debet reſtitui.
3 Fructus percepti iudicio teſtatoris veniunt in reſtitutionē quādo dilatio fuit appoſita fauore fideicōmiſſarij.
4 Prelegata particularia non veniunt in reſtitutione fideicōmiſſi.
5 Fideicōmiſſum vniuerſale nō cōtinetur appellatione hereditatis.
6 Filius rogatus ſi deceſſerit ſine filijs reſtituere medietatez hereditatis filie ſue aliā medietatē pauperibus qō aduocauit filia agēdo ad ſupplementum cōputatur in parte que ſibi debet reſtitui.

Filium ex dodrante. ¶Ex voluntate defuncti pcipit ex volūtate defuncti in fideicōmiſſum deducit:ꝛ fructꝰ pcepti iudicio teſtatoris.b.d.ꝛ eſt notabilis caſus. ¶No.ṫ qō illud qō quis bz iure fideicōmiſſi.ſi venit in reſtitutionē treb. ¶Scōo no.ṫ qō illud qō quis
2 ſibi deducit iure falcidie cōputat in partē que ſibi bz reſtitui. ¶Tertio
3 no.ṫ quod fructus percepti iudicio teſtatoris veniūt in reſtitutionē qñ dilatio fuit appoſita fauore fideicōmiſſarij. ¶Oppo.ꝛ videt ꝙ fideicō miſſum vniuerſale nō veniat in reſtitutionē.vt.ſ.ti.i.l.ſi titi[a].ſol.ibi primo rogauit ꝛ poſtea fideicōmiſſum reliquit: hic econuerſo.vt not.in.l. marcellus.§.qdam.j.ad treb.ꝛ.l.cū virū.C.de fideicō. ¶Scōo opp.hic fuit rogatus reſtituere portionē hereditatis ergo id qō bz iure fideicōmiſſino venit in fideicōmiſſum.vt.l.marcellus.§.qdā.j.ad treb. Poſſe
4 mus dicere ꝙ ibi loqtur in plegatis particularibus q̄ nō veniūt in fideicōmiſſi reſtitutionē.vt.j.ad treb.l.poſtulātē.hic vero loqtur in fidei cōmiſſo vniuerſali quod habet vim hereditatis.vt.l.ſi filiꝰ.ſ.ꝙ cū eo.ꝛ ideo venit in reſtitutionem.Hec ſolu.eſt contra caſum.d.l.ſi titius.in fi.
5 ſ.ti.j.vbi ṫ appellatione hereditatis non continetur fideicōmiſſum vniuerſale.dic ꝙ hic eſt iſtud ꝓpter preſumptam voluntatem defuncti qui rogabat nouercam de reſtituēdo filio ſuo.vnde verbū hereditatis ſim pliciter ꝓlatum intelligitur de tota hereditate.ꝛ ſic de eo quod vꝛoꝛ ce pit iure fideicōmiſſi:cū alias totā hereditatem nō haberet.Alsaūt appellatione hereditatis nō continetur tale fideicōmiſſum.vt.ſ.ti.j.l.ſi titius.in fi.intellige ergo.l.noſtram tantum hoc caſu qñ extraneus roga tur reſtituere partem hereditatis filio.quo caſu intelligo partem hereditatis id quod capitur iure fideicōmiſſi:ſed ſi eſſent duo filij inuicē rogati tūc appellatione hereditatis nō cōtinet fideicōmiſſum.qz eſt,par ſa uoꝛ vtriuſqz.vt.ſ.ti.j.l.ſi titius.Sed eſt recurrēdū ad diſtinctionē.l.cuz
6 virū.C.de fideicō.ꝛ.l.marcellus.§.idē q.j.ad tre.vbi plene dicā. ¶Que ro ṫ rogatus eſt filius ꝙ ſi deceſſerit ſine liberis medietatez hereditatis reſtituat filie ſue aliā medietatē pauperibus:iſta filia egit ad ſupplemētum:vtrum id quod aduocauit egendo ad ſupplementum[b] cōtra volun
b tatem defuncti cōputetur in eaz partem que ſibi debet reſtitui.Dico ꝙ caſus eſt hic quod ſic.ꝛ eſt valde notādū.Nec ob.ſi dicis quod loqtur in falcidia.qz cōtra voluntatē defuncti aduocat:ſecus putarē ſi ſm voluntatem defuncti aduocaret qz ceſſat ratio huius.l.

1 ¶Si legatarius non implet modum a teſtatore adiectum: legatum ſibi ſolutum reuocatur.
2 Pecunia ad vnū vſum relicta nō pōt per ſuperiorē ad alium vſum de putari quando teſtator ꝓuidet quid debeat fieri illo non facto.
3 Debitores expulſi a ciuitate:egactu ꝓ ciuitatē an ſint liberati remiſſiue.

1 **Lucius.** ¶Si legatarij ṫ nō implet modū a teſtatore adiectū legatū ſibi ſolutū reuocat.h.d. ¶Opp.ꝛ videtur ꝙ lz nō ſiāt certamina in ciuitate qō pecunia debeat ꝓuerti in alios vſus ciuitatis.vt.l.j.ꝛ.l.iiij.j.de admi.re.ad cīui.pti.ſ.ti.i.l.legatū. No.ꝛ ll[a]. patentur Zsium. Hic glo.dicit ꝛ est opi. Alzo ꝙ ille.ll.loquūtur qñ teſtator ſimplr dixit.ſz hic teſtator ꝓuidit expreſſe ꝙ ſi hoc nō fieret ad ſuos
2 heredes reuerteret:qō tene mēti. Et ṫ qua ſolutiōe habes ꝙ oēs.ll.que dicūt ꝙ pecunia ad vnū vſum relicta poſſit ꝓuerti in aliū vſuz ex auto
c ritate ſuperioris ſunt vere niſi teſtator[c] ꝓuideat qō debeat fieri ṫ qō illo nō facto ꝓueniat ad heredes:qz tūc nō pōt fieri trāſmutatio in aliū vſū.
3 ¶Ultimo ṫ inducitur iſta.l.in arg.ad.q.ſi ciuitas egregit debitores ali cuius expulſi de ciuitate an ſint liberati.Hic videtur tex.ꝙ ſic quod dic vt no.per Dy.in.l.creditoꝛ.in pn.j.de ſol.ꝛ ibi plene dixi.

1 ¶Executor deputatus ad diſtribuēdū ſi efficitur pauper tenetur ſatiſfare etiā ſi eſt effect[a] pauper poſt mortem.nume.4.
2 Executor teſtamentarius non ſatiſdat.
3 Procurator effectus pauper poſt mandatum eo ipſo cenſetur renocatus.

1 **Largius.** ¶Miniſter ṫ electus ad diſtribuendū ſatiſdare non dz niſi pauper ſiat teſtatore ignorāte.h.d.ꝛ eſt ſingu a laris caſus not.tex.in fi.ibi.niſi viuente teſtatore.
2 ¶Primo no.ṫ quod executor teſtamentarius nō debet ſatiſdare quod dic plene.vt.l.diuus.infra ſi cui plusꝫ per.l.falci. ¶Scōo not.ᵇdiſtinctionem b
3 ṫ que ſit hic:q diſtinctio facit ad qōnem de ꝓcuratore qui poſt mādatū eſt effectus paup qō eoipſo eſt renocatus vt no.per Dy.j.de ſo.l.ſi cū conueli
4 in fin. ¶Ṫ Quero gl.hic loquitur quando viuente teſtatore eſt effectus non ſoluendo ſed quid ſi poſt mortem.Dicit glo.idem ꝛ multo magis.

1 ¶Dilatio debet ceſſare cauſa dilationis finita. ꝛ numero.j.
2 Diſpoſitio collata in tēpus quo finitur tutela pubertate effectum ſortitur etiā tutela finita morte.

1 **Pater duos.** ¶Finita ṫ cā dilatio.h.d.Scōm Dy.vel aliter.Diſpoſitio ṫ collata c
2 in tps quo tutela finiꝭ pubertate ſortitur effectū etiā ſi tutela finiatꝭ morte.h.d.ꝛ eſt ſubtilis caſus. ¶Opp.eꝭ glo.dz hic ꝙ videtur quaſi cū tutore locutus.Cōtra in dubio nō preſumiꝭ ꝓſona extrinſecus.vt.l.ſi ita ſtipulatus.§.chrȳſogon°.j.de vb. ob.Itē in dubio id qō agiꝭ vꝭ agi noīe ꝓpio vt.l. ꝛ magis.j.de ſol.lꝭ hic dz ſiū.ergo male.dicit eſt qō in dubio quaſi cum tutore videt agi. Predicta ſunt vera niſi ex qualitate rei ſuper qua fit diſpoſi d tio ſeu ex diſpoſitionis qualitate aliud ppēdatur. hoc ꝓbat in.l.poſt mortē.ſ.qſi ex fac.tu.ꝛ de admini.tu.l.cū poſt.§.j.ita in ꝓpoſito teſtator loquebatur ſup rebus pupilli ꝛ diſpoſitionē ſuā retulit tā tum infra tpa pupillaris etatis ꝛ loquebatur cuz ſucceſſore ſeu fratre q erat tutor fiduciarius:nā ex his ptz qō cū quaſi tutore eſt locutus. Dē hic qō ꝓ tinus dz reſtitui ꝛtra:imo dz expectari tantū tps quo ad pubertatē ꝓueniat.vt.l.ex his.C.qſi di.le. ce.ꝛ qō no.j.ad trebel.l.ſeius ſaturninus.Sol.dñi Zsia loquūtur qñ tps eēt adiectū gra grauati.dic vo tps erat adiectū gra honorati hoc eſt iſtius fratris minoris.hec ſolu.nō eſt vꝛa qz etiā hic gra fratris maioris qz interim debebat ꝓcipere fructꝰ:iō dz expectari tps pubertatis:ꝛ ꝓ hoc vꝭ tex.i.l.firmio.§.i.j.qſi di.leg.ce.ſo.hic teſtator vꝭ ſe retuliſſe ad tps quo tutela finiēt:iō non refert finiat morte vel tēporis curſu.ſimile in.l. mulier.j.ad treb.ꝛ.l. iiij.in pn.C.de inſti.ꝛ ſubſti.Vel aliter lōga differentia eſt an ꝓmo legatū relinquat alicui ꝛ poſtea alius aſſumatur executor.tūc em̄ vere executor eſt:licet aliquod cōmodū einſdez remunerationis ſentire debeat:iō ad heredē nō trāſit.caſus eſt hic ꝛ.l.a filia.§.ſi.j.ad treb.Si vō legatū cōferꝭ in aliquē principalr ꝛ eſt rogatus de reſtituendo alteri in tps certe etatis cui illud idē ꝓmo nō legauerat tūc loquiꝭ.l.ex his.j.qñ dies leg.ced.ꝛ qō not.in.l. ſeius ſaturninus.ꝛ.d.l.firmio.§.i.j.qñ di.leg.ced.ꝛ iſta ſol.eſt magis generalis ꝙ precedens. ¶Opp. dicit hic ꝙ frater maioꝛ interim lucrat fructꝰ.Cōtra de.l.ſi ita.§.pegaſus.ſ.de leg.ij.ꝛ in fideicōmiſ ſo.§.cū pollidius.ſ.de vſu.Sol.hoc ideo qz teſtator expreſſe voluit ipm lucrari redditus. ¶Querit glo.qd ſi frater iſte nō eſſet tutor an iſta.l.haberet locū.No.ꝙ elegātia verba dicit qō ſic qō puto veruz:ꝛ hoc modo.l.iſta pōt intelligi ꝛ quod dicit in tex.quaſi cū tutore exponе.i.quaſi tutore ſeu defenſore nō quod eſſet tutor:ꝛ hoc innuit lra quaſi poſita que eſt nota ꝓpꝛietatis. ¶Ultimo no. 3 iſtum tegt.ſm intelleetū ꝙ finita cauſa dilationis finitur dilatio.facit ad id qō dixi in.l.a filia.§.ſi.j. ad trebel.ꝛ in.l.ſi quis ita.ſ.de acqui.heredi.

Filie mee. ᵉ¶Sufficit anni initiuz ceceptū.b.d. Habes ſimile.ſ.eo.l.a nobis.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

1 ¶ In die mortis quia nascitur ad gloriam.
2 Testator iussit in die sue mortis fieri debere vna septima bannita: intelligitur q̄ fiat semel.
3 Pictantia si iussu testatoris fieri dz fratribus minoribus in die sancti Francisci debet semel fieri.

Cum quidam. ¶ Legatū relictū in diez reiterabilē intelligit esse annuū non perpetuus. h.d. Et est mirabilis. l. ¶ Quero de qua die intelligit. Glos. intelligit de die natali. i. natiuitatis vel de die natali. i. die mortis. ꝙ tunc nascuntur ad gloriam. Sed scōm hoc ꝙquero de tali cōne quidam iussit qō die mortis sue debeat fieri vna septima bānita: debebit ne fieri quolibet anno. ¶ Dic vī casus qō sic intelligendo de die mortis. Pe. tū dicit Ziū q̄ intelligit hāc. l. qñ est dies reiterabilis ꝓprie. sed in cōne ꝓpositā nō est ꝓpria dies reiterabilis: q̄ dies mortis ꝓprie est vna tm̄ illa dies que est renoluto anno nō est illa ꝓprie. sed est tota quota fuit die mortis. ꝛ in dubio debemus stare ꝓprie significationi. vt. l. nō aliter. ℈. de leg. iij. ꝛ hoc puto verū. ¶ Itē q̄ro. ª testator ꝙreliquit fratribus in festo Francisci vnam pictātiā. Videt qō omni anno debeat fieri ista pictantia p istū teꝝ. licet nō dicatur quolibet anno: ꝛ Guid. de suza. tenebat istud. Ego vō saluā veritate intelligerem q̄ deberet ꝓstari tantū semel. casus est in. l. eū qui talē. ℈. de vb. obli. ꝛ. l. bone. ℈. hoc sermone. ℈. de ỽ. signi. facit. ℈. de leg. ij. l. cū pater. ℈. pr̄ circa fi. ℈. ad. l. istā. rūdeo q̄ iuriscōsultus istam interpretationē facit ex qualitate persone relinquentis ꝛ eius cui relinquebatur iussit enim dari decurionibus ꝛ sic ex qualitate psone ꝑsumitur qō voluerit dari semel tm̄ ᵇar. l. sed si susceperit. ℈. j. ℈. de iudi. sed in cōne ꝓpositā qñ relinquitur fratribꝰ minoribus vel alijs religiosis ꝓcipue mēdicantibus certe ꝑ satisdatione habebūt vnam pictantiam ꝛ ita intelligemus hic si decurionibus esset relicta magna quātitas: q̄ semel tantū debetur q̄ cessat illud verisimile ex quo imperator ita rescripsit. ita intelligo hanc. l.

¶ Tantum est dicere per quadrienniū quantus singulis quadrienuijs.
Legatum perpetuum an finiatur centum annis.

Amerat. Tantū est ꝙdicere ꝑ quadriēniū quā tū singulis quadriēnijs. eadez rōne tm̄ est dicere ꝑ annū quātū singulis annis est mirabilis. l. Dicitur hic q̄ perpetuam pēsitationē. Quero vtrū finiatur centū annis sicut vsufructus. Quidam dicūt quod sic alij quod non vt in glo. patet. Quid sit notuz seu notozium dicam j. titu. j. l. si vsusfructus.

¶ De vsufructu legato. Rubrica.

¶ Dictū est. ℈. ti. ꝓ. dz i. l. in singulos quod legatū vsusfructus est simile legato annuo. ideo post prędcentem titulum ponitur iste titulus. Querit gl. in quo differt iste titulus a titu. de vsufructu. Respōde vt in glo. patet.

1 ¶ Habens seruitutem nō potest in ea cōstituere vsumfructum nec aliam seruitutem.
2 Seruitus large dicitur esse in bonis nostris ꝛ ratio quare ꝓprie non dicatur etiam in bonis.
3 Ratio quare in seruitute non potest seruitus constitui ꝛ nume. 6.
4 Arguere a toto dicitur quando arguitur ab omnibus partibus sufficienter enumeratis.
5 Seruitus quomodo pignozetur.
7 Seruitus est quedam qualitas.

Nec vsus. ¶ Usufructꝰ seruitutis realis nō pōt legari vt ꝓprie ꝑstet: ꝛ ꝓstabit. put pōt. h.d. ꝛ diuiditur in tres partes. ¶ Primo ponit vnū dictū. Scdo rūdet tacite objectioni. Tertio ponit q̄dā. quisio circa ꝑdicta. scda ibi: nec erit. tertia ibi. ꝛ incerti ꝛ glo. nostra ꝛ doct. qui scribūt hic legūt. l. nostrā in eo q̄ hz seruitutē realē in fundo alteriꝰ ꝛ legat vsumfructū illiꝰ seruitutis. No. tex. ibi q̄ seruitꝰ ꝛc. Itē no. tex. ibi q̄ id nec ꝙ in bonis. Op. ꝛ vī q̄ seruitus seruitutis possit ꝯstitui. vt. ℈. ō ser. ru. ꝑdi. l. iij. ꝛ. l. p quē locū. ℈. cōia ꝑdi. l. q ꝑ certā. so. ille ꝙ hz seruitutē nō pōt cōstituere vsumfructū vel aliā seruitutē ℈ q̄ hz funduz seruiētē pōt ꝓcedere seruitutē tibi. nō tū q̄ illa seruitus sit seruitus seruitutis: ℈ est alia seruitus habita a fundo nō ab illa seruitute. Op. dz hic q̄ seruitus nō est ex bonis nec extra bona. Contra imo semp est extra bona: q̄ debenť nobis seruitutes ī predio alieno. vt. l. vti frui. in fi. ℈. fi vsuf. pe. So. expone nō est extra bona nr̄a hoc est qō ipa seruitus sit ꝓprietas aliena: ℈ in re aliena fundet tū nō est ꝓprietas alterius. Op. q̄ fit in bonis: ꝙquid est in bonis cui? habem? actionē ꝛ exceptionē. vt. l. rē in bonis. ℈. de acq. re. do. Dicit glo. nō dz esse in bōis duplici de cā. Primo: q̄ nō pōt alienari p se sine fundo nec posset alienari ei q nō baberet fundū: vt in ℈i. de seruitu. ℈. fi vsusfru. j. ad. l. fal. ℈ ista talia ℨ in aliena. ℈. i. ℈. de vsuc. Itē alia rōne nō dicit esse in bonis: q̄ sicut mancā q̄ accedit vesti dz nō esse: q̄ effecta est accessio alterius. ita seruitus non dz esse in bonis: q̄ dz esse accessio alterius: accedit enī ꝑdio. vt. l. euz qui. ℈. de vsuca. ꝛ. l. rerū mixtura. c. tit. tū largo mō ℨ medo put sumit in. l. rē in bonis. bū dz esse in bonis. Dicit hic q̄ seruitus seruitutis esse nō pōt: mō quero qūo ꝓbeť istud. Dicit glo. q̄ ꝓbat ꝙ argumētādo a toto sic. q̄ seruitus ꝑ se intellecta ī abstracto nil est nec hz aliquē fructū. vt. l. videamus. ℈. de vsur. Itē ꝯsiderādo eā put est in cōcreto. hoc est in loco seruiēti non pōt cōstitui seruitus q̄ locus seruiēs nō est in dñio ei? q̄ cōstituit seruitutē. ita dicit glos.

¶ Querit Dy. qd vult dicere glo. dnm dicit argumentādo a toto dicit Dy. argumētať a toto. ℈. integrali. Pe. cōtra imo dz dicere argumentando a toto vniuersali ꝓbo. hic argumētatur negatiue ℈ cū arguiť a toto integrali nō ſequtur argumentum negatiue ſm logicos. ergo ꝛc. exēplū si dico nō est domus nō ſequereť ergo nō est paries ℈ ſequatur affirmatiue: q̄ ſi dico dom? est bñ ſequtur ergo paries est. Sed argumētū a toto vniuersali ſequtur negatiue ℈ nō affirmatiue. exēplū si dico nō est aial. ſequtur ergo nō est hō ſed affirmatiue nō ſequitur animal est ergo homo est. Videte oñi non est verū quod hic dicit Pe. q̄ argumētatur a toto vniuersali: q̄ nullū est totū vniuersale: imo ponim? quandā seruitutē indiuiduā quā ſi q̄s hz non pōt legare eiuſdē seruitutis seruitutē. ſic logmur in particulari accipiēdo seruitutē. put est in abstracto vel ꝓout est in cōcreto. quare dic qō glo. ꝙ vult dicere argumentatur a toto. i. a toto vel ab oibus partibus ſufficiēter enumeratis ꝛ ſic a ſufficienti diuiſione. ꝛ hec est veritas. Sumus expediti de lec. gl. ꝛ doc. Ista lect. ſalua reuerentia glos. ꝛ doct. nō ꝓcedit in. l. ista. nā nos ſi legimus istā. l. q̄ ille legat seruitutē cui seruitus debeť. tunc remediū ponitur ꝑ inriſcōſultū in fi. l. erit falſum: q̄ ille q hz seruitutem nō pōt seruitutē alij ꝓcedere aliquo mō casus est. Lex vico. de ſer. ru. ꝑdi. niſi hoc faceret ꝓmittente dño fundi seruiētis. vt. l. cū eſſent. in fi. ꝛ ibi no. glo. ℈. de ſer. ru. ꝓe. Unde lect. ista nō videtur ꝓcedere niſi ſuſtinēdo gl. dicamus ꝛ forte nō male. qō istud qō dicit q̄ heres dz dare facultatē agēdi vel seruitutē conſtituere. faciat hoc redimendo. hoc a dño fundi seruiētis. alias ista lec. nō pōt ſuſtineri. Sed certe etiā istud dictū nō est tutū. nā cū legatarit vſumfructū reſpectu illius iuris qō debebat ſi de illo iure nō pōt dari heres non cogit redimere. vt. l. qō in rerū. ℈. j. ℈. de leg. j. ꝛ. l. ſi vxor. C. de le. iō ista lec. nō placet. Legam? ergo alio modo vt tota ista. l. loquať in dño alicuius fundi q legauit vſumfructū iure eūdi ꝑ ſuū. ꝓprium fundū dicit iuriſcō ſultus q̄ non potest fieri q̄ seruitus seruitutis ꝛc. ꝛ hoc dicit in ꝓma parte. ī ſcda parte ponē caſuz ſic. Cōtra cū seruitutes ſint in bonis. ergo ꝛc. Rūdet iuriſconſultus q̄ ista seruitus nō est in bonis nec extra bona: imo non est in rerū natura: q̄ qui habet fundū ꝓprium nullā ibi seruitutē hz. Tertia pars est

tia pars est clara ꝛ ſine ſcrupulo ꝓcedit ꝛ de neceſſitate ſic dz intelligi. ¶ Et ꝑ declaratiōe. l. opp. qō etiā ille cui debeť seruitus ꝓſſit eā legare: q̄ ℈ pōt pignozi dare. vt. l. ſi annue. ℈. de pig. Glo. j. illius. l. ponit duas lec. ꝓio pōt pignozi dari via a dño vl ab eo cui debeť via in eo qō dicit a dño bū dicit: ℈ in eo qō dicit vel ab eo cui debeť via male dicit et hoc tenebat Ly. me audiēte. ¶ Dic ꝓmiſſis ℈ ꝛo que est rō q̄ ſeruitꝰ ſeruitutis esse nō pōt. Rūdeo ſm casum qué poſui ſeruitꝰ ſeruitutis nō pōt esse. q̄ seruitꝰ nō est firmata. Itē ſcōm casum glos. non pōt esse ſeruitus ſeruitutis ꝛ est verū ꝑ. l. cū essent in ſi. ℈. de ſer. ru. ꝓed. ꝛ tūc ſunt due rōnes. vna est in gl. q̄ aut ꝓſideram? eā in abſtracto: aut in cōcreto. vt. ℈. ti. dī aliā rōnē aſſignat Old. vſusfructꝰ fuit tutis esse nō pōt: q̄ ſunt ſub diuerſis gñb? ſeruitutū ℨ ijs inſpecta tā origine quā effectu. Origine q̄ seruitꝰ realis nō pōt ꝯstitui nō habēti ꝑdiū vī. ꝑdij. ℈. cōia ꝓed. ſed vſusfructus ſic. Itē effectu q̄ ꝑdialis est indiuidua. ℈ ꝓſonalis nō est idiuidua. vt. l. j. ℈. fi vſusfru. j. ad. l. fal. ℨ ista talia ℨ in nō pōt esse circa idē. itē dicit Old. ꝛ bū tū ista rō nō cōcludit niſi q̄ vſusfructꝰ seruitutis esse nō poſſit. Sed nō est gñalis ad id qō dz fuit? ſuitutis eē nō pōt.

7 Quare dat aliā rōnem: q̄ ℈ seruitus est q̄dā qualitas nō aūt ſubſtātia. vt. l. qd aliud. j. de vbo. ſig. cū ergo qualitas nō poſſit esse ſine ſubiecto. vt. l. j. ℈. de vſufruc. de neceſſitate concluditur q̄ ſeruitꝰ seruitutis eſſe nō poteſt ſicut nō poteſt esse qualitas qualitatis: q̄ regrit ſubſtantiam aliquā in qua ſit de quo dīgi plene in. l. menius. ℈. de leg. ij.

a ¶ Interesse. ſed qūo ſuccedat obligatio ad ītereſſe q̄ qui tenetur ad vſumfructū teneťur ad ꝺdum. et pōt ꝓcise cogi. l. iij. ℈. dari. ℈. ō vſufru. ꝛ no. Bart. in l. ſtip. non diui. in iiij. q. de vb. ob. et in obligationibꝰ dādi etiaz re perempta. vt hic non ſuccedit obligatio ad ītereſſe. iō forte est neceſſe respondere ad iſtuz text. ꝛ ad. l. q̄ties. ℈. fi. de vſufr. put dīgit Bar. in. l. ij. ℈. ꝛ barū. de vbo. obl. q̄ q teneť ad vſumfru. tenetur ad dandū ꝛ etiaz faciendum vt ibi per eum.

b ¶ Ego dico. ꝛ vide Bart. pleniſſime in. l. ſtipulationes nō diuiduńť hic alleg. Andre. Barba.

1 ¶ Famulꝰ ifirmꝰ an debeat hre ſalariū qō nō.

Pere testamēto. Ista. l. ꝓseqū duos casus dz hic q̄ opem cedūt a die petitiōis. ℈. j. de ope. lib. l. ſi q̄s bac. l. ℈. iudicū. ꝛ. l. cū patron?. in pn. Dicit gl. ibi de opis certis. hic de incertis. Scdo op. q̄ ope cedūt a die mortis testatoris: ſicut cetera legata exceptis q̄busdā. vt. C. de ca. tol. ℈. i nouiſſimo. Sol. ope intereſſe dicūtur cedere quantū ad hoc vt ſint in obligatiōe a die petitionis: vt hic ꝛ. l. inter dū. ℈. de ỽ. ob. i pn. ℈ quātū ad trāſmiſſionē cedūt a tpe mortis. ꝑbat in. l. ij. ℈. e. ibi ope trāſierunt ad here. de. ſed regula est q̄ etiā legatū purū q̄ trāſmittit ad heredes cedit a die mortis: vt. d. ℈. nouiſſimo.

1 ¶ Ultimo iſta ℨ. l. facit ad. q. qñ famulus infirma d tur an debeat habere ſalariū. Videt q̄ ſic qñ dño pereāt opere. de hoc est glo. in. l. de arboribꝰ. ℈. de illo. ℈. de vſufr. veritas est in ꝛtrariū. vt. l. ſi vno. ℈. ité cū quidā. ℈. loca. ꝛ ibi no. Nō ob. hec. l. q̄ iſte tractat de lucro meritō ꝓpter infirmitatē perdit lucrum nō autez debet pati dānū. i. dare ſalariū tpe infirmitatis: vt dicit. ℈. item cum quidam.

1 ¶ Annuus legatum factum ciuitati an ita finiatur centum annis sicut vſusfructus.
2 Tēpus centū annoz est longiſſimū tempus vite.

Vſusfructus. Queritur gl. vtrū alijs modis finiať q̄ curſu tpis centū annoz. Glo. q̄ sic. valet nō ỽtēdo vel ſi cuitas aratrū patiať. vt. l. meuī?. ℈. fi. ℈. ō le. ij. l. ſi vſusfructꝰ. ¶ Querit gl. an idē ſit ī anno relicto ciuitati q̄ in vſufructu vt finiať cētū ānis. Rog. q̄ nō. vt no. in. l. annuā. ꝛ. l. annua. in fi. ꝛ. l. antepe. ℈. ti. j. Hug. dicit idē qō in vſufructu. alleg. l. i ſingulos. ℈. ti. j. vbi sicut morte finiť vſusfructꝰ ita ꝛ annuū relictū. hāc. q. habes in. l. pe. ℈. ti. j. ꝛ. l. annua. e. ti. ℨ puto opi. ¶ Hug. verā. ꝓbo ītervſufructū ꝛ annuū relictū est ſilitudo: niſi in bis in q bus exꝑſſa ſilitudo apparet. q̄ ꝛc. Non ob. l. annuā. ꝛ. l. annua. in fi. ꝛ. l. antepe. ꝛ. l. pe. ℈. ti. j. q̄ dicūtur ꝓpter quo deberi: q̄ intelligoᵉ deberi ꝓpter quo. i. vſq; ¶ ad cētū annos: qō est longiſſimū vite tps: vt. l. fi. C. de ſac. ſan. ec. ℨ an idem in ecclia. Rūdet glos. q̄ ſic. f Idē no. in. l. an vſusfructus. ℈. de vſufruc. ¶ Ultiglo. op. de. l. hereditatum. j. ad. l. fal. dic vt ibi.

Jabeo. Legatū caduciz vel q̄ſi remanet apō bredē cū onere ſuo. h.d. Op. C. ō cad. tol. ℈. in pno. Sol. ibi in p nō ſcripto: b in caduco vel q̄ſi. ¶ Op. ℈. ti. j. l. titia. ī pn. ꝛ de ali. le. l. ſtich?. ℈. j. ℈. So. ibi legatū ĩcipit in ꝓſona legatarij ꝛ finitū est ſm eius diſpōnē ꝛ legati naturaz. hic vō in ꝓſona legatarij nunq̄ ĩcepit. dīxi in. d. l. titia.

1 ¶ Coniunctio poſita inter incompatibilia reſolvitur in diſiunctiuam.
2 Clauſula valeat iure teſtamenti ꝛ codicillorum reſolvitur in diſiunctiuam.
3 Subſtitutū vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ per fideicō miſſum pōt eligere ex qua velit ſuccedere.
4 Clauſula ꝓcuratorē ꝛ factorē ꝛ nuntiū opaꝝ cōſtituti ſit vel ꝓcurator vel nūtius vt ſibi placuerit.
5 Uxor relicta domina ꝛ vſusfructuaria debet habere vel dominium vel vſumfructum.

¶ Ultimo not. et vide iſtū tex. allegatū per Bar. in. l. in ſenatus. ℈. fi. ff. ad turpil. ꝛ vide q̄ ibi dīxi. ꝛ vide Bar. in. l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te. ij. de ỽ. ob. ꝛ in. l. ſi vno. ℈. itē cuz gdā. ff. locati. et in. l. ſi ꝓpius. in vij. q. de ope. nouū. bald. in. l. liberti. ī. vij. col. de ope. lib. do. an. in c. ſi. de iudi. ꝛ in. c. j. de eo qui mit. in poſ. Andr. barb.

¶ Ultio not. no. q. not. Adde not. Bart. in. l. cotē. ℈. q magimos. j. de publi. ꝛ adde aliā q. not. de qua dīxi in. l. ſi ita ſtipulatus. de ỽ. ob. Et ad dicta Bar. hic adde que ponit are. in c. ſi. de iudi. in. ij. col.

¶ Ufe ſalariuz. famul? infirmus an mereatur ſalarius ꝛ vide bal. in l. ſi. C. de cōdīc. in ſer. et in. l. liberti liberteq̄ de ope. lib. ꝛ an teneať facere exꝑſas huic famulo dic vt ibi per Bart. ꝛ in. l. ſi cū poteſ. ℈. finaūt. fol. matri. ꝛ late p cano. in. c. ꝓpter ſterilitatē. ō loca. Andre. Doma.

¶ Sed puto opinionē. ſeq̄t alex. ī l. ij. in ꝓin. in ꝓima col. ff. fol. ma. vbi dicit ſe ita cōſuluiſſe ꝛ ita tenere in conſil. lx. incip. multiloquio. in. j. vo. vide Bar. cōſil. lxvj. in. j. col. vbi etiam ſeqtur iſtā opinionem.

¶ Quia itelligo. Et vide do. pe. in c. ſi. de teſta. et ibi dīxi. et ſic ſentit bart. q̄ ſi relinquitur perpetuo annuū legatū qō in telligitur vſq; ad c. annos. ꝛ vide q̄ dīxi in quodā cōſil. Andr. barba.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Si titio.et vi-
de no.per bart.et
doct.in.l.j.in pnc.
de instit.et iur.et
adde q̄ ponit frā.
de are.in.c.ij.col.
ñ.de lib.obla. 3
✣ Andre. ℙoma
a ¶Si titio.limi-
ta vt nō ꝓcedat ī
iudicijs scōm are
ti.in.l.naturales.
ℊ.nihil cōe circa b
secundā principa 4
lem.q.Bart.ff.de c
acqui. poss.in ea.
l.ℊ.item facit ad 5
qōnem vide imo. d
in consi.cxij.
b ¶Itē dicit istru
mentum.et vide
bar.in.l.sepe.ff.ō
ℊ.sig. ⁊ in.l.recu- 1
sare.ℊ.titio.ff.ad
treb.⁊ in.l.is qui. 2
ℊ.vtrū.de re.du.
⁊ in.l.si.C.de cad.
tollē.⁊ ibi ℙ om- 3
nes.Alnd.barba.
c ¶ꝓcurator si
mul.facit ad not.
per bar.in.l.mul- 1
tus.ℊ.i.si quis al.
vel si.⁊ ibi Bald.
in.vi.col.
d ¶Ald.qō.⁊ vide
ad hoc bal.ī auf.
hoc locum in fin.
de secun.nup.
e ¶Debet q̄erti.
an relicta ad vnū
vsum possint con
uerti in alium in
casu singularissi-
mo.no.l.ad fin.et
quod ibi not.di-
cit bart.ℊ.de ope.
libe.⁊ addes q̄ no. 2
bar.in.l.pater.ℊ.
tn̄sculanis.de le.
ij.⁊ hec faciūt ad 3
q.bal. quedā vil-
la habebat ab im
peratore immu-
nitatem cōcessam
ex certa sciētia q̄
nō teneret̄ solue-
re collectā aliquā
per ciuitatē suaz
imponendā exce-
pta ea que pone-
retur causa aq̄du
ctus que est p̄uile
giata.ℊ. de riuis.
ad fi.accidit q̄ ci- 1
uitas ipōsuit col
lectam ꝑ stipen-
diarijs tandē sta
tuit illā collectaz 1
cōuerti in aq̄du
ctum queritur an
villa teneāt Bal.
arguit ꝓ ⁊ cōtra
in.c.j. cōuenticu
lam in vlti.qō.de
pa.iur. fin. final⁹
decidit cōsideran
da verba aut est
nouus modus ſz
nō noua obliga-

Ītitio.

a ¶Cōiūctio ꝑposita inter incōpatibilia re
ſoluit ſn diuiſctiuā.b.d.⁊ est not.casus
tene bñ mēti .Et ꝑ hāc.l.dicunt ꝓoc.q
testator dicit valeat iure testamēti ⁊ codicillo⁹ illa
copula ⁊ resoluit in diuiſctiuā vt dicam⁹ vel iure
codicillo⁹.vt.l.ſi.⁊ ibi.C.de codicil.ſimile ꝑ testa-
tor dicit ſubſtituo vulgariter ⁊ pupillariter ꝓ ꝑ fi-
deicōmiſſum.nā nō pōt ſimul ⁊ ſemel eſſe directa
⁊ fideicōmiſſaria:ideo erit electio ſubſtitutiq̄ve
lit eligere directā vel fideicōmiſſariā.ar.huius.l.⁊
est tex.ℊ.ad treb.l.recuſare.ℊ.titius.⁊ ibi dixi.Itē
dicit inſtrumētū⁹ ꝓcurationis ꝑ cōſtituit ꝓcurato
rē ⁊ factorē ⁊ nūtiū ſpālē nō pōt eſſe nūtius ⁊ ꝓcu-
rator ſimul q̄ ꝓcurator ꝓcipitybꝫ ī ꝑſonā ſuā nū
tius in ꝑſonaz dñi:⁊ ſic erit ꝓcurator vel nuntius
ꝓut ſibi placebit vt hic.Itē facit ꝑ ad.q.q̄ testa-
tor reliquit vꝭ nō dñaz ⁊ vſufructuariā vt debeat
intelligi q̄ habeat dñium plenū vel vſum fructū vt
hic.ſed de cōſuetudine aliud in vꝭ obſeruat.vt.l.
j.⁊ ibi no.C.ſi ſecūdo nup.mulier.⁊ plene dixi in.l.
titia.in fine.ℊ.de lega.ij.

¶Habitatiōe relicta an debeatur in ꝓncipio
vel in fine anni.

Legatarius cui habitatio est relicta ſi decedit in-
fra annum non tranſmittit habitationem illi⁹ an
mi ad heredes.

Legatuz habitationis extinguitur mo:te ſicut le
gatum vſusfructus.

Abitationis qō.

Sz quō poſſibile eſt ꝑquod habitatio
debeat in ꝑn.ānī.nōne hz cām ꝓtinuā
⁊ ſucceſſiuā ꝑ totū annū.ergo in initio nō pōt da-
ri.vt.l.itē querit̄.ℊ.qui impleto.ℊ.loc. Qui⁹ timo
re dicit glo.q̄ iſta.l.pōt loqui quando ipſa habita
tio est relicta.alio modo q̄ſi pecunia ꝑ habitatiōe
relinquitur ſm ꝓmā lec.⁊ideo ad ſzium q̄ debe
tur in initio quātū ad hoc vt inſpiciatur ſi legata-
rius eſt capaz.vt.l.in ſingulos.⁊.l.cū in annos.ℊ.
ti.j.non aūt vt poſſit ꝓeſtari in initio anni.Si hz
ſcōam lec.est clarū tū videtur q̄ debeaꝭ quantitas
eo tpe q̄ ſoluit pēſio nō tū in initio.vt.l.nec ſemel.
ℊ.ſi in habitatione.q̄ſi di.le.ce.Quius timore gdā
dicūt hāc lec.nō esſe verā:ſz ego dico eam eſſe verā
q̄ initiū cuiuslibet anni inſpicitur quo ad ceſſionē
diei non autem quātum ad ſolutionē:vt in cōtra-
rio ſimile.j.e.l.ſempronius. ¶Quero ſm ꝑ ꝓmā
lec.quid ſi legatarius decedat infra annū:an trāſ-
mittat habitationē illius anni ad heredes.Videt̄
q̄ ſic:q̄ iam ceſſit dies.Cōtrariū puto q̄ ꝑ habita
tio mōte extinguitur ſicut vſusfructus.vt.l. cum
antiquitas.C.de vſufru.ſed vſusfructus relict⁹ in
ſingulos annos mōte extinguitur.vt ſi cū in an
nos in ꝑn.⁊ in ſi.ſi.qui mo.vſusf.amit.ſicut ergo ſi
eſſet habitatio relicta ꝓ toto tempoze mōte extin
gueretur:ita ſi ſit relicta in ſingulos annos. Non
obſt.quod hic dicitur quod cedit dies legatario:q̄ est
verū quantum ad hoc q̄ capacitas ⁊ incapacitas
inſpicitur in initio: non quo ad tranſmiſſionem.

Ĕres.

¶Non potest here:s tolle
re edificium positum in re
cuius est alterius vſusfructus eo inui-
to.hoc dicit.

¶Legatum vie a legato vſusfructus differt:q̄
legatum vie est perpetuum:vſusfructus non.

Ūm vſusfructus.

Quero ꝑque est rō diuersitatis inter le
gatum vſusfructus ⁊ vie.Rñdeo q̄ le-
gatum vie dz esse perpetuū.vt.l.iij.ℊ.de ſer.iō nō
recipit intermiſſionē secus in vſufructuario.Itez
opp.de le.ſi ſeruus.ℊ.de aqua plu.arce.Sol.ibi fa
cta fuit ꝓceſſio ſeparatim.ſz hic ſimul ⁊ ſemel fuit
facta conceſſio ſeparatim:ideo ibi ſunt plures ſer-
uitutes hic vero est tantum vna.

Ŭos ſeparatim.

Si here:s nō ꝓeſtat duobus inſolidum
ſm defuncti volūtatē cuilibet teneāt ad
id qō ſibi deficit.hoc dicit.

1 ¶Legatum relictum quo ad vices:vel relictuz
vꝭ ori donec caste vixerit:intelligit⁹ vt ſit relictum
ſingulis annis.

Ūmnas.

¶Op.ℊ.ti.j.l.lega
tuz:vbi verba quo
ad ⁊ donec annuū legatū inducūt.ſol.
dicit ℙ.ibi logtur i legato diuiduo:
hic in legato iuduiduo.vt.ℊ.eo.l.cū vſuſfructus.⁊
1 ideo aliud esſet in vſufr.ſi lego vſuſfructū quo ad
vines.nā intelligitur relictū ſingulis annis vt no.
in.d.l.legatū.⁊ ideo ſi relinquit̄ vꝭ ori donec bone
ſte vixerit videtur relictum ad annū:⁊ hoc induxi
ad.q.in.l.titia.ℊ.ſi.ℊ.de lega.ij.

1 ¶Via qō debeaꝭ ei cui⁹ fructus fundi ſunt lega
ti etiam per aliū fundū teſtatoris etiā alteri legatum.
2 ℕ.ſeruū filij.ℊ.j.ℊ.de lega.j.intelligit ſm iſtum.ℊ.
3 An ꝓprietate legata via debeatur remiſſiue.

1 # Qui duos.

¶Ei cui legatur fruct⁹
fundi debetur via ꝑ aliuz
fundum teſtatoris etiā alteri legatuz.b.d.tenetur
ergo here:s cōſtituere viā legatario vſuſfructus ꝓ
2 retentionem. ¶Opp.cōtra hāc.l. ꝑde.l.ſeruū filij.
ℊ.ſi.ℊ.de leg.j.vbi here:s cogitur emere non a lega
tario gratis exigere.ſol.illa vera est q̄ illam intel
ligamus ſm iſtam:vt dicamus redimere ſcilicet ꝓ
3 retentionē vel incerti condictionez. ¶Quero ꝑ ſi
legatur ꝓprietas an debet ꝓeſtari via.Ꝺe boc
in.l.iij.ℊ.ſi loci.j.de adi.leg.examinabo.ℊ.tit.j.l.j.
vbi est ſua materia.

1 ¶Legatum ad opus illicitum de conſenſu par
tium conuerti debet ad opus licitum.

2 Modus vel cōditio impoſſibilis appoſitus lega
to quando reddat legatum nullum.

3 Legatū factum ꝓ miſſis canēdis q̄uertit̄ in aliud
opus ſi miſſe nō poſſunt cātari ꝑpter interdictū.
Legatum ꝓ monaſterio cōſtruendo cōuertitur in
aliud opus ſi monaſteriū couſtrui nō poteſt.

4 Qui poſſunt conuertere legatum factum ꝓo vno
vſu in alium vſum.

5 Tranſmutatio legati quando partes nō ſunt cō-
cordes vt fiat iudex erit mediꝰs.

6 Executo:s teſtamenti quando vendit bona an he
res requiri debeat remiſſiue.

Egatum ciuitati.

Relictum ꝑad opus illicituz dz cōuer
ti[e] ad opus licitum de cōſenſu partiuz:
ſecus ſi ad opus licitum fuerit relictum.b.d. cum
l.ſequēti. ¶Oppo.⁊ videtur q̄ ciuitas debeat ha
bere libere:nec debeat cōuerti in aliuz vſum.vt.ℊ.
de cōdi.inſti.l.j.⁊.l.cōditio.⁊.l.ſi filius. Dicūt gdā
predicte.ll.loquūtur in cōditione impoſſibili: hic
in mō impoſſibili:q̄ modus vitiaret legatū totaꝭ
ſed fauoze reip.valet:⁊ in aliud opus cōuertit̄:⁊ in
hoc vertit̄ fauoz reipu.⁊ iō reꝓbēdūt glo.iſtā q̄ di
2 cit q̄ reſpu.nullo fauoze vtit̄.Videtis ꝑ id q̄ dicūt
q̄ modus appoſitus ab initio est impoſſibilis le
gatū est ipſo iure nullū:nō est verū ſimplr hz req̄
rit magnā diſtinctionē quaz ponit gl.in.l.codicil.
in pnc.ℊ.de le.ij.Quid q̄ dicem⁹.Rñ.q̄ hec reſpu.
nullo vtit̄ ꝓuilegio:vt dicit glo.Nec ob.l.j.⁊ in.l.cō
ditio.ꝑ quas.ll.videt̄ q̄ reſpu.hic ſit deterioris cō
ditionis q̄ alius.nā q̄ſq̄ teſtator adiecit modum
vel ꝛditionē impoſſibilē ob aliquē finē licitū ⁊ ho
neſtū. Ettūc ſi nō pōt impleri eo mō quo dixit cō
uertit̄ in aliū vſum licitū:vt hic ō:ī tex.Si ꝙo ad
nullū honeſtū finē conditionē appoſuit nullo mō
dz impleri.vt in.ll.ℕrijs.⁊ ſic reſpu.nō vtit̄ aliquo
ꝓuilegio.ita dixi in.l.j.ℊ.i.ℊ.de cōdi.inſti. ¶Et ꝑ
3 hoc ꝺixi q̄ ſi teſtator reliqt centū ꝑ miſſis canen
dis:que miſſe nō poſſunt cātari ꝑpter interdictū:
illō relictū dz q̄uerti in aliū vſum vt est caſus hic.
⁊ idē in ſimilib⁹.teſtator reliqt vnū podere:vt ibi
vnū monaſteriū cōſtruat:q̄ tū de iure ibi cōſtrui
nō licet:tunc dz cōuerti in aliū vſum ꝓximū:vt hic
4 ¶Quero ꝑ quos debeat fieri connerſio iſta in
alium vſum.Et videt̄ q̄ ad volūtatē eoz qbus re
linquit̄:⁊ heredez a qbus debet̄:vt hic in eo quod
dicit q̄ fiat a ꝓximatibus ciuitatis:hoc est ab eis
qui regunt

a ¶In alium vſum.⁊ adde qō no.voluit Bar.ꝓ iſtū tex.in.l.j.de ſac.ſan.
ecclē.in.ij.q.ꝑn.vcz q̄ relictū factū diuiti ꝑ aſa valet ſi cōuertit̄ in alium
vſum pij ꝓ iſtū tex.ex quo inſert̄ q̄ ſi cōmiſſarij ad eligēdos pauperes
elegerūt diuites inter quos fecerūt ꝓ aia diſtributionē q̄ valeat electio
ſed bona ſint ab eis auferēda per eꝑm ⁊ cōuertenda ad pias cauſas.qō
not.⁊ an poſſit ſp
relictū cōuerti in
aliā piā cauſaz ſi
milē vide Bal.l.
ſi qs ad decli.de
epi.⁊ cleri.in.iiij.
co.⁊ hec limita ni
ſi in caſu ī quo fie
ri nō poſſet teſta-
tor ꝓuidiſſet qō a
apud heredem re
maneat.vt no.di-
cit Bar.in.l.liber
to.ℊ.lucius.ℊ.tit.
j.qd ſi teſtator inſ
ſit diſtribui cētuz
ꝓ male ablatis.⁊
reperitur q̄ male
ablata nō ſunt cē
tū.vide bal.in.d.
l.ſi qs ad decli.v̄.
ſz iugta Ꝺ ḡro te- 5
ſtator mādauit in
v.co.quē ad lite-
rā ſeqt̄ ab.ſic.l.c.
tua nobꝫ.de teſta.
⁊ ad materiā adō
no.ꝑ Bar.in tra.
minoꝝ.ar.uz cui⁹
dicta ſegtur pe.ō
anc.i. cle.egiū.de 6
v̄.ſig.ꝑterq̄ ibi⁹
in qbus Bald.in
auf. ingreſſi tz 5
bart.qd ſi teſtator
relinqt mihi cētū
vt ꝛſtituā hoſpi-
tale autoritate epi
eꝑs nō vult ꝛſen
tire dic q̄ tū mihi
nō debeāt relictuz
ita dicit Bal.in.l.
ōberi.ℊ.de fideic.
li.vide bal.in.l.j.
⁊ in.gij. col. C. de
bis q̄ pe.no.ſz nū
qd executon poſ-
ſit dari potestas
cōuertēdi ī alios
vſus vide no bal.
in.l. executorē.in
ij.col.de execu.rei
iudic.adde tñ qō
relictū vl̄ donatū
ad edificādū do- 1
mos vel aliquid
aliud dec⁹ vꝛbiuz 2
cōcernēs nō pōt ꝛ
in aliū vſuz ꝙuer
ti.l.l.pe.⁊ ibi bal.
C.de vo.Itez no. b
q̄ hz papa poſſit 1
diſponere qō cō-
uertat̄ i aliū piuz
vſuz de.ſi.ꝺ reli-
domi.tū hoc pce
dit ex plenitudi-
ne potestatis tñ
adeo q̄ requirit̄
inſertio clauſule
nō obſtāte in lata
forma hz bal.no.
in.l. ſi teſtū.C.de
te.⁊ ibi etiā an va
leat ſtatutū ſup ꝺ

diſponēs.⁊ ibi etiā ponit caſus⁊ cauſas ꝑpter quas hec mutatio licita
ſit⁊ an ꝑmittat̄.⁊ q̄ſi poſſit eꝑs in alium vſum cōmutare vel augere vi-
de pulche.Bal.in.l.j.in vlt.col.C.de bis q̄ pe.no.⁊ in pulchra.q.Bal.in
l.ab eo.in ſi.C.de fideicō.⁊ an relictū ꝓ virginibus maritādis poſſit di-
ſtribui inter virgines ingredientes monaſteriū.Bal.q̄ nō in auf.niſi ad
partis eatenus videtur recedere a legato totius.
vt.l.cū qō.C.de leg.ergo cū ꝑmo legauit fundū:et
ſic totū poſtea vſumfructū ⁊ ſic partē:vī recēſſum
2 in eo a legato totius.Sol.ꝙnqs vni legat̄ totum
vniuerſale vt genus alij legat̄ pars ⁊ ſpecies:tunc
generi ꝑ ſpeciē derogat̄ rō:q̄ illud legatū gñis ve
rificat in qualibet ſui ſpecie:q̄ iſtud genus aial cō
petit cuilibet indiuiduo.Qñqs vni legat̄ totū inte
grale:alij legat̄ pars quota nō ſubſtātialis:⁊ tunc
idē:q̄ in parte videt̄ receſſuz a legato totius.vt.l.
cū qō.C.de le.rō:q̄ in partibus remanētibus no-
mē fundi pōt remanere ex diſpōne defuncti vt ibi.
Qñqs legatur vni totū integrale alij pars ſubſtā
tialis:vt in caſu.l.nſe.nā vſuſfructꝰ eſt pars ſubſtā
tialis fundi:⁊ tūc in illa pte cōcurrūt.rō:q̄ vſusfru
ctus deducto ꝓmō legatū nō remaneret verificatū:
q̄ nō remaneret nomē fundi.ꝑbat̄.ℊ.de v̄b.obl.l.q
vſufru.⁊ hāc rōnem ponit glo.ℊ. de vſufr.accre.l.
inde neratius.ℊ.ſi ſolū.⁊ ita dicit Ald.Ego di-
ci⁹ aliquātulum latius.ℊ.tit.ij.l.re cōiuncti.in.iiij.
col.⁊ ꝙ hoc forte ꝑesset dicēdū ſi teſtator legat vni
domū ⁊ alij legaret aliquā partē ſubſtātialē dom⁹
qua detracta nomē dom⁹ non remaneret quod in b
illa parte ambo legatarij deberent cōcurrere.

Ītitio.

¶Ista.l.inuit hic qō
in alternatiuis electio
ſit heredis.Cōtra in.l.Lucius.ℊ.de le.ij.
So.intellige q̄ hec verba executiua ſue b
runt ad heredem directa.vt ibi no.

Atrimonij.

¶Not.q̄ idē
go omnibus annis:qō est dicere an
ſingulis. ¶Queritur glo.an hoc ſit lega-
tum vſuſfr. Dicit glo.q̄ nō:⁊ bene ꝑ ea q̄ not.in.l. c
ſi quis ita.ℊ.de vſufr.dicā.j.e.fundi trebatiani. b
¶Vſufructuarius q̄ percepit fruct⁹ ante ꝓteſtā
cautionē ſciēte ⁊ patiēte herede facit illos ſuos.

Ŵxor vſusfructus.

Dec.l.inuidit ꝓncipaliter in duas par
tes. Primo loquitur in pecunia fene-
rata per defunctū.Scōo i ſenerata ꝑ heredē.ſcōa c
ibi nō idē ſeruat̄.Item ꝓma diuiditur in duas:et
ſcōa i alias duas:vt patebit i litera:⁊ hec diuiſio
ſufficit ꝓ ſummario:vt dicas.Vſure pecunie fene
rate per defunctū q̄ſq̄ currētes debētur fructua- d
rio cauēti:ſz ſi ꝑ heredē fuit fenerata tpe more de-
bentur.b.d. ¶In v̄ſi.nō idem ⁊c.Iſte v̄ſi.legitur
duobus modis.ꝓmo mō q̄ ponat vnū caſuz.alio
mō q̄ ponat duos caſus:⁊ iſta est vera lec.⁊ ipſam
ꝓſequor:vos habetis hic gl.duas magnas q̄ tē-
dunt ad poſitionem caſus. ¶Quero ſi an fructua
rius faciat fructus ſuos ante ſatisfactionem ꝓeſti-
tam.Quidam vt Ald.q̄ nō ꝑ hunc text.Alij q̄
ſic.⁊ iſta fuit opi.Azo Cy.tāgit.C.de vſufr.l.vſuſ
fructus.⁊ ꝓo opi.Aldra.est glo.ℊ.de vſufruct.l.ſi
fur.⁊.j.de vſuca.l.ſi homo.⁊.C.de ſecun.nup.l.hac
edictali.ℊ.hic illud.in glo.ſuper verbo.ſatisfactio-
ne.⁊.C.de vſufru.l.vſuſfructus.⁊.ℊ. de vſufruct.l.ſi
titius.in ꝓma gl.⁊.l.vti frui.ℊ.ſi alias.l.fructua-
rio.ℊ.ſi.ℊ.ſi vſuſfru.pe.⁊.ℊ.de rei vendi.l.ex otuer
ſo.in ꝓn.glo.mag.In contrarium per Azo.alle
go tex.in.d.l.hac edictali.ℊ.finantem vtraq̄.So.
quandoq̄ vſufructuarius ipſe non percepit fru-
ctus:ſed ꝓprietarius vel alius:⁊ tūc fructuario
non debet reſtitui ante ꝓeſtitam cautionē perce-
pti:vt hic.quandoq̄ percipiuntur fructus ab ipo
fructuario:⁊ tunc aut heredibus ſeu ꝓprietario
ſciente ⁊ patiente:⁊ tunc facit fructus ſuos.ita in-
telligo op.Azo.hic poſitam ⁊ est caſus in dicto.ℊ.
finantem vtraq̄.ſi vero ipſi ignorant nec patiun-
tur:tunc fructus ſuos non facit ita intelligo text.⁊
glo.in contrarium allegatam.⁊ tene mēti.⁊ ſic de
facto conſului pluries.

adde Jo.and. de
inſtru. edi.ℊ. nūc
vero aliq̄. in ante
pe.chart.in v̄. qd
ſi teſtator. Adde
an cū legata ſunt
male diſtributa
poſſit eꝑs illa ad
uocare.⁊ ℙet.de
anch.cōſi.cliij.et
an cū male abla-
ta non aſcendunt
ſummam legatā
poſſint i aliū vſū
cōuerti ℙaul.de
caſtr.cōſi.lxxxv.⁊
an cū teſtator mā
dat fieri eccleſiaz
et eꝑs nō vult an
debeat in aliam
cauſam q̄uerti.vi
de ℝo.cōſi.cccc.

¶Si alij.⁊ tene
mēti iſtā.l.⁊ vide
bal.in.l.quoties.
C.ſa.herci.Alnd.
barba.

¶Si alij.⁊ ad in
tellectuz huius.l.
vide aliq̄ ꝑ bal.
i.l.volūtatis.C.cō
fideicō.adde bal.
ꝙſi.ccvij.lib.iij.

✣ Andre. ℙoma.

b ¶Si alij. ꝙplia
iſtū tex.ꝑ alex.
cōſi.lxxxvj.incip.
plectis v̄bis teſta
menti in ꝓnci.⁊ in
verſ.vide rurſus
teſtator.iij. volu.

¶Ego dixi. vide
no.Bal.in.l. quo
ties.in ſi.in no.q.
C.ſa.hercīſ.

d ¶Nō debet reſti
tui. In vſufru-
ctuari⁹ faciat fruc
tus ſuos ſi cau
tionem ꝓeſtitā.⁊
adde Bar.et do.
in.l. hac edictali.
ℊ.is illud.de ſecū.
nup.ſali. fortius
tenet in.l.j. C. de
vſufru.qō idē est
ſi ꝓprietari⁹ igno
rauit vt res ꝑ-
uenerit ad vſufru
ctuariū ꝓpter bo
nā fidē.ar.li ſin
dū.⁊.l. certum.C.
de rei vendi.⁊.l.ſi
vſusfructus meſ
ſem in fi.qb. mo.
vſuſfr.amit.Bal.
in.l.j.ℊ.de vſufr.⁊
in.l.i.C.⁊.ti.⁊ cuz
Bar.tranſit etiaz
inno.alꝰ imol.in
c.i. de pig.hz pet.
de anc.hz illā op.
quaz refert Cy.in
l.iiij.C.ō vſufr.vcz

Universidad del Rosario Archivo Histórico

an sciuerit se tenere satisdare ⁊ non facit fructꝰ suos aut ignorauit et talis error iuris excusat ⁊ inducit bonā fidē quo ad fructꝰ ⁊ vide bar. in l. iiij. ad fin. de vsufr. sed mihi vr q ab ſonum non esset q in fructu rerū q vsu consumuntur q cautio est ō substātia nō nisi ea prestita dicatur vsusfructꝰ cōstitutus vt no. Jac. but. bar. bal. et sali. in. d. l. i. C. de vsufr. q i illis nullo casu vsusfr. incratur fructus satisfd. nō pstita. ⁊ ita est casus i l. q loquitur in pecunia: in vsufru. vo rerū q vsu nō ꝛsumunt ꝓcedat dist. Bart. ⁊ do. h q nō no. q nō reperi hoc ab aliquo dictū nisi respondeamus q heres patiendo vsufructuarium pcipere fructus vr remittere statisda. quaꝫ sicut expsse remittere pōt. vt no. in l. j. C. de vsufru. et in. l. j. ſ. eo. ti. ⁊ in c. fi. de pig. ita ⁊ cite. ar. l. cuꝫ qd. sicer. peta. ⁊ q not. Bar. in. l. q dotis so. mat. itē ad intellectū istoꝝ. vide sing. Bal. in. l. ij. in fi. C. cōia de le. vbi dicit q hec sunt vera quo ad traditionem vsusfructus ⁊ vt dicatur esse i essentia nō regrit cautio vñ si heres negaret vsumfructum teneꝛ ad fructus itez hoc intelligit vt no. p Bart. i. l. j. C. de vsu. ⁊ fruct. leg. in. iiij. col. ad de q cū decisione Bar. trāsit Bald. ꝛsi. cccvij. lib. ij. ⁊ an debeat pstari cautio cuꝫ legata sunt bona mobilia vide Fede. ꝛsi. q lvj. et an si vsufructuarius: nec in morte nec in vita prestitit cautionem an heres eī possit petere vsūfructum tempore preteriti vide Paul. de cast. cōsil. ccxl.

Scropium.

C Oppo. de. l. cum heres. ſ. stichus. j. de statulib. Sol. vt in glo.

☞ Fructus preteriti lz nō veniant in restitutionē fideicōmiſ. tamen in quartam imputatur.

Ui fructus.

C Non valet relictum quo fructuarius de re cum fructibus restituēda ꝓprietario post mortem suam grauatur. b. d. Not. teꝛ. ibi ⁊ enim ⁊c. C Oppo. et videtur † q fructus preteriti non veniant in restitutionem quoquomodo. vt. l. fideicōmissaria. j. ad treb. So. nō veniunt in restitutionē: sed in quarta cōputantur: vt ibi plene distingue: vt ibi. C Opp. ⁊ videtur q in dubio debeat intelligi de fructibus preteritis vt legatum valeat. Solu. teꝛt. hic soluit qui dicit imperitia lapsus. ⁊ sic non credebat fundum redire cum fructibus ad heredē: ⁊ istam imperitiam presumitur hic iurisc̄ōsultus dum dicit redditus futuri ⁊c. vel aliter ideo non intelligit de preteritis: quia si hoc esset legatū esset nullum: vel quasi modicum cōmodū haberet. vt. l. si res. ſ. de leg. j. ⁊. l. qui ꝛcubinā. ſ. ſ. q hortos. ſ. de le. iij. Sz si assumeremus illā interpretationē: vt intelligamus de fructibus preteritis. primū legatum esset quasi nullius effectus si assumimus secūdā interpretationē ⁊ intelligamus de futuris legatū scōm erit nullius effectus. ⁊ ideo in dubio ꝓsualet primum legatum: ⁊ illa verba videtur adiecta gratia dubitationis tollende. ar. l. qui mutuam. ſ. māda.

☞ Spes vsusfructus iam cōstituti sicut finitur morte ita spes vsusfructus cōstituendi.

Legatum in diē quo ad transmissionem statim cedit a die mortis nō quo ad dominij acquisitionez quia nisi die adueniente.

Ususfructꝰ relictꝰ heredi itelligit de ꝓpio herede.

Spes vsusfructus nō perit capitis diminutione si die adueniente vsufructuarius sit capax.

Sempronius.

[a] Sicut finit spes vsusfructꝰ ita cōstituti: ita finitur spes vsusfructus cōstituēdi. b. d.

C Not. † q legatū in diē statim cedit a die mortis quo ad trāsmissionē: ſz quo ad dñi acqſitionē non cedit nisi adueniēte die. C No. illud † q ō in. l. antiquitas. C. de vsufru. dicit si relinquit vel vsusfructus heredi intelligit de primo herede. Jdē si simpliciter ōr deducto vsufru. nō facta mētione heredis. q. de ꝓmo herede intelligit. casus est hic. ⁊. l. q vsumfructū. ſ. j. ver. hoc ita. ſ. de vsufr. C Quero † ego dixi q hic vsusfructꝰ perit morte: ſz in capitis diminutione spes vsusfructus perit hic videt q ō sic q cōiungit mortē ⁊ capitis diminutionem. Cōtrariū puto si aduenīēte die fit capax ſm distinctionē. l. intercidit. j. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. sed ⁊ si in cōditione. ſ. solemus. ſ. de here. instī.

Si fundus.

C Plures cōiuncti ad vnam portionem vocantur cū alio disiuncto. b. d.

☞ Legari illi non potest cum qua est matrimonium illicitum.

Uxori maritus.

Quod apparet in debite solutum repetit. b. d. C No. q illi cū q qs hz mr̄imoniū illicitū nō pōt legari. † vt. l. ij. j. de his qui. vt indig. C Opp. de. l. pfect⁹. ſ. de ri. nup. ⁊. l. ij. j. de his q. vt indig. So. hic vꝺo erat sciēs ibi ignorās. C Quero a quo repetet vsusfructꝰ teꝛ. hoc nō aperit hic. ſz puto q repetat a fisco. vt. l. ij. j. de his q. vt idig.

☞ Que onera pertinent ad fructuarium.

Uero.

[b] Usufructuarij teneñ ad solutiones. b. d. sile in. l. bactenus. ſ. de vsufr. C Opp. gl. de. l. cōcubinā. l. q hortos. ſ. de leg. iij. Dicit glo. ſo. vt ibi, vel dic vt dicā. j. ꝓpi. cōtrario. C Jtē op. de. l. pe. ſ. fi. ſ. de leg. iij. dicit gl. ſo. vt ibi ⁊ bñ. Dicit em illa gl. q̄dā sūt onera † q debētur p habēdo ipso iure fructuū pcipiendo ⁊. ⁊ istud on nō pertinet ad fructuariū vt in Jrijs. Quedā sunt onera que habito illo iure imponuntur p fructibꝰ a vel ꝑdio vel psone. p ꝑdio: ⁊ ista onera ptinent ad fructuarium: vt hic. ⁊ ista est verissima solutio.

☞ Usufructu legato ⁊ p fideicōmissū relicto in spicit potius psona fideicōmissarij q̄ legatarij.

Ususfructus receptus p curatorꝭ noīe an trāferatur in dominium absq; cessione.

Emphyteosis recepta. p se ⁊ noīe fratris sui q̄ dicatur finita in psona patris decedētis ante cessionem sibi factam a fratre: vel ante ratihabitionez.

Iquis vsumfruc.

Usufructu † legato ⁊ p fideicōmissum relicto in spicitur potius psona fideicōmissarij q̄ legatarij. b. d. C Op. de. l. si qs titio. in pn. ſ. de leg. ij. sol. illud qō dicit in fi. ⁊ pinde est ⁊c. intellige esse verū si fideicommissario est facta restitutio: secus si ante fideicōmissum deficeret: ⁊ ꝛcoꝛdātie sunt in glo. C Jtē op. j. de noua. l. si vsusfructus. ⁊ sol. ma. l. vsufru. sol. vsusfructus restituitur alteri de volūtate ꝓmi defuncti q ꝛstituit vsumfructū: vt hic. in Jrijs q̄o nō restituit alteri ex volūtate dñi. C Quero † aliqs recepit vsumfructū ꝓcuratorio noīe titij. vtrū iste vsusfructus ꝛstituat ex ꝓsona ꝓcuratoris vel dñi. So. in vsufructu q nō potest cedi: ⁊ in certis q̄ non pñt cedi si aliqs stipulet ꝓcuratorio noīe directo q̄rit nō ex cessione. casus est in glo. in. l. q ita. ſ. vir. ad treb. ⁊ ideo cū inciat vsusfructꝰ ex ꝓsona dñi finiret. Jtez si diceret q incipiet a ꝓsona ꝓcuratoris: ⁊ ꝓcuratoꝛ teneret cedere dño: tū ex ꝓsona dñi finiret ꝓ hāc. l. cū simi.

C Quero † aliqs recepit fundum in emphyteosim p se ⁊ nomine fratris sui: modo ille frater decessit ante cessionē sibi factā de emphyteosi ⁊ ante ratihabitionē. querit an ex ꝓsona illius fratris finiat sicut si ipse ꝓpie recepisset. Dicit q sic casus est in simili in. l. fundū cū mihi vēderes. de act. empt. ⁊ ita de facto per illam. l. determinau.

☞ Lōditio sub qua legatū diuiduum ꝺz resolui si impleꝫ ꝓ parte: ꝓ parte resoluitur.

Satisfacere an dicatur qui satisdat.

Statuto disponente q cui non est solutū ꝓtiuꝫ eque habeat stipendium quolibet mēse donec sibi satisfiat quod si est satisfactum ꝓ parte: ꝓ parte habebit caualcatam.

Emēs fundū a duobus cū pacto de reuēdēdo nō tenetur reddere partem alteri reemere volenti.

Uendere est factum: licet non merum.

Dispositio huius. l. q nō habet locū quando predium est in restitutione dotis.

Ui vsusfructus.

Condi tione † sub qua legatū diuiduum ꝺz resolui impleta ꝓ parte legatum ꝓ parte resoluitur. b. d. no. l. C Opp. hic dicitur donec satisfieret † istud verbum verificatur prestando satisfactionē sine satisdationē. cōtra hoc videt q requirat pfectā solutionē: vt in aut. si qñ. C. de cōsti. pe. ⁊. l. si res. ſ. satisfactū. ſ. ō pig. ac. Jdeo gl. exponit hic satisfieret. i. satisdaret: q cōstabat de voluntate defuncti: q de satisdatione intelligeret. Jtē videt q ꝓ dote non satisdet: vt. l. j. C. ne fideiuſ. do. den. So. hic ſo. ma. ibi eo cōstante. de quo plene dixi in. l. si cōstante. ſ. quoties. ſ. ſol. mat. Jtē op. ſ. fa. ber. l. inter cohere des. ſ. de vsufru. Dicit glo. hic de eg tate: ibi de rigoze. vel solue vt ibi ⁊ meli⁹. C Ulti. op. q nō sufficiat vnū soluere. vt. C. de distra. pig. l. vnus. ſ. de pig. act. l. si necessarias. ſ. ſi vnus. Rñ. ſm q̄ dicūt doc. q ibi obligatio incipit a defuncto cui nō pdebat solutio particularis: hic vero satisfactio dotis erat in cōditione quātū ad legatū vsusfructus. in ceperat ab ipsi⁹ heredibus: ⁊ ideo pōt diuidi sicut in aliis cōditionibus diuiduis q̄ a plurib⁹ admittantur. vt. l. pe. j. de cōdi. ⁊ demō. in. j. ij. ⁊. iij. casu. Dicetis vos imo nō sufficit impleri ꝓ parte q testator voluit impleri totā: q̄ dicit totius dotis satisfaceret. Rñ. ꝺz sic ītelligi q̄ habeat vsumfructū totū donec ei satisfiat toti⁹ dotis: ⁊ si satisfit ꝓ pte nō habeat totū: ſz habeat ptē: ita vr intelligere iurisc̄ōsult⁹ hic q̄ tene mēti ad † q. Dicit statutū q cui non est

[a] Sempronius. sing. l. q legatum in diem non cedit a die mortꝭ quo ad dñij acqſitionē ſz quo ad trāſmiſſionē ad de glo. ⁊ doc. in. l. si ita fit scriptus, ſ. i de leg. ij. ⁊ gl. bal. ⁊ doct. in. l. si seruus titij. ſ. de leg. ij. bart. in. l. j. j iij. colū. C. cōia de leg. ⁊ in. l. fi. ſ. i. e. ti. ⁊ est sing. casus ſm Jmol. in. l. j. de leg. i. in penul. col. adde q cōsuluit Bald. consil. ccxcix. lib. iiij.

[b] Quero. ⁊ vide do. abb. in consil. cxxix. ad qd allegat istam. l. ⁊ do. pet. in repetitiōe c. si ꝓpter tua. de rescrip. libro. vj. Andre. Barba.

C Quero. onus collectarū ptinet ad vsufructuariū Adde Bart. in. l. bis vbis. ſ. idem testator. de le. iij. ⁊ faciūt ad. q. ō q̄ digi. ſ. tit. j. l. scio. ſ. medico. Ly. in l. apud iul. ſ. heres de le. j. aliter intelligit vt ibi di q̄ post Jmol.

C Dicit q sic. vide Bart. late in. l. si mihi ⁊ titio. de vb. ob. per rapb. in. l. si cui fundus de cōdi. ⁊ demon. et aliquid in. d. l. si mihi.

C Oppo. hic. vide. l. j. ff. q satisfacōgā. ⁊ ibi bal. in. l. iiij. ſ. fi. ff. de reg. iu. Andr. barba.

cui nō est solutū ꝓtiuꝫ equi debeat dari totū stipendiū quolibet mēse donec sibi satisfiat. Certe si pro parte est solutū ꝓtiuꝫ eq: pro parte habere ꝺz de caualcata. casus est h. C Ultimo facit ad. q. [a] i qua ꝛsului in ciuitate spoleti quidā emit fundū a duobus b acto q̄ teneaꝫ eis fundā reuendere si. j. mensem reemere voluerit: mō vn⁹ ex illis vult reemere partē suā ali⁹ non. q̄ro an teneaꝫ reuēdere. Determinaui q nō. cā em emptio fuerit factavno pretio nō teneꝫ reuēdere nisi totū reuēdat: vt. l. qō aūt ſ. fi. ⁊. l. seq. ⁊. l. q ſi vno. ſ. de in diē adiec. nō enim est verisimile q illa vna partē rei vellet fi aliā non haberet. vt. l. si aliā. j. de so. Nō ob. hec. l. qz hec. l. loquit qñ ꝛditio est diuidua. ⁊ apponit ad resolutionem alicuius indiuiduе. sed in. q. ꝓpositа reuēdere nō est qd diuiduū: sed indiuiduū qō apparet q vendi cōtinet rem tradi qō est qd indiuiduū. vt. j. de vb. ob. l. stipulationes nō diuidunt. ꝓterea res nō affert tātam vtilitatē in parte respectu partis quātū in toto respectu totius ꝑtera si hoc esset verū inciderеt inuit⁹ in cōmunionē qō nō est ꝙ nienꝫ. vt no. in si. ſ. de Jhē. emp. l. fundus. expone vt. l. si alia. j. de sol. i. nō est qd diuiduum sed indiuiduū. ꝙ hoc etiā qō not. in. l. certi ꝙdi. ſ. fi. ff. cer. pe. in gl. mag. vbi ꝺz q̄ vendere est factū lz nō merū: et ꝙ hoc dico i. l. nostra. si satisfactio ꝙtineret aliqd i diuiduū vt † q̄ dos ꝙtinet restitutionē ꝑdi nō haberet locū ista. l. sed hz locū tñ qñ dos ꝙtinet certā quātitatē pecunie ꝓ hoc. l. pe. j. de condi. ⁊ demō.

C Ultimo ista. l. facit ꝺ glo. q̄ est in. l. cōi diui. iud. ſ. cōi diuidūdo. q̄ ponit de heredib⁹ vn⁹ emphyteote de qua dixi in. l. frandati. j. de publi.

☞ Detentatio hz locū traditionis cū testator legat fundū ei qui nullū detinebat.

Colono.

† Tene mēti q̄ qñ legat fundus a testatore ei q hz fundi detētationē nō agit vt sibi tradat q̄ illa detētatio hz vim traditionis. vo. ⁊. l. nō solū. ſ. j. j. de vsuca. sed agit vt heres eū liberet vt hic.

☞ Diuisio facta cum ꝓprietario non preiudicat fructuario.

Iquis fundū.

[b] † Diuisio facta cū ꝓprietatio non preiudicat fructuario. b. d. Op. de. l. iul. ſ. idē celsus. ſ. de act. emp. vbi ius qō qs hz remanet tñ in illa parte q̄ debitori venit in partē ideo buic mulieri hz remanere in ea parte q̄ heredi obuenit in partē. dicit Pet. ibi creditor hz ius ꝑsonale in fundo. hic vero ius reale. ⁊ sic respicit totū fundū ꝓ indiuiso: ideo factū heredis nō pōt ꝑiudicare cōtra hoc dictū Pe. op. de. l. cōi dixi. ſ. fi debitor. ſ. cōi diuidū. ⁊. cū in fundo. ſ. si fundus. ſ. de iure do. sol. ibi ille q diuisit hz ius diuidendi ab eo qui habebat ius in re vt puta creditor cui vr dñs cōcedere vt alienet alienatione necessaria ⁊ etiā volūtaria ꝓ suo debito: vt. l. nō est nouum. de acq. re. do. ⁊ ita loquit. ſ. si debitor. vt erat marit⁹ cui mulier vr̄ cessisse oēm administrationem. ⁊ ita loquit. ſ. fi fundus. ⁊ idē dicerē in. l. nr̄a. q̄ si diuisio fieret cū fructuario ꝑiudicaret dño: q̄ fructuari⁹ q hz plenā administrationē in re in qua hz vsumfructū vr̄ ꝓcurator in rē suā: vt. l. j. in fi. et l. seq. j. de ope. no. nū. ⁊. l. j. in fi. ⁊. l. seq. ſ. vsufru. quē ad. ca. Predicta intelligo si sit actū noīe suo ⁊ dñi: als ītelligo i dubio q̄ noīe suo. vt. l. ⁊ magis. j. de sol. Ex ꝑdictis distingue vtrū re diuisa remaneat ius tertij i parte q̄ debitori obuenit vel i toto. aut ius erat ꝑsonale aut reale. ⁊ si reale aut ille cui dō est facta diuisio habebat plenā administrationem aut non vt dixi. ſ. ⁊ est not. materia.

☞ Uerba adulatoria ad honorē ꝓtā directa non inducunt dispositionē.

Generali.

† Uerba adulatoria ad honorē tuꝫ directa nō inducūt dispōnē. b. d. de materia hui⁹ l. gl. tāgit in. l. peto. in pn. ſ. de. le. ij. ego plenissime expediui. j. de dona. l. ex hac scriptura ⁊c.

Filia.

Uerba a testatore ꝓlata debēt intelligi vt aliquid operenī: vt als dispositio reddatur inutilis. b. d.

[1] Legatū generaliter nō cōprehendit mercēs etyenalia: ⁊ restringitur per speciale.

[2] Obligās bona sua nō vr obligare q̄ hz venalia.

[3] Exceptio lz firmet regulā in exceptiatis nō tñ eā dilatat vt faciat sub ea cōprehendi que de sui natura non comprehenduntur.

[4] Frumētū q̄ erat in domo cā vēdendi nō venit in legato facto vꝺori de oibus que in domo sunt.

Uxori.

[1] † Legatū q̄ialiter merces ⁊ venalia nō cōprehēdit. ⁊ p ꝛsis p ꝓcipue restringit. b. d. C Not. ex isto. ſ. qō dixi in summario. ⁊ p hoc dicit Ja. de arc. q̄ ille q obligat oia bona sua nō videt obligare q̄ hz venalia: vt hic cū si. sed iste. ſ. nō facit vt dicā. ⁊ facit. l. cū taberna. in pnn. ſ. de pig. C † Jtē lz exceptio firmet regulā in nō exceptuatis: nō tñ ea dilatat vt faciat sub ea cōprehendi q̄ de sui⁹ natura nō cōprehendunt. ita videt hic. legani em vsumfructū oīm q̄ sunt in domo exceptо argēto. Jsta exceptio nō facit vt illud legatū ꝓprehēdat merces ⁊ venalia. C † Jtē no. est testator⁹ relingt vꝺori oia que hz in domo nō venit frumentū qō erat ibi causa vendendi: vt hic in v. idē quesijt cū ⁊c. qō tene mēti. Sed ꝺ pdicta op. q̄ in legato apponit signū vniuersale omne: tunc legatū nō recipit restrictionē. l. pediculis. ſ. labeo de aur. ⁊ arg. leg. et. l. iulianus. in pnn. ſ. de leg. iij. Sol. fateoꝛ quod non recipit limitationē nisi eam quam testator facit. vnde si testator simpliciter reliquisset vsumfructū omniū rerū suarū fateoꝛ quod oia cederent venalia ⁊ nō venalia. vt dictis legi. sed hic testatoꝛ reliquit vsumfructum rerū suarū ⁊ ad iecit que domi erant. que verba limitāt primum legatum generale: vt. l. ea tñ. ſ. de leg. iij. vñ hic quеritur de significatione istius limitationis q̄ domi erāt. ⁊ videt q̄ ea q̄ sunt venalia nō videnť esse in domo. ista em limitatio fuit indefinita nec habuit signū vniuersale: secus si haberet: vt si dixisset que domi quoquo modo erant. qz tūc ista limitatio nō restringeret: ⁊ sic ptz q̄ iste. ſ. nō facit ad ea que dixit Jac. de are. vt. ſ. dixi.

Lucius.

[2] Ad expensas factas ꝓ fructibus colligendis fructuarij tenetur ꝓ rata. b. d.

Duas.

[g] Finita causa finali i legato extinguit legatū: secus si aliud cōstat de mente testatoris. b. d. C Op. ſ. tit. j. l. liberto. ſ. si. ⁊ glo. oppo. de. ſ. filium. ſ. eo. dicit glo. ꝑ abik eo ipso q̄ nō ꝓbatur cōtrarium. Jsta sol. videt contra mentē huius tex. Rñdeo ergo ad contrarium q̄ ibi fuit nudus minister: hic vero fuit legatarij vt expresse dicunt verba legauit ⁊c. sed in cōtrario erat dubiū. vñ in dubio presumit vt minister. Tū in solutione huius cōtrarij multū dubito ꝑcipue in solutione illius. ſ. fi.

Heredis.

Usufructus surrogatus in locū annui legati ꝺz sequi naturā ipsius. b. d. fm Dy. C Op. q̄ imo ad heredem pertineat: vt. l. defuncti. in pnn. ſ. de vsufru. ⁊ l. vsusfructus. ſ. qui. mo. vsusfr. amit. sol. potest intelligere de reliquis antecedentis temporis ante mortē legatarij: ⁊ tūc non est cōtra: sed si intelligis de reliquis tpis ꝓteriti post mortez legatarij tūc est cōtra. Quare dicit Dy. hic vsusfructus erat surrogatus in locū legati annui certe quātitatis: sicuti ergo si ibi decessisset in principio anni totū haberet: ita hic in vsufructu totū habebit.

Usumfructū.

[g] Cui relinquit vsusfructus partis bonorum pōt heres soluere estimationē vel rem: ⁊ on⁹ tributoꝛū ptinet ad legatariū vsusfructꝰ. b. d. vsq; ad fi. C Opp. de. l. amplius. ſ. fi. ⁊. l. seq. ſ. de leg. j. Sol. hec fm illam debet intelligi.

☞ Legato generali habitationis vel vsusfructꝰ nō derogat ꝓ delegatū ꝓprietati.

[2] Si ꝑdia pluribus relinquant ⁊ postea vꝺori vsusfructus oim bonoꝝ oēs in vsufructu ꝛcurrunt.

Sempronio ea.

[1] Ego habeo illō principiū ꝓ notabili. Legato † generali habitationis vel vsusfructus non derogatur per

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a legatū proprietatis[a]. b.d. istud principium notabile est meo iudicio. ¶Op. extra glo.[b] generi per speciem derogat: vt. l. vxor. §. codicillis. ¶. §. felicissimos. ff. de leg. iij. hic vō nō derogat quare male. fol. ibi est genus ¶ species proprie: q; vtrūq; legatum proprietatis: hic vero in vno erat legatū habitationis in alio legatū fundi simpliciter vnde videntur quodammodo species differentes: ¶ secundum hoc procedit glo. cum dicit q; perinde erit ac si habitatio ¶ domus essent specialiter legate: q; in legato habitationis cōcurrāt ambo. vt. l. si alij. §.
2 eo. quod tene bene menti: q; †quotidie relinquunt prędia pluribus. ¶ postea dicit testator: vxori lego vsumfructum bonorū: q; in vsufructu oēs concurrent. quod tene menti.

a ¶Per legatū proprietatis. non derogat legato vsufru. vide bal. in. l. quoties. in fi. C. fa mil. hercis. ¶ bar. in. l. si qs seruū. §. fi. de leg. ij. ¶ vide ad bart. hic aliqd per pau. de cas. in consi. cccxxviij. incipi. in ḡpi nomine amē. pfati faututius franciscus 1
cū fuerit ꝛc. ¶ i cōsil. ccij. inci. in ḡpi 2
noie amē viso dicto pūcto obscure 3
et male formato ꝛc. Adde q; cōsil. Pau. de ca. hic al legato vnū habeē in antiquis. nuṁ. cxxxij. ¶ Et vide Alex. in consil. lvj. col. j. in iij. vol. Ja. Tho. 5
b ¶Op. extra glo. 2
Et vide bart. in. l. 3
si alij. §. eo. ti. bal. in. l. quoties. C. fami. hercisc. And. Barba.

Ex his verbis.

Quero q̄ poterat esse dubiū i. l. nostra. Rñ. q; liberti habitabant cū patrono iure familiaritatis tanq̄ clientes: vt. l. ij. §. de vsu ¶ hab. cū. l. seq. quo ergo debeē eis habitatio cū testator habitationē nō pstabat. Hanc dubitationē remouet iurisconsultus: vt illa habitatio que prestabaē tanq̄ clienti ¶ seruitori nūc prestēē iure habitationis ¶ seruitutis.

Codicillis.

Si heres grauaē aliqd patiatur eo modo quo patiebaē defunctus. h. d.

¶ Fideicōmissum relictū post mortem oīm ab vltimo decedente videtur esse relictum.

Verbū accrescat inducit fideicōmissum.

Relictū simpliciter post mortē aliquorū intelligiē post mortē omnium.

Si testator instituto filio dicat si filius meus decesserit sine liberis vel eorū liberi sine liberis an fidei cōmissum videtur datū a liberis an vero ab heredibus primo institutis.

Emphyteosis si est cōcessa duob⁹ ¶ vnus moriaē an alij accrescat vel ad ecclesiam redeat.

Codicillis.

† Fideicōmissum relictuz post mortem oīm ab vltimo decedēte y esse relictū h. d. ¶ est notabilis casus. No. q; dixi i summario. Scōo no. †q; vbū accrescat. inducit fideicōmiss. de hoc dic vt in. l. cēturio. §. de vul. ¶ pu. † Tertio no. q; quando relinquitur post mortem aliquorū simpliciter intelligiē post mortē omnium qō qualiter intelligatur dicam. j. ¶ Itē op. de. l. fi. §. si filiū. §. de leg. ij. ¶. l. lucius. §. caio. j. ad treb. vbi dicitur qō ex parte vnius decedētis statim fideicōmissum inducitur. Respondet glo. q; hic inducit ex vi repetitionis precedentis legati: vbi fuit dictū q; deueniat de vno in alium. Itē est verbū hoc amplius qō cessat in. l. ¶ traria. Sed ista repetitio nō potest intelligere petita: q; in secundo casu legata est habitatio. vel non potest intelligi q; vno decedēte deueniat in alium proprietas. Item nō pōt intelligi qō ab vltimo decedente videatur relictū fideicō missum ꝓprietatis cū eis ꝓprietas relicta nō esset dico ergo q; in. ll. cōtrarijs illa verba post mortē eorum respiciunt diuersos effectus: q; a quolibet est relictū fideicōmissum ꝓ se ideo nō soluiē in singularitates: sed hic respicit vnū effectū: q; fideicō missum ꝓprietatis est relictū post mortem eorum ab herede: ¶ sic vnum fideicōmissum est. l. ab heredē nō ab ipsis moriētibus vel sol. aliter ibi loquit qui precesserat relictū ꝓprietatis q̄ casu post emolumentum quefitū non est locus iuri accre. merito vno decedente in eius persona est locus fideicommisso q; aliter heres vel legatarius nō pōt de hoc cōqueri: q; sua interest. ¶ sic nō superest persona q̄ ex presumpta voluntate defuncti substitutū ęcludat. hic vero loquiē in relicto habitationis in quo inter eos est locus iuri accrescendi sic in vsufructu vt. l. j. in fi. de vsufru. accresc. ideo requiritur mors vtriusq; q; superuenientis interest sicut quādo testator expresse reseruauit ius accrescendi: vt in primo casu huius. l. ¶ sicut in substitutione vulgari: vt. l. q̄uis. C. de impu. ¶ ali. sub. ¶ determinaui plenissime in. l. heredes mei. §. cū ita. j. ad treb. Item
4 hec. l. videē facere † contra me in eo quod dixi. §. de lega. xij. l. si sic. dicit testator si filius meus decesserit sine liberis vel eorū liberi sine liberis deueniat in sempronij: an videaē fideicōmissum datū a liberis an vō ab heredibus primo institutis: vt ibi determinaui qō videē relictū ab heredib⁹ institutis. Ad hāc. l. rñdeo ¶ dico q; ibi fideicōmissum aliter valere non poterat: vñ intelligiē eo mō quo valere pōt. hic vō pōt valere fideicōmissum sine sit relictū a primo siue a scō. Itē cōtra. l. nostrā facit. l. si seruus. §. si margaritā. §. de leg. j. vbi fideicōmissum in dubio intelligiē datū ab heredibus. Sol. illud c
verū vbi testator legat rem legatā: q; tūc legatum videē a legatario vt hic. Ultimo hec. l. ¶ inducitur per Dy. ad. q. ¶ si duobus est concessa emphyteosis ¶ vnus moriaē: an accrescat alij vel redeat ad ec clesiam. dixi plene. j. de verbo. obli. l. si mihi ¶ titio. ¶ ibi per Dy. ¶ per Ly. C. qui nō pe. par. l. j.

☞ Qualiter intelligaē decima hereditatis.

Quisemproniā.

Fideicommissum relictū a cuiusq; ratore quē quis putabat legitime datū ad herede scripto debetur. h. d. ¶ Quero quātū habebit mea ¶ quātū sempronia ex ista hereditate ¶ qualiter intelligiē verbū decima. Videte quedā sunt nomina numeralia: vt due partes: tres partes: quatuor partes ꝛc. et tuncin dubio intelligunt due partes. de. xij. tres partes de. xij. vt. l. interdū. §. i. §. de here. instī. ¶. l. cū questio. C. de leg. ¶ instī. de here. instī. §. hereditas. nisi aliter ibi loquit vzore tate disponentiū: vt ibi dixi. ¶ pbaē in. l. qui nō militabat. §. j. de here. instī. quedā sunt noīa quote. secunda tertia quarta: ¶ tūc debet intelligi decima. ſ. totius hereditatis faciēdo. ex. partes hereditatis. ¶ tertia debet intelligi de tota hereditate faciendo tres partes totius hereditatis: vt. l. interdum. in fi. §. de here. instī. ¶ ita hic qui libet habebit decimā totius hereditatis faciendo. ex. partes totius hereditatis. ¶ ex hoc apparet vtilitas fideicōmissi: q; q libet habet vsumfructum pro virili cum non habeat nisi decimā totius hereditatis.

1 ¶ Cōditio ¶ dies si apponuntur in legato: ¶ cōdio extiterit: tamen dies erit expectanda.

2 Dictio tunc denotat temporis extremitatem.

Nori vsumfructū.

d

Licet extiterit † conditio: tū expectāda est dies que supereſt. b. d. ¶ Opp. de. l. aliquando. §. ad velle. ¶. l. fundus. §. de vsufr. pe. soluit ibi est tm cōditio: hic vō dies est ¶ conditio. vñ dz expectari
2 dies: vt. l. in illa. j. de verb. obli. vel dic q; † hic operatur dictio tunc: que extremitatem tēporis significat: vt. l. iiij. j. de condi. ¶ demon. Itē op. vt glo. et sol. ibi erat quedā conditio necessaria quo acquisitionē: ideo quociēs modo existat nō interest. plene dic vt dixi in. l. gallus. §. ¶ quid si tantū. §. de libe. ¶ posthu. sed hic fuit voluntaria q; statim potuit testator legare pure. Item oppo. de. l. liberto. §. fi. §. ti. i. sol. ibi: ad finiendū causam finalē puber tatis aduentus erat necessarius: ideo non interest quomodo existat.

1 ☞ Qui hz ius in re videē in dubio legare rē respectu iuris qō hz lz morte finiaē. h. d.

2 Prescriptio qō non pcedat sine possessiōe ciuili.

3 Traditio facta p vsufructuarium nō parat dōm possessione ciuili.

4 Utile dōnium acquiritur per prescriptionem.

5 Usufructus legatus ab habente vsumfructuz qd comprehendat.

Sticho.

† Qui habet ius in re i dubio videē legare rem respectu iuris qō hz lz morte finiaē. h. d. et est aliquātulū pulchra. l. ¶ Oppo. ¶ videē q; isti
2 nō potuerūt prescribere: q; † sine possessione ciuili pscriptio non pcedit: vt. l. j. §. per seruū. de acquir. pos. ¶ plenius dixi in. l. iij. §. ex cōtrario. eo. titu. et est casus in. l. acquiritur. in fi. de acqui. re. do. et per Dy. in. c. sine possessione. de reg. iur. lib. vj. sed heredes istichi nō poterunt tradere possessionē ciuilem cum nō habeāt: q; vsumfructum habent soluz naturaliter. nam vsufructuarius solum naturaliter possidet

c ¶ Ultimo hec. l. Et vide bal. latissime i. l. j. C. qui nō peten. par. Andr. Barba.

d ¶ Vxori vsumfructū. no. istaz. l. cōiuncta gl. in vsū, fundū. qō si lego fundū video: legare vt illū ibi posita fm Bal. in. l. j. C. eo. de leg. ¶ facit ista. l. ad. q. dispu tatā p Rich. mal. q; si testator relinquit vxori sue villam toto tpe vite sue donec honeste vigerit sine viro ¶ post vitā suā deueniat ad titiū q; si postea dicta vxor trāseat ad scōam: ¶ sic expirauit legatū dicta villa remanet penes heredē ¶ expectatur dies mortis añ deueniat in titiū. Huiz determinat richar. malūb. in d. sua disputatiōe incip. q; in suo testamēto sic dixit. per. l. si ita. qui di. leg. ce. ¶. l. mulier. §. j. ad trebe. et ita determiat ipse nō ob. hac. l. ¶. l. de q bus. §. quidam. el ij. de q̄di. ¶ demō. item facit ad pul chram. q. Specu. hic posita in titu. de locato. §. nunc aliqua. ver. cęlv. ¶ ibi Jo. and. adde ad. q. Richar. bal. consi. cccclj. li. iiij.

a ¶ Dicit Roma. magna limitatio ad. l. cum alienam adde glo. barto. ¶ imo. in. l. si dom⁹. §. j. de leg. j. ¶ vide intra. 2

b ¶ Rñdeo qñq̄. Et ꝛ m̄ mēbruz seruū distictionis tenet do. An. i. c. pastoralis. de do. nec facit mentionē de bar. hic Jo. de imo. ibi tz contra do. Anto. non faciēs mētionem a de bart. vide que ibi dixi. Andre. Barba. 3

c ¶ Vxori. ¶ vide bal. i. l. j. §. de his q̄ sunt lui vel alie. iur. et vide bar. in consi. suo incip. si b lios petri de florētia. vbi bar. cōsuluit qō non veniāt noīa debitorū ¶ ad istum tex. barto. rñdet et in ordine est. ex. viō ibi oīno. ¶ in ꝓl. cxxxij. incip. matiolus. vbi idē dī cit And. barba. 1

c ¶ Vxori mee. vi de ad banc. l. bal. in. l. fin. in antepe. col. in p̄n. C. de inō di. vidu. 1

d ¶ Noīa debitorū. Ntra istud facit id qō no. Bar. i. l. oī uortio. §. si vir. in fi. sol. ma. ¶ qō idē no. in. l. nihil. §. q̄dam. de edē. ¶ ibi vide qō dixi. et ad ista adde qō not. bar. in. l. si seruus seruū. §. fi. de leg. e ij. quid aūt si testa lēdarij. teg. habe mus meliorez de 1 iure in. l. q filiū. ō le. ij. Adde an i le 2 gato oīm bonoꝝ veniāt noīa debitorū. bal. ꝓl. ccij. 3 lib. j. 2

e ¶ Tenēt cōiter. heres dz hīc legi 4 timā in ꝓprietate cū vsufructu. ¶ vi deq̄ dixi i. d. autē. nouissima. et qō bec. l. corrigaē f tz etiā bar. i. l. qñ in prioꝝ. i pnc. C. de inoffi. test. p Joan. and. i addi. Spe. in ti. de pig. §. i. circa vlti. col. Adde an legitima possit constitui in vsufructu. pet. de anchara. consilio cxxvij. g

ter possidet. vt. l. naturalē. de acqui. re. do. ergo ꝛc. Preterea † traditio facta p vsufructuarium non parat dōm possessione ciuili: vt no. j. de vi ¶ vi arma. l. j. §. interdum. ¶. l. j. §. pe. §. vsufruc. quēad. ca. Rñdeo debes intelligere hūc tex. q; ciuilis possessio vacat: ita q; appbēdēte naturalē sequit: vt. l. clā possidere. §. fi. ¶. l. seq. j. de acq. pos. alś iste tex. non pcederet. ¶ Nuero qd acquiriē p pscriptionem dicit gl. quasi dōium. simile no. in. l. cū postulassem §. j. de dā. infec. ¶. l. fi finita. §. finautē. eo. titu. ¶. §. de fun. do. l. j. ¶. C. si aduer. vsuca. l. j. in princi. mag. gl. sed veritas est qō acquiritur vtile dōium. vt no. in aut. vbi. C. de bo. ma. ¶ pbaē in. l. j. in fin. j. de aqua plu. arcē. Dicit hic in scō casu q; legatarius non teneaē si res enincereē. Cōtra q; legatū cōiunctis pōnis debeē etiā si sit aliena: vt. l. cū aliena. C. de leg. dicit Ro. a q; testator errauit credēs post mortem legatarij ꝓprietatem ad vsufructuarium ptinere. ¶ sic alś legatarius nō esset sec⁹ si legatarius nō esset mortuꝰ: q; tūc nō esset aliqua cā ꝓpter quā crederet ꝓprietatē ad se ptinere. ¶ Itē op. qō etiā legatarius ille si nunq̄ mortuus fuisset semp esset idē: q; respectu illi⁹ iuris videret legare. vt. l. vxor. C. de leg. ¶. l. qō i rerū. §. j. §. de le. j. Rñ. † q̄ñq̄ b ille qui hz vsumfructū legat vsumfructū: ¶ tunc videē indistincte legare respectu iuris qō hz q; credit ōnrare post mortē suā: vt. l. qō in rerū. §. j. §. alle. q̄ñq̄ ille qui hz vsumfructū legat simplr rē: ¶ tūc idem: ¶ ideo legatū nō vz nō admissa distinctione sit coniuncta pōna vel nō: vt. l. vxori. C. de leg. q̄ñq̄ ille q hz vsumfructū legat ꝓprietatē expresse. ¶ tūc est re currendū an sit aliqua causa ꝓpter quā debeat credere proprietatem ad se pertinere aut non fm distinctionem huius legis.

☞ Usufructus oīm bonoꝝ suoꝝ si sit legat⁹ intelligiē de mobilibus ¶ immobilibus.

Noīa debitorū veniūt in legato oīm bonorum.

Legitima debeē in proprietate et vsufructu ¶ hec lex corrigitur.

Vxori mee.

† Qui legat vsumfructū oīm bonoꝝ suoꝝ intelligiē de mobilib⁹ ¶ immobilibus. h. d. ¶ Not. hic casum qō qñ dico lego bona mea veniūt noīa debitoꝝ. q̄nā hic dz deb eē vsufructus calēdarij qō cōtinet noīa debitorū dixi in l. quintus. §. argento. de aur. ¶ argē. leg. ¶ Itē op. de. l. oīm. §. de vsufr. Sol. oīm dz habere vsumfructū deducta tū falcidia. ¶ Itē opp. C. de inoffi. testa. aut. nouissima. que sunt sol. glos. † vltima est q; hec. l. corrigit: q; filius nō dz habere legitimam suam in ꝓprietate tm: sed in ꝓprietate cū vsufru. hāc opi. tenēt cōiter doct. oēs. ¶ not. in. d. aut. nouissima. ¶. l. oīm. §. de vsufr. ¶ pbaē expresse in aut. de trien. ¶ se. §. probibemus. col. iij.

☞ Usufructus qñ dicaē legatus: vel tm̄ perceptio fructuum.

Usufructus qō dicaē legatus etiam si dicaē relinquo Titio fructus q; percipieē ¶ percipi poterūt ex tali fundo.

Si fructꝰ fundi est legatꝰ poterit solui pecunia si fundus erat solutus locari ad pecuniam: ¶ quantitas fi ad quantitatem. 4

Fructus fundi si legaē: deducīt pars coloni. 5

Substitutio facta si decesserit in pupillari etate vl postea, qñcunq̄ volo q; bona mea vendantur per meos fideicōmissarios: ¶ detur pauperibus: an illa verba k faciāt directā substitutionem an fideicōmissariā. Hic videē tex. cum glos. et cum eo qō no. ff. de vsufru. l. si quis ita. qō faciant fideicōmissariā. Sed ego ysiului Jziū quatuoꝝ vicib⁹ q; longa est differētia vtrū dixit testator vendaneē ¶ denē pauperibus simpliciter: q; est fideicōmissaria. Aut dixit vendaneē ¶ dentur pauperibus per fideicōmissarios meos: ¶ tunc est directa substitutio: q; illi fideicōmissarij sustinēt vicem heredum: a seipsis accipere debent bona fideicōmissarij ¶ dare pauperibus. nō aūt accipere de manu alterius dicam latius in. l. centurio. de vul. ¶ pup.

1 ☞ Fundo simpliciter legato ꝓprietas intelligitur legata.

2 Proprietas intelligitur quod reuertatur ad heredem post mortem vsufructuarij si dicatur q; reuertatur ad heredem.

Filios heredes.

Proprietas reuertēda mortuo legatario ad heredem

¶ Fundi trebatiani. iste tex. allegaē p sing. ¶ vnico in iure p bal. i. l. vnica. §. libertatibus de cad. tol. q; si testator legauit mihi fructus fundi q; heres teneē facere et curare qō iste fundus colaē ¶ seminetur ¶ construatur.

¶ Verbū redditꝰ hoc est falsum vt dixi post bar. in. l. quedam. §. nihil. de eden.

¶ Qñq̄ verba. ſz an isto casu qñ videē in quibus fructus vel redditus fundi liberaē heres dādo fundū ex quo legatarius possit colligere fructꝰ. vide fi. Bal. per illum tex. in. l. si quis argentū. ¶. vero. C. de dona. et in. l. j. §. libertatibus. super ¶. excepto. C. de cad. tol. vbi dixit istū tex. esse singu. ¶ ibi etiā tāgit an ¶ qñ leganē fructus fundi videaē relinquere ēducta portione coloni. adde Bart. latins in. l. fructus. solu. matri. ¶ ba. in. l. cobe redibus. C. famil. hercisc. ¶ Bal. ¶ do cto. in. l. nihil. ſ. fi na. de leg. j.

¶ In illa verba. si dixi volo q; bona mea vēdaneē ꝓ fideicōmissarios ¶ denē pauperibꝰ an sit fideicōmissaria substitō vel directa. Hzium videtur ipse dicere i qōne sua incip. filiū adultū. idē cō suluit bal. in. l. pcibus. C. de impu. ¶ imo. in. q. facti. ad de que posui in. l. cēturio. §. de vul. ¶ pupil.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Rubrica. ¶De seruitute legata.

¶Dictū est.ff.de seruitute personali legata: nunc sequitur de seruitute reali.

1 ¶Domus si sustineat actum seruitutis habentis causam cōtinuā ⁊ permanentē: ⁊ alienet in dubio seruitutis videtur imposita.

2 Domus si vendaᵏ videt imposita seruitus vt sustineat onera permanētia que ipso actu sustinebat si contrahentes sciebant.

3 Fundo legato vel vendito an debeaᵏ seruitus qua legans vel vendens vtebatur et quid quādo legatus est vsufructus.

d * 1 **Qui duas.** ᵈ Si domus vna † sustineat actum seruitutis habentis causaꝫ continuā ⁊ permanentem ⁊ aliene tur i dubio seruitꝰ videt impo sita.h.d.ista lex. ¶Opp. dicit hic ꝙ seruitus videt imposita. cōtra: imo debet impo ni per heredem: vt.ff.titu.j.l.dānas.⁊.l. seruū filij. ff.si.ff.de leg.i.cū si.⁊.l.testatrix. in prin.ff.si ser. vē. Solu.ibi loquitur in seruitute vie vel itineris que causam cōtinuā nō habebat: ideo nō videt impo sita per testatorē: lꝫ posset agi vt imponaᵏ hic vero loquitur de domo sustinēte onus seruitutis habentis causam cōtinuā. vñ testatoꝛ videt imponere ꝙ habeat causam pmanentē. † idem crederem in venditione domus vt videaᵏ imposita seruitus vt sustineat onera permanentia que ipso actu sustinebat: maxime si cōtrahentes hoc sciebāt: vt.l.i.in ff.de act.em.⁊.l.qđ cōclaue.j.de dā.infec. ¶Non obst. l.in vendēdo.ff.de contrahē.emp.ꝙ loquit in seruitute cū nō habebat cām cōtinuā. ¶† Quero qñ legatur fundus vel vsufructus fundi vtrū illi fundo debeatur seruitus vie vel itineris vel alia seruitus: sicut vendens ⁊ legans vtebaᵏ. Glo.que est in.l.iij.ff.si loci.j. de adi. leg. determinat ꝙ seruitꝰ nō debeᵏ legata ꝓprietate. Tu aūt clarius dic cū queritur an rei vendite vel legate debeaᵏ seruitus illius actus qui erat apud alienantē ex alia re alienātis sic distingue. Aut ille erat actus seruitutis habētis causam cōtinuā pmanentē ⁊ seruitus videtur imposita. casus est hic. ita intelligo. l. qđ con claue.j.de dā.infec. vt.ff.dixi. Aut habebat[c] causaꝫ discontinuā ⁊ non permanentē: ⁊ tūc seruitus nō videtur imposita: sed poterit agi vt imponaᵏ fm distinctionē infra scriptā. vt leges.j.allegate pbant. Un aūt possit agi vt imponaᵏ fic. dic aut fuit legatus vsufructus aut ꝓprietas. pmo casu pōt agi vt imponatur illa seruitus si alꝫ vsufructus esset inutilis: vt.l.dānas.ff.si.ff.ti.j.⁊.l. binas.ff.si.ff. de ser. vr. ff. dđi.⁊.l.i.⁊.ff.j.⁊.ff.si.ff.si vsufr. pe. aut legatur ꝓprietas: ⁊ tunc aut queris vtrū a legatario debeat ꝓstari seruitꝰ heredi ⁊ fine dubio debet ꝓstari: vt.l.testatrix. in prin.ff.si ser. ven.⁊.l.si fundum sub conditione. ff. qui fundum. ff. de leg.i. et.l.ff.si.ff. de ser. rusti. prędi. Si vero queris an debet ꝓstari ab herede ipsi legatario vel ab vno legatario: alij legatario: tūc glo. disputat in.l.iij.ff.si loci. j. de ali. leg. tū ꝙquid illa glos. dicat credo ꝙ debet ꝓstari. vt.l.binas. ff. de ser. vrb. prę. vbi dicitur ꝙ nō poteſt heres lumina obscurare in totum rei cuius ꝓprietas est legata. Eadem ratione debet iter ꝓstare: ꝙ minus male posset habitare luminibus offuscatis edibus quam vti fine itinere ⁊c. vt.l.j.ff.si vsufr. pe. ita debet intelligi. d.l. binas[f] que est clausi huius materie. Prędicta sunt vera quando ꝓprietas legaᵏ: secus si inter vinos constituatur: ꝙ hec seruitus q̄ hꝫ causam momētaneā nō hꝫ ꝓstitui nisi exꝓesse hoc agaᵏ: vt.l.in venden do. ff. de Jhē. emp. Fallit in via ad sepulchrum de qua dic vt.l.qui sepulchrū. ff. de reli. ⁊ sum. fine.

1 ¶Legato vie simpliciter facto videtur repetita conditio adiecta fundo.

2 In seruitutibus realibus dies cedit a tempore mortis.

3 Fundus qñ duobus legatur et cuilibet totus: qui libet ꝓ parte ab initio est dominus.

Si fundum

a ¶Et si maxime. vtrū h.l. ꝑcedat in Jctibus vide.l. ꝓoinde. ff. fin. de stipu. ser.

b ¶Quero vtruꝛ ain dubio cōcessio intelligiᵏ psonalis. Item adde fm Bal. Ang. et Jmo. in.l.ꝙ tale. soln. mat. ꝙ vbi tractaᵏ de cōmissione officij in dubio intelligiᵏ psonalis. l. cunus. C. Ocu. furio. l. antepe. et ibi no. ff. de tutel. nisi cōmittere tur sub nomie dignitatis. c. qñ ab bas. de offi. dele. l. fordidotū. C. de excus. mu. lib. g. facit qđ nota. i. l. more. ⁊ in.l.⁊ qđ merito. ff. si loci. j. de adi. leg. determinat ꝙ seruitꝰ nō debeᵏ legata ꝓprietate. Tu aūt clarius dic cū queritur an rei vendite vel legate debeaᵏ seruitus illius actus qui erat apud alienantē ex alia re alienātis sic distingue. Aut ille erat actus seruitutis habētis causam cōtinuā pmanentē ⁊ seruitus videtur imposita. casus est hic. ita intelligo. l. qđ con claue. j. de dā. infec. vt. ff. dixi. Aut habebat[c] causaꝫ discontinuā ⁊ non permanentē: ⁊ tūc seruitus nō videtur imposita: sed poterit agi vt imponaᵏ fm distinctionē infra scriptā. vt leges. j. allegate pbant. Un aūt possit agi vt imponaᵏ fic. dic aut fuit legatus vsufructus aut ꝓprietas. pmo casu pōt[f] agi vt imponatur illa seruitus si alꝫ vsufructus esset inutilis: vt. l. dānas. ff. si. ff. ti. j. ⁊. l. binas. ff. si. ff. de ser. vr. ff. dđi. ⁊. l. i. ⁊. ff. j. ⁊. ff. si. ff. si vsufr. pe. aut legatur ꝓprietas: ⁊ tunc aut queris vtrū a legatario debeat ꝓstari seruitꝰ heredi ⁊ fine dubio debet ꝓstari: vt. l. testatrix. in prin. ff. si ser. ven. ⁊. l. si fundum sub conditione. ff. qui fundum. ff. de leg. i. et. l. ff. si. ff. de ser. rusti. prędi. Si vero queris an debet ꝓstari ab herede ipsi legatario vel ab vno legatario: alij legatario: tūc glo. disputat in. l. iij. ff. si loci. j. de ali. leg. tū ꝙquid illa glos. dicat credo ꝙ debet ꝓstari. vt. l. binas. ff. de ser. vrb. prę. vbi dicitur ꝙ nō poteſt heres lumina obscurare in totum rei cuius ꝓprietas est legata. Eadem ratione debet iter ꝓstare: ꝙ minus male posset habitare luminibus offuscatis edibus quam vti fine itinere ⁊c. vt. l. j. ff. si vsufr. pe. ita debet intelligi. d. l. binas[f] que est clausi huius materie. Prędicta sunt vera quando ꝓprietas legaᵏ: secus si inter vinos constituatur: ꝙ hec seruitus q̄ hꝫ causam momētaneā nō hꝫ ꝓstitui nisi exꝓesse hoc agaᵏ: vt. l. in venden do. ff. de Jhē. emp. Fallit in via ad sepulchrum de qua dic vt. l. qui sepulchrū. ff. de reli. ⁊ sum. fine.

¶Aduerte quod Bar. in hac. l. j. de serui. leg. allegat Jziari. Sed i quo arguaᵏ de Jzieta te ꝓ suo saluatione bar. vide cōcordia ad. l. qđ cōclaue. ff. de dā. infec.

¶Ouā ad ius. et vide que dixi post bar. in. l. j. ff. de cōsti. ꝓin. vbi late. ⁊ vide not. per bal. in. l. apud iul. ff. si quis alicui. de lega. i. ⁊ ibi ꝑ Jmo. ⁊ vide Jmol. i. l. si fic. de ver. oblig. ⁊ not. in. l. iurisgentium. ff. pretor. de pactis.

Uli cum illo. De hoc plene. i. l. titie teg

1 tozes. ff. j. ff. d. leg. i.

¶† Fructus fundi si emuntur qd videt emptū.

Cum ita. Legatū annuū ꝓpria manu pcipi dz ad istar vsufruct⁹: si vba cōgruūt. h.d. De hoc dixi plene. ff. e. l. fundi. ⁊ plenissime i. l. cotē in. ff. q maxi mo. j. de pu. Et aduerte † si aliqs emit fructꝰ fundi qd vr emere. si eñ emit ipsum cozpus fructuū fructibus nō natis nō valet emptio: vt. l. nec emptio. ff. de Jhē. emp. Aut emit ms ipsozū fructuū: ⁊ tūc statim vz emptio ipso iure. ⁊ ideo est recurrēdū ad distinctionē quā dixi. ff. si. e. l. fundus.

¶† Usufructus si legaᵏ certarū rerū tunc onus eris alieni non respicit legatarium.

Usufructuari⁹ cui relict⁹ est vsufructꝰ quote partis hereditatis tenef ad onera hēditaria ꝓ rata ⁊ vsufructu finito qđ soluit deducit de hereditate. Onus eris alieni nō sequiᵏ legatarij vsufructus partis bonoꝝm.

Jtē nec legatarū vsufructꝰ partis rerū certarū. Legatū vsufructꝰ tertie partis bonozū mobiliū nō ꝓtinet iura ⁊ actiones adde circa hoc ⁊ vide Alex. de imo. in ꝑsi. ęij. col. pe. versi. ad tertium. in. ij. volu.

Usufructuarius omnium bonoꝝm teneᵏ ad onus eris alieni.

Onus legatoꝝ nō sequiᵏ vsufructuariū bonoꝝ.

Multū interest. ¶Hec est gistralis. l. ⁊ hꝫ duas lec. vna dicit multū interest. alia nihil interest. ⁊ quelibet istarū lect. dividiᵏ in duas: q̄s vide in gl. ⁊ secūda lec. est no. Jtē vltima lec. est valde singularis. ⁊ nescio alibi. Sumendo istas lect. debes colligere triaꝫba. † Qñq; legaᵏ vsufructꝰ rerū certarū: ⁊ tūc sine dubio on⁹ eris alieni nō respicit legatariū qz nō sequiᵏ fundū vt. l. i. ff. si heres. ff. ad treb. ⁊ hac. l. in fi. † Qñq; legaᵏ vsufructꝰ quote partis bonozū ⁊ tūc aduerte aut sup appellatione hēditatis ⁊ ille teneᵏ ad ꝑtā da onera. ꝓ rata vt hic fm vnā lec. ⁊. l. si qs seruū. ff. si. cū. l. seq. ff. de leg. ii. Tū vtputo cū vsufructꝰ ꝑ nieᵏ illud qđ est solutū de hēditate deducet. aut dicimus in bonefidei possessoe hēditatis: in. l. qđ si pos. cū ff. si. de peti. here. † aut legaᵏ fub noīe bonoꝝ ⁊ tūc on⁹ eris alieni nō sequiᵏ legatariū: ª vt hic et. ff. eo. tit. l. gñali. ff. si. qz bona intelliguñ ere alieno deducto aut relinquiᵏ sub appellatione rerū: et tūc idē qđ dixi. ff. si. qñ sub appellatiōe bonozū hic est casus singularis ⁊ hāc. l. allego no. in. l. nō amplⁱ ff. si. ff. de leg. ii. ¶† Quero † qd si legaᵏ tertia pars bonozū mobiliū ⁊ imobiliū: rūdeo vr legat⁹ vsufructus tertie partis certarū rerū qz iura et actiones nō cōtinenē cū sit certa ꝑspecies: vt. l. monētiū. deyb. fig. ⁊ ibi dixi. ¶† Quero qd si alicui legatur vsufructꝰ oim bonozū vel rerū nō dico certe partis: vtrum onus eris alieni spectet ad vsufructuarium. Credo ꝙ sic. primo vos vidistis hic ꝙ eadē distinctio adhibeᵏ qñ legaᵏ vsufructus quote bonozum q̄ adhibeᵏ qñ legaᵏ ꝓprietas sed si relin querenᵏ oīa bona vel oēs res sine dubio cū sequereᵏ onus eris alieni. vt. l. nam qđ. ff. cum. l. seq. j. ad trebe. ergo ⁊c. ꝓo hoc videtur casus in. l. vxori mee. ff. e. vbi dicit ꝙ vent vsufructꝰ calendarij: qz calendarū ꝓtinet debita ⁊ credita. l. g filiū. de leg. iij. ⁊ vr casus. C. de pa. l. hꝫ. ¶† Ultimo quero[b] qd de onere legatoꝝ an sequaᵏ vsumfructū oim bonoꝝ vel quote partis bonoꝝ. Rūdeo ꝙ non[c] qđ apparet: qz talis vsufructuarius in vsufructu cōcurrit cum legatario particulari: vt. ff. eo. l. sempronio. dixi in. l. si quis seruū. in fi. ff. de leg. ij.

Si fundū. Ut valeat legatū vie requirit⁹ vt legatarⁱ⁹ tpe mortis testoꝛis reperiatur dñs predij dñantis in totū vere vel ficte: alꝫ legatū extinguitur. h.d. tota ista. l. ⁊ est multū not. ⁊ diuidit in quatuoꝛ partes ꝓncipales. Primo loquit qñ testatoꝛ legauit fundū duobus ⁊ viā vni ⁊ vterq; legatum agnouit. Secō qñ vni tm̄ legauit fundū pure ⁊ viā sub cōditione. Tertio qñ vni legauit fundū sub cō ditione ⁊ viā pure. Quarto qñ ex duob⁹ dñis vni viā legauit pure alij sub cōditiōe. Scōa ibi: ⁊ si pus. tertia ibi: ꝙꝓ. quarta ibi: in. l. vt risum. Rationez istius. l. ponit teg. in ꝓn. qñ seruitus ꝓ parte acquiri nō pōt. ¶† Opp. extra gl. oꝛ ꝙ hic vni legaᵏ fundus pure ⁊ via sub cōditione: vel ecōuerso. imo vr ꝙ semp ꝙdītio adiecta in fundo videaᵏ repetita in via tanꝯ in eius accessoꝛio: vt. l. cū seruo. ff. de condi. instit. ⁊. l. si. ff. si. j. de ver. ob. Ego intelligo ꝙ hic fuit expressum qđ relinquebaᵏ via pure. sed si simpliciter relinquebaᵏ via fateoꝛ Jziū ꝙ ꝙditionⁱ⁹ re petita. ¶Scō opp. ⁊ vr ꝙ inspiciaᵏ tps mortis testōris: vtrū qs sit dñs ifolidū: vt ibi dcessiſſet ⁊c. Contra imo dz inspici tps adite hereditatis: vt. C. de cad. tol. ff. in nouiſſimo. Sol. qcqd glo. ibi dicat ⁊ in. l. ij. j. qñ di. leg. ce. ff glo. male dicūt veritas est ꝙ † in seruitutib⁹ realib⁹ cedit dies a tpe mortis. casus est hic. Non ob. ff. in nouiſſimo. qz loquit in seruitute psonali: ⁊ ita videt velle gl. hic ⁊ bñ. Jtē op. ꝙ in seruitutibus realibus inspiciaᵏ tps adite hereditatis: vt. l. ff. si. ff. cōia predi. ⁊. l. si partē. ff. si. ff. quēadmo. ser. amit. Jstud cōtrariū glo. nō solut: sed tu solue sic dicūt quidā ille. ll. habuerunt respectum ad petitionē. hic vero respicit cessionem dieī ꝯtum ad trāsmissionē. Ista sol. nō valet aliquid: qz inspicit tps mortis: an legatū valeat vel nō: sed in legib⁹ Jziis tps adite hereditatis inspicit ⁊ sic remanet contrariū cū de valore legati loquit vtraq; l. nō de petitione. Quare dic ibi erat defect⁹ ex parte legātis nō inspicit tps mortis: qz illo tpe subest habilitas ad contrahendū obligationē psonalē: ⁊ illo tunc ius reale nō debet cōstitui: vt. l. si tibi homo. ff. cum seruus. ff. de leg. j. ⁊. l. si. Inspicitur ergo tempus adite hereditatis cum illo tpe cedit dies qūtum ad iuris realis constitutionem: vt ꝑmitt⁹ constituta dicatur. sed quando est defectus ex parte legatarij vel eius qui stipulatur viam impediᵏ contrahi obligatio psonalis ⁊ realis: vt. l. fubvna. ff. si. j. de verb. obli. ⁊. l. stipulationes non diuiduntur. ⁊ ideo cum talis defectus impediat obligationem psonalē ⁊ realē merito tempus mortis inspicitur: vt hic. Certe q̄ dicta sunt in hac. l. habent locum quādo verba legati referunᵏ ad psonā legatarij. Sed si verba legati referantur ad rem nō facta mentione persone: tūc valet ⁊ ambobus dominis quereᵏ. arg. l. ꝓ qui. ⁊. ff. tit. j. l. cains. facit ad predicta quod dixi in. l. j. ff. de re. ca. ¶† Ultimo in hac. l. habuimus casum. q. glos. in. l. si pluribus. ff. de leg. ij. vcz qñ fundus relinquitur duobus: ⁊ qui libet totus: vtrum ab initio sit quilibet dñs in totum vel ꝓ parte. Hic est tex. quod ab initio est quilibet dñs ꝓ parte: ex quo apparet ꝙ legatuz hic non valet. ¶Ultimo no. casum ꝙ dies seruitutis realis cedit a tempore mortis.

¶† Domo vendita q̄ ab alia distinguiᵏ pariete cōi medietas parietis videtur vendita.

Paries cōis inter duas domos an sit ꝓ diuiso vel indiuiso. remissiue.

Si qui duas. Hic ē bon⁹ casus et ex ipso habes ꝙ si ego vendo tibi domum que ab alia distinguiᵏ pariete cōmuni tantū medietatē parietis vr vēdere. ¶† Quero an paries cōmunis inter duas domos sit cōmunis ꝓ indiuiso vel ꝓ diuiso. Hic tex. videtur velle ꝓ indiuiso. tu autem dic latissime vt dixi in. l. inter quos. in ꝓin. j. de dam. infec.

a **Et si maxime.** [a] Not. hic ꝙ requirit⁹ quod vt legatū factū seruo valeat: ꝙ requiritur ꝙ dñs sit capax. Item ꝙ tale qđ legaᵏ ꝙ eo facto libero ꝓstit legari: vt hic plene habuistis. ff. de lega. iij. l. debitor. ff. seruo. vbi iurisco fultus hāc materiam examinauit.

1 ¶† Legatū seruitutis ex qualitate rei legate et pſone legatarij magis ꝑsumitur factū contemplatione pſone q̄ rei.

2 Via qñ singulariter relinquiᵏ tūc ꝓ seruitꝰ realis.

3 Extrane⁹ qđ vadat ꝑ domos alienas ⁊ videat ei⁹ secreta non est conueniens.

4 Concessio continēs beneficiū principis in dubio intelligitur realis.

5 Cōcessio ꝓncipis ꝓtinens aliqd ℈ ius facta ciuitati vel vniuersitati in dubio videtur realis.

6 Concessio ꝓtinens ꝓuilegiū facta singulari pſone qñ dicaᵏ realis vel psonalis. remissiue.

7 Cōcessio ꝓuiati vel inferioris a ꝓncipe cōtinens merā facultatē facti: vt si dicaᵏ cōcedo tibi facultatem eundi ꝑsumitur naturalis.

8 Concessio ꝓuati q̄ referᵏ ad ius si indeterminate respectu fundi dominātis fundo ꝺz psonalis si de terminate realis: nisi ex qualitate pſone ⁊ relicti aliud ꝑsumatur.

9 Imperator ꝓcedēs iurisditionē in quodā castro in dubio intelligitur facta concessio castro.

10 Facultas eundi an sit facultas realis vel psonalis. remissiue.

1 **Uter.** † Ex qualitate rei legate ꝑsone legatarij ꝑsumit legatum seruitutis magis factū cōtēplatione pſone q̄ rei. h.d. ⁊ est materia hui⁹. l. multū pulchra ⁊ subtilis. ¶Opp. ⁊ vr ꝙ legatari⁹ debeat hr̄e viā ꝑ aliū fundū testōris: vt. l. dānas. ff. j. ff. tit. j. ⁊ dixi plene. ff. e. l. j. ⁊ sic ad q̄libet successoꝛē trāsit. Dicit glo. hic loquit q̄ dom⁹ habebat iter ꝑ aliū locū iter nō posset hr̄e. ¶Cōtra hoc

2 opp. q̄ † q̄ via singulariter relinquiᵏ sit seruitus realis: nec debemus distinguere sit iter ꝑ aliū locū vel nō: vt. ff. eo. l. si fundū. ⁊. j. l. ꝓi. fol. fateoꝛ qđ in dubio vr relinqui seruitꝰ realis. put vba sonāt: vt l. si fundū. ff. e. Fallit si ex qualitate pſone legatarij ⁊ ex qualitate rei aliud ꝑsumaᵏ vt hic. hic eñ relinquebaᵏ via filie sue ꝙ domos hereditarias: et hic nō erat inhonestū ꝙ filia incederet ꝑ domos pr̄is sed † q̄ extrane⁹ iret ꝑ domos hr̄dis ⁊ videret ei⁹ secreta nō esset conueniēs: vt. l. ij. C. q̄ſi. qui. quar. ps de. ff si vr hoc magis relinquere ꝓtēplatione pſone ꝙ ꝓstituere ius reale. ¶Quero vtrū[b] accessio

b 4 in dubio videaᵏ facta ī rē vel in pſonā. Jō fi. Tq̄ talis accessio ꝓtinet beneficiū ꝓncipis: ⁊ tūc in dubio ꝺz intelligi accessio realis: qñ beneficia principum. vt. l. ff. si. de cōsti. ꝓin. de hoc in Spe. de in stru. edi. ff. nūc aūt. ff. si aūt dubiū. Tq̄ñq; accessio cō tinet ꝓiuilegiū. hoc est aliqd cōtra ius scriptū: et

5 sic casu fi quidē cad cinitati vel alicui vniuersitati in dubio vr cōcessio realis. vt. l. forma. ff. ꝓꝓ. de censi. q̄ſq; ⁊ dat pſone certe singulari: ⁊ isto casu gl. q̄ est in. ff. ꝓꝓ. videt dicere ꝙ in dubio videaᵏ realis accessio nisi aliud appareat. ea. Oldr. reprehendit ibi illā glo. tu dic de hoc plene vt dixi in. l. q̄ ꝑ

6 sonale. ff. sol. ma. † q̄ñq; talis cōcessio nō ꝓtinet de beneficium vel ꝓiuilegiū principis: sed est ista concessio ꝓuati vel alicuius inferioris: ⁊ tūc q̄ſq; cō cedit mera facultas facti: vt si dico ꝙcedo tibi facultatem eundi: vel ꝙ possis ire: ⁊ filia verba q̄ referū

c tur ad factū magis ꝙ ad ius[c] ⁊ tūc cōcessio ꝑsumit pſonalis. vt. l. apud iulia. ff. si quis alicui. ff. de leg. j. facit instit. de stipu. ser. ff. sed cum facti[8]. Si vero

8 concessio † referatur ad ius tunc aut fit indeterminate respectu fundi dominantis: ⁊ ꝑsumitur cōcessio personalis: vt. l. pe. ff. de ser. rusti. prędi. aut determinate: ⁊ tunc in dubio ꝑsumit cōcessio realis. vt. c. cū venissent. extra. de institu. ⁊. ff. de seruit. rusti. prędiorum. l. antepe. ⁊ per totum: vt. ff. eo. l. si fundū. nisi ex qualitate persone ⁊ relicti aliud ꝑsumatur.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Si imperator 9 a
ꝓcedit.adde gl. in l.forma.ff.de cenſi. qꝫ videt in dubio realis.ꝛ no. Bar. in l.continuus.ff. b
qꝫ ſi ab eo.de verbo.oblig.

b ¶Quero vtrum vide Bar.in l.inter eos.ff.de acgr. re.do.ꝛ in cõſi.incip.querit an inriſditio.ꝛ Bal.in l.ſi.ff.de cõſti.pec. 1

c ¶Debet valere. an et quando valeat pactũ ſup dote ꝛ in ꝓiudicium mulieris ſiue mariti.vi5 late imo. in.l.ſocer.ff.luci5 3 ſol.ma.Sequitur in.l.ꝓo heredita 1
rijs.C.de her.act. in.v.col. vbi dicit quid ſi ſimul oẽs periꝛẽt: et vtrum iſtud pactuꝫ locũ habeat ſimpliciter an ſi ẽcedat cũ liberis ex ꝓimo matrimonio.qd i ſtatuto vi5 pau. de ca. in.l.ij. i ꝑn. ff.ſol.ma.Et quid in donatione ꝓpter nuptias an c
pactũ de ea lucrãda eodẽ mõ intelligatur.vide bar. in.l.iij.ff.de bo 2
nis que lib.

d ¶Oz intelligi.ſz d
quid ſi per pactũ vel ſtatutũ maritus oz lucrari de tem vxore prede-
cedente.ꝛ vxor legauit dotẽ ſuã alteri an poſſit. dic qꝫ ſic.tex.eſt not.ꝛ 3
qõ ibi per glo. in l.cũ maritus.ff.ſi. ff.de pac.do.tu vi de bal.in.l.ſi ꝑ he e
reditate.in.v. col. de here.act.

e ¶Jure canonico Vide bal.in.l.ſi q̃ C.de ſecũ.nup.

f ¶Et aduerte. et f
qñ intelligaꝫ relictum dotis deductis expenſis.vi5 oĩno Bar.l.l.meuio.de leg.ij.

ſumatur.Dic eſt caſus in hac.l.ꝛ per hoc ſi impe
rator ꝓcedit⁹ iuriſditionẽ in quodã caſtro ꝛ dubita
tur vtrũ conceſſio ſit facta comiti illius caſtri vel
ſit facta territorio.Ego in dubio preſumo eſſe fa
ctam cõceſſionẽ:territorio:niſi ex verbis cõceſſio
nis aliud appareat.vt.ff.dixi. ¶Quero vtrum b 10
illa facultas eundi ſit ſeruitus realis vel perſona
lis. De hoc plene dixi.ff. de alimen. et cibaria.lega.l.
mella.ff.fina.

¶De dote prelegata. Rubrica.

¶Quero quid importat dictio prẽdic vt in glo.

¶Legatũ dotis cõtinet id quod actio de dote
originaliter contineret.
Exceptio que ex pacto oritur tollit dilationem legalem.
Legatũ dotis nõ tollit exceptionẽ peremptoriam
a lege inductam:ꝛ nume.4.
Conſuetudo de qua in.l.dos a patre intelligit qñ
mulier prẽdecedit.
Pactũ de dote lucranda hz locũ qñ matrimoniũ
caſu vel culpa cõmuni ſolnitur.

Tam dos. Dotis legatũ † zti
net id quod actio de
dote originaliter cõtineret ꝛ exceptio que
ex pacto oiret tollit etiam dilationẽ legalem.exce
ptionem vero peremptoriã que a lege inducit tale
legatum non perimit.hoc dicit.et nihil aliud. No.
tex.ibi nam quod amiſſum eſt ꝛc. ¶Oppo.ff. gl.
et videtur quod prelegatum dotis cõtineat plus
q̃ actio de dote.vt hac lege.verſi.verum eſt.Solu.
cõtinet plus ſcilicet in tempore ſed non in quanti
tate. ¶Oppo.inſtit.de leg.ff.ſed ſi vxori.Sol.ibi:
legauit certam quantitatem ꝓ dote hic vero do
tem ſimpliciter legauit quantitate non expreſſa.
¶Item opp.ꝛ videtur quod tale pactũ quod vir
lucretur dotẽ ꝓpter liberos debet valere.ꝛvt.l.
ij.ff.de pac.do.ꝛ.l.inter ſocerũ.per totã.l. Sol.ille
leges intelliguntur ſm iſtam qꝫ habent locũ ſi pre
deceſſit mulier:ſecus ſi vir vt hic:ꝛ ideo debes ſci
reꝛ† conſuetudo que eſt poſita in lege. dos a pa
tre.qõ dos retineaꝫ ꝓpter liberos debet intelli
giꝯ qñ prededecedit mulier. Sed ſi prededederet vir
nulla retentio ꝓpter filios fieret qꝫ examinani ple
ne in.l.poſt dotẽ.ff.ſolu.matrimo. ¶Quarto op
ponitur et videt qꝫ illud pactum quod dicitur de
diuortio quod ſit iniquũ vel ſuperuacuum nã ini
quum eſt ſi matrimoniũ ſolnereꝫ culpa viri.ſuper
uacuum eſt ſi ſolueretur culpa mulieris quoniam
ipſo iure debet perdere dotẽ:vt.l.ij.C.de rep.gloſ.
fatetur cõtrariũ ꝛ dicit† qꝫ illud pactũ habet locũ
quando fit diuortium caſu vel ex culpa communi.
¶Quinto op.quod hodie pactũ de lucrando do
tem in caſu diuortij nõ habeat locũ cum diuortiũ
non poſſit fieri de iure canonico.ᵉvt not.in.l.rerũ.
ff.rerũ amota.ꝛ.l.diuortio.ff.de neg.geſt.glo.fate
tur cõtrarium.Dicitur hic in ver.impenſe.exce
ptio peremptoria que a lege inducitur nõ tollitur
per legatũ dotis.Contra:qꝛ imo legatũ dotis tol
lit exceptionẽ cõpenſationis que eſt peremptoria:
vt.ff.e.l.dote.Sol.ꝛ aduerteᵏ quedam† eſt exceptio
peremptoria que anteq̃ in iudiciũ deducaꝫ dotem
minuit ipſo iure:ꝛ iſta nõ tollit per legatũ dotis.
ita loquiꝫ hic in ver.impenſe.quedam eſt exceptio
peremptoria quẽ dotẽ nõ minuit ipſo iure lz actio
nem poſſit elidere.ꝛ iſta tollitur per dotis legatuz
vt hac lege.ff.i.ꝛ.l.dotem.ff.e.ratio apparet expreſ
ſa ex ipſa verboꝝ ſignificatione:qꝛ ſi teſtatoꝛ legat
dotem ſi dos eſt iam minuta ſolum id quod rema
net eſt dos:ſed qñ exceptio nõ minuit dotem ipſo
iure tunc totũ eſt dos ꝛ exceptio per legatũ tollit:
et hoc vult dicere iuriſconſultus. ¶Ultimo op.ꝛ
videt qꝫ etiã iſta exceptio impenſarũ neceſſariarũ
tollaꝫ.vt.ff.eo.l.iij.in prin.ꝛ.l.meuio.ff.ff.de leg.ij.
Reſpondeo hic loquiꝫ qñ dos legaꝫ ſimpliciter qꝛ
tũc nõ põt deberi niſi quatenus erat dos ſed in cõ
trariꝝ nõ fuit legata dos ſimpliciter: ſz quicquid
occaſione dotis peruenit: vnde inſpicitur id quod
occaſione dotis peruenit nõ id qõ erat in preſenti.videbitis.ff.eo.l.dotem.ꝛ.l.iij.in prin.

¶Legatũ dotis quando extinguatur.
Teſtator legans cẽtum q̃ habet in arca: vel apud
ſe depoſita habet:an valeat legatum ſi centum nõ
reperiuntur.

Adeo autem. †Dotis legatum ex g
tinguit ſi poſtea dos
mulieri recte ſolnaꝫ vel res dotales intereãt vel ſi
ab initio dos pfecte cõſtituta nõ fuit ſicut cum le
gatur corpus quod in rerum natura non eſt.h.d.
¶Op.qꝫ dos nõ poſſit ſolni cõſtãte matrimonio
vt.l.ij.C.ſi conſtan.ma.dos ſol.Sol.intellige quod
hic fuit ſoluta in caſibus premiſſis in.l. mutuus.ff.
manẽte.ff.de iure do.ꝛ.l.q̃uis.ff.ſoluto matrimo.
¶Item op.ſqꝫ lz extinguaꝫ dos nõ extinguitur b
legatũ:vt.ff.de leg.ij.l.cũ filiũ.ff.heres.glo. nõ ſol
uit:quare Dy.dicit qꝛ ibi debitũ nõ erat extinctum
ſed erat in aliã ſpeciẽ obligationis trãſlatum.hic
vero erat oĩno extinctũ.idẽ no.ibi. Dicitur hic qꝛ
2 ille† qui legat centum que in arca habet vel apud
ſe depoſita habet ſi nõ reperiunꝛ nõ valet. Cõtra
hoc videt caſus in.l.ſi nõ deſignata.C.de fal.cau.
adiec.ꝛ.l.cum tale.ff.falſam.ff. de condi. et demon.
¶In glo.ſunt due ſol. vna eſt qꝛ ibi legauit certã
ſpeciẽ quãtitatis dotis in genere:vtputa centum
que in dotẽ habui.hic vero ſe retulit ad certũ cor
pus:vt decẽ que in arca habeo:ideo ſi non reperiẽ
legatũ vitiaꝫ:vt.l.ſi ſeruus.ff.qui quinq̃.ff. de leg.
ij.et eſt vera ſolu.aliꝫ vt Rog.dicunt qꝛ id quod di
citur in fine eſt verum ſi ꝑbeꝫ teſtatoꝛẽ erraſſe:ſec⁹ i
ſi ſcienter.h.d.vt ꝓbaꝫ in legibus cõtrarijs. Vi
deamus an iſta ſol.ſit vera. Et videt dicere Rog.
eoipſo qõ ꝓbaꝫ error falſa cauſa vitiat legatum.
Contra:imo debet ꝑbare teſtatoꝛẽ aliter legatu
b rum nõ fuiſſe:ᵇvt.l.cum tale.ff.falſam.ff. de condi. k
et demon.ſol.quando cauſa legandi nõ eſt obliga
toria:tunc illa cauſa nõ dicit cohererе legato nec le
gatum vitiatur niſi ꝓbaret teſtatoꝛẽ aliter lega
turum non fuiſſe:vt.ff.falſam. quandoq3 cauſa le
gandi erat obligatoria:tunc talis cauſa legandi di
citur inherere legato:ꝛ vitiaꝫ legatũ eoipſo qꝛ er
roꝛ ꝓbatur.ita loquitur dictum Rog. hic.et.l.i.
C.de fal.cau.adiec.leg.Secundo videtur qꝛ Roge.
male dixerit in alio.dicit enim qꝛ qñ lego centum
q̃ in arca habeo in dubio videoꝛ magis deſigna
re certam quantitatem nõ corpus certũ.cõtra hoc l
videt.l.ſi ſeruus.ff.qui quinq̃.ff.de leg.j. Sed ſi be
ne reſpicias verba Rog.nõ retulit ſe ad legatum
centũ que in arca habeo:ſed ad legatũ centum que
apud me depoſita habeo:vt ex verbis eius euidẽ
ter apparet ꝛ ꝓbatur. ¶Quero quãdo teſtatoꝛ
dicit lego centum que apud me depoſita ſunt vtrũ m
in dubio videatur ſe referre ad quãtitatem vel ad
corpus.Rog.dicit ad quantitatem. Jaco. de are.
dicit ad corpus:quia de natura depoſiti eſt vt cer
tum corpus tradatur:vt.l.lucius.ff. depoſiti.ideo
ad corpus ſe referat. Oldra.dicit hic in dubio vi
detur ſe referre ad quantitatem niſi deſignetur lo
cus vbi ſunt:vt.ff.l.lucius.ff.quiſqs.el.ij.ff.de leg.
i ij.quod ſatis placet mihi.ⁱ i
¶Si ex tribus demonſtrationibus vna ſit fal
ſa alie due vere legatum non vitiatur.

Si quis ᵏvxori. ¹Nota tex.ibi:nã qui icquid demõ
ſtrat.Nota totũ tex.de quo feci magnum feſtum in
l.demonſtratio.in prin.ff.de condi.ꝛ demon. Po
neꝛ† aliquis dicit lego domino Bartolo. ᵐPetri m
de ſaxoferrato legum doctori.modo eſt verum qꝫ
ſum de ſaxoferrato et legum doctor:nõ tamẽ ſum
Bartolᵘ Petri.certe ſi due demonſtrationes ſunt
vere illa falſa demonſtratio non vitiat:vt hic ple
niſſime dixi in.d.l.demonſtratio.ff.ff.de condi.ꝛ de
mon.tene menti.
¶Donatio cauſa mortis magis accedit contra
ctui q̃ vltime voluntati.
Ratio quare filiuſſamilias põt donare cauſa moꝛ
tis ꝛ non teſtari.
Dos qõ debeat eſſe vbi ſunt onera matrimonij:
intelligitur reſpectu viri non mulieris. ᵏq

Vxori cui

¶Item opp.iſta glo.eſt ſing.no.di
gna.ꝛ vide caſum
no.ꝛ ſing.in.l.fin.
C.de dona. cauſa
moꝛ.qõ no. in.l.
tam bis.ff.de do.
can.moꝛ. Andre.
barba.
¶Legatũ nõ
fuiſſe.ꝛ iſta faciũt
papa conceſſit re
ſcripta titio õ bo
nonia ꝛ eſt de pa
dua an valeat. de
quo per Specu. i
tit.de reſcrip.pre
ſenta.ff.cõe antẽ.
ver.ſed qñ ſi dubi
teꝫ.facit.l.is ver
bis.ff. de here.
inſti.ꝛ latius per
Bar.in.l.demon
ſtratio falſa halt.
¶Placet mihi.
facit.l. ſi ſeruꝰ.ff.
eo.ꝛ hoc ibi ſequi
tur pau.de caſt.in
ff.ſi.cũ.l.ſeq.
¶Si quis.ꝛvide
caſum ff.in.l.diuꝰ
ad fin.ff. de fal.qõ
geminata ꝛditio
excuſat quẽ de fal
ſo.ꝛ vide tex.ſing.
in.l.cũ ſcimus. de
agri.ꝛ cenſi. lib.ꝛ.
vbi geminata cõ
feſſio validatur.
Andre.barba.
¶Si quis vxori.
hunc tex. ad vnũ
alleg.bart.in.l.de
etate.in.ix.col.in
v.nũc ad propo
ſitum.de mino.
¶Nõ bar.vide
caſuz de quo bar.
facit magnũ feſtũ
in.l.demõſtratio.
ff.i.j.de cõdi.et de
monſt. et adde qõ
no.bar.in.l.i.ff.ff.
j.de appel.in ver.
ſuper tertio qro.

4 Vxor cui fuit ꝓ ſocerũ dos legata an agere poſſit 1
vigore.l.ſi conſtante.remiſſiue.
5 Quis quando poſſit peti ſe conueniri actione que
non eſt.
6 Actio de dote qõ oriaꝫ conãte matrimonio.
7 Teſtator legans dotẽ videtur ius dotis legare:ſi
quicqd puenit de dote videt legare quãtitatẽ.
8 ¶Nõ ulier que agit ad dotẽ legatã ꝓ ſocerũ actione
ex teſtamento ſi cautio fuit omiſſa poteſt cõueniri
actione incerti vt caueat.

Si ſocer. Iſta.l.ponit multos ca
ſus:ideo eam diuidovo
bis.primo loquiꝫ qñ teſtatoꝛ legat dotez
nurui vſq̃ ad.ff.per ztrariũ.ſecũdo qñ legat dotẽ
viro vſq̃ ad.ff.id querit.tertio qñ legat dotẽ extra
neo vſq̃ ad.ff.iulianus.quarto ponit caſus com
munes ad omnia precedentia dicta vſq̃ ad fi.l.Et
quelibet particula diuiditur in alias particulas:
ideo gr̃a breuitatis omitto.No.tex.ibi quippe ꝛc.
ante omnia expediamus glo. ¶Op.de.l. mortis
ſue cauſa.in prin.de dona.inter virum ꝛvxo. Glo.
ſoluit aliud in legato vt hic:aliud in donatione cã
a mortis† vt ibi. Rationem no.aſſignat glo.† qz do
natio cauſa mortis accedit cõtractui: ſed legatum
eſt mere vltima voluntas:ideo ibi non valet inter
virum ꝛ vxorem. Vnde glo.que incipit ꝛ ideo con
tra maritũ.ez hoc redditur† ratio quare filiuſfa.
poteſt donare cauſa mortis ꝛ non teſtari:vt plene
no.in.l.tam is.ff.j.ff.de dona.cauſa moꝛ. Item op
po.glo.de.l.ſed et ſi nurus.ff.de leg.preſtan. Solu.
glo. Non ob. vt patet ex ſequẽtibus.ff.illius legis
¶Querit glo.quid ſi filius non habet coheredes
et hereditas patris non eſt adita actionẽ perſona
lem conſtat qõ non poteſt intentare:qꝛ non habet
contra quem intentet:ſed an poterit intẽtare actio
nem hypothecariã:vel qualiter ſibi ſubuenietur
Dicit glo.ſibi ſubueniet ex equitate.l. ſi is.ff.j. de
iure do.quam glo.ſigna. Videte regulam† que po
nitur in.l.ſi is.ff.i.eſt quod ibi debeat eſſe dos vbi
onera matrimonij ſuſtinentur:ſed regula illa non
videtur ſubuenire mulieri ſed marito qui ſuſtinet
onera matrimonij:ꝛ ita debet intelligi hic glo.ſub
uenietur ei.ſi.marito referẽdo ſe ad regulam. ita di
cit Jac.de are.Tan aũt vxor poſſit agere ex vigo
re.l.ſi conſtante.ff.ſol.matri.dic vt ibi plene exami
nau in materia de repetẽtibus dotẽ:ꝛ ibi in. viij.
q.ſecũde partis ꝑncipalis allegaui hanc gloſſam.
¶† Pro declaratione induco in arg.hãc.l.qz pri
mo hic videt caſus qꝛ quis nõ põt pati ſe conueni
ri actione que nõ cõpetebat:vt hic in prin.nam vi
deo:teſtatoꝛ non poteſt grauare heredẽ vt ipſe cõ
ueniatur actione que non eſt. In contrarium vide
tur caſus in.l.iulia.ff.quantum vero.ff. ad exhib.
Sol.quedã eſt actio q̃ ſemel fuit nata: lz ſit extin
cta:ꝛ iſta actione bene poteſt peti quis ſe conueni
ri ꝛ pcedit iudicium lz apparet actio extincta. ita
loquitur.ff.quantũ vero. Si vero actio nunq̃ fuit
b nata‘tunc quis nõ poteſt pati ſe conueniri:ꝛ ſi ap
pareat nõ eſſe natam iudiciũ non procedit: vt hic
in prin.niſi actio pendente iudicio debeat oriri. vt
l.ſi titius.ff.de verb.oblig.ꝛ ibi latius dixi. ¶Se
cundo ſcitis† qꝛ quedã glo.dicunt qꝛ actio de dote
oritur conſtante matrimonio. Alij dicunt tm̃ ſolu
to matrimonio:vt no.in.l.iuregentium.ff. vt puta
poſt diuortium.ff.de pac.ꝛ not.ff.eo.l.pater. Hic ta
men eſt caſus quod non oritur conſtãte matrimo
nio:ibi quippe nupta eſt.dixi plene in.l.ſi conſtan
te.ff.ſi.ff.ſolu. matrimonio. ¶Quero quid in du
bio. Reſpondeo in dubio verba teſtatoris ſunt in
ſpicienda:aut legauit dotem ſimpliciter:ꝛ videtur
legare ius actionis de dote:vt.ff.j.l.proxima. in fine
aut legauit quicquid peruenit de dote:ꝛ videtur le
gare quantitatem.l.menio.ff. anie.ff.de legatis ſe
cundo.ff.l. proxima in principio. ¶† Quero dici
tur hic quod mulier debet cauere qd ſi cautio iſta
fuiſſet omiſſa. Reſpondeo:poteſt mulier conueni
ri actione incerti vt caueat vel repetet quod datuz
eſt:vt.l.quod ſi nulla.ff.de lega.j.ꝛ.l.qui exceptio
nem.ff.ſi pars.ff.de condi.indebiti.tene menti que
ff.dixi.

1 ¶Actio de dote quomodo ſupersit quãdo dos
ſit ſoluta viro.

Per contrarium. Quero de
rationedi
uerſitatis inter peculiũ legatũ libero ꝛ dotẽ lega
tam marito. Rñdeo actio de dote ꝓcedit ex cõtra
ctu:ꝛ ideo lz heredes ſoceri deſierint habere obli
gatio ex contractu remanet:ſed obligatio de pecu
lio habet inſtar realis actionis:vt.l.queſitũ.in ꝓn.
ff.de pecu. Si ergo deſijt habere peculium deſinit
teneri illa actione de peculio ſicut in pupillo qui
ſine ſui culpa deſijt rẽ poſſidere.vt.l.ſi a bonefidei.
ff.de rei ven. Dicitur hic quod conueñitur ſeruus
non heres. Contra:imo heres vt.l.ij.C.an ſeruus
ex ſuo facto. Tres ſol.ſunt in glo. Una eſt qõ liber b
tus conuenit ſez in effectu ſed geres ꝓincipaliter.
Iſta ſolu.reꝓbatur in ff.glo.qꝛ ſm hoc non eſſet
differentia inter peculium et dotem. Soluit gloſ.
ſecundo modo ꝛ nil valet. Ultimo ſolnit ꝛ bene vt
in ea patet:ꝛ rationem huius ſolu.glo.ponit in.l.
contraria:qꝛ quando libertas directo datur here
di culpa non potuit imputariꝛ qꝛ nullo tẽpore po b
tuit retinere peculium:ſed quando per fideicõmiſ
ſum poteſt imputari culpa:quia nõ potuit manu
mittere nec peculium dare donec creditoribus ſa
tiſſieret. ¶† Ultimo dicit hic qꝛ lz dos ſit ſoluta
viro adhuc actio de dote ſupereſt.iſtud dictum de
bes intelligere quod matrimonium fuit poſtea ſo
lutum inter vxorem ꝛ virum eius:alꝛ nõ peteret:
vt in prin.huius.l.vel ſi ponis cõſtante matrimo
nio debes exponere actio de dote ideſt ſpes actio
nis de dote:alꝛ non procederet.

1 ¶Si debitor ſoluat creditori creditoris ſui:an c
extinguatur obligatio.quod not.

Idem iulianus. Oppo. qꝛ ſolu
tiõe facta alte
ri actio competens marito perimi non poteraꝛ.vt
l.ſtichum.ff.ſi.ff.de dona.Breuiter ego dico qõ hic
ſolnitur alteri qui ab ipſo marito dotem repetere
poſſet ſicut ſi creditori mariti ſolueret. dic quod h
fuit legata dos marito ꝓ muliere vnde merito
põt mulieri ſolni. ¶† Ultimo not.ex iſto.ff. quod 1
ſi debitor ſoluat creditori ſui creditoris extinguit
obligatio.contrarium no.in.l.ſolutionem.ff.ſolu.
tam.ff.de pig.actio.ꝓ hoc eſt glo.in.l.ſi cum mili
ti.de compenſa.ꝛ in.l.ſi opera.de doli exce.ꝛ inſti.
qui.mo.tol.oblig.in prin.
¶Stãte ſtatuto qꝛ maſſarij cõis nullã pecuniã d
poſſint ſoluere abſq̃ detractione.vi. denariorum
ꝓ libza ſi conducti fuerint doctores ꝓ certo ſa
lario abſq̃ aliqua deductione qualiter illis ſit con
ſultum ſi maſſarij velint ſeruare ſtatutum.

Idem querit. Nec eſt tertia pars
oppo.ff.ad.l. falcid.
cum dotẽ.vbi eſt tex.in cõtrarium.ſol. falcidia nõ
detrahiꝫ reſpectu finalis effectus:ſed ab initio ſic:
vnde illã ſm iſtã debet intelligi. ¶Quero dicitur
hic cõmoda repreſentationis in hoc legato ſic ob
ſeruentur.quero quid ſi non ſit dictũ an ſi dos ipſi e
mulieri prelegaretur defalcaꝛeꝛ cõmodũ repreſen
tationis. Quidam dicunt qꝛ non:vt.l.ſi vſusfructꝰ
ff.i.ff.ad le.fal.ꝛ.d.l.cũ dotẽ. Contrariũ determinat
glo.ꝛ bene.per.l.i.ff.ſi quis creditori.ad le.fal. exẽ
plum ponit glo. ¶† Ultimo iſta.l.eſt bona advnã
d queſtionem que fuit de facto.doctores fuerunt⁹cõ
ducti‘ab iſto cõmuni ꝓ certo ſalario abſq̃ deu
ctione alicuius gabelle.deinum erat aliud ſtatutũ
qꝛ maſſarij cõis nullam pecuniam poſſunt ſolue
re niſi detrahetur.vi.denarios ꝓ libza:quereba
tur an a doctoribus debeat detrahi. Determina
tum fuit qꝛ maſſarij debeant detrahere: ſed docto
res contra cõmune in eo qõ eis detrahet habent
actionem.ꝛ hoc ꝑbaꝫ per hñc tex.lz non fuerit al
legatus:ꝛ per hunc.ff.ſed ꝛ marito.ff.ea.l. vnde de
uentũ fuit qꝛ illud qõ ꝓ gabella deducebatur ire
rum ſoluebaꝫ cũ deductione gabelle donec gabel
la ad nihilũ deueniebat.

Julianus querit. Iſtud quod
in hoc.ff.vi
tiatur ſicut mulier cui legata eſt dos non patitur

Universidad del Rosario Archivo Histórico

falcidiã:intelligo quando soluto matrimonio fuit legata:q; erat sibi debita:secus si adhuc debita nõ esset:vt.ſ.progi.ſ.

Sed et marito. Facit ad id qõ digi.ſ.progi.ſ. et in.ſ.idem querit.

☞ Fundus ⁊ estimatio si legaꝫ vni ⁊ eidẽ trũcꝫ legatum concurrere potest.

Dela scribit. Hic est nouus.ſ. et sibi nescirẽ dare concordantiam aliquã:ideo tene menti. ¶ Quero hic vtrum fundus fuerit datus in dotẽ estimatus vel inestimatus. Quidã intelligunt de fundo dato in dotẽ inestimato:sed hoc non placet glo.q; fm hoc nullũ esset legatum:q; fundus inestimatus debet reddi incõtinẽti.vt in.ſ.eg.actis.C.de rei vxo.acti. et sic nullum cõmodum contineret licet aliter.glo. in.l.diuortio.ſ. interdum.ſ.ſolu. matrimo. et ibi reprobaui.vnde glo.dicit quod fuit datus estimatus:an sit verum.ſ.dicam. ¶ Sed retenta illa lect. quero que est ratio huius.ſ. Dicit glo.ne circa eandem rem concurrant due cause lucrative.⁊ ista ratio colligitur ex legibus allegatis in seq. gl.ſ.in.l. menius.in prin.ſ.de leg.ij.⁊.l. plane.ſ.j.⁊.ij.ſ. de lega.j. Sed hoc nõ videtur aliquid dictum.nã quãdo fundus datur in dotem estimatus nõ est in dote fundus sed pecunia:ª vt.l. quoties.et.ſ. de iure dot.⁊.l.ſi inter virum.C.de iure dot. Sed quando vni† et eidem legatur fundus et estimatio fundi vtrumq; legatum potest concurrere.vt.l. fundus. j.de dona.ſto. per Dy.in.c. bonafides.in fi. extra de regulis iuris.li.vj.⁊ sic mulier haberet vtrũq; quod puto verissimum.de hoc est glos.no.in.l.licinius in principi.ſ.de lega.ij.⁊ ibi digi me dicturum hic.quomodo ergo respondemus ad hãc legem. Respondeo duobus modis. primo quod dicamus hunc fundum datum in dotem inestimatam quando fundus erat in dotem nõ quantitas: et hoc apparet ex tex.qui dicit nõ bis sed semel deberi fundum non dicit estimationem fundi:si tu dicis fm hoc legatum non valebat cum nõ haberet cõmodum. Respondeo pone tali modo quod valet:q; ex pacto fundus non debebat incontinẽti restitui. Secundo modo respondeo etiam sustinendo glo.qõ hic fuit datus estimatus. Tertio est dicendum quod primũ legatum fuit factum ex presse cõtemplatione dotis ⁊ pro dote:⁊ postea dos fuit legata simpliciter vnde cum ob eandem causaꝫ sit factum nõ debeꝫ nisi semel.vt.l.lucius.ſ. impuberem.ſ.de lega.ij.⁊.l.alimẽta.ſ. basilice. de ali.⁊ cibaria.leg.tene menti q; vtilia sunt.

Idem mela. Op.⁊ videꝫ q; nõ tenetur stare colono: vt.l. nihil.ſ.fi.ſ.de leg.j.cũ ſi. Dicũt quidã spãle in dote dic vt plene digi in.l.ſi filio.ſ.fi.ſ.fol.mat.

☞ Mulier eatenus onere fideicommissi grauari potest quatenus legatum dotis excedit quantitatem.

In fideicõmisso vniuersali non venit quod quis extra iudicium defuncti percepit.

Dotis quantitate legata videtur legatũ id in quo dos erat minuta propter impensas.

Prelegatum factum vxori quod in dubio non videꝫ factũ animo cõpensandi.

Cum quis. Supra locutus est iurisconsultus de prelegato dotis. hic vero loquitur de fideicõmisso quo grauatur mulier cui dos est prelegata siue legetur dos mulieri siue aliud pro ea. Eatenus † potest onere fideicõmissi grauari quatenꝰ relictum dotis quantitatem excedit. hoc dicit fm Dy. Mo. quod digi in summario. secũdo not. quod ex iudicio defuncti non perceperit vt hic in versi. nam ⁊ si quis dicitur hic quod fuit prelegata dos. vnde videtur legatum id in quo erat minuta dos propter impensas. Contra de.l.ſ.ſ.eo.ver. impense ⁊c. solu. ibi fuit legata dos simpliciter: hic vero fuit † legata quãtitas: vel fuit dictum quicquid ad me peruenerit. vt.l.meuia.ſ.a te. de leg.ij. Dicitur hic ᵇ si tamen hoc animo ⁊c. quero † quid in dubio an videtur relictum animo compensandi cũ vxore. Casus est quod nõ nisi exprimatur in.l.j.ſ. sciẽdum.C.de rei vxo. actio. et.l. creditores.ſ. de lega. ij. facit id quod digi in.l.ſi cum dotem.ſ.ſi pater.ſ. solu. matrimo.

☞ Beneficium vniuersaliter quod sibi relictum est quando quis possit.

Mulier. Non summatur:q; iste.ſ. comprehenditur sub precedẽti summario.⁊ ver. perinde.⁊ est not.⁊ ideo menti tenendus. ¶ Op. ad istum finem de.l. qõ bis verbis.ſ. de leg.iij. respondet glo. hoc est specialiter ex coniecturata voluntate defuncti:q; reliquit pro debito. vnde videtur voluisse q; quicquid habuit vltra debitũ restituat cum fructibus. quod tene menti:

¶ Opp. cõtra hãc.l.† quis possit grauari vltra quã est sibi relictũ: vt.l. imperator.ſ.j.ſ. de lega.ij. ſol. distingue aut legatur quãtitas a legatario quãtitatis: aut quantitas a legatario speciei: aut species a legatario quantitatis vel species a legatario speciei: vt colligit ex tex. in.d.l. imperator.ſ.j.

☞ Verbum amplius non inducit repetitionem nisi addatur eo vel hoc.

Legans vxori cẽtum preter vt supra vel vltra dotem videtur legare dotem.

Si ita. Oppo. † quod verbũ amplius nisi dicaꝫ ẽ amplius vel eo amplius non inducit repetitionẽ: videlicet.l.ſi seruus.ſ.ſi ita scriptum.ſ. de lega.ij. Vne sunt opi. in gl. vlt. est vera ⁊ examina vt digi in contrario. ¶ Quero quid siᶜ testator dicat lego vxori centũ preter dotẽ: an videaꝫ legata dos. Certe sic: vt.l.ſeio.ſ. vxoris.ſ. de annu. leg. ¶ Sz quid si dixit lego centumᵇ supra dotem an videatur dos legata dos:q; verbum supra: includit diem sicut verbum amplius. alleg.ſ.ſol. matri. l. diuortio. versi. item ſi locatio.⁊.l.ſi vnus.ſ. pemul.ſ. loca.⁊ est casus cum glo.j.eo.titu.l.ſcia. ¶ Sed quid si dixit lego centum vltra dotemᵉ an videatur legare dotẽ. dicit Jac. de are quod sic. vt.l.ſi vltra. C. de fideiuss. hoc ponit Jaco. de are. hic.⁊.l. qui bona.ſ. si quis edes.j. de dam. infec.

Cum vulgari. Oppo.ſ. de leg.j.l. talis. in princi. fol. speciale est in legato dotis: et est ratio q; legatum ad dotez refertur. alꝰ legatũ efficeretur inutile. ita dicit glo.⁊ bene.

Dote prelegata. Opp.ſ. l.ſi menia.ſ.j. Glo. non ſo. sed ibi apparet solu. q; debemus intelligere qñ legauit dotẽ simpliciter: secus si legauit quicquid ad eũ peruenietꝫ tunc non deduceret impẽsas necessarias: vt ibi dicitur in tex.⁊ vidistis.ſ.eo.l.iij.

☞ Legatum alternatiuũ in corpore qõ nõ reperitur in rerum natura ⁊ in pecunia: vz in pecunia.

Cum scriptum. Si legatur aliqd pro dote adiecta certa quãtitate siue dos fuerit nulla siue minor tenet legatum. hoc dicit. ¶ Mo. tex. in fi. † qñ legatur corpus qõ nõ est in rerum natura:⁊ pecunia alternatiue valet legatũ in pecunia. ¶ Oppo. de.l.j.ſ. adeo.ſ.eo. Sol. ibi fuit relicta dos non adiecta certa quantitate. hic vero fuit exp̃essa certa quantitas.

☞ Promittens indẽnitatẽ intelligitur promittere defendendo:⁊ tenetur iudicium suscipere licet non cogatur. nu.3.

Actio de dote qõ nata fit cõstante matrimonio lz agi non possit.

Vxor quando heres soceri non est soluendo pro legato dotis eidem facto potest agere contra maritum:⁊ qua actione.

Hypothecaria intentata qõ veniant etiam nomina debitorum.

Pater. Ista lex videtur aliquantulũ intricata sed in vitate nonest primo pone vnũ dictũ vulgare. scõ circa illud

Andre. Poma.

f ¶ Cum scriptus. vide bal. ꝯ ista.l. cõsil. cccj. in.l. pater. ver. pone per ordinẽ. vide alex. cõsil. cxxij. in fi. in iiij. volu.

a ¶ Suscipere indicium. fideiussor in dẽnitatis cogitur suscipere indiciũ q; nõ reperies alibi. alibi dicꝫ talis ꝓmittens etiã ire isto dz bñficiuz excussiõis ꝑz bar. ⁊ qõ ibi digi in.l. quero.ſ. loc. quod no. vide tñ qõ no. Bar.ſ.e.l. an autẽ ꝓmissio ista cõtineat fructus vel interesse. Vide bal. ſi l.ij.C. de sen.ſ. sine cer. quãti. nam paria sunt ꝓmittere indẽnitatẽ ⁊ promittere defensionem.

b ¶ Ja. de are. adó Bal. i.l. cũ tibi. C. de euic. ⁊ de natura fideiussiõis est q; fideiussor seruetur indẽnis bal. i l. ꝑsti. C. de vsur. ⁊ vide Bal. in rub. C. de v. sig. in. vij. q. ⁊ not. q; sicut filius mortuo pr̃e põt accipere dotẽ vxoris sue cauendo heredibꝰ de cõseruãdo eos indẽnes vt hic. istud ẽ verũ et in pr̃e nepotis si viuo eo data fuit dos. C. de rei vx. act. l. vnica. ſ. cũq; stipulatu. ⁊ ibi bal. in fi. ⁊ l. si filia. ſ. hoc amplius. ff. fa. her.

c ¶ Rog. intelligedo. ⁊ facit iste tex. ad qõ. si maritus egit ad rez dotalẽ cõstãt. mat. ⁊ succubuit an solu. mat. vxori ageti obstet exce. rei iudi. de q; p Bal. in.l. ooce. i fi. C. de rei ven.

d ¶ Sed si puᵇ. ad ista vide gl. ⁊ bar. in.l. si maritus. et q; ibi digi fa. her.

illud formatꝫ septem. q. per ordinem. scõa ibi: sed si priusq;. tertia ibi: qõ si ratũ. quarta ibi: q; si totam qnta ibi: ſz si priusq;. sexta ibi: si forte. septima ibi: qd ergo. ¶ Op. p ordinẽ ad qualibet partẽ. ⁊ primo ad primã partẽ. dicit hic q; heres dz cauere de indẽnitate. Contra imo dz cauere qõ heredem defendet nõ de indẽnitate: vt.l.j. post prin. ſ.e. Sol.

1 fateor † q; idem est dicere de defendendo ⁊ promittere de indẽnitate. imo q indẽnitatẽ promittit cogitur suscipere indiciũª vt hac.l. in prin. 2iuncto ver. qõ si ratũ:⁊ coniuncta.l.iij. post prin. ſ.eo. ⁊ hoc sentit

b Jac. de are.ᵇ facit ad hoc.l.ij.C. de in li. dan. tu. facit.l. ſi qs priorꝰ. i pn. ſ. de peti. here.⁊ hoc tene mẽti:q; nõ reperies alibi ita bene. Ad scõam partem opp. dz hic q; mulier dotẽ recuperauit. Cõtra mulier constante matrimonio nõ potest dotẽ recuperare: vt.l. in rem. ſ. oĩs de iure do. Quare Rog. dicit hic qõ matrimoniũ est solutũ: sed istud est diuinare ꝫ mẽtẽ. l. nr̃e. vel dicit Roge. dic q; vir verget ad inopiã. Hãc sol. glo. reprobat in.l.ſi constante. in prin. solu. ma. Tñ ista sustinui: dic vt ibi digi. Alij vt Jaco. de are. dicunt q; hic matrimonium vꝫ esse solutũ respectu soceri defuncti: vt.l. cũ ſtatus. ſ.ſi socer. ſ. de do. inter vi.⁊ vxo. Sed hoc est cõtra.l.ij.ſ. idẽ in.ſ.e. ibi quippe nupta est. Alij vt Azo. dicunt q; hec mulier de facto dotẽ recuperauit q; sibi fuit p heredes soluta: q; de iure recuperare nõ poterat. hãc solutionẽ Azo. puto verã ⁊ intelligo q; vxori fuit soluta in casibus in quibus posset vt.l. mutus. ſ. manete. ſ. de iure do. ⁊.l. q̃nis.

2 ſ. ſol. ma. Alij vt Jo. dicunt † q; actio de dote commissꝫ matrimonio ꝑstãte: vt.l.ſi ꝑstante. ſ.j.ſ. sol. ma. ad illũ. ſ. gl. nũcdet dupliciter.⁊ sic habes duas lect. in illo. ſ. quas ibi examinani. Burũ est oĩno contra stimulũ calcitrare q; ratione de dote constãte matrimonio nõ agetª vt.l.ij. post pn. ſ.e. ibi quippe nupta ⁊c. quare tene lec. Azo.⁊ lec. Rog. intelligendo q; ꝫ vergat ad inopiã quas lect. examinani plene in.l.ſi cõstante. ſ.j. sol. ma. Item op. q; sol. facta mulieri nõ debet nocere viro: vt.l. stichũ. ſ. fi.⁊ j. de do.l.ſi. ſ. fi. in prin. ſ. de ver. obli. Sol. hic non soluit prorsus alij personeꝫ sed magis vꝫ solutum creditori creditoris vt dictum fuit in.l.ij. ſ. idẽ iul. querit. ſ. eo. ¶ Cenio ad ver. sed si lege fal. ⁊ opp. q; nõ debeat detrahi filio: q; p fami. hercis. act. hoc cõsequit vt debitũ: vt.l.ij. ſ. fi filia. ſ. fa. her. Rog. dicit q; hic matrimoniũ erat solutũ. solue verius. Idem si cõstante matrimonio: tñ hic agebat actione ex testõ: vt.l.ij. ſ. idẽ iul. ſ. eo. ¶ Op. ad ver. sed si ratum.⁊ vꝫ q; non debeat defendere imo sufficit q; prestet indẽnitatẽ ex forma stipulationis: vt. ſ. e.l. in prin. fol. iste stipulationes tidẽ importãt vt dixi. an autª possit precise cogi agere ad defendendum. Dic vt.l. sed ⁊ he. ſ. pretor. ſ. de procur. veritas tñ est q; lz ad defendendũ teneaꝫ: ⁊ ad suscipiẽdum iudiciũ in se tamẽ nõ precise cogaꝫ: dic vt ibi.

3 ¶ Cenio ad ꝟ. qõ totũ. dꝫ hic q; actio iudicati daꝫ cõtra heredẽ in eo qõ retinuit iure fal. contra imo datur insolidum: vt.l. ſi actor. ⁊.l. ſi pcu. ſ. de pcu. Dicit glo. ⁊ bñ hic respicit finẽ: q; si solueret insolidum: heres reuerteretꝫ ꝫ maritus ꝫ in ea pte q; fuit sibi soluta. ¶ Querit glo. qd si fuit cautum. Dicit glo. tũc maritª posset 2ueniri insolidũ vel aliter si esset cautũ si fuit ꝓsens tpe stipulationis sed hoc non placet glo. per.l. ſi pcu. in fi. de pcu. lz Dy. ibi negat dari actionẽ in dñm ex stipulatione interposita p seipsum nõ negat gn actio deꝫ. alij vt Jac. de ra. respondent ad. q. qõ si esset cautũ aio nouãdi nõ posset postea 2ueniri: vt.l. delegare. j. de noua. ¶ Cenio ad versi. sed si priusᵇ hic dicitur qõ qñ ipse velet agere fa. her. nõ posset incõtinẽti dotẽ cõsequi cõtra. ſ. fa. her.l. ſi filia. ſ.i. Gl. dicit intellige quod hic matrimoniũ erat solutum: vel si cõstaret ita q; vir sustineret onera matrimonij: tunc incontinẽti dotẽ recuperabit. ¶ Quero quid ad ꝓpositũ nõne sol. ma. vir vxorem deberet alere infra annum: vt not. in. ſ. ex actio. C. de rei vxo. act. Dicunt doc. intellige quod hic erat casus in quo non debebat alere.⁊ ideo si aliquod lucrum erat medij tpis dz esse

heredis sicut qõ lucrat ex pacto: vt.l.j.C. fami. her. Videtur credo q; iste leges hodie sint correcte: quia omne lucrum qõ venit ex dote vel ex eius occasione est aduentitiũ ⁊ debet reddi filie non autẽ dz esse heredũ patris: vt.l.j.C. de bo. que lib. Sed de iure antiquo esset distinguendũ: aut maritus ab heredibꝰ patris petit actione ex testõ ⁊ incõtinenti potest: vt hic. aut actione fa. her.⁊ idẽ si matrimoniũ ꝫstabat: vt.ſ. e.l.ij. ſ. idẽ querit. ⁊.l. si filia. ſ.j. ſ. fa. her. aut matrimoniũ erat solutũ:⁊ tunc aut vir alimẽtabat vxorẽ fm qõ no. in. ſ. ex actio.⁊ idẽ vt hic ⁊.l.ij. ſ. idẽ iul. ſ. eo. aut eã nõ alimẽtabat: ⁊ tũc nõ põt incõtinẽti agere vt hic in fi. sed bodie secus vt dixi. ¶ Cenio adversi. si forte. dixi hic quod debet subueniri heredi quero qua actione 2ueniet. Rñ. condictione incerti. vt in glo. ¶ Cenio ad ver. qd ergo dꝫ hic q; ſ i heres soceri nõ erat soluẽdo põt agere ex tra maritũ. quero qua actione. Tex. hic dicit vtili actione:⁊ satis hoc placet mihi:⁊ hz multa remedia. Primo habẽdo ratũ in subsidium: et agere ex actione mandati vel neg. gest. argu. eius qõ not. ſ. e.l.ij. ſ. idẽ iul. querit. Itẽ cũ mulier habeat obligata oia bona soceri: socer habeat 2dictione3 incerti cõtra heredes soceri illã cõdictionẽ incerti vtilẽ posset intẽtare vxor. vt.l. nomẽ. C. que res pigno. obli. pos. Tñ † posset dubitari: q; glo. videtur dubitare an vnaꝫ actio intentata hypotheca. vt l. heredem. C. de here. act. tñ veritas est q; veniunt posset etiã habere actionẽ de dote ex equitate huius. l. ſ. l. ſi. ſ. de eo per quem factum erit.

5 **Vir vxori.** Licet mancipia mobiliãtur estimatio eorum certa legata debeꝫ. h. d. ¶ Opp. imo videt q; mortuus mãcipijs estimatio nõ debeaꝫ: vt.l. quidam. ſ. fi tibi. ſ. de leg. j. ad idem. l. titie. ſ. fi. eo. tit. sol. hic loquit quando legatur certa quantitas pro pretio serui: secus si serui pretium legareꝫ quãtitate non exp̃essa: vt ibi ⁊ hoc forte voluit dicere Ro. qui dicit certã. ¶ Item op. ⁊ vꝫ q; tenean tur heredes in quantitate non exp̃essa: vt.l. pleriq;. ⁊.l. res. ſ. de iure do. ult. intelligeꝫ q; decesserunt sine culpa heredis seu mariti.

✱ Pro concordia. ¶ Aduerte si mulier adhibet aliquẽ ad stipulãdũ dotẽ reddi in vnũ casum tñ: tũc semper vꝫ adhibitus aio donãdi. Jta i telligiꝫ Bar. in.l. cũ maritus. ſ. fin. ff. de pac. do. i op. et in.l. ꝙ dotis. ff. sol. ma. Lõtrariꝰ allegaꝫ i. d.l. ꝙ dotis. ꝑ Alleg. in hac l. scia. magisme in summario. Solut. d. Allegã. q; in d.c. cum maritus ꝫstabat de mente donandi alia sol. posset dari p illa verba in vnum casum tñ: q; ita nõ loquiꝫ bar. in hac l. scia. vel alr posset solui ex verbis bar. ibidem.

¶ Tertio no. vi de glo. in.l. ſi. C. de dona. cau. mor. et moder. in.l. ꝙ dotis. ſ. solu. matri. Andre. Barba.

Morimee. Quero q; ratio fuit dubitandi. Respõ. ratio poterat esse q; illud adiectiunum esti mata referatur ad oia precedentia q; iuris cõsulꝰ remouebit: q; per hoc legatũ fundi corneliani effi ceretur inutile. ¶ Quero de vtilitate huius.l. responde vt in glo.

Si scie. No. ex hac.l. si vni legaꝫ fundus simpliciter: alij ꝟo aio compensandi cũ debito nihilominus fa ciunt sibi partes per concursum. ¶ Secundo not. q; in eo qõ detrahitur per falcidiã non faciunt sibi partes per concursum: tene menti.

1 ☞ Adhibitus ad stipulandum dotẽ non videt adhibitus animo donandi.

2 Adhibitus ad stipulandũ animo donandi si fiat mentio mortis intelligitur causa mortis.

✱ **Scia.** Adhibitus ad stipulãdũ totã dotem in dubio nõ videtur adhibitus animo donandi. Item adhibitª animo donandi intelligitur causa mortis si mortis cã est mẽtio. h. d. ¶ No. ex hac.l. tria. primo q; dicit. ſ. dotem: q; per hoc videt legare dotem: digi

1 ſ. eo. l. quam ita. ¶ Scõo no. † quod adhibitus ad stipulandum in dubio non videt adhibitus causa

2 donandi. ¶ † Tertio no. ᵉquod adhibitus ad stipulandum animo donandi intelligitur causa mor e tis si fiat mẽtio mortis. istos duos passus examinaui in.l. ꝙ dotis. ſ. fol. mat. ¶ Ultimo signa glos. vltimam que est hic.

Vi dotem. Si conditio pro parte est possibilis sufficit si ei pareatur in eo qõ possibile est. h. d.⁊ est notabilis casus.⁊ hũc passum examinaui in.l.j. ſ. de condi. insti.

1 ☞ Dicto vnius testis statur ex dispositione testatoris.

2 Testis vnicus facit semiplenam probationem.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Theopōpus. facit ista. l. qd si vn⁹ testis est approbat⁹ ⁊ dat⁹ pro cōfidato ab vtraq; parte an probet plene Bal. in. l. in bonefidei. v. ſz dubitatur de titio. C. de re. cre. dicit aut ptes ꝛ ſentiūt in psona ⁊ in dicto aut i psona tm. ⁊ addē qō ybi psona est approbata ab vtraq; parte nō requirit iuramētū fm bar. in. l. luci⁹. in fi. ſ. de fideiuſ. qñ aūt dicit partes ⁊ cōuenjūt de ſtando dicto vni⁹: an faciāt plenā fidem. vide glo. ⁊ qō ibi bald. in. ij. col. i. l. j. C. de ſen. q̄ p eo q̄ iterest. ⁊ vide q̄ tenent glo. in. c. veniens. et in. c. ls. de teſti. b ¶ Unius teſtis. not. q̄ dicto vni⁹ teſtis ſtat in caſu iſto. ⁊ idē tz gl. in. c. veniēs. ⁊ in. c. ls. ⁊ i. c. cū nobis. de teſti. adde an ⁊ qñ ptes poſſint facere q̄ ſtetur dicto vnius ⁊ vide are. i. c. ppoſuiſti. col. ij. de proba. ⁊ i. c. qñ ℈ falſam. col. iij. e. tit. Lanfran. de burgia in repe. eiuſdē i v. teſtes. a col. xxix. ⁊ Beot. natā. i cle. ſepe. in pn. col. iij. de v. ſi. b addētes in tra cta. maleſi. i v. cica trix. ⁊ ad materiā hui⁹. l. vide late. i d. Alex. in conſil. c liij. ⁊ p totū. et in cōſi. cij. col. iij. vſi. 2 ſz premiſſis. in. ij. volu. J. T. d c Limita vt per 3 bal. i. l. inſiur. cō teſti. ſ. ii id qō i ſcriptis ſponit legat⁹ nō valet talis diſpoſitio.

d ¶ Ad. q. adde tñ q̄ bal. in pe. fior. in pn. in. vij. col. i v. item no. h. d. q̄ ſufficit ſi repiat i actis talis iurat⁹ ⁊c. q; tunc plūmet iuramentū interceſſiſſe i ſolēni forma qua debebat ille iurare. alleg. no. h q̄ bū not. et facit q̄ no. Jnū. i c. inotuit. de eo q ſur. ord. ſuſce. ⁊ q̄ dicit Bal. in. l. iij. i pn. ſ. de iureiur. e q̄ ſufficit ſi appareat de vila. p iſtū tex. ſed do. an. i. c. fraternitatis. de teſti. ad fi. vī not. 5 tenere ℈ bar. ⁊ ro. in. l. ſciendū. de v. ob. ⁊ abb. i. c. tuis de teſti. ⁊ vid bar. in. l. per banc. C. de ero. mi. anno. lib. xij. ⁊ Bal. in. l. ſi quis in aliquo. C. de eden. ij. idem tenet Bal. in. c. ſ. j. qd ſit inueſti. ⁊ Bal. in. l. geſta. C. de re indi. ⁊ Bal. in. l. iurisſtūdi. C. de teſti. ⁊ Bar. in. l. admonēdi. de iureiu. ⁊ vide. d. Ant. ⁊ Jmo. in. c. fraternitatis. de teſt. adde an ſi reperiaſ in ſcriptis teſtes intereſſe ſm moꝛā pre-

Teſtis pſumit⁹ iurat⁹ ſi reperiſ ſcriptum teſtis iuratus ⁊ pte parte: ſi hoc etiā ſcriptū reperiaſ. 4 Teſtato⁹ ſi dixit volo ſolui oīb⁹ debentibus a me aliqd recipere: de hoc ſtetur ſimplici dicto fratris mei qō nō valeat niſi in aliquib⁹ legitimis pſumptionibus hoc pſumeretur verum. Jtem valeret fauoꝛe pie cauſe. Legatum incertum valet fauoꝛe dotis. Captatoria voluntas ys in relictis ad pias cās. 6 Jlle cuius dicto ex diſpoſitione teſtatoris vel partium ſtari debet quando iure tenea tur. 7 Aſſumptus ⁊ miſſus a iudice ad referendū quod debeat iurare. 8 Preſentia partis an requiraſ qñ ille cuius dicto ſtari debet refert. 9 Preſentia partis nō requirit in relatione nūtij. 10 Preſentia partis tz requiraſ qñ iudex eligit agri menſoꝛē ⁊ eidem dare terminū vt vadat ad menſurandum tamen relationi non. 12 Teſtis pōt dictū ſuū in ſcriptis rediger tz iudex poſſet cum ⁊ videre ⁊ audire loqui. 13 Promiſſio de ſtando ſimplici dicto partis ſup dāna ⁊ expenſas an valeat. remiſſiue.

Heopópus.

a ¶ Iſta. l. ponit vnū notabilem caſum ⁊ multi credunt ſcire et eam ignoꝛant: ⁊ breuiter. h. d. Dicto vnius teſtis b ſtatur ex voluntate ⁊ diſpoſitione defuncti cuius ſolius diſpoſitioni ſtaretur. h. d. communiter. Glo. nīa colligit duo notabilia. Primo q̄ ſtatur dicto vnius teſtis: ⁊ hoc ideo q̄ teſtato⁹ ſic ſoluit: ⁊ ſic non ob. l. iuſiurandi c. C. de teſti. quod an ſit verum infra dicam. Secūdo no. quod vnus teſtis facit ſemiplenam probationē. Nec ob. l. maritus. ſ. de queſtio. quare dic vt ibi no. docto. et Old. inducunt hanc legem ad queſtionē reperitur in actis teſtis iuratus ⁊c. an ex hoc pre ſumitur iuramentum interceſſiſſe. Videtur q̄ ſic: vt hac. l. cum ſua gloſ. Tamen dicit ipſe tutius eſt quod fiat ſcriptura p ſeipſum de iuramento teſtis Examinemus an ſit verum: ⁊ dico quod iſta ſcriptura probat iuramentum: quandocunq; enim in inſtrumento fit mentio de aliquo quod eſt poſſibile expediri illo tunc cum inſtrumētum conficiebatur inſtrumentum probat hoc interceſſiſſe: vt not. in. l. ſ. C. de fide inſtru. ⁊ iure baſte fiſc. lib. x. ⁊. l. optimam. C. de contrahen. ⁊ cōmit. ſtip. ſed nō probat partis preſentiam. ideo conſulo quod facias ſcripturā de iuramento. ⁊ qō parte preſente: ſed ſi ſcriptura diceret teſtis iuratus parte preſente ⁊c. ſufficeret. ¶ Quero dixit teſtato⁹ ſic volo ſolui omnibus debentibus a me aliqd recipere ⁊ de hoc ſtetur ſimplici verbo titij fratris mei: an valeat iſtud relictum. Et hic videtur tex. quod ſic quod valeat. Videte in hac queſtione conſulti et dixi ſic: prius eſt videndum quid importet ſtetur dicto eius. Nā ſi. hoc eſt aſſertioni eius. vt. l. ſciendum. ſ. dictum. ſ. de edil. edic. ⁊ ideo dico quod iſta voluntas eſt captatoria a quia in ſecretum alterius voluntatis aufertur tota iſta diſpoſitio et ideo inualida: vt. l. captatorie. ſ. de leg. j. ⁊. l. captatorias. de here. inſti. ⁊ ideo eius dictum non valet niſi aliquib⁹ legitimis preſumptionibus hoc pſumeretur eſſe verum: vt. l. quod heredi. ſ. de rebus dubijs. Non tñ ob. hec l. quia loquitur de dote cuius fauoꝛe legatū valet licet incertum: vt. l. cum poſt. ſ. gener. ſ. de iure do. Preterea hic cōſtat eum verum dixiſſe legitimis preſumptionibus: quia teſtato⁹ dixit legitimis

c ¶ Eſt captatoria. Ad ſ facit qō no. Bar. i. l. ſi ita ſcripſero. de cōdi. ⁊ de. ⁊ hoc ſequit Jmo. in. l. captatorias. ſ. de here. inſti. ⁊ in. c. cū tibi. de teſti.

f ¶ Fallunt. ⁊ vide moder. in. l. captatorie. de teſt. mili. ⁊ vide in. l. ſi vacātia. C. de bo. vac. lib. x. Andre. Barba.

portionib⁹ quibus alie ⁊c. ⁊ ipſe declarauit poſtea quod ipſe haberet tātum quantum alia. Fallunt predicta ⁊ in relictis ad pias cauſas ⁊ ſtatur volūtati captatoris: vt in. c. cum tibi. extra de teſtibus.

7 ¶ Quero cum teſtato⁹ dixit quod ſtet dicto alicuius⁹ vtrum ille qui dicit debeat iurare vel non.

g ¶ Et hic videtur tex. quod ſic. dicit enim iuratus ſcripſit: vnde ego dico ſic quandoq; teſtato⁹ dicit ſtandum eſſe dicto alicui⁹ de eo quod ipſe teſtato⁹ ſibi dixit: ⁊ tunc quia dictum illius eſt quodammodo teſtimonium veritatis defuncti magis quam iudicium deponentis: tunc debet deponere per iuramentum vt teſtis: vt hic. et. l. iuriſiurandi. C. de teſtibus. quandoq; teſtato⁹ dicit ſtandum eſſe dicto alicuius hoc eſt volūtati alicuius de eo quod ſibi deponenti videbitur: tunc in iſto caſu nō eſt teſtis iſte: ſed magis quidam arbitrato⁹ ideo non debet iurare argumentum aut. decernimus. C. de arbitris. et. l. nō ex omnibus. ſ. de arbitris. hoc eſt verum quando aliquis eſt aſſumptus a teſtatore vel a parte ſimpliciter: ſed ſi aſſumeretur ⁊a iudice dicente vade ibi et referas mihi quid tibi videtur⁹ de tali re: vt medici cum aſſumuntur ad videndum ta le vulnus: tunc debent iurare: vt. l. comparationes C. de fide inſtrumento: um. licet contrarium notat in. l. iuriſiurandi. C. de teſtibus. ⁊. l. i. poſt princip. ſ. de ventre inſpicien. Contra predicta facit. l. hac edictali. ſ. his illud. C. de ſecūdis nuptijs. vbi videtur dici quod quando a partibus aſſumitur debeat iurare. k ſol. intellige quod aſſumitur a partibus de mandato iudicis vel aſſumitur a partibus hoc agentibus vt iuret: alꝛs ſecus: vt hic.

9 ¶ Item quero ⁊ quando aliquis cuius dicto ſtatur declarat dictum ſuum: an partes debeant eſſe preſentes. Hic videtur tertius quod non: videte quando ille cuius dicto ſtatur debet ſolum ferre teſtimonium de voluntate defuncti: tunc iſtius voluntate declarata non requiritur preſentia partis vt hic. Nec ob. quod pars debet eſſe preſens quando iſtis iurat. vt. l. ſi quando. C. de teſtibus. quia illud verū quando perſona teſtis non eſt approbata: quia de facto contra perſonam teſtis poſſet opponere: ſed hic perſona teſtis eſt approbata. vnde non poteſt opponere nec contra dictum nec contra iuramentum. nam non poſſet eius preſentia trahere in cōtrariam ſententiam: nil enim de proprio ſenſu indicat: ſed ſolum voluntatē teſtatoris declarat quādoq; ſtatur eius declarationi: et de proprio ſenſu iudicat: et tunc requiritur preſentia partis: vt. l. ſi quis arbitratu. ſ. de verbo. obliga. ⁊ ibi dixi plenissime. l. multa. ſ. de condi. et demonſtra. ⁊. l. quod ſi nolit. ſ. ſi quis ita. ſ. de edil. edic. ideo q̄ eius preſentia poſſet trahere in contrariam ſententiam. vt

10 ſ. de arbitris. l. ſicuti. Et per hoc habes deciſione ad multa: an quando nuntius refert debeat eſſe pars preſens. Certe non: cum ſolum referat quod factum fuit: ⁊ eius perſona approbata eſt. Ad idē

11 iudex committit alicui vt vadat et menſuret illū agrum et referat, debet ne eſſe pars preſens. Reſpondeo in commiſſione debet eſſe preſens: q̄ poſſet opponere contra perſonam: quia eſſet ſuſpecta et debet dari terminus vt vadat tali die ⁊ tali hora ad agrum. vt. l. iij. ſiniunt regundorum. et. l. generaliter. ſ. penulti. C. de rebus. creditis. ſed relationi non debet eſſe preſens. facit quod dicitur q̄ depoſitioni pars non debet eſſe preſens: ſed iura-

12 mento ſic: vt. C. de teſtibus. l. ſi quando. ¶ Quero an teſtis poſſit deponere m dictus ſuū in ſcriptis:

m ↪ Andr. Poma. ¶ Quero an teſtis poſſit deponere. Jūi tenuit Bal. in. c. ſ. de teſti. ⁊ de hoc vide bar. in rub. de fi. inſtru. in. j. col. i ſi. ⁊ ſeq. alleg. in. l. legatis. Utiliter. vlti. col. v. ite inducit. iſte tex. ff. de leg. j. Roma. ſtt. iiij. incip. pro defenſione. in. j. col. Feli. in. c. j. de teſti. in. iiij. col. ma[illegible] [illegible] puto qō

g ¶ Quero cū teſtato⁹ dixit. adō Jaſo. i. l. admonēdi i lect. in v. pondera etiā. ff. de iureiur. ⁊ qō debēt iurare facit tex. i. c. patoralis. de exce. tex. in. c. cōtinebaſ in vbo firmauerunt iuri. de deſpō. impub. ⁊ vide ō hoc Bal. in. l. eius. de teſt. Alexā. conſil. ccccxxxvj. inci. clariſſime dñe vicarie. in. iij. col. facit etiā qz ls aliqd relinquaſ conſcientie alicuius intelligitur dūmodo iuret ita Ang. pan. de ca. ⁊ moder. in. l. de pupillo. ſ. opus cōcedi. de bus ibi p alegā. de no. op. nū. vide et aliqd p Alexā. cōſi. inci. viſo tñ mate. ⁊ in pn. inci. viſis vbis. in. iij. col. Ang. i. l. apud ſimi. C. de iudi. p panor. pn. ij. ſ. ſed in. i. vol. ro. pn. ſ. i. ij. col. Feli. i. c. poſuiſti. magiſtri iiij. col. de proba.

¶ Stef dicto alicuius. qd impoſtēt iſta vba ſtet ſicto ſuo. vide bal. i. l. j. C. de his q̄ pe no. ⁊ icip. Pn. bar. qdam hñs bona cōia. vbi vide et Bal. i. l. captatorias. ſ. de her. inſti.

¶ Tibi vī. adde qō no. bar. in. pri. ffoꝛti. in fi. prin.

¶ Debeat iurare qō vī tenere bal. i. iuſiu. q̄ ex Jnuentione. de iurem. ⁊ dan. in. c. finē. pe. col. de do. ⁊ cōi.

¶ Rñdeo. Adde Bal. i. l. i minoꝛ. C. in qb. cau. in. fi. col. ⁊ i. l. ſi tamen vl. col. C. qūo ⁊ cui. ⁊ vide bal. in. l. bac edictali. ſ. his illud. C. de ſecūdis nu. ⁊ bar. i. l. g do. ſ. fi. ſ. de dam. fec. ⁊ bal. i. l. iure iurā. C. de teſti. et Ang. in. l. i.

De optione legata. 78

a ¶ Punto qō ſic. Sed an poſſit p̄ procuratorem vel nuntiū deponere. vide Bar. in. l. qui bona. ſ. qui alieno. de dā. infe. vbi vī tenere q̄ non. ⁊ ibidē tenuit Bal. in rub. ſ. de iureiur. ⁊. d. Anto. per illum tex. in. c. ls. de teſti. ſed do. Jo. an. in. c. vt circa. de elec. in. vj. in nouella. tenet contrarium: et ita etiam fuit deciſum per do. de rota. ⁊ als vidi conſilium do. Lud. pro iſta parte ⁊ cū bar to. hic concordat a bal. in. l. iureiurā. C. de teſti. ⁊ Bal. b in. l. bonefidei. C. de rebus credi. in ver. ſequitur vide re. ⁊ Jmol. not. in c. de teſtib⁹. extra de teſtibus.

b ¶ Diceret. ſz an procurator ſpālis poſſit ferre teſtimoniū veritatis p domino dic q̄ nonyt voluit Anto. in. c. ls ex quadam. de teſti. hoc fuit dictum domini Barto. in. l. qui bona. ſ. ſi alieno. de dam. infec.

c ¶ Quus. ſed an legatus optionis dicatur genus vel ſpecies. vide bal. in. l. fin. ſ. ſi. in. vij. colū. cōmunia de le. ⁊ ibi etiam dicit qd ſi in electione fuit error an poſſit tacito conſenſu cōfirmari.

↪ Andre. Poma.

d ¶ Et ſic no. refert ⁊ ſequit bal. i. l. i. i d xvij. col. C. de ſac. ſanc. ec. tñ concoꝛ dat bar. cū pau. ō e caſt. cōſil. cclxvij. de cuius veritate vide ibi moder. i l. l. vnum ex familia. ſ. ſi fūdus. ff. 2 de leg. ij. ⁊ Alegā. ⁊ doc. in. l. q quaz ſ. ſi. ff. de leg.

e ¶ Anum eligere. f ſi aliquis eſt graſtus diſtribuere iter pauperes non poteſt vnum eligere ⁊ omnia ei dare. Adde Bar. in repe. l. j. de ſac. ſan. eccle. i. gig. co 2 lū. adde Paul. de caſt. conſi. cclvj.

f ¶ Nō valeat. electio nulla ius electionis non tollit g ⁊ fac ad id qō no. Jnno. in. c. in literis. de offi. deleg. vt refert Bald. in l. ſi vt propo. C. q̄ modo et quando 2 iudex. qui vult q̄ ſi data ē poteſtas 3 vni eligendi officialem quod ſi elegit aliquem qui non poterat eligi quod poteſt iterum eligere. ⁊ ponunt cano. in. c. ſi ſuper gratia. de reſcri. ⁊ in. c. ſi cōpromiſſa rius. de elec. ⁊ vide Bal. in. l. poſt aditam. C. de impu. Adde an cum prima electio eſt nulla iterum poſſit fieri alia. Roma. conſil. cccxciij. ⁊ an cū electio in parte fuit nulla in totū vitietur. vide eundem conſi. lxvi.

g ¶ Contrarium tenet glo. Et adde quod contra Bar. etiam tenet glo. in d. l. ſi. ſ. j. C. de le. ⁊ ibi ſequitur eam Ly. ⁊ habetur per Jmo. in. l. legato. ſ. de leg. j. ⁊ per Bal. etiam in. d. l. ſi. ſ. j. in. vj. col.

h ¶ Et fideicōmiſſarij. ⁊ vide docto. in. c. cumana. ⁊ in. c. cum in cunctis. de vnione. et ſic ſi iudex tulit ſententiam an poteſt interim iudicare. vide Bal. in tit. de ſenten. in addi. Spe. Andre. Barba.

i ¶ An in eſt conſumpta. Vide Jmol. in. l. ſerui electi. ſ. j. in princi. de leg. j. ad finem.

k ¶ Iterum eligere. An in electio ſemel facta ſi nō valeat iterū fieri poſſit habetur p bal. in. l. qui per ſalutē ſ. de iureiur.

l ¶ In. l. ſerui electione. Et iſtam queſtionem vide ibi per ray. Bal. et Jmo. ⁊ ibi etiā habetur per eos quid ſi electus renuntiauit electioni: an iterum poſſit eligi ⁊ videtur idem dicere quod hic dicitur. ⁊ vide Joan. and. in. c. ſi compromiſſari⁹. de elect. in nouella. in. vj. ⁊ de queſtione Barto. hic habetur per Jo. and. in. c. grande. de reſcrip. in. vj. ſz pone quod vltra elec. requirebatur confirmatio et in lec. nihil fuit oppoſitum an in cōfirmatione poterit opponi. dic ſz Jmo. quod non. ī l. cum dilectus. de elec. ⁊ in. c. de cauſa poſ. ⁊ propīe.

m ¶ Pe. qui. ⁊ no. p̄o dicto Sali. in d. l. vt proponis. et an. in dicta. l. in deg. contra tenet Joan. calde. in. d. l. qualiter. el. j. de accuſa. ⁊ vide Jo. de imol. in. d. c. in literis. et in cōtrarium eſt caſus in c. quia propter de vnione. cōiuncto c. ſi compromiſſarius. eodem titu. li. vi. vbi verbum eligendi videtur intelligendum ſz text. d. c. quia p̄o pter. vel ſaltem il la iura probant q̄ nō eſt bonaiſta differ ētia et vide Jnſi. i. c. in lr̄is. ō

n ¶ Perinde ac ſi non. et ad hoc vide que no. Bar. in. l. abſenti. de dona. ⁊ cano. in. c. accedens. de preben.

o ¶ Iterum indicare. per Bal. no. in. l. ſi vt proponis. la. j. in. ij. colum. C. quomodo ⁊ quando iudex.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Si quidem. ⁊ vide Bal. in. l. absenti. de dona.
b ¶ Judices ordinarij. doctor est iudex ordinarius in scholares. et adde bal. in aut. habita. in vlti. col. C. ne fil. pro pat. ⁊ Bar. in. l. fi. ad fi. C. vbi ⁊ apud quem latius per eũ in. l. ambitiosa. in vlti. colũ. j. de decre. ab ordi. facien. ⁊ Bal. in. l. imperium. in. j. col. ꝟ. de iur. om. iud.
c ¶ Si ideo. p ꝓio ribus terrarũ vel ciuitatũ. adde qõ no. bar. i. l. si homĩe. ꝟ. mã. an aut tẽ ꝓiores possint facere ℨ statuta p adunãtiã. viõ no. bart. in. l. iiij. C. de naviculi. li. xi. ⁊ ad bar. adde id qõ hr̃ p Guid. de fuza. de no. codi. cõpo. sup ỹ fi. ratas. ⁊ in l. priuilegia. eo. ti. bar. in. q. inci. adu nantia gñalis.
d ¶ Ultio vide gl. ⁊ adde q̃ not. bal. i. l. digna vox. C. ꝺ legi. vbi ponit an successor possit in fringere facta pre decessoris ⁊ ẽt est vidẽdũ q̃ no. bar to. i. l. oẽs ppli. in v. q. ꝑn. i ỹ. quero vsq; ad qõ tps. ꝟ. de inst. ⁊ iur. ⁊ i. l. sti. alie. i fi. ꝑn. ꝺ ỹ. ob. ⁊ adde no. p Jmo. post Bal. ⁊ ang. i. l. ex facto. i ij. col. de vul. ⁊ pupil. adde an succes sor debeat fuare a pacta p̃decessoris bal. ꝟsi. ccgli. li. iij.
e ¶ Ultio ista. l. facẽ dat' est terminus an ꝓbandũ an eo elapso ampli⁹ an diaꝭ ⁊ sic an testes ⁊ instra possint p duci: ad qõ not. in c. corã felicis. ꝺ re sti. in ĩteg. ⁊ in cle. sepe. de ỹ. fig. ⁊ ad ultud bñ facit an ⁊ q̃ mõ possit mora purgari. ⁊ vide q̃ scripsi i. l. si insulã de vb. ob. ⁊ qñ dicã factũ ius deteri⁹ est bon' tẽp. in l. si ex noxa. cau. aga. ⁊ i. l. ij. ꝟ. defẽ di. ex q. cau. i pos. ea. p Jmn. i. c. cũ i tua. qui ma. accu. pos. ⁊ vide in seq. apost. Cõtrariuꝫ vt tenere bart. i. l. si. ꝟ. ꝺ fer. i fi. i. co. ⁊ adde q̃ Jo. fab. isti. de iẽpt. tn. ꝟ. q aũt dicit q̃ sine sit tps statutũ a lege sine ab hoie si de nouo pueniãt ꝓ bationes ad notiã volẽtis oppo nere q̃ etiaꝫ post tps opponere: lꝫ ꝫ spe. i tit. de excep. ꝟ. in ꝺcõ. et ibi Jo. de imo. ⁊ Bal. in fi. ⁊ Bar. in. l. fi. ad fi. C. vbi ⁊ Bal. in. l. absenti. de dona.

¶ Judices ordinarij. doctor est iudex ordinarius in scholares. et adde bal. in aut. habita. in vlti. col. C. ne fil. pro pat. ⁊ Bar. in. l. fi. ad fi. C. vbi ⁊ apud quem latius per eũ in. l. ambitiosa. in vlti. colũ. j. de decre. ab ordi. facien. ⁊ Bal. in. l. imperium. in. j. col. ꝟ. de iur. om. iud.

¶ Si ideo. p ꝓio ribus terrarũ vel ciuitatũ. adde qõ no. bar. i. l. si homĩe. ꝟ. mã. an aut tẽ ꝓiores possint facere ℨ statuta p adunãtiã. viõ no. bart. in. l. iiij. C. de navicul. li. xi. ⁊ ad bar. adde id qõ hr̃ p Guid. de fuza. de no. codi. cõpo. sup ỹ fi. ratas. ⁊ in l. priuilegia. eo. ti. bar. in. q. inci. adu nantia gñalis.

¶ Ultio vide gl. ⁊ adde q̃ not. bal. i. l. digna vox. C. ꝺ legi. vbi ponit an successor possit in fringere facta pre decessoris ⁊ ẽt est vidẽdũ q̃ no. bar to. i. l. oẽs ppli. in v. q. ꝑn. i ỹ. quero vsq; ad qõ tps. ꝟ. de inst. ⁊ iur. ⁊ i. l. sti. alie. i fi. ꝑn. ꝺ ỹ. ob. ⁊ adde no. p Jmo. post Bal. ⁊ ang. i. l. ex facto. i ij. col. de vul. ⁊ pupil. adde an succes sor debeat fuare a pacta p̃decessoris bal. ꝟsi. ccgli. li. iij.

¶ Ultio ista. l. facẽ dat' est terminus an ꝓbandũ an eo elapso ampli⁹ an diaꝭ ⁊ sic an testes ⁊ instra possint p duci: ad qõ not. in c. corã felicis. ꝺ re sti. in ĩteg. ⁊ in cle. sepe. de ỹ. fig. ⁊ ad ultud bñ facit an ⁊ q̃ mõ possit mora purgari. ⁊ vide q̃ scripsi i. l. si insulã de vb. ob. ⁊ qñ dicã factũ ius deteri⁹ est bon' tẽp. in l. si ex noxa. cau. aga. ⁊ i. l. ij. ꝟ. defẽ di. ex q. cau. i pos. ea. p Jmn. i. c. cũ i tua. qui ma. accu. pos. ⁊ vide in seq. apost. Cõtrariuꝫ vt tenere bart. i. l. si. ꝟ. ꝺ fer. i fi. i. co. ⁊ adde q̃ Jo. fab. isti. de iẽpt. tn. ꝟ. q aũt dicit q̃ sine sit tps statutũ a lege sine ab hoie si de nouo pueniãt ꝓ bationes ad notiã volẽtis oppo nere q̃ etiaꝫ post tps opponere: lꝫ ꝫ spe. i tit. de excep. ꝟ. in ꝺcõ. et ibi Jo. de imo. ⁊ Bal. in fi. ⁊ Bar. in. l. fi. ad fi. C. vbi ⁊ Bal. in. l. absenti. de dona.

ra debent intelligi in eo qui habuit electionẽ iure suo ⁊ electio nõ valuit fine sui culpa: quia ignorans ter elegit non capacem: vt dixi. Item predicta vera sunt si est data potestas eligendi potestatem: secus si dixit prouidendi: quia tunc videtur non ꝓpuisum donec potestatẽ habeamus: et ita dixit Jnocẽ. extra de offi. deleg. c. in literis. ¶ Sed ingta predicta quero ꝺixi aut habebat electionem iure suo aut alieno. quero quid est hoc dictum. Dic ista verba debent intelligi sic suo iure quando ius eligendi in eorum persona resideat: iure alieno quando faciũt ex vigore iurisdi. alterius tanq̃ ministri vel alterius tanq̃ delegati. Vel vt verius loquar alij eligunt per eos. vt. l. i. ꝟ. qui mandatum. ꝟ. de officio eius cui mandata est iurisditio. ¶ Quero qualiter cognoscetur: an quis habuit ius eligendi iure suo: an sit minister alterius. Respondeo aduertenda sunt verba statuti vel reformationis dãtis potestatem quandoq; sunt verba expressa que dicunt concedimus talibus ius eligendi nec vltra vires limitant ⁊ tunc transfertur in eum ius eligendi ⁊ habet iure ꝓprio: io: sed si dicunt eligimus illum quem nominauerit talis: tũc illi sunt nudi ministri: vt. l. vtrum. ꝟ. i. de rebus dub. ⁊ ponit Jnocẽ. extra de elect. c. ne pro. defec. in. ij. glos. Item debetis aduertere verba si quidem reformatio diceret: ⁊ illud quod fecerit valeat ⁊ teneat antoritate presentis consilij: ⁊ tunc apparet quod illi non habent autoritatem a se sed consilium facit ꝑ eos vt in proemio instit. circa medium: ibi autoritate nostra leges componerent ꝓ hoc magis expressum. extra de clerico egrotan. c. i. lib. vj. ⁊ de supplen. negli. prela. c. i. in clemen. Si vero essent verba dubia et ambigua vtputa dicit quod tales eligant potestatem. hic est aduertendum si quidem[a] cõmittitur illis personis vnus actus tm̃: vtputa electio presentis potestatis in dubio debet intelligi quod faciãt autoritate communis: sed ipsi sunt tanq̃ ministri: sed si committeretur vniuersaliter vtputa quod ꝓiores semper possint eligere potestatem: tunc in dubio videtur eis concedi ius eligendi iure ꝓprio. ratio quia iurisditio propria et ordinaria non consuevit concedi in vna re particulari: sed in quadam vniuersali administratione: vt probatur in. l. fina. C. vbi et apud quem. ⁊ de offic. prefecti vrb. l. i. in principio. ⁊. l. j. C. ne filius pro pat. et in prima cõstitutione digestorum. ꝟ. penultimo. vbi facit doctores iudices in scholaribus: et intelliguntur iudices ordinarij[b] quia vniuersaliter eis conceditur: secus si particulariter: vt dixi: et per hoc videtur casus in. C. cum aliquibus. extra de rescrip. in. vj. Et predicta sunt multum notabilia nõ solum ad ea que dicta sunt sed etiam ad alia. pone ꝓiores †habentes arbitrium fecerunt vnum statutum. an sequẽtes possint illud revocare. Respõdeo[c] si quidem ꝓiores fecerunt ex eorum officio tanq̃ ꝓiores: quia erat eis concessum: tunc sequentes ꝓiores possunt revocare. si vero fecerũt ex autoritate adunantie et sic nõ fecerunt tanq̃ ꝓiores imo adunantia dicitur fecisse magis per ꝓiores: et tunc sequentes non possunt revocare sine autoritate adunantie. ¶ Ultimo vide glo.[d] que incipit que non tenuit ipso iure ibi argu. j. de regu. iuris. Glos. respondet ibi tenuit sententia ipso iure als esset idem quod hic: vt. l. si vt proponis. C. quomodo et quando iudex. Dy. no. tex. ibi si ante: quia est notandus.

☞ Electio vt teneat omnes debent exhiberi.

Heres vt exhibeat res ex quibus electio fieri debet potest conueniri actione ad exhibendum vel actione ex testamento.

Verba testamenti qualiter quis dicat scire vt supra ipso testamento possit transigi.

Syphi. ¶ Ante exhibitionẽ rerum electio non tenet nisi legatarij[2] fuerit sciẽs. hoc dicit. Nota quod omnes †debẽt exhiberi als eligenti non ꝓiudicat. ¶ Quero quid requiruntur vt electio valeat. Dic vt not. in. l. serui electione. ꝟ. de leg. j. ¶ Quero vtrũ heres debeat esse presens vel saltem monitus: cogitabitis. ¶ †Ultimo ista lex facit in argu. ad questionem dicitur in. l. de bis ꝟ. de transac. ⁊. l. j. ꝟ. j. ꝟ. quemadmo. testamen. ape. quod de his controuersijs que ex testamento dependẽt non potest transigi nisi inspectis ⁊ cognitis verbis testamenti. Quero quid si non inspexit adhuc: tamen bene sciebat quod in testamento cõtinebatur. Hic videbitur tex. quod sufficiat vt hic in fin. ibi cum sciret. ad hoc facit. l. scire. de legi. vbi scire est tenere vim et mentem: non verba tenere. digi in. l. qui rome. ꝟ. duo fratres. j. de verb. oblig. tene menti.

1 ☞ Legatario optionis statuitur terminus ad eligendum: quo elapso re non existente integra eligere non potest.

2 Officium iudicis imploratur in casu huius legis. Et ad cuius petitionem. nu. 7.

3 Officium iudicis qñ imploratur in casu huius. l. summarie ⁊ de plano proceditur.

4 Electio quod non sit consumpta si post terminus assignatum eligere debenti heres non vendidit ꝫ pignorauit.

5 Testes quod nõ possunt produci post terminum datum ad producẽdum nisi pars iuret ad se de nouo pervenisse.

6 Terminus assignatus a iudice in dubio intelligitur peremptorius ⁊ maxime quando apponitur cõminatio qõ post terminum non audietur.

1 Ancipiorum. †Legatario optionis terminus ad eligendum statuitur. quo elapso eligere non potest: si res nõ est integra. hoc dicit. ⁊ est bona lex ⁊ menti tenẽda.

¶ Aduertendum est ad hanc legem et circa eam primo opp. C. vt nemi. age. l. i. Sol. illud quod ibi dicitur fallit ex causa q̃ ponit hic in tex.

2 ¶ Quero quo iure petak a pretore vt istud decernat. Respondeo iudicis officium imploratur: quia verba diriguntur ad iudicem. ergo iudicis officium imploratur. vt. l. quod si minor. ꝟ. fina. ꝟ. de mino. dicam in. l. iij. ꝟ. de ali. lega.

3 ¶ Quero vtrum istud officium imploretur dato illo libello ordinario. Puto quod non imo sit summarie et de plano: q̃ cum statuitur terminus actori ad eligẽdum tenet Dyn. quod fiet sine cause cognitione. ita tenet in. l. titia. j. de accu. et in. c. indultum. extra de regu. iur. lib. vj. lꝫ quidã moderni aliter dicant vt refert Lyn. l. si ea. C. qui accusa. non pos. Sed proposita opinio Dyn. plus placet. Primo quia text. simpliciter loquitur nec dicit de cause cognitione. Secundo quia est causa manifesta: q̃ heres durante electione non poterit de familia disponere: ideo non indiget probatione: vt. l. j. cum si. de exerci.

4 ¶ Secundo quero †pone quod in decreto fuit apposita causa ne venditio impediatur post tempus: modo heres non vendidit post tempus: sed pignorauit an ꝓpter hoc electio sit consumpta. Hic videtur text. quod sic. Contrarium videtur dicendum: vt. ꝟ. de rebus eorum. l. si pupillus. ꝟ. si prętor. Respondeo ad hunc textũ quia hic in decreto non fuit causa limitata: vt hoc fieret ꝓpter venditionem tantum: sed simpliciter fuit datum ⁊ illa verba in principio non sunt decreti: sed est quedam
e ratio iurisconsulti. ¶ Ultimo ista lex facit[e] ad qõ. iudex ꝙ ꝓbatio fiat dilatione factaꝫ vt ẽt ibi tꝫ bar. bal. ⁊ ange. ⁊ ꝙ ꝓbatio iuramentũ ꝓcludit ℨ bar. ⁊ ba. i. l. ij. ꝟ. si qs cau. ubi late ꝑ Ang. ⁊ per eũ i. l. fi. ꝟ. de fer. et ꝑ Spe. i tit. de dil. ad fi. ⁊ ẽ casus singularis. in. l. fin. j. de bo. au. in. pos. ⁊ ibi habes pr̃ tex. i. l. scire opꝫ. ꝟ. sufficit. de excus. tu. Jnnũ. in. c. de causis. de testi. cũ fi. ct. vide ad hãc materiã bart. ⁊ post eũ ibi Sali. Ro. ⁊ ra pha. i. o. l. admonẽdi. i. ij. col. addean si est datus terminus ad ꝓbãdũ eo elapso ꝓbari possit sali. iter colũ filia bal. ꝟsi. ccgli. vij. ij. li. ⁊ ibi qd̃ termino cõuẽtionali an eo elapso possit ꝓbari et vide oino do. Lancon si. ccxiij.

✠ Andre. Poma.

c ¶ Ultio ista. l. facit ad. q. vide alegin. l. si insulã. i. gr. colũ. in hoc infer ang. ⁊ bal. ff. de vi ob. Fely. i. cl̃ cãs in ea. col. ⁊ seq. de ꝓba. ro. ꝟsi. ccxv. Lardina. consilio ccxiij.

5 iudex statuit parti terminũ ⁊ ad ꝓducendũ testes: an pot post terminũ ꝓducere. Et Jac. de are. dicit aut parti aduerse nihil deperijt: q̃ ps aduersa hz ꝓbationes ℨ instra: ⁊ testes elapso termino sicut eo pendẽte: ⁊ admittit als nõ: vt hic ⁊ refert Ly. in. l. si ea. in fi. C. q accu. nõ pos. ⁊ ibi tangit ꝑ glo. et Iudices. C. de iudi. ꝙ ꝺy. in. c. indultũ. extra de reg. iur. lib. vi. Sed nos bnemus tex. in simili. et de excep. c. pastoralis. vbi nõ pot ꝓducere nisi iuret ad se de nouo pueniss: ⁊ facit. c. cũ dilect⁹. extra de fide instru. Preterea distinctio Ja. non probat hic: q̃ quicquid aduersa pars incipit facere: et aliquo modo de bonis suis disponere non admittit iste ad eligendũ post terminũ ita in iudicio quocũ q̃ modo pars aduersa incipit litẽ agere nõ audietur iste post terminũ nisi iuret iste ad se de nouo pueniss. vt. ꝟ. digi.

a ¶ Ultimo nota. Adde q̃ not. bart. in. l. si. ꝟ. de fer. ⁊ i l. si finita. ꝟ. iul. de dã. infec. adde qõ dixit glo. in. c. j. in verb. absentia. de elec. in vj. qõ ter minus ꝓcessus hz vim peremptorij ⁊ dicit bal. in. d. l. fi. de fer. qõ valẽt ꝓbationes admisse post terminũ si nõ fuit oppositũ dicit Jnno. quod post terminum legis vel statuti ꝓs non põt morã purgare sec⁹ post terminũ iudicis: vt ipse not. in. c. fi. qui ma. accu. pos. ⁊ bal. in aut. ad ℨ de vsur. in pe. col. ⁊ idẽ bal. in. l. diffamari. C. ꝺ inge. manu. vide tex. in cle. j. de ꝓba. dicit tñ bal. i. l. tres. in fi. qñ⁹ ⁊ qñ iud. ꝙ si datus est terminus ad articulum cũ prestatiõe salvo iure declarandi ꝙ post terminũ pot declarari. ⁊ de hac materia vide ꝑ moder. in. ꝟ. si minus. in stit. de act. ⁊ dicit not. bal. in. l. perptorias. in. iij. col. iv. quero si iudex. C. sent. rescin. non pos. ꝙ si iudex ꝓrogãte vel citata ad infirmãdas ꝓbationes ꝺ post terminũ qõ valẽt tales ꝓbationes. ⁊ hic adde bal. in aut. ei. in fi. de temp. ap. adde videndũ Old. cõ fili. iij. vbi dicit q̃ fuit simplex terminus nõ perentorius.

b ¶ Si tibi. adde q̃ no. bar. in. l. fi in fulã. in. aij. q. de v. ob. ⁊ melius. i. iij.

✠ Andre. Poma.

c ¶ Si ex quatuor. bñ facit lex. ij. de lib. ⁊ posth. et qõ no. Bart. in. l. qui rome. ꝟ. duo fratres. in. vj. q. de v. ob. glo. in. l. q̃is C. de fideicõ. bal. i

Quesitum. ¶ Qui est legata optio non potest eligere seruum pure vel sub conditione manumissum: nisi conditio defecerit. ꝺ. o. de. l. si dño. ꝟ. de leg. i. ⁊. j. e. l. si heres. Sol. aliud est seruum alterius esse legatũ vt in contrarijs: aliud libertatem seruo legatam: ꝺ vt hic. ratio est fauo: libertatis. plenius dixi in. l. si domino. ꝟ. de lega. i.

1 ☞ Legatum optionis ℨtum ad ius est purum ℨtum ad rem eligendam est conditionale.

Sipamphilo. Jus electionis relictus seruo competit eius domino post manumissionẽ si vult: si nolet tunc ipsi seruo manumisso hz petere. ꝺ. o. ¶ Op. extra glo. dicit hic q̃ seruo manumisso eligit dñs. contra ista electio adheret seruo ita quod non transit ad dominũ. vt. j. de ver. oblig. l. si stipulatus[c] fuerim illud. Sol. illud verũ seruo existẽte seruo: secus eo manumisso vt hic rationem ibi dixi. ¶ Item oppo. insti. de here. insti. ꝟ. alienus. Sol. ibi in hereditate in qua tẽpus additionis inspicitur. hic vero in legato optionis in quo inspicit tempus quo dies legati cedit. ¶ Itẽ oppo. fortiter aut tu dicis legatum optionis esse purum: ⁊ tunc indistincte queritur domino. ita q̃ nullo modo seruo: quia in persona domini cedit dies legati: aut dies esse conditionaliter: ⁊ tunc indistincte queritur seruo: ita quod non domino: vt l. que legata. j. de regulãris. ⁊. l. si post. ꝟ. finali. j. quãdo dies lega. ce. Dicit glo. legatum optionis vel in genere est conditionale quo ad optionem: ꝫ purum quo ad seruum. vt. j. qui et a quib. l. ij. Ista glo. errauit: †quia voluit dicere totum econtra: q̃ legatum optionis quantum ad ius eligendi est purum: ideo cedit a die mortis: sed quantum ad rẽ ipsam est cõditionale. vt. l. ij. qui et a quibus. ⁊ ideo quia non est omnino purum nec omnino conditionale eligitur media via: vt electio competat domino si vult: als competat seruo manumisso. ita dicit glo. ⁊ Dy. ⁊ bene.

Sheres. ¶ De legato facto a heres alij legato ad legatarij optiõis nil pertinet. hoc dicit. ¶ Quero de rõne huius. l. quare non querit fundus duobus. Respõdeo ex illa ratione que est dicta in. l. precedẽti colligitur esse hic: q̃ legatum optionis est purum: ideo meum incontinẽ ti est quesitũ ius eligendi: sed ex vigore illius iuris eligẽdi nõ pot incipere habere dñium: sed quo ad seruum est cõditionale ⁊ nõ incipit habere dñium nisi cum optanit nec retrotrahitur: vt. l. i. ꝟ. i. ꝟ. ad fill. ⁊ ideo cum tempore quo cessit dies legati facti seruo non reperiat dñs vere vel ficte: ideo sibi que ri non potuit. ¶ Oppo. de. l. cum ita. ꝟ. i. ꝟ. eo. glo. soluit pluribus modis. sed vera soln. est illa quod hoc est speciale fauore libertatis. ¶ Item oppo. videtur quod generi per speciem derogetur: vt. l. iuxta. ꝟ. felicissimo. ꝟ. de leg. iij. Soln. hoc legatum optionis non est legatum generis. l. totius sed est legatum vnius indiuidui generis. ⁊ sic illa regula generi per speciem ⁊c. non habet locum ꝺixi plene in. l. si dño. ꝟ. de leg. j. ¶ Op. glo. de. l. per seruum. de acqui. re. do. Sol. vt plene ꝺixi in. l. proinde. ꝟ. j. j. de stipu. seruo.

1 ☞ Legatum optionis est purum qñ familia redit in vnum.

2 Regula catoniana hz locũ qñ inter mortem ⁊ adtionem non est dare medium.

3 Regula catoniana qõ habeat locum in legatis tacite conditionalibus.

Conditio tacita non impedit transmissionem et diem legati cedere.

f Soptio serui. ¶ Lex ista ẽ satis subtilis ⁊ diuidit in duas ptes. prima loquit in institutio herede volũtario. scda i institutio ⁊ herede necessario. scda ibi: qõ si necessarius. Jtẽ prima subdiuiditur in duas. Primo ponit dictũ. Secũdo respondet tacite obiectioni. secunda ibi: nec ad uersatur. ¶ No. q̃ quando familia redit in vnũ

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

legatū optionis ꝺ̄z purū.ꝛ simile.ff.e.l.si tibi.§.j.ꝛ
2 facit ad id qꝺ ibi ꝺicit. ¶ Scꝺo no.tqđ nō est ꝺare mediū inter mortē ꝛ aditionē:tunc regula cato. hꝫ locū qꝺ hꝫ locuꝫ in legatis quorū ꝺies cedit ab adita hr̄ꝺitate: vt ꝺigi in l.i.ꝺe reg.cato. ¶ Op.ꝺe l.j.§.seruꝰ. Sol.ibi testator legauit seruo alteri legato. ¶ Op.cōtra hoc ꝺe l.seruo.j.e.fol.ibi remāserunt plures in familia.vñ ille seruus pure legatus non vidēbat:hic vero vnus solus remansit in familia. ¶ Itē op.ꝙ iurisc̄sultus nō respondeat ad regulā cato.qꝛ post mortē nō pōt firmari impediēte regula cato.vt.l.i.j.ꝺe reg.cato.ꝙ hic iurisc̄sultus negat sol.ibi loquit in legatis quoꝝ ꝺies cedit a ꝺie mortis testatoris.hic ỹo loquit in legatis quorū ꝺies cedit a ꝺie mortis testatoris ꝺicit ab adita hr̄ꝺitate:ergo male ꝺicit finis:qꝺ istuꝺ legatū p regulā catoñ.infirmat sol.ibi loquit qñ inter mortē ꝛ aditionē nō est mediū:quo casu regula hꝫ locū in legatis quorum ꝺies cedit ab adita hereditate; ideo qꝛ ꝺies mortꝫ ꝛ aditionis hereditatis iꝺem est. ¶ Itē op. ꝙ regula cato,nō habebat locū hic:qꝛ legatum optionis est conꝺitionale:vt.l.iij.j.qui.ꝛ a qui.ꝛ.l. si pāphilo.ff.eo.ꝛ.l.boiem.j.eo.sed aꝺ legata cōꝺitionalia non pertinet regula cato.vt.l.i.ꝺe reg.cat.ꝛ.l.cetera.§.i.§.ꝺe leg.i.fol.hic loquit in ꝺitione tacita que non impeꝺit trāsmissionē ꝛ ꝺiem legati cedere sed contraria loquuntur in conꝺitione expressa:vt no.in.l.j.j.ꝺe regu.cato.

Pōponius, iudicis ꝺe quo loquit l.mancipiorum transit aꝺ emptorem.

Si cum optio. Facit quod habuistis plene in l.quiꝺam.ff.ꝺe reb.ꝺub.

Seruo siue. Op.ff.e.l.si optio. fol.bic remāserūt plures in hereꝺitate:ibi vnus tm̄.ꝛ intelligatis plures in.l.nr̄a vltra tres cū enim relicta fuit optio seruoꝝ i plurali numero si vsq; aꝺ tres tm̄ essent i hereditate posset ꝺici ꝙ essent legati pure.arg.ff.eo.l.j.ꝛ.l.si tibi.§.j.

Prione. Uides h ꝙ ante here ꝺitatē nō potest fieri optio:ꝛ plura alia requirunt̄ q̄ habuistis ff.eo.l.si tibi.§.vnius.ꝛ.l.serui electione.ff.ꝺe leg.j. ¶ Querit glo.ª qñ cediꝺ ꝺies optionis. Ꝺicit glo, olim ab adita hereditate: vt h hoꝺie ỹo a ꝺie mortis: vt instit.ꝺe leg.§.optionis.vel ꝺic ꝙ ibi loquebatur ꝺe iure antiquo ante tempora ꝺigestorū.

Cum optio. Facit.l.ceterū.j. cit qꝺ ꝺixi.ff.e.l.si tibi optio.in prin.

Electio est legatarij in legato generis.

Differētia inter pactū ꝛ repuꝺiationem:qꝛ repuꝺiatio fit cōsensu vnius:pactum ꝺuorum.

Conꝺitio potestatiua si voluit non impeꝺit repuꝺiationem.

Juri ꝺe futuro renūtiar̄ pacto nō repuꝺiatione si repuꝺiatio fiat extra iuꝺicum:secus si in iuꝺicio: vel presente parte.

Repuꝺiatio facta presente parte extra iuꝺiciū habet vim pacti.

Legato optionis gñis.tuor modis renūtiar̄.

Legatū optionis ꝙtum aꝺ ius est purum.

Omine. Op.ꝙ repuꝺiatio pāphili ualeat ita ꝙ pāphilus eligi nō possit:vt.ff.ꝺe pac.l.si vn̄ §.si gñaliꝛ. Quiꝺ ꝺicit ꝙ hic erat electio heꝺis: vñ legatarius heꝺi preꝺicare nō pōt. Alij ꝺicunt ꝙ ab initio est electio heꝺis.scꝺo legatarij: sed hec electio nō erat trāslata in legatarium. Jste opi.reprobanꝺ:tqꝛ sine ꝺubio est electio legatarij, vt.l.ij.ff.eo.ꝛ plene.no.in.l.legato gñaliter.ff.ꝺe legat.j.quare ꝺic ꝙ.l.Ꝺicia loquit in pacto sed hec lex loquitur in repuꝺiatione q̄ repuꝺiatio nil operat in pāphilo que erat sub conꝺitione in legato si eligeret:vt.l.si pamphilo,ff.e.ꝛ.l.iij. qui ꝛ a qui.ideo

2 repuꝺiari nō pōt.vt.l.si ita.§.j.ff.ꝺe leg.ij.ideo tinterᵇ pactū ꝛ repuꝺia
b tionē est ꝺiffia:qꝛ repuꝺiatio fit cōsensu vnius:sed pactū cōsensu ꝺuorū. ita not.hic.ꝛ.l.j.ff.ꝺe pac. ¶ Cōtra istā sol.op.ꝙ imo repuꝺiatio valet
3 lz em̄ pāphilus ꝺebeat sub cōꝺitione tm̄ esse cōꝺitio potestatiua si volunt legatarius:sed ista conꝺitio repuꝺiationē non impeꝺit.vt.l.si.ff.ꝺe cōꝺi. instit.ꝛ.l.verba.j.eo.ꝛ no.in.l.his qui heres.post prin.ꝺe acqui.here.solustinēꝺo pro modo ꝺico sic ꝙ ista conꝺitio in mera voluntate nō consistit:qꝛ ꝺebuerunt sibi prius omnes serui exheriri:vt.ff.eo.l. scyphi.ꝛ sic intelligo ꝙ hic fuit facta repuꝺiatio ante exhibitionē.si enim post exhibitionem repuꝺiaret pāphilū tūc viꝺeret eligere pāphilū ꝛ ipsum repuꝺiare.arg.preꝺictorū iurīū.ꝛ arg.l.illuꝺ.qꝛ acqui.here.salua meliori ꝺe
4 liberatione sic intelligo. ¶ Alterus ꝓceꝺo preꝺicta q̄ ꝺixi ꝙ repuꝺia
c tio iuris futuri nō pōt fieri nisi p pactū non p repuꝺiationem sunt vera extra iuꝺicium:secus in iuꝺicio.l.j.ꝺe cura.bo.ꝺā.vel nisi repuꝺiet presente parte ita qꝺ habeat vim pacti:vt no.in.ꝺ.l.j.ff.ꝺe cura.bo.ꝺan.ꝺicit in.l.antistius.ꝺe acqui.here. ¶ Op.contra hanc.l.j.ꝺe aꝺi.leg.l.qui bo minē.Sol.ibi aꝺēptio fuit facta per quā viꝺeꝛ pāphilus aꝺimi.hic vero
5 fuit repuꝺiatio legataꝛij. ¶ Op.j.ꝺe accep.l.ꝛ per iusiurandū.§.si bo minem. Respōꝺeo ibi loquit in acceptilatione q̄ habet vim solutionis. ideo totā obligationē perimit.ꝛ sic habes quatuor casus. Primus quā ꝺo quis repuꝺiat vnū.tūc in nullo preiuꝺicat:vt hic. Secūꝺus est acceptilatio.ꝛ ista in totū preiuꝺicat:vt.ꝺ.l.ꝛ per iusiurandū.§.si hominem. Tertius est pactū. Quartus testatoris aꝺemptio.ꝛ tunc illi preiuꝺicat in eo homine ꝺe quo est facta aꝺemptio vel pactū:vt hic not.ꝛ.l.qui bo
6 minē.j.ꝺe aꝺi.lega. Preꝺicta q̄ ꝺixi intelligunt̄ qñ repuꝺiaret pāphilꝰ tm̄:sed si repuꝺiar̄ legatū optionis simpliciter sine ꝺubio valet ratio qꝛ ius eligeꝺi est pure legatū:vt.l.si pāphilo.ff.ꝺe reg.cat.ꝛ.l.cetera.§.i.§.ꝺe leg.i.fol.hic loquit in ꝺitione tacita que non impeꝺit trāsmissionē ꝛ ꝺiem legati cedere sed contraria loquuntur in conꝺitione expressa:vt no.in.l.j.j.ꝺe regu.cato.

1 ¶ Facultas eligeꝺi competens alicui iure suo trāsit aꝺ heredes. Jus eligeꝺi seu arbitrandi et cōpetēs iure suo nō trāsit aꝺ heredes.

2 Electionem habere iure suo ꝺicit qñ eligit aꝺ sui cōmoꝺum:secus si aꝺ alterius vtilitatem.

Illud aut illud. Facultas eligeꝺi q̄ cōpetit alicui iure suo trāsmittit aꝺ heꝛ ꝺes.hoc ꝺicit. ¶ Op.ꝙ legatū optionis fm̄ hec tēpora aꝺ heredem non transeat.vt instit.eo.ꝛ.optimum. Ꝺicit glo.ꝙ hoc fuit aꝺꝺiti a compositoribus noui iuris. Secunꝺo moꝺo solnit:vt in glos. Vel ꝺic quoꝺ primo loquitur fm̄ iura antiqua ante iura ꝺigestorum.ꝛ sic iꝺem
1 erit fm̄ ius ꝺigestorum qꝺ est hoꝺie. Itē viꝺeꝛ ꝙ istuꝺ ius eligeꝺi aꝺ heredem nō trāseat: qꝛ a persona non recediꝺ:vt.l. si quis arbitratu.ꝺe verb.obli. Ꝺicunt ꝺoc.aut ius eligeꝺi competit iure suo:ꝛ tunc transit vt hic:aut competit iure alieno ꝛ non transit:vt in ꝛtrarijs hec sunt verba pe.recitata p Guil.in.l.ff.C.ꝺe Jben.emp.certe hec ꝺistinctio nō pceꝺit in iure eligeꝺi seu arbitrāꝺi ꝙ cōpetit alicui quiꝺ iuris est: qꝛ tunc nō recediꝺ a psona:vel si recediꝺ aꝺ iuꝺicē etiā si iure suo:ꝛ p se arbitrat vt.l.hec venꝺitio.ꝺe cōtrahē.emp.ꝛ.l. cū stipulatus sim.j.ꝺe ver. ob.sed in facultate eligeꝺi q̄ facit est procedit ꝺistinctio qꝛ si iure suo competenter sit aꝺ heredes vt hic cū si.aꝰs secus.vt.C.cōia ꝺe leg.l.si. sed ꝛ si quis.
2 ꝺixi.j.ꝺe ver.ob.l.si stipulatus fuerim. ¶ Sed quero quiꝺ vult ꝺicere aut habet electionē iure suo aut alieno. Rꝺeo iure suo habet quis electionem qñ quis eligit aꝺ sui cōmoꝺū: vt hic. Ratio qꝛ sicuti obligatio ista trāsit aꝺ heredē:eaꝺē ratione facultas eligeꝺi q̄ est ei accessoria.Sed qñ quis aꝺ electionē aꝺ vtilitatem alterius nō ꝺicit habere iure suo,vñ si testatoꝛ reliqt centū pauperibꝰ eligendis p suos heredes illis heredibus nō eligētibus nō trālimittit aꝺ heredes suos:sed pauperes simpliciter venient:vt.l.si quis titio.§.ff.ff.ꝺe le.ij.ꝛ.l.cum quiꝺam.eo.tit.C.cōmunia ꝺe leg.l.ff.§. sed ꝛ si quis,ꝙbatur etiam in.l.vnū ex familia.§.rogo.ff.ꝺe le.ij.ita ꝺebetis intelligere.

1 ¶ Uariatio non aꝺmittitur in electione qñ trahit secū exꝛecutionē.
2 Uerbum volo ratione aꝺiuncti facit electionem.
D

Quod auficium, ᵒ† Qñ electio trahit secum exꝛecutionē nō aꝺmittitur variatio.ꝺ.ꝺ.ista.l.no.ibi qm̄ res ista ratio est subtilis: sed non est generalis. Quiꝺ enim si ꝺe rebus alienis esset legata optio certe non trahit secum exꝛecutionem:ꝛ tū iꝺem erit ibi:iꝺeo ꝺic ꝙ tunc ratio erit fuor vltime voluntatis ne sit in penꝺenti:vt no.in.l.bmōi.§. stichū.ff.ꝺe leg.j.ꝛ ibi ꝺixi.ꝛ.l.si ita stipulatus.j.ꝺe v̄.obli.ꝛ ibi no.ꝛ ibi ꝺixi. ¶ Op.
2 contra hanc.l.ꝺicitur hic si is ꝺixisset que vellet viꝺetur tqꝺ verbum volo nō facit electionē:vt no.in.l.serui electione.ff.ꝺe leg.j. Respōꝺeo verbum volo vis vult nihil importat nisi ratione aꝺiuncti verbi.si enim ꝺico volo eligere certe non eligo tuncsed si ꝺico volo rē istā tūc eligo.ꝺignissime in repetitione.l.cunctos populos.C.ꝺe sum.trini.ꝛ fi. catho. et in.ꝺ.l.serui electione.ff.ꝺe leg.j.

1 ¶ Filia cui est factum legatum vt nubat non petit fructus meꝺio tempore perceptos.

Filium, Fructus penꝺente cōꝺitione exꝛe legata perceptī legatario non ꝺebent nec nuꝺo ministro ꝺoc ꝺicit quiꝺam in ff.l.habent literam cur nō aꝺ matrem ꝛ sic innuit qꝺ mater habeat fructus insolidum q̄ non placet:qꝛ cū sit heres instituta

instituta pro parte nō viꝺeo ꝙ mater habebat fructus insolidū cū alia parte in qua non est instituta sit vt nuꝺa ministra. Alij hñt cur aꝺ matrē et ista est bona quasi ꝺicat pro ea parte,p qua est heres habebat fructus pro alia non:lz hꝫ coheres. ¶ Op.ꝺe.l.si ita relictū.§.pe.ff.ꝺe leg.ij.ꝛ in l.in fideicōmissis.§.cū pollicitus.ff.ꝺe vsur. Rñꝺeo hec ꝺilatio fuit aꝺiecta tm̄ fauore filij. ¶ Ultimo not.ista.l.pro legatis q̄ filiabus fiunt vt nubant qꝛ nō possunt petere fructus meꝺio tpe perceptos.

1 **Uritus.** Op.glo.ꝺe.l.nomē.§.j.ff.ꝺe leg.iij.ꝺicit glos. ro ꝛ arg.leg.fol.hic testatoꝛ est vsus verbo futuri tempꝰis nec apposuit aliquiꝺ per qꝺ tēpus significet̄ presens ꝺicit enim lāces quas elegerit:non ꝺicit lances meas:sed certe forte contrarium est ꝺe.l.nomē §.j.ff.ꝺe leg.iij.sed ibi viꝺebitis:tene menti.

De vino tritico ꝛ oleo legato. Rubrica.

¶ Continuatio rubrice per se patet.

Vino. Opponitur ꝺe.l.iij.in principio.j.e.solue:vt ibi. Secunꝺo opponitur ꝛ viꝺetur quoꝺ vsus testatoris non inspiciatur:vt.l.cum certum.j.e.solutio. vt ibi statim ꝺicam.

Amalij. Beneri p speciem ꝺerogat.ff.ꝺ. ¶ Op.ꝺe l.nam qꝺ.§.ff.j.ꝺe pec.leg.sol.ibi:alia verba restrictiua fuerunt ꝙ hic. De materia huius principij viꝺebitis in.l.quesitum.§.pe.j.tit.j.

1 ¶ Actio aꝺ exhibenꝺum est arbitraria ꝛ super ea referunt̄ ꝺue snie.

Si centū, ro qꝺ sit effectꝰ actionis ex testō:ꝛ actionis aꝺ exhibendū.ꝺic ꝙ est effectꝰ actionis ex testō put qꝺ pcise cogat aꝺ patiēꝺū
1 ꝺenastari.vt.l.ff.fideicōmissa.§.ff.ff.ꝺe leg.iij.sed effectus actiōis taꝺ exhibendū est:qꝛ est arbitraria vt ferant̄ ꝺue snie.vna sup exhibitiōe.alia super interesse si non exhibeat.vt.l.si cū exceptione.ff.qꝺ met.cau.ꝛ in.l.in actionibus.ff.ꝺe in lit.iur.qꝺ no.in.ff.in arbitrijs.insti.ꝺe act.

1 ¶ Si legat vinū ꝺz ꝺari ꝺe eo qꝺ est in patrimonio:als ꝺz emi.

Si cui vinum. Op.ff.eo.l.j.fol.ibi loquit qñ vi num erat in pr̄monio ꝺefuncti:lz bic nō erat sed emebat:iꝺeo nō potest colligi ex volūtate ꝺefun
1 cti quoꝺ illuꝺ ꝺetur. ¶ Ex preꝺictis no.ꝙ qñ relinquitur vinum ꝺebet ꝺari ꝺe eo quoꝺ est in patrimonio:als ꝺebet emi:vt hic simile in.l.titio.
a §.j.j.ª ꝺe aur.ꝛ arg.lega.

1 ¶ Uasa vinaria qñ veniant in legato vel venꝺitione vini.

Si vinum. Uino legato non cedunt vasa magna nec parua in quibus vinum cōseruatur ꝛ cum vino venꝺunt̄ cedūt
1 h.ꝺ.ꝛ aꝺ euiꝺentiā scias tqꝺ quedā vasa sunt apta aꝺ vina conseruanda vt vegetes magne.quedā sunt apta aꝺ portanꝺū nō aꝺ cōseruanꝺum:ꝛ cum vino venꝺuntur:ꝛ sic fit in portubus maris. ¶ Op.j.eo.l.vinum. Sol.intellige istam fm̄ illam:qꝛ intellige ꝺe vasis que consueuerunt vēꝺi cum vino ex consuetuꝺine regionis.

1 ¶ Consuetuꝺo testatoris tam ex vsu loquenꝺi quam vtenꝺi quanꝺo et quibus casibus attenꝺatur.
2 Quantitate in genere legata qñ meꝺiocre ꝺebeatur.
3 In quantitatibus electio est heredis.

Cum certum. ¶ Quātitate legata simpliciter electio est heꝺis quale ſoluat:nec cō
b suetuꝺo testatoris inspicit.ꝺ.ꝺ.ista leg ꝺe cuius materia ꝺicam latius ꝺz melius ỹ fit ꝺictū per aliquē:ꝺuo habetis hic.primo ꝙ cōsue tuꝺo testatoris nō inspicitur: ſcꝺo qꝺ est in arbitrio heꝺis qui ſoluat. ¶ Op.aꝺ primū ꝛ viꝺeꝛ ꝙ cōsuetuꝺo testatoris inspiciat: vt.l.nūmis. ff.ꝺe leg.iij.ꝛ.l.si seruus plurū.§.ff.ff.ꝺe leg.j. So.ibi in nūmis propter magnam eoꝝ varietatē q̄ est in forma materia ꝛ in ꝺimere inspicimus consuetuꝺinē ꝺefuncti:ꝛ regionis:vt ibi:secus in alijs quantitatib⁹ legatis:vt hic in glo.ꝛ bene. ¶ Item op.ꝺe.l.cum alimenta.j.ꝺe ali.ꝛ cib. lega.vbi inspicit cōsuetuꝺo patrissa.qꝺ ꝺicemus. Hic in glo.ꝺaꝛyna. ſoſuetuꝺo vtēꝺi nō inspicitur vt hic:sed cōsuetuꝺo loquēꝺi sic: vt ibi:hec fol.est cōtra.ꝺ.l.cū alimenta.ꝛ cōtra.l.ex vsur.j.e. Quare ỹ. ꝺixit in.l. cū alimēta erat incerta quātitas:hic ỹo erat incerta qualitas. ¶ Contra istam sol.op.j.e.l.ex vsu. Sol. ỹ.ibi erat incertū genus rei legate ꝛ etiā qualitas.hic vero qualitas tm̄. Jsta ꝺicta nullū saporē habēt. ¶ Aꝺuer
1 tatis tqñ testatoꝛ legando facit tm̄ mentionem ꝺe substātia nō ꝺe qualitate:ꝛ tunc si ꝺubiū emanat circa substantiā presumet ex vsu ꝺefuncti vtenꝺi ꝛ loquenꝺi:nā nō facio ꝺifferentiam inter vsum loquēꝺi ꝛ vtēꝺi: vt.l.i.ff.eo.legauit enim vinum:ꝛ ꝺubitat qꝺ fit vinū ꝛ viꝺeꝛ qꝺ actū fit vinum:ꝛ sic ꝺe substātia:ꝛ iꝺeo recurritur aꝺ vsum ꝺefuncti. Sive ꝺu
c bitatur non est ꝺe substantia quā noīauit;sed ꝺe aliqua qualitate ꝛ tunc quedam est qualitas intrinseca rei:vt bonitas ꝺulcedo asperitas ꝛ similia.ꝛ in istis non inspicimus ꝺefuncti consuetuꝺinem:qꝛ ab ipsa rei natura inest:non est ꝺefuncti consuetuꝺine.casus est hic.quedam est qualitas extrinseca que a rei natura non inest:vt puta qualitas alimentorum:ꝛ in ista inspicimus consuetuꝺinem ꝺefuncti:vt.l.cum alimenta.j.ꝺe alimē.ꝛ
cib.le.ꝛ.l.si ꝺis stichū.§.pe.j.ꝺe pe.le.l. si cui annū in prin.ff.ꝺe an.leg. Et pdicta vera qñ testatoꝛ nullam qualitatē expliꝛit:lz si testatoꝛ expreſſisset qualitatē:tūc si qꝺ ꝺubiū emanat circa illā qualitatem expreſſam recurrimus aꝺ vsum testatoris:vt.l.si quis vinū.§.ff.ꝛ.l.seq.ꝛ hoc vult ꝺicere iurisc̄sultus,ỹ ꝺu ꝺicit nō aꝺiecta qualitate:qꝛ tūc esset sec⁹. Pone q̄ testatoꝛ reliquit centū libras olei ꝺulcis intelligit ꝺe oleo qꝺ appellatiōe ꝺulcis testatoꝛ hꝫ ꝛ si legauit centū libras olei aꝺ cōburendū intelligitur ꝺe oleo q̄ testatoꝛ hꝫ aꝺ cōburēꝺū:vt.l.si qs vinum.§.ff.ꝛ.l.seq.j.e. ¶ Ultimo aꝺ fi.op.§.ꝺe le.
2 j.l.legato gñaliter.vbi ꝺz ꝺari mediocre. ¶ Sol.gl. ꝺicit quiꝺā hoc verū ꝺū tñ ꝺet mediocre. hec sol. est ỹ casum.l.fideiussoꝛ.ff.§.man.ꝛ.l.nūmis.§.ꝺe le. ij.ideo glo.remittit aꝺ no.in.l.legato.§.ꝺe leg.i.et insti.ꝺe leg.§.si gñaliter. Sed hic loquit qñ in tali gñe legato nullū est reperire ita vilissimū qꝺ nō sit
a alicuius vtilitatis:sed si esset legatū tale genus in quo reperiret aliquiꝺ qꝺ non esset alicuius vtilitatis:vt in hoie vel animalibus:tunc ꝺebet ꝺari mediocre.ita intelligit ỹ. in.c.in obscuris.extra ꝺe reg.iur.lib.vi.ꝛ est glo.no.ꝛ menti tenenꝺa in.l.legato.in prin.magne glo.ff.ꝺe leg.i. ¶ Item op.ꝙ non sit electio heꝺis sed legatarij:vt.§. tit.j.l.ij. b
3 Respōꝺeo tquicquiꝺ glo.ꝺicat.ꝺic fm̄ ỹ. hic loquitur in quantitatibus legatis:ibi in alijs generibus;vt ipse not. in.ꝺ.l.legato generaliter.ꝛ in ꝺ.c.in obscuris.

Cum certus. Tñ est ꝺicere qꝺ natum c esset q̄tū ꝺicere ꝙnatū erit.ꝺ.ꝺ.qꝺ tenemēti. ¶ Op.ꝺe.l.ex eo.j.e.fol.ibi erat relictū annuū.hic non ꝺe materia huius.l. plene ꝺigi in.l.inter stipulanteſ.§.sacrā.ꝺe verb.ob. ỹ. in.l.si quis argentum.C.ꝺe ꝺona.

Cum vinum. Uides hic si te d
stator legat vinum simplr̄ qꝺ valet. Cōtra ꝺe.l. cū post. §.gener.ff.ꝺe iur.ꝺo. vbi legatum inꝺeterminatū nō valet.sol.vt ꝺicam.j.l.proꝛi.

1 ¶ Jnꝺefinita fauore alimētorū eqpollet vli.
2 Frumētum si legat̄ vgoi ꝺebet ꝺe eo qꝺ est tēpore mortis testatoris.
3 Frumenti appellatione legumina non veniunt. e

Uidā heredē, qꝺ verbum inꝺefinitū referr̄ aꝺ oīa. ¶ Op. ꝙ non ya f
leat legatū ita factū:vt.j.ꝺe verb.ob.l.triticū.Sol. aliuꝺ in stipulatione concepta hoc moꝺo aliuꝺ in legato. ¶ Contra istam sol. op.ꝺe.l.cū post.§.ge
1 ner.ꝺe iure ꝺo.sol.hic loquit tqñ legat aliqꝺ pertinens aꝺ alimenta vñ fauore alimentorū interpretamur oīa videri legata:vt sic inꝺefinita equipolleat vniuersali:sicus in his que aꝺ alimenta principaliter nō pertinēt: vt ibi facit.l.si cui annuū.ꝛ qꝺ ibi ꝺixi.§.ꝺe annu.leg. ¶ Ultimo not.ᵒ hic casum tqꝙ si testatoꝛ legat frumentū vgoi intelligit g
2 ꝺe eo qꝺ est tempore mortis cū frumentū sit renouabile:ᵉqꝛ cōsumit ꝛ corruptionē recipit:vt.l.quesitum.circa pn.ꝺe fun.instru.ꝺixi plenius.j.ꝺe aur. et ar.leg.si ita.ꝛ ibi bāc.l.nō allegaui. ¶ Quero e
3 vtrum legumina ꝙtineant̄ appellatione frumenti. Tex. videt ꝙ non.in.l.iij.§. sine aute.j. ꝺe penu leg.ꝛ.l.frugem.ꝺe verb.signi.

Si dānatus sit. No.h ca f
sum ī quo heres nō pōt vinū legatū effunꝺere p corbes. ¶ Op.§.ꝺe peri.ꝛ cō.rei ven.l.i.j.§.fol. aliuꝺ in rebus venꝺitis aliuꝺ in rebus legatis: ratio qꝛ quanꝺoᵏ venꝺo tibi vinum viꝺeoꝛ cōueniret ꝙ portes q̄ conuentio nō est in legatario quam glo.tenementi. Uiꝺete lz ista conuentio non sit cum legatario vt portet. Certe nec etiā vt heres portet legatario vñ remanet in ꝺispositione iuris cōis:ˢ vt legatarius sibi portet.vt hic.

Si quis vinum. Ois li g
quoꝝ ex vinea ꝓceꝺēs est vinum secus si aliunꝺe nisi cōsuetuꝺo vtentiū aliter se habeat.ḃ.ꝺ.cum.l.

¶ §.i.j.Aꝺꝺe.l.si domū.in ꝓn.ꝛ ibi ꝺoc.ꝺe le.j.iꝺē in actu inter vinos ī l.si qs argentum. post ꝓn.ꝛ ibi bal. in.ij.col.C.ꝺe ꝺo.
a ¶ Ꝺicā latius.ꝛ ꝺe materia huiꝰ ꝺe leg.i.inter ſti. §.sacrā.ꝺe v̄. obl.

¶ Aliqua q̄tate istam ꝺixi.sequit Ang.in.l. si seruꝰ pluriū.§. si. ff. ꝺe le. j.l.ꝛ bal.ibi trāſeat cū Ꝺy.ꝛ paul.ꝺe cast.remittit se aꝺ ꝺistin.istam.

¶ Ultimo no. et vide bal.in rubri. C.ꝺe ver.sig. bar. in.l. si seruus.§.q quinq;. ꝺe lega.j. Aꝺ. Barba.

¶ Sit renouabile ꝺoc sequitur etiā bal.in rub.ꝺe v̄b. signi.

¶ Quia qñ. Et vi ꝺe teꝛ. in.l.j.§. lz. ff.ꝺe peri.ꝛ cōmo. rei vē.bar.i.l.itez illa.ff.ꝺe cōsti.pe. qꝺ limita nisi con suetuꝺo esset in ỹ riū:vt est glos.no. in.ꝺ.l.item mella. Aꝺre.Barba.

¶ Ꝺispositione iuris cōis. Uide no.per Bart.in.l. j.ꝺ.ꝺe ali.leg.ꝛ oī no bar.i.l.itē illa. in fi.prin.ꝺe cōsti. pecu.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ex vsu.ff.l.non aliter.

Exeo. Op.de.l.cum certus.§. eo.sol. vt ibi ☞ plene dixi.ff.de ver.obl. l.inter stipulantem.§.sacram.

Vino. Vinum. De bac.l.vidistis.§. eodem l.si cui. Banc.l.vidistis.§. eo. l.cum vinum.

1 ☞ Vasoꝝ appellatione veniunt oĩa vasa apta ad portandum vinum.

2 Cõmunis vsus loquendi debet pꝛobari quando quis in eo se fundat.

3 Vasa an veniant legato vino.remissiue.

Illud. Vide gl. q̃ incipit ideoq; est cũ eis q; ponit intellectũ hui⁹.§.ego pu to ☞ in ñris eloquiꝰ ſm tpa hodierna seu moder na vasoꝝ appellatione contineanꝫ oĩa vasa apta ad portandũ: vt.l.si nõ sint.§.ij.ff.de aur. ☞ arg.leg. ideo venirẽt dolia q̃tũcũq; magna. Nõ ob.hec.l. 2 q; cõsuetudo loquendi tũc repugnabit: ideo con sulet ☞ de hoc facias positiones q̃ sic se hz cõis 3 vsus loquẽdi. an ☞ aũt q̃i legat vinum simpliciter non dicendo aliquid de vasis: an contineantur va sa: dic vt.l.si cui.§.si.§.eo.

1 ☞ Legato vino in vrnalibus vel amphoris qd veniat.

Qui vinũ. Ista est bona lex in sui pꝛinc.ꝛ hic qõ legauit vinũ omne in vrnalib⁹.ꝛ venit vinũ quod est in amphoris. Cõtra de.l.si seruus.§.qcũq;.§. de leg.j.ff.l.sed ☞ si certis.§.eo.ff.l.j.§.pe.§. de dote pele.vbi fi lego aliqd qõ est in aliquo loco ☞ nõ re periat qõ nõ valet legatũ quasi legarẽ corpus qõ non est in rerũ natura, hic vo dꝛ Bzium. Sol. dicit glo. valde not. ☞ longa differentia est q̃i dico lego vinum in vrnalib⁹: an dico lego vinũ qõ est in vr nalibus. nã isto ſcõo casu loquunt cõtraria. nã vi deo: legare corpus qõ nõ est in rerũ natura: ☞ nõ valet legatũ si nõ reperiat: ☞ quidã in pꝛin. glo. ha bent qõ est in amphoris ☞ male: q; nõ debet esse qõ a est vt pꝛz in solutione ☞ trarij. ☜ Sz quero[a] q̃i le go vinum in vrnalibus omne vel amphoris oẽ: ☞ nil reperiẽ in amphoris vel in vrnalibus qs erit effectus huius legati. Rñ.si reperitur vinũ in am phoris vel in vrnalibus: vt testatoꝛ dixit effectus est vt amphoræ cũ vino veniãt: ad hoc sentit glo.in pꝛin. vt pꝛz ex.ll.alleg.in ea. Sed si non reperiẽ in amphoris: vt dixit testatoꝛ: tunc effectus est vt he res mittat vinũ in amphoris: ita qõ legatũ aliqd operet: vt.l.si q̃i.§. de leg.j. ☞.l.gñaliter.in pꝛinc.§. de vsufru.leg. ☞ hoc approbat cõsuetudo q; si emi vinum a te in vegete tua intelligitur qõ debes po nere in vegete mea. ☞ el aliter dic ☞ q̃n testoꝛ legat vinũ in amphoris vel in vrnalibus ☞ non reperiẽ intelligiẽ ☞ heres debeat dare vinum ☞ vrnalia et amphoras: ☞ hoc vẽ esse de mente glo.

☞ Adiectiua indefinita gñaliter naturaliꝫ refe runt̃ ad oẽs res ad quas pñt adaptari rõne adiũ cti cuius significatio restringitur.

2 Dictio cum: magis cõiungit ☞ repetitionẽ indu cit quam dictio ☞.

3 Clausula gñalis adiecta in statuto post spãles an intelligat de eodẽ gẽre cũ spãlibus.remissiue.

b **Cui dulcia.** b ☞ Adiectiua indefinita gñaliꝫ neutraliꝫ posita re ferunt̃ ad oẽs res ad quas pñt adaptari rõne ad iuncti cui⁹ significatio restringiẽ.h.o.☞ est maledi ctus.§. Dicit hic ꝙ enumeratio speciei hic posita restringit significationẽ generis. Cõtra de.l. quesi tũ.§.pe.j.tit.j. Glo. nõ soluit Dy. extra de reg.iur. lib.vj.c.gñi. dicit ꝙ hoc est ꝑpter naturã ist⁹ copu le ☞ q̃ qualitatẽ pcedentis legati in sequens legatũ vẽ repetere. ar.j.tit.j.l.seie.§.caio. nescio quid hoc sit dictũ. ☞ q̃ sit verũ dictũ Dy. videt sentire glo. hic. Videte dñi. Ista sol. Dy. nõ placet mihi: non enim soluit Bzium de.o.l.quesitum.§.pe.j.tit.j. Si 2 enim hic est dictio ☞. Tibi est dictio cum que magis coniungit ☞ repetitionẽ inducit: vt.j.de condi.☞ de mon.l.iul.paulus. ☞ ibi dixi nõ obst.l. seie.§.caio. q; respondet vt ibi videbitis. Qualiter ergo solue mus. dico sic.l. nostra loquit̃ q̃n genus pferẽ ꝑ ali quod adiectiuũ neutraliter positũ: tũc q; tale adiec tiuũ requirit subst̃atiuũ dz intelligi de substãtino qualitatis ei⁹ q̃n testatoꝛ expꝛesserat in alia parte ipsius testi illi ꝟiuncta: vt pꝛz hic. Si igitur exprimatur genus ꝑ noĩa substãtiua sili modo tũc enu meratio specierũ non restringit significationẽ ge neris ſm distinctionẽ quã videbitis in.l.quesitum §.pe.j.tit.j. ☜ Quero circa istum.§. dicit hic ꝙ oĩa dulcia veniunt causa potionis parata: an veniat aliud vinum ꝙ genus a testatoꝛe expꝛessum. Rñ. nullũ aliud vinum venit nisi illud singulariter qõ a testatoꝛe est expꝛessum: vt.l.heres meus.§.j.ff. de leg.iij.☞.l.cũ delanionis.§.cui fundus.j.tit.j.quod ergo hic dicit ꝙ veniũt oĩa dulcia causa potionis parata: intellige excepto vino: q; nõ venit nisi vnũ 3 quod est nominatum. et hec sunt vtilia ꝓpter statuta que post speciales clausulas ponunt gene rales an ille clausule generales intelligãtur de eo dem genere cum specialibus. dicam in.l.quesitum. §.penul.j.tit.j.

¶ De fundo instructo ☞ instro legato. Rubri.

Sue cũ instro. Op.de.l.si cui.j.eo.Sol. sunt duo legata: sed in pmo casu vnũ est pn cipale: aliud accessoriũ. in secundo vtrũq; est pncipale: vt ibi videbi c tis. ☞ an sit verum. videbitis.j.pꝛoj.§.

Fundo. tur. Cõtra.j.e.l.si cui. sol. debes d intelligere ꝟ ꝙ fundus fuit volũtarie alienat⁹: ☞ sic est renocatũ legatũ fundi: ideo nõ põt stare legatũ instr̃i cũ dixit fundus cũ instro: qꝛ instr̃m est acces soriũ. sec⁹ si dixit fundũ ☞ instr̃m vel fundũ instructum: vt videbitis in.l.si cui.j.eo.

1 ☞ Legata pꝛopietate nõ vẽ instr̃m esse legatuꝫ secus si legatus sit vsusfructus.

Sam pater. Iste ver. hz duplicẽ lec. vnã affir matiuã: aliã negatiuã: ☞ ista nega e tiua est magis notabilis: ideo ſm eã pono casum Ex qua habes ꝙ legata ꝓpꝛietate instr̃m non vi detur esse legatũ. ☜ Op.Sistum tex.de.l. sz addes §.illud.§. loca. Sol. Alind in fundo locato: qꝛ ve nit instr̃m. aliud in fundo ꝓcesso inter vinos vel le gato: vt hic.☞.§. de ac.emp.l.fundus.lz glo. videat dicere cõtrariũ in.l.ij.C. de ver.sig. Sed põt illa intelligi ꝙ habeat aliũ intellectum: ☞ als male di ceret. ☜ Op.de.l.locum.§.pꝛoprietarius.§. devsu fru. Sol. alind q̃n legat vsusfructus: qꝛ cedunt in strumẽta. ꝟ alind q̃n legatur ꝓpꝛietas: vt hic.☞ que sit ratio glo.not.ibi multũ late.☞ intelligẽ ꝙ cedũt instr̃a ☞ habeat vsumfructũ instrumẽtoꝝ. vt.l.itẽ si fundi.§.si nuda.§. de vsufru. que tene menti quia sunt quotidiana. ☜ Ultimo glo. opp. ad hanc.l. de l.seie.§.tyz anne. sed ibi apparet sol. qꝛ ibi ꝓtium erat pars fundi. Alia litera est affirmatiua et ista est clara: vt patet in glo.

1 ☞ Talia subiecta qualia ꝑdicata demonstrant.

2 Legatum instrumenti fundi recipit augmentum: ideo venit cum restitutione fundi.

Undũ. e Talia ☞ sunt subiecta q̃ lia ꝑdicata b.d. Vel aliter in substitutione cum qualitate illa res venit tanꝙ ꝓmitus fuit re licta. h.o. ☜ Ad ver. sed ☞ medij tpis opp. glo. j. ad trebel. l.in fideicõmisso. vbi fructus medij tempo ris non veniunt in restitutione. Glo. sol. pluribus modis: sed tene menti vnã de duabus. nam hic le gatum instr̃i est legatum vniuersale sub quodam noĩe collectiuo: sicut greꝫ ☞ pecuḷium. vnde recipit augmẽtũ. vel dic ꝙ ista talia nõ cedunt legato tãꝙ fructus vel tanꝙ instr̃a simul in istis fructib⁹ reno nata. ☞ ista solu. plus placet.

Dinoꝛ. e ad danumissio lz inalida extin guit serui legatũ. h.o. Sile..j. ô ali. leg.

¶ Aliũ intellectũ vide i.l.ij.C. de ẽ. sig.p gl. ☞ doc.

¶ Fundũ. Adde tex. in.c. inter dile ctos. in v. ceteri, eẽ de fid. instru. et bar. in.l. vinũ.§. si cer. peta. maria. so zi. in.c. dilecti. ar. xiij.q.ij. de li. obla. ☞ in.c. significa tibus. ar. xiij.q.ij. eo. tit.

¶ Adinoꝛ. ita dic ꝙ alienatio inua lida renocat legatũ. tex. est no. in.l. dns.§. filius.j. de pe. leg. ☞ vide bal. in rub. C. de verb. sig. ☞ vide singu li mitationẽ bar. in l.si.j. de aur. ☞ ar. leg. Andr. Barb.

adi.leg.l.et ideo. ☞.l.si legatum. ☞.§. de leg.j.l.legatũ. in pꝛin. ¶ Op.§. de leg.j.l.seruum filij.§. si idem. ☞.l.si seruus legatus.§. si seruus. Sol. dicit glo. ibi loquitur in seruo quem expꝛesse legauit. hic sub quadam vniuer sitate. ista sol. non videtur bona imo videtur totum econtra qꝛ legatum generis non videtur ꝙ sequẽtem actum inutilem. vt.l.si. in fi.j. de aur. ☞ arg. lega. ideo glo. dicit hic manumisit inter vinos. ibi in eodẽ testamento ideo non videtur habuisse animum reuocandi nisi ma numissio valeret: ☞ pꝛo hoc optime tex. in.l. cum ita.§. si.§. de op.le.

1 ☞ Fundus in quo quis operat magis inspicit ꝙ in quo qs moꝛatur.

2 Citatio debet fieri vbi quis moꝛatur.

3 Citatio ad stationem videtur ꝙ fieri possit.

a **Cum quidam.** a ad magis ☜ inspicitur fund⁹ in 1 quo moꝛatur. h.o. ¶ Opp.de.l.j.C.j. de lib.agno. vbi ☜ 2 bet fieri citatio ad locum vbi moꝛatur cum familia: nõ ad lo cum vbi operatur: hoc est ad stationem. Sol. alia materia est ibi ☞ diuer 3 sam habet rationẽ ab ista vt patet cuilibet sane intuẽti. Aduerte ☜ va leat citatio facta ad stationẽ videtur hoc ꝓbari. ☞ in.l.ex facto.§. oẽs ser ui.§. de here. instit. ☞ in.l. item apud labeonem.§. communium. ff. de inin. 1 ☞ Que differentia sit dicere lego fundum cũ instrumento: ☞ lego fun dum ☞ instrumentum.

2 Dictio ☞.☞ cum: quantum ad coniunctionem non differunt: sed in mo do coniungendi sic.

3 Legato fundo instructo quid veniat.

4 Adiectiuum instructum adiicit accessoꝛie illa que consueuerunt accede re legato fundi pꝛincipaliter vero que non consueuerunt.

5 Instrumentum fundi fundo instructo legato quomodo petatur.

6 Dicere testes corrupti falsum dixerunt: vel ꝙ fuerunt coꝛrupti differt.

b **Sj cui fundum.** b ☞ Ista est difficilis. ☞ ante dubium qõ alienato fundo nõ cedit instrumenti. vt.l.ij.§.j. §.eo. si instrumentũ nõ cedit. ergo apparet ꝙ illius fundi de sijt esse instrumentũ. ☞ sic videt ꝙ instrumentũ legato nõ cedat quocũq; verbo fit vsus quasi per testatoꝛe fuerit translatũ in alium. ☞ sic alienato fundo nõ remanet instrumentum fundi. vt.j.de aur. ☞ ar. leg.l.iij.§. scio. Rñ. debes sic intelligere hãc.l. ꝙ testatoꝛ legauit fundũ ☞ ideo instrumẽ tũ nõ aduocata fundo. ☞ sic remanet instrumentũ fundi ☞ cedit legato. ☞ hoc vult dicere tex. hic qui ponit instrumentũ esse legatũ non ꝙ hoc sit semper sed potest. ſ. in casibus esse legatũ secus si esset translatũ in aliuz vsum. vt.§. dixi. ¶ Quero ꝙue sit differentia quãdo dico lego fundũ cũ instrumento vel lego fundũ ☞ instrumentũ. Rñ. differẽtia est in duob⁹. primo est in plenitudine legati: qꝛ si lego fundũ ☞ instrumentũ cedit in strumentũ fundi ☞ instrumẽtũ patrissa. vt.j.e.l. quesitũ. §. sed si fundus. sed si lego fundũ cũ instrumẽto tunc nõ cedit nisi instrumentũ fundi: vt ibi pꝛz. Scõa differẽtia est in modo extinguẽdi legati. nã si lego fundũ et instrumentũ extincto legato fundi nõ extinguit legatũ instrumenti. ratio qꝛ vtrũq; videt pꝛincipaliter legari: vt hic.☞.l.j. in pꝛin.☞.§.j.§.eo. sed q̃n legat fundus cũ instrumẽto alienato fundo extinguit legatũ in strumenti. ratio est: qꝛ est accessoriũ vt hic.☞.§.eo.l.j.☞ facit.j. de pec.l.j.☞ ij.☞ ſm hoc est differẽtia iter cũ ☞☞ qõ est ☜ l.illi cũ illo.§. de vsufru. le. et l.titie textores.§.j.§. de leg.ij. sed glo. tãgit istud cõtrariũ tñ nõ bene de 2 clarat. ideo ☜ dic sic. inter ☞☞ cũ: nulla est differẽtia quãtũ ad cõiunctionẽ: qꝛ quelibet istarũ dictionũ cõiungit vt legib⁹ cõtrariꝫ.☞.l.si qs titio. de vsufru. accre.☞.l. triplici. de ver.sig. sed quantũ ad modũ cõiungendi aduerte. nam aut cadit inter res inter quas contrariũ nõ est vt vna alij nõ accedat vt est inter hoies quoꝝ vnus alteri accrescere nõ solet. vt.l. iustissime. de edil.edic. vel inter res distinctas pꝛoꝛsus et tũc eo. dẽ modo cõiungit. vt isti. de le.§. si qs ancillas.☞.l.si ancilla. cũ liberis.§. de le.j. aut cadit inter res quarũ vna solet accedere alteri: vt instrumentuz fun do: peculiũ seruo. ☞ tunc est differẽtia qꝛ cũ cõtingit accessoꝛie. vt hic.☞.l. ij. de pec. lega. ☞ hoc ꝑbatur in.l.ij.C. de verb.sig. ☞ ibi per glo. ¶ Scõo 2 quero ☜ si aliquis legat fundum instructũ: an equiparabitur pꝛedicto. Rñ. quantũ ad legati plenitudinẽ equiparabit̃ illi legato lego fundũ ☞ instrumentũ. vt.j.eo.l. quesitũ.§. si fundus. Item sz quantũ ad extinguẽdi modũ equiparatur etiã illi legato lego fundũz ☞ instrumentũ vt hic di cit Pau. iurisc̃sultus tamen videt esse contra tex. insti. eo.§. si qs ancil las. in fi. dicunt quidã ꝙ ibi imperatoꝛ locutus est sic ꝓpter rudes. alij dicũt ꝙ ista coꝛrigit Pau. Tertij dicũt vt Azo. ꝙ quãtũ ad extinguen di modũ istud legatũ fundi instructi habet naturã separatã per se: nam alienato fundo extinguitur legatũ instrumẽti fundi. ita loquitur contra riũ istud. sed nõ extinguit̃ legatum instrumenti patrissa. vt hic ☞ ista est 4 opi. Azo. ☞ bona. Ex quo no. ☜ ꝙ istud adiectiuũ instructũ ☞ similia vide tur adiicere accessoꝛie illa que cõsueuerunt accedere legato fundi. illa ve ro que nõ cõsueuerunt accedere videt pꝛincipaliter adiicere. Sed cõtra §. depo. l.j.§. que deposi. vbi si depono seruũ vestitũ: venit vestis accesso 1 rie. Sol. vt ibi in glo. qꝛ ibi de veste nihil fuit dictũ. secus si esset dictũ de vestimento: qꝛ tunc recurremus ad distinctionẽ huius. l. qꝛ aut dixit de pono seruũ vestitũ ☞ tunc vestis venit accessoꝛie. sec⁹ si dixit depono ser uum sic ornatũ ꝙ tũc ille merces nõ sunt accessoꝛie: sed vtrũq; erit de po sitũ pꝛincipaliter. Et aduerte si lego fundũ instru. alienato fundo nõ ex 5 tinguitur legatũ instrumẽti. Sed quomodo ☜ po a tero petere istud instrumentũ cum sit quedã qua litas que nõ põt esse fine subiecto. vt.l.i.§. de vsu fru. lega. respondeo istud adiectiuũ instructũ non nomen rerũ: sed magis est nomen cuiusdã relatio nis sicut verbi gratia. pater ☞ filius sunt nomina a cuiusdã relationis: nõ ꝙ sint pꝛopꝛia noĩa. modo cũ ista relatio sit accidẽs nõ petã instrumentũ sed petã rem ex qua fiebat relatio ad aliã rem: vtputa ad fundũ: qꝛ petã instrumentũ ☞ hoc videt hic di cere iurisc̃sultus. ☞ ideo si est quedã qualitas rela ta ad ipsammet rem nõ ad aliam rem: vtputa si le go seruũ totum extincto legato serui non possium petere ipsam qualitatẽ totã. ☞ per hoc ista. l. videt 6 facere ☜ cõtra materiam que determinatur in.l. di unus.§. de re iudi. in qua dico longam differentiam esse: an dicã testes coꝛrupti falsum dixerũt ☞ quod fuerũt coꝛrupti. Pꝛimo casu debet ꝓbari vtrũq; als nil pꝛobat. Scõo casu sufficit si pꝛobet vnũ qõ videtur cõtra hanc.l. qꝛ nõ est differẽtia inter fun dum instructũ ☞ fundũ ☞ instrumentũ. Solu. patet ex pꝛedictis: qꝛ hic respectu rei ad quam fit relatio nõ fit differẽtia sed respectu rei ad seipsaz bene fit differentia: vt ex pꝛedictis satis plene patet.

1 ☞ Renouatio licet non fiat per sententiam tamen adiicitur noua forma.

2 Legatum quando extinguatur per renouationem.

Mepoti. Per solam sententiaz nõ fit renouatio vt lega tũ extinguatur. h.o. Dicit hic ꝙ lega tum nominis continetur appellatione legati generalis. Cõtra in.l. caius. in pꝛin.§. de le. ij. Sol. hoc ideo ꝙ calẽdarium legauit. vt.§. de le. iij.l.qui filium. Itẽ videtur ꝙ per sententiã extin guitur. vt.l. fideicõmissa.§. si rem.§. de lega. iij. Re spõdeo ibi plus fuit ꝙ ibi exigit testatoꝛ: hic non. Itẽ opp. ꝙ legatum sit extinctũ qꝛ per sententiam fit renouatio. vt.l.si. C. de excep. rei iudi. ergo ☞. Di cit glo. Certe per sententiã non fit renouatio. s. talis ꝙ pꝛiorem actuz tollat sed adiicitur noua forma. vt no. in.l.j.C. de iudi. ☞ sic innuit ista glo. qõ si no uatio esset facta vere extinguitur illud legatum. ¶ Quero an hoc sit verum. Et hic videtur tex. ꝙ sic. j.eo.l. seie.§. predia. In cõtrariũ videtur casus in.l. cũ filius.§. heres.§. de leg.ij.☞.l. de libe. lega.l. 2 fi.ff.si. Solu. ☜ aut est legatũ liberationis ☞ per no uationẽ nõ extinguitur. vt.d.l.fi.§.j. de lib.leg. aut est legatum ipsius nominis ☞ tũc aut legatur spe b cialiter ☞ per nouationem nõ extinguitur. vt.d.§. heres. aut legatur sub quadam vniuersitate ☞ tũc nouatione extinguit vt hic.☞.j.e.l.seie.§. predia.

Adernam. In eo in q̃ ap paret esse mu tata voluntas testatoꝛis videtur esse re nocatũ legatũ nõ in alio. h.o. ¶ Quero que sunt ista in quibus apparet mutata volun tas. Glo. respondet multũ bene. ¶ Sed cõtra hoc oppo. hic fuit legata taberna cũ mercibus et hoꝛ reum cum vino: ergo extincto legato pꝛincipali. §. de taberna merces nõ debentur. vt.l.si cui fundũ. §.eo. Solu. ibi dictio cũ cadit inter res quarũ vna alteri consueuit accedere. hic vero cadit inter res quarum vtrũq; est pꝛincipalis: quia vinum nõ est causa hoꝛrei nec vinum alteri videtur concedere.

1 ☞ Frumentũ continet appellatione instrumenti.

2 Sere ☞ claues sunt poꝛtio domus.

Uestitum. Nec. l. dixit ibi in tres partes. Pꝛi mo ponit qd sit instrumẽtũ fundi vsq; ad.§. si domus. Scõo qd sit instrumen tũ domus vsq; ad.§. sed si fundus. Tertio que sit differentia inter legatũ fundi simul instructi: ☞ si mul cũ instrumẽto. ☞ circa hoc multa dicta intersẽ rit vsq; ad finẽ. ¶ Nota. tex. ibi q̃pe ☜. d' hic ꝙ 1 frumentum continetur appellatione instrumenti. nõne hoc est cõtra diffinitionẽ instrumenti hic po sitam. Rñ. vt patet ex sequẽti tex. q̃ instrumentuz diutius manet per renouationẽ: q; consumitur et renouatur vt in tex. seq. ¶ Inver. vꝛores. No. tex. ꝓ. ꝙ est dura ☜. ¶ In ver. ea vero que solo ☜. no.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

primũ mẽbrũ. de li.ob.ꝛ vide bart. ꝛ in.l.tabernã.j.eo. a

a ¶Portio dom⁹. no.qõ claues ꝛ se re sunt portio do mus. ꝛ an veniãt vendita domo. vi de Bal.in.l.iij.C. b de ver.signi.

b ¶Confirmat re gulã.qualiter ex c ceptio firmet re gulã vide qõ dixi in.l.naꝫ quod. de pecu.leg.ꝛ in.l. ge nerali.ff.vgori.de vsufru.lega. 1

tex.ibi:quia fundus fundi ꝛc.In.ff.si quis ꝛc.No. istũ casum. ¶In versi. Item sere ꝛ claues ꝛc.No. q sere ꝛ claues sunt portio domus.[a]

Papinianus quoq; Vide et in sequẽti.ff.sunt duo boni casus. No.in scõo casu q quis videt esse in fundo si habet animũ redeundi.

Denicq; neratius. Not. istum text. et ha bes hic q exceptio cõfirmat regulam.[b] Sed an fa ciat cõprehendi ea que alꝫ nõ cõprehenderentur. Vide videt esse tex. q sic habuistis casum in cõtra rium[c] in.l. generaliter.ff.vgori.ff.de vsufruc. lega. ad hanc.l. respõde quod hic dixit magime.

Sed ꝛ ipe papinianus. Facilis est tene mẽti istum tex. ad ea que dixi.ff.de dona.l.antepenul.

¶Heres quod teneatur dare legatario instrumenta emptionis fundi legati.

Papinianus quoq; Not. text. ibi:nisi inquit ex alia parte ꝛc. hic videtur casus q si ꝛ testator legat mihi fundũ q heres mihi tenea tur dare instrumẽtum emptionis fundi. Contra hoc videtur tex. in.l. instrumenta. C. de fideicõ. dixit Pla. q ibi fuerunt legate res pro pte: hic insolidum ꝛ hoc tenet Spe. in ti. de instru. edi. ff. nunc vero. ver. sed querif. doc. determinãt contrariũ qõ nõ teneatur prestare instrumẽta sicut nec vẽditor: sed debet cauere de prestãdo qñ opus fuerit. vt. l. ti tius. de act. empt. ꝛ. l. instrumenta. ne si hereditas euinceretur teneretur: q alij tradidit instrumẽta, hec ratio nõ placet: q si bona fide tradidit non te neret bone fidei possessor. vt. l. q si possessor. ff. de peti. her. ꝛ. l. hoc aũt. ff. ad. l. fal. sed interest heredis retinere; ppter aliud: q posset teneri de euictione si legatũ fuisset cõiuncte persone: vel sciens alienũ legasset: vel in alijs casib⁹ qbus de euictione tene ret. vt. l. si domus. ff. de euictiõe. ff. de lega. j. nõ ob. hec. l. q quod dicit q debet prestari emptiones de bẽt exponi. idest cõmodũ quod ex emptione proce dit non autem instrumenta emptionis. ita intelli gunt doc. in. l. instrumenta. C. de fideicom.

¶Specierum enumeratio respiciens actum le gandi non restringit genus precedens.

Genus quando vni legatur alteri species: species videtur a legato generis exempta.

Enumeratio specierum relata ad verbum seu par ticipium significatiuum generis in dubio videtur facta causa determinationis.

Genus non intelligitur restrictum per enumera tionem specierum quando enumeratio specieruꝫ respicit verbum quod significat actum legandi.

Enumeratio specierum si est dubiuꝫ an referatur ad actum legandi an ad verbum significatiuũ ge neris ad quod referri debet.

Species apposita in medio generis in dubio vide tur apposita gratia restringendi.

Intellectus ad. l. sed si adijciatur. ff. pro soc.

Intellectus ad. l. qui fundum. j. de ver. sig.

Genus est quicquid predicatur de pluribus diffe rentibus specie vel aliter.

Species est id quod predicatur de pluribus diffe rentibus numero vel illud continet in se plura dif ferentia numero.

Indiuiduum est quod de se solo predicatur.

Generi an per speciem derogetur quando genus et species cadunt inter personas grauatas.

Si duo sunt statuta: vnũ q comitatẽses de quali bet porta teneantur portare frumentũ cõmuni: qõ cõe hz in illa porta. aliud q comitatẽses de castro fossati teneanꝫ portare frumentũ qõ hz commune in dicto castro fossati nõ tenenꝫ adiuuare ad por tandũ frumentũ qõ cõmune habet in illa porta.

Genus ꝛ species quando cadunt inter psonas ho noratas seu inter personas inter quas aliquid cõ ceditur an generi per speciem derogetur.

Priori si legatur biblia ꝛ cuilibet fratri cappa an prior habebit bibliam ꝛ cappam remissiue.

15 Genus ꝛ species si cadunt inter res de qbus fit dispositio an generi per speciem derogetur.

16 Genus ꝛ species si cadunt inter casus in quibus dispositio cõfertur an generi per speciem derogetur.

S quis fundum. Iste. ff. habet materiã profundis simã ꝛ multũ involutã ꝛ tractatã a glo. ꝛ doc. meo iudicio multũ imperfecte ꝛ per oẽs. Sed ego tractabo magis late. ꝛ breuiter hoc dicit. ¶Enumeratio specierũ respicies actuꝫ legandi nõ restringit genus precedẽs. hoc primo. Ité qñ vni legat gen⁹ alteri species a legato generis species vꝫ expẽpta. h. d. cũ. ff. seq. ¶Opp. j. de supel. leg. l. legata suppellectili. ij. rñ. vbi p enumerationẽ specierũ minuit generis legatũ. Hl. sol. hic nõ minuit psone legatũ. ibi legatum agri minuit. Iste sol. nõ est bona: q lex contraria loquit tã de legato qõ respicit agrũ: q fuit legatus fundus instructus: q de legato qõ respicit personã: q loquit de legato supellectiliũ. alij dicũt q hic legauit alijs species cõtentas sub genere in cõtrarijs numerauit aliqõ idiuiduũ qõ continebat in aliqua specie nõ expressa. sed q cõtinebat sub genere. Iste sol. licet in se sit vera tñ ad. l. cõtraria nõ est bona: q tex. ibi dicit species ꝛ sic loquit de indiuiduo: ergo glo. indistincte soluit qõ in. l. Itia in. ij. rñ. fuit facta enumeratio specierũ causa limitationis ꝛ vt genus limitaret hic vero fuit facta ex abũdanti gratia dubitationis tollẽde. ¶Aduertatis dñi opp. ad hanc. l. de. l. cũ delanionis. ff. cui fundũ. j. eo. Glo. soluit duob⁹ modis. primo mõ quod indistincte ibi fuit facta enumeratio per modũ limitationis ꝛ determinationis. ff. qs renelauit hoc gl. certe tex. ibi nõ aperit: qualiter ergo soluem⁹. dic q sol. quã gl. ponit. ff. est vera: q ibi fuerũt enumerate res quedã indiuidue q continebanꝫ sub quadã specie nõ nominata: sed sub genere cõtenta. Hec sol. probat in. ff. si cui fundũ. ꝛ. l. heres. ff. de leg. ij. ꝛ. l. j. ff. ité si duo. j. de aur. ꝛ arg. leg. tunc esset videt; voluisse q de illa specie; nõ cõprehendanꝫ nisi indiuidua noiata. ratio q ipse specie nõ expressit. secus si specie expressisset. vt. l. vba. j. de ali. ꝛ ciba. leg. sed qñ legat genus ꝛ nominat specie cõtẽtã sub genere species venit q: noiatur vt hic. ¶Ité op. de. l. cũ de lanionis. ff. gdã. j. e. Sol. dicit glo. ibi fuit noiata species causa determinationis. ita dicit gl. hic indistincte. ita etiã dicit Dy. in. c. generi. de reg. iur. lib. vi. ꝛ Jaco. de are. inter alias suas sol. Sed qs renelauit glo. ꝛ hoc fuit adiectũ causa determinationis. Ideo forsan Jac. de are. de hoc dubitãs dedit aliam solutionẽ dicẽs q in. ff. quidã. nõ fuit legatũ genus: ꝛ numerata postea species sicut hic. sed fuit adiecta legato quedã qualitas seu modificatio. dico esset vti ego possedi: ꝛ ideo illa talis modificatio declarat p species postea enumeratas. hec sol. nõ placet: q tantũ est dicere lego fundũ vti possedi quantũ est dicere lego fundũ instructũ vel fundũ ꝛ instrumẽtũ. ꝛ ita genus casus est. j. eo. l. predia. ff. ita legatũ. hec soln. nõ placet. qd dicemus. Breuiter dico q tam iste. ff. cõtrarius loquitur in casu dubij. sed hic presumit facta enumeratio ex causa determinationis. ratio nem dicã incõtinenti. ¶Sed circa hoc quero vnã. q. nã glo. ponit duos casus pro cõstãti. aut adiectio fuit facta ex abũdanti: aut ex causa determinationis gd in dubio. glo. nõ dicit. sed Jaco. de are. ꝛ Dy. dico q in dubio stemus huic. ff. qõ ex abundãti videat facta. ar. l. quoties. j. ff. reb. dub. ꝛ. l. cũ qui. ff. de pba. ita dicit Dy. in. c. generi. de reg. iur. lib. vi. sed hoc videt cõtra dictũ. ff. quidã. ꝛ. l. seie. in prin. j. e. vbi in dubio videtur facta adiectio causa determinationis. ¶Quare ꝛ dic quãdoqꝫ adiectio specierũ refertur ad verbum seu participiũ significatiuum generis: tũc in dubio videt facta enumeratio causa determinatiõis. ita loquitur. ff. quidã. ꝛ. d. l. seie. in prin. quãdoqꝫ ꝛ enumeratio specierũ respicit verbuꝫ quod significat actũ legandi: ꝛ tũc q actus legãdi nõ potest intelligi restrictus genus nõ potest intelligi restrictũ per enumerationẽ specierũ: q ad genus nõ refertur ideo ex abũdanti presumitur adiectũ vt hic. nã hoc verbũ cũ mancipijs respicit verbũ legauerit. Sed si esset ꝛ dubiũ ad qõ refertur. vtrũ ad actũ legandi vel ad verbũ significatiuũ speciei alꝫ generis isto casu intelligo ad proxima fieri ad relationẽ. sed quãdo non apparet q ad proxima haberet fieri relatio: tũc starem dicto doctorũ qõ ex abundanti videt apposita. ꝛ ita potest loqui hic. ff. ¶Sed cõtra hoc opp. de. l. questitũ. ff. i. ff. de lega. iij. Rñ. ibi enumeratio ꝛ specierũ precedit genus. ꝛ etiã sequit post genus. ꝛ sic genus ponit in medio. ideo i dubio videtur apposita gratia restringẽdi nõ distincto ad quod verbũ vel ad quẽ actũ referatur enumeratio specierũ. hic vero loquit quando tantũ precedit vel tãtũ sequit. Ex predictis ꝛ apparet sol. ꝛ intellect⁹ duarũ. ff. Primo apparet sol. l. sed si adijciat. ff. p socio. vbi dr lucrũ ꝛ questus. lucrũ est gen⁹. ꝛ questus est species. ꝛ restringit significatio lucri vt intelligat questus. ꝛ est ratio ibi: q statim post genus apponit species ipsi generi. ꝛ ideo ponit expositiue vel determinatiue. vel dic q ibi intellectus ille assumit: q sic cõsueuit fieri solet. vt pts in. l. coberedi. ꝛ. l. seie. eo. ti. Ité apparet sol. ꝛ ad. l. qui fundũ. j. de ver. sig. vbi dr q mitto fundũ vti optimus maximusq; est. ꝛ ius diminutũ per dñm nõ esse. Ista vba ꝛ ius diminutũ ꝛc. restringũt significationẽ precedẽtiũ verbo: ꝛ sic fit expositio seu determinatio precedentiũ. Ratio q illud generale dictũ respicit: ceus si diceret q mitto fundũ vti optimus maximusq; est: ꝛ q mitto ius per dñm diminutũ nõ esse. ꝛ sic respiceret actũ q mittendi: q tũc ponere tur ex abũdanti vt hic. ¶Op. ad scõam partẽ. j. de pecu. leg. l. seruo mea numisso. vbi dr q argentũ muliebre qõ est in instrumẽto debetur ei cui est legatum

a ¶Uidetur q deroget. de hac materia vide no. per Bal. in. l. quoties. C. fa. ber. ꝛ ibi vide no. q. ꝛ aliã quẽ ff. in. l. si filio in. j. col. C. fa. ber. Et not. q generalis, puidẽtia hois nõ derogat speciali, puisioni. l. si qs prioris. ff. certũ. cũ aut. nũc aũt. ibi posita. ꝛ ibi Bal. C. de secũ. nup. ꝛ an vna, puisio magis specialis deroget alteri, puisioni minus speciali quõ cognoscatur vide Bal. in. l. hac consultissima. C. qui test. fac. pos. in. j. col. 2 bar. ff. l. i. ff. j. de ope. no. nun. 8

✠Andre. Poma.

b ¶Hoc iduco ad qstionẽ vide q in sili ponit alex. in. l. si ab hostib⁹. in pn. ff. so. ma. ꝛ cõsi. viij. in. iiij. vol. ꝛ vide q posui ad Bar. in. l. sed ꝛ po 9 steriores. ff. nõ le. i. imol. cõsi. cxxxiij. ꝛ seq.

c ¶Ad. q. de facto. Ité posset induci ad aliam. q. de qua vide qd digi post Bar. in. l. ij. ff pn. de ver. obli. et qõ late no. p bar. in. l. sanctio. j. de pe. ꝛ Bal. ꝛ imol. 11 in no. q. in. l. cohe redi. ff. qui patrẽ. de vul. ꝛ pup. a

d ¶Rñdeo qõ nõ. Et ista facit ad q. de qua p bal. p istũ text. in. l. si ab hostib⁹. so. ma. q si vnũ est statutuꝫ q occidẽs banni tũ habeat premiũ alio statuto cauetur q occidẽs ceteros bannitos mereat dimidiaꝫ penã sed eidẽ ipo nãt miot pena p dimidia eius qõ alteri ponereꝫ q occidẽs talẽ exbã nitũ de q canetur q dimidiã penaꝫ 12 mereatur nõ ha b beat premiũ. pro c quo facit glos. in d. l. si ab hostib⁹. ff. j. in ver. ibi vel. dic quod no.

e ¶Materiaꝫ ba d buistis. ꝛ viõ pul cherrimã. q. posi tã p Bar. in. l. sed et posteriores. de leg. et qõ pulchre 13 no. Bar. in. l. si so cer. ff. idẽ querit. de do. prele. ꝛ no. q. posita per Jo. e an. in regula. de regu. iur. in mercu. Ité fa ciũt ad. q. Syn. in l. talis scriptura. ad ff. de leg. i. qõ si primo est statutũ q bãnitus p de robatione strata rũ vel falsarij nõ possunt rebãniri etiã si pacẽ habuerit ab offensis ꝛ postea fit aliud statutũ q bãniti, p maleficijs rebãniant soluẽdo centũ si habuerint pacẽ ab offensis cũ istud statutũ fit gñale nõ cõprehẽdit bãnitos pro derobatione stratarũ vel falsarios fm Dy. sed Bal. ꝛ Ang. ibi tenẽt cõtrariũ per l. iij. ff. vtrũ. v. hi quoqꝫ. ff. ad fille. ꝛ per. l. q marco. de annu. leg. ad pmã respõde vt ibi ma gime p Bar. Secũdus tex. non p bat fm Jmo. ibi vide aliam. q. per pe. de ancha. in. c. statutũ. ff. cũ aũt. de rescrip. in. vj.

¶Fratri cappã. lego priori bibliã et cuilibet fratri cappã. ꝛ oino vide Bar. in. l. si cõ sul. ff. de ado. ꝛ vi de bart. in. l. cũ q. ff. ff. de pig. ꝛ. l. q. C. de leg. ꝛ in. l. doli clausula. ff. de verb. obli. et Barto. in. l. ij. ff. fina. de stipu. ser.

¶Ité faciunt ad q. quam formam bal. in. l. si tibi ho mo. ff. j. de lega. j. q si p certo debito ecclie soluendo papa mandat imponi posse colectã clericis alicuius ciuitatis q si postea mãdat imponi posse clericis totiꝫ puincie in electione credi toris fit grauari facere clericos ciuitatis an alios de puincia. et ita ibi videt cõclude re Bar. ꝛ Jmo. p illũ tex. cũ ibi no. licet videat Jnius ibi no. p Bart. in. l. meuius. ff. eum. de leg. ij. dicit ibi per Jmol.

¶Tractatus di udik. et adde qõ dixit bart. ꝛ Jmo. in. l. si dño stich⁹. ff. de lega. j. p glo. ibi q vbi species derogat generi il lud est ex ẽdã interpretatiõe Jnia vbor et ex eqtate qõ no. ad statuta.

¶Ité facit ad. q. statuto cauet qõ oẽs cause debeãt compromitti alio statuto cauet q si lius sine cõsensu patris nõ possit obligari: an poterit cõpromittere sine cõsensu pris. Bald. in. l. si. ff. si. in. vj. co. C. de bo. q li. dicit q sic. q statutũ de cõpromissis est magis speciale. ꝛ ad materiã vide. q. quã ponit Bald. in. l.

g ¶Tractatus diuidik⁹ in duas partes. qñq; vni. ꝛ eidẽ legat genus ꝛ species. qñq; legat vni ge nus ꝛ alteri species. Primo casu qñ vni ꝛ eidẽ legat genus ꝛ species: Ja. de are. dicit sic. ꝛ Oldr. sequdo eũ. aut precessit positio specici. ꝛ sequit positio generis aut econuerso. primo casu adiectio generis ampliat ꝛ dilatat primũ legatũ. vt. l. si. ff. cui dulcia. ff. de vi. tri. et ole. le. ꝛ. l. hoc legatũ. ff. si. cũ. l. seq. ff. de leg. iij. Si aũt ecõuerso tũc subdistingue nõ curo iste modus distinguẽdi nõ placet: q licet inter psonas adhibeat illa distinctio aut precedit species ꝛc. tñ inter res ista distinctio reprobat per text. i. l. seruo manumisso. j. ti. i. ꝛ Dy. videtur hoc velle in. c. generi. de reg. iur. li. vi. Qualiter ergo dicemus. sustinẽdo Ja. de are. dico respondẽdo ad l. seruo manumissio. q qñ vni legat species ꝛ alteri genus q illa distinctio qõ pcedat nõ habet locũ. sed qñ vni ꝛ eidẽ legat genus et species. ista distinctio bene habet locũ vt pts ex. ll. quas. j. allegabo. Quare p declaratione intro istã materiã aliter q Ja. ꝛ Dy. qñq; vni legat genus: alteri species: ꝛ tũc aut legat genus hoc est vnũ de genere: vt qñ legat homo simpliciter: ꝛ tũc regulariter p speciez nõ derogat generi. imo possunt cõcurrere in vno hoste legatũ generis et legatũ speciei. vt. l. si heres. ff. de op. le. ꝛ. l. si dño. ff. de leg. j. Fallit si dispositio specialis ꝛ tineret libertatẽ. vt. l. cũ ita. ff. j. ff. de op. le. Si vero legat genus hoc est totũ genus: ꝛ postea enumeratur species: tunc aduerte et intro glos. Qñq; species enumerat ab errante ꝛ hoc cõstat ꝛ tunc non minuit significatio generis. vt. l. legata. in prin. j. de sup. leg. Qñq; a sciẽte ꝛ tũc distinguit vt statim dicã. Qñq; dubitat vtrum fuerit errans vel sciens ꝛ tũc fm qualitatẽ personarũ presumit habita distinctiõe vtrũ sit mulier vel mino: vel rusticus. vt. l. cũ de indebito. de pba. ꝛ. l. si adulteriuꝫ cũ incestu. ff. de adul. Si vo. pferat a sciente. hic ad uerte aut enumeratio specierũ fuit facta ex abundãti gra dubitationis tollẽde ꝛ hoc cõstat: ꝛ nõ est dubiũ q significatio generis nõ minuit. Aut fuit facta enumeratio specierũ causa taxationis seu limitationis ꝛ hoc constat ꝛ tunc sine dubio minuit

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

edem.C.loca.' ADDE qñ generi per speciem derogeť. ¶Pau.ó cast.2fil.cccxxxvii. Bal.2fil.cccxxxv. lib.iiij.ꝛ 2fi. cliij. li.iij.ꝛ cõi. ccliiij. li.ij.ꝛ 2fi.lxv. li.j.

a ¶Quarta. adde et vide ad hec dicta Bar.¶Alex.in consi.xiij. colũ.fi. in.ij.volu.

b ¶Bari avicinis damna p̃sumuntur facta a vicinis et furta vide Bar.i.l.fi.de questio.ꝛ qõ not.bal. in.l.pignus.C.de pig.act.in ver.itẽ quero in genere ꝛ oino Bal. in.d. l.j.C.loca.ꝛ Bar. i.d.l.oñs. et adde do.bar.i.l. de minore.§. tertia. in ver. dixi ꝙ fama.j.de qõ. Item adde qõ qñ res furata reperit i domo alicui⁹ p̃esumit ipse illã subtraxisse.bal. in.l.i ciuilẽ.C.de fur. et vide Bal.i.l.fi.de here.instit. Adde ꝙ furtũ p̃sumatur factum a vicinis. Bal.consilio ccccxlvi.lib. ij.

b ¶Bari avicinis ꝛ vide Bar.q singloquitur in.l.edicles.j.de via publ. ꝙ si quis reperit mortuus in strata p̃sumit mortuus ab eo sub cuius ianua reperitur.ꝛ vide que ibi no.¶Andr.Bar.

c ¶Sum.not.de hoc pronoie suum qd̃ iportet.ꝛ adde qõ no.bar.in.l.cũ in testamẽto.j.de aur.ꝛ arg.lega.

d ¶Dici bestia. vtrum bestia mortua dicať bestia qõ facit ad statutum et an intelligať de fera vel domestica vide bar. in.l.i.§. remouet. de postliu.ꝛ adde ꝙ ray.dixit ꝙ ap pellatione bestie venit bestia mortua.ar.l.si vehemda.in princi.ad.l. rhodiã.de iac. qõ facit pro statuto gabelle.

significatio generis.vt.l.legata.ij.rñ.j.de supel.le. hoc aũt constat qñ apposuit verbũ.i. vel verbũ scz vel verbũ videlz. hoc modo lego supellectilem.s.le ctũ ꝛ similia. ita dz intelligi.l.legata.ij.rñ.lz glos. aliter sentiat ꝛ male.in.l.cũ ita.§.fi.§. de leg.ij. Si vero dubitať vtrũ causa determinationis vel gra dubitationis tollẽde fuerit facta enumeratio specierũ: tũc aduerte aut precedit legatũ species: ꝛ legatur legatũ generis aut ecõtra. primo casu si quidẽ illud genus apponiť per aliqõ adiectiuũ neutraliter positũ tũc generi per speciẽ derogať in aliquo videlicet dz restringi illud genus ad res que sunt eiusdẽ qualitatis cui⁹ sunt species expresse. vt.l.fi. §.fi.§.tit.j.rationẽ dixi tibi: qz in his rebus q̃ sunt eiusdẽ qualitatis adiectio generis ampliat legatũ vt ibi. Si vero precederet legatũ generis p tale adiectiuũ: ꝛ sequeret enumeratio specierũ tunc generi p speciẽ derogať in totũ ꝛ ponereť ꝛ pro.i.ꝛ sic causa limitationis totalis. vt.l.sed si adiiciať.§. pro soc.ꝛ ar.eo⁹ que.j.dicã. Si vero adiiciatur genus p aliquod nomẽ substantiuũ determinatum: tũc aduerte. aut enumeratio specierum precedit le gatũ ꝛ sequiť: ꝛ tũc in dubio gratia determinationis videť apponi. vt.l.quesitũ.§.j.§. de leg.iij. aut precedit tantũ vel sequiť tantũ: ꝛ tũc aut enumeratio specierũ respicit ꝛ determinat verbũ vel partis cipiũ significatiuũ generis ꝛ in dubio videť adiectum causa determinationis. vt.j.eo.l.cũ dilanionis.§.quidã.ꝛ.d.l.scie.in prin. idẽ in.l. qui fundũ. j.de ver.sig.facit.d.l.sed ꝛ si adiiciať.§. pro soc. aut respicit verbũ significatiuũ actus legãdi: ꝛ tunc in dubio ex abũdanti causa tollẽde dubitationis videť adiectum vt hoc.§. aut potest esse dubiũ ad qõ refertur: ꝛ tũc in dubio referť ad verbum significatiuũ actus legãdi. vt hic.ꝛ.j.eo.l.si mãcipia. in pn. nisi rõ primitatis aliud induceret. Predicta vera qñ sequiť enumeratio specierũ post positionem generis. Si vero sequiť enumeratio indiuiduoꝝ cõtentoꝝ sub aliqua specie nõ expressa que tamen continet sub illo genere: tũc significatũ generis restringit: vt illã speciẽ non cõprehẽdat: sed solũ indiuidua numerata. vt.l. cũ delanionis.§. cui fundũ.j.eo.ꝛ.l.meuius.§.j.§. de leg.ij.ꝛ.l.i.§.idẽ si due statue.j.de aur.ꝛ ar.leg. Sed si enumerantur indiuidua eiusdẽ speciei: tũc enumeratio indiuiduoꝝ nõ restringit significationẽ illi⁹ generis vel speciei in dubio. vt.l.verba.j.de ali.ꝛ ci.le. Sed ibi loquiť in psonis: tũ in reb⁹ est eadẽ ratio quantũ ad hoc.

¶Itẽ p̃dicta vera quãdo genus ꝛ species ponit vtrũq; dispositiue. Si vo nũ ponereť dispositiue aliud enũtiatiue: tũc stamus ei qõ dispositiue ponit: ꝛ illud enũtiatiue positũ ad illud referť. et fm intelligiť. vt.l.titia.§.luci⁹.in ratione quã ibi facit iuris cõsultus.§.de leg.ij. ¶Ulterius habeo videre qñ vni legať genus ꝛ alteri species. ꝛ hic dicunt Dy.ꝛ Jaco.de are.ꝛ glo.ꝙ semp generi per speciẽ derogatur. ꝛ idẽ no. per Dy. in.c.generi. eť de reg. iur.li.vi. ¶Sibi videť aliter dicendũ ꝛ plenius nã qñ vni legatur genus alteri species. aut vni legať genus hoc est vnũ de genere aut vni legať genus totum ꝛ alteri species. Primo casu generi per speciẽ nõ derogatur sed in eodẽ possunt cõcurrere. vt l.si heres.de op.leg.ꝛ.l.si dño.§.de leg.j. Fallit qñ specialis dispositio cõtinet libertatẽ. vt.l.cũ ita.§. j.de op.leg. Si vero legatur totum genus ꝛ hic aduerte. aut legatur diuersis respectib⁹ vt vni genus respectu usufructus: alteri species respectu p̃prietatis: ꝛ tunc generi per speciem nõ derogatur sed concurrunt. vt.l.sempronio. in prin.ꝛ ar.l.si alijs.§. de usufruc.leg. Si vero legatur eodẽ respectu aut vtraq; dispositio est vtilis: aut altera inutilis. primo casu generi per speciẽ derogatur ita loquitur hoc membrũ positũ in glo. vt.l.vxor.§. felicissimos. ꝛ.l.seruis vbanis.i fi.§.de leg.iij.ꝛ.l.ij. in prin.§. ti.j.ꝛ.j.de au.ꝛ arg.leg.l.j.ꝛ in multis casib⁹. Si vero altera dispositio est inutilis: ꝛ tunc aut est inutilis dispositio generis: ꝛ tũc generi per speciem nõ derogať: quia dispositio est nulla: ergo amplius annullari nõ potest. vt.l.nã ꝛ si. de ininst.test. si vero est nulla dispositio speciei: ꝛ tũc aut illa dispositio fuit facta in vltima volũtate: aut inter vivos. primo casu generi per dispositionem specialem inutilem non derogatur. vt.l.si.§.fi. de auro et arg.le. Secõ casu generi per dispositionem specialem inutilem derogatur. vt.l.legatum.§.j. de adi.leg.ꝛ.§.eo.l.iij.§. minor.ꝛ ibi est glo.qz videtur ponere istam distinctionem. ita debetis intelligere istã questionem.

a ¶Quarta⁹ vltima ꝗuestio est quãdo genus ꝛ species cadunt inter ca
16 sus in quibus dispositio confertur: vtputa fit dispositio in vnum casum alia est in omnes casus: ꝛ tunc aut dispositio specialis ꝛ generalis fit in eadem voluntate ꝛ generi per speciẽ derogať adeo ꝙ generalis dispositio nõ refertur ad casum specificatum. vt.l.sanctio legum.j.de pe. facit l.cum ex filio.§.filio.§.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ.j.de verb.ob.l.doli clausula.ꝛ l.stipulationes commodissime. Si vero fit in diuersis voluntatibus et tunc generi per speciem non derogatur: imo ex vtraq; poterit agi licet non semper exigi cum effectu. vt.l.j.§.j.j.de no.ope.nun.ꝛ ibi dixi.ꝛ.d.l. doli clausula.j.de verb.ob. dic vt ibi dixi.

Taberne. Taberna nomen est iuris loci. caupona nomẽ est negotiationis. h.d. Quod dicit de institoribus quomodo veniant in legato. dicã.j.l.prꝛogi.

Sita. Dicitur hic ꝙ legato instrumento caupone ꝛc. Contra imo veniunt res parate ꝑpter merces vt.j.eo.l.cum delanionis. in prin. Sol. non fuit legatũ instrumentũ caupone simpliciter: sed fuit adiectum plus scz exercẽdarum tabernarum dicitur hic ꝙ veniunt pistores ꝛ institores. vt.§.ti ctum est quomodo intelligitur. Dic ꝙ hoc verum est qñ dominus p̃se exerceť ꝛ imponit illos institores: secus si ipsis principaliter hoc cõmittitur. vt.j.eo.l.cum delanionis.§.j.ꝛ.§.cum de villico.ꝛ.§.eo.l. quesitus. §.alphenus. in fi.§.ꝛ.j.eo.l.seie.§.liberto.

Domo. ¶Oppo.j.de ver.sig.l.i.ꝛ.§.eo.l.quesitũ.§. sed si fundus.ꝛ.§.neratius.ꝛ.§. idem respondet instructis hoc reis. Glo.so. primo ibi loquitur quando legatur fundus instructus hic quãdo legatur domus instructa. Ratio qz vinus ex fundo nõ de domo percipiť. hoc est cõtra casum.§. idem respõdet si horreis. ibi ex horreis non percipitur vinum. Quare gl.sol.secõ modo: vt in ea habes ꝛ bene.

1 ☞ Furta ꝛ damna potius p̃sumuntur data a vicinis ꝙ ab alijs.

Vulier. Instrumento fundi cedit mulier que in villa custodit sicut ꝛ saltuarius. h.d. ¶No. tex. ibi: ne quid vicini ꝛc. ¶Ex hoc tex. no. arg. fm Jac. de are. ꝗ damnus quod datur in agris potius dicitur dari a vicinis ꝙ ab alijs. Item furta p̃sumuntur potius fieri a vicinis ꝙ ab alijs. arg.§. loc.l. dominus horreorum.ꝛ l.i.C.eo.ꝛ.l.nam salutem.§.ij.§. de offi.p̃fec.vi.

Ville. Ville instrumento non continetur supelleg. hoc dicit.

Vinea. Nos habemus expeditos in tex. tres modos legandi. Primo lego fundum cum instrumento. Secũdo lego instrumentũ fundi seu ville. Istis duobus modis non venit instrumentum patrissami. vt.l. quesitum per totã.l. vsq; ad.§. sed si fundũ. ꝛ hac.l. in prin. Tertio modo lego fundũ instructum vel domũ instructã. ꝛ hoc casu venit instrumentũ patrissami. l. quesitũ.§. sed si fundũ. vsq; ad.fi.l. Quarto modo lego villam ꝛ instrumentũ: ꝛ tunc an veniat instrumentum patrissami. non habemus expressum: sed dixi in.l.si cui fundus. qõ continetur arg.§. sed si fundum. in.l. quesitum.§.eo. Sed hoc videtur cõtra casum huius.§.ꝛ hoc videtur tenere glo. in.l.ij.C. de verb.sig.ꝛ idez videtur sentire. j.eo.l.seie.§.caio. ver. at si habitationis. in glo. que incipit. i. domũ. coniuncta glo. que incipit qui scz non sunt instrumenta domus sed persone. Sed mihi videtur ꝙ debemus sic dicere. si quidem testator legat fundum ꝛ instrumentũ suum: ꝛ tũc propter adiectionem dictionis suum videtur restringi ad instrumentũ fundi: vt hic. Sed si dico lego fundum ꝛ instrumentum nõ adiecto eius vel suũ puto ꝙ veniť per equiparationem: qz tantum importat fundum instructum quantũ fundum ꝛ instrumentum. vt.l.si is cui.§.eo.ꝛ ita intelligo.

Dictoris. Pictoris vel habitatoris pistoris vel delanionis instrumẽto legato omnia necessaria ad suum ministerium continentur. h.d. intellige quando exercet per institorem: secus si exercet data pecunia. vt.j. l.prꝛogi.§.j.ꝛ vidistis.§.eo.l.si ita. in prin.

☞ Bestia mortua an veniat appellatione bestie stante statuto ꝙ pro qualibet bestia grossa solnatur tantum pro gabella.

Cum delanionis. Dicit hic ꝙ instrumẽto delanionis nõ cõtinentur carnes. Contra imo debent cõtineri sicus merces. vt.§. eo.l.si ita. cum carnes sint merces lanionis. Sol. ibi plus dicit: qz dicit exercendum. hic vero tantũ dicit instrumentum lanionis. Item vide gl. que incipit: ideſt macellarij: ibi dum dicit a cozijs bestia rũ ꝛc. ¶Quero ꝗ vtrũ bestia positq; est mortua possit dici bestia⁹ quod erit vtile ꝓpter statutũ quod dicit pro qualibet bestia grossa tantũ solnatur ꝙ gabella: videtur ꝙ bestia mortua nõ sit bestia. vt.l.j.§. bestias. §.de postulã.ꝛ.l.est que bene facit.j.de cadaue.pu.l.penul.vel fi. In contrarium facit hec glo. non dico plus nunc.

☞ Respicientia de prꝛogimo aliquod instrumentum dicuntur in instrumento.

Parata causa

2 Parata causa vꝛgoris dicunt que respiciunt causam proximam non remotam.

3 Cõmunis vsus loquendi nõ est ꝓpria significatio. Statuta si debẽt intelligi fm ꝓpriã significationẽ non recurritur ad cõmunem vsum loquendi.

4 Volũtas testatoris colligiť ex eius consuetudine.

5 Testis an ꝓbet si dicat sic testatorẽ voluisse ꝑferẽ do talia verba ꝙ sic est cõis cõsuetudo intelligẽdi.

6 Bubulcus dicitur qui cum bobus laborat.

1 **Asinam.** ¶No. tex. ibi ac deinceps in instrumẽtũ ꝛc. ¶Videtis ergo ꝙ ea ꝙe ꝓximo respiciũt aliqõ instrumentũ cõtinent instrumento. ꝛ hoc est qõ dixi in.l. vxoꝛi.j.de aur.ꝛ arg.le. qõ parata ꝗ dicunt causa vꝛgoris q̃ respiciũt cãm ꝓximã vel mediatã nõ multũ remotã vt hic.

2 ¶Item not. tex. ibi opti. ergo ꝛc. ¶Nota⁹ ex illo tex.⁹ cõis vsus loquẽdi nõ est ꝓpria significatio vt hic. Et hoc facit ad statuta q̃ sunt in hoc volumine intelligant fm ꝓpriã significationẽ⁹ nõ debemus recurrere ad cõmunem vsum loquendi. vt hic. ꝛ.l.labeo.j.de supel.leg. ꝛ ibi dicam latius.

¶Op.j.e.§. idẽ cõsultus. Sol. hic nõ erat parata ad prediũ rusticũ: als secus vt ibi ¶Dicit hic in qua ꝓsumptione. ꝗuero qd est hoc dictũ. Dicit glo. i. cõsuetudine ex qua colligiť volũtas. ¶Not. ergo ꝗ testis videť qõ ꝓbet si sic: dico ꝙ testator ꝑferendo talia verba sic voluit. interrogatus de causa dicit: qz sic est cõis cõsuetudo intelligẽdi. de hoc dicam latius in.l.labeo.j.de supel.leg.

4 **De bulbuco.** ¶No. hic quis dicatur bubulcus: ꝗ ex eiť ille qui cum bobus laborat.

5 **Cui fundũ.** Enumeratio quorumdã indiuiduoꝝ a legato generis exiuit speciẽ sub qua indiuidua enumerata cõprehẽdunť. h.d. fm oes concor. l. heres me⁹. §.j. §.de leg.iij. ꝛ.l.j.ver.itẽ si duo.j.de aur.ꝛ arg.le. cõtra hoc videtur.§.eo.l. quesitum.§.pe. Sol. vt ibi.

c ☞ Habitare dicitur qui maiore parte anni habitat: quod facit ad statuta ꝙ habitantes per tot annos sint ciues.

Sabinus. ⁰In dubio ea videtur esse in fundo que maiori parte anni ibi sunt. h.d. ¶No. tex ibi queꝝ maioris partis anni ꝛc. ¶No. istũ.§. ⁰dicit statutũ hui⁹ ciuitatis. qcũq; habitauerit ꝓ tot annos sit ciuis ꝗ vꝝ habitare q maiori parte anni ibi habitat. ꝛ causa manẽdi ibi habitat. ita videtis hic. qõ tene menti.

Quidã cum ita. Si enumeratio specierum venit ad determinationem verbi per qõ genus significatur videť facta causa determinatiõis. h.d. fm opiniõnem quã teneo. Bar. ¶Op. de.l. quesitũ. §. pe. §. e. Dicit glo. ꝛ doc. ꝙ hic fuit adiecta enumeratio specierũ causa limitationis. ꝛ hoc est certũ. sed qs reuelauit gl. hoc. Quare dico ꝙ hic erat dubiũ: fz qz enumeratio specierũ venit ad determinationẽ verbi ꝓ qõ genus significat. nõ enim ad verbũ lego: sed ad verbũ possedi refertur hic. ideo causa limitatiõis nõ determinationis videť facta. ꝛ hec est veritas.

☞ Uerbũ erant quando trahatur ad futurum. Enumeratio specierũ quando videtur facta causa augendi legatum.

Prepositio cum de natura eius est vt actum verbi significet.

2 **Smãcipia.** Legatum instrumenti est vniuersale. ideo recipit augmẽtũ vsq; ad mortez testatoris. Itẽ enumeratio specierũ in dubio fit cã augẽdi legatũ. h.d. ¶No. tex. ibi fz augẽdi ꝛc. vide glo. q̃ incipit testator. fm casum gl. videť ꝙ si testator dicit lego mãcipia q̃ ibi erãt ꝗ istud verbũ nõ significat futurũ sicut alia verba optatiui ꝛ sub iunctiui modi. ꝛ sic est ꝛtra arg. l. cũ certus. §. devitri. ꝛ ole. leg. j. de aur. ꝛ arg. leg. l. cũ quedaꝝ. §. pe. j. eo. vbi est verbũ erat ꝛ trahiť ad futurum. Nã. de bes intelligere qõ hic dixit que ibi erãt. §. testamenti facti tpe: qz dicit hic tex. als traheretur ad futurũ. vt.ll.§. alleg. ¶Opp. dõ hic ꝗ adiectio mancipiorũ videť facta causa augẽdi. Contra. §. l. pgi. §.

cui fundũ. So. hic enumerat mãcipia simpliciter. et sic species. ibi vero noiatim ꝛ singulariter et sic quedã individua. rationẽ vidistis. §. eo. l. quesitũ. §. pe. Item videť ꝙ ista. l. fm lec. glo. sit cõtra opinea: qz enumeratio specierũ respicit verbum per qõ genus significat: ergo debet intelligi. vt. §. l. prꝛogi. §. quidã. Nã. imo respicit verbũ significatiuum actus legandi fm lec. glo. q̃ dicit sic. lego fundũ cũ instrumẽto ꝛ cũ mãcipijs. ꝛ sic de necessitate regiť a verbo legauit propter ꝓpositionẽ cũ: cuius natura est vt actũ verbi significet: non aũt veniat ad determinationẽ nois. Contra hoc qõ dico videť: qz etiã si detrahiť dictio cũ: vt lego fundũ cum instrumẽto ꝛ mãcipijs videť ꝙ sit idem quod causa augmentationi⁹ sit facta adiectio mancipiorũ. vt §. eo. l. cũ delanionis. §. cui fundum. si respicis solutionẽ quã dedi in. l. quesitũ. §. pe. §. e. ego dixi qñq; enumeratio specierũ venit ad determinationẽ verbi seu participij per qõ genus significat. nam enumeratio specierũ non potest venire ad determinationẽ vnius nominis seu verbi vel participij. ita loquiť. §. quidã. §. l. prꝛogi. in prin. contra hãc sol. facit. l. sed ꝛ si adiiciatur. §. pro soc. ego solnui quod ibi ideo qz sic fieri solet. Et illã opi. tenendo non ob. dedi. etiam aliam sol. vt ibi dixi.

Paulus. Dicitur hic ꝙ supelleg. cedit legato. ¶Opp. de.l. ville. in prin. §. eo. Glo. solu. pluribus modis. sed tene mẽti vlti. solu. que est vera.

Scie. Quando enumeratio specierũ venit ad determinationẽ participij per qõ genus significatur videť facta causa limitationis ꝛ determinationis. h.d. vel aliter. per enumerationem specierum factã in codicillis restringitur legatum generis factũ in testamento. h.d. ꝛ nihil aliud.

Liberto suo. Legato fundi instrucꝛ ti nõ cedit seruus qui colit data mercede. h.d.

1 ☞ Copula ꝛ quãdo cadit inter res que ponunť in vna oratione ꝛ qualitas que adiiciť vni rei põt congruere alteri tunc intelligitur repetita sine data ad augmentum legati sive ad diminutionem: secus si qualitas sequenti rei non congruit.

2 Copula posita inter diuersas orationes nõ inducit repetitionẽ ex virtute sermonis sed ex presumpta voluntate disponentis quãdo als sequens dispositio est inutilis.

3 Copula posita inter orationes p se ꝓncipaliter copulatas nõ hz vim copule: fz magis cõtinuative.

4 Copula cum posita inter personas positas in eadem oratione ꝙ inducat repetitionẽ de virtute sermonis ꝛ rigore iuris.
Fallit fauore libertatis.

5 Copula ꝛ ꝙ: ꝛ similes quãdo ponuntur inter personas positas in eadem oratione ꝛ qualitas vel conditio adiecta primo potest vniformiter cadere in secundo tunc inducit repetitionem.

6 Dictio etiam iuncta cũ dictione ꝛ an inducat repetitionem precedentis qualitatis.

Caio. Virtus copulative qualitatẽ precedentis legati repetit in sequenti. h.d. ꝛ est no. casus ꝛ mẽti tenẽdus. ¶Opp. ꝛ videť qõ qualitas adiecta in vno legato nõ intelligiť repetita in legato alteri⁹ rei nisi ibi sit dictio amplius vel alia repetitiua. vt.l. in repetẽdis. ꝛ ibi no. §. de leg.iij. Sol. hec loquiť cũ due res copulant in eadem oratione: ꝛ tũc qualitas adiecta vni videtur in alia repetita secus in diuersis orationibus. vt.d.l. in repetẽdis. ꝛ ꝙbaf in.l. qui fundũ. §. de cõtrahẽ. emp. Sed cõtra istã sol. fortiter facit. §. de le.iij.l.fi. §. seio. vbi etiã in eadẽ oratione copula ꝛ nõ inducit repetitionẽ cõditionis. Solu. ibi qñ copula caditer psonas: hic ꝙ inter res legatas. Preter ea ibi ex repetitione predicebat diminutio legati hic aũgebať. ꝛ de hoc quãdo dicta in vna psona in alia videanť repetita. dic vt dixi in.l. mulieri et titio. j. de 3di. ꝛ dempto. l. publius. ꝛ.l. in lius pau lus. eo. ti. ¶Pro eni dentia ꝛ maiori declaratione an per copulatiuã inducať repetitio⁶ dicas sic. qñq;

pars videť vera si testator locuť⁹ est ꝙ verba futuri tpis vt q̃ crũt ꝛc. Idẽ etiã si ꝙ verbuꝝ ꝓsentis tpis. si testator ignorabat illas mallari tias esse in villa ꝛ hoc ne ex casu vel ignorantia fraudetur intẽtio sua ꝓdicta qz credebat debere esse in tpe mortis vel tpe testamẽti per predicta iura sed si locuť⁹ est ꝙ verba ꝓsentis tpis et sciebat ꝛ tũc secus: qz ita videť fuisse mẽs sua cũ aliter, nõ expresserit. ita tenet pau. de cast. in.d.§. legatũ. et l3 ista distinctio videatur equa tũ obstãt cõtra vltimã partes aliũ ex dictis iurib⁹ maxime. d.l. quesitũ. §. fi. sed videť colligitur ex summario. Bar. ibi. Et adde quod hũc tex. allegat ꝓ singulari Ludo. suo singulari ccccclxix. incipi. cõmuniter ꝙ Italiã. ꝛ sequiť Feli. i ꝓc. Reg pacifi cus. co. ij. circa fi.

☞ Andre. Poma. ¶No. istum. §. vide de isto tex. qd inferat Oldr. consi. cv. ver. circa tertium. in. ij. vol.

e ¶Inducať repetitio. an et qliter ꝓ copulam inducať repetitio. adde Bar. in.l. si ita stipulat⁹. §. chrysogonus. ō ver. ob. et vide plene qõ no. scripsit Bar. i l. ita legatarius. §. fi. de leg. iij.

f

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

copula inter res cadit q̄ ponunt in vna oratione. qñq; inter plures orationes. pmo casu † aut qualitas que psone rei adijcit pōt cōgruere alteri rei: et in sequēti intelligit repetita siue tēdat ad augmentum legati. vt hoc. ℣. siue ad diminutionē. vt. l. fi. ℣. cui dulcia. de vi. tri. ⁊ ole. leg. Et aduerte: q; ista q̄litas q̄ hic intelligit repetita nō est eadē numero cū ea que est in precedēti re. nā aliud est instrumentū fundi: aliud est instrumentū domus: sed est idē in genere: q; quodlibet est instrumētū: sed si esset aliā qualitas q̄ vniformiter respicere posset vtrāq; rē multo magis intelligeret repetita. exēplū in cōditione dici. lego titio fundū si nauis ex asia venerit et domū. Certe illa cōditio vna ⁊ eadē numero potest vtrūq; legatū respicere. ar. p hoc. ℣. de leg. iij. ⁊ l. in repetēdis. ⁊ q̄ ibi dixi nā idē est in dictiōe ⁊: ⁊ in dictione itē. vt. ℣. dicā. Si vero illa † qualitas sequēti rei nō congruat. ex̄plū lego titio fundū instructū ⁊ centū. Certe nō possum⁹ repetere instructos. vt. ℣. de le. ij. l. cū pater. ℣. cū impfecta. facit q̄ dicā. ℣. q̄ ponit inter personas. scdo casu q̄ ponitur inter diuersas orationes: tūc nō inducit repetitio ex virtute sermonis. vt. d. l. q fundū. de ẜben. emp. sed ex p̄sumpta[a] volūtate disponētis inducet q̄ als sequēs dispositio est inutilis. vt. ℣. de cōdi. ⁊ demō. l. iuli⁹ paulus. ⁊. l. cū seruus. ⁊. l. iuli⁹ nō ster. q̄. ll. pbant vtrūq; put dicit cōditionē adiectā libertati intelligi in legato sibi copulatiue annexo ne pereat legatū: ⁊ sic als nō intelligeret ℣ hoc verū q̄n per dictionē ⁊ adijceret oratio perfecta. nā si esset imperfecta tūc supplet ex precedēti cū qualitatib⁹ suis. put dixi de dictiōe itē. in. d. l. in repetēdis. ⁊ in. l. j. in pn. de pub. Ratio pdicto: est ↄq; q̄ copula cadit inter oones p se pncipaliter copulatas nō hz vim copule: ℣ magis dictionis cōtinuatiue. vt dicā. ℣. de re. dub. l. is q̄ ducēta. ℣. vtrū. qñq; copula cadit inter psonas: ⁊ tūc fi dicte psone sunt posite in eadē ratione est aduertēdū: aut p dictionē ⁊: q; ⁊ ffles sit dicta copula: aut p dictionē cuz.

4 Scdo casu † itelligit repetita de virtute sermonis et rigore iuris. Fallit fauore libertatis et illud de egtate. vt. l. iulius paulus. ⁊. l. cū seruus. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ de statuli. l. fi seruo. Ratio q; dictio cū: copulat accessorie. vñ si dico titio si nauis ex asia venerit cū seio lego centū. videor legare seio cū ea cōditione qua titio q est pncipalis in oone. Primo casu † q̄n fit per ⁊: q; ⁊ files tūc siquidē cōditio seu q̄litas adiecta pmo pōt vniformiter cadere in scdo: intelligit repetita. arg. huius. ℣. Exemplū titio si nauis ex asia venerit ⁊ seio lego fundū intelligo legatū seio sub eadē conditio. arg. hui⁹. ℣. ⁊. ℣. de leg. iij. l. in repetēdis. Si vero nō potest vniformiter cadere nō intelligit repetita. vt. ℣. de leg. ij. l. fi. ℣. seio. nā ibi seium heredē instituerat. vñ illa cōditio si heres nō erit est in ei⁹ ꝓpria persona potestatiua. ⁊ in psona vgoris q̄ nō fuit heres instituta dicta cōditio nō cadit: b si diceres: imo licet enim ista cōditio si heres ipsa vgor nō erit non cadit in ea: q; nō fuit instituta: tū intelligit sub conditione legatū si seius heres non erit. Rñ. tunc nō caderet vniformiter: quia in seio est potestatiua cōditio in vgore esset casualis. Sed fi cōditio apponeret post vtrāq; personā nominatā intelligeret in persona vtriusq;. vt. l. mulieri. de condi. ⁊ demon. et ibi no. Sinautē dicte psone noīarent in diuersis orationib⁹ dico idē q̄d. ℣. Sed quero † qd si cū dictione ⁊ ponerēt dictio etiā: exemplū lego titio fundū sub cōditione ⁊ etiam lego ei domū: an per dictionem etiam magis inducatur repetitio cogitabitis.

Predia. Debita in nouationē deducta legato ifirumēti nō cedūt. h. d. ℂ Op. de. l. cū filius. ℣. heres me⁹. ℣. de le. ij. Sol. dicunt qdā q̄ ibi nouatio pcedit legatū. hic secuta est vel ibi fuit legatū special⁹: hic generaliter. ⁊ ista plus placet. Sed ℨ hoc op. de. l. nepoti. ℣. eo. Sol. ibi loquit de nouatione q̄ fit per sniam que nō nouat obligationē. hic vero de nouatione q̄ fit p stipulationem. ⁊ plene dic vt ibi dixi. tene menti.

Idē quesijt. Filij ⁊ vgor serui noiati legati non cedunt. h. d

Pamphile. Nō videtur absens a fundo qui alibi cā discipline est missus. h. d. De hoc. ℣. de lega. iij. l. quesitum. circa pn̄. ⁊ inducas in arg. vt ibi dicitur.

ℂ Podere legato quid veniat.

Tyranne. Pascua deputata advsuz fundi ⁊ cū eo vno noie nūcupata legato fundi cedūt. h. d. tene mēti. Not. q̄d nō ob. q̄ si aliqua separatio bñ venit qcq̄d vno noie nūcupat. facit ad hoc. l. predijs. ℣. balneas. cū. ℣. sequētib⁹. ℣. de leg. iij. Et hoc facit ad c q. ⁊ q̄n legat podere: vt intelligat podere qcq̄d vno noie nuncupat licet simul non stet. digi in. l. si ita. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊. l. j. ℣. de reb. dub.

Instructis. Quod alibi causa custodie est repositū instrumento domus cedit. h. d.

Qđ adijcit. Sed qd in dubio. Certe in dubio videt legat⁹ fundus ifructus. vt. l. predia. ℣. ita legatū. j. c.

Cum fundus. Dei ta materia vtrum quādo legatur fundus sine instrumēto an cedat instrumentum. habuistis. ℣. eo. l. ij. ℣. dotes.

Fundo. ℣. collegio. Sol. credo ↄ glo. ibi intelligēdo vt ibi dicit dicat male ⁊ contra casum huius. ℣. ⁊ sic cōcorda illum. ℣. cum isto. vel forte aliter: vt ibi dicemus.

Fundo. Op. glo. de. l. j. ⁊. ij. ℣. ti. j. vbi mortuo seruo extinguit legatū peculij. Sol. dicit gl. hic nō fuit legat⁹ peculiū cū seruo pncipal⁹. vñ nō est accessio seruis ℨ instit⁹. ex ℬ apparet sol. ad. l. q̄s tū. ℣. papinian⁹. vbi legato instrumēto nō cedūt noia debitor⁹ nec peculiū. Sz rñdet. itelligo q̄ hic erat aligd i peculio q̄ erat instrm. ⁊ ℬ apparet ex solutiōe precedēs ℨ: q; hic cedit peculiū tāq̄ instrm: nō aūt cedit seruo. al⁹ legato instrumēto nō venirent noia debitor⁹. vt ibi.

Cum queritur. Dic de hoc vt supra eodem. l. ta berne.

Fundi. Istud instrumentum quod est in fundo inspicit: non quod fundus sustinere potest. h. d.

ℂ Fornaciarij quod non veniant fornace instructa legata
2 Fornax non videtur legata legato instrumento fundo vbi est fornax.
3 Genus a quo remouetur: remouetur ⁊ quelibet eius species.
4 Principali remoto remouetur ⁊ accessorium.

Quidā. Hic. ℣. hz duplicē literā ⁊ fm diuersitatē lē diuersificatur lec. ⁊ fm primā. h. d. Fornace † instructa legata non cedūt fornaciarij q̄ maiori parte anni alibi operanē. h. d. ⁊ fm istā debetis hīe fligrimos. vel alr fm aliā literā. Qui † legat instrm fundi vbi est fornax non videt legare fornacē. Itē a quo † remouet genus ⁊ quelibet eius species. h. d. ⁊ probat in. l. in suis. j. de suis ⁊ legi. Vel aliter † a quo remouetur principale ⁊ eius accessorium. h. d.

Olia. Vidistis. ℣. eo. l. cum fundus.

1 Molae que sunt ad vsum quotidianum veniunt appellatione supellectilis magis q̄ instrumenti.

Molas. Ergo mole sunt istrm. ℨ. ℣. e. l. cū delatiōis. ℣. asinā. Sol. itellige q̄n iste mole erāt parate ad vsuz pdij rustici: sec⁹ † si ad vsuz ↄtidianū vt mole i gb⁹ fit salsa: q; tūc magis putarē q̄ cōtinet appellatione supellectilis q̄ appellatiōe istrumēti.

Predia. Instrumento fundi maritimi non cedunt serui piscatores dominum sequentes. h. d.

ℂ Domicilium dicitur transferri de loco ad locum quando quis recedit cum familia ⁊ rebus.

Affini. Qui peregrinat ad tps cedit instro fundi. Itē fruct⁹ nō expressi nō cedūt. h. d. ℂ Illo. tex. i ℣. q̄stū. ibi cū qdā rc. ⁊ ibi relictis cōseruabis rc. Dicit hic q̄ volūtas defuncti seruat: sed qd in dubio. dicit glo. q̄ nō vident fruct⁹ legati nisi manifeste probet. Adverte ad vnū nos habem⁹ i. l. domiciliū. ⁊. l. fi. ℣. pe. j. de ali. leg. q̄ domiciliū trāsferr re ⁊ vbo. ℂ Idodo † querit⁹ qualiter domiciliū trāsfertur re. Rñ. hic habetis tex. q̄ q̄si quis recedit relicta familia ⁊ reb⁹ nō videt habere animū domiciliū trāsferēdi: secus si recederet cū reb⁹ ⁊ familia: vt hic in ver. quesitū. pro hoc facit. ℣. qui. mo. vsufru. amit. l. si mulieri. ⁊ hoc tenet Jnno. ⁊ non allegat istū. ℣. in. c. ex trāmissa. extra de renun.

Liberto. Generali legato eoz q̄ in fundo erāt cedūt oia nisi alio de mēte testatoris appareat. h. d. vos habetis glo. Ro. magnā factā p elegātia vba. ℂ Op. dē q̄ vinū vēditū cedit ℨ in. l. rē legatā. j. de adi. le. rūdeo hic. pbat ℨ tia volūtas eoipso q̄ volūtarie vendit. ℂ Quero qd vult dicere tex. vt. ℣. respōsum. Rñ. refert ad oia supradicta: nisi aliud pbet. Jn ℨuñ. pbat ex his q̄ no. hic in gl. quā vide. q̄ incipit q̄ sane liquet. ⁊ expone angustiaq̄. i. tenor verboꝝ stricte sumptus: vt pt⁹ in isto. ℣. item eius qualitas. vputa q̄ legatarius non est capax huius rei in re presenti. i. in presenti. ℣. non habetis alia.

1 ℂ Ager quid sit remissiue ad glo.
2 Fundo legato veniunt fossata ⁊ mensurantur cum fundo.
Colonus non tenetur facere fossata per petua sed que sunt ad vtilitatez temporis quo conduxit.

Ita legatū. Legare fundū sicut est vel sicut erit equiparat legato fundi instructi. h. d. ℂ Quero † quid sit ager. Dic

a ager: Dic vt in glo. q̄ incipit. i. instrumenta ex qua habes⁹ q̄ legato fundo fossata cedunt ⁊ debēt mensurari cū fundo: ⁊ secus in via. Sed quero
b an † colonus q̄ simpliciter cōduxit fundū debeat facere fossata ⁊ ea purgare. Aide q̄ dixi in. l. impēsis. ℣. de impē. in re. do. fac. ⁊ ibi dixi. si q̄ sunt fossata ad perpetuā rei memoriā nō tenetur facere. Si vero sunt tātum ad vtilitatem presentis anni in quo conduxit ⁊ illa tenetur facere.

Fundos. Quid vult dicere tex. in ff. ibi quod verbis cōpendisset dic vt in glo. ⁊ bene.

Lucius. In legato fundi instructi inspicit tēpus mortis. h. d. ℂ Opp. de. l. si ita. j. de aur. ⁊ arg. leg. Solu. hic loquitur in legato vniuersali ibi in indefinito vel singulari. facit ad hanc. l. ℣. eo. l. mancipia.

1 ℂ Disponens ⁊ dispositum non cōpatiuntur se sub eodem genere.
2 Que differunt fm plus ⁊ minus non differunt genere sed specie.
3 Testamentum disponit de testamento ⁊ sententia de sententia quando alterum alteratur.

c **Sinauem.** Disponens † dispositum non cōpatiuntur se sub eodē genere. h. d. Et dic
1 vt no. per ℣. in. c. mora de reg. iur. lib. vi. Item que † differunt fm plus ⁊ minus non differunt genere sed specie. h. d.
2 ⁊ est lex multū phica. ℂ Op. de. l. cū delationis. ℣. j. ⁊. l. q̄situ. ℣. ℨ si fundus. ℨ. eo. vbi dicit est instrumentū hominis. Dicit gl. speciale in hoc: vel ibi loquitur de instrumēto instrumēti: hic de instrumēto pncipali. non placet. quare dic ibi accipiuntur homines tanq̄ res diuerse ⁊ separate. ⁊ ideo nō videntur esse sub eodem genere vel specie: quia tanq̄ res
3 non tanq̄ homines assumuntur. ℂ Item opp. † nonne testamentū disponit de testamento. vt. l. postbumus. in fi. de inīust. testa. Item nonne sententia disponit de sentētia confirmando eam. vt. l. eos. C. de appel. ⁊ sic disponēs ⁊ dispositum sub eodem genere compatiuntur. Respōdeo hic loquitur quando disponens ⁊ dispositum durant. ibi quādo vnum alterat⁹: q; desinit esse testamentum vel sententia.

ℂ De peculio legato. Rubrica.

1 ℂ Principali extincto accessorium extinguit. ⁊ in fine vbi se remittit.
2 Seruo ⁊ peculio legato extincto seruo non extinguitur legatum peculij.
3 Dictio cum in bis quorum natura est vt vna res alteri accedat coniungit accessorie in alijs principaliter et in summario.
4 Seruo cum peculio legato et in peculio sit vicarius alienato seruo peculij extinguitur.

1 **Seruo legato.** Extincto † principali extinguitur accessorium. hoc primo. Et dictio cū coniungit accessorie in bis quorum natura est vt vna res alteri accedat: in alijs coniungit principaliter. h. d. cum tribus seq. ℂ Ad. tex. in. l. nāq̄ rc. Dicit hic q̄ extincto seruo extinguitur legatum peculij. cōtra. j. eo. l. tūc inutile. in. l. seq. Sol. ibi seruus est extinctus post mortē dñi. ⁊ sic postq̄ legati dies cessit: hic autē eo vino.. ℂ Itē op. ℨ. ti. j. l. fundus. ℣. fi. Sol. ibi peculiū nō erat accessio serui sed instrumēti. q̄ instrumentū non est extinctū. ℂ Itē opp. ↄ extincto principali nō extinguitur accessoriū. vt. l. intelligere. C. de lui. pig. Sol. ibi plenissime tractauit Pet. istam materiā. dic vt ibi. ⁊ canoniste. in. c. inter dilectos. de fi. instr.
d ℂ Itē opp. de. l. quid tamē. in pn̄. ℨ. qui. mo. ℣. usufru. amit. vbi dicitur q̄ extincto pncipali nō extinguitur accessoriū. Dicit glo. hoc verū q̄n pncipale est pretiosius accessorio: secus si econtra vt ibi est. Ista sol. est multū no. si esset vera: sed mihi videt q̄ sit cōtra tex. l. ⁊ fi nō fint. ℨ. peruenamus. quē glo. alleg. vbi nō inspicitur pretiositas quando est certū
2 q̄ sit accessoriū: ideo est aliter respōdendū ad. l. quid tamē. Sed † anteq̄ respondeā quero. pone q̄ testator legauit seruum ⁊ peculium. an extincto seruo legatum peculij extinguatur. Pet. q̄ nō. l. si cui. ℨ. ti. j. ⁊ Ly. refert in. l. intelligere. C. de lui. pig. Ratio q; tunc peculiū est legatū principaliter nō accessorie. Per hoc respōde ad. l. qd tamē. q̄ ibi nō fuit legatus fundus accessorie per cōiunctionē cū: sed principaliter percipiunt:
3 ⁊ ideo extincto legato ville nō extinguit legatū fundi. ℂ Opp. Tad. l. et
e ⁊ fiancilla. de testa. ℨ. l. pg⁹. Sol. ibi dictio cū cadit[e] inter res quarum vna alteri cōsuevit accedere. ideo cōiungit accessorie. hic vero cadit inter psonas quarū vna nō accedit alteri. vt. l. iustissime. ℨ. de edil. edic. ideo cōiungit principaliter. ⁊ sic legato vnius rei extincto non extinguit alterius.
4 ℂ Quero quādo testator † legauit seruū cuz peculio ⁊ in peculio erat vicarius: an alienato seruo extinguat legatū vicarij. Jo. q̄ sic. ⁊ hoc not. in. l. j. Sed ista glo. videtur cōtra. l. iiij. huius tit. Sed sustinēdo Jo. dic q̄ ibi legauit vicarios nominatim fm glo. Jo. loquitur quādo nō fuerunt nominati vicarij: sed erant cum peculio. de hoc vtrū extincto principali extinguatur accessorium. dixi. ℨ. ti. j. l. fi cui.

1 ℂ Actione personali peculium potest peti quando agitur vniuersaliter: ⁊ singulariter res in peculio existentes rei vendicatione.

Videspeculiū. vt no. in. l. q̄ 62. ℨ. de impē. in re. do. fac. tamē singule res debēt vendicari vt hic habes. cōtra imo fuit cit agi vniuersaliter † sicut quādo petitur hereditas vniuersaliter petit

vt no. in. l. j. ℨ. de edē. in. j. glo. mag. Sol. si petitur actione personali potest vniuersaliter peti vt in cōtrarijs. si petit rei vēdicatione singule res debent peti. vt hic. hoc declarauit. ℨ. fol. ma. super rub.

1 ℂ Solutione lz singula corpora in peculio vel hereditate ipso iure minuantur: tamen quando fit diuisio facti in vna re singulari solutio fit vel pluribus ne patrimonium deuastetur.
2 A dictio facta ad legatum minuendū vitiat legatum: secus si ad augendum.
3 Liberatio quando est legata extraneo non refert an testator ipsum liberet vel iubeat heredem liberare nisi legat non fit liberatus ipso iure.
Liberatio facta seruo per dominum operatur vt seruus sit liberatus ipso iure.
4 Seruus non est liberatus incontinenti ipso iure quando testator inbet heredem seruum liberare.
5 Heres granatus vt liberet seruū qua actione conueniri possit.

Si vero sic. ℂ Op. ℨ. e. l. si sticho. Solu. hic loquit ō corpoꝝ[b] q̄ debent remanere in peculio: secus si alia corpora essent legata. ℂ Itē op. ℨ. e. l. si ō⁹ seruo. Sol. ibi loquit q̄n legatarius soluit hr̄di. ℂ Itē op. ↄ hic q̄ singulariter corpa minuunt. Cōtra imo in vna re ⁊z fieri solutio. vt. l. nō ampli⁹. in fi. ℨ. de leg. j. et
1 C. q̄n ⁊ qui. quar. pars debet. l. ij. Solu. ipso † iure
c fit p rata diminutio p quolibet corpore. sed si pueriret ad diuisionē que est facti: vt glibet p diuisio possideret deberet assignari in vna re vel pluribꝰ. ita q̄ patrimoniuz p particulare assignationē nō deuastaret. vt. ll. cōtrarijs. ⁊ insti. de oñi. iud. ℨ. cōmode. ita est in. l. fal. nam lz falcidia diminuat oia legata ipso iure. vt. l. plautius. ⁊. l. lineā. j. ad. l. fal. ⁊ ibi glo. ⁊ dixi plenissime. j. ad. l. falci. l. in. iiij. ℨ. ⁊ fi fuerit. ℂ No. tex. ibi: nec eñ potest crescere vendi-
2 catio rc. ℂ Opp. q̄ per hāc adiectionē vitiet legatū. vt. l. per seruū. ℨ. j. ℨ. de ysu ⁊ ha. Rñ. ibi illa adiectio erat ad diminuendum. ideo legatū vitiat. hic vero erat ad augendū. ideo nō vitiat. Itē o: hic q̄ ex istis ỹbis nō pōt habere actionē lz exceptionē. d cōtra ex istis ablatuis absolutis deducto ere alie no rc. videt q̄ cū actio petitiōis fideicōmissi respicit psonā quā testator pōt granare. vt. l. fideicōmissa. ℨ. cū esset. ℨ. de le. iij. ⁊ no. in. l. in rōne. ℨ. tā ⁊ si. j. ad. l. fal. sed hec heredē respiciūt ergo videt q̄ heres possit cōueniri fm testamētū. hic o: ℨuñ. hui⁹ contrarij timore forte dicit Ro. q̄ tex. loquit de rigore: sed de egtate sec⁹. doc. cōiter tenēt ℨuñ: q; hic nō hz locū actio lz exceptio. h: enim puto vtriusq; opi. eē verā. Pro cui⁹ euidētia debes scire † q̄ qñq;
3 liberatio legat extraneo. ⁊ tūc nō refert vtrū testator ipm liberet vel iubeat heredē liberare. vt. l. iij. e ℨ. nūc de effectu. de li. le. ⁊. l. nihilomin⁹. eo. ti. Sed q̄n relinquit liberatio seruo est differentia: q; aut dñs liberat nuda volūtate: ⁊ seruus statim est liberatus a debito. vt hic in vñ. fi dñs rc. sed in libero hoie nō esset sic: q; lz testator remitteret debitū nō esset liberat[a] incōtinēti. lz pōt agere vt libereꝰ. vt
4 d. ℨ. nūc de effectu. ⁊. l. nihilomin⁹. Sz † q̄n testator nō remittit ipsi seruo sed iubet heredē remittere: tūc seruus nō est liberat[a] incōtinēti sed pōt agere vt libereꝰ. Tūc ad ꝓpositz q̄n testator dicit ista
5 vba peculio nō deducto vidē granat⁹ heres vt liberet ideo seruus nō pōt agere. ⁊ tra heredē actiōe psonali vt eū liberet ita loquit opi. Ro. lz si vellet peculiū statim vēdicare nō pōt incōtinēti q; nō est incōtinenti liberatus a debito ⁊ ita loqu if tex. hic eñ nō potest crescere vēdicatio peculij. ⁊ sic loquit hic de rei vēdi. sed bñ pōt agere actione psonali vt libereꝰ vt dixi. vide glos. q̄ incipit corpoꝝ. in fi. ℨ. volūtate. Sol. vt ibi: q; nō habebat voluntatē de functi nec heredis. hic fic. ℂ Item op. ad fi. ℨ. de. l. peculiū seruo. j. eo. ti. Sol. ibi legauit res singulares: hic vero peculiuz sub noīe vniuersali. Et hoc inducit glo. ad. q. Vide glo. q̄ incipit. nō expectat ibi. ⁊ fm hoc facit questionē et no. ipsam ⁊ adde q̄ aliter dicit glo. ℨ aut. ingressi. ⁊ ibi vide Ly. ℨ pe. q.

Vicario. Duobus modis legit in glo. clare.

ℂ Ex q̄ habes. et vide Bal. in. l. riparum. ℨ. de rerū diui. And. barb.

ℂ Addēturari cū fundo. An fossata debeant mēsurari. adde bart. in l. littora. de ẜben. emp. q̄d aūt si vēdo. q. pedes terreni hic ⁊ ibi fit murus longus: an il le murus debeat cōputari intra latitudinē horū. q. pedū tex. no. videtur velle q̄ nō in l. j. ⁊ q̄ ibi bar. de via pu. et ad bar. adde pau. de cast. in. l. si in lege. ℨ. colonus. ℨ. loca.

ℂ Si nauez. vide Bar. in. l. iperiū. de iurisdom. iudi. in quinto gradu meri imperij.

ℂ Itē opp. et vide. l. non dubiuz. C. de legi. vbi dicit si accessorium est eque principale nō extinguit. et vide quod not. in l. pacta que ⁊tra. C. de pact. et vide Jo. in. l. quod bonis. j. ad. l. falcid. Andre. Barba.

ℂ Dictio cum cadit. not. differētia inter ⁊: ⁊ cū. adde Bar. in. l. j. ℨ. fi pē. ap. mots interue. per bar. in. l. titie texto. ℨ. i. de le. j. ⁊ de dictione cū: vide not. p Bart. in l. si ita. ℨ. q̄stio. ℨ. de ma. te. ⁊. ℨ. i. l. si cū fundū. de fun. instru. et ibi scripsi conco.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Sicut autē. de isto tex. vide no. p bal. in l. si certis. a ſi vl. col. C. de pac. per Bart. in l. ge rit. in vlt. colū. de acqui. heredi. per Bald. in l. ij. C. an ſeruus ex ſuo facto. ꝛ in aut. ꝛ oino. C. ne vxor pro mari. in vlt. col.

c→ Andre. Poma.

a ¶ Sicut autē. vide qd dicat Bal. in l. ij. C. an ſeruꝰ ex ſuo facto. Alexan. cō ſi. xij. in. ij. col. in. ij. vol.

b ¶ Interdum. et illam. l. proculus no. qꝛ fm Angel. ibi eſt valde ſing. qꝛ legando vſum fructū quis videt legare ꝓpietatē. Andre. barba.

b ¶ Interdū. intellectū huiꝰ tex. vide per imol. poſt Bart. in l. ex hac ſcriptura. i. pun. v. col. j. de do. ꝛ in l. centurio. de vulga. ꝛ pupil. et per imol. in. viij. col.

c ¶ Si cōſeruum. no. intellectu ꝛ ad limitationē l. contra negantē ad. l. aquil. et ꝓ hoc eſt tex. in. l. palam. ſ. habet. ꝟ. ergo ꝛc. 1 ſ. de ritu nup. et hoc dictū limita. vt dixi in. l. hereditatez. j. ad. l. fal. itē videt qō pena nō deberet minui iſto caſu propter cōſeſ. ſe. per predicta ſicut nec poſſet augeri ꝓ negationē. quod ſing. no. ꝛ ſequit Bal. in. l. ea q̄. C. de cōditio. inde.

d ¶ Si peculium. tex. eſt aureus ſed in contrarium facit multū q̄ not. Bar. in. l. nomen. ſ. filio. ſ. de lega. iij. ꝛ quod ibi dixi. ꝛ alle. huc tex. Ro. in ſuis no.

e ¶ Offendere in perſona. offendere in veſtibꝰ an ſit offendere in perſona vide Bar. i. l. licitatio. j. de publ.

f ¶ Oō libellus. no. ꝓ libellis. ad de Bar. in. d. l. j. et i. d. l. ſi cū nulla. et in. l. ij. ſ. ſi prīᵒ. de vulg. ꝛ pupil. 1

¶ Pecuniū ſi legatur ſeruo: ſeruus nō pōt petere id qō dōs debet ſibi: ſed habet ius cōpenſandi.

Sicut autē. [a]Videt ergo q̄ id quod dōs dꝫ ſeruo nō pōt petere niſi dōs expreſſe dixerit. † Rō eſt: qñ legat peculiū videt legari qcqd eſt in peculio ꝛ actiones peculiares cōtra debitores: ſꝫ cōtra dūm nō erit actio. ideo nō pōt peti, niſi 2tra debitorē peculiarē. Itē actione ex teſtameto nō pōt peti: qꝛ dōs nō expſſit aliquā q̄titatē qđ tanꝝ debitā legaret ſꝫ cōpenſari poteſt: qꝛ ius cōpēſandi bene eſt queſitū ad id qō dōs debet in peculio et hoc voluit dicere Ro. quantū ad cōpenſationem ſufficit dominū nolle.

¶ Pater vel dominus licet ſcribat filio ſe debere non per hoc efficitur debitor.

An ꝛ qñ dōs. Not. † hic q̄ ly pater ſcribat filio ſuo ſe debere ſeu dōs ſeruo: nō ꝓpter hoc efficit debitor. cō cordat. l. non ſolū. ſ. fi. ſ. de pecu. leg. ꝓ hoc facit qō dꝫ nuda ratio nō conſtituit debitorē. vt. l. nuda ratio. j. de dona. ꝛ ibi dixi. tene menti.

Eniꝫ.

Qui ſtichū. Quero quomodo poteſt iſtud eſſe qō dōs contra ſeruū ſuum nō habebit actionem. ꝛ ſic videt q̄ nō poſſit repetere id qō ſeruus debebat cōtra ea que vidiſtis. ſ. e. l. ſi peculiū. ſ. ſicut aūt. R̄ndeo ſeruus hic nō aget cōtra ſeruū cū actio deficiat: ſed heres ipſo deficiēte dabit cuilibet peculium ſuū. ita dicit glo. ꝛ bene. q̄ glo. incipit ꝛ ſic apud heredē remane re. Iſta glo. eſt poſita in ſequenti. ſ. et hoc ſi heres vult. alias ſeruus nō poſſet agere cōtra heredem ꝓ eo qō ſeruus debebat. ſicut non poſſet ꝓ eo quod dōs deberet vt vidiſtis in. ſ. ſicut autem.

¶ Que inducuntur ad diminutionem operantur augmentum quando aliter diſpoſitio nō poſſet habere effectum.

Dominus grauando ſeruum vt det centum bere di videtur ei legare peculium.

Interdum. [b]Que inducunt ad diminutionez operantur augmētū: † qñ als diſpoſitio nō poſſet habere effectum. h. d. Concordat. l. proculus. in pr̄in. ſ. de vſu fruc. contra hoc videt tex. expreſſus in. l. cū tale. ſ. falſam. j. de condi. ꝛ demon. Ego reſpōdi ibi ſic: qꝛ illa diſpoſitio poteſt habere effectū per ſe. grauauit eñ ibi heredem qō daret ideo licet titio nil ſit legatū tamē heres dare poteſt. hic vero nō habet effectū illa diſpoſitio niſi peculium ſit legatū grauit enim ſeruū q̄ daret cētum ex peculio quem grauare nō poteſt niſi peculiū legauerit: qꝛ nil habet ſeruus. Iſta ratio nō videtur concludere: qꝛ licet dōs non leget peculium ſeruo tamen nō poteſt cū grauare eo modo quo hic dꝫ legando ei libertatem ſi heredi vel alij centū dederit et poteſt ei ꝓmiſſum de peculio dare. nec tamen lex dicit q̄ videatur ei legatū peculium. vt. l. iij. ſ. fi. ſ. de condi. ob cau. ꝛ. l. iij. ſ. et parui. j. de ſtatulibe. Solu. ex eo q̄ † teſtator hic dixit q̄ centū daret heredi vel alij vult q̄ libere poſſit dare de peculio. ꝛ ſic ſibi videtur legare: quia alias dare non poſſet inuito here de. vt. d. l. iij. ſ. fina. de condi. ob cau. ſequentem. ſ declara vt in glo. et bene.

Dquod ſeruo. Hic ē bo nꝰ caſus et menti tenendus.

¶ Pena nunq̄ augetur contra negantem quādo fit a ſtatuto ipſo iure.

Sicōſeruum. [c]Not. in hoc. ſ. vos ſcitis qō in actione l. aquil. fit cōdemnatio in duplum cōtra negantē. illud eſt verū in condēnatione que fit ꝓ iudicē: ſed qñ ipſa lex cōdēnat videt fieri condēnatio contra cōſitentē. vel verius cōtra nō negantē. ꝛ ſic in ſimplū. vt hic. ꝛ. l. ſed ſi dānum. ſ. ſed eſt q̄ſtionis. ſ. de pecu. ꝛ hoc tene menti ꝓpter ſtatuta que imponūt penā ipſo iure: qꝛ nunq̄ augetur pena † cōtra negantē q̄ condēnatio videtur fieri tanꝝ cōtra non negantē. ꝛ ideo pena in negatione nunq̄ augetur. 1

¶ Stante ſtatuto q̄ emens omnia bona alicuius teneatur ad debita ꝛ credita an ſit aliqua via vt emptor non teneatur.

Speculium. [d]In terra noſtra eſt ſtatutum † qō qui emerit omnia bona alicuius ad debitum ꝛ creditum teneaꝫ. eſt ne aliquod remediū ne emptor teneatur ad debita. Certe ſic quod emat omnes res ſingulariter. caſus eſt hic no. ꝛ menti tenendus.

Jquoq; Nonne hoc eſt contra regulam catonia nam. Reſpōdeo hic loquitur de legato facto ſeruo quo caſu cedit ad adita hereditate. quo caſu regula catoniana non habet locum. ſecus putarem ſi eſſet legatū factum extraneo.

¶ Seruus veſtitus ſi legaꝫ in quo differat a legato ſerui cū peculio. Veſtis habetur in ſeruo loco rerum coherentium non acceſſoriarum. Veſtis peti poteſt actione rei vēdicationis qñ ſeruus legatur veſtitus. Tangēs veſtimēta alicuius an dicatur offendere in ſpona remiſſime. Participiū veſtitꝰ cōiungit acceſſorie in reb⁹ que cōſueuerūt accedere.

Mancmutile. Iſta. l. eſt glo. legis. j. ſ. c. C Op. j. eo. l. cū dōs. ſ. j. ꝛ q̄ ibi no. ſolu. intelligas. l. iſtā quādo fuit legatus ſeruus cū peculio ſecus ſi fuiſſet legatū peculiū tantū. vel ſeruus ꝛ peculiū copulatiue. vt. l. cū dōs. ſ. j. j. eo. ꝛ. ſ. eo. l. j. dixi in. l. aliter atq;. ſ. eo. C Quero † qñ legatur ſeruus veſtitus in quo differat a legato ſerui cuꝫ peculio. Dicit gl. qꝛ poſt mortē dñi mortuo ſeruo veſtis nō poteſt peti licet poſſit peti peculiū. Itē veſtes habētur loco rerū coherentiū nō dico aſſeſſoriarū. ſicut claues vel clauſtra domus. Ego nō video q̄ iſta lex poſſit aliter intelligi ſuſtinendo iſtam glo. ꝓ iſto modo. ſ. q̄ veſtimenta nō poſſint peti actione perſonali qz nō videnꝫ legata veſtimēta qꝛ accedunt ſeruo tanꝝ pars eius ſed rei vēdicatione bene poſſunt peti vt coniuꝫ ꝛ cognus. vt. l. mortuo. ſ. de lega. ij. ꝛ in hoc differt legatū ſerui veſtiti ꝛ legatū ſerui cū peculio. Et ſic no. qñ legatur ſeruus intelligitur legatus veſtit² tanꝝ veſtis ſit coherens ipſi ſeruo. Et fm hoc † facit ad. q. an ille qui tāgit veſtimenta dicaꝫ offendere in perſona. [e]Et dixi in. l. j. ſ. in hoc interdicto. ff. de no. ope. nun. ꝛ eſt tex. i. l. j. de his qui deie. vel effu. C Itē no. † q̄ participium veſtitus cōiungit acceſſorie in his rebus q̄ conſueuerunt accedere. dixi. ſ. ti. j. l. ſi cui. facit ad. l. iſtam. ſ. depo. l. j. ſ. que depoſitis.

¶ Legatum non vitiatur tranſpoſitione verborum.

Ordo verborū in voluntate dubia inſpicitur. ſecus in voluntate certa.

Libellus peto talem ad ſatiſfaciendum cōpelli et cogi ꝛ ad predicta cō demnari valet.

Vidam. Trāſpoſitio † verborū legatuꝫ nō vitiat. h. d. C No. tex. ibi nec quicq̄ ꝛc. C Op. ſ. de vſufru. l. † quoties. j. rñ. Sol. ibi loquitur in volūtate dubia vbi reſpicitur ordo: hic in voluntate certa. C Item opp. de lega. ij. ſ. ſi quis. ſ. de vulg. ꝛ pupil. Sol. vt ibi. C Quero † dicit aduocatus in libello. peto talem ad ſatiſfaciendū compelli ꝛ cogi ꝛ ad predicta condemnari. C Opp. q̄ libellus † nō valet: quia prius petit execution em ꝙ ſententiā. Contra. l. j. C. de execu. rei iudi. ꝛ. l. ſi cū nulla. de re iudi. tamen iſte tex. phat q̄ valet ibi dū dicit reſpōdi in cōiunctis. et ꝓ hoc. ſ. de here. inſti. l. talem. ſ. j. ꝛ. l. ij. ſ. ſed ꝛ ſi qs. ſ. de vulga. ꝛ pupil.

¶ Generi per ſpeciem in aliam tranſlatam derogatur.

Si vni legatur genus alteri ſpecies nō diſtinguitur qō precedat.

Seruo. Generi † per ſpeciē in aliā trālātam derogaf. h. d. C No. tex. ibi nec̄ referre. C Op. q̄ ancilla q̄ erat in peculio debeat cōmunicari vel eſſe neutrius. vt. l. titie textores. in pr̄in. ſ. de leg. j. ꝛ. l. ſeruis vbanis. ſ. fi. ſ. de leg. iij. Dicit glo. hic generi per ſpeciē derogatur quaſi legatum peculij ſit ſpecies: ſed legatū ancillarū ſit genus: ſed in cōtrarijs vtrūq; erat genus. vt iſta ſolutio ꝓcedat oportet te ponere qō in peculio erat tñ vna ancilla ꝛ nihil aliud. ꝛ ſic peculiū erat ſpecies quo ad legatum ōm ancillarū. ſed ſi in peculio eſſent plura alia: tunc legatū peculij eſſet vnum genus per ſe: ꝛ legatū ancillarū eſſet aliud genus. Sed intelligendo quod vtrumq; eſſet genus dic ad cōtrarias. ll. q̄ hic dicit ancillas ſuas vnde non videtur legare illas que ſunt in peculio. vt. l. ſeruos. ſ. fi. ſ. de le. iij. ꝛ ſic verbū ſuas tollit contrarium. C Opp. de. l. queſitum. ſ. fi. ſ. de fun. inſtru. vbi videtur q̄ ancilla debeatur ei cui eſt legatum peculium. Reſpondeo verbū ſuas poſitū in tex. tollit contrariū. qz in peculio videtur quando vni legatur genus alteri ſpecies non diſtinguitur qō precedat.

¶ Soluens generaliter ꝓ aliquo inuito: ꝓ omni eo quod tangit perſonam vel libertatem vel vitam vel ciuitatē pōt ab inuito repetere.

Si pater vinens ſoluit condemnationem ꝓ filio an ꝛ qñ filius ſibi imputabit in partem.

Pater redimens filium ab hoſtibus videtur facere officio pietatis nec ex hoc filius tenetur.

Tichus. Qō dōs ſoluit ꝓ vicario quē in cauſa tū deducit. ꝛ de peculio ordinarij vſq; ad eſtimationē vicarij qō vero aliuſ ꝓ vicario ſoluit de ipſius vicarij peculio tantum deducit de peculio ordinarij nullo modo. Itē nemo eſt in peculio ſuiſ ipſius

Jo. de Cobarruvias de Reſolutionibus cap. 9. libro 2. min. † J. adfini.

a c→ Andre. Poma. C Certe nō. vide in ſimili glo. in. c. in finnāte. lxxxij. diſtin. ꝛ quod no. Spe. in ti. de fal. ſ. fi. vñ. ſed quid ſi infirmo. ꝛ vide que ponit ad hoc Aleg. in. l. quāuis. in vlt. col. vñ. ꝛ iſta preſumitur argu. ff. ſolu. ma. Pau. de caſtr. in aut. ſi captini. C. de epiſ. ꝛ cleri.

b ¶ Non poteſt dicere. quādo ſoluens ꝓ inuito ꝛ ignorante repetat actione neg. geſt. vide Bal. in aut. contra rogatus. ad trebel. ꝛ ibi doct. et in aut. ſed nouo. de ſer. fugiti. ꝛ Bal. ꝛ Imol. in l. ſi. in pn. ſ. de cōdi. inſti. vide bal. in. l. ſi. C. de nego. geſt. imo plus cō ſoluit Bar. quod ſi condēnatus eſt dñes necvelit ſoluere nec alius poterit inder facere executionē in bonis ne incidat in penam alleg. l. eſt a duobus. ſ. idem b reſpondet. el. ij. ꝓ ſocio. ꝛ hoc ſequitur Pau. de caſt. in. l. quāuis. ſol. mat. an autē ſoluens ꝓ infirmo iuito: vt cureꝫ repetat iſta fuit qō Buili. de qua in Spec. in ti. de ſalario. ſ. fi. v. qd fi infirmus. lxxxiij. 2 diſt. puidendum. in glo. ꝛ dic q̄ ſic qd aūt in ſoluēte ꝓ cōdēnato ciuiliter tantum vide Joā. and. in. c. cuz Clarice. ō foro cō petē. in. vj. in nouella an poſſit repeti contra tertium ꝛ tenet q̄ ſic nā carcer eſt ſpecies ſeruitutis. ꝛ quis pōt inuitus liberari a ſeruitute. l. j. ꝛ. ij. de li. c cā. ꝛ ſequtur imol. de pig. ca. ex literis ibi Jacob. de are. inducit in argu. ad. q. de filio ſi pater ſoluit taliaz ꝓ filio ſine condēnatione an illud debeat compu tari in partem illiꝰ filij vide bar. in aut. contra rogatus. in pe. col. ad trebel. et vide Bart. in. l. ſi cum dotem. ſ. j. ſolu. matri. ꝛ Bart. in. l. omnimodo. ſ. j. C. de inoffic. teſta. et in aut. ex teſtō. in. ij. colla. de colla. ꝛ Barto. in. l. j. ſ. ſi impuberi. j. de eo. bo. ꝛ Bald. in aut. ſi captiui. C. de epiſc. ꝛ cleri. ꝛ Bal. in. l. ſi cum dotem. ſ. j. in fi. ſolu. matri. bene facit quod no. Bal. ꝛ Imol. in. l. ſi ita legatum. de condi. ꝛ demon. per Bal. in. d. aut. ſi captiui. ꝛ in. l. filie. C. fami. herci. ꝛ vide Bald. in. d. aut. ſi captiui. qui etiam querit in fratre ſoluente ꝓ fratre condemnato an poſſit repetere ꝛ Bar. in. l. cum duobus. ſ. idem papi. ꝓ ſoc. ꝛ hic adde Bald. in. l. j. C. ne filius ꝓ pa. ꝛ in. l. certum. in iij. col. C. fami. her. ꝛ in. l. filie. in penul. col. eo. ti. per Buiō. de ſuza. an. q. incip. queſtio talis eſt filiuſſami. ꝛ Bal. in tractatu de duobus fratri. dicit q̄ nō cōputatur in partē per. l. liber captus. C. de capti. ꝛ poſtli. re. et vide Bart. in. l. frater a frat. de condi. inde. ꝛ vide Alng. de are. in maleſi. ver. dictum ſempronium. in fi. ver. c→ ſ quoniō ſoluuꝫ ſolue 48. col. 3

c ¶ Filius tenetur. quid autem ſi pater ſe obligauit ꝓ filio an debeat totum ſolui de parte illius filij. vide Bal. not. q̄ non in. l. filie. in penul. colum. C. fami. herciſcun. per Buiō. de ſuza. in prea lleg. q. ꝛ Bald. in dicta. l. liber. C. de capti.

d ¶ Tūc dic. vide oino q̄ dixi poſt Bal. in aut. ex te ſtameto. in penū. col. de col. Sz nū quid fiſcus poſſit agere ſ patrez ad legitimaz que debetur filio q condēnatus fuit ob delictū. doct. in. l. ſi qua pena. ſ. de bis q̄ ſunt ſui. tenent q̄ non. ꝛ ibi vide bal. ꝛ bar. in l. j. ſ. fi impube. ſ. de eo. bo. ꝛ Spec. in tit. de exe. ſen. ſequitur. v. qd ſi filius. ꝛ vide Alb. de rof. in tra. ſta. l. inſ. parin q. xxvi. q̄ incipit. itē ḡro pulchraz. q. ꝛ bal. in. l. ſi. ſ. ſi. in pe. col. de vſu. rei iudi. ſz ſtat ou biuz ſi ſtatutū ꝓ unideat legitimaz aſſignari lz ſit inſi quū fm Bal. i. d. l. ſi q̄ pena. vtruz pr̄ oz aſſignare le gitimā de bonis tñ q̄ nunc hz an etiā de poſtea q̄ſi tis cōcluſio eſt q̄ tñ de bonis que erant tpe cōmiſſi criminis vel delicti ꝓ ea q̄ tāgunt in. l. certa forma. C. de iure fiſc. li. g. per doc. in. l. ſi tibi mandauero. ſ. is cuius. ſ. mā. et accedāt etiam dicta iura dicentia iſpici tps delicti. l. j. ſ. de penis. cuz vulg. ꝓ doct. in. d. l. ſi qua pena. ad predicta adde qō glo. in rubr. C. de ōcre. dec. li. g. ts q̄ valet ſtatutuz qō pr̄ teneaf ſoluere penam ꝓ delicto filij quam ad hoc alle. bal. in. l. j. C. ne fili. ꝓ pat. per Jmol. et moder. in. l. cum filius. in

e ¶ Filius. buc tex. Alleg. Bal. in rubr. C. de verb. ſigni. in ver. ſed quid ſi teſtator.

f ¶ Ultimo. ꝛ vide text. in. c. ſi cui. de iureiurā. vbi illud quod qs fecit vti canonicus non nocet ſibi vt epo: ita illud qō fecit quis vt canonicus nō nocet vt papa. ꝛ vide ibi Bal. qui ad hoc alleg. multa iura. Alnd. barb.

Am dominus. Facit. ſ. de pact. l. tres fratres. ꝛ quod ibi no.

¶ Peculium videtur concedere qui manumittit inter vinos.

Teſtamento. Opp. q̄ manumiſſione ſeruoz ex tin guit legatū peculij. vt. ſ. e. l. j. Bloſ. ſo. notabiliter. C Sed tunc oppo. quomodo pōt actione ex teſtamento: qz manumittēdo inter vinos videtur peculiuz concedere. vt. l. j. C. de pe. eius qui lib. Rñdeo duo bus modis: primo hic ideo pōt agi actiōe ex teſtō qz continet plus ꝙ actio inter vinos. vt. l. iij. ſ. ſi rem. ſ. de leg. iij. Vel dic † q̄ id quod dicit manumittēdo inter vinos peculiū videtur concedere verum eſt niſi aliter de peculio diſpoſuerit. ſed hic aliter diſpoſuit in teſtō vnde manumittendo non videtur peculium concedere.

¶ Diſpoſitio inutilis facta inter vinos circa ſpeciem derogat generi ſecus in vltima voluntate.

Filiuſſamili. an poſſit liberare debitores patris ita vt eo effecto filiofami. ſibi preiudicet.

Filius. [f]Inutilis † diſpoſitio circa ſpeciē factam inter vinos derogat generi. hoc dicit. Contrariū eſſet ſi in vltima voluntate diſpoſitio ſpeciei eſſet inutilis. vt. l. fina. ſ. fina. de auro ꝛ arg. leg. ꝛ no. in. l. iij. ſ. fin. ſ. de lega. j. et dixi in. l. queſitum. ſ. penulti. ꝛ fi. ſ. titu. i. C Ultimo [g] iſte text. facit ad. q. † vtrum filiuſſamili poſſit ꝛ obligare patris liberare. ꝛ ſic eo facto paterfami. preiudicat ſibi. Et videtur q̄ ſic. vt hic. et. l. ſi cum pnc. j. de v. ob. item vide Bald. in. l. leg cornelia. in pn. ſ. de vulg. ꝛ pupi. ꝛ quod no. Bar. in. d. ſ. ſi impuberi. ꝛ Bal. in. d. aut. ſi captiui.

e ¶ Patrē ſoluere. quod ſequtur Bal. in. l. certum. in. ij. col. C. fami. her. facit tex. in. l. ſed ꝛ ſi ideo. ſo. ma. ꝛ ibi Jmo. ꝛ etiam ibi ꝙ batur q̄ ſoluere ꝓ carcerato etiam ſi ſit cōiuncta perſona non preſumitur ſoluti animo donādi ſed animo repetendi. ꝛ ibi hoc etiā no. Jmo. qd in matre fratre amico: ꝛ patre vide Bal. in dicta. l. liber.

Archivo Histórico Rosario

¶Sibi ꝓiudicat. a hoc dictum simpliciter refert ⁊ sequitur Ro.in.l.si b mora.i penul. co. solu.ma.

b ¶Nō pōt liberare.vtrū filiꝰ possit liberare obitores pñs adeo quod ipso facto hērede sibi ꝓeindicet.vi de Spec.in tit.de pac.ꝙ.pe. v. qd si filius.⁊ bart. in.l. filius.ff. de so.ego alias tenui istam opi.hic nisi filius dubitasset de vita patris p.l. nec ꝓnos.cū ibi not. ꝙ allegatis vel nisi patre volente fecisset liberationē l.fi.C.de pac. qbꝰ casibus valebit liberatio semper ⁊ nocebit p regulā l.cū vir.ff.de vsuc. nec plꝰ opi.bart. ff.d.l. filiussa, quā segtur Jmo. p.l. seruo alieno. q et q aui.qr sua diffinitio est ℨ tegt. in d.l. cū vir.ff.scienti. iuncta.l.fi fundum sciens.C.de euict.⁊ no.ēt doc. in.d.l.cū vir forte etiā attētari posset indistincte tale pactū valere fatione liberatiōis per.d.l.⁊ suū.ff.ō pact.quā ita alle. bar. in.l. stipulatio hoc mō ꝓcep. de vb.ob. ad fi.et c in.l.fi. ad fi.C.de pac.⁊ si vera esset opi.Dy.⁊ tūc ceū verū i liberatiōe ti. lucratiuo. put vꝫ log tegt.in.d.l. 1 ⁊ suū.per do.in.l. quāuis. circa.iij. 2 col.de pact.in.vj. vbi per Lapum.

c ¶Not.mirabilez tegt.no.ꝓ officiali qñ dꝰ syndicari. adde q̄ dixi post d bar.i.l. aurelius. 1 ℨ.cains.de lib.le. bar.⁊ bal.in.l. ob seruare.⁊ q̄ not. bal.⁊ imo. in.d.l. si seruus vetitus.

p ¶Titi fili. Adde Bart.in materia huius.l.in.l. quo 2

optio.ff.de ope.le.⁊.l.iij.ℨ.idē querif.vt ait sabinꝰ ff.e.in Titiū facit.l.j.ℨ.qō ait ꝓtor volūtate.j. quoꝝ leg.⁊.l.cū ita.ℨ.ff.ff.de leg.ij.⁊ no.glo.in.l.nec nos. C.de capti. Ita dicit Dy.de ista qōne videt casus in.l.⁊ suū.ℨ.sed⁊ si quis.⁊.ℨ.seq.ff.de pac.breuiter puto si qdē filius hꝫ aliquā spem de pñti cōtra debitores patronos:qr sibi sint obligati sub conditione tūc pōt facere liberationē q̄ eo facto pꝛfami. sibi ꝓeiudicatª vt.l.⁊ suū.ℨ.sed⁊ qs.ff.de pac.et l.ij.ℨ.quod fi in patris.in fi.ff.solu. ma. si vō nullā spem hꝫ nisi succedendi tunc ista spes non attēditur.⁊ ab ista spe non pōt liberareᵇ qr nō attendit talis spes.vt.l.post emancipationem de li.leg.ad idem.l.j.ℨ.quod ait ꝓetor.j.quoꝝ leg.sed potest se obligare vt si heres erit qd nō petet:hꝫ hoc faciendo forte esset idignus hereditate patris.vt.l.fi.C. de pac.⁊.l.qdam.in fi.⁊.l.ff.de do.⁊.j. de his qui.

Sviudig.l.ij.in fine.

Jsticho. Jstam.l.declarat vt dicit glo.ꝛc.

Dominus. Opp.de.l.cū qō. C.de le.so. gl. ibi loquitur qñ legauit eandē rez pluries sub eadē appellatiōe. hic sub diuersis qꝛ primo sub nomine peculij:scdo sub noīe vicarij specialiter ⁊ ista est bona sol.ꝓ qua facit qd no.j. ō stipu.ff.ser.l.ij.dices tu.nōne cū legat vicariꝰ istud est nomē peculij. Rndeo illud non est ꝓꝓrie peculiū sed quedā demōstratio q̄ respicit seruum. Alij aliter dicunt⁊ legunt hāc.l.alio mō de qua lec. nō curo:qr non continet vtilitatem.

Dominus sticho.

Primo seruus gessit negotia liberti sc̄ndo libertᵘ decedit⁊ instituit patronum ꝓ dimidia.tertio decedit patronus⁊ libertem dedit seruo sub conditione si rōnes reddiderit de bis que gessit in bonis liberti. quarto decessit seruus reddit⁹ rationibus⁊ reliquis solutis ⁊ ad libertatem ꝓductis. Questio est an heres patroni teneatur cedere actionem heredibus agenti bus contra debitores de qbus soluit.⁊ dicit quod tenetur ita ponit casum Dy.⁊ bene no.

Testamēto codicillis.

Nō dñs dꝫ seruo cōputat in peculio si talis erat dñi cōsuetudo.h.d. Opp.ꝙ talis scriptura seu cōsuetudo non dꝫ inspici.vt.l.cū certū.ff.de vi.tri. ⁊ oleo lega. Sol.vt ibi. Jtē opp.de.l. peculium. ℨ.sicut.ff.eo. Sol, hic ꝓpter consuetudinem.

¶Si officialis non debet syndicari ex forma statuti an possit syndicari de eo ꝙ de bonis cōis ad eum peruenit.

Seruis. Seruis quos testator iubet nō debere scrutari⁊ fine ingstitiōe esse eis nō vī legare peculiū nec reliqua.h.d. Not. mirabilē tegt.ᵉ ad statutū qd dicit:qr talis officialis ⁊ nō debeat syndicari nec sup eū inquiri qꝛ ꝛ est nisi ꝓ reliquis ex eo qd remāsisset penes eū de bonis cōis:vt hic qd tene mēti:facit.l. si seruus ve titus.ff.de leg.j.⁊.l.ff.si qs rōnes.j.de lib.le.⁊.l.aurelius.ℨ.j.eo.ti.⁊.l.quidam decedens.ff.de admi.tu.

¶Pater si stipulatur ꝓ filio videtur in dubio peculio ꝓfectitio concedere.

Pater si facit filium stipulari an tunc videret potius donatio quam peculium remissiue.

Testamentū in quo pater assignat filijs peculiū etiam si non dicat iure institutionis valet.

Relictum factum filio iure falcidie valet ac si dicꝛet iure institutionis.

Jti fili. ᵒQō pater ꝑ ꝓ filio stipulatur in ꝓfectio peculio in dubio ei ꝛcedere vī.h.d. Est bona lex⁊ mēti tenēda. Ad hoc facit.l. ꝙ fructuarius.de acq.re.do. vbi dñs dādo seruo vī in dubio sibi cōcedere in peculiū.⁊ hoc est verū qñ pater ipse stipulaꝝ ꝓ filio. tūc enī cū nulla traditio vel aliqd qō ꝓ traditione fit interuenerit vī in peculiū ꝓfectitū ꝛcedere.facit.l.j.C.de cast.pec. ꝑ Sz si pr̄ faceret filiū stipulari:an tūc videret po- 2

tius donatio quā peculiū ꝓfectitiū. Dic vt dixi in 3
l.si pater.in pn.ff.eo do. Ja.de are.dicit ꝑ qꝛ si pater assignat filijs suis peculiū nec dicit iure institutio 4
nis quod testū valet. Sed qd ꝑ si reliqt iure falci e
die filio. Certe valet ac si diceretᵉ iure institutiōis. glo.ff.in.l.si patronus.ℨ.j.ℨ.de dona.

¶De penu legata. Rubrica.

1 ¶Penu legata:⁊ si nō detur aliquid legetᵉ nomine pene an sint plura legata vel vnum.

2 Penus qñ legatur sub cōditione ante moram est in obligatione ciuili⁊ naturali.

3 Penus si legatur⁊ si non ꝓstetur fit legata pena quando peti possit ab herede.

4 Lite contestata si heres offert penū an liberetur a pena pecuniaria legata eo casu q̄ penū nō daret.

5 Euentus cōditionis quē in mora non constituit.

6 Mora q̄ possit purgari ante euentum diei tacite vel expresse vel ante litis contestationem.

Mora non purgatur quando adiecta est dies et pena fallit in iudicijs. e.

7 Mora purgatur ante litē cōtestatā qñ ꝑncipalis dispositio est nonata per penalē:secus si in principali est adiecta pena⁊ dies.

Veꝛi. fSi legatū penale incipit a ꝑcedēti dispō ne ipm legatū est in ꝓstatione nō in petitione quo ad executionis f
effectū⁊ mora ꝑ purgari vsq; ad lit.ꝓtest.vel die a testatoꝛe statutū sine legatū sit vnū siue in ānos singulos.h.d. Diciditur.ꝓmo ponit thema⁊.q. Scdo rīdet qñ legatū fit vnū. Tertio qñ legatū⁊ penus sunt in annos singulos. Quarto qñ legatū est in annos singulos penus est vna.scda ibi:si qdē.tertia ibi:qd si in annos.quarta ibi:qd ergo vsq; ad fi. ¶Quero 1
ꝑ qñ legatur penus⁊ si nō fuerit datū aliquid nomine pene an sint plura legata vel vnū gl.dicit hic ⁊ veritas est. aut incipit a ꝑcedēti 2ditiōe:⁊ est vnū legatū hic est casus in.l.si penū. in fi.ℨ.qñ di.le.ce.⁊ l.ita stipulatus.ℨ.de vb.ob.si vo incipit a precedēti dispositione duo sunt legata.vt.d.l.si penū. in pn. sed qꝛ vna ꝓstatio sufficit qñq; vī vnum legatū. vt l.cū sine ꝓefinitione.ℨ.qñ di.le.ce.⁊ ita dꝫ intelligi l.ij.ℨ.item si ita.in fi.ℨ.ad.l.fal. ¶Dicitur hic qō so 2
la pecunia est in obligatiōe. ¶Quero ꝑ vtrū pen᷑ ante morā sit in obligatione ciuili⁊ naturali.glos. ꝙ sic in.l.si penū.ℨ.qñ di.le.ce.ꝫ alr qdā dicāt.ℨ.ad l.fal.l.ij.ℨ.itē si ita.⁊ male. ¶Quero ꝑ vtrū ipsa pe 3
nus possit peti. Tꝛ. hic vī dicere ꝙ non.⁊ habes glos.in.l.ij.ℨ.itē si ita.ℨ.ad.l.falc.tāgitur in.l.si duo societatē.ff.ꝓ so. ¶Cōtrariū.j.de ac.⁊ ob.ff.l. obligationū fere.ℨ.fi.fol.ant qs vult petere penū quo ad effectū:vt ipsam innito herede cōsequat⁊ non pōt qꝛ cū post litē cōtest.ꝓimū legatū nouet ꝙ penalē ꝓstipulationē⁊ illa trāsfundat vt hic.⁊.d.l.si pe num.⁊.l.j.ℨ.itē si ita.ℨ.ad.l.fal.ꝑtꝫ:qr non pōt fieri cōdēnatio.⁊ ita dꝫ intelligi hic.sed quātum ad effectum inducēde moꝛe vel nouationis pōt peti.vt.l. obligationū fere. in fi.ff.de act.⁊ obli.qō ibi no.⁊ ita dicit Oldr.⁊ ita scripsi in.l.ita stipulatus. in fi. ff.de vb.ob. ¶Jtē dicit hic ꝙ qs pōt solnere penū 4
donec lis cōtestetur. ¶Quero vtrū ꝑ post litē ꝛte statā qs offerēdo penum libereť a pena pecunia⁊ g
ria:ꝛ Rndeo aut lis est cōtestata sup pecunia⁊ tunc post lit.cōtest. amplius nō admittitur[g] purgatio moꝛe:vt hic.ibi cū eo lis de pecunia ꝛtestet.ita dꝫ intelligi.l.si insulā.j.de vb.obli.⁊.l.si ita qs.ℨ.seia. de vb.ob.⁊ quod ibi no. Sꝫ si lis nō esset ꝛtestata super pecunia.tūc admitteret purgatio moꝛe etiā post lit.cōtest.qr reus qñq; offerēdo id quod petit liberatur:vt insti.de perpe.⁊ tēpo.act. in fi.⁊.l. interdū.j.de vb.ob.lꝫ glo.aliter ibi dicat.⁊ nō bene. sed in hoc est differētia:qr lite cōtestata super pecunia nō sufficeret sola oblatio.vt.l.ff.⁊ si alia die.ff. de cōsti.pecu. Sed regreretur oblatio:cōsignatio que haberet vim solutionis vt insti.de perpe.⁊ tē po.ac.ℨ.fi.⁊ de hoc dixi in.l.si in insulā.j.de vb. obl. ¶Quero dicitur hic ꝙ potest purgari moꝛa do- nec lis

tes qui dotis.so lu.mat.et qd dixi post Bar.in.l.si lie.C.fami. ber.et no.bar.in.l.si donatiōis.C.de collata.⁊ de hoc tegt.vide per bal.in.l.cū virū.C. de fideiuss.⁊ in.l.ij.C. de inoffi. dona. et p bal. i.l. filie.i.vij. col.C. fa. ber.⁊ in l.filiū. in.vj.col.e. in.in vſi.vlterius q̄ro.⁊ adde tegt.in l.ꝑ.ℨ. pater pluribus. de leg.ij.et vide Bar. in tractatu duoꝝ fratrum.

¶Ac si diceret. relictū iure falcidie habeť ꝓ insti. ⁊ idē voluit Bal. in aut. vnde si pa rens. C. de inoffi. testamen.

¶Ugoli.⁊ banc l.limita:vt ꝑ bal. in.l.⁊ si post tres in.ꝛtiij.colū. cum seq.i lectu.ff. si gs cau. et colligitur ex no. per bar. in l. si insulā. in.iiij. q. de vb.obli.

¶Nō admittit. ꝑ bar.⁊ doct.in.l. si insulam. in.iiij. col. de vb.obli.⁊ vide.j.ꝓxime.

5 nec lis cōtestetur nisi aliud ths ꝛc.† Quero exꝑplum qñ est statutuꝫ tps ex mēte testatoꝛis dicit glo.qñ iussit aliqd dari de fructibus futuri āni.

a Jsta glo.ª vī exꝑsse ⁊tra opi.oim doc.dicentiū q̄ euētus 2ditionis quē in moꝛa nō cōstituit.ita tenēt doc.in.l.in minoꝛ.C.in q.cau.in integ.resti.nō est ne.⁊ Guil.de cug.in.l.qō te.ff.si cer.pet.dixi in.l.quoties in diē. j.de vb.ob.⁊.l.ita stipulatus.e.ti.sed cōstat ꝙ qñ legātur fructus futuri anni obligatio est cōditionalis.vt.l.j.in fi.j.de cōdi.⁊ demon.male ergo dicit ista glo.breuiter vel dicamus ꝙ ista glo.nō posuit bonū exꝑlū. sed est ponendū per.l.nec semel.ff.si in habitatione.j.qñ di.le.ce.vel fusti nendo glo.dic ꝙ hic fructus futuri nō fuerūt adiecti obligationi:sz exe cutioni.⁊ sic natiuitas obligationis nō differt.vt.l.qdā testō.ff.de leg.j. ⁊.l.lucius.de ali.⁊ ci.le.dixi plene in.l.inter stipulantē.ff.sacrā.j.de vbo.

b obli.⁊ tunc ista glo.sine scrupulo ꝓcedat. ¶Jtē dicit hic qō post litis
6 cōtestationē purgeť moꝛa. Quero ꝑ vtrū ante euētum diei exꝑressi vel tacite vel ante litis ꝛtestā. possit purgari moꝛa. Videť qꝙ nō:qr est adiecta pena ergo ⁊c.vt.l.magnā.C.de Sbē.⁊ cōmit stip.cōtrariū dico ꝙ admittitur purgatio qñ est adiecta pena tm̄.secus si esset adiecta dies⁊ pena: vt ibi. Fallit in iudicijs sm̄ materiā.l.⁊ si post tres. Scōm hoc habetꝫ hic qñ principalis dispositio est nouata per penalē admittitur purgatio moꝛe ante litis contesta.casus est hic.qno.quod si sit adiecta pena et
7 dies exꝑressa vel tacita non admittitur purgatio:vt hic.

1 ¶Non est differentia quando penus vel penu legatur semel tantum vel singulis annis.

Mora q̄ purgetur vsq; ad litis cōtest.in legato vel debito annuo.

2 Mora non potest purgari post euentum diei quando dies est apposita causa differende solutionis.

3 Stipulatio penalis an cōmittatur in omnibus statim qō cessatum est in vna ex pluribus prestationibus.

4 Contractibus bone fidei an nouetur per stipulationem penalem sequētem remissiue.

Legata habent naturam contractuum bone fidei.

5 Statutum qō extrahēti sanguinē alicui in platea amputeť manus nisi soluerit ci centū vsq; ad quātum tps poterit soluere centum.remissiue.

1 **Quod si in annos.** ¶Quero ꝑ vtrū sit differētia quādo penn vel penus debeť singulis annis vel qñ semel tm̄.glo.videtur dicere ꝙ non. in glo.que incipit.sed certe ꝛc.posita in precedēti versi. Illud nō videtur verū.nā qñ est vnicum tm̄ legatū admittitur purgatio vsq; ad litis cōtestationē: sz quando est in singulos annos cū habeat diē non videtur ꝙ admittatur purgatio ꝓpter diē:vt quidā habent hic additionē Dy. sed non credo
2 Dy.dixisse:qr puto ꝙ admittatur purgatio ante litis cōtest.nā qō dicitur qñ dies apponit euētus diei cōstituit quē in moꝛa intellige de die apposita causa differēde solutionis:secus si causa multiplicāde obligationis:vt in legato in singulos ānos.nā nō est cōgruū qō eodē tēpoꝛe oriatur actio⁊ moꝛa cōstituatur.vt.l.qō dicimus.j.de so.⁊ ideo admitti tur purgatio vsq; ad litis cōtest.vt hic nisi poneres apposita esse aliam diē causa differēde solutionis:vt si dico in annos singulos in pactbate qꝛ post euentū diei appositi causa differēde solutionis nō admittit pur
3 gatio. ¶Uenio ad quartā partē:⁊ quero ꝑ vtrū qñ sunt plures ꝓstationes statim cum est cessatū in vna cōmittatur stipulatio penalis in oīb⁹. Breuiter dic qñq; disponētes vt testatoꝛ vel alij cōtrahentes apponūt dispositionem per noīa collectiua vtputa si oīs pecunia data non erit: tunc cētum dabis noīe pene vel in sua quaq; die pecunia soluta nō erit tm̄ dabis que dictio est nomē collectiuū. vt.l.hoc articulo.de here.insti. tunc nō cōmittitur stipulatio nisi elapso toto tēpoꝛe.vt.l.si necessaria.ff. si annua.in pn.ff.de pig.act. Qñq; apponitur dispositio stipulatiōis penalis per verba distributiua:vt sic:si aliqua pecunia nō fuerit soluta termino suo tm̄ dabis noīe pene tūc statim cū est cessatū in vna cōmittitur stipulatio penalis in totum.vt.d.ff.si annua.in fi. Qñq; est dubium qꝛ vtitur vbis simplicibus vt si solutū non fuerit tm̄ dabis noīe pene⁊ tunc videtur mens disponētis vt statim cōmittatur stipulatio penalis in totū.hic est casus no.⁊ menti tenendus.hic est quartus casus indubitabilis qñ pena particulariter adijcitur cuilibet particulari solutiōi de quo segtur.ff.quod si in annos.ff.ꝑ.l.lecta.ff. si cer.peta. ¶Ultimo
4 no.ꝙ ex hoc repꝛobat opi.Dy.⁊ Frā.Accur.⁊ Guil.in.l.ꝓdicta.ff.de act.emp.vbi dicit ꝙ Sct⁹ bonefidei nō nouatur per sequētē stipulationem penalē.secus in Sctibus stricti iuris.hoc non vī verū.vt hic.⁊.l.j.ff. itez si ita.j.ad legē fal.⁊.l.si penū.j.quādo di.leg.ced.nā ſcitis qō legata habent natūrā cōtractuū bonefidei.vt.l.in minoꝛ.C.in q.cau.in integ. restitu.nō est necessaria.⁊.l.seia.in fi.de dona.cau.moꝛ.⁊ tm̄ videtis ꝙ ꝑ sequentes stipulationē nouātur quod plene examinaui in.l.ita stipula
5 tus in vltimis cōtrarijs.j.de vb.obli.dic vt dixi. ¶Quero ꝑ statutū dic
c cit ꝙ si aliquis extrageret sanguinē in platea amputetur sibi man⁹ nisi soluerit centum vsq; ad quātum tps poterit soluere ista centum. Dicit l.item veniūt.ff.ff.de peti.here.vbi innuit quod vsq; ad sententiam.

1 ¶Statutum ꝓhibens sagittamenta extrahi extra ciuitatē tempoꝛe guerre ꝓhibet balistas extrahere.

d **Qui penum.** ᵈEsculenta⁊ poculēta advsum patrisfami.⁊ amicoꝝ ipsius indefinite legato penoꝝ cōtinetur:speciale vo legatū ad ipsius vsum restringitur⁊ si arida penus legeť nulla vasa cōprehēdit liquida vo vilia tm̄ vasa cōprehēdit.⁊ si legatū penoꝝ extinguitur⁊ legatū vasoꝝ.h.d. ¶Not.tegt.

1 ibi esculenta vtrū ea que ꝛc.factū † est statutuꝫ tpe a guerre quod nō possunt extrahi sagittamenta de ciuitate vtruꝫ baliste possint extrahi. Videť qꝙ sic qꝛ non sunt sagittamēta. Sed 2nium est veritas:qr b pariter disponitur de sagittamentis:⁊ instrumen to cum quo sagittamētum emittitur. tegt.est hic.et vide qō per istū tegt.in hac materia dixi in.l.ita stipulatus.in.ꝓ.col.j.de vbo.obli.

1 ¶An parata ad vendendum veniāt in legato.

Mꝛz quod liquide. c Jtē si quis. No.tegt.ibi vasa aūt capit se cū vbi penoꝛis legatū venalia nō cōprehēdit.et si ꝓmissime vte haſ:tūc ad vsum annuū venalia cōti
1 net.de hoc tam ea q̄ sunt causa vendēdi veniāt.ha d buistis in.l.codicillis.ff.vꝛori.ff.de vsufru.leg.⁊.l. prędia.ff.de fun.instru.⁊.l.pediculis.ff.ites cū ꝗre retur.j.de auro⁊ argen. leg.et ideo si aliquis vult legare apothecā suam cū omnibus pānis dicat le
e goᵉ apothecā cum pānis sine sint venales sine nō ⁊ ita de facto ego consuluisse recoꝛdoꝛ.

1 ¶Ciuitatis vel vbis appellatio finitur muris e
2 Ciuitate interdicta an suburbia sint interdicta remissiue.

1 **Si ita.** † Urbis seu ciuitatis appellatio muris finiť. Roma⁊ Ꝑusiuꝫ⁊ similia ꝓtinētibus edificijs.⁊ hec adiectio vrbana magis qualitatē quā locū significat.h.d. de hoc dixi in.l.ij.ff.de vb.sig.⁊ ibi plenissime dixi per hunc
2 ℨ.Test factū.ff.si ciuitas.ef de sen.exꝯ.li.vi. vbi dꝫ quod si interdicta sit ciuitas vtrum sint interdicta suburbia. Dicatis vt ibi.⁊ dixi plenissime in.d.l. ij.ff.de vb.sig. Vide glo.ō incipit idē ergo dico⁊ si legaui.ista glo.vī cōtra istū tegt. qr si lego ea q̄ sunt f
rome significatur locus vt ea tm̄ que sunt romeve niant:sed si lego penū vbannum videoꝝ significare qualitatem:vt oīs que vbicunq; est veniat.si tm̄ sit vbi cōsui destinata:vt hic.⁊.ff.ti.i.l.antepe.

¶Relatiuū quis vel qui an restringatur ad speciem ꝓcedentem vel genus.

Sicui. fJste est valde notabilis⁊ singularis.ℨ.habes ergo hic ꝙ quod relatiuum qs⁊ qui refertur ad genus⁊ ad speciē exceptam.vel potest dicere ꝙ hic in dubio relatiuū refertur magis ad genus legatū quā ad speciē exceptam vt referatur magis ad penum q̄ ad vinum.

¶Oppo.relatiuum dꝫ restringere id tantum ad quod refertur.vt.l.a filio.ℨ.fi.j.de ali.⁊ ci.lega.sed hic ad vnum solum refertur ideo illud tantum restringit. Sed contra:imo ad penum nō pōt referri salua ratione recti sermonis:quia penus est generis feminini.et relatiuum est generis neutri.

¶Contra.de.l.plautius.j.de au.⁊ argē.le.So.dicit ꝙ penus est omnis generis.vt.ff.l.ꝑ.ti.ℨ.nomē. ideo debetis habere i tex. omne penum vt sit generis neutri.sed si habetis omnem penum dicatis ꝙ dictio penum assumať diuersis modis:vno modo quod sit generis masculini⁊ referať ad dictionem omnē.alio modo quod sit generis neutri⁊ referatur ad relatiuū quod. ¶Quero que est ratio ꝙ istud relatiuum qō rome erit referať magis ad penum quā advinū.dicit glo.qr in dubio debemus inspicere quod est minus.vt.l.in obscuris.j. de reg.iur. Cōtra istam rōnem facit.l. in testamentis.j. de reg.iur.glo.nō rīdet.alij doc. dicūt. ratio est ista quod qñ excipit vinū qō rome erit.istud vinum quod rome est:est quoddā indiuiduū respectu penus⁊ qñ sequitur enumeratio indiuiduoꝝ restringit significationē generis.vt.l. cū delanio. ff.cui fundum.ff.titu.i.sed nihil est dicere quia enumeratio indiuiduoꝝ restringit significationem speciei nō noiate cōtente sub genere non aūt restringit genus. alꝫ vt plene dixi in.l.ℨ.fitum.ℨ. pe.ff.ti.j.ideo legatum vini nō venit qñ restringit legatuꝫ penne.videtis hic potest esse ista rō:qr in eadem oratione ponit aliquid dispositiue⁊ aliqd

Universidad del Rosario Archivo Histórico

exceptiue dispositiue omnem penū.exceptiue preter vinum.vnde in dubio relatiuum debet referri ad id quod ponitur dispositiue non ad id quod ponitur exceptiue ita loquitur hic. contra facit.l. fi.§.titia.j.de lib.le.vbi in dubio verba debēt intelligi esse posita demonstratiue non dispositiue dubito circa hoc.

1 ☞Si testator legat cameram suam vgoni quid legare videatur.

Denum meam. Facit ista.l. ad id quod quotidie fit.† legat testator vgoni cameram suā quero qd ☧tineat[a] illo legato.Breuiter nō ꝓnto ꝙ intelligatur|camera.i.locus:sed intelligo.i.res ad camerā paratas vñ vbicūq; sint res si tamen ad cameram sint parate veniunt in legato.arg.huius.l.

a ☜Penū.qd contineat.legatū factum vgoni sue de camera sua quid contineat.adde Bald.in rubri.C. de verb.signi.

☜De supellectili legata. Rubrica.

1 ☞Quecūq; cōtinētur appellatione massaritiarum cōtinentur appellatione supellectilis.

Supeller. Secūdū cōes vsus in vulgari hodie supellectilē non noiam⁹ sed appellamus massaritias[b] in vulgari:vel supellectilia in literali.nam ista nomina possunt ex vsu mutari.vt.j.e.l.labeo.ideo †quecūq; reperis cōtineri appellatione supellectilium continentur appellatione massaritiarū vnde si aliquis legat massaritias non cōtinētur afinns ꝛ equus vt hic.Itē quod appellatione supellectilis cōtineantur massaritie.videbitis.j.l.progi.

b ☜Massaritias. adde Bal.in.l.legatis.et Ang.in l.iiij. de lega.j. et vide in.l.prg.

1 ☞Appellatione massaritiarū nō cōprehendūtur arma nec libri nec apta ad reponēduz et an appellatione supellectilis veniat culcitra.

Supellectili. Tex. ibi fūt qui recte no. ꝙ libri ꝛ arma appellatione massaritiarū nō cōprehendunt.Idē de rebus aptis ad reponēdū sunt arma vel libri.tene mēti: q; sunt quotidiana.Item in hac.l. in pn. habetis quod culcitra continet appellatione supellectilis. Cōtrariū habuistis.j.de aur.ꝛ argē.leg.l.argēto. §.i.culcitra pōt esse de his rebus de qbus pōt dubitari an sit vestis:vt ibi.et an supellex vt hic.sed cōmunis vsus loquēdi non hz se vt cōtineatur appellatione supellectilis:vt hic.

☞Error cōis qñ habeatur ꝓ veritate remissiue.

Princeps licet sit verisimile quod erret tamen errare potest.

1 **Sed de his.** Opp.de seipso ad seipm ci materia.Secūdo dicit ꝙ congruū nō est in supellectili. Sed distinguamus tēpora vt hic dicit. Itē dicit hic ꝙ error imperatoris facit ius. Contra ius nō potest per errorem cōstitui.vt.l.qō non ratione.ff.de leg.io.Ey.variat in fol.in.l.j.C. q̄ fit lon.consue.in quarto cōtrario ꝛ in.l. cōsuetudinis ex.ti.Finaliter Ja.de are.ꝛ idem sequitur Old.dicit multū bene iudicio meo.† Quādoq; princeps[c] vel alius qui hz ius cōdendi legem errāt in ipsa lege cōstitutione.q; in veritate nō intendit legē cōstituere:sed vtitur tanq; fit iam cōstitutū.tunc non facit ius talis error ꝙ deficit consensus.vt.l.quod non ratione.fm vnam lec.ff.de legi.Quādoq; nō errat in cōstitutione legis.sed in modo cōdēdi seu cōstituendi legē.ꝛ tunc dic aut errat in cā de preterito.q; dicit imperator quod sic fuit iam cōstitutū. sed erat per desuetudinē sublatū. ideo statuimus ꝛc. Et tunc error facit ius.tamē tali modo nō est trahendus ad consequēs.vt.l.qō ꝙ.ff.de legi.fm aliā lec.ita possumus intelligere būc tex.q; imperator statuit argentum esse in supellectili credens sic als esset statutū cum nō esset.Si vero erat in cā de ꝓsenti si quidem esset error talis q̄ faceret legis equitatez cessare cessaret lex ꝙ cessaret cā finalis. Si vero error talis cause non faceret equitatē legis cessare.tunc vz lex:ꝛ error ius facit.hoc probat in.l.qui in aliena.§. vbi.ꝛ.l.is qui putat.ff.de acqui.here.ꝛ ista est materia propria an error cōmunis facit ius. Item † est alia materia an error cōmunis habeatur pro veritate.de qua tractatur in.l.barbarius.ff. de of. ꝓcto.ꝛ.l. si arbiter.C.de sen.sed videtur quod error vnius non facit ius.sed error cōmunis fic:vt legibus cōtrarijs.Sol.hic est error principis quez omnes debent sequi.Sed contra quomodo ꝓnceps errat.vt.l.omnium.C.de test.Respōdeo non † est verisimile ꝙ erret sed errare potest vide glo.que incipit vtebantur ꝛc.vbi de inrisōri.om.iudi.l. si per errorem. sed ibi est error ꝓuati. Item ibi.l.ornamentorum.Sol.dic vt ibi:quia ibi etiam est error ꝓuati.no.bene.

2 c ☜Quādoq; ꝓnceps.de errore ꝓncipis et quō ꝙ qñ erret princeps in iure vide Bal. in l.ꝓscrip.C.si ꝓtra ius.in.vij.col.

d ☜Glo.magna.et istā glo.allegat ꝓ meliori de corpore iuris ☧mol.in l.si quis in fundi. de leg.j.

Instrumenti. Opp. ꝙ instrm nō est supellex. vt.l.labeo.§.i.j.eo.sol. id qō bic dicitur instrumenti ꝛc. Intellige.s. patrissami. non domus vel fundi.vt.ff.eo.l.j.

1 ☞Cōmunis vsus loquendi dat significationem rei:et an sit propria significatio.nu.4.vbi quod est figuratiua.

2 Nemo existimandus est dixisse quod non etiam mente cogitauit.

3 Ratio quare cum testator vult minuere legatum statur nude eius volūtati.secus quando vult agere.

5 Statutum ꝙ statuta debeant intelligi fm ꝓpriam significationem an intelligentur fm cōmunem vsum loquendi.

6 Quātum tps requiratur ad hoc vt vsus loquēdi dicatur cōis vsus vtēdi ꝛ vsus intelligendi.vbi ꝙ tempus.ꝛ.annozum.

Practica probandi cōmunem vsum loquendi.

7 Testis ad probandum cōmunem vsum loquendi debet in ratione dici dicere:quia per dictum tempus audiuit.

8 Testis interrogatus super cōmuni vsu loquendi quomodo sit fi respōdet quod cōiter audiuit dicere probat.

9 Cōmunis vsus vtendi vt dicatur ꝓbatus quantū tempus requiratur quod idem ꝙ in cōmuni vsu loquendi.

Articuli in cōmuni vsu vtendi qualiter formentur ꝛ super eis habeant deponere testes.

10 Testis deponens super cōmuni vsu vtendi si interrogatur quod personas vidit vti qualiter respondeat.

11 Articuli super cōmuni vsu intelligendi qualiter formentur ꝛ sup ipsis testes habeant deponere.

12 Voluntas defuncti probatur ex communi vsu loquendi vtendi ꝛ intelligendi.

Lex oñ dicit ꝙ opinio omniū sic est ex suprascriptis probari debet.

Labeo. Instrumēta domestica ad vsū patrissa.deputata supellectilis legatū cōprehēdit ex ꝓpria significatione vocabuli ꝛ ea que possunt ex diuersis generibus cōtineri ex vsu testātis cōplectuntur legato.sed in his q̄ cōstat aliam speciē cōtineri testātis vsus nō inspicit.h.d.Dinide hāc.l. ponit em̄ ꝓmo quid sit supellex fm labeonē.Scōo quid sit supellex fm tuberonē.Tertio ponit dictū seruij in his q̄ pūt diuersis generibus cōtineri.Quarto ponit dictū tuberonis ☧dicētis seruio inyno membro sui dicti.Quinto ponit dictū iurisc̄onsulti antozis huius.l.in quo tubero cōprehēditur:ꝛ dicto seruij statur.Scōa ibi:tubero.tertia ibi:☧ de his quarta ibi:idē tubero.quinta ibi:☧ si magno. ☜In tex.ibi quare speciem ꝛc.ad quem vsum deputate sint fm ☧y. ☜Glo.tex.ibi non enim ex vsu † q̄ cōis vsus loquēdi dat significationē rei. ☜Glo.† etiā ibi ceterū.

2 nemo estimandus est dixisse quod nō etiā mēte cogitauerit.☧ic sed per vsum patrissa.etiā in rebus quas cōstat alterius gñis esse cuius mentē habemus ergo de ☧bis nō est curandū fm tuberonē. ☜Opp.dicit hic ꝙ argentū escariū est alterius gñis quam supellectilis. Cōtra.j.l.ꝓi. So. vere escariū nō est alterius gñis.imo de his de qb⁹ dubitat.ꝛ hoc voluit iurisc̄onsultus dū ponit exēplū de argēto escario. ☜Itē opp.dicitur hic ꝙ de cōi vsu nō ex opinionib⁹ singulor☧ ☧ in spici. Cōtra opi. cuiusq; inspicit.vt.l.legato.j.eo.ꝛ.l.caius.§.argēto.j.de auro ꝛ argē.lega. ☜Huius timoꝛ gl.magna⁹ logtur hic multū bene ꝛ quasi nō indiget additione aliqua.vide ipsam que incipit scilz ꝓprie ꝛc.ꝛ ibi aliter.die vt

3 ibi ꝛ bene.ꝛ ibi no. ☜Quero † que est rō differētie qñ vult minuere.stat voluntati defuncti.secus qñ vult augere.Rideo quod diminutio legati fit nuda voluntate defuncti etiā tacita vt.l.iiij.j.de adi.le. Sed dari nda voluntate nō posset:ꝙ qñ incognita ꝧba exprimit remanet nuda voluntas.vt.d.l.iiij.fol.vt.ff.eo.glo. ☜Itē ibi.l.si quis.in pn.Sol. vt.ff.q̄ ibi significatio ꝧbi aliquo mō poterat extēdi ad id de q̄ sensit. ☜Quero q̄ sunt illa de qbus pōt dubitari an sunt alterius gñis vel nō. Anuz exēplum ponit hic de argēto escario aliud est in culcitra. vt.ff.eo.l.iij.in prin.cōiuncta.l.argento.§.j.j.de aur.ꝛ argē.leg. Item in tapetis. vt.ff. eo.l.de tapetis.coniuncta.l.argento.§.i.j.de aur.ꝛ arg.lega. ☜Dicitur

4 hic † non enim ex opinionibus ꝛc.quero vtrum[c] cōmunis vsus sit ꝓ

c pria significatio vel impꝛopria.Rideo cōis vsus potest esse idem cū ꝓpria significatione ꝛ nil repugnat.ꝛ potest esse quod aliud est propria significatio ꝛ aliud cōis vsus loquēdi:ꝛ tūc non erit ꝓpria sed figurata.l. cum delanionis.§.afinā.ff.de fun.instru.ꝛ.b.d.glo.hic que incipit.f. ꝓprio ꝛc.ex hoc qō dicit figurata ☧cludit qō nō est ꝓpria. nā figura ꝛ imago nō est ꝓprie id qō figurat.vt.l.ij.j.de iu.anu.aur.ꝛ.l.imaginaria.j.de regu.iur.

a ☜Cōi vsu loquēdi. In statutis stamus cōi vsui loquēdi. Adde glo. in.c. nōnulli. de rescrip.in.c.cupientes de elec.in vj.ꝛ ꝙ no. Joan. 6 and. in. c. fundamēta. e.ti. fallunt tñ ista in statutis penalibus.vt cōiter tenet in.d.rubric. de oper. no. nun.l3 bart.ibi ff. adde no. ꝓ bar.in l.j. de su.et legi.et quod no.bart.i.l. b oēs ppli. in interpretatione declaratiua. de iusti. ꝛ iure.ꝛ.c.ex ꝓris.el.i. de spōsa.ꝛ latius Bal.in.d.l.omnes ppli.ꝛ qō no.idē bal.i.l. nō dubiū. 7 in.iiij.col.C.de le. c si tñ statutū dz in telligi ꝓprie non recipit intellectū a cōi vsu loquēdi fm bar.hic vide e bal.in.d.l.oēs populi.in vlti. colū. ꝛ ibi dixi: et vide bar. in.l.cuz delanionis.§. afinaz. 8 de fund. instru.et oīs intellectus q nō sonat in auribus populi dicet esse extraneus ☧ bal. de pa. ☧stan. in ꝛ. sententiam. als penā.col.ꝓ.

b ☜Decem annis citra.not. ꝙ cōis f vsus ꝓbat ꝓ decē nium. adde Bal. § in.l.ij. als.iij.C.si 9 aduer. rē iu.et in l.ij.in pe.col.C.de digni.lib.xij.

c ☜Sed qd dicet. ꝛ vide do. Jo. in c.cum tu.de testi. vbi nota. exclamat de ☧ dicto. Andre. barba.

d ☜Rideo dicit. Vide ꝙ no.bal.i l.ij.C.si aduer.rez iudi.vbi ꝙ ista dicit ꝙ sufficit ꝙs se i cōi gesserit vt patrēfa.ꝓ.ꝙ. an.

e ☜Cōprehendit. item vt sufficiēs dicere ☧ audiuisse a senibus fm bar.in.l.si chor⁹. §.j.de leg.iij.

f ☜Pena falsi. ad de ꝙ no.Bald.in

De supellectili legata.

reg.in. Preterea ppls nō posset facere quod vere alteretur ꝓpria significatio rei.vt.l.ij. de usufruc. earum rerū quevsu cōsu.vñ concludo ꝙ cōis vsus loquēdi nō est ꝓpria significatio sed figuratiua.et ista sunt ꝧba Jac.but.in quadā sua disputatiōe et hoc est vtile ad statuta q̄ dicunt ꝙ debeāt intelligi fm ꝓpriā significationē.als si tale statutū nō reperiretur staremus cōi vsui loquēdi.ª ꝛ recederet a ꝓ ª pria significatione.vt.l.libz o ꝛ.§.qō tñ cassius.ff.ō leg.iij. Et ꝓ huius declaratione habemus videre tria.primo cōmunē vsum loquēdi. secdo cōem vsum vtēdi.tertio cōmunē vsum intelligēdi.ꝛ videntur idē ꝓma facie:ꝛ sunt multū diuersa.vt j.patebit.

☜Quero ergo † dū dico cōmunē vsuz loquēdi seu vtendi seu intelligēdi quāti tpis vsus requīr.Glo. ħ multū no.vbi dicere ꝙ requīr vsus lōgi tpis:ibi dum dicit.ꝛ sic vsitata ꝛc. qui vsus fit per cursum lōgi tpis.vt.l.de qbus.ff.de legi.ꝛ.l. cōsuetudinis C.q̄ sit lō.cōsue. Circa cōez vsum loquēdi pone exēplū. Testator habēs multos equos leganit alicui palafrenos suos.dubitat qd intelligatur appellatione palafrenoꝝ suoꝝ. Certe dz declarari ex cōi vsu loquēdi. Ad declarādū aūt cōem vsum loquēdi formabis articulū qō a.g.annis citra[b] ꝙ ipsuz tps cōis vsus loquēdi fuit in hac ciuitate vnde est testator vel vbi testator cōuersabat ꝙ equus talis cōditiōis appellaret palafrenus. qō aūt digi a.g. annis citra.ꝛ ꝙ ipm tps digi ꝓpterea q̄.ff.digi. qz ad hoc vt cōis vsus cōstituat regrit vsus lōgi tpis qō digi vnde testator est vel vbi cōuersabat. ꝓbat in.l.nūmis.ff.de leg.iij.ꝛ.l.si seruus pluriū.§.fi.ff. de leg.j. Sz † qd dicet[c] testis sup hoc articulo. rīdeo dicit[b] cōtenta in articulo vera ee. Interrogatus quō scit. Dicet qz per dictuz tps in dicto loco audiuit equū talis cōditionis ab oibus tractantibus de hoc palafrenū vocari.quare dico audiuit. rīdeo qz rō testis dz cōcludere id quod ꝓ sensum corporeū cōprehēditur[c] vt.l.q testō.§.fi.ff.de test.ꝛ de his q̄ in testa.delē.l.j.in pn.ꝛ ideo si testis interrogatus quō scit rīderet ꝛ diceret qz sic cōiter dicitur nec apponeret se audiuisse nihil cōcluderet:qz nō testificatur aliqd qō suo sensu pciperet.facit ꝙ no.Jnn.in.c.cū cām.ex de testib⁹. ☜Sz qro † qd si testis interrogatus quō scit. Rīdet qz sic cōiter audiuit dicere ꝛ nō repetit dicto tpe vel in dicta ciuitate.ꝓbat ne. Videtur ꝙ nō lz em̄ ꝓmo dixerit articulū verū esse.tū in rōne tps ꝛ locus nō videt repetitus.ar.l.q fundū.ff.de Jben.empt. Credere Jzium.salua meliori deliberatione:qz si rōne dicti intelligimus de alio loco vel tpe quā in dicto dixerit reperiē quod dixerit diuersa ꝛ varia q̄ locus: ideꝛ ne incidat in falsitatē debemus rōnē supplere sinquātū possumus.vt in.c.cū tu.ex de testi.ꝛ in prima ☧stitutione.C.ff.in qbus. ☜Scōo qro † de cōi vsu vtēdi quāti tpis dz esse.ff.dictū est.ꝛ pone exēplum in.l.quod si nolit.ff. qz assidua.ff. de edil. edic.ꝛ.l.excepto.C.loc.ꝛ ibi ponūtur plura exempla.ꝛ.C.de agri.ꝛ censi.l.dūs ꝓdiorum.lib.xi.ꝛ.l.si ꝓtius.§.j.j.de aqua plu.arcē. Articulus formabit sic ꝙ a.g.annis citra:ꝛ per ipm tps cōis vsus fuit in ciuitate ista ꝙ ille qui emeret pānū de lino habēret ad mensurā brachij maioris.qualr deponet testis. Rīdeo dicet cōtenta in articulo vera esse in terrogatus quō scit dicet:qz ficvidit vti ementes ꝛ vendentes in dicta ciuitate a.g.annis citra.ꝙ ipz tps.hic possent formari.q. supradicte quas omitto dic.vt.ff. ☜Sz qro † si interrogat quot ꝑsonas vidit vti.qro de quot debeat deponere. Rīd.stat in arbitrio iudicis.nā si gdem est factū quotidianum regritur qō talis vsus sit factus a multis ꝑsonis.sinnero nō est factū ita quotidianū nō regritur factū a multz ꝑsonis.vt.l.cū quidā.§. qō dicit. ff.de acq.here.cū glo.que incipit multo ꝛ opinio.ꝛ ibi dixi.ꝛ aduerte qz opz qō dictū testis concludat quod a ꝓma die qua vidit cōcurrerent isti.g.anni. ꝛetiā si poneret in articulo esset cōsulte factū:vt dicimus in materiā q̄ sit longa cōsuetudo.l3 qd si testis dicit se hoc vidisse a mille ꝑsonis:l3 ō nomīnibus non recordat.rīdeo sufficit.vt.l.testiū.ff.de testi. ☜Tertio qro † de cōi vsu intelligendi.de quo pone exēplum per.l.in vsu.ff.de ☧.fig. vbi plurale g ponit ꝓ singulari. Itē pone exēplū in vulgari sermone.si el figliolo mio se mozesse: bona mea deueniant in talē.hec ꝧba fm cōem vsum intelligendi intelligūtur.i.fi filius meus decesserit sine liberis. Articulus dz formari quod a.ꝛ.annis citra.ꝛ per ipm tps cōis vsus intelligendi fuit qō talia verba si el figliolo mio se mozesse.intelligant.i.si fine liberis decesserit.Sed qd dicet testis. rīdeo dicet cōtēta in articulo esse vera ꝛ interrogatus quomodo scit:dicet qz ꝓ totū tps in dicta cuitate audiuit ab oīb⁹ hoibus loquētibus de hoc quod istaverba sic intellegebant.ex hoc quod dicti hoies dicebāt sic se intellegere statim sequitur ꝙ sic intelligebāt: qz

12 † nemo dicit ꝙ mēte nō agitauit:vt hic ꝛ fic de intellectu testificantur ex sensu corporeo.Ex istis tribus qñq; ꝓbatur defuncti voluntas.vt.l.cū delanionis.§.afinā.ff.de fund.instru.Itez cū lex dicat ꝙ opinio omniū sic est quod dz ꝓbari.vt.l.si arbiter.ff.de ꝓba.quō ꝓbatur.rīdeo ꝓbando aliquid ex suprādictis.ꝓbatur cōmunis opinio.

1 ☞Si testator legat omne aurum ꝛ argentū qō ipse hz vtrum debeatur pecunia vide in ff.

Am quidam. Hec lex tractat aliquātulū de materia.l.q̄stum.§. pe. ff.de fun.instru.ꝛ est bene forte Jzium ꝛ breuiter hoc intēdit. Argentum escarium ꝛ potoriū in appellatione supellectilis non continet nisi ex vsu patrissa.illud significet.h.d. ☜Cōtra hanc l.oppo.qñ fundus ꝛ instrm legat fm opi. quam tenui vobis cedit instrm fundi ꝛ patrissami. ꝛ sic de argentum escariū ꝛ potoriū. vt.ff. de fun. instru.l. quesitū.§.sed si fundus. Dicit glo. qō hic continet instrm patrissa. sed qz adiecit et supellectili. videt velle ꝙ nō contineatur aliud qō sit in supellectili. istud nō videt bene dictū.qz cū enumeratio specierum adiicitur nomini nō ꝧbo vel participio signi ficatiuo tpis.ꝛ ideo restringit genus.vt.l.si manci pia.ff.de fund.instru.hic aūt adiicit nomini.vnde nō restringit genus. Sed credo ꝙ gl. bene dicat.et rīdeo ad Jzium:qz hic leganit domū cū omni iure suo.i.domū cū oi instro suo.l.domus vnde in ḡne ꝑcedenti instra patrissa.nō cōtinebātur ls̄ solū in strumenta domus. Itē in specie.i. supellectili non cōtinet istud argētum escariū potoriū merito nō debeāt.ar.ad hoc.ff.de fun. instru.l.ville.§.i.vel dic tenēdo glo.q̄ est.C.de ☧.fig.l.j.q̄ dicit legando fundum:ꝛ instrm nō continetur nisi instrm fundi sub genere ꝑcēdēti nō ☧tinet merito nō ☧beāt. ☜Quero † testator leganit vgoni oē aurū ꝛ argētū qō ipse hz.vtrū debeat pecunia rez.est in.l.cū aurū.in pn. de aur.ꝛ argē.leg.cōcordat.l. quintus.§.j.eo.titu.

☞Que scripture autorum ꝓbent.

1 b **Egara.** Dē bis plenissime di gi vobis in.l.quesituz. §.pen.ff.de fun.instru. ☜Quero † vtrū b scripture autoꝛ ꝓbent. Dic q̄daz sunt scripture ꝛ autoritates approbate ab ipatoꝛe vel summo pōtifice.ꝛ istis est credēdū: vt aut.vt.l.j.ff. si cer.pe.ꝛ.l.leges.C.de legi. ☜Quedam sunt que nec improbate sunt nec reprobate.ꝛ tūc subdistīgue.aut ꝓcedunt enūtiatiue ꝛ statur eis si reperiē qō antiqui steterūt vt ꝓbat in.l.cēsus emolumēta ff.de ꝓbat.ꝛ.c.cū cām.ex de ꝓba.quedā sunt q̄ ꝓcedūt determinādo ꝛ decedēdo.ꝛ tūc videdū gd studia teneāt.ꝛ tūc eis creditur. vt.l.septimo.ff.ō statbo.q̄dā sunt q̄ nō approbāt ꝛ studiꝫ nisi inquātū rōne ꝓbent: vt sunt dicta mgr̄alia.vt.l.j.ff.de legi.

☞Alienare videtur qui ꝓ tāta pecunia pignorat quod non est verisimile leuiturum.

Supellectilis. Hic est bonus casus. ☜Glo. quod qñ res est pignorata ꝓ tanto ꝓtio qō debitor nō vult eam habere ꝑsimitur creditoris.vt.l.antepe. in princi.ff.de lega.iij.ꝛ per hoc dicimus ꝓbibitus est aliquis alienare ꝛ quibuscūq; ꝑsonis si nō

1 alienat;† sed pignoꝛat ꝓ tāta pecunia quod nō est

b ☜Legata. et vide de doct. in.l. mansuetiōes.ff. de iusti. ꝛ iur. And. barba.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Videtur alienare no. casum q̃ qui pignorat videtur alienare et vide casum pro pprie in l. qui habebat. de leg. iij.

verisimile ipz luituꝝ vꝫ alienare[a] de B est in vsib⁹ feudoꝝ. in c. j. §. vt libellario quẽad. feu. admit.

Gemadmodũ. DeB .i. l. vt bona familia. de verbo. signi. ꝛ. §. de le. iij. l. seruus vbanus.

☞ Ad Massaritie non debẽt publicari cum publicatur domus.

Fundo. Vidistis. §. de fund. instru. l. secũda. §. dotes.

b ¶Not.[b] ꝙ si dz publicari domus nõ tamen debent publicari massaritie.

c ✣ Andre. Poma. ¶Not. quid inferat Oldra. consilio. cxxj.

¶De ali. ꝛ ciba. legat. Rubrica.

¶Dictũ est. §. de legatis in genere. Itẽ in specie a titulo de an. leg. vsq̃ huc. Sed q̃ circa legata alimentoꝝ occurrunt dubia: ideo ponitur Rubri.

1 ☞ Aqua venal[a] debeꝫ ei cui alimẽta sũt relicta.
2 Alimẽta si sunt relicta in bis q̃ mẽsuratim pstari debẽt: ꝛ si pstarẽtur corrũperent: estimatio debeꝫ: secus si nõ corrũperentur: q̃ debetur ipsa species ꝓ practica petendi alimenta ꝓterita: ꝛ petẽdi alimenta futura.
3 Alimẽtis legatis debetur ꝓtiũ portature aque si legatum est factum nobili: secus si non nobili.
4 Alimenta si sunt prestanda in pecunia heres portat ad domum legatarij: sivero prestantur in alia re in cuius portatione debetur expensa: ttic in domo heredis prestantur.
5 Sabellam soluit heres prestare debens alimenta si ꝓ̃ bis reb⁹ quas heres necesse prestare debet solnitur: secus si persone imponatur.

1 **Salimenta.** Legato talimentoꝝ cedit aqua q̃ est venalis. b. d. ¶Querit glo. vbi sunt regiones vbi aqua venũdari solet. Dicit in glo. ¶Quero ꝛ vtrũ debeaꝫ aqua vel estimatio eius: ꝛ idẽ quero in oib⁹ alimẽtis. ꝛ videꝫ ꝙ estimatio. vt. l. mela. §. qdã. j. e. In cõtrariũ ꝙ debeaꝫ species nisi pecunia specialr̃ sit legata. vt. l. cũ hi. §. si cui. §. ẽ trãsac. ꝛ vꝫ tex. C. ẽ ero. mil. anno. l. j. lib. xij. ꝛ. l. nulli. e. ti. ¶Rideo vos scitꝫ qõ alimẽta debẽt pstari mẽstrua. vt. l. fi. §. de liber. agno. ꝛ. j. e. l. pecunie. in fi. ꝛ ibi dicã. ¶Modo ad ꝓpositũ q̃dã sunt q̃ si ꝓ toto mẽse pstarẽtur corrũperenꝫ: vt aqua carnes ꝛ similia in istis debeꝫ estimatio nõ species. vt. d. l. mela. §. quidã. j. e. Quedã sunt q̃ si solueretur ꝓ toto mẽse nõ corrũperẽtur. vt frumentum: ꝛ tunc nõ debeꝫ estimatio: sed ipsa species. vt. l. cũ hi. §. si cui. §. ẽ transac. ꝛ dz pstari ꝓ toto mense. vt. d. l. nulli. ꝛ ex hoc babes qd petere debeas quando petis alimẽta futura. qd autez q̃si petis ꝓterita dicã in. l. libertus quos. §. j. j. ti. j.
3 ¶Quero ꝛ videꝫ qõ debeꝫ estimatio aque qd de ꝓtio portature anveniat i legato alimẽtoꝝ ꝛ idez de pretio haustus rũdeo inspicieda est cõditio psonarũ qbus legatur. nã si legatur nobili psone venit. sed si legaꝫ vni famule que ipsamet põt portare: tunc nõ debeꝫ pretiũ portature vt. l. pe. §. fi. j. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ. l. meuia. §. fi. §. ẽ an. leg. ¶Quero ꝛ vbi debẽt prestari alimẽta. Jsta qõ põt intelligi duobus modis. ꝓmo an debeãt prestari in loco vbi est heres. an vbi est legatarius de quo est glo. in. l. cũ hi. §. in cã. §. de transa. vbi dicit ꝙ dz pstari vbi heres bz domiciliũ nisi aliud appareat ex voluntate testatoris ꝓ quo. l. sz et si susceperit. in pn. §. de in. ꝛ. j. e. l. iij. ꝛ. l. titia seio. in pn. §. de le. ij. facit. l. cũ res. §. j. §. de leg. j. ꝛ. l. qõ legatũ cũ sua glo. de in di. Scõo põt intelligi[c] an heres debeat deportare ad domũ legatarij vel legatarius debeat ire ad domuz heredis. ¶Rideo q̃ alimẽtis pstaꝫ pecunia vel aliud qd in quo in portatione nulla est expensa: ꝛ tũc heres portabit ad domũ legatarij. vt l. itẽ illa. §. de cõsti. pec. q̃dã sunt in quoꝝ portatiõe venit sumptus: vt frumẽtũ ꝛ ista dz heres dare in domo sua ꝛ legatarius postea portabit. vt. l. puncialiũ. in fi. de ero. mil. anno. C. lib. xij. l. j. §. pe. §. de

c ¶Potest intelligi. Adde Bal. etmo. in. l. cũ filius §. fi. de verb. obli. Jn cõtrariũ placet opi. Bart. nisi alias legatũ reddaretur inutile ꝓ d. l. sed si suscepe-
3 rit. §. j. cum se. de iudic. et sic remanet quod erit differentia inter legata alimentoꝝ et alia legata. vide Bar. in d. l. itẽ
4 illa. in fi. pn. et hic adde imo. in. c. iudicãte. ī. iij. char. de test. per ange. in. l. cum hi. §. vlti. de transac.

perj. ꝛ cõ. rei ven. vbi emptor dz portare. ꝛ. §. de vitri. ꝛ oleo lega. l. si dãnatus. ꝛ de quolibet ibi dixi.
5 ¶Quero ꝛ qd de gabella[d] an dz soluere heres rũ
d deo quedã sunt gabelle q̃ imponũtur ꝓ rebus ãs heres bz necesse pstare: ꝛ tũc heres dz soluere ga- d
belláꝫ vt. l. cũ plures. §. pe. §. loc. ꝛ ibi est tex. q̃dã gabelle imponũtur persone nõ cõtemplatione rei. et tũc cũ gabella nõ fit de his q̃ ptinent ad alimẽta nõ dz heres pstare. vt. j. e. l. legatis. ꝛ ibi dicam qõ no. ꝛ. l. verbo victus. j. de verbo. signi.
1 ☞ Verba ꝓteriti vl pñtis tpis in his q̃ ex mera volũtate testantis dependẽt trahũtur ad futura.
2 Serui legati vt manumittantꝰ q̃ veniant appellatione libertorum ꝛ in summario.
3 Jn pstandis alimẽtis due sunt obligationes vna personalis que non transit ad singulares successores alia hypothecaria que ad quẽcũq̃ transit.
4 Verbum deuolui an sit directum vel obliquum.

Squis. Appellatione libertorũ suorum continenꝰ serui legati vt manumittantur. Itẽ bona trãseunt ad quemlibet cum onere alimentorum. ꝰ. b. d. e
e ¶Op. extra glos. dz hic quod appellatione libertorum suorum ꝓtinenꝰ serui legati vt manumittãtur. Contra de. l. si ita. j. titu. j. So. ꝰ ẽba q̃uis sint ꝓteriti vel pñtis tpis referunꝰ ad futura in his q̃ ex mera volũtate testantis dependent. vt. l. talis scriptura. in fi. §. de leg. j. ꝛ ibi dixi. Lũ ergo relinquere libertatẽ directo ꝛ ꝙ fideicõmissum sit in po
2 testate testantis ergo ꝛc. Vel aliter dico ꝙ hoc ꝓnomen suus verificaꝫ in eo qui est postea libertus si tpe testamẽti erat seruus: q̃ tunc seruus erat lz nõ libertus. hoc ꝓbaꝫ in tex. l. talẽ. §. fi. §. de here. instit. ¶Scõo op. ꝛ nunc intro. glos. ꝛ videꝫ ꝙ serui postea manumissi nõ veniant. vt. §. de leg. iij. l. pñ. §. duob⁹. Sol. glos. q̃ incipit isti liberti ꝛc. Hoc verũ est in his q̃ sunt postea manumissi ex voluntate testatoris. als secus. vt dz hic. lz bona sint ad fiscũ devoluta. tũ debent alimẽta. ¶Op. de. l. fi. §. de Jhẽ. emp. Sol. glo. hic in successore vniversali: ibi in singulari. ita dicit gl. vel alr̃ põt dici: vt no. in. l. bactenus. §. de vsuf. ꝛ. l. luci⁹. j. e. Sed aduerte
3 ꝛ in alimẽtis sunt due obligationes: vna personalis. ꝛ illa nõ trãsit ad singulares successores vt. d. l. fi. §. fi. de Jhẽ. emp. ꝛ ita loquit prima fol. alia est obligatio realis ꝛ hypothecaria ꝛ illa trãsit ad quẽcũq̃ successorẽ vt no. in. l. luci⁹. j. eo. ꝛ. l. caj⁹. de ãnu. le. ꝛ. d. l. fi. de Jhẽ. emp. ꝛ ita loquitur scda fol.
4 ¶Quero ꝛ vtrũ ẽbũ deuolui sit obliquũ vel directũ vel cõe. qõ sit directũ. ꝓbaꝫ in. l. si infanti. C. de iure delib. ibi: deuolutas ꝛc. Et in. l. de emãci. C. de le. be. Jn ẽiũ qõ sit cõe ꝓbaꝫ ꝙ si testator dicit si talis heres meus moriaꝫ bona mea deuoluãꝫ in talẽ. tũc vꝫ ꝙ regulã ꝙ illõ ẽbũ qõ est aptũ ẽ dire ctum ꝛ obliquũ est cõe. vt dicit glo. in verbo substituto. in. l. ꝓbus. C. de impu. ꝛ alijs substi. ꝛ tex. in l. iam hoc iure. §. de vulg. ꝛ pup. ꝛ expressius insti. de pupil. substi. §. fi. sed istud verbũ est huiusmodi ergo ꝛc. vt hic patet in glo. q̃ nõ curat vtrũ fiscus sit successor singularis vel vniversalis. tene mẽti.

1 ☞ Divisio testatoris ꝛ iudicis equiparantur.
2 Hec lex in casibus in quibus vsure permittuntur non corrigitur.
3 Executor datinus teneꝫ satisfacere. ꝛ quibus casib⁹ teneatur testamentarius.
4 Alimenta nõ prestanꝫ vbi est alimentarius.
5 Legatum non remanet apud nudũ executorẽ sine deficiat de iure sine de facto.
6 Alimẽta petunꝫ officio iudicis ꝛ competit debentibus recipere alimenta. nu. 8.
7 Officiũ iudicis q̃si verba dirigunꝫ ad iudicẽ ꝛ cõditio ex. l. q̃si ad iudicem non diriguntur.
9 Heredes eorum qui recipere debent alimenta illa petere possunt.
10 Unus ex pluribus recipere debẽtibus alimenta potest petere si vult: ꝛ alius non.
11 Officiũ iudicis ꝓ alimentis põt simpliciter implorari. ꝛ etiam alternatiue.
12 Judex potest prouidere vt alimenta prestẽtur per tempora.

Judex

13 Judex laicus ꝓ alimẽtis laico relictis cognoscit ꝓ alimẽtis pauperibus relictis ecclesiastic⁹ laicus.
14 Clericus ꝛ laicus si ꝓvnco facto cõueniũtur ecclesiasticus ꝛ secularis simul cogno scunt.
15 Alimenta si a pluribus pluribus debentur diuisio non potest fieri nisi iudicis autoritate.
16 Statutũ ꝙ in causis dãnoꝝ datorum sufficiat ꝓbatio per iuramentum extenditur ad incidentia.
17 Procurator satis est ꝙ citetur vt peruenire possit ad primum decretum.
18 Universitas potest collectã imponere ꝓ̃ obito. Item cogitur creare syndicum.

✣ ¶Ppro 2 cordia. Aduerte ꝙ here des plures q̃n re linquunt obligati quoꝝvn⁹ est clericus: alij vo laici debẽt oẽs queniri coram iudice a ecclesiastico tãꝓ magis digno: q̃ maius dignũ trahit ad se min⁹ dignuz. c. qõ in dubijs. de cõse. eccl. vel alta. per glos. in. c. contingit de arb. cũ fi. Jta vo luit. Bar. in. l. ꝓ̃ pimus. C. de appel. §. penult. vbi do. Alex. Cõtra allegaꝫ tenere in bac. l. solent. Tu dic Bart. in. d. §. pe. dz intelligi secundũ ꝙ se decida 2 rat in bac. l. solẽt vt loquaꝫ quãdo agitur õ cã pia q̃ venit tractãda coram ecclesiastico vel aliter non dz 3 cordat ẽ lz vlt. opi. a qua vꝫ recedere q̃ nõ stat sup illa ꝙ ambo cognoscant licz dicat ꝙ non debẽt cõpelli laici per iudicẽ laicũ vt litigẽt coram ecclesiastico ꝛ sic coget ad ꝓ̃ gandũ iurisditionẽ. Licet i hoc vltimo reprehẽdaꝫ d. d. ¶Dathesilanum q fensit hãc ẽtatem in suo vol. cxliiij. incip. Not. ꝙ si in causa ꝛc. quod adde ad nouiss. l. iij. de 4 iudi. et in. l. qdam 5 estimauerũt. ff. si certũ pe. qui referunt Bal. ibidẽ. "

a ¶Datiu⁹. Adde ꝙ Jo. and. in addi. ad Spe. in. §. nũc aliqua'. in v. datiui. dicit ꝙ executor nõ datur a iudice lz ꝙ hic dicit est quedã pusio q̃si fit cõtra difficultatẽ puenien b tem ex pluralita- 6 te heredũ illius qui legauerat.

b ¶Quero dz. Et facit glos. no. in. l. si soror. C. de col-

7 cõditio. ex. l. qõ no. ꝓpter statutũ qõ dicit ptãs ꝛ capitaneus sic faciãt ꝛc. Nam ex isto statuto oritur c officium iudicis. Si vo verba nõ referũtur ad iudicẽ tũc oritur ꝛdictio ex lege vt. l. i. §. de cõdi. ex. l.
8 ¶Quero cui ꝛpetit istud officiũ iudicis. ꝰ ¶Respõdeo cõpetit libertis seu his qui debẽt recipere alimenta. ꝙ libertis cõpetat patet ex isto tex. ꝙ alijs cõpetat patet ex hoc dum dicit ꝙ ista lex est facta ad exemplũ vt in prima cõstitutione. C. in fi. ꝛ. l. iura nõ in singulos. §. de leg. ꝛ cõpetit ꝛtra heredes ꝛ contra omnes qui alimenta debent vt hic. in fi. d
9 ¶ put loquitur de fi co. ¶Sed queroꝰ si liberti nõ petunt: an ipsi heredes possint petere. ¶Puto ꝙ sic. licet emi dispositio directo fiat ad cõmodũ alterius tũ alius potest agere ad quẽ pertinet per cõsequẽtiã. vt. l. seruo legato. §. j. §. de lega. j. ꝛ. l. fideicõmissa. §. interdum. §. de lega. iij. ꝛ. j. ti. ij. l. si quis reum. in pn. ꝛ ita erit hic cum ad cõmodum here-
10 dum cõsequẽter respiciat. ¶Quero ꝛ quid si vnus ex libertis vult hoc petere ali⁹ nõ. Respõdeo potest nec in alijs ꝓiudicabit. vt. l. ij. §. dubitãdum. fami. her. ꝛ. l. coheredibus. C. fami. her. ¶Quero e
11 ꝰ istud officium ad quid cõpetat. respondeo istud officium potest implorari simpliciter petẽdo, vnũ ex his que ponuntur in bac. l. petendo alternatiue istud aut illud. ꝓbatur hoc ex responsis posti
12 tis in bac. l. ex ꝓcipio. l. nostre. ¶Quero an ꝰ iudex potest alio modo ꝓuidere. f. faciendo diuisionem per tempora. respondeo sic per ẽba secũdi re spõsi huius. l. que generalia sunt ergo potest diui f dere per tempora. vt. l. cum cõstet. de aqua quoti. ꝛ
13 esti. ꝓ boc. l. item labeo. §. j. §. fa. her. ¶Quero ꝰ coram quibus iudicibus hoc petatur. Respõdeo si quidem[c] alimenta sunt relicta non ob piam causam: vt vxori sue ꝛ nõ pauperi: ꝛ tunc iudices secu c
lares habẽt facere hoc: vt hic. ꝛ in Spe. de fi. instr. §. nunc aliqua. ver. sed nunquid iudex. Si vo alimenta sunt relicta pauperibus: tunc non solũ iu
d dex laicus: sed episcopus[d] potest cognoscere. vt in c. significantibus. ex de offi. deleg. ꝛ si inder laicus ex equitur relicta ad pias causas vt hic. ꝛ. l. liberto. §. largius. de annu. lega. facit. l. hereditas. §. j. de g
14 peti. here. ¶Quero ꝰ quid si heredes sunt diuersi fori: quia vnus est clericus alter laicus. Quia ista diuisio non potest fieri nisi connocatis omnibus heredibus. vt hic. aut ergo vocabis heredes coram iudice laico ꝛ clericus dicet nõ debeo venire: ecõ
e uerso. Judex in laico coram episcopo. [e] Si dices dele get iudex secularis episcopo vel econuerso nõ põt: b
quia mixti imperij est ista causa. ergo ꝛc. vt. l. j. §. de offi. eius cui. man. est. iurisditio. Sed si dices quilibet per se cognoscat: non potest fieri ne cause continentia diuidatur. vt. l. j. ꝛ. j. §. de quib⁹ rebus ad eũdem iudi. ea. respondeo si esset relictum ad pias causas. ꝛ nõ est dubiũ ꝙ tam ipsius laici ꝙ clerici tũc episcopus est iudex. Sed ponendo casum dubiũ puto ꝙ si simul ambo cognoscant sicut als sa ciunt. in aut. si vere cõtigerit. C. de iudi. Vel iudex secularis coram iudice episcopo coget laicum ire f
ei⁹ iurisditionem ꝓ̃ogari. [f] ar. l. j. §. de quib⁹
15 rebus ad eundem iudi. eatur. ¶Item ꝰ quero an istam diuisionem possint facere coheredes sine iudicis autoritate. Respondeo nõ. quia est causa alimentorum. ergo de ea potest pacisci sine iudice. vt l. cum hi. in ꝓncipio. ꝛ. §. cum non minus. vbi est expressum. §. de transac. Sed dices tu ista non videtur causa alimentorum: quia non pacisci tur vtrũ alimenta debeantur vel nõ. sed de prestatione. Ve
g ritas est ꝙ verba. l. cum hi. dicunt alimentorum ꝛc. vnde quicquid de alimentis tangit causa alimentorum dicitur vt ibi ꝓbatur in pluribus. §. et sic causa alimentorum est ꝓuilegiata in delatione. vt. l. ij. j. de regu. iur. et in appellatione. vt. l. fina. j. de ap. recip. Item in ferijs. vt. l. ij. §. de ferijs. vnde dico ꝙ omnes iste cause habent istud ꝓuilegium: q̃ sunt cause alimẽtoꝝ. ¶Ex hoc aduerte
16 ꝰ in dispositionibus statutoꝝ dicit statutũ in causis damnatoꝝ datorum sufficiat ꝓbatio per sacramentũ. et tunc dico quicquid illã causam quo
b cunq̃ modo incidenter tãgit[b] potest per iuramen

latio. And. barb.
¶Rideo si qdẽ. Et istis adde que no. per glo. ꝛ Jo. and. in. c. tua. et in c. Jo. ad fi. de test. et not. Jmol. post gl. in. l. testõ. la. j. de condi. ꝛ de mon.
c ¶Si eps. Adde imo. in. l. illa instit. tutio. de here. insti. ꝛ Jmol. ꝛ Jo. and. in. d. c. significãtibus. ꝛ sequitur hic etiã imol. in. c. relatuz. el. j. ō test. ano. bal. in. d. l. bereditas. §. j. ō peti. here.
¶Coram epõ. in hac materia adde tex. not. in. c. ꝓ tuas. cẽ de arbit. Et adde. d. mari. fosi. in. c. lz. char. vlt. ō. vlteri⁹ quero. de so. cõpe.
¶Prozogari. Istud est falsum. q̃ nullꝰ põt cogi iurisditionẽ ꝓrogare et surrogare non tz. l. ij. in pnc. de iudi. ꝛ ideo teneas ꝙ verius dicit bar. in. l. ꝓcipimus. §. c. C. de appel. ꝛ quod ibi dixi in pn. ij. col.
¶Ueritas ẽ. Et dicta per bar. hic sequitur Pet. de ancha. in cle. causam. de cle. in pn. ꝛ in clem. sepe. de verbo. signi.
¶Incidenter tãgit. nota ꝙ illud qõ statuit in causa principali intelligitur statutũ ꝛ in incidenti ꝛ cũ Bart. hic transit no. Bal. in. l. j. C. de rebus cre. cum limi. ꝛ facit quod not. Bal. in. l. j. in ij. col. C. de lega. Et vltra predicta adde tu are. in. c. ceterum. colũ. iij. de iudi.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Et q̄. in.l.ij. viō bar.i.l. q̄uis j. de dam.infect. & Bart.in.l.eū q.C. de pn. & ibi oīno vide domi. Alex.

b ¶Vniuersitas. a adde alex. ō imo. in cōsi.lij.in.v.vo lu. & ibi concord.

c ¶Ad heredes.et no.q̄ cōcessio alī mētoꝝ trāseat ad heredes. & dō, gō no. imo.i.l. apud inſ. §. si qs alicui de leg.i. Adde vi dēdū Bal. consil. ccxliij. et consil. cccxxxiij.lib.iiij.

d ¶Lucius. alimētoꝝ fauore. Jdē Bar.i.l.alio in.j. col.j.eo. & dictum bar.hic simplr̄ re fert & segt̄ Ro.in 2si. ici. oipotētis dei in casu ꝓpoſi ti themat̄ brevit dicēdū vī i.ij.col.

e ¶Domo morari. An ille cui alimēta simplr̄ relq̄ūt teneat̄ i domo hr̄dis morari vel vbi vult adde bar.i.l.i.ſ.e.et qō no.j. e.i.l. caio. §. j. vide bar.in.l.oi nortio. in pn.ſol. ma.ſz bal.in aut. B locū, i pe.col. ſi secū.mpſ.mm. ōt q̄ mr̄ & vxor q̄ relīq̄t a marito vſu fruc. q̄ p illud le gatū videt relicta tm̄ alimenta: vt ibi not. q̄ dz pcipere alimenta in domo filioꝝ & he redū ſi cū eis cō mode & hōeſte pt morari. dicit tū q̄ nouerca nō teneſt ſtare cū puignis. et not. q̄ ſi alicui debeant alimēta & ſeipm alimenta nit tū pōt ea post ea repetere ſz bal. in.d.l. de alimentis p illū tex. C. de trāſac. Et ad bar. ℌ adde q̄ not. bal. in.l.j.C. de le. q̄d ſ filio q dz ali a pſe et vult habitare feoꝝ ſum an dz ali vide not. p imol. poſt alios q̄ſ ibi dixi i.l. ſi cū dotē. §. trāſgrediamur i fi. ſo. ma. & ℌ adde bal. i.l. i ānalib⁹. i fi. C. ſi e. & vi. bar. i ꝑſil. ici. q̄d ſibi filios hr̄des.

Andre. ¶oma.

f ¶Et p hāc l. viō tum ꝑbari. vt ꝑbatur in.d.l. cum hi. Sed ſi ſtatutum diceret in causa dānoꝝ datorum ſufficiat prōbatio dāni p iuramētū; tūc ſi incideret alia queſtio nō poſſet ꝑbari p iuramētū; vt. §. ſi q̄s. C. vñ vi. et in.c.vlti. & quod met. cā. ¶Ultimo no. & hic vī dici q̄ ſufficiat ſi citet̄ pcu. cōcor. l. meminerint. §. vnderi. & Cy. in.l.ij. a C. de pcu. & l. j. §. de lib. agn. Blo. iuris canonici in.c. causam. & de do. & contu. dicit q̄ tīñ eſt citādus ꝓncipalis & ipſo nō reperto citetur ꝑcurator. & fm hoc exponit hic ꝑcuratoribuſue. §. ꝓncipalibus nō repertis. Sz puto q̄ ad hoc vt deueniatur ad primū decretum ſufficiat citatio ꝑcuratoris quo ad effectū ꝓmi decreti: nō quo ad effectū ſcōi. dixi in.l. hoc amplius. & l. ſe. ſ. de dā. infec. ¶Ultimo & Cy. inducit q̄ vniuerſi tas poſſit imponere collectā ꝑ debito. Prō hoc no. in.l.i. §. q̄bus. §. quod cuiuſcq; vniuer. no. & Ja. de are. in.l.iiij. actor municipū. §. de reg. iur. Vide Spe. in titu. de execu. ſen. §. ſeqtur. ℣. ſed qd ſi vniuerſitas. Qualiter autē collecta dz imponi dixi in d. §. actor municipū. Jtē facit q̄ vniuerſitas poſſit cogi creare ſyndicū de quo eſt tex. & l. iiij. §. credi toribus. §. de fideicō. lib. & Spe. in titu. de ſentētia. §. nunc videndum. ℣ſi. quid ſi vniuerſitas.

☞ Causa q̄ reſpicit fauoꝛe legatarij non arctat. legatum ſecus ſi non reſpiceret eius fauoꝛē. nu. 4. Dicere lego ꝑdia vt habeant alimenta vel alimenta ex ꝑdijs vel relinquo alīmēta & ꝑ alimentis obligo ꝑdia valde differunt.

Teſtatoꝛ relinquēs fundum vel domum vxoꝛi ad habitandum vel ad vſum fructum an videt̄ relinquere ꝓprietatem. & nu. 5.

Qui dat fundum per contractum ad vſum fructuꝫ an videatur dare ꝓprietatem.

Ibertis. Si fundus relinquatur pluribus vt alimēta percipiāt videtur plena ꝓprietas esse relicta q̄ trāſmittitur ad heredes & etiā ad cōiunctos. h.d. Vel ſic. Causa fque reſpicit fauoꝛem legatarijs non arctat legatum. h.d. & dicit de. ꝓmo ponit themā & q̄ones deſcendentes ex themate. ſcō ponit o determinationes. ſecunda ibi modeſtin⁹ rñdet. ¶Op. & videt q̄ liberti debeāt habere ꝑdia & alimenta q̄b. ꝑbatur per dictionē appoſitam in verbis teſtatoris q̄ ſignificat vtrūq; deberi: vt ibi: oī dicit vt quecūq;. vt q̄d habēt. vñ videt obſtare. l. ea tñ. §. de leg. iij. Dicit gl. q̄ non fuit legatū p iſta verba: ſed p verba greca q̄ ſignificāt iſta verba ꝑdia dari volo: vt inde ſe alat nō aūt erat in ꝓbis grecis dictioꝛ alij nō habēt & ſic nō obſtat ¶Oppo. & videt q̄ alimenta tm̄ ſint relicta ꝑ iſta verba. vt. §. & l. ij. in fi. & j. e. l. lucius. Sed loqa & teſt differentia dicere relinquo ꝑdia vt habeant alimēta: aliud eſt dicere relinquo alimēta ex ꝑdijs & aliud eſt dicere relinquo alimēta et ꝑ alimentis obligo ꝑdia. Primo caſu ꝓprietas relicta vide vt hic. Secūdo caſu ſolū alimēta videntur relicta ex fructibus ꝑdiorū vt in ſcīs. Tertio caſu eſt aliud vt. l. lucius. j. eo. ¶Opp. fortiter hic dicitur q̄ iſta ꝑdia trāſeunt ad heredes. Cōtra de. l. titia. §. ſi. §. de lega. ij. vbi nō trānſeunt ad heredes. Jn hoc ſunt opi. inter Jaco. de are. & Oldra. dicit Jac. ibi fuit plus dictū; q̄ fuit adiectuꝫ vbum vite ꝑ quod ſignificat q̄ in vita tm̄ habeat. hic ſecus. Et ſ per hoc dicit ſi teſtatoꝛ reliquit vxoꝛi domū ad habitandum vel fundū ad vſum fructum q̄ plena ꝓprietas videtur relicta & trāſit ad heredes. Oldr. dicit cōtra. tam cōtra ſolutionem q̄ cōtra queſtionem. dicit eñ differētia eſt vtrū verba apponant ꝑ modū cuiuſdam determinationis in eadem oratione: vt in exemplo ꝓpoſito relinquo fundum ad vſum fructū & domū ad habitandum & ſimilia tunc nō trānſit ad heredes. vt. l. titia. §. ſi. §. de leg. ij. Si vero apponātur in alia oratione per viā modi: vt relinquo fundū vt habeat alimenta: tunc q̄ modus reſpicit fauoꝛē legatarij nō coarctat legatuꝫ: vt hac. l. ita dicit Old. Videamus ergo an iſta verba ſint vera. Primo arguo ꝑ Old. & ꝑ eo videt tex. in. l. titia. §. ſi. §. de leg. ij. & gloſ. in. l. cum hi. §. ſi vni. §. de transac. in glo. Jtē ꝑbat iſta verba adiecta determinant precedens legatū: vt illo modo intelligatur. vt. l. ſi habitatio. in fi. §. de vſu & habi. Preterea cauſa legati limitat legatum. vt. l. cum pater. §. dulciſſimis. §. de leg. ij. & l. epiſtola. in ꝓncip. & ad trebel. Jn cōtrarium ꝑ Jaco. contra Oldra. ꝑbatur per caſum in hac. l. & per l. pe. §. fi. j. eo. inducendo ſic. Jſta verba alimenta vel ad vſum fructum faciunt modum, vt. l. quib⁹ diebus. §. termilius. j. de cōdi. & demon. ſed ofſub tali modo relinq̄tur tranſmittitur ad heredes: vt hic ergo &c. Preterea videtur caſus expreſſus in. l. donationes. §. ſpecies. j. de dona. vbi fuit data res ad vſum mulieris & ſic fuit vna oratio. Preterea videtur caſus in. l. cum hi. §. vni. §. de trānſac. quicquid glo. ibi dicat. nam ibi ꝓprietas videtur relicta: vt tranſeat ad heredes quod patet: q̄ ibi tractatur de alienatione fundi. ac ſi fundus ſubiaceret reſtitutioni nunq̄ poteſt conſentiret alienationi: vt in aut. res que. C. cōmunia de lega. Preterea cauſa de futuro ſeu modus qui apponitur in fauoꝛem legatarij nunq̄ legatum coartat. vt. l. titio. §. j. §. de condi. & demon. & de dona. l. in fi. & l. ij. Sed iſte modus vel cauſa reſpicit fauoꝛē legatarij: ergo legatum non coartat. vt hac. l. Reſpondeo ad. l. Oldra. & primo ad. l. titia. §. fi. quia ibi teſtatoꝛ plus dixit. ex quo apparet q̄ teſtatoꝛ vult q̄ legatum transeat ad heredes. ſimile in. l. ſpecies. j. de aur. & argen. leg. Jtē reſpondeo ad glo. §. ſi vni. q̄ non bene dicit. & eſt contra illum tex. & contra iſtū tex. vt dixi. Ad tex. l. ſi habitatio. §. j. §. de vſu & habi. Reſpondeo q̄ ibi illa adiectio operatur in fauoꝛem legatarij. vt ampliet legatum nō modum: vt ipm reſtringat: q̄ eius fauoꝛe eſt appoſita: vt hic quod patet. ibi relictus fuit vſusfructus ad habitandum & habitatio eſt melioꝛ vſu vel vſufru. q̄ non perit capitis diminutione vnde cauſa ampliandi videtur appoſitum. ideo ampliat vt debeatur habitatio. reſpōdeo ad. l. cum pater. §. dulciſſimis. & ad. l. epiſtolā. in ꝓncī. quia ibi fuit appoſita illa cauſa que fauoꝛē legatarij non reſpicit ſi illa cauſa per ſe ſimpliciter aſſumatur. bic vero i cauſa que mero fauoꝛe legatarij apponitur. vnde in eius odium non retoꝛquetur. vt. l. quod fauoꝛe. C. de legi. vnde Jaco. de are. dicit verum. ꝑ eo. facit. l. ſi. §. de vſufru. earum re. que vſu conſu.

¶Ex predictis Diſtingo ſic cum queritur an ex adiectione cauſe legatum debeat limitari. Dic aut loquimur in cauſa de ꝓterito que eſt ꝓprie cauſa & de iſta non dico hic q̄ non vitiat. vt. l. cum tale. §. falſa. j. de condi. & demon. & l. demonſtratio. §. j. eo. tit. & ibi dixi. Si vō loquimur de cauſa de futuro que ꝓprie non dicitur cauſa. ſed ſic eā ſumo. tunc dic ſic aut ex verbis teſtatoris colligitur quod voluit ex adiectione cauſe legatum limitari & limitatur. vt. l. titia. §. ſi. §. de leg. ij. & l. ſpecies. j. titu. i. Aut nō apparet: & tunc aut talis cauſa per ſe. & ſimpliciter conſiderata non continet fauoꝛem legatarij ſibi exhibitum a teſtatoꝛe & talis cauſa limitat legatum. vt. l. cum pater. §. dulciſſimis. de leg. ij. & l. epiſtola. j. ad trebel. Si vō continet fauoꝛem legatarij: tunc aut talis adiectio poteſt operari augmentum legati & operatur. vt. l. ſi cui habitatio. §. j. §. de vſu & ha. aut non poteſt operari augmentum & non operatur reſtrictionem legati. vt hic. ita debet intelligi. l. cum hi. §. ſi vni. §. de transact. & cit. l. fina. §. de vſufru. earum re. que vſu cōſu. & l. donationes. §. ſpecies. §. de dona. ¶Quero & quid in contractibus ſi aliquis dat fundum ad vſum fructum. Puta idem in contractibus quod. §. dixi in legatis. ꝓbatur in. l. donationes. §. ſpecies. j. de dona. & C. de iure do. l. ſi mulier: et ibi per glo. & docto. Sic debet intelligi quod not. in. l. j. §. j. C. de ſuperfi. alias de vſufruc. quod tene menti.

☞ Legatum nominatim ab herede relictum fauoꝛe alimentoꝝ debetur a ſubſtituto.

Ille cui alimenta ſunt relicta non tenetur in heredis domo morari.

Vxoꝛ cui per maritum fuit relictum victum & veſtitum non adiecto q̄ ſtaret in domo ſua poteſt ſtare vbi vult & habebit alimenta.

Lucius. Legatū alimentoꝝ relictum a quibuſdā heredibus nominatim debetur ſubſtitutis et a coniunctis. h.d. fm gloſ. ¶Contra hoc oppo. & fortiter legatum relictum nominatim ab inſtituto non videtur relictū a ſubſtituto. vt. l. ſi ꝑſes. §. de leg. iij. et l. j. §. in ſubſtitutione. j. ad. l. fal. Tenendo glo. habetis caſum q̄ ſpeciale eſt alimentoꝝum fauoꝛe vide glo. que incipit id eſt petant. ¶Oppo. & videtur q̄ appellatione heredum nō contineantur extranei. vt. l. ex facto. §. ſi quis ita. j. ad trebel. Sol. ibi appellatio heredum fuit appoſita in conditione que conditio non poterat deficere ſi ſimpliciter appellatio heredum intelligitur. hic fuit appoſita in diſpoſitione fm glo. vnde nil ad ꝓpoſitum. ſed fm Dy. & Jaco. de are. h.d. Mi & quibus ſimpliciter alimenta relinquuntur nō tenentur in heredis domo morari. ℌ h.d. Et fm hoc expone. ibi oī dicit adiectio. id eſt demonſtrādo in domo heredum agatur. Jtem oī dicit agūt. id eſt ſiſtant vel nō moꝛentur fm Dy. Ja. de are. & oēs. licet glo. aliter intelligat. & ſic no. hāc lec. & per hāc & dicūt q̄ ſi teſtatoꝛ reliqt vxoꝛi victū & veſtitū nō adiecto q̄ ſtaret in domo ſua q̄ poteſt ſtare vbi vult & habere alimēta fm Jac. de are. de quo in Specu. in titu. qui fil. ſint legi. ver. ſi quis ita.

☞ Enumeratio ſpecierū q̄ reſtringat legatum generale.

Verba arbitrio noſtro: important arbitrium boni viri.

Verba. Enumeratio quorundā indiuiduoꝝ legatum generale nō vitiat. h.d. ¶Oppo. de eo q̄b dixi teſtator: libertis noſtris &c. q̄ iſti liberti non ſunt filiorum in vita teſtatoris. Solu. glo. in vita patris filij fingunt̄ ſili. vt. l. in ſuis

bar. conſi. cclxx.

a ¶Legatis. vide barto. in. l. ij. §. de iuriſ. om. iudi.

b ¶Quero vtrum. & an veniat lectus & cū dicto barto. hic ſingu. tranſit d. ℣e. in. c. ſi eps. de offi. oꝛ. lib. vi. & in. c. ij. de preben. Andre. barb.

c ¶Verū in eo. ad de bar. in. d. §. ſinaūt. i fi. ꝓin. & ibi hoc ſeqtur Jmo. & ille tex. nō obſt. aliquātulū dū ponitur copula ſ ſrī de vt dixi in rub. de iur. & fac. igno. In illo quod dicit Bar. hic q̄ ad ſalariū medicoꝝ nō putat teneri. adde q̄ cōtrariū tenuit bal. magime i me dicīa modici fum ptus in. l. ſi cū do tē. §. ſinaūt in ſeuiſſimo. & ibi boluit ang. & pau. de ca. ſo. mat. & cy. & Bald. in. l. q̄ō in vxore. C. de nego. geſt. & Ange. in. l. ſi ſeruum. in ꝓin. de ver. ob. l. ſimo. & ro. i. d. §. ſinaūt i ſeuiſſimo teneāt Jtē & minus bñ videmus q̄ ſer uo cōmodato vel famulo q̄s nō teneāt ad alimēta cū eis non teneāt ad veſtes vt. l. id veſtimētum. cuz gl. ſ. de pe. & tū teneāt ad medicinas modici ſumptus. l. in rebus. §. poſſunt cōmoda. & bar. in d. §. ſinaūt in ſeuiſſimo. ergo &c.

1 vt. l. in ſuis. de libe. & poſtibu. ¶Scōo op. & q̄ enumeratio ſpecierū reſtringit legatū: vt. l. §ſitū. §. pe. & l. cū delanionis. §. cū fundus & §. qdā. §. de fund. inſtru. glo. nō ſoluit ſed remittit ibi ad nota. in. d. l. §ſitū. §. penulti. & ibi tractabo plene. tu dico q̄ hic precessit genus cū ſigno vniuerſali. ſ. ois. ibi ſecus. vel alteri. l. cōtraria logtur q̄ genus & ſpecies cadunt inter res. bic vero q̄ cadunt inter perſonas quibus relinquitur. vel dic q̄ hic poſt relictum generis ſequitur enumeratio plurium indiuiduoꝝ. ibi ſpecierum. ¶Nota. q̄ hec verba arbitrio noſtro: intelliguntur arbitrio boni viri. Contra de. l. thais. §. lucius. j. de fideicō. lib. vbi important iſta verba liberam voluntatem. So. hic dixit arbitrio veſtro. ibi dixit in iudicio noſtro. ¶Quero iſta verba volo & ſint vobiſcum vel in domo veſtra: quid important an debeant eſſe in domo & ibi operari. Dicam in. l. caio. j. eo.

☞ Alimentorum appellatione q̄ debentur in re ſanguinis vel officio iudicis veniūt expreſſe ad diſciplinā. ſecus ſi ex teſtamento.

Expenſe medicinarum veniunt appellatione alimentoꝝ quando ſimpliciter alimenta debentur ſecus quando preſtātur alicui qui operatur quia veniunt parue.

Poteſtas iudicibus infirmis nō tenetur ad expēſas medicinarum & medicorum: ſed ad cibaria.

Lectus q̄ veniat appellatione medicinarum.

Legatis. a No. tex. ibi &c. Op. de tranſactio. So. gl. q̄ ibi appellatio alimentorum ſtricte ſumitur vt in contrario. ratio q̄ ibi tractatur de materia odioſa. bic vero accipitur large: q̄ tractatur de materia fauorabili fm Jac. but. Oppo. extra gl. Dicitur hic q̄ nō veniunt in legato ea que ptinent ad diſciplinam. Cōtra de. l. qui filium. §. vbi pu. educ. de Solu. ſi qdē alimēta debentur ex teſtamento: tunc non veniunt. vt hic. Sivero debetur iure ſanguinis vel officio iudicis tunc debent expēſe ad diſciplinā vt ibi. ¶Quero b vtrum medicine ptineantur appellatione alimētorum. Tex. in. l. verbo victus. j. de vb. ſig. dicit ſic &. l. ſi cum dotē. §. ſinaūt in ſeuiſſimo. §. ſol. mat. q̄ō eſt verum in eo q̄ debet alimenta ſimpliciter: ſz in eo q̄ dz alimenta alicui q̄ operarī: tūc expone me dicine parue veniunt vt. l. diuortio. §. impēdia. §. ſolu. mat. ſecus ſi ſunt magne: vt. l. ij. &. l. omnino. §. de impen. in re. dota. fac. ¶Quero c an debeāt ſolui iudici medicine. Rñdeo cōiter rectores non tenent officialibus ad alimenta. q̄b ptz. q̄ nō preſtāt veſtimēta ſed ſolū cibaria: quoꝝ alia eſt ſignificatio. vt. ſ. e. l. diarijs. & ideo dico q̄ ptās tenetur eis ſolū ad ea q̄ pertinent ad cibū infirmorum: vt ad pullos & ſimilia. ſed ad medicinas & ſirupos q̄ fiūt ad euacuandū potius q̄ ad nutriendū vel ad ſuſtētādū: & ad ſalarium medicorum puto non teneri: vt. d. l. diarijs. j. eo. q̄ō no. ¶Jtē quero & an veniat lectus appellatione alimētoꝝ. tex. & gl. q̄ ſic. q̄ venit lectus ſine quo homo nō poteſt viuere non alius: vt. l. in ſtratum. & l. quos nos. §. verbū viuere. de verb. ſigni. & ibi no.

1 ☞ Quis q̄ fuerit electus vt legatarius vel vt munus miniſter quō cognoſcatur.

2 Qui tenetur ad alimēta qualiter intelligatur q̄ de beat annua & menſtrua.

3 Alimenta militibus debētur de die in diem vel de duobus diebus in duos dies.

4 Libellus qualiter formet̄ q̄ alimēta petuntur.

5 Uerecūdia factū dicit̄ factū in caſu neceſſitatis.

Pecunie. Heres cui eſt aliq̄d ple gatum cū onere alimētoꝝ nō teneāt cauere vel reddere coheredibus deficiētiū portionē: ſec? ſi eſt electus vt munus miniſter. h.d. primo ponit vnū dictum. ſcōo ponit aliud dictū diuerſum ab illo. tertio rōnē diuerſitatis aſſignat. ſcōa ibi: diuerſa cā. tertia ibi, nam ea res. Op. de primo caſu ad ſcōz. So. in primo caſu fuit electus vt legatarius & onus ſibi iniūctū: ideo dz apud ipm remanere cōmodū. in ſcōo fuit electus vt nudus miniſter apud quez nullū cōmodum dz remanere & hoc vult dicere tex. i fi. l. ¶Sed dices q̄uo cognoſcā vtrū fuerit electus vt nudus miniſter vel vt legatarius. Bloſſ. in. l. ſi quis titio. §. de le. ij. dicit q̄ ille dī nudus miniſter apud quē nullū ꝓmodū dz remanere. dico q̄ dz aduerti an vba referant ad aliquē: vt ſi dico lego titio. & vt preſtet alimēta: & tūc eſt electus vt legatari? lz onere fidei cōmiſſi ſit grauat⁹. Si vō verba legati nō cōſerūtur in eū ſz vba executionis: vt ſi dico relinquo alimēta libertis meis q̄ volo eis dari per talē de tali pecunia & eſt elect⁹ vt nudus miniſter. & hoc vult dicere iſte tex. ꝓo quo l. ſulpitius. als? icipit ſi mulier. §. de dona. inter vir. & vxo. dixi latius in d. l. ſi qs titio. ¶Oppo. hic dicitur q̄ nudus miniſter dz cauere. Contra. de. l. diuus. j. ſi cui pluſq̄ per. l. fal. Sol. hic erat nudus miniſter. q̄ ſentit cōmodū a teſtāte: q̄ fuit heres inſtitutus ꝓ parte a teſtāte. Siīr in. l. ſi a pluribus. §. de leg. i. & ibi dixi et dixi. §. eo. l. ij. ¶Opp. dicitur bic iuſſus dare alimēta ſoluit. Contra in. l. ſi filia. §. papi. §. fa. ber. Sol. expone illū tex. vt ibi dicitur in glo. ¶Opp. de. l. filio. §. mater. de adimen. lega. vbi deficiente onere deficit legatum. Dicit glo. dic vt no. in. l. ſi quis titio. §. de lega. ij. tu dic q̄ in. §. mater. deficit onus iniunctum legatario ex volūtate defuncti. bic vero deficit caſu ſz libertoꝝ morte. ¶Dicitur & in ſi. l. alimētoꝝ &c. vbi innuit q̄ ille qui tenetur ad alimenta dz dare āma & menſtrua. quero qualiter hoc intelligaē Jac. de are. in. l. ſi. §. de lib. agno. dicit ſic quedā ſunt alimenta q̄ debentur perpetuo: & tunc debent annuatim. vt. l. ſi quis ad declinandā. C. de epiſ. & cle. & ita pōt intelligi hic oī dicit annuis. ſi vero debentur pſonis moꝛituris tunc debent mēſtrua: vt. l. ſi. §. de libe. agno. & ita pōt intelligi hic oī dicit mēſtruis. Ego intelligo oī dicit annuis d atq̄ mēſtruis q̄ō referatur ad legatū libertoꝝum. qua re dico ſic⁹. q̄ſi relinquitur pſonis non moꝛituris vt pauperibus. verū dicit Jac. de are. per. l. ſi qs ad declinandā. Sz q̄ſi relingtur pſonis moꝛituris. tūc aduerte q̄ in alimētis veniunt quedā q̄ nō poſſunt diuidi per meſem: vt veſtimēta. nā ſi heres faceret veſtimēta oi menſe nimiū grauaret. Jdē de lecto. & de his q̄ non recipiūt mēſtruaꝫ ſolutionē: q̄ tūc debēt ſolui ānua: vt hic oī dicit annuis. & ita itelligitur. l. firmio. §. ſi. & q̄ō ibi no. j. q̄ſi di. leg. ce. Quedā ſunt q̄ recipiūt mēſtruaꝫ ſolutionem ſeu diuiſionē: & tūc debent ſolui menſtrua: vt hic oī dicit mēſtruis. & d. l. ſi. §. de li. agno. ¶Sed ☞ Andre. ¶oma. 3 ꝑdicta videt tex. in. l. j. C. de ero. mil. anno. lib. e ¶Quero. ꝑ hoc facit gl. in. l. ſi. C. q teſta. face. & q̄ no. bar. in. l. ſi fideiuſſoꝛ. i fi. ff. de fideiuſ. ſal. i. l. placuit C. de iudi. Feli. in c. ſuper eo. el. ij. in j. col. ff. de leg. j. et in. c. noie in penu. col. & ſeq. ver. vltimo ſcias. de preſumptio.

¶Verecūdia. ita debes facere aliq̄d ꝓpter verecūdiam ſicut ꝓpter obligationem q̄ō not. de quo ponit Jo. and. in regu. qui prior. de reg. iur. in. vj. in mercu. & alij doc. in. c. i literis de reſcri. Et adde bar. in. l. j. in fi. C. q̄uō & q̄ſ iudex ad quō tu bar. in. l. q̄ntus. §. mā. & Ellez. in conſil. lxxx. colū. iij. in fi. in. v. volu.

f ¶Et p hāc l. viō

Universidad del Rosario Archivo Histórico

* ꝓdo cõcordia. Aduerte qõ dos est necũ causa fauorabilis sed etiã causa pia. bar. in ff. q. in. l. si cõstãte. in prin. ff. so. matri. alleg. tex. in. l. cũ is. §. si mulier. ff. de cõdi. inde. lz fm Bar. ibidẽ pax faciat. Cõtra allegat tenere in bac. l. alio. col. j. Soluit do. Alex. in. l. si cõstãte. in prin. col. ij. qõ Bar. in. d. prin. debet intelligi fm limitationẽ quã facit in trac. alimẽtorum. ⁊ in bac. l. fa ciẽdo differentiã an dos sit data diuiti an paupi sed in hac distinctiõe in bac. l. alio. i. d. tracta. non loquit bar. ẽ dote nisi di catur qꝺ dos succedit loco alimẽtoꝝ lz nõ sit semp bonũ argu. vt ꝺ do. alex. i. l. si gener. ⁊ addi. ad bar. ff. de his gb. vt indig. Jaſ. in aut. res q̃ C. cõia de lega. in repeti. col. y. ⁊. vj. in prin.

* Aduerte etiaz qꝺ bar. in bac. l. alio arguit de ꝺrieta te. Sz ꝺ saluatione bar. vide aliaz cõcordantiã quã posui ad. l. a diuo pio. in. §. lz si emptor. ff. de re iu.

a ¶ Herede. Adde no. i. l. pater filiũ. §. tuſculanũ. de lega. iij. qd aũt si esset caducum vt qꝺ heres script⁹ decederet viuo testato. vide bart. in. l. cẽturio. i. ij. q. pn. in v. lz qd si testator. de vul. ⁊ pup. ⁊ qõ. §. ꝓi. dicam ⁊ hic adde bal. in l. j. in. x. colũ. C. de sac. ſan. ecc. ⁊ diſti ctionẽ bar. hic sequtur ⁊ ãpliat tmo la. in. l. cẽturio. in viij. colum. de vulga. ⁊ pupi.

b ¶ Aſitene primã lec. no. ad no. in. l. si ſic. de leg. iij. alter logtur bar. in l. hereditas. la. ij. de here. inſti. ⁊ la tius per bar. in. l. cẽturio. i. ij. q. pn. in v. lz qd si testator ꝺixit. de vul. ⁊ pup. vbi vꝝ velle qꝺ iſti fideicõmiſſarij sint heredes directo vbi colonus nõ est heres lz ꝺ iũ salua renũtia vꝝ verius lz eñ ſubintelligaꝫ a iure qꝺ directo accipiat tñ nõ sequtur qꝺ directo sit heres cũ nullum cõmoduz sentire debeãt. sz fint nudi diſtributores fm eundẽ Bar. in l. si qs titio. de legatis. ij. Solu. glo. hoc ſpeciale in causa alimentoꝝ ſicut ad pias causas percipere. b. ꝺ. Diuide primo ponit thema. Secũdo ponit responſio ad tres ſtiones ꝺescendẽtes ex themate. Tertio ponit nouum thema ⁊ noua queſtio ⁊ eius deciſio. secũda ibi rñdeo. tertia ibi eũ quoqꝫ. legit⁹ in glo. duob⁹ modis. Ego lego fm primũ moꝺuꝫ qꝺ magis applaudet litere vt ꝺicamus qꝺ hic grauauer at caium ſeium cui nihil reliquerat: vt ꝺet illis libertis. ⁊. ex eo quod ex heredi tate percepit. Queritur primo vtruz iſte executor possit ꝺiſtrahere bona hereditatis pro illo legato Et reſpondetur qꝺ nõ. Secundo querit vtrũ possit agere contra heredes. p illo legato ad pecuniã ſeruandam. Reſpõdeꝫ qꝺ sic. Tertio querit vtrum iſtud legatum patiatur falcidiam. Rñ. qꝺ sic. Nota tex. ibi ꝛc. Secundo nota qꝺ relictũ ab eo cui testator nihil reliqt valet. Tertio not. qꝺ nudus executor vltime voluntatis non põt bona defuncti vendere. p legato. ¶ Quarto no. qꝺ executor hz actionem ℨ heredem. p conſeruãdo legato. Quinto nota qꝺ legatum alimentoꝝ patitur falcidiã. ſimile in. l. hereditatũ. j. ad. l. fal. ¶ Vltimo not. qꝺ recipere annua ⁊ meſtrua eſt idem qõ recipere alimenta

1 ¶ Op. ⁊ vꝝ qꝺ relictum ab eo cui testator nil reliquit nõ valet: vt. l. plane. el. ij. ℨ. de lega. i. ⁊. l. si fuerit. in fi. ℨ. de leg. iij. ⁊. l. ab eo. C. de fideicõ. ⁊. C. cõia de lega. l. si. in fi. sic ergo iſtud legatũ videtur p nõ ſcriptũ. ideo non debetur ab aliquo vt. l. j. §. in primo. ℨ. de cadu. to. Poſſemus ꝺicere qꝺ sit ſpeciale in relicto alimentoꝝ qõ reſpicit piam causam. p quo facit. ℨ. eo. l. libertas. §. fi. ⁊ in. l. j. C. de fideicõ. ⁊ fm hoc nota qꝺ relictuz ad pias causas licet sit pro non ſcriptum tamen ꝺebetur ab herede[a] vel aliter ⁊ melius ꝺifferentia eſt an aliquis relinquat ab illo ſimpliciter cui nihil reliquit: ⁊ tunc loquũtur contraria. aut reliquit ab aliquo cui nihil peculiarum reliquit. tñ fecit eum executorem ⁊ tunc potest ab eo relinqui ⁊ videtur relictũ ab herede. ſimile in tutore: qz quod relinquitur a tutore videtur relictum a pupillo: vt. l. peto. §. mater. ℨ. de lega. ij. ⁊. l. etiam. C. de fideicom. quod autem hic fecerit testator caium executorem patet hic in tex. ibi eandẽ vero ſniam ꝛc. quod est nota. Alij timentes hoc contrariũ ꝺicũt caiũ ſeium vna cum alio fuiſſe inſtitutum. ideo relictũ ab eo valet. Iſta ſolu. in ſe vera est tamen facit violentiam litere. vnde tene primam lecturã[b]. Et no. glo. ꝺque ꝺicit hic qꝺ quãdo testator ꝺicit executori volo qꝺ des tãtum tali, perinde est ac ſi ꝺiceret. volo qꝺ accipias tantuz de hereditate mea ⁊ des tali quod est notanduz. facit quod habuiſtis in. l. ꝺeniqꝫ. §. interdũ. ℨ. de pecu. lega. qõ puto verũ qñ talia verba ad executorem dirigũtur. ¶ Venio ad secũdũ cõtrariũ. ꝺicit hic qꝺ executor non põt ꝺiſtrahere contra de. l. si quis ad declinandam. C. de epiſ. ⁊ cleri. Solu. in. l. cõtraria erat executori permiſſum[c] hic non. Iſta glos. in se ꝺicit verũ qꝺ qñ executori est pmiſſa alienatio potest alienare. vt no. in. l. pe. C. qñ ꝺecre. opus nõ est. ⁊ in. l. j. in prin. ℨ. de rebus eoꝝ. Sed ad. l. si qs ad declinandam. non est bona ſol. qz non fuit permiſſum a testatore. ſed a lege. quare hic nõ permittitur a lege ſicut ibi Spe. in ti. de inſtru. edi. §. nunc aliqua. verſi. nunqd executor. ꝺicit aut vult vendere vt in causam alimentoꝝ ꝺuertat ⁊ põt vt ibi alꝫ nõ vt hic. Jſtud non vꝝ bñ ꝺictuz, qz hic volebat vendere vt conuerteret in causam alimentorũ qõ nõ potest. Quare tu ꝺic quiꝺã sunt executores vniuerſales. Et iſti possunt vendere sicut heredes vt ibi. Quiꝺam sunt executores particulares ad legata ſoluenda alio herede inſtituto. Et iſti non possunt vendere niſi testator hoc permittat. vt hic.

¶ Item oppo. quod nudus miniſter non habeat actionem contra heredem vt. l. lucius. §. meuia. j. ad trebellia. et. l. si quis titio. ℨ. de legatis. ij. Solu. glo. hoc ſpeciale in causa alimentoꝝ ſicut ad pias causas tentiam ℨ bar. ꝺe nuit Fräciſ. tigri. de piſis. i. l. captatoꝝ. de leg. j. et ꝺo. bar. de ſarcinato valentiſſimus vtriuſqꝫ iuris doctoꝝ in ſolenni repe. ſua. c. ſi pater. de teſta. in. vi. verũ si eſſet clauſula codicillaris heredes ab inteſtato grauarẽtur reſtituere iſtis fideicõ. ⁊ ita etiam pro iſta ſnia cõſuluit do. Jo. velle. Sed ad predicta poſſet rñderi per no. p bar. in cõſil. inci. Nicolaus feciſt testamentũ ꝛc. vbi ꝺicit qꝺ vniuerſitas bonoruz aſſignata alicui nõ inſtituto facit præſumi inſtitutionez. l. his verbis. de here. inſti. cum glo. que rationes ceſſant in caſibus ſuprꝺictis. ⁊ vide qꝺ ꝺixi post bar. to. i. ꝺ. l. si ſic. et in ꝺ. l. centurio. et in ꝺ. l. si qs titio. ⁊ in ꝺ. l. bis verbis.

¶ Adde q̃ posui in. ꝺ. l. centurio.

¶ Executori permiſſum. an liceat executori vendere et an teneat ſatiſꝺare vide eũ in. l. ꝺiuus. j. si cui pluſ qꝫ per. l. fal.

a ¶ Falcidiam. Utrũ de relicto alimentoꝝ ꝺetrahit falcidia. adde omnino Bar. in. l. ꝺiuus. j. ad le. falci. adde tamẽ qꝺ alimenta relicta filio naturali nõ cedunt in piam causam fm Bal. in repe. l. j. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in. vij. col. vbi idẽ ꝺicit. ⁊ in relicto facto concubine.

b ¶ Ad pias causas. Utrũ relictum causa alimentoꝝ ꝺicatur pium. ⁊ qꝺ ꝺicaꝫ probat text. in. l. mella. in prin. j. e. vbi pietatis causa. ⁊ Bart. in trac. alimento arum determinatiõe qõ hic. et ad de Ange. ⁊ alios in. l. ſtichum. §. ſtipulatio. de verb. obliga.

c ¶ Ultimo oppo. vide Aler. in. l. ſi certis annis. C. ꝺ pactis.

ꝺ ¶ Quero igitur. Sed quid si executores iter se diſcordant quis exequetur. vide Baldum in. l. id quod pauperibus. i. v. colũ. C. de episco. ⁊ cleri.

e ¶ Diſtribui inter pauperes. Et vide. j. etiã in vltima apoſtilla magna. in fine.

f ¶ Hereditatis aditio. Et de materia executorum vide aliqua que habentur. j. eo. in La filio. ⁊ ad qõnẽ Bartoli hic vide Bal. ⁊ Jmo. in. l. si in ꝺie. in princi. de cõdi. ⁊ demõ.

g ¶ Sit adita. Sed vtrum in ꝺonatione cauſa moꝛtis possit ꝺari executor vide Bald. ꝺ sic in. l. executoꝛẽ. in. ij. colũ. de execu. rei iudi.

h ¶ Importat arbitriũ. no. qꝛstud verbũ licẽtia importat arbitrium boni viri. et ad vide no. p Bart. in. ꝺ. l. i. i. v. q. pn. C. de fac. ſan. eccl.

i ¶ Certe si ꝺiceret Sed Bal. i. c. j. in fi. p illũ teꝛ. de pace in. fin. vꝝ tenere ẓuũ. ꝺixi i. l. si ſic. de le. j. ⁊ ibi Bar.

k ¶ Qui expliciãꝺi. ⁊ ibi Bald. C. de accuſa.

l ¶ Plenã poteſtatem. Nota qꝺ iſta ſunt paria ꝺicere liberũ vel plenuz. mandatũ et poſtpõtem. facit ad ß qõ not. ꝺicit Bal. in. l. ⁊ si post tres. in. gi. colũ. si quis cau. ⁊ adde qꝺ hꝛe liberã voluntatẽ licentia importat arbitriuꝫ[b] boni viri. qõ probo. nam nomẽ licẽtia ꝺescendit a verbo licet qõ tãtũ est ꝺicere quantũ licitũ sit. sed nõ est ꝺubiũ qꝺ ille verba: si tibi videt iuſtũ vel licitũ: important arbitriuꝫ boni viri. vt. l. fideicõmiſſa. §. qꝺ ꝺ. ℨ. de lega. iij. ⁊. l. si fic. §. j. ℨ. de leg. j. ⁊. l. fideicõmiſſaria. j. de fideicõ. lib. Jtẽ probaꝫ ex. l. j. C. de ſac. ſan. ecc. ibi habet vnuſquiſqꝫ licentiã ꝛc. Quia licẽtia intelligitur de arbitrio boni viri. neqꝫ emꝑ potest filium eẽhereꝺare ⁊ ꝺeum inſtituere. vt not. in. l. si quis ad declinandã. C. de epi. ⁊ cleri. alꝫ si haberet liberã poteſtatẽ posſet filiũ eẽhereꝺare ⁊ preterire. ſicut miles cui est conceſſum liberum arbitrium teſtãꝺi. vt. l. j. ℨ. de testa. mili. ¶ Item ꝺicit testator: ⁊ do liberã potestatem. † quero quid sit boc ꝺictũ liberã potestatem. Certe si ꝺiceret[i] poteſtatẽ ſimpliciter referreẽ ad arbitriũ boni viri: vt. l. nepos proculo. de verb. ſig. l. qui explicãꝺi.[k] C. de accu. Sed eẽ eo qꝺ ꝺicit liberam intelligo qꝺ intelligatur in eius liberã voluntatẽ collatũ: qõ probo: qꝺ verbũ liberã ꝺescẽꝺit a verbo liber: qõ importat liberã voluntatẽ: vt. l. fideicõmiſſaria libertas. ꝺe fideicõmiſſa. liber. ibi dum ꝺicit libuerit ꝛc. ⁊ pro hoc etiã videtur text. ℨ. de testa. mili. l. j. in prin. ⁊. l. etiã. §. j. ⁊. ꝺe bo. liber. facit. l. peculi. de libe. ℨ. ꝺe procur. Dicit si ꝺigerit plenã potestatem[l] ⁊ licentiã: vt probaꝫ in. l. j. ℨ. de testa. mili. in ꝺuobus responſis ibi positis. ⁊ no. in. l. si pro[m] curatoꝛ ad vnã. C. de. pcu. ⁊. l. fideicõmiſ. §. quãq. ℨ. de lega. iij. ibi: nõ enim plenum ꝛc. ¶ Et predictis no. † qꝺ iſta verba plenũ ⁊ liberũ si adiiciant verbo qõ alꝫ ꝺe sui natura importat arbitrium boni viri facit ipſum ſignificatiuũ libere volũtatis sicut verbũ volo. ad qõ facit. j. ℨ. de testa. mi.

¶ Sequiſ in verbis vẽꝺendi ⁊ alienandi: quero † vtrũ iſti executores q habent ptãtem vendendi possint permutare vel inſolutũ ꝺare ⁊ obligare. Et vꝝ qꝺ nõ per. l. si pupillo ⁊. §. si pretor. ℨ. de rebus eoꝝ. Jn ẓuum vꝝ qꝺ sic per. l. si venditionis. ℨ. quib. mo. pig. vel hypo. ſol. Sol. qñqꝫ iſta permiſſio fit a pretoꝛe vel iudice ⁊ ꝺebet ſtricte intelligi. ita loquit. §. si pretor. Qñqꝫ fit ab alio priuato ⁊ tunc appellatio venditionis citionẽ omnẽ alienationem[m] per qnẽ impleẽ cauſa ob quã fuit permiſſa venditio. vnde cũ fit permiſſa venditio. p ſatiſfaciendis legatis quicqꝺ faciat vt legata ſoluat appellatiõe alienationis cõtineꝫ. pro hoc facit verbum hic positũ: ſcz vendendi: alienãꝺi ꝛc. Quod verbũ alienare gñale est. glos. in. l. ſtatuliberi a ceteris. §. quintus mutius. j. ꝺe ſtatulibe.

12 ¶ † Quarto sequitur de bonis ſuis. quero vtrũ n executoꝛ possit agere cõtra heredes vt eẽhibeant res hereditarias vt videat que expediat vẽdere. Puto qꝺ sic p. l. si tibi optio. §. fi. ℨ. de optio. leg.

13 ¶ † Quero an eẽhibitis oibus reb⁹ vel nõ eẽhibitis possint executores iſti vendere rem quã volent. glo. in. l. pe. C. qñ ꝺecre. opus nõ est. ⁊ qꝺ sic[n] ẓuũ tenet glo. in. l. q̃ꝺm. C. de ꝺiſt. pig. Rñdeo si quiꝺẽ iſti executores nõ habent liberã ptãtẽ: sed ſolũ est eis cõmiſſum p vbã importãtia arbitriuꝫ boni viri. nõ esset ꝺubiũ qꝺ nõ possit[o] ponere manus ad res quas volũt: sed ꝺebẽt facere arbitrio boni viri sicut ꝓtoꝛis. l. magis puto. §. ne paſſim. ℨ. de reb. eoꝝ. ⁊. l. a diuo pio. §. in venditione. j. de re iuꝺi. Sed si poneres ipſos habere plenã ⁊ liberã volũtatẽ in casu ꝓmiſſo: tunc ꝺebes ſcire qꝺ libera volũtas ꝺebet intelligi dũtamen bona fi[o] ꝺe faciãt vt. l. creditoꝛ. §. lucius. ℨ. mã. Sed ille q rem magni pretij vellet vendere p modico nõ taceret bona fide. vt not. in. ꝺ. §. ne paſſim. vꝝ. necnõ. ideo nõ valeret eoꝝ venditio: ⁊ poterit revocari. ita ꝺz intelligi glo. in. l. pe. C. qñ decr. opus nõ est quia ita ꝺebet intelligi ꝺũmodo faciãt bona fide ita ꝺebet intelligi. l. creditoꝛes. ℨ. de diſtract. pig.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

[a] Jſta lex ẽ satis ſubtilis. Jnd⁹ miniſter non põt bona defuncti diſtrahere. ſed actionẽ habet. p relictis in causa alimẽtoꝝ vſqꝫ ad falcidiã. Item libertus q aliquid meſtruũ vel annum percipiebat in ꝺubio videtur alimenta

nem.de re ind.quod tñ limita esse verū vel de iure isto vel vt res magni valoris pro paruo debito nō vendant f̄m glo.in.l.quādiu.de dist.pig. als bodie etiaz melioꝛa possent capi pro satisfactione debiti pecuniarij. f̄m Jmo.in.ō.ff.in venditiōe ⁊ Joan.an.in addi.Spec.in tit.de execu. sentē.ff.sequit.super ver.primo referentē.ita tenuisse Huiō.de suza.per auf.hoc nisi.C.de sol.et p.ff.qō aūt. de fideiussō.vñ.ō. auf.sumit.Adde qñres magni valoris possit vendi p paruo debito. Bal.cōsi.lx.iij.li.

a ¶Pretio volūt. Et vtrū executores possint mouere actiōes ⁊ debitores.vide Bald. b q̄ sic in.d.l.id qō p superib⁹.in.iij. als.v.col.de epi. ⁊ cle.p Bar.in.l.si qs titio.de leg.ij. et bal.in.l.nulli.e. ti.ponit an possit agere et cōueniri.

b ¶Cōtra ēptorē. Sed ℨiā opi.tenuit Pau.de ca.l.i.ff.ptiū.de pcu.p d.l.i.ad quā dicit c bar.nō bene re spōdet.ⁿ hoc dicit verum si executores sint soluendo.

c ¶Requirendus. An heres debeat regri ab executoꝛib⁹:habeē p bal. in.l.nullⁿ.in.ij.q. in.iij.col.de epi.et d cle.per Spe.in ti. de istr.edi.ff.nūc aliq̄.vbi p Joan. an.p Pe.de anc. in.c.tua nobis.de testa.facit qō not. Bal.in.l.captato rias.in.iij.q.in fi. C.de testa.mili.an possint declarare i certo req̄sito herede. et hic adde Bal.in.l.id quod paupib⁹.in.g.viij. q.C.de epis. ⁊ cle. 17

d ¶In ℨium vr. Et not.q̄ si qs sit executoꝛ testamēti ⁊ res vēdat pōt petere emptoꝛ q̄ heres cogat hūc ℨctum ratificare ne sibi q̄sto vnq̄ moneat f̄m Bal. in aut. ſi captiui. C.de epis.⁊ cleri. Dubitat an executores possint vēdere habita fideō ptio:dic de hoc vt 18 per Bar.in.l.a di no pio.ff.sed si em ptoꝛ.de re iudi.⁊ no.quod dicit Bald.in.l.ij.C.de vgo.mili. seaudisse a Bar.vbi omnino vide ⁊ vtrum heres soluens legata executoꝛi sit liberatus a legatarijs.vide Jo.an.in ti.de instru.edi.ff.nunc aliqua. cuius dicta sequit Pe.de anc.in cle.j.de test.⁊ vtrū executoꝛ possit pro se emere res venales.vide Jo.an.in.d.ff.ne aliqua. ¶Item not. q̄ debitores soluētes executoꝛib⁹ nō liberāt ipso iure.⁊ iō possunt dicere nolle solue re nisi de ꝑsensu heredis.f̄m Bal.no.l.l.j.C.de exec. Sed an vn⁹ executoꝛ possit aliū facere.vide in.l.quidā.de reb.dub.⁊ bal.oīno.in.l.nullus ver.ō.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.epistola.in fi.C.de fideic. Executoꝛ pōt male ablata remittere vel restituere:f̄m Bal.in.l.etiā.C.de fideicō. An executoꝛ teneat facere iuētariū. vide Bal.i aut.ſ̄ cū testatoꝛ.i fi.C. ad.l.fal.

e ¶Facere clam. Dicit facere clam qui facit irrequisito eo qui posset ali quo modo Dicoꝛe:qō not.et adde Bar.in.l.nō intelligit.ff.tacita.ff.de iu.fil.⁊ ibi posset cū in.l.clam possidere.in prin.hic alt.

f ¶Ē editionē impediat. Utrū heres possit impedire vēditionē fiendaz p executores. vide p Spe.⁊ Jo. an.in.d.ff.nūc aliqua.⁊ per Pe.de anc.post alios in c.tua nos.ō testa. Et vtrū ipsi executores possint offerre legatarijs p satisfactiōe quālibet aliā rē etiā extranei an vō corpus hereditariū. bar.tenuit q̄ corpus hereditariū. Bal.ff.vt p eū i.l. id qō paupib⁹.in vij.col.de epis.et cler.loquoꝛ qñ in hereditate nō est pecunia.

g ¶Quero vtrum. Utrum executoꝛ possit transferre possessionē. et qd de dñio:⁊ an inuito hrde.vide bal. in.d.l.id qō paupib⁹.in.ij.q.co.ſ vtrū executoꝛ de culpa teneat dicē dum vr.put oꝛ in herede f̄m distin. culpa.de lega.i.q̄ verba bal.⁊ imo. vbi extēdit adeē tutoꝛes.tuviō ple ne Bal.i.l.pign⁹.

h ¶Deinde quero ꝙ quia sequitur in verbis cū bannimento ⁊ sine.quid important ista verba:Rñ. in executoꝛibus vltimarū volūtatū non habemus expressum.sed possumus dicere q̄ teneatur facere bannimentum⁹ sicut executoꝛes sententie.vt.l.oꝛ do.C.de exec.rei iudi.⁊.l.edicto.ff.si aduersus fis.et l.ij.⁊.l.ſi.C.de fi.instru.⁊ in.ba.fisca.lib.x.⁊ hoc est verum quando non habent liberam potestatem: sed quando habent liberam potestatē:tunc forte idem q̄ deberent facere bannimenta sicut tutoꝛes quos constat habere liberaz.vt no.in.l. mandato generali.ff.de procu.⁊ tamen tutoꝛes in venditione rerum pupillꝝ deberent ista bannimenta facere fieri.vt.l.ſi fine.ff.j.ff.de mino. ideo ista verba cum bannimentis ⁊ sine apponunt:vt ea non habeant necesse facere. Sequitur in verbis vsq̄ ad satisfactionem oīm p̄missoꝛ. ¶Quero †vtrum talis executoꝛ possit rem vendere non presenti pecunia:sed habita fide de p̄tio. Videtur q̄ non relictis ad pias causas:magine per.l.ſi procuratoꝛ. quod ibi no.ff.de iu.fil.⁊ ad similitudinē executionis sententie.vt.l.a diuo pio.ff.emptoꝛ.ff. de re iudi.⁊ hoc puto verum ſi non habent liberam. Sed si ponamus eos habere liberam in hoc credo q̄ possint vendere. dūtamen habeat fidem de p̄tio et bona fide faciāt.arg.l. qui rome.ff. callimach⁹. 23 ff.de ver.obli. ¶Quero † quid ſi in instrumēto oꝛ sic tales executores talem rem vendiderūt pro tāto p̄tio quod p̄tium cōfessi fuerūt se habuisse. non autez dicitur q̄ receperit.an sufficiat. Puto q̄ non:quia per hoc non impletur causa.quare est mādata vēditio.eis eñ mandaꝛ per satisfactionez oīm p̄missoꝛ.Sz ſi cōstitent se vēdidisse ⁊ habuisse non videtur.

i ¶Quero vtrum. Utrum executoꝛ possit transferre possessionē. et qd de dñio:⁊ an inuito hrde.vide bal. in.d.l.id qō paupib⁹.in.ij.q.co.ſ vtrū executoꝛ de culpa teneat dicē dum vr.put oꝛ in herede f̄m distin. culpa.de lega.i.q̄ verba bal.⁊ imo. vbi extēdit adeē tutoꝛes.tuviō ple ne Bal.i.l.pign⁹.

k ¶Bānimētū. Sed iste subhastatiōes nō sunt necessarie i vēditiōe rerum vidētur.

a non videtur[a] facta vēditio pro satisfactiōe legatoꝛū. nisi postea apparet facta satisfactio legatoꝛū.hoc vltimū probat in.l.sed et iulianus.ff.pro inde.ff.ad macedo.primo q̄ cōsitendo se habuisse nō sufficit.phatur in l.ſi ex cautione.et ibi no.C.de nō nu.pecu.⁊.j.ſi quid in frau.patro.l.i.ff.

24 q̄ ſi in litē.et.ff.q̄ ſi mutuauit. ¶Quero †qd ſi dicit in instrumēto quā pecuniā recepit in mei p̄sētia notarij.sed nō apparet q̄ legatarijs fit soluta:an sufficiat emptoꝛibus? Rñ.sic q̄ cū ob istam causam habuerunt mandatū executoꝛes a testatoꝛe sufficit q̄ emptoꝛes ob istā causam soluerint.Iz executoꝛes in istā causam nō conuertāt.vt.l.j.ff.non aute.ff.de

25 exercato. ¶Quero †an promissio de euictione quam facit executoꝛes obliget heredes. Puto q̄ sic ſi faciūt p̄missionē f̄m cōsuetudinē ciuitatis:vt.l.ſi pignus.ff.fina.ff.de pig.ac.⁊.l.iul.ff.ſi procuratoꝛ.ff.de ac.emp. ti.⁊.C.cre.euic.pig.nō de.per totū.qō no.⁊ tex.dicit q̄ ſi aliquis vēdit

b ex officio sibi iniūcto nunq̄ tenet de euic.[b] l.ſi pignoꝛa.⁊.l.ſi heres.ff.fa

26 mi.ber. ¶Ultimo †quero an executoꝛ testamēti possit conueniri a legatarijs. Elo.tenet q̄ nō in.l.firmo.ff.j.ff.qñ dies leg.cedat.

1 ¶Vasallus q̄ debeat oībus filijs dñi iurare fidelitatē mortuo dño.

Cum vnus.

Prelegatū cū onere alimentoꝛū trāsit ad heredes heredis:Iz sint plures.b.d. primo ponit dictum.secundo formatur vnam obiectionem et ad eam respondet.secūda ibi:ſi tamē. ¶Oppo.dices tu ille tex.licet ex p̄sumptione p̄ducatur non tamen sequitur ex necessitate:quid enim ſi heredes heredis sint discordes.haberet ne tūc locū ista.l. Respon.sic.⁊ recurreē ad remedium.l.iij.ff.eo. ¶Querit Dy.vtrum †heres fundatarius debeat iurare omnibus heredibus dominī vel vni tm̄. Et dicit q̄ omnibus.ar.huius.l.q̄ tāgit gl.in.l.is cuius.ff.de vsufru.⁊ Jac.de are. in.l.de peculio.ff.pluriū.ff.de no.ope.nun.⁊ gl.dicit in.c.ſi plures.ſi de feu.fue.contro.⁊.col.ſo.gl.q̄ contineatur appellatione domus habui mus in.l.i.ff.hoc autem ff.ad filleia.

Verbis fideicōmissi.

Illimēta debent etiā p eo tpe quo fuit retardata libertas absq̄ mora heredis.b.d. ¶Isto.tex.ibi exploratī.

1 ¶Alimenta debentur sororī arbitrio boni p̄ro qualitate dotis ⁊ crescunt etate crescente.

2 Frater sororem alere tenetur.

3 Legatum p̄ro dote q̄ sit conditionale nō purū remissiue tamen.

Alimentis.

Vir bonus †debet arbitrari alimēta p qualitate relicte dotis que alimēta crescūt crescente etate.b.d. Idē dicit tex.in viro ⁊ vxore in.l.ſi cum dotem.ff.finautem in seniſſimo.ff.sol.ma.q̄ intelligo q̄ſi vires dotis sufficerēt. †aliter fra ter tenetur alere sororē.vt.l.qui filiū.ff.vbi pupil.edu.de.⁊ vir vxorē.vt no.per Ly.in.d.ff.finaūt. ¶Op.⁊ vr̄ q̄ imo arbitrio boni viri f̄m quā titatem hereditatis debēt solui alimēta.vt.l.alimēta.j.eo. Dic vt in gl.

3 et tene opi.Aug.q̄ magis est vera. Item †facit ista lex q̄ legatum p̄o dote non fit purum:sed conditionale soluendum tpe matrimonij q̄ an fit verum dicā in.l.titio.ff.ante.j.de condi.⁊ demon.

1 ¶Legatum alimentoꝛū non perit per damnationem in metallum.

2 Alimenta damnato relinquuntur.

Scui.

Damnatus in metallū post restitutionē p̄teriti tpis ⁊ futuri alimenta petere pōt.h.d. ¶Oppo.etvidēt q̄ post restitutionem non petit alimenta p̄terita:

1 vt.l insulam.C.de sen.pas. Veritas est †quod hic loquitur in legato alimentoꝛum quod per damnationem in metallum non perit:†q̄ etiā dānato pōt relinqui:vt.l.in metallū.j.de bis qui p̄o non scrip. ¶Item op.de.l.ſi in metallum.j.de in.ff. Sol.hoc speciale in alimentis. Eodē modo solue ℨium de.l.ij.C.de bo.p̄oscrip. ¶Item op.ff.e.l.iij. So.vt ibi ¶Opp.gl.de.l.cum allegatur.C.de re mil. Solu.speciale est in alimentis p̄o hoc.j.eo.l.seruos.⁊ ibi aliqua dicam.

1 ¶Modi adiectio fauoꝛe legatarij nō minuit legatum.

2 Alimēta ſi debent percipi ex fundo ille fundus dicitur hypothecatus.

3 Alimēta ſi sunt legata ex tali fundo:ſi nō percipiuntur tot fructus sufficientes ad alimenta debent suppleri per heredem.

4 Bona viri q̄ nō sunt obligata vxoꝛi p̄o alimētis:nisi in dotem fuerit datus fundus inestimatus.

Tucius.

Si predia p̄ro alimētis relictis obligantur ex hoc legatum alimentoꝛum nō augetur vel minuitur.h.d. ¶Oppo.modus adiectus legato habetur p̄ro cōditione: vt.l.j.C.de bis que sub modo.vnde sicut conditionis adiectio

1 minuit legatum:ita et adiectio modi.Solu. †gl.hoc verum nisi modus fit adiectus in fauoꝛe legatarij.probatur in.l.titio.in prin.ff. de condi.et

c demon.Sed ponamus ⁊ † q̄ testatoꝛ nihil dicat de hypotheca.Iz dixit q̄ volebat alimēta percipi ex illo fundo.an fundus sit obligatus.Quidam q̄ non.Izo dixit hic contrarium:etiā l.caius.ff.de an.le.q̄ hodie est determinatum cum oīa bona hereditaria sint obligata.p le. vt.l.j.C.

3 cōia de lega. ¶Quero pone †q̄ testatoꝛ nil dixit de obligatione:et non percipiūtur tot fructus quot sufficiūt ad alimenta an debeant suppleri vel expectari fructus sequentis anni. Hoc tāgit Ly.in.l.ſi quis argē tū.C.de dona.qui in.l.inter stipulantē.ff.sacrā.ff.de ver.ob.⁊ est multuz longa materia. Sol.dicit nūc q̄ debent dari integra alimenta: q̄ locus nō gratia tagationis fuit adiectus:Iz grā demonstrationis:q̄ post p er fectū legatū fuit dictū ex tali pdio:vt est tex.i.l.quidā.ff.de le.i. Et p b soluit ℨiū q̄ō formatur glo. de.l.cū certꝰ.ff.de vi.tri.⁊ ole.leg.q̄ ibi fuit adiectꝰ certus locꝰ grā tagatiōis hic grā demōstrationis

4 et post p̄fectū legatū. ¶Ité ista †lex allegat ad q. d vtrum bona ᵇ viri sunt obligata vxori p alimētis quā formatur Spe.in ti.de do.inter vir.⁊ vxo.ff.forma.ff.sed nūquid.⁊ ibi dicit q̄ sunt obligata. nam cuz alimēta debeanē ex bonis mariti ⁊ bona sunt a obligata p eis:vt hic.ff.eo.l.ij.ergo ꝛc. Cyn.⁊ Ja. de are.dicūt idē in.l.rē in p̄senti.ff.ex actio.C.de rei vxo.ac. Quidā doctoꝛ lombardus diſputauit b cōtrariū tali rōne: q̄ certi sunt casus in qb⁹ bona sunt obligata: vt in ti.qui in cau.pi.vel hyp.ta.cō tra. Sed iste casus nō est de illis.ergo ꝛc. Aduerte ad.l.istā.⁊.l.ij.ff.eo.Rñ.q̄ bic loquit q̄ bona sunt deſignata vt alimēta p̄stent:Iz vir nō habet bona deſignata ad hoc:⁊ Iz bona sint obligata p̄ro dote. secus est in alimētis qō videt verū tñ ſi fund⁹ esset datꝰ p inestimato.⁊ ſi esset res destinata p̄ro oneribus matrimonij puto q̄ illa bona essent obligata cum fuerint data p̄ro oneribus matrimonij.

1 ¶Si testatoꝛ emit libros filio ⁊ in testamēto di c sposuit q̄ cōferret ſi filius moriaē vino patre qui alteri filio cōtulit libros et perfecit studiū: moriaē deinde pater cū dicto testō filius teneē cōferre.

Tio.

Legatum in dubio intelligitur translatum in alium cuz onere suo.b.d.cōcordat.l.legatum.j.de adi.lega. ¶Oppo.de.l.ſi tibi.j.de adi.leg. So.ibi legatum

1 fuit translatū in eūdē hic in aliū. †Per istam.l.di gi in.q.de facto pater habuit filium quē primo studere fecit ⁊ sibi libros emit.⁊ in testō voluit q̄ filī libros coferret contingit q̄ pater supuigit ⁊ filius decessit.pater dedit postea alij filio illos libros q perfecit studiū suū.deinde pater decessit cū eodem testamēto:q̄rebat an filius deberet cōferre. Digi q̄ sic:q̄ isti libri videntur translati cū suo onere:vt hic.⁊.l.legatū.j.de adi.leg.q̄ no.

1 ¶Dictio quoad q̄ faciat conditionem.

2 Qui ɔz mozari cū aliquo nō perdit legatū ſi ex ista causa non potest mozari.

Uxoꝛ cui sunt relicta alimēta per testatoꝛē in domo ipsius testatoris non perdit legatū ſi cōmode ibi mozari non potest.

3 Clausula donec stabit i domo cū heredibus in legato importat fauoꝛem heredis.

Alimēta q̄ p̄cipit i domo heredis ɔz aliqd opari.

Uxoꝛ que alitur a viro ɔz oia in domo facere.

Imperator.

Legatū alimētoꝛū factū alicui quoad cū alio quo mozareē durat etiā mortuo eo cū q̄ ɔz mozari Ité eo vino ex insta cā pōt ab eo discedere.h.d. cōe coz.l.j.C.de le.vides ergo in prin.q̄ post mortē debentur alimēta. Cōtra de.l.seio.in pnc.ff.de annu. le.Sol.ibi legatum relictū fuit fauoꝛe eius cū quo ɔz mozari.hic nō. ¶Ité op.q̄ſi additio mixta q̄ p̄ det ex voluntate legatarij ⁊ alterius deficit p̄opter casum deficit legatum. vt.l.legatū.C.de condi.in ser.⁊.l.in testō.j.de cōdi.⁊demō.So.dicūt †q̄dā q̄ dictio quoad nō facit additionē.vt not.in.l.j.C.de leg.hoc nō est verū vt dixi i.l.ſ.j.de.j.di.⁊ de.id eo glo.alibi dicit q̄ est spāle fauoꝛe alimētoꝛū:vt no. in.l.j.C.de insti.⁊ sub.⁊.l.i testō.j.de.j.di.⁊ demō.q̄ glo.dicit veritatē Iz Dy.aliter dicat in.c. imputa ri de re.iur.li.vj.⁊ Pe.i.l.j.C.de leg.quoꝛ opi. re probo i illis libertis.j.de.j.di.⁊ demō.⁊ ibi dicam

e Ro.vltio[c] i ỹ.huius.ff.⁊ ¶Op ille q ɔz mozari cū alio

2 ſi nō pōt ex iusta cā nō perdit legatū:⁊ dic vt.l.mevia.in fin.ff.de an.leg.vñ ſi testatoꝛ reliqt alimēta vxoꝛi in domo ipsius testatoris.ſi nō pōt ibi commode mozari:q̄ est inuenis:⁊ aliqui sunt ibi q̄ verisiliꝛ inguriarent cū ea:pōt habere⁊ petere alimēta ⁊ recedere de domo.p hoc.l.pe.ff.vbi pupillus educari debeat. ¶Quero †qd ip̄ortat dicere donec stabit i domo cū heredib⁹.Rñ.ip̄ortat fauoꝛē heredis.q̄ ibi stādo ɔz minus grauis alimētatio. Scdo cōtinet aliud cōmodū:q̄ iste q ɔz stare i domo ɔz p̄stare aliqua seruitia f̄m qualitatez p̄sone. nam ſi est famula ɔz p̄stare aliqua seruitia scom

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Jure legati. Si maritus reliqt alimēta vxori in domo vtrū debeat operari heredibus viri. bar. hic tz q nō. bald. Q̄ quē oīno vide inl. j. C. de leg. itē si nō pōt stare in domo ꝓpter heredū sęuiciā z malos mores remittit talis ꝛditio. idē si cū heredib⁹ viri nō posset habitare sine sui strā suspi. q̄ esset valde pulchra vt ibi p bal. in. d. l. vbi etiā ponit q̄ si pr mandat filijs. vt honorificent eaꝫ tractent eo modo et forma put ipse tractabat qd cōti neat appellatio / a ne istorū verborū quē ibi oīno vid. z vide bar. in. l. di uor. sol. ma. Andr. Pomate.

b ¶Ultio. limitat ista spec. cau. per fran. nigrū. i. l. de alimē. C. de trāsa. z are. 9si. ęqvij. in vl. col. vt ꝑcedant in futura alimēt. secus in ꝑteritis.

c ¶Appellatio. nota qō a sṅia lata ad pias cās non lz appellare qali bi nō habes Ꝫ ꝓ facit qz nō reperi tur exꝑsse. ꝓbi bitū in. l. z in maioꝛib⁹ de app. z ex c. de appellatio nib⁹. itē facit Ꝫ. l. si is quē. j. de lib. cau. z. j. qñ appel. sit. l. ij. Ꝫ. i bis. itē nota glo. de decimis. c. tua. spe. anti. de appel. Ꝫ. in q bus Ꝫ. qualiter iō bart. hoc intellig. stricte i alimētis tñ. itelligas q̄ diꝫlationem nō reciꝑit z. l. quā allegat ipe z adō bar to. Ꝫ. eo. in. l. solēt. lz idē bar. vī Ꝫuū velle i suo tractatu de alī. circa fi. z qō in relictis aḋ pias causas nō li ceat appellare vī tenere bal. i ꝛepe. l. j. C. ō sac. san. ec. i. ęxij. col. dū alle. d. l. fi. C. de appel la. rec.

d ¶Illa specialia. Itē not. qz aliud legatū incertū vz fauore alimētoꝝ vt in. l. si cui ānuū de an. le. z. j. e. l. cū alimenta.

e ¶Sed si alimēta. vide bar. in. l. j. C. quō z qñ iudex. et facit ad istū tex. et quod no. bald. in aut. qḃuscūqꝫmodis Ꝫ sac. san. eccl. ad fi. z vide q̄ per istū tex. dixit not. Bald. in. l. binos ad fi. C. de aduo. diuer. in. vbi oīno vide et vide q̄ ba

qualitatē sue psone: nō tñ iure seruitutis. Dices tu imo oīa dz facere. vt. l. sicut patron⁹. j. de op. li. Rñ. illud est verū qñ mulier percipit alimēta non iure legati. sed qz est vxor que dz alimenta ex eo q̄ operaꝛ in domo. hic aūt dz iure legati.[a]

¶Adiectiuū significatiuū et atis adiectū psone legatarij nō restringit legatū. z nu. 3. Alimenta simpliciter relicta debenť in vita nu. 4. Pubertas in masculo alimētorum fauore intelligitur vsq; ad decimūoctauū: in mulieꝛe vsq; ad decimūquartum annum. nu. 5.

Puer z puella intelligit donec durat pubertas.

Aliqua ꝓiudicia fauore alimentoꝝ.

Ela. Adiectiuū ſignificatiuū etatis stringit legatū. Itē alimēta relicta simpli citer debenť in vita. Itē alimētorū fauore puberalis in masculis intelligit vsq; ad decimūoctauū annum: in feminis vsq; ad decimūquartū annuꝫ. h. d. ¶Ho. tex. ibi: aut si nō apparet ꝛc. Itē not. q̄ puer z puella intelligitur donec durat pubertas.

¶Opp. ad ꝓin. extra glo. z vī Ꝫ adiectiuū signi ficatiuū psone restringit etiā vt ꝓcriǥat ad alias personas quā q̄ sint eiusdē etatis vt. l. non aliter. Ꝙ. fi. Ꝙ. de lega. iij. Solu. hic illud adiectiuū adiscit certe psone: q̄ dicit titie puelle. vnde causa demōstrationis magis Ꝙ restrictionis vī appositū: sed ibi ponit adiectiuū simpliciter z indefinite tñ. vñ dz referri ad alias psonas qbus 2uenit illa etas. Itē dicit hic q̄ alimenta debenť in vita tñ. Contra. Ꝙ. c. l. iij. Solu. ibi fuit legatus fundus ad alimēta: z sic ꝓpictas. hic vero simpliciter alimenta et sic cuꝫ vita finiunť. simile in. l. cū bi. Ꝙ. constat. Ꝙ. de transact. z. j. ad. l. fal. l. hereditatū. ¶Tertio opp. Ꝺicit hic q̄ pubertas durat in alimētis vsq; ad xviij. annū. als Ꝙ. Contra istud op. de. l. si arrogata. Ꝙ. nō tñ. Ꝙ. de adop. Solu. ibi eodē mō quo hic accipiť. vt ibi no. ¶Ultimo⁹ tq̄ hic ponit vnum speciale fauoꝛe alimentoꝝ. q̄ro de alijs qō spālia hz. Rñ. hz fauoꝛē ꝓio q̄ eꝛ minus vtili volūtate debenť cū triēnij ꝓstatiōe. vt. l. j. C. de fideicō. Itez qz pōt relinqui nō capacibus. vt. Ꝙ. e. l. is cui. vt. l. seruos. j. eo. Itē p̄ ckam gñalē q̄ minuit legata legatū alimētorū nō minuiť: vt. j. e. l. libertis. Ꝙ. post humus. Itē qō relictū noīatim intelligiť repetitū a substituto. vt. Ꝙ. e. l. iiij. Ꝙ. lucius. Itē hz ꝓiuilegiū in mō exigēdi. q̄z emptoꝛ hz actionē. vt. Ꝙ. eo. l. alio. Itē breuiores dant dilationes vt. l. ij. de re iudi. Itē nō admittiť appellatio[c] vt. l. fin. j. de appel. re. itē qñq; nō admittiť copēlatio. vt. l. iiij. C. de cō pensa. itē hz ꝓiuilegiū in mō durandi. nā puber tas intelligiť lōgioꝛi tpe: vt hic. itē non pōt pacto Ꝫbentiū sine autoꝛitate iudicis remitti. vt. l. cū hi. per totā. l. Ꝙ. de trāsac. itē pōt agi ꝓ his tpe feriato vt. l. ij. Ꝙ. de ferijs. possiunt z alia specialia[d] repeꝛiri q̄ laboꝛiosum esset potius q̄ subtile vt dicit glo. in simili in. l. j. Ꝙ. solu. ma.

¶Solitus in vna vice verificatur.

Consuetudo in bino actu.

Verbū ꝑtz vel ꝑteriti tpis poꝛrigiť ad tps ꝑns.

Sed si alimēta.

[e]Illud dz quē so litū esse facere q̄ vltima vice facit. h. d. habes ¶ q̄ dictio solitus verificať in vna vice. aliud ergo est dicere ita solitum fieri. aliud ita facere cōsueuit q̄ 2suetudo requirit binū actū. ¶Not. ¶ q̄ verbū ꝑsentis vel ꝑteriti tēpoꝛis poꝛrigiť ad tempus ꝑsens. ¶Cōtra q̄ opp. z videť q̄ poꝛrigať ad futurū per. l. si ita. j. ti. j. l. aureli⁹. Ꝙ. in testamēto. j. de li. le. glo. so. hic. z dicit q̄ hec variatio testatoꝛis contingit circa idem. q̄ relinquiť in cōtrarijs cōtingit circa diuersa. vi de glo. q̄ incipit fic. C. ne de ſta. defun. ꝛc. ibi sol. fm Ro. ¶Item oppo. de. l. nomē. Ꝙ. filio. Ꝙ. de leg. iij. So, vt ibi videbitis.

betur in simili in. c. ex parte. de censi. z qō per istum tex. dicit no. Bal. in l. si filiam. C. de inoffi. testa. Ex istis adde tex. z ibi bal. in. l. si mater. C. ne de ſta. defunc. z vide bar. in. l. si ita. j. de auro z arg. leg. z ad ad istum tex. adde bar. in. l. seio. Ꝙ. j. de an. leg. et de verbo. solet. adde tex. et ibi bart. in l. qui saltum. Ꝙ. de lega. iij.

1 ¶Aquā qui relinqt vī ꝓtium aque relinq̄re: z nō ꝛtinet seruitutē sed debitū personale.

2 Jus aque ducende si relinqtur habēti prediū vicinum vt cū persona finiať dicit seruitus realis que tū p exceptionē finitur cum persona.

3 Jus aque ducēde si relinquitur nō habēti prediū vicinū non est seruitus.

Adde ad hoc z vide Alex. de Jmo. in consi. cxviij. col. j. in. v. volumine.

Quidā. Qui relinquit aquā videť relin quere ꝓtiū aque: et tale legatū nō cōtinet seruitutē sed debitū ꝑsonale. h. d. Primo ponit dictū. Scōo obiectionē. Tertio respōsionē. scōa ibi: nec videri. tertia ibi: nec eñ. ¶Ho. tex. ibi: dicebā ꝛc. Et feci ipsum notari. Ꝙ. eo. l. j. et ibi reliq̄rit q̄ vt sit quoddā debitū ꝑsonale nō au tē seruitus. z sic rñdē obiectioni supra facte. Oppo. q̄ nō debeatur estimatio sed ipsa ꝑcies. vt. l. cū hi. Ꝙ. si nō minus. Ꝙ. de transa. z. l. j. z. nulli. C. de ero. mi. ano. li. gij. So. vt dixi. Ꝙ. l. j. ¶Quero qñ relinquitur ꝛalicui ius aque ducēde qui hz vicinū prediū z relinquitur vt non finiatur cuꝫ persona: nō est dubiū q̄ trāsit cū predio: sed si relinquitur habēti prediū vicinū vt finiať cū ꝑsona est dubiū an sit seruitus ꝑsonalis. Ꝛlso z Joā. dicūt q̄ est seruitus realis q̄ tū per exceptionē finitur cū ꝑsona peremꝑta ꝑsona. ita no. hic. z. l. vt ponū. Ꝙ. de serui. z. l. pecoꝫ. Ꝙ. de serui. rusti. ꝓdioꝝ. z. l. qui bi nas. Ꝙ. de vsufru. ꝙbať in. l. iiij. Ꝙ. de serui. Sed ꝑ sito Ꝙ relingtur ei q̄ nō hz vicinū prediū an est i seruit⁹ vel nō vtilitas est: q̄ si est seruit⁹ habeo cō fessoriā 2tra quēcūq; possessoꝛē. Si nō est seruit⁹ possum agere tñ cōtra illū qui ꝛcessit non contra aliū ro. hic. z. l. vt pomū. Ꝙ. de serui. dicit q̄ est seruitus. Glo. tenet hic 2nū. z Pe. vt Lyn. refert. C. de vsufru. sup rubrica tenet opi. Ro. ꝑ hāc. l. Ego te neo glo. q̄ nō sit seruitus: z q̄ nō possit agi nisi cō tra concedētē nō contra tertiū. Ꝓio hoc tex. in. l. vj. caius. Ꝙ. de an. leg. z in. l. fi. Ꝙ. fi. Ꝙ. de Ꝫben. empt. et enim ꝛc. quasi dicat non est seruitus: sed quoddaꝫ ius debitum persone.

f ¶Quero qñ. adō bal. i. c. i. in fi. ꝑi. de feudo marchi. vbi oīno vide.

¶Cum ꝑdio. ꝑsit cōcordari opi. vt p Jmo. in. l. apud iul. Ꝙ. si qs alicui. post gl. j. de leg. j. per bal. in. d. rub.

1 ¶Pōt esse. zMulier pōt esse executrix z per trāsitz ad scōa vota non finitur executoris officiū de multis. vide bal. i. l. id qō pauperibus. C. ō cpi. z cle. z ꝑc. et Jo. an. in ti. de in strū. edi. Ꝙ. nūc ꝛo aliqua. i. ꝑc. char. vbi ponit de mul tis alijs ꝑsonis z adde bal. in aut. ijsdē. in fi. C. de se cun. nup. adde an mulier possit esse executrix. Pe. de ancha. consi. cciij.

2 ¶Religiosus. an religiosus possit esse executoꝛ. z ad de tex. in cle. j. de test. z habeť ꝑ spe in tit. de instr. edi. Ꝙ. nunc ꝛo aliqua. v. sepe q̄rif fallit fratre minoꝛe q̄ intellige vt not. ꝑ bar. in. l. qdā. j. de ex. ou. z melⁱ⁹ i. l. ꝑ. de admi. tut. et in tracta. minoꝛicarū. z bal. etiā in aut. igressi. in pe. z vlti. col. z in. d. l. id qō pauperib⁹. z bart. in. l. cū ꝑ. Ꝙ. hereditatis. de leg. j. vbi oīno vide pet. de ancha. in cle. egini. tenet opi. bal. z bar. hic z in dicto tract. mi nozicarū. z an epe cutoꝛ incert⁹ ꝑsit dari. vide bar. in. d. l. qdā. de re. du. Ꝙ. qd si religio sus fuit creat⁹ als datus z executus absq; consensu ꝑsonis in gesta ꝛc. vide fede. in cō fi. suis z ro. in no. ecclvj. Adde an ꝓioꝛ 2uentualis possit esse executoꝛ. pau. de ca. Ꝙ. cxlviij.

a ¶Ad heredē trāseat. an officiū executoris trāseat ad heredes habetur per Bal. in. d. l. id qō pauperibus. in. ij. col. per bar. in cōsi. inci. factū tale etiā ꝓpter munus facit testm. z Bar. in. d. l. antepe. de iure et quid si vnus ex plurib⁹ decessit. vide Bal. in. l. cū magistratus. q̄ñ puo. An autē istud officiū trāseat ad successoꝛem in dignitate Bar. z docto. Ꝙ sic in. l. q libertis. Ꝙ. hec verba. de vulga. z pu. z hic ad de Bal. in. l. fin. Ꝙ. sed et si quis ma 4 gime in. ij. col. cō munia de leg. l. fi. in. ęxvi. colū. als 5 q. C. de here. instī. et adde Angel. et imol. in. l. cū quis a fibi. de verb. obli. vtrum autē istud officiū cōferatur in imuitum. vide barto. in. l. si quis titio. de lega. ij. et ad bart. hic adde eū. Ꝙ. de bis quib. vt indig. l. post le gatum. Ꝙ. amittere. z vtrum possit committi vni per socios. vide Bar. in. l. m venditi. de bo. au. iudic. poss. Adde an officiuꝫ executoris trans eat ad heredem. bal. in cōsil. clxix. ij. li. z. e. cōsi. lxix. 6

b ¶Titia. huc tex. ad hoc alle. bar. l. cēturio. in. viij. co lū. de vnl. z pupil.

c ¶Filiorū. nepos appellatione filij cōtinetur et istud 1 dictuꝫ sequiť etiā ro. in. Ꝙ. de viro. 1 i. ęxiij. als. ęxxvj. falletia dicēs hic esse singu. d. adde no. ꝑ Ja. de are. z alios in. l. si pater C. de here. instī. 1

Andr. Pomate.

d ¶Seruos. Vide b qd ꝑ istū tex. infe 1 rat Rapha. Lu consi. ęxx. et vide panoz. Ꝙsil. ęxvij. in vlt. col. i. ij. vo. z cōsi. ęxxvj. in. v. co. e. vol. z ꝑ alex. in. l. j. i. viij. col. ff. de le. j. et ibi aret. in. ig. col. versi. et glo. z Lardi. cōsi. ęxvi. col. ij.

d ¶Seruos. et vi de Ange. no. alle gantes banc. l. in repetitione. l. eaꝫ quam. C. de fideic. Andre. barb.

e ¶Ipsemet poteꝛ rit. Et vide Bar. 1 in. l. legatuꝫ. Ꝙ. de cap. dimi. z. l. j. de 2 leg. j. z in tracta tu minoꝛicarū z 3 bal. in aut. igressi de sac. san. eccle. z 4 gd de vsufru. z de

annuo redditu. vide quod refert bar. in. l. ꝑnullegia. de sac. san. eccle. z ꝙ no. Bar. in. l. ciuitatib⁹. de lega. i. z adde Bar. in. l. lucius. Ꝙ. tres heredes ad treb. z vide ꝑc. de ancha. z Jo. de lig. in cle. egini. de verb. sig. et vide Bal. z Jmol. in. l. seruo alieno. de lega. j. in ꝑin. et Ange. z Ꝛloder. in l. stichum. Ꝙ. stipulatio. de ver. obli. Adde an legatū alimentoꝝ cadit in seruū. Fede. consi. ęxlj. z an legatum annuū ꝙ emēdis libris factū fratri minoꝛi valeat. vide Ilbba. consilio ęxiij. ij. lib.

¶Nondum cōstru cto. et idē consuluit bar. in consi. incipiē. testatoꝛ in suo testamēto vbi adde casum in au ten. de eccle. ti. Ꝙ. si quis in nomine et. Ꝙ. si qs in vnuꝫ et vide Benedic. de plumbi. i. l. ser nos. de libe. cau. Adde qō legari posset hospitali construēdo. ang. consi. ęxxx. et seq. Et card. in Ꝙ. j. vbi seqť bar. hic.

¶Sol. dico. adde tamen q̄ si reling tur ecclesijs isti⁹ ciuitatis non exꝛtenditur ad ecclē sias postea cōstructas. arg. l. qui fi liabus. in ꝑin. et ibi hoc not. Bar. de lega. j. bene facit clemē. literas. de rescrip.

1 **Alimenta.** ¶Legata relicta ab herede debentur ab herede heredis. Itē appellatione liberoꝝ heredis libertus liberti ꝛtinetur quez testatoꝛ tractabat vt suū. h. d. facit istud ꝑin. ad id fm dy.

2 ¶Ꝙ officiū executoris trāseat ad heredē Ꝛ herat legatarⁱ⁹. vt. Ꝙ. l. ꝑgima dixi. Itē dz hic q̄ libertⁱ⁹ liberti admittiť ad fideicōmissum. cōtra q̄ fideicō missum fuit relictū libertis manumissis ab eo in testō vel codicillis. sed ibi nō fuit manumissus. fol. admittiť indistincte ad fideicōmissum futuroꝝ 9 3 lictū libertis. ¶Ho. ¶ Ꝙ non dubitať de volūtate defuncti pōt ex sua scriptura ꝓbari vt hic. oū dicit suis libertis ꝛc. z in. l. nesennius. Ꝙ. de neg. ge. z. Ꝙ. l. ꝑgi. in fi. ibi rōnibus ꝛc. glo. est in. l. q cōcubinaz 4 Ꝙ. ij. Ꝙ. de leg. iij. ¶Not. ꝙ illud qō dz ꝙ ¶appellatio c ne filioꝝ⁹ nō ꝛtinet nepos est verū nisi eēt nepos quem testatoꝛ 2sueuerat nōiare z tractare vt filiū sicut dicimus hic in liberto liberti.

Basilice. positio gñalis nō referť ad ea qbus speciaľ est ꝓnsum. h. d. ¶Oppo. de. l. titia. Ꝙ. q marco. Ꝙ. de an. leg. vbi admittitur ad vtrū Ꝙ. sol. ꝑ. de. ibi loqtur in legato reiterabili. hic loqtur in legato alimētoꝝ qō non est reiterabile. Istā g q. ponit Ly. in. l. cum ꝙstio. C. de legi. vbi foluit fm Dy. qō ibi loquitur qñ legatum respicit diuersas causas. hic quando vnam z eandem vt hic. et in. c. generi. extra de reg. iur. lib. vj. ¶Item opp. j. eo. l. libertis. vbi per generalem clausulam recedit a speciali. Sol. vt ibi dicam.

Qui societatē. Appellatiōe liberoꝝ suoꝝ ꝛtinent cōes liberti. ꝑ ea parte qua quis habebit in eis. h. d. cōcordat. l. si quis suos. Ꝙ. de leg. iij.

1 ¶Legatū factū seruo ꝓ alimētis valet.

2 Fratribus minoꝛibus in singulari ꝓ alimentis relinqui potest.

Item in quolibet religioso.

3 Religiosus cui sunt relicta alimenta quando non est astrictus alicui monasterio per se agit ad alimenta: sed quando est astrictus monasterio monasterium agit.

4 ¶Monasterio nōdū cōstructo relinqui pōt z eccle sia construenda pōt heres instituꝫ.

Officium iudicis ꝓ alimētis implozatur.

Adde Areti. in. c. j. co. penu. de ꝓoba.

Seruos. Seruis ꝓpriis potest relinqui legatū in causa alimētoꝝ. item pōt reling tēplo qō nō est sed esse speraꝫ. h. d. ¶Nota ¶ ꝙ serui lz als sint in capaces tū in causa alimētoꝝ admittūtur. allegať ille in. l. is cui. Ꝙ. eo. ¶Itē per istā ¶. l. dicimus qō lz als fratribus minoꝛibus nō possit relinqui tū in causa alimentoꝝ z ꝓ necessarijs suis pōt reling vt hic. z intelligo de fratrib⁹ singularib⁹: q̄z 2uenit pōt relinqui: vt in. c. egini de paradiso. in cle. de verb. sig. idē dico in quolibet religioso: q̄z ipsemet poteriť iudicis officiū implozare per istā. l. cū si 3 milibus. ¶Item ¶ alij religiosi quam fratres minoꝛes possunt cōstituere ꝓcuratoꝛē: z tū nō possunt agere ꝓ se. vt. l. seruū quoq; in ꝑn. Ꝙ. de ꝓcu. z. l. diuus. z ibi no. Ꝙ. q. ꝑc. tu. z in. c. ex parte. extra de resti. spo. sed forte religiosus cui relinquunť alimēta nō pōt ipse petere sed monasteriū: vt. l. filio. j. de cōdi. z demon, sed si esset religiosus non astrictus alicui monasterio: sed obligatus religioni in genere vel in tēplo nōdū ꝛstructo tūc ipsemet pōt petere per istā. l. et siles. ¶Quero an possit relin qui templo nondum cōstructo: z hic videť q̄ sic. ¶In 2nū vī casus in. c. abbate. extra de re iudic. lib. vj. vbi tēplo qō non est non pōt donari: sed legatū est donatio: ergo ꝛc. Item videť tex. in. c. fin. extra de eccle. edifican. Sol. dicos q̄ potest legari

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

tēple nōdū cōstructo. vt hic. ¶. l. seruos. ff. de lib. cā p hoc. l. si seruitus. ff. futura. ff. de ser. vrb. prę. Ad cōtraria rñdeo q nō pōt donare: cōcedo q donatio est cōtractus: q cōtractus requirit psonā verā vel fictā cū qua ff. bf. vñ si fieret donatio alij q prōmittet restituere templo edificando nil repugnat. sed hic loqtur in legato qō regrit psonam cū qua qs loquatur. ¶ Nō ob. c. ad audiētiam. extra de ec cle. edi. q: fateor q nō pōt cōcedi primilegiū ecclie q non est vtstatim sit beneficiū: sed bene pōt cōcedi. vt incipiat habere vires cū incipiat esse capl'm ¶ ita vī dicere ibi glo. p hoc dico q ecclia cōstrūeda pōt institui heres sicut posthumus alienus: vt l. gallus. ff. ille casus ff. de libe. ¶ posthu.

a ¶ Libertis qs. et prō isto text. vide Bart. in. l. lucius. de leg. ij. ¶ ibi Dy. ¶ bal. ¶ Joan. de imo. plenius in. l. bi. ff. cū pater. de leg. j. ¶ in. c. cū filio de testa. ¶ ibi pe. dēanch. ¶ bal. in. l. filia. C. de leg. ¶ vidē q dixi in. d. c. filiꝰ. Andr. barba.

a ¶ Libertis quos. l adde qō no. bar. ¶ a l. talis scriptura. ō leg. j. circa opp. l. cū vul. de do. pl.

b ¶ Damnumissis. ¶ in materia hui' ¶ ff. ¶ eorūz que hic scribunt cōsuluit bar. in ff. inci. qdā sibi filios heredes. Adde Bald. ff. ccv. iij. li.

c ¶ Quā no. sic no. q regruntur ista tria ad hoc vt pſumatur tacita remissio. sed imola i. o. l. q̄ dotis dixit q forte sufficeret sepi' esse calculata rōnem ēt si fuisset extraneus prōpter text. o. l. pcula. cuius rō principalr sup dicta calculatione rōnum vī fundari. et ita dixit ipse q forte istud vnuz tñ de iure sufficeret. mādauit tñ istā glo. mēti teneri. adde bal. in. l. cum pponas. la. ff. C. ō pac.

d ¶ Estimationem. adde no. p bar. in tractatu alimētorum ¶ in ff. inci. 3 qdā sibi filios heredes.

e ¶ Debitis. adde bar. in. o. l. alimētis. C. de träsac. et ponunt alīq moder. in. c. ex pte. ō träsa. būc tex. prō sin. alle. ro. i repe. aut. similiter. i. ij. co. C. ad. l. falci. ¶ i v. char.

f ¶ Ultimo nota. Et ita voluit bar. i. l. ij. ff. si. in. v. cōita in diminutione. and. barb.

g ¶ Testō. adde. l. q̄stiū. in princ. qō ibi bar. de leg. iij.

bodie habere expedit vt frumētū vinū ¶ silia: tunc ipsa spēs dz peti nō eius estimatio. vt. l. nulli. C. de ero. mi. anno. li. xij. mi. ꝑpter morazꝫ deueniret ad estimationē⁹ iuxta materiā. l. vinū. ff. si cer. pet. ¶ h
d 3 lex loqtur in alimētis debitis ex testō. Quero tqd in alimētis debitis iudicis officio: vt a pre filio. Rñ. si qdē filius alimētauit de suis operibus vel fuit sibi donatū non pōt repetere: q tūc pōt petere alimenta a patre q non hz vñ se alat: vt. l. si qs a libertis. ff. si pel parēs. ff. ō lib. agno. Sz fi accipit mutuo vt se alat cōpetit actio mutuanti vt. l. si. ff. de in rē vso. Et hoc in alimentis debitis ex iure sanguinis. Sed in alimentis debitis[e] iure seruitj et operarum: vt in vgore est videndum an vgo: stetit in seruitiū viri vel nō: et si non stetit an stetit per ipsum vel per virum ſm not. per Dy. in. l. cū dotē. ff. in autem in senissimo. ff. so. mat. de quo per Cy. in. l. quod in vgorem. C. de nego. gest. ¶ Nota. Textō. ff. quod possum petere in vno libello alimenta preterita ¶ futura prō hoc. l. j. C. de fideic. ¶. l. nō quemadmodum. ff. de iudi.

e

Ab heredibus. Tps etatis graū nati adiectū graū ato in dubio cōditionē facit. h. d. ¶ Oppo. q tēpus certe etatis facit cōditionē. vt. l. si ita scriptus de man. te. Glo. remittit ad. l. j. C. cōia. de lega. ¶ ibi so. Jac. de are. q ibi erat certū q testator volebat facere diē: diuinare est quare dic quod hic apponi tur tempus grauato ibi honorato rōnē huius vi de vt dixi in. l. sicut legetur. ff. de leg. j.

f

1 ☞ Statutū puniens dantē opem ad maleficiū in tñ q̄tum principalez ſi principalis cōfessus est delictum: ¶ ob id minor ata est pena an dans opē debeat puniri ſm qō statutum disponit vel ſm pe nam minoratam principali.

Posthumis. Diminutio legatorū relictorū in testaméto nō ꝓtinet ad legata nec ad alimēta relicta in codicillis vel in tabulis pupillarib⁹. h. d. Op. q ista clausula referat ad oia relicta. ff. vt. l. talis scriptura. in fi. cum se. ff. de leg. j. So. hic speciale fauore alimentorū. ¶ Opp. q referatur ad ea que sunt relicta in codicillis. vt. l. talis. in fi. ff. allegata sol. ibi simpliciter dixit q legauit. hic dixit q legauit in codicillis. ¶ Ultimo no. ſ ibi idē quesijt ꝛc. ad. q. dicit statutū q dans ☨ opem vel auxilium in male ficio condemnetur in q̄tuz principalis delinquēs modo principalis delinquens dz condemnari in centum: sed ꝑpter confessionē fit diminutio tertie partis modo queritur in q̄tum dz condēnari dās opem vel auxiliū. Et videtur q in centuz: q in eo ratio cessat quare principalis condēnat in minus ¶ idē dico in augmēto si ꝑpter aliud dz pena p̄ncipalis duplicari q non duplicabitur in dante opē vel auxilium: q causa ꝑpter quam principaliter dz duplicari cessat a dante opē vel auxilium. vt. l. is eui opem. ff. de furtis.

f
1

Libraria. Nō impleto onere de morādo in certo loco libertus relicto prīuat. h. d. Ratio dubitandi i isto. ff. fuit q onus morādi in certo loco videt q contineret speciem seruitutis. vnde in alio quam in liberto non vale bit. vt. l. titio. ff. j. de condi. ¶ demon

1 ☞ Clericus absens prō negotijs ecclesie vel superiozis dicitur presens: ideo debet habere fructus prebende.

g

Testaméto. [s] Absens ꝑpter negotia testatorꝫ vt presens dz alimēta percipere. h. d. posſumus in ista. l. dicere in tali questiōe. ☨ canonicus nō residens in ecclesia nō pōt habere fructus qd si est absens ꝑpter negotia ecclesie. Videtur esse presens per istū tex. ¶ extra de cle. nō resi. ex parte. ¶ Sed quid si est absens non ꝑpter negotia ecclesie superiozis vel presidis. vel clericus prōpter negotia pape. Certe videtur idem: quia presens videtur[h] vt. c. ad audientiam. ¶. c. cuz dilectus extra de cle. non resi.

h
1

☞ Dispositio generalis nō referē ad ea de quibus circa eandem causam specialiter est posſum. Sticbus

¶ Pōs videtur. Quis dicat pōs ¶ istis adde qō dicit gl. in. l. si bac. l. C. de prozi. sacro. scri. li. xij. ☞ quid si statutū dicit qō absentes a cuita te nō gaudeāt pri uilegio ciuium tū onera nō suppor tent si aliqs abest a ciuitate ¶ in ea dē permaneat pa ter vel fres vel cognati qui suppor tēt onera ciuiū q tal' gaudebit pri uilegio. Izfit absis ita no. dixit Bar. in. l. cū scimus. C. de agri. et censi. li. xj. vbi oīno vide qō etiā ibi subdit ¶ istis adō bar. i. l. j. ff. ō lib. agn. ¶ i d. l. q̄stū. de le. iij. ¶ qs dicat ꝑsens vide etiā bart. in l. de duob⁹ ad fi. j. de duo. re. ¶ quot modis qs dicatur absens vt ꝑdis. vi de per pau. de liaza. in cle. cām. de elec. et q̄ dixi post bart. i. l. ꝑdis. ff. de pcu. Adde quis dicatur absens et presens. bal. cōsi. cccl. xiij. ¶. cccl. xiij. ff. iij. libr.

Stichus. Dispositio generalis nō refertur ad ea de quibus circa eandē cām specialiter est posſum et legato⁹ prestatione grauari pōt legatarius singularis h. d. Opp. de. l. titia. ff. qui marco. ff. de annu. le. vbi dz habere vtrūq; Dy. in. c generi. de reg. iur. li. vi. so. q illud loquit q̄ legatū respicit diuersas causas. hic respicit eādem ita etiā dixit ff. ō. eo. l. alimēta. ff. basilice. Sed ista sol. videt cōtra istū tex. q̄ hic. ¶. aurei simpliciter legati fuerūt. ideo Ro. subaudit hic. ſcz prō alimētis: sed certe idē ſi nō dicat prō alimētis q̄ tacite intelligit q̄ legat pauperi. vt. l. cum bi. ff. cum annos. ff. de träsac. ¶ glo. ff. ō. eo. l. libertus. ff. posthum⁹. et sic habes q clausula generalis nō refert ad ea de quib⁹ specialiter est posſum ¶ tacite. ¶ Quero in quo ꝓsistit ista benignitas. Dicit glo. de iure antiquo nō poterat a legatario legari. qō nō videt bene dicendū per. l. i. ff. de leg. j. vbi per oīa exequata sunt legata fideicōmissis. Jac. de are. dicit q benignitas contingit in hoc q cōtubernali ¶ libertis de quibus. ff. dixerat non reliquerat libertatē expresse ¶ tamē cōtinet appellatione libertorū vt in tex. ibi qui deinde ꝛc. ¶ ibi itē cū ꝛc. Item in ꝑin. l. est vna glo. que incipit si legauit eadē sticho. Qd. dicit imo cōtubernali ¶ libertis. alꝰ idē ꝙneret sequēs legatum qō procedēs speciale q not.

Titia. Cū finit legatū: tunc finit onus legato adiectū nisi aliud de voluntate testatoris appareat. h. d.

Pater filio. Legatū alimentoz nō perit cōditione facta per casum ꝛtingentē in persona eius in quē specialiter est collata. h. d. dic vt dixi. ff. ō. eo. l. caio. ff. imperator.

Diarijs. Elo. dicit q hic est duplex litera: et tene vt glos. dicit et tenet.

1 ☞ Alimenta si simpliciter relinquūtur ¶ debētur arbitrio boni viri inspectis cōditione ¶ facultatibus prestare debentis.

a **Cum alimenta.** [a] Si alimēta ☨ simpliciter relinquuntur debent arbitrio boni
1 viri inspectis conditionibus hic insertis. h. d. de vna ex his circunstātijs habuistis. ff. ō. eo. l. cū vnus. ff. si. ſcz de charitate. ¶ Dicit hic
b ex facultatibus hereditatis. Quero qō hoc debet intelligi an heres debeat vendere ꝓprietatem si fructus non sufficiūt. Respondeo non debet
c vendi ꝓprietas sed ſm quantitatem fructuum debent alimēta prestari vt. l. imperator. j. ad trebel.

Qui fratris sui. Qui relictū est animo cōpensandi non potest petere legatū nisi heredem libe ret quo omisso doli exceptione repellitur. h. d.

Rogatus. De vltimo casu dic vt dixi. ff. ō. eo. l. iij. idem est alimenta relinquere et grauare heredez aliquem educare. h. d.

¶ De auro et argento legato. Rubrica.

1 ☞ Legato generis derogat ꝑ legatū generis subalterni vel speciei. Genus restringitur vt nō contineat speciem de qua sunt alia individua nominata.

1 **Si alij vestimenta.** Legato ☨ generis derogat ꝑ legatum generis subalterni vel speciei: ¶ genus restringit vt nō cōtineat speciē de qua sunt alia individua notata. h. d. ꝙoz dat cū ff. bui⁹ legis. l. heres me⁹. ff. j. ff. de leg. iij. et ꝑ Dy. in c. generi. de regu. iur. lib. vi. ¶ per glo. in. l. questitū. ff. pen. ff. de fun. instru.

1 ☞ Pecunia quādo fit de argento debet fieri vt fit eiusdem estimationis in forma cuius est in materia.

Expensa eudendi debet fieri de publico.

2 Debens cētum florenos nō potest solvere in sextinis de iure sed de cōsuetudine fic que est seruanda.

Cui certum. Qui debet pōdus argēti in gñe liberat dā do estimationē sec⁹ si debeat certa spēs. h. d. cōcoz. j. e. l. cū certū. ¶. l. cū aurū. ¶ Op. de. l. paul⁹. j. de sol. Due sol. sunt in gl. vna qō est spāle fauore vltime volūtatis. Alia sol. est vā qō boc est verū si solvit pecunia ere nō cōtaminata: q si debes mihi certū pōdus argēti ad ligā peruiną si vis solvere pecuniā argenteā eiusdē lige certe admitteris. sed si vis. solvere pecuniā ere cōtaminatam vt sextinos. tūc nō admitteris. ¶ hoc placet per tex. in. l. j. C. de fab. lib. xi. et de cano. fru.
1 vi. ro. l. si. eo. lib. Item placet ista sol. per rationē ☨ vos scitis q̄ si fit pecunia de argēto dz fieri vt fit eiusdē estimatiōis in forma cui' est in materia. vñ exp̄sa cudēdi dz fieri de publico. vt dicit in. l. j. ff. de Jhē. emp. Licet Inno. dicat ¶ trariū ¶ nō bene in. c. quāto. extra de iureiurā. cū ergo sit eiusdē estimationis in forma cuius est in materia nihil tibi nocet
2 ergo admittit solutio vt hic ibi si eadē ꝛc. Et per hoc dico ☨ q̄ ille qui dz centū florenos nō pōt solvere pecuniā ere cōtaminatā vt sextinos: ¶ ille qui dz centū libras ad pecuniā minutā nō pōt solvere in auro: vt grossos ¶ hoc est de iure: sed de cōsuetudine prō pecunia minuta solvitur aurum ¶ argentū et ecōuerso: que cōsuetudo in hoc est seruāda. vt. l. imperatores. ff. de cōtrahē. empt. vt glo. in. l. si quis argentū. C. de do. dixi i. l.
d paulus. ff. de solu. ¶ Ultimo glo. ꝰ hic tāgit aliud prō alio solui potest. Dic vt in. l. ij. ff. si cer. peta.

1 ☞ Verba futuri tēporis restringuntur ad tempus mortis ¶ vltra non extendūtur.

a
2 Oratio respectiua deficit deficiēte psona vel qualitate cuius respectu prefertur.

3 Statutum puniens intrantem palatium capitanei an puniat intrantem tempore quo ibi nō erat b capitaneus.

1 **Vi tibi.** Verba ☨ futuri tempo
2 ris restringunt ad tēpus mortis vt vltra non extendant. ☨ et oratio respectiua deficit deficiēte psona vel qualitate ei⁹ cuius respectu pferr. h. d. vsq; ad. l. seia. ¶ Opp. c ad fi. q̄ istud verbū significatiuū qualitatis nō attenditur: vt. l. mella. in prin. j. eo. vbi postꝰ subest substātia nō videt requiri qō sit vgor. Sol. ibi verbum fuero fuit adiectū per modū demōstratiōis cuius defect⁹ nō vitiat legatū. hic vero per modū cuiusdā ꝙditiōis. dixi enim que vgoris eius cā prarata erāt ꝛc. Et sic est relatiuū qō facit cōditionem: vt. l. stichum. ff. de leg. j. que conditio dz impleri in forma: vt. l. qui heredi. in prin. ¶ do. me⁹. j. de cōdi. c ¶ demō. ¶ Itē op. de. l. si ancille. ff. de cōdi. ¶ demō. Sol. illa qualitas nō pōt ibi videri repetita in cōditione: q ancilla non pōt nubere. vnde sola substātia videt repetita nō ꝙlitas. ¶ Facit illa ☨. l. ad
3 q. dixit statutū q̄ si nobilis intrauerit palatiū capitanei solnat tñ. pone q ibi nō est capitaneus ¶ nobilis intrauit an teneat. Videt q nō: q ubi nō est capitaneus nō dicitur palatium capitanei. ar. bu ius. l. ti ubi hoc non firmo prō vero: q illa verba ponuntur in statuto per modū demonstrationis: hic vero per modū conditionis.

1 ☞ Vgor cui fuerunt relicta que eius causa parata erant vt habeat relictum requirit q̄ sit vgor tempore mortis.

2 Si testator legat vgori que eius causa parata sunt sufficit q̄ sit vgor tēpore testamenti.

Vxori. Banc. l. summa cū precedēti. ¶ Oppo. ſ. l. ꝓj. ibi: eoipso nō dinertit nō videt eius causa paratum. glo. Dy. ¶ oēs dicūt q lex precedēs intelligit ſm istam. videte ☨ si testator legauit per verba futuri tēporis que eius causa parata erunt tūc inspicitur tēpus mortis. vnde tēpore mortis opz q ipsa sit vgor. vnde si diuertit bona gratia vel nō definat cōditio relicti: q nō est eius causa paratū: vt dicit
2 in fi. l. Sed in hac ☨ l. testator legauit p verba presentis tēporis vt lege que eius causa parata sunt: d tūc si est vgor tēpore testamēti sufficit. vnde postea diuertit distinguimus vtrū diuertat bona gratia vel nō vt sciamus vtrū voluntas sit mutata vel nō et ita loquit hic. ¶ ista est veritas.

1 ☞ Verba essem vel fuissem que sunt optatiui et subiunctiui modi: ¶ sint temporis preteriti tamē trahuntur ad futurum.

f **Cum quidam.** [f] Hic ponitur verbuz e legasset qō est tēporis preteriti pluſq̄ perfecti excedit tēpus testamēti. vt. j. ea. l. si ita. ¶ Unde q̄o ☨ quo pozrigit ad tēpus mortis. Rñdeo ista
1 verba que sunt modi optatiui et subiunctiui vt essem f et fuissem ¶ silia: ¶ sint tēporis preteriti tñ trahunt ad tēpus futurū. ita no. in. l. qui rome. j. de verbo. oblig. pbatur in. l. si debitor. ff. verisile. ff. de Jhen. emp. ¶. l. cū certus. ff. de vi. tri. ¶ oleo lega.

1 ☞ Species si transit in suum materiatum censetur esse alia species. g

Seia. Solutio legati et translatio in aliā speciē facta a testatore legatum extinguit. h. d. Not. ☨ q̄ dum species
1 g transit in suum materiatū censet esse alia species. ¶ Oppo. dicit hic q translatio in aliam speciem extinguit legatū. Contra a de. l. seruus filij. ff. ij. ff. de solu. vt ibi. ¶ Item oppo. de. l. fideicommissa. ff. si rem. ff. de lega. iij. glo. ff. nō solvit. tu dic q ibi res legata extabat. hic vero desijt extare: q facta est alter ius accessio: vt patet in fi. l.

Cum quidam. Legatum per quod ciui tati querit aliquod ornamentum valet. h. d.

¶ Cum alimēta. limita hāc. l. singn casu. l. si vnus. ff. alimētis. ff. eod. ¶ Dicit hic. ¶ vi de ange. singu. lo quentē in. d. l. ipe rator. et ibi dīs meus: et si est fructus dñi pōt vendi. ter. est in. l. j. ff. mulier. ff. de ve. in pol. mit. ¶ vide in alīū tex. et ibi bar. in. l. qui bonus. ff. de cel. bono. ang. in. l. diuꝰ. ff. de pe. heredi. alꝰ in. l. j. And. barba.

¶ Debet vēdi prietas. an q̄si relinquunt alimēta et fructus nō sufficiunt debeat prō prietas vēdi. vide qō dixi in. l. fin. ff. vbi aūt. C. de bo. que lib. ¶ in specie ange. et imo. in. l. nesennius. in fi. j. de re indi. et vide bar. in. l. si cū dotem. ff. sinautez in senissimo. so. mat. per ang. et imo. ¶ paul. de cast. in. l. nihil. de leg. j. ¶ vi de ad materiā an ge. impator. j. ad trebel. vbi dicit se cōsuluisse vna cū bal. ¶ vide ibi ro. qui limitat sua dicta vt ibi p euz. et adde in fili bart. in. l. lucius. ff. eo.

¶ Ultimo glo. et glos. est fing. i. d. l. si quis argētū. et vide bar. in. l. paulus de sol. ¶ quod not. in. l. qō te. ff. si cer. peta. et bal. in l. iij. C. de sa. sanc. eccle. And. barb.

¶ Op. plene per bar. in. l. ex facto. in. ij. col. de vulg. et pupilla.

¶ Cum quidam. ista. l. pōt alr' intelligi ¶ dixi ꝓst bar. in. l. si ita. ſin ꝓ de. j. eo.

¶ Nota q̄. vide omnino bar. in. l. pater. de leg.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ✠Andre. Poma. ¶Si ita. Adde q onus probãdi res fuisse tpe testamenti incumbit legatario. ita Bal. in l. fi. C. de appel. seque. Ro. in l non solũ. §. sciendũ. ver. sed ↄ per. Bar. in addi. ff. de ope. no. nun.

a ¶Si ita. Et vide quod dicit Bar. in l. cognatis. §. de re. dubi. vbi istã. l. limitat. ↄ vide eundem in. l. placet. ff. de libe. ↄ posth. ↄ vide Jo. de imol. post do. De. in. c. iudicite. de testa. 1 Andre barb.

b ¶Si ita esset. vide Bal. i. l. omma priuilegia. ō epis. 2 et cle. Quid si qs facit duo testamẽta. vidē tex. in. l. au relius. §. testamẽto. de lib. le. ↄ limi 4 ta istã. l. p text. i. l. creditor. §. caio. ō 5 lib. le. ↄ p Roma. no. cccl xxx. xc. ↄ limita vbi verteret fauor. isti. ō testa. 6 p. l. placet. §. de li be. ↄ postbu. ↄ ibi Bar. ↄ ad practicam ↄ declaratio 7 nẽ huius q̃ro qd si testator digit le go meũ. ff. nouũ. 8 ↄ mortuo testatore legatari⁹ illud petit. et hꝫ dicit fuit q̃situ post testamentũ qs. pba 9 bit. ↄ vide no. per Roma. i. l. j. i illa de v. obli. cui adde bal. i terminis in. l. fi. §. fi. C. ō ap a pel. ↄ de b̃ pnoie b meũ. vide aliqua 1 not. per Bal. post alios i. l. j. §. ō sta. homi. Adde Ange. cõsi. cclx. in. iij. columna.

c ¶Dic sic. an verba p̃sentis ↄ pteriti extendantur ad futura. vide bar. i l. certa forma. de iu. fisci. li. 5. et adde q̃ no. gl. bart. ↄ Jmo. in. l. talis scriptura. ō leg. j. et adde no. p doc. in cle. fas. de rescri. ↄ in. c. fi. eo. ti. in antiquis. ↄ ibi etiã habet q̃ñ pteritũ trahat ad futura. ↄ qd de pteri to imperfecto. vide in. l. si debitor. §. verisimile. per Bar. de Sbẽ. ẽp. ↄ i. l. si debitor. §. verisimile. p Bar. ō Sben. emp. ↄ in. l. verbũ oportebit de ver. sig. et istis adde Bal. no. i. d. l. si ita scripsisset. de le. ij. ↄ gd si aliquis renũtiat priuilegijs. dic q̃ nõ vꝫ renũtiare futuris: ꝫ Ang. i. l. j. ff. si qs in ius vocet. non ie. Adde q̃ñ

¶Legatum simpliciter ↄ indefinite prolatũ ad tempus testamenti refertur.

Nomina possessiua meum tuum suus tempus p̃sens significant.

Verba p̃sentis vel pteriti tpis prolata a lege aut futura referunt nisi lex remissionem delictorum contineat.

Verba p̃sentis vel pteriti tpis ab hoĩe prolata quando comprehendant futurum.

Oratio prolata, sine tempore ad quod tempus referatur.

Testator si legat oẽs res suas que sunt ↄ reperiri possunt Perusij ↄ supnigit ↄ multa alia acquisiuit quod dicta acquisita non venunt.

Verbum põt q̃ trahit ad futura. ↄ nu. 3.

Clausula codicillaris ita ꝑcepta si non valet iure testamẽti valeat iure codicillo: et omni iure quo melius valere potest quod nõ ꝓrigit ad casum quo testamentũ rumpitur natiuitate postbumi.

Clausula q̃ valeat iure testamenti vel saltem iure codicillorum operatur: id est si non valet iure testamenti ꝓpter dictionem saltem.

Testator si legat vxori vestes suas quod intelligitur de factis de nouo post testamentum si prime sunt consumpte.

Frumento legato consumpto quod nouum recollectum debetur.

Testator si legat podere quod habet in tali villa ↄ postea emat alias possessiones: an tales possessiones empte cedant legato.

Adhanc dicitur terra que cum vno pari boum laborari potest.

Sita[a] esset.[b] ¶Legatum simpliciter et indefinite prolatum ad tempus testamenti refertur. b. d. vel sic. Nomina possessiua meum tuum suum p̃sens tempus significant. h. d. ¶No. tex. ibi: hac demonstratione ꝛc. ¶Oppo. que res pig. obli. pos. l. fi. vbi veniunt futura. Dicit glo. solu. vt ibi: tu dic q ibi tractaꝫ de modico vel nullo pũdicio: q̃ semp tantũdem soluendo debitor liberaꝫ et creditor prodest: hic vo esset magnũ p̃iudicium. ¶Oppo. j. eo. l. filiam. Sol. ibi erat verbum futuri temporis. s. reseruentur. vt ibi patet. ¶Oppo. de. l. vxori. §. testamento. §. de lega. iij. ↄ l. bis verbis. eo. titu. So. imo concordat cum ista. vt ibi patet. ¶Oppo. de lib. lega. l. ant facta. §. ex testamẽto. Respon. concordat. ¶Oppo. de. l. i. in fin. ↄ l. si quis societatem. §. pro socio. vbi quis facit societatem omnium bonorum ↄ intelligitur de futuris. Solu. ibi ab initio non incũbeba t magnum p̃iudicium: q̃ quis poterat tantũ lucrari ↄ tantum perdere: secus si posset alterum eorum: scilicet perdere ↄ non lucrari. ¶Oppo. de. l. quoties. §. fin. §. de vsufru. Solo. non sol. dic q ibi extabat area que est maxima pars domus. ¶Oppo. de. l. cum pater. §. fidei heredum. §. de legatis. ij. So. vt ibi. ¶Oppo. de. l. ex hoc edicto. §. i. §. de alie. in. mu. cau. fa. Sol. glo. illud verum quo ad illud edictum: tu dic q ibi fuit vsus verbo futuri temporis. hic verbo p̃sentis temporis. ¶Opp. de. l. placet. de libe. et postbu. Sol. ibi fuerunt verba indefinita que cõprehendunt futurum tempus. aliter dispositio esset nulla. hic vero cessat ista ratio. ¶Oppo. de. l. mela. sed si alimenta. §. ti. j. Sol. vt ibi: quia ibi contingit variatio circa idem: vel circa id q̃ habetur loco eiusdem. ¶Oppo. de. l. tutoribus. §. de testa. tu. Sol. ibi fallit ꝓpter dictionem tunc: que extremitatem temporis significat. ¶Oppo. de. l. si ita quis. §. de leg. ij. Sol. ibi est verbum potest: quod est extensiuum: vt ibi. ¶Et ꝓo declaranda. l. ista ↄ glo. ꝓo declarandis occurrentibus quotidie de duobus est videndum. Primo quando proferuntur verba p̃sentis temporis vel pteriti: an por

verbũ põt ad p̃sens ↄ futurum trahi ad q̃s sit trahẽdũ. Ro. ff. ccxxxiij.

d ✠Andr. Poma. ¶Prio casu. Vide Bar. ff. l. Barb. ff. li. i. j. ↄ. vii. col. in. ij. vol. ↄ vide Alod. senẽses in. l. j. ff. de leg. i. dũ referũt Bal. in. l. omnia. C. de epi. ↄ cle. ↄ vide Panor. in. c. quia. extra de p̃uil.

e ¶Et vniuersale. Inter vniuersale ↄ generale est differentia. ↄ istam distinctionẽ etiã in effectu ponit Per. de bellaptica in. l. grege. de lega. q. Ly. ↄ doc. i. l. fi. c. q̃res pi. vnũ addit Pe. i. d. l. grege. q̃s q̃ verba vniuersalia seu in definita fit dispositio iudicialis: non poterat sciri q̃tũ iudiciũ poterat in futurũ afferre nõ cõprehẽdunt futura: vtb ei. l. medico. j. e. tit fallit nisi ingẽtio illi⁹ fuerit ichoata tpe dispositionis: q̃ illa cõpredit. alt. l. cum quidam. §. eo. q̃dtenemẽti: sed ꝺ distinctionẽ Bar. ꝺ dicẽtis q verba generalia referãtur ad tps testamẽti. vt tenere imo. in d. l. fi. §. j. ↄ ibi etiã p Bar. de leg. ij. ↄ qd si testator dixit relinq̃ q̃cunq; habeo Perusij: an videa ẽ legatii vniuersale adeo q̃ post q̃sita veniãt: vide Bar. i. l. fi ti. §. de test. tu. vltra hic not. i materiã etiã per Ly. in. d. l. grege.

f ¶Et ibi not. ✠Q̃ verum intelligũt doc. in. d. l. serui. ↄ in. l. si ex toto. eo. ti. si adiciaꝫ pnomen me⁹ als sectã fallit i eo q̃ accresceret per alluuionẽ: q tũc omnẽ causse accresc it ꝫ Ly. in. l. grege. eo. ti. ↄ Jmo. i. l. si qs hoc. ↄ i. l. seruũ. §. fi. eo. titu.

rigantur ad futura. Secundo quando proferuntur verba indefinita sine temporis expressione ad quid debent referri. Circa primum dic sic. aut ꝺ bum p̃sentis temporis p̃fertur a lege aut ab 2 homine. Primo ↄ casu verbum p̃sentis temporis refertur ad futura. vt l. j. de de cõdi. ex. l. q̃ lex semper loqtur. vt l. arriani. C. de bere. ↄ in omnibus aut. que inci. sed hodie. Fallit si lex contineret remissionem delictorum: tunc eñ ad futura nõ trabitur. vt. l. cum leg. §. de legi. Si vo ꝓfertur ab 3 homine aut est verbum potest ↄ comprehendit futura. quia est extensiuum. vt. l. si ita quis. in princi. §. de leg. ij. Aut est aliud verbum. ↄ tunc aut continet illud q̃ dependet ex mera voluntate defuncti et trahitur ad futura. vt. l. talis scriptura. in prin. coniuncto. §. fi. ↄ. l. seq. §. de leg. j. Si vo non dependet ex mera voluntate defuncti. ↄ tunc aut variatio in futuro consistit circa eandem rẽ vel ꝙ habeatur loco eiusdẽ ex dispositiõe defuncti: ↄ pozrigit ad futura. vt. §. ti. j. l. mela. §. j. et. j. ti. i. in fi. aut contingit circa res separatas. Et tunc aut tractatur de modico p̃iudicio ↄ pozrigitur ad futura. vt. l. fi. C. que res pig. oblig. pos. aut tractaꝫ de magno p̃iudicio. ↄ tũc ad futura nõ pozrigit. ita loquitur hic. ↄ. l. fi stipulatus. §. cum stipulamur. ↄ. l. si a colono. j. de verb. obli. ↄ. l. si ita scripsisset. §. de leg. ij. cum simi. Fallit ꝓpter dictionem tunc. vt l. tutoribꝰ. §. de testa. tu. Item fallit si illa res esset 4 de accessionibus p̃imarum rerum. vt. l. fi. §. fi. j. ti tũ. j. ¶Secundo est videndum ↄ quando oratio ꝓfertur sine tempore ad hoc ꝙ tempus referatur: ↄ tunc dic aut est oratio vniuersalis: aut generalis: d aut particularis: aut indefinita. Primo casu ꝙ quãdo est vniuersalis: et quando, ponitur nomen collectiuum de sui natura. vt grex: peculiuz: et similia et tunc pozrigitur ad futura. vt. l. grege. de lega. j. et. l. peculium. §. de lega. ij. Ratio: quia futura videntur de accessionibus p̃sme. Si vero oratio est generalis vt quando apponitur aliquod signum vt omnes res meas vel vniuersas res meas ꝙ sunt in tali villa. similem distinctionem facit gl. in e ter generale ↄ vniuersale. ẽ in. l. j. §. de eden. et isto casu ad p̃sens tempus restringitur. vt. l. fi. §. j. §. de leg. ij. ↄ. l. si tibi mandauero. §. is cuius bona. §. manda. Fallit si de modico p̃iudicio tractatur. vt. l. fi. in fi. C. que res pig. obli. pos. et ibi gloss. hoc dicit. ↄ. l. i. in fin. ↄ. l. si quis societatem. §. pro socio. Si vo est oratio particularis vel legatũ est particulare: vt q̃ legatur aliqua res seu species et tunc si quidem legatur totus fundus veniunt futura q̃ ipsi fundo accedunt vt si aliquid adiungatur. vt. l. quod in rerum. §. j. §. de lega. j. Sed contra predicta videtur glo. de vsufruc. et. l. quoties. §. fin. Solu. dicit illum male dicere: ↄ non all. bonas. ll. Vel verius dic q̃ bene dicit quia refert an ex cõtractu vendantur vel ex dispositione publicentur omnia bona: quia non intelligantur p̃sentia tm̃. vt. d. §. is cui bonis. ↄ no. in. d. l. fi. C. q̃ res pig. oblig. pos. aut in testamento: et tunc aut quis legat omnia bona simpliciter vel vsumfructũ omnium bonorum: et tunc veniunt futura. vt. d. l. quoties. §. fi. Ratio q̃ tunc videtur legare substantiam seu hereditatem: vt ibi patet. et. l. nam quod. §. fi. cum. l. seq. j. ad trebe. ↄ sic magis videtur oratio vniuersalis q̃ generalis. Itẽ si diceret simpliciter oẽs res meas ꝛc. vt d. l. nam q̃. §. fin. Si vero diceret omnes res que sunt in tali villa: vel omnes res meas mobiles. et sic non intellige de tota hereditate tunc referꝛ solum ad p̃sens tempus. vt. d. l. fi. §. j. §. de leg. ij. et quod not. in. d. l fin. C. que res pig. obli. pos. Si vo legatur pars tunc non venit q̃ postea adiungit. f vt. l. serui electione. §. fi. §. de le. j. ↄ ibi no. ẽ Si vo esset oꝛo indefinita: tũc si qdẽ tractaꝫ de modico piudicio ꝫ hẽdũ futura. vt. l. fi. C. q̃ res pig. ob. pos.

Si vero de

Si vo de magno p̃iudicio tractatur: tunc aut per disponentẽ qui indefinite locutus est potuerũt p̃cuideri omnia futura et ad futura extenditur. vt. l. fi seruitus. de ser. rusti. p̃e. nam ibi potuit ab initio p̃uideri quod lumina domus poterat habere. Si vero non potuerunt p̃uideri que futura erant tunc futura non veniunt: vt hic cum similibus quod intelligo si aliquis reliqt bona que habet in tali loco. secus si bona simpliciter: ita q̃ posset intelligi de tota hereditate. vt. §. prox. dixi. Item 5 hec vera nisi in casu. l. si cognatis. j. de re. du. q̃d vbi vt ibi dixi. ¶Pro declaratione eorum que dicta sunt: quero q̃ dixi q̃ verbum potest: licet sit p̃sentis temporis trahitur ad futura: pone q̃ testator dixit bona omnes res meas que sunt et reperiri possunt Perusij. deinde testator superuixit et multa alia acquisiuit. queritur an futura veniant. Et videtur q̃ non per istã. l. cõtrariũ videtur ꝓpter verbum possunt quod est extensiuum. tamen de facto respondi q̃ futura non veniant: quia illud q̃ dicitur q̃ verbum potest est extẽsiuum est verum eius ad q̃d refertur hic vero referꝛ ad verbũ reperiri non ad verbum res. vnde est sensus. lego omnes res meas que sunt in p̃senti vel possunt reperiri nũc siue in futurum. non autem refertur ad existantiã rerum: et sic extendit actũ reperiendi non actum habendi. Idem dicit glo. in simili in. l. fi. §. j. §. de lega. ij. in glo. super ver. cõmunes. ꝓo hoc facit quia verbum debet declarare illud ad q̃d refertur et non aliud. vt. l. a filio. §. fi. §. titu. j. ↄ. j. ↄ. l.

a si quis legauerit. ¶Quero scitis[a] q̃ doc. dicunt q̃ ad hoc ꝫ vt illa clausula si non valet iure testamẽti ꝛc. pozrigatur ad illum casum quo testamentum rumpitur posthumi natiuitate debet dici si non valet vel valebit: vt dicit Ly. in aut. ex causa. dixi in. l. si ita scripsisset. §. de le. ij. modo dicatur in testamento si non valet iure testamẽti valeat iure codicillorum: ↄ omni iure quo melius valere potest: an ista clausula pozrigat ad casum quo testamentum rumpitur posthumi natuitate ꝓpter dictionem potest. Et puto q̃ non: quia verbum potest esse extẽsiuum eius ad quod referꝛtur. sed si non refertur ad illa verba si nõ valet: sed ponit in dispositione que sequit deficiente cõditione: non autẽ refertur ad illã conditionẽ si non valet ꝛc. Unde illa conditio ad futura non extẽditur. si diceret vnde si non potest valere iure testamenti ꝛc. tunc referꝛ ad futura. 7 ¶Sed quid ẽ si dixi volo valeat iure testamenti vel saltem iure codicillorum: Rñdi. videtur hoc dicere si non potest valere iure testamenti: nam hec dictio saltem hoc importat. vt. C. de co. re. l. ij. Item habes hic tex. q̃ si lego tibi vestem meam q̃ inspicitur p̃sens tẽpus. ¶Pone 8 b q̃ vir[b] legat vxori omnes vestes suas et ille vestes sunt corrupte ↄ alie facte de nouo vtrũ extendaꝫ ad futuras. Et videtur q̃ nõ. vt hic. ↄ idem c põt queri de frumẽto cõsumpto et alio recollecto. sed dico q̃ si testator addidisset aliam vestem et prima supereresset illa addita non esset in legato. sed si prima esset cõsumpta et alia facta loco prime: vt si habeat pannos quotidianos et sunt consumpti ↄ alios fecit loco primorum: tũc ta lis vestis de nouo facta legato cedit: q̃ prima videtur. Primo ꝓbatur ex theorica sup̃adicta cum dixi si variatio contingit circa idem vel circa id q̃ habetur loco eiusdem. hoc probatur. j. titu. j. l. fi. §. fin. ↄ. l. filio. §. j. j. de condi. et demon. ↄ. l. lucius. in prin. §. de le. ij. videtur glo. sin frumẽto. in. l. fructus. in fi. vlti. glo. sol. ma. ꝓo hoc facit. l. item si fundi. §. seminarios. §. de vsufru. quod tenet Ja. de are. in. l. si seruus. §. qui quinq;. §. de lega. j. ¶Quero ↄ testator[b] legauit alicui podere suum q̃ habet in tali 9 villa postea emit ibi aliquas possessiones: an ille possessiones de nouo empte cedant legato: Ista questio refidet in hoc an legatum poderis sit vniuersale vel generale vel non. et istud vocabulum podere nõ reperio in iure nostro: sed reperio significationem verbi mansus. nam dicit mansus q̃tum quis cum vno pari boum laborare potest. vt in. c. j. extra de censi. et. g. coll. si de feu. fue. contro. c. i. modo si est aliquod additus vna cum eo quod p̃ius erat ita q̃ cum illo potest laborari venit in legato: als non. dic tamen vt dicam. §. de re. dub. l. j.

1 ¶Verba testatoris in dubio debent intelligi ita q̃ non sit in cõstructione peccatum.

2 Omne: est vniuersale collectiuum ↄ potest plura cõprehendere.

3 Adiectiuum pluralis numeri licet detur ad duo substantiua tamẽ etiã potest dari singularis numeri.

4 Adiectiuum pluralis numeri neutrale datum ad duo substantiua quarum referatur ad omnia.

5 Mala grãmatica non vitiat instrumẽtum: rescriptuz p̃incipis sic.

Lautius. Verba testatoris in dubio debent intelligi ita q̃ nõ sit in cõstructione peccatum. d. d. ¶Not. q̃ nõ dz peccari in grãmatica. ¶Opp. de. l. heres meus. §. j. §. de leg. iij. Huius tmo: ie dicit Ro. q̃ ista. l. loquit sm̃ rigorem sed de equitate refertur ad omnia. et p̃obatur in quibusdam adiectionibus quod Ly. tenet istam opi. ꝓo quo facit tex. dum dicit sm̃ verba testamenti ꝛc. Adhibi videtur q̃ ista non sit bona solutio. primo quia esset corrigere istam. l. secundo quia est cõtra tex. dum dicit sm̃ verisimi- 2 litudinem ꝛc. ideo dic q̃ in. l. Syria test propter signum vniuersale omne quod signũ vniuersale est collectiuũ. ↄ licet sit singularis numeri potest plura cõprehendere. vt. l. vxori. j. eo. ¶Item oppo. ↄ videt q̃ referatur ad ea ad que nõ potest referri saluo ratione recti sermonis. vt. l. naz 3 quod. §. fi. §. de pe. leg. quod sic probaꝫ quãdo precedunt duo substantiua debet eis dari adiectiuum pluralis numeri. vt. l. cum filio. §. de leg. j. in glo. super ver. relictis. sed in. d. l. nam quod sunt a duo substantiua precedentia que referunꝛ ad relatiuum singularis numeri. Sol. ij ad duo substantiua possit dari adiectiuum pluralis numeri. tamẽ bene stat etiam adiectiuũ singularis numeri. et ita est in. d. l. nam quod liquide. an fi. ¶Ulterius op- b po. ẽgo video quando precedit masculinum ↄ feminimum potest dari adiectiuũ masculini generis et referꝛ ad vtrũq;. vt. l. si ita rescripsit. §. de leg. ij. et. §. de testa. tut. et. l. si quis ita ↄ omnes. ll. que dicunt q̃ masculinũ concipit femininum. Preterea e vna dictio neutraliter posita põt referri ad omne genus. vt. l. ea tñ. §. de leg. iij. Quare ergo hic istud nomen muliebria non põt referri ad omne genus 4 Finaliter dicemus sic ↄ q̃ hoc cõtingit ꝓpter duo. d primo quia adiectiuum muliebria habet substantium sibi per omnia conforme. propter hoc videt testator voluisse q̃ referatur ad precedentia. Preterea cõtinet fauorem vt nõ extendaꝫ ad alia quia fauor debet adhiberi in testamentis. vt. l. in testamentis. §. de re. iur. ↄ si q̃ istoũ deficeret putarem f debere referri ad omnia[f] vt si dico lego omnamenta et mundum muliebria: quod non potest fieri sal e na ratione recti sermonis est verum sm̃ regulas grãmaticales: sed potest fieri per quandã figuraz: scz prolepsim numerorũ: quam figurã hic iurisconsultus voluit ponere ideo cauti notarij dicũt talis cedit omnia iura sua et actiones que vel quas ꝛc. vt tollant istam dubitationem. simile videbitis in l. fi. j. ad trebel. quod tene menti. Preterea hic sunt due figure. s. prolepsis numerorũ ↄ alia figura generum: quia vestem est generis feminini ↄ numeri singularis: muliebria generis neutri ↄ numeri pluralis. ¶Oppo. de. l. talis scriptura. §. de le. j. Sol. hic non poterat referri ad omnia salua ratione recti f sermonis ibi sic. Item habes hic q̃ illa debent intelligi sic vt fit bona grãmatica. quid si non posset ita intelligi quia notarius in grammatica errauit: ẽ Rñdi. non vitiatur instrumentum. vt. l. imperator. §. de sta. homi. nisi sit rescriptum principis: quia tunc vitiatur ꝓpter vitium euidens: sed si esset vitium non euidens sed sm̃ quandam 5 subtilitatem[g] non vitiatur. vt in. c. ad audientiam. extra de rescrip. g

1 ¶Promissio quinquaginta florenorũ: an debeat soluere sm̃ valorẽ p̃missionis vel solutionis.

b Am certum.[b] Not. tex. ibi nam posito q̃ sm̃ cõsuetudinem si debeo tibi quatuor libras denariorum possem tibi soluere vnum florenum et econtra: pone q̃ p̃missi tibi quinq̃ginta ducatos iam sunt duo anni. ẽ modo volo tibi dare sm̃ estimationem p̃sentem. creditor vult sm̃ estimationem quam valebat florenus tunc tempore p̃missionis. certe debet debitor solu- 1 ere sm̃ estimationem quam valet nunc: vt hic. nisi fuisset in mora sm̃ formã. l. vinum. §. si cert. peta. digi. §. eo. l. j. in fine.

1 ¶Non intelligitur paratus causa vxoris quod ipsius et alterius causa paratur.

Falsa demonstratio legatum generis et non speciei restringit. b

Disiunctiua quãdo cadit inter genus et speciem accipitur pro cõiuncta. ↄ nu. 3.

2 Jus patronatus licet sit indiuiduum tamen quo ad alimenta est diuiduum.

Jura liberorum quod veniant quando quis legat omnes res suas.

1 Tintus. Non intelligitur ẽ causa vxoris paratum q̃ ipsius et alterius causa paraꝫ. Item falsa demonstratio legatum generis restringit. secus in legato certe speciei. itẽ quãdo disiunctiua cadit inter genus et speciem accipitur pro coniuncta. h. d. ¶Not. tex. ibi: quia certo corpore ꝛc. concordat. l. demõstratio. de condi. ↄ demon. ¶Oppo. de. l. alimenta. §. fi. §. titu. j. ↄ. l. si quis seruos. §. de lega. iij. vbi si aliquis legat seruos suos videtur legare cõmunes. ita hic videt legare ea que vsus cõis causa parata sunt. Sol. in legibus cõtrarijs verbum

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Sui. Adde qđ a testato: legasse videat cũ vgoꝛi legat ius suũ bald. consi.clxix. iiij.li.

b ¶ Species. Et vide dñm meũ in.l. donatiões. ff. species. ff. de dona. et doct.in.l.cũ hi. ff. cũ vni. ff. de trãsa. 2 Andre.barb.

c ¶ Vel patre. Et vide tex.in.l. vbi pure. ff. ad trebellia. Andre.barb.

d ¶ Non possunt. Facit qđ no.bar. in.l. si fic. de.l. in fi. pn. ⁊ vide oino bart. i.l. uncius. ff. quisqs. de leg. ij. ⁊ no. Bald. in.l. rõ 3 nes. C. de pba. et Bal. in.l. cum qs. ff. codicillis. de le ga. ij. vide.l. si donatio. C. de dona. et limita per.l. cũ quidã vgoꝛi. de legatis. iij.

e ¶ Dale ablatis. No. qꝛ si relinq̃ret 1 p male ablatis qꝛ de tali legato detrabit falcidia ni si ꝙstet õ male ablatis. ¶ Dau. õ ca. i.l. si qs testõ. ff. ff. õ le. j. refert qꝛ Fe. 1 de fe. i ꝙsi. ccliiij. ꝙsuluit qꝛ tale relictũ ante oia alia 2 dꝫ õduci añq̃ es 1 alienũ ꝑpter piculũ aie sicut dicimus i legatis ad pias cãsiugata nota. p Bart. in.l. ex 2 asse. ff. ad le. falci. do. ¶ Dau. dicit qõ opi. Bar. ⁊ Fede. põt ꝛcordari qꝛ õ tali legato detrahet falcidia: vt de 1 ꝗlibet alio simpliciter legato. ⁊ ita pcedit opi. Bart. sed b qñq̃ deducet añ oia relictũ tale legatũ si hereditas non sit soluenda: ⁊ sic fiet talis dedu 1 ctio ꝙsolidũ i pinciũ alioꝛ legatoꝛũ. et ita procedit opi. Fed. ꝛm eum 1 sed hoc vltimũ dictũ est ꝺ exꝑss se no. ꝑ doc. in.l. si 1 post missionem. ff. ad le. fal. vbi p illum tex. dicunt qꝛ c

suoꝛ refertur ad dñiũ vel quasi qõ recipit diuisionẽ. ideo cedit legato ꝑ ea pte. ꝑ qua suꝰ est. hic vero refertur ad vsum qui nõ recipit diuisionem. vt l. vsus pars. ff. de vsu ⁊ ha. ⁊ ideo nõ possunt ei ac cõmodari ista verba q̃ eius cã parata sunt: qꝛ nõ hꝫ vsum insolidum. cũ tñ cũ alĩs habeat nec ꝓparte qꝛ diuisionẽ nõ recipit. ¶ el dic qꝛ illa q̃litas suus sua suũ[a] recipit quãtitatẽ rei seu dñij. hic vero sec⁹. nam non põt dici qꝛ dimidia vel tertia sit parata cã vni[a] alia cã alteri[a]: hꝫ tota cã vtriusq̃ hꝫ si hoc dici posset puta habebat lanã cuius dimidiã parauerat cã vgoꝛis: dimidiã cã sui: certe illud dimidiũ cedit in legato. vt. ff. de lega. iij. l. cum q̃ritur. ff. lana. ⁊ hoc plus plꝫ. ¶ Itẽ cõtra hoc op. qꝛ iura libertoꝛ non sunt diuidua. vt. l. q̃dã. ff. ff. ber cis. ⁊ l. carmelia. j. de iurepa. ⁊ tñ fi legarẽ libertos suos ꝛtelligitur etiã de oibus. vt. ff. ti. j. l. alimenta. ff. fi. Solu. hꝫ iuspatronatus nõ sit diuiduũ tñ quo ad ꝓstationẽ alimentoꝛ est diuiduũ. vt. ff. tit. i. l. iij. ⁊ ideo illo respectu legatũ alimentoꝛũ factũ libertis cõprehẽdit oẽs libertos: sed si legarẽ oẽs rationes meas nõ veniũt iura libertoꝛũ. vt. l. qꝛ ꝑ inde. j. ad treb. cũ eo qõ ibi no. Sed ⁊tra hanc. l. videtur id quod habetis. de leg. iij. l. seruus. ff. vbi si alicui legãt serui verne: et alicui testoꝛes. si aliq̃ sunt verne ⁊ testoꝛes veniũt. So. ista accidentia de qua loquitur hec lex respiciunt diuersitatẽ ꝓsonarum. Sed secus si est cõis q̃titas vel artificioꝛ q̃ nõ respiciũt diuersitatẽ ꝓsonarũ. de ista dicetur j. eo. l. pediculis. ff. argẽto. ¶ Dicit hic ꝙ aut ponitur ꝑ ⁊ cõtra. imo dꝫ stare ꝑpzie qñ cadit inter personas. vt. l. cum qdam. de verb. sig. et. l. si is qui ducenta. ff. vtrum. j. de re. du. Sol. qñ disiuncta cadit inter genus et speciem resoluitur in conĩctaz vt hic ⁊ l. sepe. j. de ver. sig. dum dicit dari seu donari. Vel aliter vt dicam in. ꝺ. ff. vtrum in glo. ibi in. ff. sed ⁊ si quis. et ibi. l. legatum. Solu. ibi dubitatur de qualitate legati. hic de substãtia. ideo dic vt. ꝺ. l. j. ff.

¶ Relatiuum quis vel qui restringit antecedẽs ad quod refertur.

Si quis ita. †Relatiuũ quis vel q restrigit añ cedẽs ad qõ referr. h. ꝺ. Vide gl. q̃ incipit illud ibi. l. nam. qõ dic vt ibi. ⁊. ff. ti. j. l. a filio. ff. fi. et qõ dixi. ff. eo. l. plautius.

¶ Causa intelligitur de causa ꝓxima et immediata et etiam de remota et mediata non tamẽ multum.

Cã multum remota est magis occasio q̃ causa.

Vxori. Causa †intelligit de ꝓxima ⁊ immediata. et etiam de remota ⁊ media. h. ꝺ. Ego intelligo istud verus de causa mediata nõ multũ. sed esset causa multũ remota: tũc legato nõ cederet. vt. l. ⁊ si non sint. ff. si cui argentũ. j. e. cã essẽ †multũ remota est magis occasio q̃ cã. vt. ꝑbat tex. in. l. cũ delanionis. ff. asinam. ibi ꝓxi. ⁊c. ff. de fun. istru.

Si statuam. Additus forme ꝓxime legatum non minuit. h. ꝺ.

¶ Maritus si relinquit vgoꝛẽ ꝺ fiam et vsufructuariam licet dicat vsufructuariã nõ impeditur dominium habere.

Species[b] auri. Qui legat rẽ videtur legare ꝓprietatem. et adiectio vt habeat vsum fructũ non facit illũ legatuꝫ videri. h. ꝺ. ¶ Quod no. de hoc habuistis in. l. iiij. ff. titu. j. facit ista. l. ad q. †ꝙ si maritus reliquit vgoꝛẽ suã dñaz ⁊ vsufructuariã. ⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit vsufructuariam non impediatur dñium habere de quo dic vt dixi in. l. tia. ff. fi. ff. de le. ij. ⁊ ibi ꝺ. tangit quod no.

¶ Legari põt a patre filio si legatum confertur in tempus existentie sui heredis.

Verbum reseruantur importat fideicommissum.

Filiam. †A patre potest legari filio si legatũ in tps existẽtie sui iuris ꝓferr. h. ꝺ. ¶ Opp. insti. de le ga. ff. ex ⁊trario. Solu. a patre nõ põt relinq̃ filio

pure: hꝫ si ꝓferaꝝ i tps existẽtie sui iuris põt relinq̃ ⁊ ꝓferaꝝ in tps existẽtie sui iurisꝺz colligi ex aliqbus ꝙbis testatoris vt hic. ⁊. l. vbi pure. j. ad tre. ⁊. l. fideicom. ff. si filio. ff. de le. ij. dic vt. l. cum filio. ff. de le. j. ⁊ ibi dixi. ¶ No. hic ꝙ verbũ reseruẽtur importat fideicommissum vt hic.

Si gemma. Quero qualiter fiet ista separatio. Dicit gl. per actionẽ ad exhibendum. vt. l. gemma. ff. de exhibẽ. ¶ Sed contra hac oppo. de. l. cetera. ff. de leg. j. solu. illud quod hic dicitur fallit in tigno inuncto. ꝺ. l. cetera. et. ꝺ. ff. gemma.

1 ¶ Vxori si sunt relicte dotes sueꝛ postea heres institutꝰ et rogata restituere alij. heredes vgoꝛis non possunt detrahere dotem nisi illam ꝓbent datam esse.

2 Falcidia detrahitur de debito legato nisi ꝓbetur debitum per testes vel instrumenta.

3 Falcidia quod detrahitur de relicto ꝓ o vsuris et male ablatis nisi ꝓbetur debita.

Vxori. Quod alicui legat vt ꝓprium si ꝓprium non est quo ad oĩa ĩpe legati capitur ⁊ ex fideicommisso vniuersali restituitur. h. ꝺ. ¶ Not. istã. l. Tnã sepe venit q̃ testato⁹ relinquit vgoꝛi dotes suas ⁊ postea facit eã heredẽ ⁊ rogat eam alij restituere. mõ bñdes vgoꝛis volunt añ deducere dotem certe non possuntꝺ nisi ꝓbent dotem datã esse ꝑ instrumẽtum. text. est hic. Item pone ⁊ testaꝛ relinquit alicui tanq̃ debitum ⁊ imminet falcidia certe bene deducẽt de illo legatũ nisi ꝓbẽt debitum ꝑ testes vel per instrumenta vt hic ⁊ idẽ dicerem ⁊ꝙ fieret diminutio per falcidiã de relictis ꝑ vsuris ⁊ male ablatis[e] nisi ꝓbent debita vt hic et in hoc ista. l. est mirabilis. qꝛ hoc videtur ꝺ voluntatẽ defuncti qõ reliqt tanq̃ debitum. ideo no. Sed ⁊tra hoc facit text. in. l. eum q tacitum. ff. ꝓ parte. j. de his qui. vt indig. dic vt ibi dicam.

Vulier. Quero q̃ est ratio huius. ff. qõ nõ veniunt in legato nisi reperiantur. Respondeo quod videt legare certũ corpus quod nõ est in rerũ natura vt. l. si seruus. ff. q quinq̃. ff. de leg. j. debet tamen cauere. de dando si reperiantur vt glo. dicit.

1 ¶ Annulus an cõtineat auri appellatione.

2 Pecunia signata q̃ non venit q̃ legat oẽ auruz siue argentũ. ⁊. j. in. l. quintus.

3 Argento legato debeꝝ eius dẽ lige cuius in ciuitate oziginis testatoris est vsus.

4 Calderia araminis si ematur et ibi sit manica ferrea ꝺz manica in ponderatione eleuari.

Cum aurum. ¶ Auri appellatio factũ continet ⁊ infectum ꝙ is signatam pecuniam non cõprehendat nec deaurata tantum vel supellex argenti pondus ad quantitatẽ ꝛtinet nõ speciem nisi argenti facti mentio habita fuerit in legando: ⁊ si põdus auri legatur plũbea materia separatur: ⁊ ornamentũ sequit rem ornatam. h. ꝺ. Pzio loquit q̃ legatur aurũ vel argentũ simplr nõ exꝑssa quãtitate ponderis vel materia. Sc̃o exꝑssa quantitate ponderis non materia. Tertio q̃ vtrũq̃ exꝑimit. Quarto qualiter põderari dꝫ Quinto cui cedunt res auro ⁊ argento legato annexe. Sc̃a ibi, pinde si certũ coniuncto. ff. idẽ celsus j. l. prozi. tertia ibi: si argenti. quarta ibi. idem celsus. quinta ibi: plane. ⁊ durat vsq̃ ad. ff. idẽ celsus. in princi. l. seq. In tex. ibi nõ contineri ⁊c. nec id qõ est alterius accessio vel qõ est in supellectili. vt. j. l. prozi. ff. j. quam huic coniuge. ¶ Oppo. videtur quod istud legatum argenti sic simpliciter factum non valeat. vt. l. cuz post. ff. gener. ff. de iure do. ff. aliud in fundo. aliud in ceteris rebus vt ibi ⁊. l. legato generaliter. ff. de lega. j. ¶ Op. dicitur hic ꝙ auri †appellatione continetur annulus aureus. Cõtra qꝛ si est signatoꝛius continens aliquem lapidem signatoꝛium non cedit legato auri: sed legato gemme tanq̃ accessoꝛius. vt. l. et si non sint. ff. fin. ⁊. l. seq. j. eo. aut est annulus non signatoꝛius et tunc

et legata ad plas causas debent reduci ad vires pri monij: cũ aliꝰ hꝫ q̃ ad falcidiam detrahanꝫ et ves rius. ⁊ ad bar. hic adde eũ i repe. l. de sacrosan. ec. ff. q. ꝓn. ꝙ bal. i aut. similiter. in prin. ad le falci.

¶ Pro concordia. Aduerte si est fa ctũ legatũ seu legata sunt q̃das ꝑ male ablatis detrahitur falcidia de eis: ita Bar. in l. i. col. ꝙ. C. de sac. san. eccl. Cõtrarꝰ alꝰ. in bac. l. q vgoꝛi. ita alꝰ. ꝙ Bertha. in trac. gabellarum in. v. parte viij. partis principalis. q. ciij. ꝙ. gallegat Bal. i aue. hꝫ hodie. C. de epi. ⁊ cle. l. nulli. eo. ti. ⁊ all. cũdẽ Iriari in. l. cum clericis, eo. ti. Tucie Bal. nõ meretur argui de ꝛietate si bi ſpiciatur vbiq̃ idem determinet et vbiq̃ seipsum falsat quia qñ ita legatur nõ ita ꝑsumitur: vt in secunda opi. hꝫ si ꝑ batur postea male ablatum tũc detrahitur, vt in prima opi.

et tunc continetur appellatione ornamẽti ⁊ legato auri non cedit. vt. l. argumento. ff. ornamẽta. j. eo. So. si intelligis hoc in annulo signatoꝛio dico qꝛ ibi non erat gemma: sed signa erãt impressa in auro. Si vo non erat annulus signatoꝛius: intelligo qꝛ nõ erat paratus cã vsus mulieris sed ipsius patrissa. ⁊ erit magis gẽma cã auri q̃ aurũ causa gẽme.

2 ¶ Quero quid si legat omne aurũ vel omne argentũ suum: an veniat pecunia signata: Rñ. non. vt. l. quintus. ff. i. j. eo. ⁊ sic indefinita ⁊ vniuersalis hic ex parantur qꝛ est eadẽ ratio omniũ sub indefinita comprehẽ soꝛum. ¶ Quero in ver. proinde. Tde qua liga intelligatur. Rñ. fm consuetudinem ciuitatis vnde defunctus est oztus. vt. l. nũmis. ff. de leg. iij. facit. l. imperatoꝛes. ff. de ꝺben. emp. ¶ Dicitur in ver. sed si argẽti. quod fuit legata optio ⁊ sic non potest optare. ff. de op. leg. l. j. ⁊. ij. ⁊ per totum Sol. glo. q̃ hic optio nil operaꝝ qꝛ intelligo etiã si vasa erãt eiusdẽ lige: et sic optio nil operabat: sed si essent diuerse lige tũc posset optare ⁊ opa retur optio. ¶ Venio ad ver. idem celsus. facit † qꝛ si aliqs emit caldariã de aramine ⁊ ibi est manica de ferro ꝺz in põderatione manica deuariꝛ: non est tanti valoris libꝛa ferri quanti libꝛa araminis.

1 ¶ Si testato⁹ legat vgoꝛi vestes non põt heres eleuare maspillos.

Plane. Uides hic qꝛ appellatione argenti legati ad pondus non venit auratura ⁊ hoc quando pondus argenti legatur simpliciter: secus si legatur pondus argẽti inaurati. ¶ Item vides in fi. l. q̃ claui vestis non consuti veniũt. Contra de. l. argento. ff. j. e. Sol. intelligo de clauis paratis causa ornamẽti vestis principaliter Secus si essent parati gratia mulieris principaliter. vt. ꝺ. l. argumẽto. Vide glo. que inci. facit ibi dum dicit in. l. qui fundum. ff. j. dic qꝛ ibi in acquisitione que fit ex emptione hic in ea que fit per specificationem. ⁊ idẽ 1 erit dominus vtriusq̃ tex. in fi. facit † qꝛ si testato⁹ legat vgoꝛi vestimẽta quod heres non potest separare malspillos auri[a] ⁊ ornamenta ibi posita. et hoc facit. l. ⁊ non sit. ff. peruenianmus. j. eo. sed in contrarium facit l. quis. j. eod. Solu. ibi loquitur in maspillis seꝑaratis a vestibus. hic non: quod nota. a

Si non sunt.

Argento. Argentum factum omnem speciẽ comprehendit: hꝫ non que supellectilis loco sint: et vasoꝛũ appellatio generalis est. h. ꝺ. cum. ff. seq.

Infecti. Infecti appellatio rudem materiã comprehẽdit ceptam non fieri paratã. h. ꝺ. ¶ Opp. oꝛ hic ꝙ argentum ceptũ fabricari cõtinetur appellatione argẽti facti cõtra illud dicit argentũ factum quo possumus vti. vt. j. eo. l. quntus. ff. cui legatum. ideo Roffre. dicit ꝙ hic iurisc̃sultus nimis large locutus est vñ corrigaꝝ per tex. seq. Sed ad ꝛia dic vt in ea. glo. que inci. magis facti. certe glos. non rñdet ad. l. ꝛiam. qꝛ argentum factũ si id quo vti possumus tantũ. ⁊ hoc erat in casu fm destinationem testatoris. vt. j. eo. l. vestimentum. sed si erat ceptum fabꝛicari ⁊ dimissum: quia testatoꝛ vltra nolebat pcedere: non ꝛtineretur appellatione argẽti facti: quia non possum vti nec fm veritatẽ net fm destinationẽ. ¶ Item oppo. ꝙ destinatio testatoris nil operet. vt. l. cetera. ff. ff. ff. de lega. j. ¶ Dic ꝙ hic loquit q̃ vniuersaliter legatum est factum ⁊ dubitaꝝ an ꝓpter destinationẽ aliqua res illo legato ꝛtineatur vel non. quod dic vt ibi dixi.

1 ¶ Cum qđ est ꝓpter aliud consyderatur id ꝓpter quod est.

2 Gemma quando cedat auro.

1 **Perueniamus.** Cum †quid est ꝓpter aliud consyderatur id ꝓpter qõ est. h. ꝺ. Dicitur

2 b hic † qꝛ gemma[b] cedit auro. contra j. de vsuc. l. rerũ mixtura. vbi gẽma non cedit auro nec aurũ gemme. Rñdeo hic loqtur q̃ aurum est appositus cã gemme vel gẽma causa auri. sed ibi loquit in anulo qui fit causa ornandi mulieꝛẽ. vt. j. eo. l. argumẽto. ff. ornamẽta. ⁊ sic non ponit vnuz causa alterius: sed si esset annulus signatoꝛius. tunc argentũ poneretur causa gemme. Itẽ dicit hic qꝛ non inspicit pretiositas contra de. l. qcqd infecto. j. de acq. re. ꝺ. Sol. hic loquit q̃ est certũ vtrum vnuz ponatur causa alterius ibi q̃ est dubium.

Argento. Appellatione preparati preparatorium continetur. h. ꝺ.

Unguentis. Unguenti appellatio continet necessariam vnctionem. h. ꝺ.

1 ¶ Accessoꝛium sequitur genus non speciem.

1 **Sed de.** Nota † qꝛ accessoꝛiũ sequitur genus ⁊ non speciẽ. ꝑbo g 3 istõ modo nam scitis qꝛ appellatione esce cõtinetur omnia: appellatione potoꝛij ꝛtinetur solũ potoꝛiũ. certe istud qꝛ hic legatur cedit legato esse qõ est generale: ⁊ tene mẽti. nam hic intelligit de vase aquario quod datur ad ablucndum manus et ad aquam recolligendam: sed si esset vas quo aqua retinetur ad potandum tunc cederet legato vasis potoꝛij.

1 ¶ Legatum factum vgoꝛi de pannis lini ⁊ lane: quid comprehendat

Vestimentum. Intellige istam. l. de panno qui fit causa faciẽdi vestem: sed si fieret causa vẽdendi non ad ipsum vsum: tunc appellatione vestimentoꝛum non ꝛtinetur. vt. l. si quis seruos. ff. de le. iij. Facit † qꝛ si testatoꝛ legat vgoꝛi pannos lini et lane[c] quod veniunt panni lini ⁊ lane con-

c texti ⁊ incepti ad ß vt inde fiãt vestimẽta ꝛtinent.

Argumento. Cõtra hãc. l. e l. cum aurũ. in fi. Dicit gl. hic sunt parata ista talia magis cã ornãti psonã q̃ vestẽ.

Si quis addiderit. Op. qõ tapeta sunt in supellectili. vt. ff. de supel. leg. l. de tapetis. ⁊ nõ ꝛtinet appellatione vestis. vt. ff. de supel. le. l. i. ⁊ l. labeo. Rñ. q̃ ista sunt de quibus potest dubitari an appellatione vestis supellectilis cõtineaꝝ vt dicitur in. ꝺ. l. labeo. ideo dic qꝛ ibi testatoꝛ appellabat appellatione vestis in dubio fm consuetudinem appellatione supellectilis continetur. vt. l. iij. ff. de supelle. lega. b

1 ¶ Illud debet attendi ad qõ res principaliter paratur non secundario.

2 Uestes reꝓbate a statuto non veniunt in legato vestium. c

1 **Quamuis.** †Illud debet attendi ad qꝛ res ꝓcipaliter paraꝝ non ad qõ secundario. h. ꝺ. Oppo. ⁊ videt qꝛ ista ornamẽta non possunt haberi in vestibus. vt. C. nemi. lice. in fre. ⁊ sellis eque. l. j. lib. g. Sol. intellige istam. l. in vestibus mulieꝛũ ghus licet apponere talia ornamenta. sed in vestibus virilibus puto qꝛ non cedant quia non potest esse accessio eius qõ leg non ꝓmittit: sicut qñ natura non permittit. vt. ff. eo. l. ij. ⁊ hoc de iure tamẽ vsus illã consuetudinem non admittit. vt est glo. in. c. j. et. ij. extra de treu. ⁊ pace. verũtamẽ hodie cu ꝑ statuta ciuitatũ mulieribꝰ sint interdicta ornamẽta si ce derentᵇ legato lege vetãte. Item videtᵏ quod alie vestes quas mulieres habẽt nõ possint habere vt scarlata ⁊ purpuree. vt. l. j. C. q̃ res ven. nõ f posi. ⁊. C. de vesti. holob. ⁊ aura. per totum li. g. Rñ. 2 deo ꝛ de iure communi ille vestes non continentur appellatione vestis: quia sunt reꝓbate: sicut pecunia reꝓbata non ꝛtinetur appellatione pecunie. vt. l. eleganter. ff. qui reꝓbos. ff. de pign. acti. idem ergo erit in vestibꝰ reꝓbatis. ¶ Sed ꝛsuetudo aliud seruat: quia bene possint portari tales vestes. ideo puto quod si per statutum prohibentur portari alique vestes quod ille vestes non cederent legato vestimentoꝛum. Sed an debetur estimatio cogita.

Quintus.

1 ¶ Pecunia signata nõ debetur illi cui debetur omne argentum ⁊ de ratione.

Adde. ff. l. cum aurum.

2 Pecunia antiqua que hodie non est in vsu venit in legato argenti.

3 Pecunia signata qꝛ venit in legato argenti q̃ testato⁹ aliud argentum non habebat.

1 **An cui argentum.** †Illi cui debeꝝ oẽ argẽtũ non debeꝝ pecunia signata. h. ꝺ. ¶ Quero de ratione bonis. ff. ⁊ l. cum aurũ. in pzin. ff. eo. iurisconsultus dicit hic quia nõ facile ⁊c. Sed dic qꝛ rõ põt esse ista qꝛ pecunia signata semp habeꝝ vt expẽdat. vt. l. j. ff. de ꝺbẽ. emp. ideo qꝛ habeꝝ tanq̃ venalis id qꝛ est venale legato etiã vniuersali nõ cedit. vt. l. pediculis. ff. itẽ cu q̃reret. j. eo. Ex ß segt 2 † qꝛ si aliqs hꝫ monetã antiquã q̃ hodie non est in cursu qꝛ tũc veniret in legato argẽti: qꝛ cessat rõ supradicta cũ nõ habeaꝝ vt venalis. vt. l. si chorus. ff. j. ff. de leg. iij. Ex hoc[s] etiã segt † qꝛ si lego alicui oẽ argẽtũ meũ ⁊ nõ habeo aliud argentum nisi pecuniã signatã: qꝛ tunc videoꝛ de pecunia sentire. ꝑ q̃ facit idẽ. ff. itẽ cũ q̃reret. ⁊ hoc vult tex. hic ibi nisi ꝛsuũ sensisset ⁊c. nam ꝑsumit sensisse ꝛsuũ ex eo qõ aliud argentũ non habeꝝt.

1 ¶ Suum dicitur qꝛ vendicari potest.

2 Jura ⁊ actiões qõ veniãt ĩ obligatiõe oꝛz bonoꝛ. g

3 Bonans omnes res suas: an videaꝝ donare nomina debitoꝛum.

Meum ⁊ tuum dicitur qꝛ vendicari potest.

4 Nomina possessiua meũ tuũ ⁊ suũ possita neutraliter sine subst̃atiuo cõprehendũt iura ⁊ actiones.

¶ Auri. Si vir legauit vestimenta vgoꝛi an veniant maspilli ibi commixti et monilia argenti et auri cõmixti: vide Bald. in. l. cum te. C. de do. añ nup. faciũt no. ꝑ bal. in. l. i. in pn. no. Bal. in. l. legatis. C. õ leg. ⁊ imo. i. l. iiij. ff. le. j. ¶ Oõ gẽma. Vide Bar. in. l. cum ꝓponas. ff. dolo.

c ¶ Lini ⁊ lane. de isto legato pãnoꝛũ lini ⁊ lane. vide bar. lati⁹ i. l. dim⁹. de bo. ꝺ. ⁊ segtur bal. i. l. i legat⁹. C. õ leg. ⁊ vide bar. ĩ l. cetera. ff. fina. de leg. i.

¶ Cederẽt. Iriuz tz bal. i. l. cũ te. C. de do. añ nup. ⁊ ĩ rub. C. de cõdi. obtur. cau.

¶ Itẽ vꝛ. Et vide bal. i. fi. C. de ꝺdi. ob cau.

¶ Reꝓbat⁹. vestes ꝓhibite portari ex forma statuti nõ cedũt legato vestis qõ ꝺe estiatione bar. nõ decidit dic qꝛ deci di põt pe a q̃ no. i l. multũ. ff. ꝺ. ob. ⁊ p eũ i. l. apud iul. i fi. de leg. j. bal. in rub. ff. ꝺ. ob tur. dicit deberi estiationẽ. p. l. fideicõmissa. ff. si seruꝰ. õ le. iij. ⁊ ad Bar. ff. vide bar. in. l. j. C. nul. li. in fre. eq̃. ligj. ⁊ bar. i. l. j. C. õ vesti. holo. eo. lib. Quid aũt de pliscitis: vide Bar. ĩ l. i. ff. ß interdũ cisterna de fonte. et eiᵖ qõ ß tz bar. in fi. Bal. in rub. C. de ꝺ. ob tur. cau. tz ꝛsuũ: ⁊ vide plene Bal. in. l. cũ te i vl. co. C. õ do. añ nup. ⁊ no. ꝑ bart. in. l. cũ auruz. ff. j. ff. e. ⁊ in. l. fi. in pn. ff. j. eo. ⁊ melius Bar. in. l. libꝛoꝛũ. ff. i. de leg. iij. ⁊ hic adõ bal. i. l. i legatis. C. de leg. ij. et Ro. i. l. multũ. in fi. de ver. obli.

¶ Ex hoc. Et vide Bar. in. l. general. ff. vgoꝛi. ff. de vsufru. le. vbi dedit remissiones. Andre. barb.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

5 Nomina ista possessiua qñ habẽt substantiuũ generis generalissimi cõprehendũt iura ⁊ actiones.
Rei appellatio est generalis.
Bonorum appellatio est generalis.
6 Hoĩa possessiua si habẽt substantiuũ alterius generis subalterni tũc regulariter significãt oñium.
7 Seruo vel monacho si legatur pecunia sua: intelligitur legatum oñium impropꝛie.
8 Hoĩa possessiua ratione persone loquentis nõ important dominium.
9 Item nec ratione rei de qua loquitur.
10 Hoĩa possessiua si habent substantiuum speciale ⁊ adijcitur verbo presentis tpis faciunt demõstrationem si futuri conditionem.
11 Benitiuus an denotet oñium.remissiue.

a **Argẽto.** intelligẽ pẽs.l.pediculis. ℔.cũ quereretur.j.eo.fin Bar.

Argento. a† Illud dicitur suum esse q̃ potest vendicari.h.d. ¶No. tex.ibi:quia videtur simile.j.eo.l.quintus. ¶Op. extra glos.de.l.seruos.ff.de leg.iij.vbi serui bona fide possessi veniunt in legato isto. Solu.concedo istud:quia quod dicit q̃ requiritur qõ possit vendicari intelligo rei vendicationi vel per publicianam:quia cuz titulo et bona fide possidet. ¶Quero† obligo[b] tibi omnia bona mea:vtrum in ista obligatione veniant iura et actiones. Glo.in.l.heredem.C.de hered.acti.fm quosdam dicit q̃ non.

b **Obligo.** an in legato oĩm bonorum veniant iura et actiones istud pbat tex. Bald.⁊ Ange.⁊ Imo.ibi in.l.si ꝑstãte. ℔.fi. sol. matri.⁊ adde Ang.⁊ Imo.in.l. si legat[a]. ℔.i.j.ad treb.gl. Bal.in.l. vlti.no. ꝑ Bal.in rub.C.de ver.sig. vbi oĩno vide et etiã in.l.i.eo.tit.ꝑ Fed.ĩ ℣.ecl xxix. ⁊ vide tex.i.l. iiij. ⁊ in lec. Bar.in.l. ij.ff.de manu.

c Endr. Pomate.

e **Bonor.** vide p e hoc qd iferat pa. nor.ff.il.xxxvij. in.ij.col.in.ij.vol. ⁊ Feli.in.c.fi.in.ij. col.de pbescri.

f **Colonus** dicit. Ista verba equ[a] regatij ⁊ fundo co loni nõ importãt oñiũ.adde q̃ not. Bar.ĩ rub.ff ope. no.nũ.aliqd tñ ℣. vt no. Bar. i.l.cũ antiqtas. post gl. f C.de vsufru.

c **Possit vendicare.** Adde Bart.in d.l.i.de sta.ho.

d **Tuum** meuz. Et de istis ꝓnois bus meum tuũ ⁊ suũ. no. ꝑ Bal.in rub.C.de ver.sig. vbi oĩno vide et etiã in.l.i.eo.tit.ꝑ Fed.ĩ ℣.ecl xxix. ⁊ vide tex.i.l. iiij. ⁊ in lec. Bar.in.l. ij.ff.de manu.

9 Quando ꝙ† ista ꝓnomina habent substantiuum generis generalissimi: vt oĩa bona sua vel omnes res suas:scitis enim q̃ appellatio rei generalis, est.vt.l.rei.j.de verb.signi.et.l.j.in fine.ff.cer. peta.

Item appellatio bonorum[c] generalis est.vt.l. bonorum.et.l.prínceps bona.j.de verb.signi.tunc continet iura ⁊ actiones sicut substantiuuz ad qõ refertur.vt.d.l.naz quod.ff.fi.⁊ d.l.si legatus.ff.j. Quandoq̃† habet substãtiuum alterius generis subalterni vt argentũ meum:vestes meas.⁊ similia.et tunc regula est: q̃ ista ꝓnomina possessiua significant oñium vel quasi.vt bac.l.⁊.l. quintus. j.eo.l.seruos.ff.de leg.iij.Fallit primo ꝙ natura eius cum quo quis loquitur:vt si dico lego seruo oẽm pecuniam suam:quia intelligitur tunc de vo dominio:sed impꝛopꝛie vt habere poterit.vt.l.iiij. in prin.j.de manu. Idem in monacho ⁊ similibus Item fallit† ratione persone loquẽtis:vtputa colonus dicit[k] meum campũ:vel regatius dicit equũ meum:nam intelligitur ꝓtum ad curã et sollicitudinem.vt not.in.l.ij.in prin.de oꝛi.in. facit.l.si pupilli.ff.item queritur.ff.de neg.ge. Tertio fallit† ratione rei de qua qs loqtur vt si legat aligs oibus famulis suis:certe non intelligitur q̃ eos habeat in dominio.vt.l.⁊ si non exhibuisset.ff.j.ff.de publ.

10 Quandoq̃† ista ꝓnomina habẽt substãtiuum speciale ⁊ particulare:vt lego talẽ meuz libruꝫ:⁊ tunc si adijcitur verbo presentis temporis facit demonstrationẽ. Si vero verbo futuri tẽporis facit condition em. vt.l.ſtichum qui meus erit ff.de leg.i.⁊.l.nuper.ff.de leg.iij. Esset querendum quid† de genitiuo vt si dico:lego rem illius:vtruz intelligat q̃ sit illius quo ad oñium:digi.j.de opere.mun.super rubri.

Cum aurum. Not.text.ibi seruat⁊c. tene mẽti q̃ dat regulam. ¶Op.ff.eo.l.⁊ si non sint.ff.infecti.vbi argentũ inceptũ fieri habetur pro facto. Sol.vt ibi dixi:q̃ licet non esset perfectũ ad aliquem vsum:tñ testator destinauerat ꝑficere. ¶Itẽ dixit tex.in v. cui legatũ.ibi:sed fi qua distributio. q̃ro qualiter intelligat:dicit gl.duobus modis tene vltimam. ¶Dicitur in.ff.si factũ.quod aurum muliebre cedit legato auri facti.contra.C.eo.l.i.ff.fi.Sol.intelligimus de auro muliebri qõ non est causa ornamenti mulieris vel non continetur in mundo muliebri:als contra.j.ea.l.ff.fi.

Si aurum. Not.tex.in fin.huius.ff.et tene menti.

1 ☞ Paratum causa alicuius nõ videtur q̃ causa ⁊ commodandi habetur.
2 Legans libros ad vsuz suũ paratos non videt legare libros causa commodandi paratos.
3 Testator si granat heredẽ dare libros suos titio intelligitur de libris testatoris non heredis.
4 Heres granatus si decesserit sine liberis vt bona sua deueniant ad Sempꝛoniũ intelligitur de bonis testatoris.
5 Testator si dixit:instituo Titiũ heredez ⁊ volo q̃ bona sua restituat caio itelligit de bonis heredis

Cum in testamento. Non† videtur alicuius causa paratuz:qõ causa commodãdi habetur.h.d. ¶No. arg.ad.q. aliquis† doctor habebat libros suos ad vsum suũ et aliquos causa cõmodãdi scholaribus q̃ si legat libros ad vlum suũ paratos non veniũt libri parati cã commodãdi scholaribus. vt hic. Item est arg.ad.q.scitis† q̃ testamẽta communiter scribuntur in tertia persona.quero ergo quidã aduocatus instituit quendã aduocatũ heredem ⁊ rogauit euz vt daret Titio suos libros:vtrũ intelligatur de libris heredis vel testatoris.certe itelligit de libris testatoris.vt hic. Itẽ si testator dixit† si heres suꝰ decesserit sine liberis q̃ bona sua deueniant ad talem:quod intelligitur de bonis testatoris.ꝑ quo glo.in.l.ex facto.in prin.j.ad treb.super ver.suum † sed si notarius[s] scripsisset testamentum per verba prime persone dicendo:ego talis testator relinquo ⁊c.deinde dicet bona sua non põt nunc referri ad testatorẽ:q̃ repugnaret significatio recti sermonis.vt l.plautius.in fi.ff.eo.

☞ Accessorium cedit principali.
1 Testis qui deponit argentum purũ vel libruꝫ corruptum si dicit q̃ vidit ꝓbatur.
Negatiua ꝓbatur per visum:puta talis res non habet vitium quia vidi.

Si quando. † Accessoriũ cedit principali. b.d. ¶No. tex.ibi:iura autem ⁊c. in eo q̃ dicit visu† q̃ sufficiẽs testimoniũ est vidi illud argentum purum. Idem si dico libruꝫ corruptũ quia vidi.⁊ pbatur in.l.pediculis.ff.neratius.j.eo.⁊ l.i.C.de ca.fru.vr.rome.lib.xi.quod nota. vbi text. pbat† de negatiua:vt si dicit talis res nõ habet vitium quia vidi ⁊c.

☞ De dictione seu:vel siue.

Si quis ita. Dictio seu:est amꝑliatiua. hoc dicit ¶Not.tex.ibi:hic enim verbũ seu ⁊c. Opꝑo.dicitur hic q̃ dictio sen ponit ampliatiue. Cõtra imo vnum tantum debetur non vtrumq̃.vt.l. plerũq̃.in fi.ff.de iu.do.⁊.C.de ver.signi.l. cũ quidam.⁊.l.fi.in c.in alternatiuis.de req.iur.li.vi.sed sed ista ratio est alternatiua[v] ergo ⁊c. Huius timore gl.soluit duobus modis.primo q̃ hic in dictione seu:ibi in aljs dictionibus disiunctiuis. Hoc dicit q̃ hic alternatiua cadit inter genus et speciẽ ideo resoluitur in coniunctam ista verba non congruunt huic.l.quia vbi et portus non differunt sicut genus

a **Declarationẽ.** adde etiã oñz anto.i.c.iter ceteras de rescri.⁊ no.hic q̃ hec dictio seu: est augmẽtatiua. idẽ in dictione cũ l.si cui serui.ĩ pn. de le.j.p.l.vbana la.j.ff.fi.ỏ ver.sig. idẽ in dictione de l.j.in pn.ỏ postu. idẽ in cõiũctione q̃.l.ea tñ.ff le.iiij. idẽ in copula ⁊.l. si ita qs. de here. isti.sec[a] ĩ relatino q̃ nõ auget ℔ restrigit.l.cũ certũ. ff.de vi.tri.⁊ oleo lega.idẽ etiã vr in pũcto habẽte viz copule fm gl.i.l. ꝓtia.ad le.fal.⁊ de multis dictiõib[b]: vide no. ꝑ bar.in l.j.de cõdi.inde.℔ dictio circa est exceptiua l.trãsigere.ibi bal.de trãs. ac.C.in pn.ꝑ bar. in.l.celsus.de vsu cap.dictio penit[a] est dictio pcisa.l. fi.C.de don.⁊ no. Imo.in.l.pe.j.de ꝓto.fti. de dictiõe ꝑ vide Bal.i rub. C.de exer.in.j.co. ⁊ i.l.ex arrali. C. de ac.empt. et ibi etiã de dictione a ad.ꝑ ꝓpter⁊ simi libus.⁊ de dictiõe seu: Bal.in. l.cũ q dã.hic all.et gl.in c.iij.ad fi.de post. ꝓlia.ỏ dictiõe siue: vide ꝑ Bar. i.l.j. in.vj.q.de cõdi.et demõ.⁊ vide in dictionario. in ver. siue vbi etiã habe tur qñq̃ stat gñaliter.c.j.⁊ ibi Alr chi.de elec. in.vj. qñq̃ declaratiue. ci.i fi.de cog.spi. et ibi doc.⁊ de dicõe siue: viõ tex. quẽ ibi not.Bar.i l.cũ qs decedens. ff.fi.de leg.iij. vbi dicit bar.se nõ allega. illũ tex. hic.

b Qui lancẽ. Vide de ꝓtio tex.bal. in.l.j.ver.sed pone.de ver.sig.

c **Pediculis.** ff. Itẽ cũ q̃reret.vide gl.adde Bar.qui all.istũ tex.in.l.duus.de bo.dam.

sicut genus ⁊ species:sed sunt species separate.cy. dicit q̃ dictio seu:vel dictio vel: non est disiuncti na simpliciter.ideo requiritur vtrũq̃ cõtraria loquuntur in disiunctiuis simplicibus:hoc ipse ponit in.l.cum qdam.C.de ver.fig.illud q̃ ipse dicit q̃ idem est in dictione seu:qõ est in dictione vel: est contra casum.l.plane.ff.fi.ff.de leg.i.⁊.l.pediculis. ff.argento.j.eo.⁊.l.cum quidam.in pẽn.C.de ver. signi. Ad id q̃ dicit de dictione seu:q̃ nõ est disiũctiua simpliciter potest bñ dicere. ¶Ad cuius declarationem[a] opp.† q̃ dictio seu.sit etiam alternatiua sicut dictio aut.vt.l.i.ff.sublata.j.ad trebel.et l.generali.C.de sacrosan.eccle.⁊.l.cum quidam.circa mediũ.C.de ver.sig.quare dico sic.q̃dã est disiũctiua ꝓpria ⁊ simplez:idest que tã sensum q̃ ver ba disiungit vt dictio aut:⁊ dictio vel:Quedaz est dictio disiunctiua non simplez:sed habet aliquaz naturam copulatiue:vt dictio seu:et dictio siue:q̃ licet disiungat verba sensum tamen coniungit vt cum dicitur Alexan.siue Paris:vt.pbat tex.cuz glo.in.l.ad protegendum.C.de in li.dam.tu.⁊ isto modo accipitur dictio seu.j.de mune. et bono. l.fi. ff.sunt munera.ibi:duz dicit ciuilia seu publica.ita potest intelligi.l.j.de bis qui.vt indig.ibi: legato seu fideicommisso.q̃ hodie idem ⁊ ista est disiunctiua non simplez que fauoꝛe legati accipitur ꝓ cõiuncta:⁊ auget vt hic.⁊ ita voluit dicere hic. Cy. dicit q̃ idẽ sit de dictione siue:qñ tractatur de ampliãdo legato est casus in.l cũ qs.ff.fi.ff.de le.iij.in aljs vero disꝑositionibus dicerẽ q̃ dictio siue:vel dictio seu:accipiatur disiunctiue sicut dictio aut vt dictis.ll.et pbatur in dictione siue:in.l. si qs ita stipu.de ver.obl.de quo dicam in.l.fi is qui ducenta.ff.vtrum.j.de reb.dub.

b **Vilancem.** Nõ† intelligit media. b.d. ¶Opp.gl.q̃ intelligat de minima p.l. si ita scriptũ.ff.de leg.j.Huius timoꝛe gl.intelligit ꝓ ribus modis vltimus intellectus est verus.

Vediculis. c Nota ista m le gem.

Auro. In legato auri facto veniũt gẽme ⁊ oĩa q̃ testatoꝛ auri numero habuit.h.d.Op.⁊ vr q̃ imo non cedunt gemme auro.vt.l.rerũ mixtura.j.de vsur. Sol.dic q̃ hic gẽme erãt causa annulloꝝ:in dubio aũt non cedunt gemme auro. vt ibi.

☞ Alternatiua posita inter genus ⁊ speciẽ non ponitur ꝓ coniuncta qñ genus possit accipi vt species separata.

Statutũ puniens portantẽ arma offendibilia an cõprehendat portantem offendibilia ⁊ que etiam possunt esse defendibilia.

Argento. Oppo.⁊ vr q̃ appellatione argẽti escarij ꝛtineat argentum quo quis potat.vt.l.⁊ fi non sint.ff. si cui.ff.e. So.hoc ideo:q̃ testator volnit potoziũ habere vt speciẽ separatã per se. Ex quo no.q̃ illud qõ dicit† qñ alternatiua cadit inter genus ⁊ speciẽ accipit q̃ coniũcta est verũ.nisi illud genus possit assumi vt species separata ab alia specie. Naz adoptio est genus ⁊ arrogatio est species.⁊ tñ si dico adoptio vel arrogatio accipit adoptio non put est genus sed ꝓout est species. ¶Itẽ facit ista.l.† statutum imponit penã.cuicũq̃ portãti arma que offendibilia:modo qdã portauit arma q̃ offendibilia sunt† defendibilia esse possunt vt tabulatiũ vtrũ debeat puniri. Certe ꝛz inspici cõsuetudo ad quem vsum tabulatiũ portatur.arg.huius.ff.

Quidam. Vide glo.que inci.in dubio. arg.ff.C.⁊c. Sol.patet p.l.si non sint.ff.si cui.q̃ escarium est genus comprehendens etiam potoziũ:nisi aliud de mente testatoris appareat.vt.ff.ꝓgi.ff.

☞ Argentum venale venit in legato argenti qñ aliud argentum non habebat.

Item cum quereretur.
Qui legat ornamenta sua non videt legare ea que habet causa vendẽdi.h.d. ¶Op.q̃ cedant legato omnia ornamenta q̃ vendicari possunt.vt.l.quintus.ff.j.ff.eo.Sol.illã intellige fm istam quia est verũ nisi habuerit ipsum venale.vt hic. ¶Quero Tqd si nullum argentũ ad vsum ꝓprium habeat Dicit gl.q̃ tunc cedit legato aliud qõ venale. Vide glo.que incip.nam videtur.ibi.sed qd ⁊c. Quã signa et tene menti. Quia iste text.et glos.sunt oue limitationes.ff.argento. Contra hanc glo.op.qõ non cedit legato omne aliud argentum:sed tantuz tum sufficeret ad vsum eius.vt.l.cum quereret. ff.lana.ff.de leg.iij. Sol.ibi loquitur quando eius causa parata erant vnde non debetur nisi q̃ eius causa est paratum:hic vero fuit simpliciter legatũ omne argentum.

Meratius. Ex aspectu declarat q̃ materia alteri nõ accedet et si dubium est ꝙ suetudo testatoris inspicitur.h.d.

☞ Enumeratio spẽrũ nõ restrigit gen[a] ꝓcedẽs.

Labeo. e† Enumeratio speciez nõ restrigit gen[a] ꝓcedẽs.h.d. ¶Op.de.l. si cui.ff.de.le.iij. So.gl.duobus modis. Primo q̃ testator hoc voluit q̃ est diuinare. Secunda ꝛo.est q̃ hic ꝓpter signũ vniuersale omne:quã tz Dy. extra de reg.iur.li.vi.in rub. Et sic est hic vnus de casibus in quo indefinita non equipollet vniuersali fm ipsum. Sed certe non fuit appositum signũ vniuersale in verbo lana vniuoce ⁊ omnia q̃ sunt in verbis testamenti ꝛferuntur ad lanã:qõ satis placet. Aljj vt No. ponunt aliã solutionem et fm ipsam cõmuniter allegatur.h.d.

Titia. Mundo muliebri legato argentũ balneare vedebetur.h.d.

Item cum. Accessoꝛio extincto non extinguit ꝓncipale.h.d.

Interveniem. Inspicitur cõ suetudo testatoris.h.d.

☞ An valeat dictum testis in parte vero ⁊ parte falso.⁊ quid de instrumento.

Quintus muti[a]. f Qui legat suum intelligit de eo q̃ potest vẽdicare h.d. De materia huius.l.vidistis in.l.quintus.ff. argẽto.ff.eod. ¶Dicitur hic† q̃ quintus mutius digit ꝓ parte verũ ꝓ parte falluz q̃ facit ad dictum testis qui ꝓ parte digit verũ ꝓ parte falsum. Item facit ꝓ instrumẽto q̃ in vno est verũ in alio falsum.de quo in.l.si ex falsis.C.de transa. et in Spe.de teste.ff.j.⁊ vide per Jnno.in.c.fraternitatis.extra de here.⁊ i.c.i nostra.extra de testi.⁊ vide in.l.pediculis.ff.fi.ff.eo.in glo.que incip.vide batur.in fi.Elo.sol.hic sunt verba posita ex abundanti:ibi non.

g Que differẽtia sit:an testatoꝛ vtatur verbis futuri tpis in legando vel presentis temporis.

Item scribit. Legatũ factũ cũ demõstratione presentis tpis alienatione rei non extinguitur ipso iure: ſz ope exceptionis si substãtiam volũtaria: secus si necessaria. Itẽ secus si legatũ est factuz cũ demõstratiõe futuri tpis.h.d. Ad tex.ibi: diminuere ⁊c. dic q̃ presumit in alienatione voluntaria. ¶Not. distinctionez buius.ff. Tan testatoꝛ vtatur verbis futuri tpis in legando:q̃ tunc nõ inspicitur[s] alienet ex necessitate vel ex volũtate:secus si vtat verbis presentis tpis. Et per hoc Dyn. reprehendit glo.in.l.ſtichum qui meus erit.ff.de leg.j.que dicit Zium dum alt.l.fideicõmissa.ff.si rem.ff.de leg.iij. cõtra:imo vr ademptum ipso iure.vt.l.si ita scriptum.ff.de leg.j. Sol.ademit exꝑresse ibi tacite in tex.ibi:qñ articulus ⁊c.contra.imo cum sit modi subiunctiui refertur ad futurũ tẽpus.vt.l.cũ qdã. ff.eo.et ibi dixi. Solu.si quidẽ in prin.habetis esse. tũc non habetur dubiũ:si habetis esset.tunc dic q̃ verbũ esset ⁊ similia sunt ꝓteriti impfecti subiunctiui.⁊ ideo ꝛtinet in se demõstrationez presentis tpis ⁊ futuri.perinde acsi diceret lego quod paratum est ⁊ erit in futuro. vnde illud q̃ est paratum in ꝑsenti venit iure legati:⁊ etiã id q̃ in futuro.et hoc vult dicere tex.quoniam articulus ⁊c.

Endr. Pomate.
¶Argẽtũ. Vide in simili Alex.i.l. fideiussor.in prin. ff.de leg.i. Rom. consi.xxx.

Labeo. Nic habes gdvenit in legato pãnoꝝ lini et lane.⁊ vide q̃ p istã glo.dixi i.l.cũ tabernã.in pn.de pigno.⁊ adde qõ Bal.in rub. C.de ver.signi.ar.l. generali.ff.vtpoꝛi de vsufru.le.vr dicere ℥ istũ tex.⁊ vide qõ dixit Bart. in.l.qntus.in pn. ff.eodem.

¶Quint[a] muti[a]. Jn ver.põponi[a]. vide bal.in.l.si ex falsis.ff.si C.ỏ trãs. act.⁊ i.l.ij.C.de fideicõ.li.⁊ i.l.ff. in v.col.C.de edi.di. adria.⁊ in rub.de ꝛto.fue.i.ij.col.⁊ in.l.bis verbis.ff. si i parte.de here. isti.⁊ q̃ dixit bal. als Bar.i.l.j.ff. si qs simplr.de ver. obli.⁊ Spe.in tit. de instru. edit.ff. instfm.in ver. qd si aliqs⁊ Jmo.in d.ff.si qs simplr. ꝑ Old.ĩ pfi.xxxv. qõ inci.ad primã qõnẽ.ꝑ Jnno.i.c. cũ in iure.de offi. dele.Arch.⁊ diff. ad sacras et glos. iiij.q.ij.ff testes.ĩ pri.⁊ xxxiij. q.v. qd ℣rto. et glo.in auf.de testa. ff.si bi vero.

g ¶Jnspicit. Not. ad.ff.si rẽ.⁊ ita ad ff.ff sing.casus ℔ fm Jmo.i.d.l.ſtichũ.q me[a] erit.ff quid si testator di cat:do tibi possessionẽ meam post mortẽ meã⁊ testator alienet partẽ: an debeat estimatio:et vr q̃ fic p.l. liberte.de ãnu.le. q̃ vr donare iter viuos:p.l. si ea.ff. fi.de do.cau.mor. et de ea iudicãdi est vt de vltia voluntate. Et si dictũ non est si mea erit beat locũ. ff.si rẽ. als habeat locuz isse te.⁊ ita vr tenere Jmo.in.d.l. si certũ. post Dy. q̃ ibi format hãc questionem.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Titie amice. a Justum text. dicit bal. esse multū singu. in l. preses. C. de sen. post Bar. in l. j. C. qñ p. mino.

b ¶Ornamento. Et vide do. Jo. in l. pri. ff. de bis q in te. delē. vbi all. glo. fin. q si pars in iudicio interrogatur nō calūnie cā pōt. xxx. q. j. c. indicāte. & vide tex. & ibi bal. in l. cū viru. C. de fideicom. vbi positioni iuris est respōdēdū vide ibi bal. q pulchre loquitur. andre. barb.

c ¶Respōdēdum. Positioni iuris nō est respondendū nisi sit positio iuris fūctuū nariū vel municipalis: fm Bar. in l. ij. in fi. verbis. de ꝓfes. & vide bar. in aut. c. iubemus. de sūd.

d ¶Sint ꝓbabilia Et aduerte q nō sufficit allega. cōsuetudinē sine cōmunē vsuz loquē di nisi ꝓbetur q sunt facti: ita dicit bal. in l. ij. §. fi. q veremur. de iura. calū. l. ij. vnica. C. de cōfes. & qd i po sitiōe iuris defecē dētis ex facto.

e ¶Scia. Vide ad quid istū text. all. bar. i. l. linea margaritarū. j. ad le. fal. §. fi. adō tū nota. docto. i. l. si ita scriptuz. de leg. j. Si relinquo caliē ecclie intelligit de argento & in figura ꝓi cā apostolis itelligit de duodecim. vt no. bart. in l. si qs ad declinādā. i. xviij. col. de epi. & cle. et hoc etiam seqtur e Abb. siculus i. c. indicāte. extra de testa. & qñ gñalitas vel incertitudo vitiet legatuz ad pias cās. vide Ly. & bal. in l. penul. de sa. san. ecc. & Bar. in. l. qdam de re. dub. & bal de no. in. l. si nōdū C. de furt. et dicit ang. i. l. j. §. ad municipiū. ad le. fal. quod relictum q pingatur imago virginis ꝛ Marie vel alterius san-

Titie amice. [a]Quando legatur certuz pondus auri liberatur debitor estimationez soluendo. tamen ipsuz aurum est in condemnatione & obligatione. h. d. ¶Quero vtruz post cōdemnationem possit solui estimatio auri: glos. q sic et bene. quod probatur: quia cum vnum est in obligatione & aliud in facultate soluendi ex dispositione legis competit illa facultas donec quis conueniatur indicati. vt. l. item veniunt. §. idem recte. ff. de petitio. hereditа. §. cum prediximus. & l. miles. co. titu. patet ergo quod non est lesus: quia potest solui et estimationem.

Scie dulcissime. Quero de ratione dubitandi in. l. ista dicit glos. quia nullum poculum aureum reperitur. et tamen dictio aureum non restringit. hoc non videtur bene dictum: quia adiectiuum habet restringere suuz substantiuum. vt. l. plautius. ff. eo. et. l. ea tamen. ff. de lega. iij. nec hic dicitur q iste phiale et scyphi fuerunt aurei. quare dic q illa vasa que fuerunt repta erant aurea.

¶Positioni iuris cōis nō est respondendum. Confessio continens errorē iuris expressum nōvz. Error aduocati non nocet parti.

¶Positioni iuris municipalis est respondenduz.

Rnamentoꝝ. [b]Not. ex ista. l. cassum & si fieret positio q nullus potuit alienare non est respondendum: & si aliquis respōdet aliter quam ius dictat non ꝓeiudicat sibi. vt hic. cōz. l. non fatetur. j. de confes. ¶Oppo. glos. de eo. l. nō fatetur. Solu. intellige q ibi errauit iure: secus si extra ius. Aduerte istam glo. debeo intelligere t quando heres errauit in iure: tamen confessio non continet errorē iuris: ꝛ si confessio haberet in se expressum errorem iuris non valet. vt. l. j. C. de confes. ibi cuius & natura repugnat ꝛc. & l. confes. ff. de interro. ac. & idem putarem si aliqs in allegationibus erraret quia error aduocati nō nocet parti. ¶Quero t quid si fiat positio iuris municipalis alicuius ciuitatis: an sit respondendū. ¶Respondeo cum ista sunt probabilia[b] sunt punibilia. vt. l. ij. §. quod obseruari. C. de iura. calum. Idem si fieret positio alicuius extranagantis. vt l. cum prolatis. ff. de re iudi.

Ria. Quero qualiter intelligatur inuente. Dicit glo. duob⁹ modis: & bene dic vt in ea.

Sempronie. Optio legata intelligitur de his que sunt in hereditate si reperiuntur: alias: de alijs que vēduntur. hoc dicit.

¶Fauore religionis in dubio intelligit quod est magis.

Calix si debetur ecclesie debetur de argento.

Planeta que fieri debet ecclesie dz fieri de serico. Figura Christi cuz apostolis si debet pingi in ecclesia intelligitur cum duodecim.

Seia. [c]t In fauorem religionis in dubio intelligit q est maius. h. d. ¶Op. q inspicimus qō est minus. vt. l. si ita. in fi. ff. de lega. j. & l. nummis. ff. de de lega. iij. Sol. glo. q hic speciale religionis fauoze ita communiter intelligit Et hac. l. patet t q si aliquis legat calicē in ecclesia quod in dubio intelligit de argento. Item si iubet fieri vnam planetam intelligitur de serico. Itē vidi de facto t quidam reliquit fieri in quadam ecclesia figuram Christi cum apostolis. certe debet intelligi cum duodecim apostolis: vt hic. Vel potest aliter intelligi q hic text. hoc non dicat. dicit enim ex libris centum in illa ꝛc. Et sic erat tagata quantitas: vnde non est plus vel minus qō inspiciatur. & fm hoc no. q in dubio debemus inspicere illud quod est maius. & sic in dubio debemus inspicere illud q est ptiosius in qualitate q illud qō est maius in quantitate.

¶Si pater legat filio canoniste libros legales de quibus intelligitur.

Syroi. [d]Si duo mulieb̄ri legato cedūt solum ea q̄ tēdi causa vxoi sunt tradita. t Pone pater leguit filio suo canoniste libros legales. Quero de qbus intelligitur: ñ ꝛ. forte de libris q sunt ad vsum eius parati per istam. l. h. d.

¶Si tēpore guerre ciuibus sint impositi eq. si deinde fiat preceptum q quicūq; habet equum debeat equitare: an qui non equitat: quia non habet equū incidat in penam.

Cum ita. Argētum quod est depositū vel cōmodatuz vt habeat de ꝓmo: in domo esse videtur. h. d. ¶Per istuz. §. dicit Ja. de are. q fuit determinata talis qō. s tempore t guerre multis boibus de ciuitate fuerunt impositi equi. deinde fuit factū preceptū q qcūq; habet equum debeat equitare. modo vnus nō equitauit quia non habuit equum: an incidat in penā: Et qz fuit factum preceptum illis qui habēt equū videtur q non incidat in penam. Contrariū fuit determinatū: quia debet exponi: q habet: id est habere debet: vt hac. l.

Edico. Oratio indefinita restringitur ad presens tempus. hoc dicit.

¶Legato vestimentoꝝ facto vxoi veniunt vestes festiue & non festiue.

Vxoi. Dicto hoc amplius legati donationem inducit. h. d. ¶Per hunc §. potest dici q si testator legat vxoi sue vestimēta q veniunt festiua[i] & non festiua. vt hic. ff. eo. l. vestimenta. Item si legat vxoi lectū veniat etiā lectus festiuus. ꝓ quo. l. libroꝝ. §. fi. ff. de lega. iij.

Vlier. [k]Legato generis nō derogat ꝓ legatuz speciei inualidū. h. d. hic est sing. casus & inēti tenendus. ¶Op. & videt q qñ legatum est inutile a primo legatario videat ademptum & sic ei preiudicetur. vt. l. plane. in prin. ff. de leg. j. Sol. illud verum qñ admitur legatum certe speciei que species erat legata. hic vero admitur[l] aliqua species de legato generis: videz cuz legatum remanet in genere illud legatum ꝓ non scriptum quod ademptionem continebat magis ad legatarium q̄ ad heredē reuertitur sed in. l. cōtraria apud legatariū nihil remanebat ad qō posset reuerti. hic vo remanebat legatū generis. ideo ꝛc. ¶Op. extra gl. de. l. legatum. j. ff. de adi. leg. vbi per inutilem adēptionē speciei derogatur legato generis. Sol. ibi: in ademptionē inter viuos. hic in vltimis voluntatibus. qō no.

¶De liberatione legata. Rubrica.

¶Postq̄ iurisconsultus est prosecutus tractatum plurium legatoꝝ. nunc ponit tractatū de legato liberationis.

Nibus. Nota. duo ꝓio no. q alicui pōt res sua legari quā alteri debebat actiōe ꝓsonali: vel si est alteri obligata. Secundo no. duz dicit ꝓinsq̄ qz ex eo sequitur q iā debebat soluere debitū qō facit ad multa. ¶Op. q res mea mihi legari non potest. vt. l. res ꝓprias C. de leg. So. fallit ratione iuris quod testator habet in re vel ad rem. vt hic. ¶Opp. q ꝓpter obligationem pignoris legatum non valeat. vt. l. meuius. §. fundo. ff. de lega. ij. Sol. verba posita in fine huius. §. non referuntur ad hypothecam. vt ibi nota. ¶Item opponitur hic innuitur quod quando legatur pignus & non videatur remitti debitum. Contra. j. eo. l. iij. Sol. respondeo q in dubio presumitur debitum remissum. glo. dicit contrarium per. l. postq̄. & l. labeo. ff. de pact. Nō ob. l. iij. j. eod. quia ibi loquitur de legato instrumenti. ¶Opp. extra glo. de. l. si tibi homo. in prin. ff. de leg. j. vbi relinquēdo pignus videtur relictū debitum. So. ibi loqtur qñ pignus legat ab extraneo hic qñ legat a creditore: de quo distingue vt ibi p

Dy. num

di. om. iudi. ꝓ quo not. in l. fine apud acta. C. de transac. & l. i. in fi. glo. C. de pac. ¶Quero de eo q habet actionē & quero vtrū ille q hz actionē possit agere vt sibi caueat. Glo. hic dicit q hic supabundat petit q fic declara. si quidē habeo actionē per quā possum aliqd exigere incōtinēti: tūc non admittor si peto mihi caueri: vt. l. hoc senatus. §. j. de vsufru. earū re. q vsu consu. l. si mulier. de cōdi. ob cau. & l. l. iij. in prin. ff. de iure do. Si vo non possum petere incōtinenti: tunc in isto casu possem petere cautionem: ratio est qz non est ex supabundāti cā possint mori testes. vt. l. in oibus. ff. de ind. put loquitur de nuda cautione fm quosdā. & not. in l. ij. §. j. ff. sol. ma. Predicta vera nisi aliud debitū deberet quodam iure extraordinario vt. l. si finita. §. eleganter. de dāno infec. & ibi dixi. ¶Querit t differentiā inter pactum & acceptilationem. Respondeo acceptilatio habet vim solutionis pactū non vt in glos. ¶Quero dicitur t hic si sunt socij quo intelliguntur socij. Dicit glo. omnium bonorum vel in illo debito. hoc intelligo si lucrum & dānum erat cōmune inter eos in illo debito: vt. l. eandem. §. j. de duob⁹ reis. & ibi dixi. ¶Quero pone d q non sunt socij t an vno liberato alter possit insolidum cōueniri. Glo. assignat rationē ꝓ et cōtra firmaliter determinat q alteri correo ꝓdest ꝓ parte & als si in solidū cōueniret contra aliuz haberet a regressum. h. d. glo. vide eam que incipit omnium bonoꝝ ꝛc. Ad istud dicit q de rigore iuris tenet insolidū: sed de equitate non est verum quādo debitū est cōuersum in cōmunē causaz qz pariter ad vtrūq; peruenit pecunia: & als si non pariter ꝓ ea parte ꝓ qua ad libertatē peruenit idez ius esset sed si ponerem⁹ duos reos esse obligatos ex causa lucratiua: aut volentes donare ꝓmiserūt: tunc alteri insolidum teneret: qz contra alium non posset habere regressuz: vt in. l. i. lege falcidia hoc obseruandum. j. ad. l. falcidiam. & plene dixi in materia de duobus reis. ¶Querit gl. t an in materia de duob⁹ reis sit aliquid immutatū. & dic q fic. qz bodie non tenetur insolidum. sed nō exigi possunt insolidum vt in aut. hoc ita. C. de duo. re. & in corpore vnde sumitur. & in. l. reos. §. cum in tabulis. j. de duo. re. & ibi dixi.

¶Non nominatus in testō etiā habetur ꝓ legatario si testator illi ꝓficere voluit.

Plures reos habere nostra interest & quomodo.

Nūc de effectu. [a]¶Legatū t liberatiōis importat vt debitor acceptilatiōe libereat si est sol⁹ & habet correum socium: si hz correū nō socium pacto liberari debebit. h. d. ¶Ad text. ibi voluit: dic qz mei soli⁹ cōtemplatione liberationē reliquit Dy. ¶Op. & videt q ego nō possim liberari quin ꝓsit alteri saltem p dimidia ꝓ qua debet habere regressum contra me: vt. l. j. C. de duo. reglo. nō solvit. tu cōtrearis Juū: qz p illa parte ꝓ qua qs hz regressum cōtra me legatarii ꝓficit ei liberatio: vt. j. in glo. magna. ¶Opp. dicit hic q habeo actionē: vt liberet pacto vel acceptilatione. istud videt sup nacuū cū habeā exceptionē ergo nō debet interponi: vt. l. hec stipulatio §. diuus. j. vt lega. no. ca. Sol. glo. qō hoc fit gratia dubitationis tollende. ¶Contra hoc op. de. l. penul. §. de peti. here. vbi cā dubitationis tollende nō pōt interponi cautio. Sol. aliud in cautione vt ibi: aliud in pacto: vt hic ita dicit glo. q incip. sed nōne ibi alij dicunt cōtra ꝛc. Innuit ergo ista solutio q ex habūdāti nō possum petere cautionē ad obligandū: sed pactū qō nō tendit ad liberandū: sed ad obligādū. bene possum petere ex supabundanti: videam⁹ an hoc fit verū. & primo videam⁹ de pacto. ¶Et ꝓ declarāda ista glo. primo q̄ro si habeo exceptionē cōtra te possum ne petere vt me libereres ꝓ pactū vel ꝓ acceptilationē. Videte qñ qs hz exceptionē vigoze legati vel fideicōmissi: tūc ipse primo habet exceptionē. scō habet actionē vt libereꝛ pacto vel acceptilatione: vt hic. tertio pōt implorare officiū iudicis: vt pnuntietur eū non debere vel q imponaf filētiū actori: vt. l. aurelius. §. cētū. j. eo. Nec attēdo[b] que verba fuerint siue fuerit legata liberatio vel dānatus sit heres non petere vel prohibitus agere: vt dixi. §. ꝓi. & hoc in vltima volūtate vbi latior fit interpretatio. Si vo als qs hz exceptionē aliter quā ex vltima volūtate puta ex ictu inter vinos vel a legē: siquidē vellē agere vt liberer ꝓ acceptilationē vel vt mihi caueat de nō petēdo & nō possum: vt. l. dedi. in prin. ff. de adi. ob cau. ratio qz plus peto q̄ mihi debeat: nā ex pacto nudo habeo exceptionem. vñ si peto me liberari per acceptilationem peto plus. factionē tā tolli ipso iure cū non fit sublata. Itē si peto caueri de non petēdo iam peto vt obligeris nō petere: cū antea nō tenebaris nisi naturaliter non petere: & sic plus peto: vt. d. l. dedi. Sed si simpliciter peterem vt faceres instrumētū de illa exceptione: tūc admittor[c] qz nō peto plus: vt. l. sicut datā. de lib. cau. & l. si plures. de fide instru. & Innoc. in. c. albericus. & in. c. significauit. extra de testib⁹. Idē si peterē ꝓ iudicez hoc enuntiari. si me habere exceptionē qz admitto: vt. l. si contendat. j. de fideuss. cū sua glo. Predicta vera nisi verba dispositionis contrahentiuz vel legis sonarent q esset obligatus quis ad liberandū tūc enim posset agi vt liberet vt in aut. habita. C. ne fi. ꝓ patre. & l. in criminali. de iurisdi. om. iudi. ꝓ quo not. in l. fine apud acta. C. de transac. & l. i. in fi. glo. C. de pac. ¶Quero de eo q habet actionē & quero vtrū ille q hz actionē possit agere vt sibi caueat. Glo. hic dicit q hic supabundat petit q fic declara. si quidē habeo actionē per quā possum aliqd exigere incōtinēti: tūc non admittor si peto mihi caueri: vt. l. hoc senatus. §. j. de vsufru. earū re. q vsu consu. l. si mulier. de cōdi. ob cau. & l. l. iij. in prin. ff. de iure do. Si vo non possum petere incōtinenti: tunc in isto casu possem petere cautionem: ratio est qz non est ex supabundāti cā possint mori testes. vt. l. in oibus. ff. de ind. put loquitur de nuda cautione fm quosdā. & not. in l. ij. §. j. ff. sol. ma. Predicta vera nisi aliud debitū deberet quodam iure extraordinario vt. l. si finita. §. eleganter. de dāno infec. & ibi dixi. ¶Querit t differentiā inter pactum & acceptilationem. Respondeo acceptilatio habet vim solutionis pactū non vt in glos. ¶Quero dicitur t hic si sunt socij quo intelliguntur socij. Dicit glo. omnium bonorum vel in illo debito. hoc intelligo si lucrum & dānum erat cōmune inter eos in illo debito: vt. l. eandem. §. j. de duob⁹ reis. & ibi dixi. ¶Quero pone d q non sunt socij t an vno liberato alter possit insolidum cōueniri. Glo. assignat rationē ꝓ et cōtra firmaliter determinat q alteri correo ꝓdest ꝓ parte & als si in solidū cōueniret contra aliuz haberet a regressum. h. d. glo. vide eam que incipit omnium bonoꝝ ꝛc. Ad istud dicit q de rigore iuris tenet insolidū: sed de equitate non est verum quādo debitū est cōuersum in cōmunē causaz qz pariter ad vtrūq; peruenit pecunia: & als si non pariter ꝓ ea parte ꝓ qua ad libertatē peruenit idez ius esset sed si ponerem⁹ duos reos esse obligatos ex causa lucratiua: aut volentes donare ꝓmiserūt: tunc alteri insolidum teneret: qz contra alium non posset habere regressuz: vt in. l. i. lege falcidia hoc obseruandum. j. ad. l. falcidiam. & plene dixi in materia de duobus reis. ¶Querit gl. t an in materia de duob⁹ reis sit aliquid immutatū. & dic q fic. qz bodie non tenetur insolidum. sed nō exigi possunt insolidum vt in aut. hoc ita. C. de duo. re. & in corpore vnde sumitur. & in. l. reos. §. cum in tabulis. j. de duo. re. & ibi dixi.

¶Non nominatus in testō etiā habetur ꝓ legatario si testator illi ꝓficere voluit.

Plures reos habere nostra interest & quomodo.

Consequenter. ¶Etiā t nō nominatus in testamento habetur ꝓ legatario si testator illi ꝓficere voluit & interest nostra plures reos habere h. d. iste. §. ¶No. tex. ibi interesse creditoris. ¶Oppo. de. l. si cui. §. j. & fi. & l. i. ff. de. l. i. vbi creditor nō habetur vt legatarius⁹. Solu. ita demū creditor habet vt legatarius si testator ei ꝓficere voluit. in dubio em fauoze debitoris presumit ꝓficere cui plus ꝓdest vt. l. fideicōmissa. §. iterdū. ff. de leg. iij. ¶Op. extra gl. hic dicitur t q interest nostra plures debitores habere & si soluēdo sint. Contra hoc est text. in. l. si quis stipulat⁹ sit stichum. §. fi. ff. de ver. obli. vbi si reus est solvēdo non interest nostra habere alium. So. si quidem actio iam est mihi ꝟsita contra plures ob idem debitum tunc mea interest plures reos habere: vt sic illas actiones retinere possim vt hic. Si vero velim agere vt alius re⁹ mihi constituat: tunc in vltimis voluntatibus putarem obligatum esse cogendum. ar. huius. l. in fi. qz pōt quis cogi precise ad factum: vt. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. fi. ff. l. in eqcu. §. fcō a spēs. j. de ver. obli.

Sed in contractibus[e] vbi qs non pōt cogi precise ad factum: tunc interesse estimatur eatenus quatenus ꝓximus reus soluendo non est vt. d. l. si qs stipulatus sit stichum. §. fi. nec pōt habere estimationem q ꝓximus reus possit effici nō solvēdo vt ibi nisi forte haberet res suas in loco piculoso: vnde esset ꝓsumptio q de ꝓximo fieret nō soluendo vt no. glo. magi. in. l. ij. ff. so. mat. Itē putarē q si aliquis cōueniret ex delicto ꝓprio: qz tunc contra eū fieret estimatio qō posset effici nō soluendo vt. l. eū qui. §. papi. j. de fur. qō not.

¶Sūc de effectu Et vide bar. i cōsi. cxj. incip. factū tale est qūo allegat istū text. Andre. barba.

¶Nec attēdo. ad de q no. bar. in. l. fine apud acta. in iiij. col. de trāsac.

Andre. ꝑoma.

¶Tūc admittor Vide pau. de cast. in cōsil. j. in. j. col. Feli. in. c. veniēs in. ij. colū. ver. & p istū text. de testi.

¶Quero pone. vide bart. in. l. ex duob⁹. j. de duo. reis. vbi videt cōtrarium tenere et facit ad not. in. l. si vn⁹ de pac. et in l. & p insuran. §. fi. j. de accep.

¶Sed in contractib⁹ & vide text. i. l. filiusfamilias. §. fi. & in. l. si defunctus. ff. de pcu. j. fallit vt dicat glo. sing. in. l. stipulatio. §. sint. de ope. no. nuntia. And. Barba.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

1 Libellus qualiter formari debeat p debitorē cui legata fuit liberatio contra heredem.

Quid ergo. Ista lex cōtinuat ad pceden-tia iō nō summo ȝ pono casum in ter-minis. Vides hic in pn. modū agendi creditoris: in fine modū agendi debitoris. Cōtra istā partē op. q debitor dȝ agere vt heres pre-stet q tū ipse ꝑstaret creditori: vt. l. post emācipa-tionē. ſ. c. Dicit gl. hoc verū si heres vult eū defen-dere. alȝ cōdēnet ad interesse vt ī ꝛtrario. Ex hoc no. ¶ fōmā libelli q possum petere cōditionaliter ſcȝ heredem cōpelli q me defendat contra credito-rem. vel si hoc non faciat cōdēnetur mihi ad iter-esse. simile. in. l. j. in pn. de act. emp. ꝛ. l. ij. ſ. item si in facto. j. de verb. obli.

1 Pactū factū reo qñ ꝓsit fideiussori.
2 Acceptilatio facta fideiussori qñ ꝓsit reo.
3 Verbis instrumenti qñ ſtetur an veritati.

a **Si quis.** a Si relinquit libera-tio reo debet liberari p acceptilationē vt ſic fideiussori ꝓficiat nisi erat talis q cōtra reū nō haberet regressum si re-linq̄t liberatio fideiussori dȝ liberari pacto ꝛ reo nō ꝓdest nisi esset talis reus q a fideiussore repete-ret. h. d. Opp. hic dȝ q pactum nō transit ad fi-deiussorē ȝ si hoc est actū alȝ secus ℈. ſ. ad velle. l. ſi mulier. ſ. ſi ab ea. So. vt ibi ptȝ in text. vbi loquit in exceptione quadā coherēte psone. Op. extra gl. q pactū factū fideiussori ꝓsit reo vt. ſ. de accep. l. ꝛ p iusiurādū. ſ. fideiussori. ibi em nō pōt valere vt acceptilatio sed vt pactū qz nō precedebat obli gatio verbis ℈cta: vt eo. ti. l. si acceptilatū. ꝛ tñ ibi dȝ q prodest reo. Sol. q hic dȝ de pacto intellige de nudo. secus in pacto qō resultat ex acceptilatio ne inutili vt ibi. ꝛ ſm ¶ hoc reassume duo verba. qz si pactum est factū reo: aut est actuȝ q transeat ad successorem aut nō: aut dubitaꝝ si pactū est factuȝ fideiussori. aut est pactum vere nudum: aut est pa-ctum quod resultat ex acceptilatione inutili: vt. ſ. dictū est. Dicit hic q acceptilatio vni facta alte-ri prodest contra de acceptila. l. ꝛ per iusiurandū. ſ. si legatorꝫ. So. ibi fuit actum q acceptilatio ad aliū nō ꝓrigerek. p hoc facit hec. l. ver. alioquin. ꝛ. l. modestinus. j. de sol. vbi etiā vera solutio aliū non liberat si hoc est actū ꝛ ſm hoc vbicūqȝ ī hoc ti. dicitur aliquem pacto liberandū intellige vl ac ceptilatione hoc acto vt ad alium non ꝓrigaꝝ. Ista sol. lȝ sit vera in se tñ continet diuinationem iō glo. in. l. ℈ia aliter soluit ꝛ bene qz ibi loquitur qñ reus principalis erat obligatus sub conditiōe qua expīrēte obligatio retro non trahit vt in lega-tis ꝛ contractib⁹ qñ cōditio est potestatiua. vt. l. j. ſ. j. ſ. ad sill. ꝛ. l. potior. ꝛ. l. qui balneum qui po. in pig. ba. ꝛ isto casu liberato fideiussore ꝓ acceptila-tionē non liberatur reus: vt. d. ſ. ſi legato 2. ꝛ. ſ. fe. secus si esset in cōtractu cōditio casualis. vt. l. pen. de fideiuss. Ita debetis intelligere hanc materiaȝ.

2 Quare dic ¶ cui querit an acceptilatio facta fide-iussori ꝓsit reo: aut est actū q non ꝓsit ꝛ nō ꝓdest: aut nihil est actū: ꝛ tunc aut reus erat iam obliga tus vere. aut obligatio pendebat sub conditione. et si sub cōditiōe aut casuali aut potestatiua vt ex predictis ptȝ. Op. ad fi. ꝛ videt ¶ q dȝ inspici so lum forma ℈ctus nisi qñ creditor participauerit fraudē: vt. l. sed ꝛ iul. ſ. j. ſ. ad maced. Sol. istud ve rū respectu ipsi⁹ creditoris: sed respectu ipsoū cō trahētiū vel respectu tertij inspicit id qō est in ve-ritate vt hic. vel aliter ꝛ melius illud verum quan do ageret actione ex eo cōtractu quo principalis et fideiussor se obligauerit. secus si ag aꝝ actiōe ex te-stamento vel alia qō no. ꝑpter statuta que loquun tur de fideiussore ꝛ principali qz staꝝ veritati nō ver bis instrumēti. Prōcedo vlteriꝰ pone q debitor cui est relicta liberatio agit ℈ heredē vt eū liberet p acceptilationē dicit re⁹ tu ī vitate es fideiussor ꝛ fideiussor: est reus vñ debeo te liberare pacto ꝛ pe to vt mihi edas instrm ꝓseruationis indēnitatis tibi factum a reo principali. Cōsueui dicere quod acto: dȝ cedere reo ad exceptionē fundandam vt. l. pe. in fi. j. ad. l. fal. lȝ de hoc fuit opi. C. de edend. l. fi. ꝛ ibi per docto. ꝛ. l. j. ſ. editiones. ℈. de eden.

Idem iulianus. Pater cui est liberatio relicta de bet liberari pacto etiaꝫ si nihil est in peculio lȝ si filio liberatio relinquatur acceptilatiō liberabit. h. d. qō not.

1 Liberatio si relinquitur ei qui duobus iuribus teneꝫ ab vtroq; in dubio est liberandus.
2 Pater cui liberatio legata est dȝ de pacto liberari.
3 Liberatio legata principali q ꝓsit fideiussori ex dispositione legis: sec⁹ si ex dispositione hominis.

Idem iulianus si pro filio pater.

1 Si liberatio relinquit ℈ei q duob⁹ iuris⁹ teneꝫ ab vtroq; liberādus
2 est in dubio nisi aliter sit actū. h. d. tex. in glo. Not. q ¶ si patri relinq̄t liberatio dȝ liberari pacto. ℈ imo vt q acceptilatiō sicut qñ relinquit liberatio reo: vt. ſ. l. pqi. in pn. Sol. intelligas qñ filiꝰ erat ꝑncipalis de-bitor ꝛ pater de peculio tenebaꝝ vt fideiussor. sec⁹ si pater est vt ꝑncipa lis filius vt fideiussor. Ité dȝ hic maritū nō posse repetere. ℈ qñ est re licta liberatio bȝ exceptionē fauorabilē. ꝛ sic repetere pōt solutū: vt. l. q ex fratrib⁹. de ꝛdi. insti. So. q hic dȝ maritū repetere nō posse. intellige qñ liberatio nō est relicta ei. Or hic q ſi liberatio est relicta filio dȝ libe rari p acceptilationē: ℈ si pater solvit nō repetit a filio. l. iij. ſ. sed vtruꝫ. de mino. ergo liberatio relicta filio nō dȝ ꝑdesse patri. vt in pnc. but⁹. l.
3 So. ¶ debes intelligere ꝑncipiū. l. qñ est fideiussor. ꝛ reus glibet ex dispo sitione hoꝝ: vñ si legaꝫ liberatio vni nō videt velle q ꝓrigaꝫ ad aliū nisi quaten⁹ illius interest. Sed hic loquit qñ fideiussor est ex dispositio ne legis quo casu si relinquitur liberatio ꝑncipali videtur velle totam obligationē tollere vt si cum vno contrahit: ita vnū liberādo videt vel le q a tota obligatione recedat.

Post emācipationē. Op. q ad hoc non debet agere: sed vt eum aduersus creditorem defendat: vt. ſ. e. l. quid ergo fol. vt ibi ī hic in glo. ſuper verbo ꝓestaturus.

1 Estimatio illius spei q quis pōt alteri succedere non debet cōsi-derari lȝ appelletur spes tamen non est legitima.
2 Spes ex cōtracto cōditionali de presenti consideratur.
3 Clau. remittit omne ius qō hꝫ vel habere sperat: cōprehēdit omne ius de presenti vel in futurum ex causa de presenti.
4 Casus in quo habeꝫ ratio spei que nō habet ius de presenti.
5 Clau. remittit omne ius quod habet vel habere debet vel potest de pre senti quid operetur.

Illud. Qō vn⁹ pōt ad successionē alteri⁹ venire in estimādo in-teresse nō dȝ inspici. h. d. No. ¶ q non dȝ haberi estima
1 b tio illius spei q quis pōt alteri succedere. ꝛ lȝ appelleꝫ spes: vt. l. fin. in pn. C. de pac. tñ non est legitima. ratio est qz nullum ius est fundatū in me nec filius habet ius in hereditate patris patre viuente: vt. l. ꝑtia re-
2 rū. ad. l. fal. lȝ si ¶ haberem aliquā spem de iure de ꝑsti ex cōtractu cōdi-tionali: tūc dico q ista spes inspicit. ꝛ iō dico q si in cōtractu apponun-
3 tur ista ỹba remittit oē ius ¶ qō habet ꝛ habere sperat in tali re: tūc vi-
c deꝫ remittere oē ius qō hꝫ de ꝑsenti vel habere sperat in futurū ex cau-sa de ꝑsti. alȝ nō dȝ spes illa q nō est fundata de ꝑsti. Idē dicim⁹ in sta tulibero q hȝ spem in libertate si hꝫ ius fundatuꝫ de ꝑsti qz hereditas
4 est adita: alȝ nō dȝ statuliber: vt. l. ij. de sta. lib. in casu ¶ tñ reperio q ha-
5 betur ratio illius spei q non habet ius de presenti: vt. l. iij. ſ. sed vtrū. ℈. de mino. Quid ¶ aūt si dicerek remittit omne ius qō hꝫ vel habere debet vel potest quid importent hec verba cogita bene.

Non solum.

Si is qui. Liberatione legata ab vna ex rebus alternati ue debitis p acceptilationē liberatio cōsequit ab altera. h. d. Op. ſ. ti. j. l. qui hoīem. Solu. hic in obligatione alternati ua ibi in obligatione generis. Quero qd si ponerem⁹ hic casum in quo nō deberet liberari per acceptilationē puta q conreū. vt. ℈. l. iij. ſi li bereꝫ pacto an remaneat obligatio in alia parte alternatiue: puta q nō qz lex ꝓesumit vol̄isse testatoꝛ liberare a toto ꝛ iō in casu ꝑdicto dȝ li berare p acceptilationē hoc acto ꝛ ad conreū nō ꝓrigaꝫ vt dixi. ℈. l. si quis reum. in ꝓnci.

1 Relictū a substituto videt relictū conditionaliter ab ipso pupillo.
2 Petens ante euentū conditionis an cadat a iure suo.

Liberatio autem. Legatū liberatiōis hȝ effe-
d ctū nisi a testatoꝛe ꝓ o debitꝛ sit exactū sec⁹ si a testatoꝛe ficto vel ab herede exigaꝫ. h. d. Not. tex. ibi cū cōstet pupillū ꝛc. No. ¶ q illud quod est relictum a substituto videtur re-
1 lictum cōditionaliter ab ipso pupillo vt hic. ꝛ. l. in rōne. ſ. q ō vulgo. ad. l.
e falc. ꝛ. l. q fundū. ſ. q filium. eo. ti. Scō no. hec glo. sup verbo remit-
2 tat q ſentit ¶ q ille q petit ante euentū cōditionis cadit a iure suo. qō an sit verum dicam. j. l. pro qi. ſ. tale.

Non solum. Debitor cuiuscunq; potest libera-tio relinqui et damnatus ad tempus non petere interim liberare non cogitur: nec illius temporis pena

a Vel vsura petek. vide bar. in. l. j. in pn. ſi quis ius dicen. non obtem.
b Quero dȝ. ꝛ an petens añ diē cadat ab actione: ꝛ vide tex. singu. in. l. suitas. C. de iure fisc. lib. xj. ꝛ vide mirabile dictū bar. in. l. eū q ita. ſ. qui ita. ff. de verb. ob. ꝛ bal. in. l. exceptionē. C. de proba. Andre. barba.
c Si liberationis. aut liberatio. ꝛ ad. l. nostrā op. ꝛ vide eū in. l. certum. ſ. qs absente. de confeſ.
a pena vel vsura petek. a h. d. Dicit hic q infra tps vsure non ꝓsit peti. contra de. l. ite qz. ſ. j. ℈. de pac. Huius timore soluunt quidā q nō ꝓsit peti vsure veniētes ex mora: sed veniētes ex stipulatione sic. glo. hoc reprehēdit qz text. hic dicit vel penas q ꝑ stipulationē ꝓmittunt: vnde nulla vsura pōt peti. Ad. l. item qz. rīde qz ibi dilatio concedebaꝫ eo quod vsure soluebant hic vero concedebatur dila tio ex mero iudicio testatoris.
d Exceptio pacti. sali. in. l. post ℈ liti. C. de pact. tenet ℈ Bart. hic adde videdū bal. consil. xxxiij. ij. li.
e Queritꝛ. ꝛ ista q. q glo. sustentat ui in plateis con tra bart. et sequa. p qua vide aliqd p bal. ꝛ pleniſſime sali. in. l. post ℈. C. de pac. ꝛ aliqd ibi raph. ꝛ vide do. Jo. in. c. ve niens. extra de re nun. ꝛ vide bal. in. l. j. C. de ꝓfes. Andre. barba.
1 Relegatū liberationis ꝓsonale nō trāsit ad heredē nisi ꝓ heredē testatoris petendo cōtra fiat. h. d. No. tex. ibi a solo ꝛc. et sic fuit appoſita dictio tangentia: alȝ si nō appo nitur ꝓsumit liberatio relicta in re. vt. j. l. pqi. ſ. j. ꝛ. j. e. l. si quis in testō: dixi anno. j. de ỹb. obli. l. qui
2 fic. Quero dȝ hic si nihil a lucio titio ꝛc. Quero ¶ qd ſi bona petijt a lucio titio. dicit glo. q cadit a iure suo qō est valde notandū. Ista glo. nō vī dice re verum. qz ille qui petit ante ꝛdition⁹ hodie nō cadit a iure vt insti. de exce. ſ. tpales. Sed sustinen do pōt glo. ſ. dicere q ℈. tempozales. loquit de die certa vel de condition⁹: ȝ de die incerta nihil ibi dicit et ſic iſte. ſ. remaneat incoꝛ: rectus vt qui ante diem incertam agit cadit a iure suo vel si dicas q dies incertus habeaꝫ ꝓ cōditione: vt. l. dies. de cō di. ꝛ. de. dic hunc. ſ. hodie esse correctū ꝛ in hāc opi. videt inclinare ℈. tene mēti. Vltimo vide glo. q incipit vt ꝓsſructus ibi in. l. peti. Sol. dic vt ibi: et. ℈. de serui. l. oēs. ꝛ. l. pater. ꝛ plene dixi. ℈. de ali. leg. l. mela. in fi.
f In iudicio. No. q ad ꝓfessionē factam in iudi cio nō est necessa ria ꝑtia partis ꝛ idē hodie tȝ cy. in. l. j. C. de confeſ. lȝ oliȝ fuerit opi. ꝛ hic adde bal. in l. ſi ab ea. So. vt ibi ptȝ in text. vbi loquit in exceptione quadā coherēte psone. Op. extra gl. q pactū factū fideiussori ꝓsit reo vt. ſ. de accep. l. ꝛ p iusiurādū. ſ. fideiussori. ibi em nō pōt valere vt acceptilatio sed vt pactū qz nō precedebat obli gatio verbis ℈cta: vt eo. ti. l. si acceptilatū. ꝛ tñ ibi dȝ q prodest reo. Sol. q hic dȝ de pacto intellige de nudo. secus in pacto qō resultat ex acceptilatio ne inutili vt ibi. ꝛ ſm ¶ hoc reassume duo verba. qz si pactum est factū reo: aut est actuȝ q transeat ad successorem aut nō: aut dubitaꝝ si pactū est factuȝ fideiussori. aut est pactum vere nudum: aut est pa-ctum quod resultat ex acceptilatione inutili: vt. ℈. dictū est. Dicit hic q acceptilatio vni facta alte ri prodest contra de acceptila. l. ꝛ per iusiurandū. ſ. si legatorꝫ. So. ibi fuit actum q acceptilatio ad aliū nō ꝓrigerek. p hoc facit hec. l. ver. alioquin. ꝛ. l. modestinus. j. de sol. vbi etiā vera solutio aliū non liberat si hoc est actū ꝛ ſm hoc vbicūqȝ ī hoc ti. dicitur aliquem pacto liberandū intellige vl ac ceptilatione hoc acto vt ad alium non ꝓrigaꝝ. Ista sol. lȝ sit vera in se tñ continet diuinationem iō glo. in. l. ℈ia aliter soluit ꝛ bene qz ibi loquitur qñ reus principalis erat obligatus sub conditiōe qua expīrēte obligatio retro non trahit vt in lega-tis ꝛ contractib⁹ qñ cōditio est potestatiua. vt. l. j. ſ. j. ſ. ad sill. ꝛ. l. potior. ꝛ. l. qui balneum qui po. in pig. ba. ꝛ isto casu liberato fideiussore ꝓ acceptila-tionē non liberatur reus: vt. d. ſ. ſi legato 2. ꝛ. ſ. fe. secus si esset in cōtractu cōditio casualis. vt. l. pen. de fideiuss. Ita debetis intelligere hanc materiaȝ.
g Qui repūtat. hic aduerte ꝛ vi de q digi ī. l. post ℈ liti. ī fi. C. ō pac.
h Andre. ℈oma.
i Debet intelligi ſm. l. quā alle. boc ifert Roma. consi. cc. ij. in vlti. colū. ꝛ idē volnit bar. in. l. cū qdam circa mediū. ff. de bis qb⁹ ꝓ vt indig. Jo. andr. ꝛ cōiter in. c. cū nūtius. de testi. Sali. in. l. ſi ex cautione in. ℈. col. C. de non nu. pecu. sentit Bart. in. l. j. ſi ℈ponit ff. ſi omit. cā. test. vide Alegā. cōsil. xxxvij. in. iij. col. in iiij. vol. Lepo. in repe. aut. sed no no iure in. ℈. colū. C. ō ser. fug. barb.
1 Cōfessio in iudicio tȝ no. bar to. in not. ex ēplo in. l. ſi qua mulier ad velle. ꝛ ad hoc adde bal. in. l. j. in pe. col. C. de cōfeſ. adde an confessio facta absente pte ī iudicio nullo va leat Bald. consil. cclviij. li. iiij.
2 Cōfessio facta cozā vicinis ad liberādū valet si est facta parte presente. nu. 3.
3 Exceptio doli nititur equitate ꝛ etiam omnis ex-ceptio. nu. 10.
4 Renuntiatio que fit in iudicio nō requirit partis presentiam.
5 Renuntiatio q̄ fit de iure reali facta absente parte tenet. ꝛ nu. 9.
6 Glo. dȝ intelligi ſm. l. quā allegat.
7 Confessio testatoris cōstentis in testō sibi esse ſo lutum an beat vim fideicommiſſi.
8 Exceptio doli q detur si aliquo adhibito facio pa ctum de nō petēdo tibi recipienti ꝓ illo: vel si con fiteoꝛ mihi solutū esse tibi recipienti ꝓ illo.

Si liberationis. In text. ibi valitura i. nihil o paꝝ: sed est q̄dā gl. de qua doct. faciūt ma gnū festū. Op. q tale relictū liberationis nihil ꝓdest: qz pactū nō pōt valere sine consensu duoꝝ: vt. l. j. ſ. de pa. Qui⁹ timore glo. ponit duo ¶ verba multū no. Aut liberatio ᶜ fit inter ℑbentes ꝛ tunc requiritur ꝛsensus duoꝝ ꝛ partis ꝑsentia ad hoc vt habeat locum exceptio pacti⁹ sed ad hoc vt ha beat tātum locū exceptio doli sufficit q fiat in ab sentia partis vt. l. pol̄ti. C. de pac. sed ¶ si sit in ylti ma voluntate pōt fieri in absentia vt hic. ꝛ. l. cū pr ℈. surdo. ℈. de leg. ij. ꝛ. l. cū filius. ℈. donationes. e. ti. cū simi. Vide gl. que incipit vt si digisset ꝛ no. cā ibi oū dicit q si abſit debitoꝛ ꝛc. Aduertatis si di-
3 coꝛ ſic, ꝓfiteoꝛ te non teneri. ista verba habēt vim cōsi. viij. in. vij. col. in. j. vol. ꝛ cōsi. c. in. iiij. col. eo. volu. ꝛ ꝓsi. cxvij. ꝛ ꝓsil. cxix. in. viij. col. ꝛ. cxxvij. in. x. col. ꝛ. li. in. iiij. colū. ꝛ. cxix. in. vj. colū. ꝛ cōsil. ccccx. alȝ. vj. in. cvij. col. ꝛ. lxvij. in. iij. col. ꝛ. lxxj. in. cxij. col. oīb⁹. i. ij. volu. roma. cōsi. lxxvj. in vlti. col.
i Parte ꝓsite. nā ꝛc. ꝛ cū opi. Bar. hic trāsit imo. in. l. natura ꝛ. ſ. nihil cōe. de acqr. pos. i v. col. ꝛ vide oino ang. i. l. idē i duo bus. ℈. fi. ℈. ō pac.
4 Se fūdat. plene p Ly. in. l. gña liter. ℈. de nō nu pec. ꝛ tāgit p gui. i. d. l. pōp. ſcripſit ꝛ pōt dici q glo. i d. l. in duob⁹ logē qñ erat pactū de nō petendo ſȝ hic erat resultatio vt quasi itaꝝ dicere bal. in. l. ea lege p illū tex. idē dixit in. d. l. pōponius. ꝛ adde bar. i. l. nō idcirco. C. de iur. ꝛ fac. ign. ꝛ bal. in d. l. pactū. i fi. ꝑn. de pac. ꝛ de intel lectu hui⁹ gl. not. p bal. in rubri. C. de transac. ꝛ ibi bec ylt. colū. ꝛ ibi hec oīa limitat nisi i terueniat iuramē tū ꝛ an pag possit fieri absenti bī ꝑ. l. j. C. de li. ꝛ eo. liber. ꝛ ō auto ritate gl. ℈ plene p bal. in. l. ꝛ here di. ℈. nos antē. de pact. bal. in. l. j. de interro. ac. sequit ista glo. ꝛ do. ant. in. c. fi. de cōfeſ. ꝛ ꝓ opi. Bart. Pe. et Ly. in. d. l. gña ꝛ. in. g. q. ide ȝ Sali. i. l. j. in. ℈. op. C. de ꝓfes. ꝓ do. ant. ꝛ imo. in. c. cū pdē ō pac. scripſi post ful. in. d. l. post ℈ liti. Adde vt per paul. de ca. consil. cclxxj.
5 Exceptio doli. idem te net Sali. i. ſi ceteris. C. de pac. ꝛ in hoc casu dicit ba bere locū glo. hic ꝛ ad istā materiā vide Ang. in. d. l. idē in duo. ℈. fi.
6 Exceptio pacti. vide bar. in. l. j. in pn. ſi quis ius dicen. non obtem.
7 Exceptio doli. vide bar. in. l. j. in pn. ſi quis ius dicen. non obtem.
8 Cōfessio facta. vide bar. in. l. j. in pn. ſi quis ius dicen. non obtem.
9 Exceptio doli. vide bar. in. l. j. in pn. ſi quis ius dicen. non obtem.
10 Renuntiatio iuris realis. Ites illud qō dicit aliud exceptione doli q nitit eqtate: nil ad ꝓpositum qz oīs exceptio nitit equitate: vt. l. j. in pnc. de vaca. mun. l. qui equitate. de doli excep. Non ob. dictum
k Guil. qz male dicit ꝛ p malas leges se fundat ꝛ sic ista opi. in iure ꝓsonali nullum fundamētū habet
11 In cōtrariū ¶ nō competat doli exceptio est gl. in. l. idē si duob⁹. ℈. de pac. Item hoc tenet gl. in. l. pōpo. de neg. ge. in glo. magna. ꝛ in bis duob⁹ lo cis firmat hoc ꝓ quo vī tex. in. l. si tibi. ℈. si pact⁹ ℈. de pac. Preterea q̄da ℈ sunt ꝓsone spāliter enu merate ex quarū pacto nobis q̄rit doli exceptio. vt. l. rescriptū. ℈. fi. ℈. de pact. vſq; ad fi. ꝛ. l. heredi. ergo apparet quod in quolibet extraneo hoc non essēt. ꝓ hoc etiam est tex. in. l. ꝛ heredi. ℈. nos antē. ver. ceterum. ℈. de pac. lȝ glo. ibi dicat q loquaꝫ in filio. ꝛ glo. dicit expresse in ea. l. ℈. idē iul. in glos. an idem in extraneo qō etiam. ꝓbo ꝓnem incōuin-
12 cibilem. si ista opi. ¶ esset vera sequeret q si testatoꝛ in testamento cōsiteretꝛ sibi esse ſolutum nunc⁹ ista confessio haberet vim fideicommiſſi quod conse quēs est falsum: vt. l. j. C. de fal. cau. adie. le. ꝛc. ꝓ bo consequentiam. Ista confessio ſm hanc glo. pa rit exceptionem doli. sed liberatio relicta ei qui est tutus exceptiōe nihil valet. vt. ℈. e. l. si creditor. Cū ergo lex dicat quod talis cōfessio a testatoꝛe facta
13 inducat fideicommiſſum: ergo nō oritur exceptio doli. Putarem tamen vnum ¶ quod si adhibito aliquo dicerem facio pactum de non petendo tibi recipienti ꝓ illo vel confiteoꝛ mihi ſolutum esse tibi recipiēti ꝓ illo: tunc daretur exceptio doli: vt. l. rescriptum. ℈. fi. ℈. de pact. qui vult q eo casu quo pacto adhibito ad obligationem quis teneꝫ cedere eo casu pacto adhibito ad liberationem cō petat exceptio doli vel vtilis pacti sine cessione: vt d. l. rescriptum. ℈. fi. sed fi aliquis reciperet ꝑmiſſionem ꝓ o me tenetur cedere vt. l. pe. de neg. gest. ꝛ. l. hmōi. in pn. ℈. de leg. j. ergo ꝛc. Aut ergo intelligamus hanc glo. in renuntiatione iuris rea lis: aut qñ fit pactū: vt loco vltimo dixi alȝ ista gl. male diceret.

Universidad del Rosario Archivo Histórico